

အနုတ္တလက္ခဏသုတ်
တရားတော်(၁)

မာတိကာ

ပဌမပိုင်း

တရားပညာစုံ
သုတ်၏နိဒါန်း
ဟောတော်မူတဲ့ ခုနှစ်-လ-ရက်
ဘုရားမိန့်ခွန်းတော် အနတ္တလက္ခဏသုတ် (အစပိုင်း)
ရှုပ်ဟာ အတ္တကောင်မဟုတ်
အတ္တထင်စရာ ရှုပ်
အတ္တကောင်မဟုတ်ဟု သိရန် အကြောင်းပြစကား
ရှုပ်ကနိပ်စက်နေပုံ
အာဗာဓာယ-ပုဒ်အနက် စိစစ်ချက်
ရှုပ်ဟာ အလိုအတိုင်းမဖြစ်
အတ္တမဟုတ်ပုံကို တညီတညွှန်အကြောင်းပြချက်
ဇီဝအတ္တနှင့် ပရမအတ္တ
ဗကဗြဟ္မာကြီးအား ချီးမြှောက်ပြောဆိုပုံ
ပန်ဆင်းဝါဒ၏အစ
အတ္တစွဲလမ်းပုံ
အတ္တစွဲပုံကို မသိလျှင် အနတ္တသိပုံလဲ မသေချာ
အတ္တစွဲ လေးမျိုး
သောတာပန်မှာ အတ္တဒိဋ္ဌိစွဲမရှိပေမဲ့ မာနစွဲက ရှိသေးတယ်
ဝိပဿနာရှုစဉ် အနတ္တာနုပဿနာ ဖြစ်ပုံ
အကျဉ်းချုပ် ဖြန့်မာပြန်ဆောင်ပုဒ်များ
အတ္တစွဲဆောင်ပုဒ်များ

ဒုတိယပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ

ခံစားတဲ့ဝေဒနာဟာ အတ္တကောင်မဟုတ်

အတိဓမ္မာနှင့် သူတ္တန် နှိုးနှောချက်

ဝေဒနာကို အတ္တစွဲပုံ

ဝေဒနာကို အတ္တမဟုတ်ဟု သိရန် အကြောင်းပြစကား

အတ္တမဟုတ်ပုံကို တည့်တည့်အကြောင်းပြချက်

ဝေဒနာက နှိပ်စက်နေပုံ

ဝေဒနာအလိုအတိုင်း မဖြစ်

ဘာသာပြန်အကျဉ်းချုပ်

အရှင်သာရိပုတ္တရာ တရားရှာပုံနှင့် တရားရပုံ

ဒီဃနဓသုတ် (မ-၂၊ ၁၆၅)

ဝေဒနာရှု၍ ငြီးငွေ့သည်

ငြီးငွေ့၍ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်သည်

အမှန်မြောသူ ငြင်းခုံရာ မရောက်

အရှင်သာရိပုတ္တရာ ရဟန္တာ ဖြစ်ပုံ

သာဝကသန္နိပါတ် ကျင်းပသည်

တတိယပိုင်း

တရားအနှံ့သန္ဓေ

မှတ်သားတဲ့ သညာဟာ အတ္တကောင် မဟုတ်

သညာကို အတ္တမဟုတ်ဟု သိရန် အကြောင်းပြ စကား

အတ္တ မဟုတ်ပုံကို တည့်တည့် အကြောင်း ပြချက်

ပြုလုပ်တတ်တဲ့ သင်္ခါရတွေဟာ အတ္တကောင်မဟုတ်

ဘုရားဟောနဲ့ ဆန့်ကျင်တက်

ဒီအရာမှာ လို့ရင်း သင်္ခါရ

သင်္ခါရတို့ကို အတ္တ မဟုတ်ဟု သိရန် အကြောင်းပြ စကား

သင်္ခါရက နှိပ်စက်နေပုံ

သင်္ခါရဟာ အလိုအတိုင်း မဖြစ်

အတ္တမဟုတ်ပုံကို တည့်တည့် အကြောင်းပြချက်

အပ်တွေ အစူးဝင်ခံနေရတဲ့ ပြိတ္တာဝတ္ထု

ဖြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ်

ရှုမှတ်နေယင်း အနတ္တ ထင်ပုံ

စတုတ္ထပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ
 စိတ်ဝိညာဏ် အတ္တကောင် မဟုတ်
 ဝိညာဏ်ကို အတ္တမဟုတ်ဟု သိရန် အကြောင်းပြစကား
 အတ္တမဟုတ်ပုံ တည့်တည့် အကြောင်းပြချက်
 စိတ်ဝိညာဏ်က နှိပ်စက်နေပုံ
 စိတ်ဝိညာဏ်က အလိုအတိုင်း မဖြစ်
 အကြောင်းရှိမှ အကျိုး ဖြစ်တယ်
 သာတိရဟန်းဝတ္ထု
 တရားမှန် အကျဉ်းချုပ်
 သူ့ အကြောင်းကြောင့် သူ့ ဝိညာဏ် ဖြစ်သည်
 လောင်စာကွဲတိုင်း မီးအသစ် ကွဲသလိုပင်
 အတ္တစွဲ ဆောင်ပုဒ်များ
 ဖြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ်
 ပေဏပိဏ္ဍူ ပမသုတ် (သံ ခု၊ ၁၀၄)
 ရှုပ်က ရေမြှုပ်နဲ့ တူသည်
 ရှုပ် ကိုယ်ကလဲ အနှစ်သာရ မရှိ
 ရေပွက်ပမာ ဝေဒနာ
 တံလှုပ်ပမာ မှတ်သညာ
 ငှက်ပျောတုံးတူစွ သင်္ခါရ
 ဝိညာဏ်စိတ်သိ မျက်လှည့်တူသည်
 စိတ်အစဉ် ဝိထိ ဖြစ်ပုံ
 မြင်သိစိတ်က မျက်လှည့်ပြသလို သိစေပုံ
 ချက်ခြင်း ရှုမှတ်နိုင်လျှင် မြင်ရှုံ့မျှစသည်၌သာ တည်တယ်

ပဉ္စမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ

အနတ္တလက္ခဏာ

အနတ္တလက္ခဏာ အသိဓက်ပုံ

အနိစ္စဖြင့် အနတ္တကို ပြတော်မူပုံ

ဒုက္ခဖြင့် အနတ္တကို ပြတော်မူပုံ

အနိစ္စ ဒုက္ခ ၂-ပါးလုံးဖြင့် အနတ္တကို ပြတော်မူပုံ

သစ္စက ပရိမိဇ်က ငြင်းပုံ

ခန္ဓာငါးပါးမှ အလွတ်လို့ဆိုတဲ့ အတ္တဝါဒကိုလဲ ပယ်ပြီးပင်

လက္ခဏာသုံးပါးလုံး ပြဆိုချက် (သုတ်၏ ဒုတိယပိုင်း)

အနိစ္စမည်ပုံ

အနိစ္စလက္ခဏာ

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်

ဒုက္ခ ၂-မျိုး

ဒုက္ခလက္ခဏာ

ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်

ဝါဟာလို့ထင်တာ တဏှာစွဲ

ဝါဘဲလို့ထင်တာ မာနစွဲ

ဝါအတ္တလို့ ထင်တာ ဒိဋ္ဌိစွဲ

မြဲမမြဲ စသည်အမေးအဖြေ မြန်မာပြန်

ဆဋ္ဌမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ

ဝေဒနာ မမြဲပုံစသည် ပြဆိုချက်

ဝေဒနာသုံးပါး အမှန်အတိုင်းမြင်ပုံ

သညာမမြဲပုံ စသည်ကိုပြဆိုချက်

ပြုလုပ်မှုသင်္ခါရတို့ မမြဲပုံစသည်ကို ပြဆိုချက်

စိတ်ဝိညာဏ် မမြဲပုံစသည်ကို ပြဆိုချက်

အစွဲသုံးပါးကင်းအောင် ရှုပုံများ (သုတ်၏ တတိယပိုင်း)

(၁) ရှုပ်ကို ရှုပ်

မြန်မာပြန်အတိုချုပ်

သာဝကတို့ ရှုသင့်တဲ့တရား

ဖြစ်ဆဲကိုသာ စ၍ရှုအပ်ကြောင်း

နေတံ မမ-နှင့် အနိစ္စရှုပုံစသည် နှီးနှောပြချက်

သောတာပန်တို့အား အနတ္တရှုရန် ညွှန်ကြားခြင်းအကြောင်း

အတိတ်စသည် (၁၁)ပါး အပြားဖြင့်ရှုပုံ

အတွင်းအပြင်အားဖြင့် ရှုပုံ

အကြမ်းအနုအားဖြင့် ရှုပုံ

အယုတ် အမြတ်အားဖြင့်ရှုပုံ

အဝေး အနီးအားဖြင့်ရှုပုံ

သတ္တမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ

(၂) ဝေဒနာကို (၁၀)ပါး အပြားဖြင့် ဝေဘန်၍ ရှပုံ

မြန်မာပြန်အတိုချုပ်

ဝေဒနာကို ကာလသုံးပါးဖြင့် ရှပုံ

အတွင်းအပြင်အားဖြင့် ရှပုံ

အကြမ်းအနုအားဖြင့် ရှပုံ

အယုတ်အမြတ်အားဖြင့် ရှပုံ

အဝေးအနီးအားဖြင့် ရှပုံ

(၃) သညာကို (၁၀)ပါး အပြားဖြင့် ဝေဘန်၍ ရှပုံ

မြန်မာပြန်အတိုချုပ်

(၄) သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို (၁၀)ပါး အပြားဖြင့် ဝေဘန်၍ ရှပုံ

မြန်မာပြန် အတိုချုပ်

သင်္ခါရတို့ကို ကာလ သုံးပါးဖြင့် ရှပုံ

အတွင်းအပြင် စသည်ဖြင့် ရှပုံ

အယုတ်အမြတ် စသည်ဖြင့် ရှပုံ

(၅) ခိတ်ဝိညာဏ်ကို (၁၀)ပါး အပြားဖြင့် ဝေဘန်၍ ရှပုံ

မြန်မာပြန်အတိုချုပ်

ဘဝအဆက်ဆက် ခိတ်ဖြစ်ပုံ

ကမ္မဝင်္ဂ ဝိပါကဝင်္ဂအရ သိယင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် သိသည့်

ခိတ်ကို ကာလ သုံးပါးဖြင့် ရှပုံ

အတွင်းအပြင်အားဖြင့် ရှပုံ

ခိတ်အကြမ်းအနုကို ရှုမြင်ပုံ

ခိတ္တာနုပဿနာအရ သိမြင်ပုံ

အကြမ်းအနုစသည်ဖြင့် ရှပုံ

အဋ္ဌမပိုင်း

တရားအနုသန္ဓေ
ဝိပဿနာဉာဏ်စဉ် တက်သွားပုံ (သုတ်၏ အဆုံးပိုင်း)
အနိစ္စမြင်လျှင် နိဗ္ဗိန္ဒုဉာဏ် ဖြစ်သည်
ဇုက္ခမြင်လျှင် နိဗ္ဗိန္ဒုဉာဏ် ဖြစ်သည်
အနတ္တမြင်လျှင် နိဗ္ဗိန္ဒုဉာဏ် ဖြစ်သည်
မြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ်
နိဗ္ဗိန္ဒု ဉာဏ်၏သရုပ်
နိဗ္ဗာန်လိုချင်မှု အစစ်နှင့်အတူ
နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာပုံ
နိဗ္ဗာန် မျော်ကြည့်တဲ့ ဉာဏ်
သင်္ခါရပေက္ခာမှာ ဂုဏ် ၆-ပါးရှိတယ်
(၁) ကြောက်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်းကင်းတယ်
(၂) ချမ်းသာနှင့် ဆင်းရဲ အညီအမျှရှုနိုင်တယ်
(၃) ရှုမှတ်ရလွယ်တယ်
(၄) ကြာရှည်စွာ တည်တယ်
(၅) ကြာလေ သာ၍ သိမ်မွေ့တယ်
(၆) အာရုံတခြား ပြန်မသွားဘူး
ဥဇ္ဇာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ ဖြစ်ပုံ
နိဗ္ဗာန်မျက်မှောက်ပြုပုံ မိလိန္ဒပဉ္စာ
ငြိငွေဉာဏ်ဖြစ်ပြီး အရိယမဂ်ပိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်ပုံ
ရဟန္တာမှာ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြစ်ပုံ
နိဂုံးချုပ် ဘုရားစကားတော်
နိဂုံးချုပ် စကားတော်၏ မြန်မာပြန်
သံဂါယနာတင် မှတ်တမ်း
ရဟန္တာအရှင်မြတ် ၆-ပါးကို ရှိခိုးပူဇော်ခြင်း
နိဂုံးချုပ်တရားသိမ်း ပတ္တနာ
အနတ္တလက္ခဏာသုတ် ပါဠိတော် အပြည့်အစုံ
မြန်မာပြန်သက်သက် အတိုချုပ် ဆောင်ပုဒ်

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး မာတိကာ ပြီး၏။

လက်ဦးရှုထောင့်

အခွဲသန်ကြသည်

စွဲလမ်းတတ်သော လောဘစသည့် ကိလေသာတို့သည် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတိုင်းမှာ ထူပြောလျက်ရှိနေကြသည်။ ထူပြောလျက်ရှိသော ထိုကိလေသာတို့သည် ရူပါရုံစသည့် အာရုံ ၆-ပါး၌လဲ စွဲလမ်း၏။ အသက်ကောင် ငါကောင်ဟူ၍လဲ စွဲလမ်းဘွယ်ဟူသမျှကို စွဲလမ်းကြရာ၌ အသက်ကောင်ငါကောင်ဟူသော အတ္တစွဲသည် အရင်းအကျဆုံး ဖြစ်ရုံသာမက အစွဲကြီး လွန်းသောကြောင့် အခွါရ အခက်အခဲဆုံးလဲ ဖြစ်လေသည်။ သာမန်အားထုတ်မှု လုံ့လပယောဂဖြင့် ကိုယ်တိုင်လဲ ခွါပစ်နိုင်စွမ်း မရှိ။ သာမန်စွမ်းအင်ဖြင့် သူတပါးတို့ကလဲ ခွါပေးခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကြပေ။

ပစ္စေက ဗုဒ္ဓအရှင်မြတ်တို့သည် သူတို့၏ လုံ့လောက်သော ကြိုးစားအားထုတ်မှုဖြင့် သူတို့အတ္တစွဲကို သူတို့ကိုယ်တိုင် ခွါပစ်တော်မူနိုင်ခဲ့ကြပေသည်။ သို့သော် သူတပါးတို့၏ အတ္တစွဲကို ခွါပေးရန်ကိုကား ထိုအရှင်မြတ်တို့၌ လုံ့လောက်သော အင်အားမရှိသောကြောင့် ခွါပေးနိုင်စွမ်းရှိတော်မမူကြချေ။ သူတပါးတို့၌ စွဲနေသော အတ္တစွဲကို ခွါပစ်နိုင်ဘို့ဆိုသည်မှာ သစ္စာလေးပါးတရားကို သူတပါးတို့ နားလည်သိရှိအောင် ဟောစွမ်းနိုင်သော ဉာဏ်အင်အားကောင်းပါမှ ခွါပေးနိုင်မည် ဖြစ်ပေသည်။ ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓ အရှင်တို့မှာ ထိုသို့သော ဉာဏ်အင်အား ကောင်းလှသည်မဟုတ်ပေ။ ထို့ကြောင့်ပင် တဆူထီး တည်း ပွင့်ပေါ်တော်မူကြပြီးလျှင် နောက်လိုက် နောက်ပါ တပည့် သာဝက တပါးတလေကိုမှ အပါခေါ်ဆောင်သွားတော် မူနိုင်ကြခြင်း မရှိ။ တဆူထီးတည်း ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံတော်မူကြရပေသည်။

သစ္စာလေးပါးကိုသိပါမှ အတ္တစွဲဖြုတ်မည်

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားရှင်တို့မှာမူ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓဘုရားရှင်တို့ထက် ဉာဏ်အင်အား ကောင်းတော်မူကြသည်။ ထိုသမ္မာ သမ္ဗုဒ္ဓ ဘုရားရှင်တို့မှာ ကိုယ်တော်တိုင်လဲ သစ္စာလေးပါးတရားကို ထိုးထွင်းသိတော်မူကြသည်။ သူတပါးတို့အားလဲ သစ္စာ လေးပါးတရားကို သိအောင် သွန်သင်ပြသ ဆုံးမတော်မူနိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ သဗ္ဗညု ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူလျှင် ပဉ္စဝဂ္ဂီ ငါးဦးနှင့်တကွ နတ်ဗြဟ္မာတို့အား သစ္စာလေးပါး တရားကို ရှေးဦးစွာ ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။ သစ္စာလေးပါးတရားကို ဟောကြားထားသော ထိုသုတ်တော်သည် ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနသုတ် (ဓမ္မစကြာ) ဟူသောအမည်ဖြင့် ထင်ရှားလျက် ရှိလေသည်။ ထိုသုတ်တော်ကို ဘုရားအဖြစ်သို့ရောက်တော်မူသည်မှ ၂-လမြောက် ဝါဆိုလပြည့် စနေနေ့တွင် တရားဦးအဖြစ် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပေသည်။ ထိုတရားပွဲတွင် ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးဦးထဲမှ အရှင်ကောဏ္ဍညသည် ပဌမဦးစွာ အရိယ သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့သည်။ အရိယာသောတာပန် အဖြစ်သို့ရောက်၍ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အတ္တစွဲ ဖြုတ်သွားပြီဖြစ်သော အရှင်ကောဏ္ဍညမှာ “ငါလုပ်ယင် ဖြစ်သည်၊ ငါပြောယင် ဖြစ်သည်၊ ငါကြံယင်ဖြစ်သည်” ဟူသော အသိဓာနစွဲကား ကျန်ရှိနေပေသေးသည်။ ဝပ္ပစသူတို့မှာမူ တစုံတခုသော တရားထူးကိုမျှ မရရှိကြသေး။

ဟေမဝတသုတ်တော်

နေဝင်လုဆဲဆဲမှစ၍ ဟောကြားတော်မူသော ဓမ္မစကြာ တရားတော်မှာ ဝါဆိုလပြည့် စနေနေ့ည ပဌမယာမိတွင် အပြီးအဆုံးသို့ ရောက်လေသည်။ မဇ္ဈိမယာမိသို့ အရောက်တွင် သာတာဂိရိနတ်နှင့် ဟေမဝတနတ်တို့သည် အခြံအရံ နတ်ဘီလူးတစ်ထောင်နှင့်အတူ ဘုရားရှင်ထံတော်သို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ပုစ္ဆာ ၁၀-ချက်ကို မေးလျှောက်ရာတွင် ဘုရားရှင်သည် ဓမ္မစကြာဒေသနာတော်၏အကြား၌ ဟေမဝတသုတ်တော်ကို ဟောကြားတော်မူရသေးသည်။ ဤတရားပွဲတွင် ထိုနတ်ကြီး ၂- ဦးတို့လဲ အတ္တစွဲဖြုတ်ပြီး သောတာပန်အဖြစ်သို့ ရောက်သွားကြသဖြင့် သံသရာရည်လျားစွာက စွဲလမ်းလာခဲ့ကြသော သူတို့၏ အတ္တစွဲလဲ ဤတွင် ဖြုတ်သွားခဲ့ကြသည်။ ထို့နောက် ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို အကျယ်ဝေဘန်၍ ဘုရားရှင်က ဆက်လက် ဟောကြားတော်မူပေသည်။

သူတို့လဲ တရားထူးကြသည်

အရှင်ကောဏ္ဍညတွင် အသို့မာနစွဲ ကျန်ရှိနေသေးသည့်ပြင် အရှင်ဝပ္ပစသူတို့မှာလဲ မည်သည့်တရားထူးမှ မရရှိကြသေးသဖြင့် ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ဆက်လက်ဟောကြားတော်မူရင်း ဘုရားရှင်သည် ၎င်းတို့အားလုံးကို ဝိပဿနာတရားရှုမှတ်ပွားများ အားထုတ်စေတော်မူ၏။ ဤသို့အားထုတ်စေတော်မူရာ၌ ဝါဆိုလဆုတ်တရက်နေ့တွင် အရှင်ဝပ္ပသည်၎င်း၊ ၂-ရက်နေ့တွင် အရှင် ဘဒ္ဒိယသည်၎င်း၊ ၃-ရက်နေ့တွင် အရှင်မဟာနာမ်သည်၎င်း၊ ၄-ရက်နေ့တွင် အရှင်အဿဇိသည်၎င်း သစ္စာ လေးပါးကို ထိုးထွင်းသိသွားသဖြင့် သောတာပန်အရိယာ အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားပြီးလျှင် သူတို့၏ အတ္တစွဲများ ပြုတ်သွားကြလေတော့သည်။

ဝါဆိုလဆုတ် ၅-ရက်နေ့

သောတာပန် အရိယာအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြပြီးသော ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့ကို တပေါင်းတည်း စည်းဝေးစေပြီးလျှင် ဘုရားရှင်သည် ၎င်းတို့အား အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ကို ဟောကြားတော်မူပေသည်။ ထိုနေ့မှာ ဝါဆိုလဆုတ် ၅-ရက် ကြာသပတေးနေ့ဖြစ်၏။ ထိုအနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ကို နာကြားကြရသော ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့သည် ကိလေသာကုန်ခန်း ရဟန္တာ အဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူကြကုန်ရကား အသို့မာနစွဲပါမကျန် သူတို့အားလုံး အတ္တစွဲပြုတ်သွားကြပြန်သည်။ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော် ဆိုသည့်အတိုင်း ငါကောင် အသက်ကောင်ရှိသည်ဟူသော အတ္တစွဲဝါဒသမားတို့ စွဲလမ်းနေကြသော အတ္တဟူသည် လွဲမှားသော အယူဝါဒဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစေရန် သဘာဝကျကျ အကြောင်းပြလျက် ဝေဘန်ဟောကြားတော်မူထားပေသည်။

ရှုမှတ်နည်း မပါ

အနတ္တလက္ခဏသုတ် ဒေသနာတော်မှာ ရှည်လျားသည်မဟုတ်။ ပမာဏအားဖြင့် ဆဋ္ဌမူစာအုပ်တွင် စာရွက်တစ်ရွက် စာမျှသာ ရှည်လျားသည်။ ထိုသုတ်တော်တွင် မဟာသတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်ကဲ့သို့ ရှုမှတ်အားထုတ်ရန် ရှုမှတ်နည်းမပါပေ။ ဓမ္မသဘာဝကိုသာ ဟောကြားထားပေသည်။ ဝိပဿနာရှုမှတ်နည်းကို နည်းလမ်းတကျ မရှုမှတ်ဖူးသူတို့ဆိုပါလျှင် ထိုသုတ်တော်၌ ဟောကြားထားသော အတ္တစွဲပြုတ်၍ အနတ္တထင်အောင် ဒိဋ္ဌကိုယ်တိုင် မြင်သည်အထိ ရှုတတ်ရန် ခဲယဉ်းလှပေသည်။ ထိုစဉ်က ဓမ္မဒေသကပုဂ္ဂိုလ်ကလဲ ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် ဖြစ်ပြီးလျှင် ဓမ္မသဝနပုဂ္ဂိုလ်တို့ကလဲ ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦး ပုဂ္ဂိုလ်ထူးတို့သာ ဖြစ်သောကြောင့်သာ အနတ္တအဖြစ်ကို ဒိဋ္ဌထင်ထင် သိမြင်တော်မူနိုင်စွမ်း ရှိကြပေသည်။ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ဟောတော်မူစဉ်ကပင် ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့မှာ အသားကျကျ ရှုမှတ်တတ်ကြပြီးသား ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်၍၎င်း၊ သူတို့ကိုယ်တိုင်က သောတာပန် ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ရင့်ကျက်ပြီးဖြစ်၍၎င်း ဤမျှဖြင့် လျင်လျင်မြန်မြန် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ထိအောင် အဆင့်ဆင့် တက်ရောက်တော်မူသွားကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။

မရှုမှတ်ပဲ တရားထူးမရ

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က ပါရမီရင့်သန် ထက်မြက်လှသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့လိုပင် ဘုရားရှင်ဟောသော တရားကို နာကြားစဉ်မှာ မဂ်ဖိုလ်ရရှိသွားကြသည်။ သို့သော် ဝိပဿနာ ဘာဝနာရှုမှတ်မှု မပြုပဲ ရကြသည်တော့ မဟုတ်ပါပေ။ လျင်မြန်စွာ ရှုမှတ်နိုင်မှုတို့ကြောင့်သာ တမင်ရှုမှတ်သည်ဟုမထင်ရပဲ တရားထူးရရှိသွားခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်အနည်းငယ်သာ ဤလို လျင်လျင်မြန်မြန် ရနိုင်ရှုမှတ်နိုင်သော ပါရမီဉာဏ်ရှိကြပေသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်များစွာတို့မှာကား ဤလို လျင်လျင်မြန်မြန် ရနိုင်ရှုမှတ်နိုင်သည်ချည်း မဟုတ်ပါပေ။ ဤသည်ကို သိပါလျက်လဲ တချို့အားထုတ်ရန် ပျင်းယံသော လူပျင်းတို့ “ဟောသူက ဟော၍ နာသူက အနတ္တသဘောကို သိလျှင် အားထုတ်နေရန်မလို၊ တရားနာရုံဖြင့် တမင် တဖိုလ်ရနိုင်သည်” ဆိုတာ သူတို့ရောက်လိုသော အရိယာအဆင့် သတ်မှတ်ပြီး အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပြုလုပ်လိုက်ကြတော့သည်။ လူပျင်း လူပေါ့ကြိုက်တရားဒေသနာများ ဖြစ်သောကြောင့် သူတို့တရားကို ကြိုက်၍ တရားနာရုံဖြင့် အရိယာဖြစ်နေသူတွေလဲ နည်းပါးလှသည်တော့ မဟုတ်ပေ။ ဝိပဿနာ ရှုမှတ်အားထုတ်မှု မရှိပဲ တရားနာရုံဖြင့် သိနေကြသော ထိုအနတ္တတရားများမှာ ကိုယ်တိုင်ထိုးထွင်း၍သိသော ဒိဋ္ဌသိမဟုတ်ပဲ စာသိ ပေသိ သုတသိသာဖြစ်သည်။ ကြားရနာရ၍ သိသော ထိုအသိဖြင့် တမင်တဖိုလ်ရသည်ဆိုလျှင် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းလိုလို အနတ္တသဘောကို သုတဖြင့် သိနေကြသည် ဖြစ်သောကြောင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေချည်း ဖြစ်ကုန်စရာ ရှိပေသည်။ သို့သော် အရိယာဟူ၍ သူတို့ဟာ သူတို့ ပြောဆိုဝန်ခံကြသော ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ အရိယာအစစ်တို့၏ အင်္ဂါလက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသည်ကို မတွေ့မမြင်ကြရသောကြောင့် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေမဟုတ်ကြောင်းမှာ ထင်ရှားလျက်ရှိပေသည်။ ဤလို မမှန်မကန် အလုပ်မျိုးနှင့်စပ်၍ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဤအနတ္တ လက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီးကို (နာ - ၃၉။ နာ - ၅၁) တွင်အမှန်သို့ ရောက်အောင် ညွှန်ပြ ဟောကြားထားသည်ကိုလဲ တွေ့ကြမည်သာဖြစ်သည်။

ရှုမှတ်နည်း အပြည့်အစုံ

ဘုရားဟော ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်မှာ အရိယာအဖြစ်သို့ရောက်ပြီးသော ပဉ္စဝဂ္ဂါးဦးတို့အား ဟောကြားထားသော သဘာဝပြဒေသနာတော် ဖြစ်သည့်အတိုင်း ရှုမှတ်အားထုတ်နည်း မပါမရှိသော်လဲ ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော် ဘုရားကြီး ဟောကြားထားသော ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး၌ကား ရှုမှတ်အားထုတ်နည်းနှင့်တကွ အနတ္တထင်လာပုံ၊ မဂ်ဖိုလ်ရောက်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်သွားပုံများပါ အပြည့်အစုံဖွင့်ပြ ဟောကြားထားပေသည်။ ထိုသို့ ဟောကြားရာ၌ ထင်သလို စာပေလွတ် ဟောကြားထားသည်လဲ မဟုတ်။ ကိုယ်တိုင် ဝိပဿနာတရားကို အားမထုတ်ဖူးပဲ သူတပါးအားထုတ်ရန်သာ ဟောကြားထားသည်လဲ မဟုတ်ပေ။ ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ အရပ်ရပ်၌ လာသည့်အတိုင်း၊ ညှိနှိုင်းဆင်ခြင်တော်မူ၍၎င်း၊ ဆရာသမားထံ နည်းခံကာ ကိုယ်တိုင်အားထုတ်တော်မူပြီးသည် ဖြစ်၍၎င်း တပါးသော တရားနာပရိသတ်တို့အား ဟောကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ဤဘုရားဟော အနတ္တလက္ခဏသုတ် အကျဉ်းကို ပရိသတ်တို့အား ဟောကြားတော်မူစဉ်က အကျယ်ချဲ့၍ ပရိသတ်နားလည်အောင် ရှုင့်တော်မူကာ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဟောကြားတော် မူခဲ့သည်။ ဟောကြားသမျှ ထိုတရားတော်ကြီးကို အငြိမ်းစား တရားမ တရားသူကြီး ဦးသိန်းဟန်သည် တိပ်ခွေဖြင့် တလုံးတပါဒမကျန် ဖမ်းယူထားသော တိပ်ခွေမှ လက်နှိပ်စက်ဖြင့် တဖန် ကူးယူလိုက်သည့်အခါ စာမျက်နှာ ၄၂၀-ပင် ရှည်လျား ကျယ်ပြန့်လေသည်။ မနာ မကြားရသေးသူတို့အတွက် နာကြားနိုင်စေရန် စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေလိုရာ၌ ဦးသိန်းဟန်သည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ခွင့်ပြုချက်ကို ရယူရန် ထိုစာမူကို ဆရာတော်ဘုရားကြီးထံ တင်ပြခဲ့ပေသည်။ ဦးသိန်းဟန် ပြုစုခဲ့သော စာမျက်နှာ ၄၂၀-ရှိ ထိုစာမူကြီးကို ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် စက္ကူအခက်အခဲကို ရှုင့်တော်မူလျက် စာအုပ် ကြီးသွားမည်ကို မလိုလားသောကြောင့် စာမျက်နှာ ၁၅၂-သို့ရောက်အောင် လျှော့ချ၍ ချုံးတော်မူလိုက်ပြီး စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ခွင့် ပြုတော်မူလိုက်ပေသည်။

ကျွမ်းကျင်တော် မူလှသည်

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အကျဉ်းကို အကျယ်ချဲ့တော်မူရာ၌၎င်း၊ အကျယ်ကို အကျဉ်းချုံးရာ၌၎င်း ကျွမ်းကျင်နိုင်နင်းတော်မူလှသည်။ ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး၌သာ ချုံးခဲ ချဲ့ခဲသည်ကားမဟုတ်။ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ဟောတော်မူစဉ်က၎င်း၊ ဝိပဿနာရှုနည်းကို ရေးသားတော်မူစဉ်က၎င်း ချဲ့၍ ချုံး၍ထားသည်ကို တွေ့ခဲ့ကြရဘူးလေပြီ။ အကျယ်ချဲ့တော်မူရာ၌လဲ အကျဉ်းအားလျော်စွာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ချဲ့တော်မူနိုင်၍ အကျဉ်းချုံးရာ၌လဲ အကျယ်ကို ငုံ့မိအောင် ချုံးတော်မူနိုင်ပေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အကျဉ်းကိုသာလိုလားနှစ်သက် သူတို့အတွက်ရော အကျယ်ကို လိုလားနှစ်သက် သူတို့အတွက်ပါ နာကြားကြည့်ရှုနိုင်ကြပေသည်။

သဘာဝနက်ကို ပို့၍ အလေးထားသည်

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် တရားဟောကြားတော် မူရာ၌၎င်း၊ စာရေးသားရာ၌၎င်း သဒ္ဒါရေးထက် သဘာဝ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ပို၍ အလေးထားတော်မူလေ့ရှိသည်။ အခြား နိဿယဆရာတော်တို့က ဗာရာဏသီယံ-ဗာရာဏသီပြည်၌-ဟု သဒ္ဒါနက်ကို အလေးထား ရေးသားတော်မူခဲ့ကြသည်။ ထိုအနက်မှာ မှားသည်ဟု မဆိုလိုသော်လဲ တကယ်စိစစ်လျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဗာရာဏသီပြည်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်ကားမဟုတ်။ ဗာရာဏသီမြို့ (ပြည်)၏ အနီး မိဂဒါဝန် တော၌သာ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဗာရာဏသီယံ၊ ဗာရာဏသီမြို့၏အနီး၌-ဟူ၍ သဘာဝကျကျ သဒ္ဒါလဲမပျက် အနက်ပြန်ဆိုတော်မူပေသည်။ မဟာသတိပဋ္ဌာနသုတ် နိဿယသစ်၌လဲ အခြားနိဿယဟောင်းတို့၌ ကုရုသု-ကုရုတိုင်းပြည်တို့၌ဟူ၍ ဗဟုဝုစ-သု-ဝိဘတ်နက်အတိုင်း သဒ္ဒါကို အလေးထားရေးသား ပြန်ဆိုတော်မူကြသည်။ ဆရာတော် ဘုရားကြီးကမူ ထိုတိုင်း၌ မင်းသားအများသို့လိုက်၍ ပါဠိနည်းအရ ဗဟုဝုစနှင့် ရိုသော်လဲ ထိုကုရုတိုင်းမှာ အများမရှိ တတိုင်းတည်းသာ အနက် ရှိသောကြောင့် မြန်မာစကား၌ ထိုအများအနက်မျိုးမရှိရကား ကုရုသု-ကုရုတိုင်းပြည်၌-ဟု သဘာဝတ္ထ နက်သို့ လိုက်၍ ပြန်ဆိုတော် မူခဲ့သည်။ မဟာသတိပဋ္ဌာန် နိဿယသစ် (နှာ-၃)။

ရိုးရာမလိုက် အမှန်ကြိုက်သည်

သဘာဝကို အလေးထားသည် ဆိုသော်လည်း ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် သဒ္ဓါကို အလေးထားပဲ သဒ္ဓါတပါး အနက် တခြား ဆိုတော်မူလေ့ရှိသည်ကားမဟုတ်။ သဒ္ဓါကိုလဲ အလေးထားသည်။ ထိုထက် သဘာဝကိုပို၍ အလေးထားသည်။ ထို့ကြောင့် အနက်ပြန်ဆိုရာ ယူဆရာတို့၌ သဘာဝကျလျှင် ရိုးရာသို့ ကောက်ကောက်ပါအောင် လိုက်တော်မမူပဲ အမှန် ရောက်အောင် စိစစ်တော်မူလျက် စိစစ်လို့ အမှန်တွေ့ပြီဆိုလျှင် အမှန်အတိုင်း အနက်ပြန်ဆို၍ အယူအဆကိုလဲ အမှန်အတိုင်း ယူဆရေးသားတော်မူလေ့ရှိသည်။ ဤအဆိုကို ဝိပဿနာရှုနည်းကျမ်း ပဌမတွဲ ရဟန်းတော်တို့၏ သီလခဏ်း (နာ ၁၃-မှ ၂၃) ပစ္စယသန္နိသီတအရာတွင် ဖော်ပြထားသည်က သက်သေခံလျက် ရှိပေသည်။ ထိုအခဏ်း၌ ရှေးကျမ်းဂန်အချို့က ပစ္စယဝေဏ္ဍာနာ မဆင်ခြင်ပဲ ပစ္စည်းလေးပါးကို သုံးဆောင်လျှင် ထိုရဟန်းမှာ ဣဏပရိဘောဂ-ကြွင်းယူသုံးဆောင်ခြင်းမျိုး ဖြစ်၍ ကြွေးဆပ်ရမည့် အနေဖြင့် ဆိုထားသည်ကို ထိုအဆိုမသင့်ကြောင်း ခိုင်မာစွာ သာဓကပြ၍ ဖော်ပြထားပေသည်။ ထို့ပြင် ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး (နာ-၁၂)တွင်လဲ--

“ဒီနေရာမှာရှေးရှေး ဆရာတော် အရှင်မြတ်များက အာဗာဓာယ ပုဒ်ကို နာကျင်ခြင်းငှါ-လို့ မြန်မာပြန်ကြပါတယ်။ အဲဒီပြန်ချက်ဟာ သဒ္ဓါအလိုအားဖြင့်ရော အနက်အလို အားဖြင့်ရောမသင့်ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ မသင့်ပုံကတော့-အာ-ရှေးရှိတဲ့ ဗာဓ-ဓာတ်ဖြင့်ပြီးတဲ့ အာဗာဓာယ-ပုဒ်ဟာ နာကျင်တယ်- ဆိုတဲ့အနက်ကို မဟောနိုင်ဘူး။ နှိပ်စက်တယ်ဆိုတဲ့ အနက်ကိုသာ ဟောပါတယ်။ အာဗာဓ-ပုဒ်ကို အနာလို့ ပြန်ဆိုရတာကလဲ နာကျင်စေလျက် နှိပ်စက်တတ်သောကြောင့် မြန်မာဝေါဟာရအားဖြင့် ပြောဆိုလေ့ ရှိတဲ့ အတိုင်း အနာ-လို့ ပြန်ဆိုရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အာဗာဓပုဒ်က နာတတ်တယ်လို့ ဟောသောကြောင့် ပြန်ဆို တာတော့မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အာဗာဓာယ-ပုဒ်ကို နာကျင်ခြင်းငှါ-လို့ ပြန်ဆိုချက်ဟာ နှိပ်စက်ခြင်း အနက်ရှိတဲ့ ဗာဓ-ဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော သဒ္ဓါအရအားဖြင့်လဲ အသင့်ယုတ္တိမရှိဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ရုပ်မှာ နာကျင်ခြင်း သဘော မရှိဘူး။ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့မှာလဲ နာကျင်ခြင်းသဘော မရှိကြဘူး။”

စသည်ဖြင့် “အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ခြင်းငှါ၊ န သံဝတ္ထေယျ-မဖြစ်တန်လေရာ”ဟူ၍ မြန်မာပြန်ဆိုထားသော မိမိ၏ အနက်ကို သဒ္ဓယုတ္တိ၊ အတ္ထယုတ္တိ ၂-ပါး၌၍ စိစစ်စစ်ရှင်းပြတော်မူထားသည်။ ထို့ပြင် ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး (နာ-၁၇)၌ပင် “မာရော ပါဝိမာ အညတရံ ဗြဟ္မပါရိသန္ဓံ အနာဝိသိတွာ”ဟူသော ပါဠိတော်၌ “မာရ်နတ်က အခြေအရံ ဗြဟ္မာတဦးကို ပူးကပ်ပြီး လျှောက်တယ်” ဆိုရာမှာလဲ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ကာမာဝစရနတ်တွေဟာ ဗြဟ္မာ၏ ပကတိရုပ်ကိုပင် မမြင်နိုင်ကြောင်း အခိုင်အမာ ကျန်းဂန်စကား ရှိနေသောကြောင့် ကာမာဝစရနတ်ကို တိုက်ရိုက်မယူပဲ ဗြဟ္မာသန္ဓာန်၌ရှိသော အဝိဇ္ဇာ၊ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိ-စသည့် ကိလေသာမာရ်ကို ယူလျှင် သင့်လျော်ကြောင်း မိန့်ဆိုထားသည်မှာလဲ ရှေးအဆိုသို့ မလိုက်ပဲ သဘာဝကျကျ စိစစ် မိန့်ဆိုထားခြင်းသာ ဖြစ်ပေသည်။

လွယ်မယောင်နှင့်ခက်

အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တတရား သုံးပါးတို့မှာ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်တိုင်း၏ နှုတ်ဖျားတွင် နှုတ်တက်နေသော တရားများ ဖြစ်လေသည်။ ခလုပစ္စသည် တိုက်ခိုက်မိရာ၌ ယောင်ရမ်းသည့်အခါ ဤတရားများအမည်ဖြင့်သာ ယောင်ရမ်းတတ်ကြသည်။ နှုတ်တက်နေကြသည့်အလျောက် သိပြီးသားတွေဟူ၍လဲ ထင်မှတ်နေတတ်ကြ၏။ ထင်မှတ် နေတတ်ကြသည့်အတိုင်း သုတ သိဖြင့် ယောင်ဝါးသိ သိကြမည် ဖြစ်သော်လဲ ကိုယ်တိုင်ဒိဋ္ဌသိတို့မှာမူ လွယ်မယောင်နှင့်ခက်သော တရားများဖြစ်လေသည်။ ဤအထဲတွင် အနတ္တတရားက ပို၍ခက် ပို၍လဲ နက်နဲပေသည်။ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာသည် သစ္စကပရိဗိုဇ်၊ ဗကဗြဟ္မာကြီးတို့လို အတ္တဝါဒသမားများနှင့်အကြီးအကျယ် ရင်ဆိုင်တော်မူခဲ့ရသည်မှာ ဤအနတ္တတရား၏ ခက်ခဲနက်နဲမှုကြောင့်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

ဘုရားရှင် ဟောတော်မူမီက မသိကြရသော ဤ အနတ္တတရားမှာ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးနှင့်စပ်ပြီး အတ္တနှင့် နီးကပ်လျက် ရှိနေသည်။ ရုပ်နာမ် ၂-ပါးကို အတ္တဝါဒသမားများက အတ္တဟု စွဲယူနေကြရာတွင် ဘုရားရှင်က ဤရုပ်နာမ် ၂-ပါးကိုပင် အနတ္တဖြစ်ကြောင်း ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။ တသံသရာလုံးက စွဲလမ်းအမြစ်တွယ်နေကြသူတို့ အတ္တစွဲရာ၌ အနတ္တမှန်း သိအောင် ဟောကြားတော်မူရသည်မှာ များစွာ ခက်ခဲလှသည်။ အကယ်၍ အနတ္တတရားသည် အခက်အခဲမရှိ လွယ်လွယ်နှင့် သိနိုင်သော တရားဖြစ်ပါမူ ဘုရားပွင့်ပေါ်နေရန်လဲ လိုမည်မဟုတ်။ ဘုရားရှင်၏ တပည့်သာဝက ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီးတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီးမျိုးကို အပင်တပန်း ဟောကြားရေးသား နေကြရန်လဲ လိုမည် မဟုတ်ပေ။ သို့သော် ဤလို အဆင့်ဆင့်ဟောကြား၍ပင် တကယ် မသိနိုင်သော ဤအနတ္တသဘောမှာ မည်မျှနက်နဲ ခက်ခဲကြောင်း ထောက်ဆ၍ သိနိုင်ပေသည်။ အနတ္တသဘောကိုသာမက မိမိတို့ စွဲယူထားသည့် အတ္တ ဟူသည်ကိုလဲ သဘာဝကျကျ သိသူနည်းပါးလှ၏။ အတ္တဟူသည်ကို အသိလုပ်၍ သိပါသည်ဆိုသူ အချို့တို့ကလဲ အလွဲလွဲ အမှားမှား သိနေကြလေသေးသည်။ ဤလို အလွဲလွဲအမှားမှား သိနေကြသူတို့အတွက် အမှန်သို့ရောက်အောင် ကျေးဇူးရှင်

ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကြီး (နာ ၁၆၊ ၆၂)တွင် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့နိုင်ပေသည်။

အထင်မသေးသင့်

ပရမတ္ထဒေသနာတော်ဖြစ်သော အဘိဓမ္မာကိုသာ အလေးပြုတတ်ကြသော ပရမတ်သမားတို့က သုတ္တန်ဒေသနာတော်ဆိုလျှင် အထင်သေးတတ်ကြသည်။ လွယ်သည်ဟူ၍လဲ အထင်ရောက်တတ်ကြသည်။ ဘုရားဒေသနာတော်များမှာ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်တွင် လွယ်ကူမည်ဖြစ်သော်လဲ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဉာဏ်ဖြင့်ကား ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့ ထင်သလို လွယ်သည်မဟုတ်ပေ။ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တော်ကို အဘိဓမ္မာသဘောနှင့်တကွ ဝေါဟာရသဘောပါ ပါဝင်လာပါက ပရမတ်သက်သက်သမားတို့ဉာဏ်တွင် “ဤအဆိုကား အဘိဓမ္မာလာအဆို၊ ဤအဆိုကား သုတ္တန်လာအဆို”ဟူ၍ ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိရန်မရှုနိုင် မကယ်နိုင် လက်မှိုင်းချနေရတတ်သည်။ ပရမတ်ရော ဝေါဟာရပါ ပိုင်နိုင်ပါမှသာ အမှန်အကန်သိနားလည်နိုင်သည်။

အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်မှာ မြင်ဆဲ၊ ကြားဆဲ၊ နံဆဲ၊ အရသာသိဆဲ၌ ဒုက္ခလဲ မရှိဘူး၊ သုခလဲမရှိဘူး၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာသာရှိသည်ဟု ဆိုထားပေသည်။ သို့သော် သုတ္တန်ဒေသနာတော်၌မူ မြင်ခိုက်၊ ကြားခိုက်စသည် ဒွါရခြောက်ပါးလုံးမှာ သုခရော ဒုက္ခပါ ဝေဒနာသုံးပါးစလုံး ရှုမှတ်ရမည်ကို ဟောကြားထားပေသည်။ ဤနေရာမျိုးမှာ အဘိဓမ္မာနှင့် သုတ္တန်အဆို ၂-ရပ်ကို မဆန့်ကျင်အောင် ယူတတ်ဖို့ ခဲရင်းလှပေသည်။ အဆိုပါပရမတ်သမားတို့ အထင်သေးသော သုတ္တန်ဒေသနာတော်တွင် ဤလိုအခက်အခဲမျိုးတွေလဲ ပါရှိတတ်ပေသည်။ ဤအခက်အခဲကို ကျေးဇူးရှင်မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကြီး (နာ-၂၂)တွင် အဆို ၂-ရပ် မဆန့်ကျင်အောင် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ကြရပေလိမ့်မည်။

ဝေါဟာရရလဲ မလွယ်

ဝေါဟာရများသောကြောင့် သုတ္တန်ဒေသနာတော်ကို ဝေါဟာရဒေသနာတော်ဟု အမည်တပ်လျက် သာသနာတော်အတွင်းရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တို့က ခေါ်ဝေါ်သမုတ်ထားကြသည်။ ထိုဝေါဟာရ ဒေသနာတော်ကို စနစ်တကျ သိကြစေရန် သဒ္ဒါကျမ်းဂန်ပေါင်းများစွာ ပြုစုကြ၏။ ဤသည်ကို ထောက်၍ ဝေါဟာရ မလွယ်ကူကြောင်း ခက်ခဲကြောင်း သိနိုင်ပေသည်။ “အဘိဓမ္မာကို ၃-နှစ် သင်ကြားလျှင် အဘိဓမ္မာတတ် ဖြစ်နိုင်သည်။ သဒ္ဒါကျမ်းဂန်ကို ၁၀-နှစ်သင်ကြားသော်လဲ သဒ္ဒါတတ် မဖြစ်နိုင် ဟူ၍ ပရက္ကူအလည်တိုက် ဆရာတော် ဦးပညာက ဋီကာကျော် ပို့ချတော်မူစဉ်အခါ သဒ္ဒါနှင့်စပ်သော အဓိပ္ပါယ်ကို ရှင်းလင်းပြရာတွင် ထည့်သွင်းမိန့်ကြားဘူးပေသည်။ ဝေါဟာရသဒ္ဒါဟူသည် လူတို့ပြောဆိုကြသော သင်္ကေတအလိုက် သတ်မှတ်ထားကြသည့် အသံကို မှတ်သားထားကြခြင်းသာဖြစ်သည်။ လူမျိုးကွဲလျှင် ကွဲသလို ဝေါဟာရသဒ္ဒါ ကွဲပြားရုံသာမက အရပ်ဒေသကွဲလျှင်ပင် အခေါ်အဝေါ်ချင်းမတူ၊ ဝေါဟာရကွဲပြားတတ်ကြသေးသည်။ ထို့ကြောင့် “သဒ္ဒါဟူက၊ ယေဘုယျ၊ မုချမဟူရာ” ဟူ၍ ရှေးဆရာတော်တို့က ဆောင်ပုဒ်နိယာမကို မိန့်ဆိုထားခဲ့ကြ၏။ ခေတ်ဟောင်း ခေတ်သစ် ခြားနားရာ၌လဲ ထို့အတူပင် ဝေါဟာရများ တစ တစ ခြားနားလာတတ်သေးသည်။ ထို့ကြောင့်လဲ ဝေါဟာရဒီပနီ-စသည် ကျမ်းများပေါ်ထွက်ခဲ့ရပြန်လေသည်။

ဝေါဟာရသဒ္ဒါ ခက်ခဲသလောက် ဝေါဟာရဒေသနာတော်ဖြစ်သော သုတ္တန်ဒေသနာတော်မှာလဲ ခက်ခဲလှပေသည်။ ဘုရားရှင် ဟောကြားသော ခေတ်ကလဲ ၂၅၀၀-ကျော်ခဲ့ပြီ ဖြစ်၍ မျက်မှောက်ခေတ်နှင့် များစွာပင် ကွာလှမ်းခဲ့လေပြီ။ ထို့ကြောင့် အချို့နေရာတို့၌ ပါဠိဝေါဟာရနှင့် မြန်မာဝေါဟာရတို့သည် စကားဝါကျ ဝေါဟာရချင်းမတူ ခြားနားကွဲပြားနေသည်တို့လဲ ရှိပေသည်။ သာဓကတမျိုးလောက်ကို ထုတ်ဆောင်ပြရလျှင် “သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတိ”ဟူသော ဒီဃနဒသုတ် (မ ၂-၁၆၅)တွင် ဒီဃနဒပရိဗိုဇ်က ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားသော ပါဠိဝါကျကို ထုတ်ဆောင်ပြလိုပေသည်။ ထိုပါဠိဝါကျမှာ မြန်မာ ဝေါဟာရအသုံးနှင့် အသုံးအနှုန်းချင်းမတူပဲ မြန်မာလို အဓိပ္ပါယ်အဖြောင့်ယူသည့်အခါ ပါဠိတွင် သဗ္ဗံ-ဟူသော ကတ္တားပုဒ်က မြန်မာဘာသာ၌ ကံ-ပုဒ်ဖြစ်နေသည်။ မေ-ဟူသော သဗ္ဗဒါနိပုဒ်က ကတ္တားဖြစ်နေသည်။ ဤသည်ကို ဝေါဟာရ၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကြီး (နာ ၃၀)တွင် အဓိပ္ပါယ်ကျဖော်ပြ ရှင်းလင်းထားတော်မူသည်ကိုလဲ တွေ့ရပါလိမ့်မည်။

သတိရမိသည်

ဘုန်းကြီးဝက်လက်မစိုးရိမ်ကျောင်း ရောက်စက ဖြစ်သည်။ ဝက်လက်မြို့၌ တရားပွဲ တစ်ပွဲ ဟောကြားရန် ရွှေစေတီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကြွရောက်တော်မူလာ၏။ ထိုစဉ်က စကားစပ်မိသဖြင့် “ဘဝပြတ်သွားတဲ့ဥစ္စေဒနှင့် နိဗ္ဗာန်အထူး ရှိပါသေးသလားဘုရား၊ အတူတူများဖြစ်လေမလား”ဟု ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အယူအဆကို သိလိုသဖြင့် လျှောက်ထားခဲ့ ဘူးသည်။ ထိုအခါ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက “ထူးတာပေါ့၊ မထူးပဲရှိပါ့မလား”ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် အစက ပြောလက်စ စကားကို ဆက်သွားသောကြောင့် “ဘယ်လို ထူးပါသလဲဘုရား”ဟု ထပ်ဆင့်လျှောက်ထားခွင့် မရခဲ့ပဲ ဖြစ်သွားသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးမှာမူ ထိုမထင်မရှားစကားကလေးကို မေ့ကောင်း မေ့လောက်ပေပြီ။ သို့သော်ဘုန်းကြီးမှာမူ ဤ အနတ္တ လက္ခဏာသုတ်တရားတော်ကြီးကို ဘတ်ရှုရသည့်အခါ၌ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိအရ ဘဝပြတ်ခြင်းနှင့် နိဗ္ဗာန် အထူးဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရသောကြောင့် ပြန်ပြောင်း သတိရမိတော့သည်။ ဤအနတ္တလက္ခဏာသုတ်တရားတော်ကြီး (နာ ၃၁)တွင် ဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိ-သမားတို့က သူတို့ ဘဝဥစ္စေဒနှင့် နိဗ္ဗာန် အတူတူထင်မှတ်နေသည်ကို မတူကြောင်း ရှင်းလင်း ဖော်ပြထားပေသည်။

နောက်ဘဝမရှိသူ

ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိနှင့်စပ်၍ သိမှတ်ဘွယ်ကလေး ရှိနေသေးသည်။ ၁၃၃၃-ခုနှစ်လောက်က ဘုန်းကြီး၏ ဆွေမျိုးဉာဏက ရုပ်သူရွာသားများကို သတိပဋ္ဌာန်တရား နာကြားစေလိုသော ဆန္ဒဖြင့် မဟာစည် ဓမ္မကထိက ဦးသံဝရနှင့် ဦးဇောတိကတို့ကို ဘုန်းကြီး၏ ဇာတိအရပ်ဒေသသို့ ပင့်၍ သတိပဋ္ဌာန်တရားပွဲများ ကျင်းပပေးခဲ့သည်။ အင်ချောင်းရွာ၌လဲ မိမိဆွေမျိုးတွေ အများအပြားရှိ၍ တရားတစ်ပွဲ ချပေးခဲ့၏။ ထိုတရားပွဲတွင် မောင်ကြည်ဆိုသူ တစ်ယောက်လဲ တရားနာပရိသတ်ထဲမှာ ပါရှိ ပေသည်။ သူကား အလံနီကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင်တဦးဖြစ်၍ နောက်ဘဝ မရှိသူပေတည်း။ ထိုတရားပွဲသို့ လာရောက်နာကြား သည်မှာ ဘုန်းကြီးနှင့် ဆွေမျိုးဖြစ်၍ ဘုန်းကြီးကို အားနာသောကြောင့် လာရောက်နာကြားဟန်တူပေသည်။ သူ့အကြောင်းကို သိပြီးဖြစ်သော ဓမ္မကထိက ဦးသံဝရတို့က သူ့ကို တရားထောက်ထား၍ ဟောကြားလေတော့သည်။ သူ့ကို တရား ထောက်ထား၍ ဟောကြားရာ၌ ရွာရှိတရားနာ ပရိသတ်တို့ကလဲ ထူးထူးခြားခြား စိတ်ဝင်စားလျက် ရှိကြသည်။ နောက်ဘဝ မရှိသူတယောက်က တရားနာရုံသာမက တရားထောက်ကြီးဖြစ်နေသည်ကို စိတ်ဝင်စားမည်ဆိုလျှင် ဝင်စားလောက်ပေသည်။ ညကတရားပွဲပြီး၍ နံနက်အချိန်တွင် ဘုန်းကြီးတို့ ဆွမ်းစားနေသော အိမ်သို့လဲ မောင်ကြည်ရောက်လာပြန်သည်။ ထိုအခါ မောင်ကြည်က “ညက ဆရာတော် ဦးသံဝရဟောတဲ့တရားကို တပည့်တော် လက်ခံပါတယ်”ဟု လျှောက်ပြီးလျှင် “ဒါပေမဲ့ နာမ်ဝါဒသမား ဖြစ်သွားပြီလို့တော့ မထင်ကြစေလိုပါဘူး၊ အရှင်ဘုရားတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက နောက်ဘဝ ရှိနေတာ ဖြစ်တော့ ဘဝသံယောဇဉ်တွေနဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ လုပ်ကြရတယ်။ တပည့်တော်တို့က နောက်ဘဝမရှိတာဖြစ်တော့ ဘဝ သံယောဇဉ်မရှိပါဘူး၊ ဘဝသံယောဇဉ်ပြတ်တယ်”ဟု ဆို၏။ ဒီတော့ ဘုန်းကြီးက “ဒါတော့ ကိုယ့်အမြင်နဲ့ကိုယ်ပေါ့၊ ဘဝ သံယောဇဉ် အဟုတ်ပြတ်ယင် တို့ဗုဒ္ဓသာသနာအနေနဲ့ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်မှပြတ်တယ်။ မင့်ကြည့်ရတာ ရဟန္တာတော့ ဟုတ်ဟန်မတူဘူး၊ ဘဝမပြတ်ပဲနဲ့ ဘဝပြတ်တယ်ဆိုတဲ့ ဥစ္စေဒဒိဋ္ဌိအယူတန်းလန်းနဲ့ သေသွားယင် တို့အယူအရအားဖြင့် နောက်အခြားမဲ့ဘဝမှာ ငရဲရောက်မယ်လို့ ယူထားကြတယ်။ ဒါက ဘုရားဟောအတိုင်းပဲ”ဟု ပြောလိုက်ရသည်။

မောင်ကြည်က ဘဝသံယောဇဉ်ပြတ်သော်လဲ သူ့ဇနီးကမူ ဘဝသံယောဇဉ်ပြတ်သူ မဟုတ်ပဲ အရွယ်ရောက်လာသော သားကလေးများကို ရှင်ပြုရန် အစီအစဉ်လုပ်တော့သည်။ ထိုအခါ မောင်ကြည်က “ငါ့အတွက်နောက်ဘဝတို့ ဘာမှလုပ်နေစရာ မလိုဘူး၊ မင်းရှင်ပြုချင်ယင် မင့်ဘာသာမင်းပြုပေါ့၊ တခုတော့ရှိတယ်၊ ရှင်လောင်းယူတဲ့အခါ ရှင့်ဒကာ အလှူဒကာလုပ်ပြီး ငါကသပိတ်ကြီးလွယ် ယပ်တောင်ကြီးကိုင်-ဒီလိုတော့ မလုပ်နိုင်ဘူး”လို့ ပြောခဲ့သည်။ ထိုအခါ ဇနီးဖြစ်သူက “အလှူဒကာ မပါဘဲတော့ ကျမက ရှင်လောင်းမယူနိုင်ဘူး၊ ရှင် အလှူဒကာ မလုပ်ချင်ယင် အလှူဒကာတယောက်ငါးပြီး ရှင်လောင်းယူရ မှာပဲ”ဟု ပြောသောကြောင့် ဥစ္စေဒဝါဒသမားကြီး မောင်ကြည်မှာ အငါးဖြစ်မဲ့အလှူဒကာကို မရှုစိမ့်နိုင်သဖြင့် ဤကိစ္စအတွက် မချီနိုင် မချနိုင် အကြပ်တွေ့ခဲ့ရဘူးသည်-ဟု ရွာရှိလူများက ဘုန်းကြီးအား လျှောက်ထားကြသည်။

တူသယောင်ယောင်ရှိနေသော ဥစ္စေဒဝါဒသမားများ၏ ဘဝဥစ္စေဒနှင့် နိဗ္ဗာန်မှာတူသည်ဟု ထင်မှားဘွယ်ရှိနေသဖြင့် ဆရာတော်ဘုရားကြီးက ဤအနတ္တလက္ခဏာသုတ် တရားတော်ကြီး (နာ-၃၁)တွင် မတူပုံကို ရှင်းလင်းဟောကြားထားပေသည်။ ထို့ပြင် သညာမှတ်နှင့် သတိမှတ်မှာလဲ မသိသူတို့အတွက် တူသယောင်ယောင်ဖြစ်နေသော်လဲ မတူ ထူးခြားပုံကို (နာ- ၃၈)တွင် ဟောကြားထားသည်ကို တွေ့ကြရမည် ဖြစ်ပေသည်။ “သွားရင်း ဟန်နွဲ့”ဆိုသကဲ့သို့ ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အနတ္တလက္ခဏာသုတ် တရားတော်ကြီးကို ဟောကြားရင်း ဤသို့သော ခဲရာခဲဆစ်များကိုလဲ ရှင်းလင်းဟောကြား သွားပါ သေးသည်။

အယင်တရားတော်များကဲ့သို့ပင်

ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီးကိုသာ ဟောကြားတော်မူသည်မဟုတ်၊ သုတ်တရားတော်ကြီး များစွာကို ဟောကြားတော်မူခဲ့ပြီး ဖြစ်ပေသည်။ အယင်က ဟောကြားတော်မူခဲ့ပြီး ဖြစ်သော ထိုထို သုတ္တန်ဒေသနာတော်ကြီးများသည် ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး၏ ရှေ့သွားအဖြစ်ဖြင့် တရားနာပရိသတ်၊ စာဖတ်ပရိသတ်တို့ မျက်မှောက်သို့ ရောက်ရှိနေကြပြီးသား ဖြစ်သောကြောင့် နာကြား ဖတ်ရှုကြရမည့် ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီးမှာလဲ ရှေး ဟောကြားခဲ့ပြီး တရားတော်ကြီးများကဲ့သို့ပင် မှတ်သားနာယူဘွယ်များစွာနှင့် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ရှိမည်ကို ယုံကြည်ပြီးသား ဖြစ်နေကြမည်မှာ သေချာပါသည်။

အယင် ဟောကြားထားသော တရားတော်ကြီးများကို ဖတ်ရှု နာကြားခဲ့ကြရာ၌ သဒ္ဓါတရား တိုးပွား အကျိုးစီးပွားများကြသကဲ့သို့ ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကြီးကို ဖတ်ရှုနာကြားကြရာ၌လဲ သဒ္ဓါတရားတိုးပွား အကျိုးစီးပွားများကြလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မိပါသတည်း။

ဝက်လက်-မစိုးရိမ်ဦးတိဿ
သာသနာ ၂၅၂၀
ကောဇာ ၁၃၃၈-မုန်းဆုတ်-၆။
ခရစ် ၁၇-၁၁-၇၆။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

ပဌမပိုင်း

၁၃၂၅-ခုနှစ် နယုန်လဆန်း (၈) ရက်နေ့
ဟောသည်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

တရားပညာခံ

ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ဟောပြီးတဲ့နောက် ဟောမဝတသုတ်ကို ဟောခဲ့သော ကဆုန်လပြည့်နေ့က အပြီးသတ်ခဲ့ပြီ။ ဒီကနေ့တော့ အစဉ်အလျဉ်းကျတဲ့ အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဟောရမယ်။ ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကလဲ သိနားလည်ထားရန် အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို အကျဉ်းချုပ်ပြီး ပြောမယ်ဆိုရင် အနတ္တတရားလို့ ပြောသင့်တဲ့အတွက်ကြောင့်ပါ။ ဗုဒ္ဓသာသနာအပြင်ဘက်က အယူဝါဒတွေကတော့ အတ္တ အယူဝါဒတွေချည်းဖြစ်တယ်။ အတ္တအယူဝါဒ ဆိုတာ အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်လို့ ခေါ်တဲ့ အတ္တ ရှိတယ်လို့ ယူဆပြောဆိုနေတဲ့ ဝါဒဘဲ။ အဲဒီ အယူဝါဒ ရှိကြတဲ့သူတွေက လူဆိုတာလဲ အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်ဘဲ။ နတ်ဆိုတာလဲ အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်ဘဲ။ နွား ကျွဲ ခွေး အစရှိတဲ့ တိရစ္ဆာန် ဆိုတာလဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်ဘဲ။ အဲဒီ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ဟာ တကယ့်ကို ရှိနေတယ်လို့ ထင်မှတ်ယုံကြည်နေကြတယ်။

အဲဒီလို အတ္တစွဲအယူရှိနေကြတဲ့ လောကထဲမှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားက “အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ရယ်လို့ တကယ်အစစ် ရှိတာမဟုတ်ဘူး၊ လောကဝေါဟာရအားဖြင့် ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုရုံမျှဘဲ။ တကယ်အစစ်ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိတာကတော့ ရုပ်နာမ်အစဉ်မျှသာ ရှိတယ်။ အနတ္တသဘောတရားမျှသာ ရှိတယ်”လို့ ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ အဲဒီ အနတ္တဝါဒတရားကို အခြေအမြစ်နှင့်တကွ ကျကျနန သိနားလည်ထားဖို့ လိုပါတယ်။ အဲဒီ အနတ္တဝါဒတရားကို ဓမ္မစကြာသုတ်တရား ဟောတော်မူစဉ်ကတည်းက သစ္စာလေးပါးဖြင့် ဝေဘန်ပြီး ဟောတော်မူခဲ့ပါတယ်။ တဖန် ဟောမဝတသုတ်တရားထဲမှာလဲ (ဆယ့် လောကော သမုပ္ပန္နော) ၆-ပါးရှိက လောက ဖြစ်သည်-စသည်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ အနတ္တတရားကို ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ အကြောင်းပြ စကားများနှင့်တကွ ပေါ်လွင်ထင်ရှားစွာ ထပ်မံပြီး ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်အရေးလဲကြီး၊ အစဉ်လဲကျရောက်နေတဲ့ ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ဒီကနေ့ကစပြီး ဟောဖို့ ရည်ရွယ်ထားပါတယ်။ အနတ္တလက္ခဏသုတ်ဆိုရာ မှတ်သားဘွယ်ဆောင်ပုဒ် စာရွက်များကိုလဲ တရားနာပရိသတ်များအား ဝေငှထားပြီး ဖြစ်ပါတယ်။

သုတ်၏ နိဒါန်း

ဒီသုတ်၏ နိဒါန်းကို သံဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့က ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် (နာ-၅၅)မှာ ဒီလို ဖော်ပြထားပါတယ်။

(ဧဝံ မေ သုတံ) ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဗာရာဏသီယံ
ဝိဟရတိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ
ဘိက္ခု အာမန္တေသိ ‘ဘိက္ခဝေါ’တိ။ ‘ဘဒန္တေ’တိ တေ ဘိက္ခု။
ဘဂဝတော ပစ္စုသောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ-တဲ့။

မေ၊ အကျွန်ုပ်အာနန္ဒာသည်။ ဧဝံ သုတံ၊ ဤသို့ ကြားနာမှတ်သားဘူးပါသည်။ (ဒီစကားကတော့ “အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဘယ်အရပ်၌ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်က ဟောပါသလဲ”လို့ မေးတဲ့ အရင်မဟာကဿပထေရ်၏ မေးခွန်းကို ဖြေကြားဖို့ရာ ပညာခံတဲ့ စကားပါ။ ဒီ ဧဝံ မေ သုတံ-ဆိုတဲ့ စကားကိုတော့ ယခု စာအုပ်တွေမှာ သိလွယ်တဲ့အတွက် မဖော်ပြတော့ပဲ မြှုပ်ထားပါတယ်။) ဧကံ သမယံ-အခါတပါး၌၊ ဘဂဝါ-ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗာရာဏသီယံ-ဗာရာဏသီမြို့နယ်၌၊ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ-ဣသိပတနေမည်သော မိဂဒါဝန်တောအရပ်၌၊ ဝိဟရတိ-သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူ၏။

ဟောတော်မူတဲ့ ခုနစ်-လ-ရက်

တရားဦးဖြစ်တဲ့ ဓမ္မစကြာသုတ်တရားတော်ကို ယခု ၁၃၂၅-ခုနှစ်မှ ပြန်လှည့်ပြီး ရေတွက်ကြည့်ယင် ၂၅၅၂-နှစ် မြောက်က ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ညနေမှာ ဟောတော်မူခဲ့တယ်။ အဲဒီ ဓမ္မစကြာသုတ်တရားကို ဟောတော်မူစဉ်က ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်း ငါးပါးထဲမှ အရှင်ကောဏ္ဍည တစ်ပါးသော တရားနာယင်း သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ကို ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင်၍ မတုန်မလှုပ်ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရားနှင့်ပြည့်စုံတဲ့အတွက် ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်း ရဟန်းအဖြစ်ကိုလဲ ခံယူခဲ့တယ်။ ကျန်တဲ့ အရှင်ဝပ္ပ၊ အရှင်ဘဒ္ဒိယ၊ အရှင်မဟာနမ်၊ အရှင်အဿဇိတို့ကတော့ အရိယမဂ်ဖိုလ် တရားထူးကို မရကြသေးဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီလေးပါးကို မြတ်စွာဘုရားက တရားအားထုတ်စေတယ်။ ဆွမ်းခံတောင်မသွားပဲ နေ့ရောညဉ့်ပါ မပြတ်အားထုတ်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကလဲ ဆွမ်းခံကြွတော်မမူပဲ ကျောင်းတိုက်ထဲမှာ အမြဲရှိနေပြီးတော့ သူတို့မှာ တွေ့ကြုံရတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းအညစ်အကြေးများကို ရှင်းလင်းပြုပြင်ပေးတော်မူတယ်။ အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ပြုပြင်စောင့်ရှောက်ပေးသည့်ပြင် သူတို့လဲ မပြတ်ကြိုးစားအားထုတ်ကြတဲ့အတွက် အရှင်ဝပ္ပ-က ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁-ရက် နေ့မှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်တော်မူပါတယ်။ အရှင်ဘဒ္ဒိယက ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၂-ရက် နေ့မှာ၊ အရှင်မဟာနမ်က ၃-ရက်နေ့မှာ၊ အရှင်အဿဇိက ၄-ရက်နေ့မှာ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီး အသီးအသီး သောတာပန် ဖြစ်တော်မူကြပါတယ်။

အဲဒီအကြောင်းအရာများကို ဓမ္မစကြာတရားတော် နောက်ဆုံးပိုင်းမှာ အကျယ်ပြဆိုထားပြီး ရှိနေပါပြီ။ အဲဒီ အရှင်ဝပ္ပ စသော လေးပါးမှာ တရားနာရုံမျှဖြင့် တရားထူးကို မရထိုက်၊ အားထုတ်မှ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရထိုက်သော ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သူတို့လေးပါးကို တရားအားထုတ်စေခဲ့ကြောင်း၊ အဲဒါကို ထောက်ဆပြီးတော့ “သောတာပန် ဖြစ်ရုံလောက်တော့ ကြားနာပြီး သိရုံမျှနဲ့ ကိစ္စပြီးတယ်။ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ဖို့ မလိုဘူး”လို့ ပေါ့ပေါ့ဆဆ ပြောနေကြတဲ့ မိစ္ဆာဝါဒကို မယုံကြည်သင့်ကြောင်းများကိုလဲ အဲဒီ ဓမ္မစကြာတရားတော် နောက်ဆုံးပိုင်းမှာ သတိပေး ပြောကြားထားခဲ့ပါပြီ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော် ငါးပါးလုံး သောတာပန်ဖြစ်ပြီးတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ရဟန်းအဖြစ်ကို ရယူပြီးတဲ့အခါ အဲဒီ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၅-ရက်နေ့မှာ ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ဟောကြားတော်မူကြောင်း အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီမှာ “အခါတပါး၌”လို့ သာမည ဆိုထားပေမဲ့ ဓမ္မစကြာသုတ်တရားကို ဟောပြီးနောက် ငါးရက်မြောက်ဖြစ်တဲ့ ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ငါးရက်နေ့မှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဗာရာဏသီမြို့အနီး မိဂဒါဝုန် တောကျောင်းအရပ်မှာ သီတင်းသုံးနေတော်မူဆဲ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

တကြ ခေါ-ဗာရာဏသီမြို့နယ် မိဂဒါဝုန်တောအရပ်ဝယ် သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူစဉ် ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ပဉ္စဝဂ္ဂီယေ ဘိက္ခု-ငါးပါးအုပ်စုဝင် ပေါ်လွင်ထင်ရှား ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်များကို၊ ဘိက္ခုဝေါတိ-ရဟန်းတို့ဟူ၍၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်ဝေါ် မိန့်ကြားတော်မူ၏။ တေ ဘိက္ခု-ထိုပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော်တို့သည်၊ ဘဒန္တေတိ-အရှင်ဘုရားဟူ၍၊ ဘဂဝတော-မြတ်စွာဘုရားအား၊ ပစ္စဿသု-ခွန်းတုံ့ပြန်ကြား လျှောက်ထားလေကုန်၏။ (မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော့မည့် တရားကို အာရုံစိုက်စေရန် ရဟန်းတို့-လို့ ခေါ်တော်မူလိုက်တဲ့အခါ အဲဒီ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော်များက အရှင်ဘုရား-လို့ ပြန်ကြားလျှောက်ကြပါတယ်တဲ့။ ယခုနေအခါမှာ တရားဟောမည့် ရဟန်းတော်က ဒကာ ဒကာမများတို့လို့ ခေါ်လိုက်တဲ့အခါ ဒကာ ဒကာမများက ဘုရားလို့ ထူးကြတာမျိုးပါဘဲ။ အဲဒီလို ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော်များက ဘဒန္တ-အရှင်ဘုရား-လို့ ပြန်ကြား လျှောက်ထားကြတဲ့အခါမှာ) ဘဂဝါ-ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧတံ-ယခုရွတ်ဆိုပြမည့် တရားတော်ကို၊ အဝေါစ-ဟောကြားတော်မူပါသည်တဲ့။ အဲဒါဟာ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်က အရှင်မဟာ ကဿပမထေရ်အား ဖြေဆိုလျှောက်ထားတဲ့ နိဒါန်းစကားပါဘဲ။ အဲဒီ နိဒါန်းအရ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူပုံကတော့-

ဘုရားမိန့်ခွန်းတော် အနတ္တလက္ခဏသုတ် (အစပိုင်း)

ရူပံ ဘိက္ခုဝေ အနတ္တာ၊ ရူပဉ္စ ဟိဒံ ဘိက္ခုဝေ အတ္တာ
အဘဝိဿ၊ နယိဒံ ရူပံ အာဗာဓေယ သံဝတ္တေယျ။ လဗ္ဗေထ စ ရူပေ
“ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ”တိ။

ရုပ်ဟာ အတ္တကောင် မဟုတ်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ရုပ်-ရုပ်သည်၊ အနတ္တာ-အတ္တကောင် မဟုတ်။

ယခု လူတွေဟာ ကိုယ့်ကိုယ်လဲ အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ သူတပါးတွေကိုလဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒီလို အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်လို့ ထင်တာကို ပါဠိဘာသာဖြင့် အတ္တ-လို့ ခေါ်တယ်။ သက္ကတဘာသာမှာတော့ အတ္တာ-လို့ရှိတယ်။ အဲဒီ အတ္တာပုဒ်မှ ပါဠိမှာ အတ္တာလို့ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီ အတ္တကို ဧဝံလို့လဲ ခေါ်တယ်။ အသက်၊ အသက်ကောင်၊ အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် အနေအားဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းတာကို အတ္တစွဲ အတ္တဒိဋ္ဌိခေါ်တယ်။ ဒီအတ္တစွဲက ပုထုဇဉ်တွေမှာ လုံးဝကင်းတယ်လို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။ ခိုင်မြဲတာနဲ့ မခိုင်မြဲတာ၊ ထင်ရှားတာနဲ့ မထင်ရှားတာ ဒါလောက်သာ ကွာခြားပါတယ်။ ရုပ်နာမ်ဆိုင်ရာ တရားဗဟုသုတ ပြည့်ဝသူများမှာ ဒီအတ္တစွဲက မရှိသလောက် အားနဲ့နေတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ လုံးလုံးကင်းနေတယ် လို့တော့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။ ကိုယ်တိုင် ကြံစည် ပြုလုပ် ပြောဆိုနေတာ၊ အကောင်းအဆိုးခံစားနေတာကို ငါကောင်အနေဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းမှု ရှိတတ်သေးတာပါ။ ဝိပဿနာဉာဏ် ထက်သန်စွာ ဖြစ်နေတဲ့ ဝိပဿနာယောဂီမှာလဲ ရှုတိုင်း မှတ်တိုင်း ဆင်ခြင်တိုင်း “အတ္တကောင်မရှိဘူး၊ ရုပ်နာမ်သဘော တရားမျှပဲ”လို့ သိသိနေတဲ့အတွက် အဲဒီအတ္တစွဲ ကင်းနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မရှုမမှတ်ပဲ ရုပ်နားနေတဲ့အခါမှာ ဒီအတ္တစွဲက ဝင်ဖြစ်နိုင်သေးတာ။

ဒီလိုမိမိသန္တာန်က ရုပ်နာမ်တွေကိုရော သူတပါးသန္တာန်က ရုပ်နာမ်တွေကိုရော အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြတဲ့အတွက် အဲဒီလို မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားသိကြရအောင် ရှင်းလင်းစေဘန် ဟောကြားတော် မူလိုသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “ရုပ် ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ=ရဟန်းတို့ ရုပ်သည် အတ္တကောင်မဟုတ်”လို့ ရုပ်ခန္ဓာကစပြီး ရှင်းလင်းဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အတ္တထင်စရာရုပ်

အတ္တကောင်သို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းရတဲ့ ရုပ်ဆိုတာက ဘယ်လိုဟာလဲဆိုယင်၊ မြင်နိုင်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ မျက်စိအကြည်ရုပ်၊ ကြားနိုင်ကြောင်းဖြစ်တဲ့နား အကြည်ရုပ်၊ နံသိနိုင်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ နှာခေါင်းအကြည်ရုပ်၊ အရသာသိကြောင်းဖြစ်တဲ့ လျှာ အကြည်ရုပ်၊ ထိသိနိုင်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ ကိုယ်အကြည်ရုပ်၊ စိတ်၏ တည်ရာ မှီရာရုပ်၊ အသက်ရုပ်-ဆိုတဲ့ ဒီရုပ်တွေက အရင်းခံတွေပါ။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ မျက်စိ အကြည်ရုပ် ရှိလို့ မြင်သိနိုင်တယ်။ မြင်သိလို့ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်ကြတယ်။ ထို့အတူပင် နား နှာခေါင်း လျှာ ကိုယ်အကြည်ရုပ်များရှိလို့ ကြားနိုင်တယ်၊ နံသိနိုင်တယ်၊ အရသာ စားသိနိုင်တယ်၊ ထိသိနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်လဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်ကြတယ်။ တည်မှီရာ ရုပ်ရှိလို့ အဲဒီ ရုပ်ကိုမှီပြီး စိတ်ကူးကြံစည်မှုတွေ ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်ကြတယ်။ အသက်ရုပ် ဆိုတာရှိလို့လဲ ရုပ်တွေဟာ မပုပ်မပျက်ပဲ လန်းလန်းဆန်းဆန်း မပြတ်ဖြစ်ပြီး အသက်ရှင်နေတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ အဲဒီ အသက်ရှင်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ရုပ်ကို အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်ကြတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ မျက်စိအကြည်ရုပ် စသည်တွေ မရှိယင်တော့ အသက်ရှင်နေတဲ့အတ္တကောင်လို့ မထင်မှတ် မစွဲလမ်း ကြပါဘူး။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ သစ်သားစသည်ဖြင့် လူရုပ်ကြီး လုပ်ထားတာတွေ ရှိကြပါတယ်။ အဲဒီအရုပ်ဟာ အသက်ရှင်နေတဲ့ လူနဲ့ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်အားဖြင့် တူနေပေမယ့်လို့ မျက်စိအကြည်စသော သိနိုင်ကြောင်းရုပ်များ မရှိကြတဲ့အတွက် အဲဒီလူရုပ်ကို အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်၊ သတ္တဝါကောင်လို့ မထင်မှတ်ကြပါဘူး။ သေပြီးခါစ လူအသေရုပ်ကိုတောင်မှ အတ္တကောင်လို့ မစွဲလမ်းကြတော့ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင်၊ မျက်စိအကြည်ရုပ် စသည်မရှိတဲ့အတွက်ကြောင့်ပါ။ မျက်စိအကြည်ရုပ် စသည်ရှိနေယင်တော့ အဲဒီမျက်စိအကြည်ရုပ် စသည်နှင့် တစပ်တည်း တလုံးတခဲတည်း ဖြစ်နေကြတဲ့ အခြားရုပ်တွေကိုလဲ အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်နေကြတာ။ ဘယ်လိုရုပ်တွေကိုလဲ ဆိုယင်၊ မြင်ရတဲ့ အဆင်းရုပ်၊ ကြားရတဲ့ အသံရုပ်၊ နံရတဲ့ အနံ့ရုပ်၊ ထိသိရတဲ့ (ပထဝီ တေဇော ဝါယော ဆိုတဲ့) အတွေ့ရုပ် အဲဒီအတွေ့မှတဆင့် သိရတဲ့ အစိုဓာတ် အရည်ဓာတ် အာပေါရုပ်၊ အဖိုအမရုပ်ပုံအသွင် စသည် ဖြစ်ကြောင်းရုပ်-ဒီလို ရုပ်တွေပါ။ ဒါကြောင့် မျက်စိရုပ် စသည်နှင့် တစပ်တည်း ဖြစ်နေတဲ့ အဲဒီအဆင်း အသံစသည်ကို မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရတဲ့အခါမှာ အဲဒီအဆင်းရုပ် စသည်ကိုလဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။

အတိုချုပ်ပြောရယင် မျက်စိစသည်တို့နှင့်တကွ တည်ရှိနေတဲ့ တကိုယ်လုံး ရုပ်တွေကို အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် အနေနဲ့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြပါတယ်။ လောက ဝေါဟာရအားဖြင့်လဲ အဲဒီရုပ်အပေါင်း အစုတကိုယ်လုံးကို အတ္တကောင် သတ္တဝါကောင်လို့ ပြောဆို နေကြရပါတယ်။ အဲဒါဟာ သမ္မုတိသစ္စာအနေအားဖြင့်တော့ မှားတယ်လို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့

ပရမတ္ထသစ္စာ အနေအားဖြင့်တော့ အဲဒီတကိုယ်လုံးမှာ ရှိနေတဲ့ရုပ်ဟာ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အတ္တကောင်မဟုတ်ပါဘူး။ ရုပ်သဘော အစု ရူပက္ခန္ဓာမျှသာဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက “အဲဒီရုပ်အပေါင်းကို သတ္တဝါတွေက အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် အသက်ကောင်လို့ ထင်မှတ်နေကြပေမဲ့ အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး။ သဘောတရားမျှဘဲ”လို့ အတိအလင်း ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ကိုယ်ထဲက ရုပ်ဟာ ကိုယ့်အတ္တပဲလို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြတဲ့သူ အများက ဘာကြောင့် အတ္တ မဟုတ်ပါ သလဲလို့ မေးစိစစ်ဖွယ်ရှိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အတ္တ မဟုတ်ကြောင်းကိုလဲ ဒီလို ဖော်ပြပြီး ရှင်းလင်းတော်မူပါတယ်။

အတ္တကောင်မဟုတ်ဟု သိရန် အကြောင်းပြခဏား

၈ ဟိ-အတ္တ မဟုတ်ဟု သိရခြင်း၏ အကြောင်းကို ဆက်၍ ဖော်ပြရလျှင်၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ ရူပံ-ဤ ရုပ်သည် အတ္တာ-မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင်သည်၊ အဘဝိဿ-အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သို့ဖြစ်လျှင်၊) ဣဒံ ရူပံ-ဤ ရုပ်သည်၊ အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ရန် အလို့ငှါ၊ န သံဝတ္တေယျ-မဖြစ်တန်လေရာ။ စ-ထိုပြင်လည်း၊ မေ ရူပံ-ငါ၏ ရုပ်သည်၊ ဧဝံ ဟောတု-ဤသို့ အကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ၊ မေ ရူပံ-ငါ၏ရုပ်သည်၊ ဧဝံ မာ အဟောသိ-ဤသို့ အဆိုးကား မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို၊ ရူပေ-ရုပ်၌၊ လဗ္ဘထ-ရအပ်ရာ ရနိုင်ရာ၏-တဲ့။

ရုပ်က နှိပ်စက်နေပုံ

ရုပ်ဟာ ကိုယ့်အတွင်းသား အတ္တကောင် ဟုတ်ခဲ့လို့ရှိယင် ရုပ်က မိမိကို မနှိပ်စက်တန်လေရာ-တဲ့။ ဒီနေရာမှာ ရုပ်က မိမိကို ဘယ်လိုနှိပ်စက်နေပါသလဲ ဆိုတော့-ရုပ်က နုနုပျိုပျိုကလေးအတိုင်း မတည်ပဲ အိုမင်းရင့်ယော်ပြီးတော့လဲ နှိပ်စက်တယ်၊ မကျန်းမမာ နာပြီးတော့လဲ နှိပ်စက်တယ်၊ သေပြီးတော့လဲ နှိပ်စက်တယ်၊ ရုပ် မရှိယင် ဆံဖြူခြင်း သွားကျိုးခြင်း ခါးကိုင်းခြင်း နားထိုင်းခြင်း မျက်စိမှုန်ခြင်း အရေတွန့်ခြင်း လေးလံထိုင်းမိုင်းခြင်းစသည် ဖြစ်ပါမလား၊ မဖြစ်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ဆံဖြူခြင်း စသည်တွေဟာ ရုပ်ရှိလို့ ဖြစ်ရတာဘဲ၊ ရုပ်ရှိလို့ ဖြစ်ရတော့ အဲဒီရုပ်က နှိပ်စက်နေတာပေါ့။

ရုပ်မရှိယင် မျက်စိနာခြင်း နားကိုက်ခြင်း သွားနာခြင်း ခါးအောင့်ခြင်း လေနာခြင်း ပူခြင်း အေးခြင်း နာကျင်ခြင်း ယားယံခြင်း သွေးစုနာ အရေပြား ရောဂါ အနာ အစာအိမ်ရောဂါ ဆီးရောဂါ သွေးတိုးရောဂါစသော အနာရောဂါအမျိုးမျိုး ဖြစ်ပါမလား၊ မဖြစ်ပါဘူး၊ ရုပ်ရှိနေလို့ ရုပ်ကို မှီပြီး ဒီအနာရောဂါ အမျိုးမျိုးတွေ ဖြစ်နေတာဘဲ။ အစာဆာတာ ရေငတ်တာလဲ ရုပ်ကြောင့်ဘဲ၊ ခြင် မှက်စသည် အကိုက်ခံရတာလဲ ရုပ်ရှိနေလို့ဘဲ။ နိုင်သူတွေရဲ့ အနှိပ်စက်ခံရတာလဲ ရုပ်ကြောင့်ဘဲ၊ ငရဲ ဆင်းရဲ ပြိတ္တာဆင်းရဲတွေဆိုတာလဲ ရုပ်ရှိနေလို့ဘဲ။ အတိုချုပ် ပြောရယင် ကိုယ်ထဲမှာ မခံသာတာ နာကျင် ဆင်းရဲတာ ဟူသမျှ တွေဟာ ရုပ်ရှိနေလို့ဘဲ၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်ထဲမှာ နာကျင် အခံခက်အောင် နှိပ်စက်နေတာဟာ ရုပ်တရားရဲ့ အလုပ်ပဲ၊ ရုပ်တရားက နှိပ်စက်နေတာဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ လူ့ဘဝက သေရတယ်ဆိုတာလဲ ရုပ်က အရင်ခံဘဲ၊ ကိုယ်ထဲမှာ ရှိနေတဲ့ရုပ်တွေက ချွတ်ယွင်း ဖောက်ပြန်တဲ့ အတွက် သေရတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် ရုပ်က သေအောင်လဲ ဖန်တီးပြီး နှိပ်စက်သည် မည်ပါတယ်။

အဲဒီတော့ ရုပ်ဟာ ကိုယ့်အတ္တ ဟုတ်ခဲ့လို့ရှိယင် ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်းတို့ဖြင့် မနှိပ်စက် တန်လေရာလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ဘို့ပါဘဲ၊ ဟုတ်တယ် နှိပ်စက်ကြတယ် ဆိုတာ သူတပါးကိုသာ နှိပ်စက်ကြတာဘဲ၊ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုတော့ နှိပ်စက်ရိုး မရှိပါဘူး၊ ဒါကြောင့် ရုပ်ဟာ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တဟုတ်ယင် အိုခြင်း စသည်ဖြင့် ဖောက်ပြန်ပြီး မနှိပ်စက် သင့်ပေဘူး။

နောက်ပြီးတော့ မအိုမီ မနာမီ မသေမီမှာလဲ ဒီရုပ်က အမြဲနှိပ်စက်နေပါတယ်၊ ဘယ်လိုလဲ ဆိုယင် ရောဂါမရှိတဲ့ ငယ်ရွယ်သူ ဖြစ်ပေမဲ့ ထိုင်ခြင်း ရပ်ခြင်း သွားခြင်းစတဲ့ ဣရိယာပုတ် တမျိုးတည်းဖြင့် ကြာရှည်စွာ တည်မနေနိုင်ဘူး၊ မကြာခဏ ပြုပြင်ပေးနေရတယ်၊ အဲဒါကို လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်၊ ထိုင်လျက်ဖြစ်စေ၊ လျောင်းလျက် ဖြစ်စေ မိမိ သဘောကျတဲ့အတိုင်း နေကြည့်ပါ၊ မလှုပ်မပြင်ပဲ ဘယ်လောက်ကြာအောင် နေနိုင်မလဲ၊ လက်ခြေ ကိုယ်အင်္ဂါတွေ မပြုပြင်ပဲ ဘယ်လောက်ကြာအောင် တည်ငြိမ်နေနိုင်မလဲ၊ ထိုင်လျက်ဆိုယင် တနာရီလောက်၊ နာရီဝက်လောက်တောင် တည်ငြိမ်နေဘို့ရာ ခဲယဉ်းပါတယ်၊ လျောင်းလျက် ဆိုယင်လဲ ၂-နာရီ ၃-နာရီ စသည် တည်ငြိမ်နေဘို့ရာ ခဲယဉ်းပါတယ်၊ ပူလာတာ သောင်းလာ တာနဲ့ မနေသာလို့ မကြာခဏ ပြင်ပြင်ပေးနေရပါလိမ့်မယ်၊ အဲဒီလို မနေသာ မခံသာတာလဲ ရုပ်ရှိနေလို့ပါဘဲ၊ ရုပ်က နှိပ်စက်နေတဲ့ သဘောပါဘဲ။

အဲဒီတော့ ရုပ်ဟာ ကိုယ့်အတ္တ ဟုတ်ခဲ့လို့ရှိယင် အဲဒီလို မနေသာမခံသာအောင်လဲ မနှိပ်စက်တန်လေရာလို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ဘို့ပါဘဲ။

အာဗာဓာယ-ပုဒ် အနက် ခိခဏ်ချက်

ဒီ နေရာမှာ ရှေးရှေး ဆရာတော် အရှင်မြတ်များက အာဗာဓာယပုဒ်ကို နာကျင်ခြင်းငှါ-လို့ မြန်မာပြန်ကြပါတယ်။ အဲဒီ ပြန်ချက်ဟာ သဒ္ဒါအလိုအားဖြင့်ရော အနက်အလိုအားဖြင့်ရော မသင့်ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ မသင့်ပုံကတော့ အာ-ရှေး ရှိတဲ့ ဗာဓ-ဓာတ်ဖြင့်ပြီးတဲ့ အာဗာဓာယ-ပုဒ်ဟာ နာကျင်တယ်ဆိုတဲ့ အနက်ကို မဟောနိုင်ဘူး။ နှိပ်စက်တယ်-ဆိုတဲ့ အနက်ကိုသာ ဟောပါတယ်။ အာဗာဓာ-ပုဒ်ကို အနာလို့ပြန်ဆိုရတာကလဲ နာကျင်စေလျက် နှိပ်စက်တတ်သောကြောင့် မြန်မာ ဝေါဟာရအားဖြင့် ပြောဆိုလေ့ရှိတဲ့အတိုင်း အနာ-လို့ ပြန်ဆိုရတာဖြစ်ပါတယ်။ အာဗာဓာ-ပုဒ်က နာတတ်တယ်လို့ ဟောသောကြောင့် ပြန်ဆိုရတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အာဗာဓာယ-ပုဒ်ကို နာကျင်ခြင်းငှါ-လို့ ပြန်ဆိုချက်ဟာ နှိပ်စက်ခြင်း အနက်ရှိတဲ့ ဗာဓဓာတ်ဖြင့် ပြီးသော သဒ္ဒါအရအားဖြင့်လဲ အသင့်ယုတ္တိ မရှိဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ရုပ်မှာ နာကျင်ခြင်းသဘော မရှိဘူး။ သညာ သင်္ခါရဝိညာဏ်တို့မှာလဲ နာကျင်ခြင်း သဘောမရှိကြဘူး။ ဝေဒနာသာ နာကျင်တတ်တယ်။ ဝေဒနာသုံးပါး ထဲမှာလဲ သုခနဲ့ ဥပေက္ခာဝေဒနာတို့က မနာကျင်တတ်ကြပါဘူး။ ဒုက္ခဝေဒနာ တပါးတည်းသာ နာကျင် တတ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ရုပ်သည် နာကျင်ခြင်းငှါ မဖြစ်လေရာ၊ သညာသည်၊ သင်္ခါရတို့သည်၊ ဝိညာဏ်သည် နာကျင်ခြင်းငှါ မဖြစ်လေရာ-လို့ ဆိုလျှင် မနာကျင်တတ်တဲ့ တရားများကို နာကျင်တတ်တယ်လို့ ဆိုရာရောက်သောကြောင့် အနက်တရားကိုယ်အရ အားဖြင့်လဲ အသင့်ယုတ္တိ မရှိပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ အတ္တဝါဒစွဲရှိသူတို့ကလဲ ငါလို့ ဆိုရတဲ့ အတ္တကောင်မှာ နာကျင်ခြင်း မရှိဘူးလို့ ဒီလိုလဲ အယူအစွဲ မရှိကြပါဘူး။ အတွေ့ဆိုးနဲ့တွေ့ထိရတဲ့အခါ အတ္တကပင် နာကျင်တယ်လို့အယူအစွဲ ရှိနေကြပါတယ်။ ဒီတော့ အတ္တဟုတ်ယင် မနာကျင်ရဘူး-လို့ မဟောသင့် မဆိုသင့်ပါဘူး။ ဒါကြောင့်လဲ အနက်အရအားဖြင့် အသင့်ယုတ္တိ မရှိပါဘူး။ နှိပ်စက်ခြင်းဆိုတဲ့ အနက်ကတော့ ခန္ဓာငါးပါးလုံးနဲ့ သက်ဆိုင်ပါတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးလုံး နှိပ်စက်ခြင်း သဘော ရှိနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် သဒ္ဒါအရရော၊ အနက်အရရော အသင့်ယုတ္တိရှိတဲ့အတိုင်း “အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ခြင်းငှါ၊ န သံဝတ္ထေယျ-မဖြစ်တန်လေရာ” လို့ ဘုန်းကြီးက အနက်ပြန်ဆိုထားပါတယ်။

ရုပ်ဟာ အလိုအတိုင်း မဖြစ်

နောက်တချက်ကတော့-ရုပ်ဟာ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင်ဟုတ်ခဲ့လို့ရှိယင် “ငါ့ ရုပ်ဟာ ဒီလိုအကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ မကောင်းတဲ့ အခြင်းအရာဖြင့် မဖြစ်ပါစေနဲ့” လို့ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ ရနိုင်ဘွယ် ရှိပါတယ်တဲ့။ ဟုတ်တယ် ရုပ်ဟာ ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ့်အတ္တ ဟုတ်ယင် ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ဖြစ်သင့်တာပေါ့။ သတ္တဝါတွေဟာ မိမိတို့သန္တာန်က ရုပ်ကို နုနုပျိုပျို ကျန်းကျန်းမာမာနဲ့ချည်း ရှိနေစေချင်ကြတယ်။ မအိုစေချင်ကြဘူး။ မနာစေချင်ကြဘူး။ မသေမပျက်စေချင်ကြဘူး။ ဒါပေမဲ့ ရုပ်က မိမိတို့အလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘူး။ နုပျိုနေရာက အိုမင်းသွားတယ်။ ကျန်းမာနေရာက မကျန်းမာ ဖျားနာသွားတယ်။ မသေချင်ပဲနဲ့ သေပျက်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ အလိုအတိုင်း မဖြစ်တာ၊ အစိုးမရတာပါဘဲ။ ဒါကြောင့်လဲ ရုပ်ဟာ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူးလို့ သိစေပါတယ်။

ကဲ ယခု အဲဒီပါဠိရဲ့ အကျဉ်းချုပ်ဘာသာပြန် ဆောင်ပုဒ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။ ဝေထားတဲ့ ဆောင်ပုဒ် စာရွက်ထဲမှာ ပါတဲ့အတိုင်းပါဘဲ။

ရဟန်းတို့၊ ရုပ်သည် (အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တ
ကောင် မဟုတ်၊ အတ္တကောင်ဟုတ်ပါမူ ဤရုပ်သည် (မိမိအား)
နှိပ်စက်ဖို့ရာ မဖြစ်တန်လေရာ၊ ထို့ပြင် ငါ၏ ရုပ်သည် ဒီလို
အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့ ရုပ်၌
စီမံ ခန့်ခွဲ၍လဲ ရလေရာ၏။

ရုပ်ဟာ မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ် အတ္တကောင် ဟုတ်လို့ရှိယင် ကိုယ့်ဟာကိုယ် နှိပ်စက်တယ်ဆိုတာ ဘယ်ရှိနိုင်မလဲ။ မရှိနိုင်ပါဘူး။ ကိုယ့်အလိုအတိုင်းပဲ စီမံခန့်ခွဲလို့ ရမှာပေါ့။ သူများကိုယ်ကိုသာ စီမံခန့်ခွဲလို့ မရတာ၊ ကိုယ့် ကိုယ်ကိုတော့ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်မှာပေါ့။ အလွန်ရင်းနှီးတဲ့ မိမိ၏ ဩဇာခံ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုတောင် စီမံခန့်ခွဲလို့ ရတာနဲ့ သလောက် ရသေးတာဘဲ။ ဒါကြောင့် မိမိ၏အတွင်းသား အထည်ကိုယ် အတ္တကောင် ဟုတ်ယင် မိမိအလိုအတိုင်း စီမံခန့်ခွဲလို့ ရသင့်တယ်ဆိုတာလဲ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ရုပ်က မိမိ၏အတွင်းသား အထည်ကိုယ် အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် သူက မိမိအားလဲ နှိပ်စက်နေတယ်။ သူ့ကို မိမိအလို အတိုင်းလဲ စီမံခန့်ခွဲလို့ မရဘူး။ အဲဒီ အကြောင်းအရာကို ဒီလိုဆက်ပြီး ရှင်းပြတော်မူပါတယ်။

အတ္တမဟုတ်ပုံကို တည့်တည့်အကြောင်းပြချက်

ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ရူပံ အနတ္တာ၊ တသ္မာ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ၊ န စ လဗ္ဘတိ ရူပေ “ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ”တိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ စ-စင်စစ် မုချအားဖြင့်သော်ကား၊ ရူပံ-ရုပ်သည်။ ယသ္မာ-အကြွင့်ကြောင့်၊ အနတ္တာ- (အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်ချေ၊ တသ္မာ-ထိုသို့ အတ္တကောင် မဟုတ်သောကြောင့်၊ ရူပံ-ရုပ်သည်။ အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ရန်အလို့ငှါ၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်နေချေ၏။ စ-ထို့ပြင်လည်း၊ မေ ရူပံ-ငါ၏ ရုပ်သည်၊ ဧဝံ ဟောတု-ဤသို့ အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ မေ ရူပံ-ငါ၏ရုပ်သည်၊ ဧဝံ မာ အဟောတီတိ-ဤသို့ အဆိုးကား မဖြစ်ပါစေလင့်ဟု စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို၊ ရူပေ-ရုပ်၌၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ် မရနိုင်ပဲ ရှိချေသည်-တဲ့။

အမှန်စင်စစ်အားဖြင့်တော့ ရုပ်ဟာ (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်)အတ္တကောင်မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ရုပ်က မိမိအား အိုခြင်း နာခြင်းစသည်ဖြင့် နှိပ်စက်နေတယ်၊ ထို့ပြင် “ငါ့ရုပ်ဟာ ဒီလို အကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလိုအဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ မိမိ၏ ရုပ်၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ မရပဲ ရှိနေပါတယ်-တဲ့။ အဲဒီ ပါဠိ၏ အကျဉ်းချုပ် မြန်မာပြန်ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

အမှန်အားဖြင့်တော့ ရုပ်ဟာ (အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်၊ အတ္တကောင်မဟုတ်သောကြောင့်ပင် ဤရုပ် သည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာလဲ ဖြစ်နေချေသည်၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ ရုပ်သည် ဒီလိုအကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလိုအဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ ရုပ်၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ မရပဲရှိချေသည်။

အဲဒီစကားထဲမှာ “ရုပ်ဟာ အတ္တမဟုတ်သောကြောင့် နှိပ်စက်ဖို့ ဖြစ်နေတယ်”ဆိုတဲ့ စကားရပ်ဖြင့် အနတ္တအဖြစ်ဖြင့် ဒုက္ခအဖြစ်ကို ပြသလိုလိုဖြစ်နေကြောင်း၊ ဒါပေမဲ့ “ရုပ်ဟာ နှိပ်စက်ဖို့ ဖြစ်နေသောကြောင့် (နှိပ်စက်တတ်သောကြောင့်) အနတ္တမည်တယ်”လို့သာ သိစေလိုရင်း ဖြစ်ကြောင်းများကို သာရတ္ထဒီပနီ ဝိနည်းဋီကာမှာ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် ယခု ရွတ်ဆိုပြီး ဟောခဲ့တဲ့ ပါဠိတော်စကားရပ်ဖြင့် “ရုပ်ဟာ အိုခြင်း နာခြင်း စသည်ဖြင့် မိမိကို နှိပ်စက် တတ်သောကြောင့်လဲ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင်မဟုတ်ဘူး”လို့ သိစေပါတယ်၊ နောက်ပြီးတော့ “မိမိအလိုအတိုင်း စီမံခန့်ခွဲ၍ မရခြင်း အစိုးမရခြင်းကြောင့်လဲ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင်မဟုတ်ဘူး”လို့ ဒီလိုလဲ သိစေပါတယ်။

ဒီလို သိစေတဲ့ ဒီသုတ်ပါဠိတော်ကို မှီပြီးတော့ အဋ္ဌကထာများမှာ “အသာမိကဋ္ဌေန-အစိုးရသူ ပိုင်ရှင်မရှိသော အနက်သဘောကြောင့်လဲ အနတ္တမည်တယ်၊ အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန-အလိုအတိုင်း မဖြစ်သော အနက်သဘောကြောင့်လဲ အနတ္တ မည်တယ်”စသည်ဖြင့် ဖွင့်ပြတော်မူကြပါတယ်။ အဲဒီအဖွင့်ကို မှီပြီးတော့ အချို့ဆရာများက “အနတ္တာ-အစိုးမရ”လို့ မြန်မာ ပြန်ကြတယ်။ အဲဒီ အစိုးမရ ဆိုတဲ့အနက်ကတော့ အနတ္တာပုဒ်၏ သဒ္ဒါနက်မဟုတ်ဘူး၊ အဓိပ္ပါယ်နက်သာဖြစ်တယ်၊ အဲဒီ အဓိပ္ပါယ်နက်အတိုင်း အတ္တာပုဒ်ကို ပြန်လျှင် မချောမော မပြေပြစ်ပဲ ရှိနေတာကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ “ဧသော မေ အတ္တာတိ သမနုပဿတိ”ဆိုတဲ့ ပါဠိကို အနက်ပြန်ကြည့်ပါ။

ဧသော-ဤအရာသည်၊ မေ-ငါ၏၊ အတ္တာ-အစိုးရ (သူ)တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သမနုပဿတိ-ရှုမြင်ထင်မှတ်၏-လို့ ပြန်ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုပြန်တော့ ငါက တခြား အစိုးရတဲ့ အတ္တက တခြားလို ဖြစ်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် မချောမော မပြေပြစ် လှဘူး၊ ချောမော ပြေပြစ်တဲ့ အနက်ကတော့--

ဧသော-ဤအရာသည်၊ မေ-ငါ၏၊ အတ္တာ-(အတွင်းသား)အတ္တကောင်တည်း၊ ဣတိ-ဤသို့၊ သမနုပဿတိ-ရှုမြင် ထင်မှတ်၏-လို့ သဒ္ဒါနက် ပြန်ဆိုမှ ချောမော ပြေပြစ်ပါတယ်။ ထို့အတူပင် ဒီနေရာမှာလဲ အနတ္တာ-(အတွင်းသား) အတ္တကောင် မဟုတ်-လို့ ပြန်ဆိုတဲ့ သဒ္ဒါနက်က ပိုပြီး ချောမော ပြေပြစ်ပါတယ်။

ဇီဝအတ္တနှင့် ပရမအတ္တ

ဒီအတ္တ ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရနှင့် စပ်လျဉ်းပြီး အတ္တဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်=အတ္တစွဲရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့က အတ္တ၏ သရုပ်ကို ဇီဝအတ္တနှင့် ပရမအတ္တ-လို့ နှစ်ပါးခွဲပြထားကြတယ်။ ဇီဝအတ္တ ဆိုတာကလူ နတ် တိရစ္ဆာန်စသော သတ္တဝါတို့၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ် အတ္တကို ဆိုတာပါ။ သတ္တဝါတဦးတဦးမှာ အသီးအသီးအတ္တတစ်ခုစီ အထည်ကိုယ် ရှိနေတယ်လို့ ယူဆ စွဲလမ်း ထားကြတယ်။ အဲဒီ အတ္တခေါ်တဲ့ အသက်ကောင် ဝိညာဏ်ကောင် လိပ်ပြာကောင်ကို ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းထားတယ်လို့ အချို့က ယူဆကြတယ်။ တချို့ကတော့ ဘုရားသခင်ရဲ့ အတ္တကြီးထဲမှ ကွဲထွက်လာတဲ့ အတ္တအသေးကလေးများကို ဇီဝအတ္တ ခေါ်တယ်လို့ ဆိုကြတယ်။

ပရမအတ္တ ဆိုတာကတော့ သတ္တဝါတွေနှင့်တကွ ကမ္ဘာလောကကြီးကို ဖန်ဆင်းတတ်တဲ့ ဘုရားသခင်၏ အတ္တ အထည်ကိုယ်ကြီးပဲ။ အဲဒီဘုရားသခင်၏ အတ္တကြီးက ကမ္ဘာလောကထဲမှာ နေရာတကာ၌ ပြန့်နှံ့နေတယ်လို့လဲ တချို့က ယူဆပြောဆိုကြတယ်။ တချို့ကတော့ ကောင်းကင်ဘုံမှာ တည်ရှိနေတယ်လို့ ယူဆပြောဆိုကြပါတယ်။ အဲဒီလိုယူဆ ပြောဆိုကြတာကတော့ အတွေးအကြံမျှဖြင့် ပြောနေကြတာပါ။ အဲဒီ ပရမအတ္တ ဆိုတဲ့ ဘုရားသခင် ဆိုတာကို ဘယ်သူမှ တွေ့ဘူးကြတာလဲ မဟုတ်ပါဘူး။ ဘုရားသခင်က ဖန်ဆင်းတယ် ဆိုတာလဲ အတွေးအကြံမျှပါ။ အဲဒီလို အတွေးအကြံ အယူအစွဲတွေဟာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား မပွင့်မီကတည်းက ရှိနေပါတယ်။ အဲဒါကို ဗကဗြဟ္မာကြီးအား ချီးမြှောက် ပြောဆိုပုံဖြင့် ထင်ရှားသိရပါတယ်။

ဗကဗြဟ္မာကြီးအား ချီးမြှောက် ပြောဆိုပုံ

အခါတပါးမှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဗကဗြဟ္မာကြီး၏ မိစ္ဆာအယူကို ဖြေရှင်းပေးရန် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ကြွတော်မူတယ်။ ဗြဟ္မာ့ပြည် ရောက်တော်မူတဲ့အခါ ဗကဗြဟ္မာကြီးက သူ့ဘုံဘဝကို ဒီလိုချီးကျူးပြီး ဖိတ်ခေါ်တယ်။ “ကြွလာပါ အရှင်ဂေါတမ၊ ကောင်းသော ကြွလာခြင်းပါ။ ဒီကိုကြွလာဘို့ရာ တယ် နောက်ကျသကဲ့သို့၊ ဒီဘုံက မြဲပါတယ် ခိုင်ခန့်ပါတယ် အမြဲတည်ရှိ နေပါတယ် အကုန်လုံး ပြည့်စုံပါတယ် စုတေခြင်း သေခြင်း မရှိပါဘူး” စသည်ဖြင့် သူ့ဘုံဘဝကို ချီးကျူးပြီး မြတ်စွာဘုရား ကို ဖိတ်ခေါ်တယ်။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဗကဗြဟ္မာကို ဒီလို ရှုတ်ချပြီး မိန့်တော်မူတယ် “အချင်း ဗြဟ္မာတို့၊ ဗကဗြဟ္မာဟာ မသိလေစွ တကား၊ ယင်းသို့မသိသောကြောင့်ပင် မမြဲတဲ့ သူ့ဘုံဘဝကို မြဲတယ်လို့ဆိုဘိ၏” စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူတယ်။

အဲဒီလို မိန့်တော်မူလိုက်တော့ ဗကဗြဟ္မာကြီး၏ အခြေအရံ ဗြဟ္မာတဦးက မခံနိုင်တဲ့ အနေဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ဒီလို လျှောက်တယ် “ဘိက္ခု ဘိက္ခု-ရဟန်း ရဟန်း၊ (မြတ်စွာဘုရားကို အဲဒီ ဗြဟ္မာက ခေါ်ပုံဘဲ) ဧတံ-ဤ ဗကဗြဟ္မာကြီးကို၊ မာ အာသဒေါ-မရှုတ်ချလိုက်ပါလင့်။ ဧတံ-ဤ ဗကဗြဟ္မာကြီးကို၊ မာ အာသဒေါ-မရှုတ်ချလိုက်ပါလင့်။ ဘိက္ခု-ဂေါတမ ရဟန်းရေ၊ ဧသော ဗြဟ္မာ-ဤ ဗကဗြဟ္မာသည်၊ မဟာဗြဟ္မာ-ဗြဟ္မာ မင်းကြီးပေတည်း၊ အသိဘူ-အခြားသူ အားလုံးကို လွှမ်းမိုးနိုင်သူပေတည်း၊ အနဘိဘူတော-အလွမ်းမိုး မခံရသူပေတည်း၊ အညဒတ္တဒသော-တကယ့်ကို အလုံးစုံကို မြင်သူပေ တည်း၊ ဝသဝတ္တိ-သတ္တဝါဟူသမျှကို မိမိ၏ အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်သူ ပေတည်း၊ ကတ္တာ-တလောကလုံးကို ပြုသူပေတည်း၊ နိမ္မာတာ-တလောကလုံးကို ဖန်ဆင်းသူပေတည်း၊ သေဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံးပေတည်း၊ သဇိတာ-မင်းပုဏ္ဏားစသည် နတ် လူ တိရစ္ဆာန် စသည် အမြတ်အယုတ် ဖြစ်အောင် စီရင်တတ်သူပေတည်း၊ ဝသီ-အလိုအတိုင်း နိုင်နင်းသည်ဖြစ်၍၊ ဘူတဘဗျာနံ ပိတာ-ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ သတ္တဝါတို့၏ ဖခင်ပေတည်း” စသည်ဖြင့် ဗကဗြဟ္မာကြီးကို ချီးမြှောက်ပြီး လျှောက်တယ်။

(အဲဒီမှာ ပါဠိတော်၌ “မာရော ပါပိမာ အညတရံ ဗြဟ္မပါရိသန္ဓံ အနာဝိသိတာ”လို့ ရှိတဲ့အတွက် မာရ်နတ်က အခြေအရံ ဗြဟ္မာတဦးကို ပူးကပ်ပြီး လျှောက်တယ်လို့ ဒီလို တိုက်ရိုက်အားဖြင့် အနက်ရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကာမာဝစရ နတ်တွေဟာ ဗြဟ္မာ၏ ပကတိရုပ်ကို မြင်တောင် မမြင်နိုင်ကြောင်း ပြဆိုထားတဲ့ အခိုင်အမာ ကျမ်းဂန်စကားက ရှိနေသောကြောင့် (ဒီ-၂၊ ၁၇၀၊ ၄-၂၃၃)မာရော ဆိုတဲ့စကားဖြင့် အဲဒီ အခြေအရံ ဗြဟ္မာ၏ သန္တာန်မှာ ဖြစ်နိုင်တဲ့ အဝိဇ္ဇာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိစတဲ့ ကိလေသမာရ်ကို ယူလျှင် ပိုပြီးသင့်ပါတယ်။ ငြင်းပယ်ရန်လဲ မရှိပါဘူး။ အဲဒီ ကိလေသမာရ်၏ အလိုအားဖြင့် အဲဒီ အခြေအရံဗြဟ္မာက လျှောက်တာကိုပင် မာရ်နတ်က ပူးကပ်ပြီးလျှောက်တယ်လို့ ယူပြီးတော့ “အခြေအရံ ဗြဟ္မာတဦးက လျှောက်တယ်”လို့ ဒီမှာ ပြဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ယခု လူ့ လောကမှာလဲ အဝိဇ္ဇာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအစရှိတဲ့ ကိလေသာတို့၏ အလိုအားဖြင့် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို မရှိမသေ ပြောဆိုနေတာတွေလဲ ကိလေသမာရ်က ပူးကပ်ပြီး ပြောဆိုတယ် လို့ ဆိုသင့်ပါတယ်။ အဲဒါဟာ ပါဠိပညာရှိများ အထူးသတိပြုစရာ အချက်တစ်ခုပါ။ မာရော ပါပိမာ အရ မာရ်နတ်ကိုပင် ယူယင်တော့ ဒီ ဗြဟ္မန်မန္တန တသုတ်လုံးကိုပင် ယုတ္တိ မရှိဘူးလို့ အချို့ ပညာရှိများက ဆိုထားပါတယ်။ အဲဒါလဲ သတိ ပြုတို့ပါ။)

ဗြဟ္မဇာလ သုတ်မှာ ဧကစ္စသဿတဝါဒ (အချို့ပုဂ္ဂိုလ် မြဲတယ်လို့ယူတဲ့ ဝါဒ) ဖြစ်ပေါ်လာပုံကို ပြရာမှာလဲ အလားတူပင် ဘုရား ဟောထားတာ ရှိပါတယ်။ ဟောထားပုံကတော့--

ဖန်ဆင်းဝါဒ၏ အခ

ကမ္ဘာ ပျက်ပြီးတဲ့နောက် ကမ္ဘာအသစ် တည်ထွန်းခါစမှာ ပဌမ စ-ပြီးဖြစ်တဲ့ ဗြဟ္မာက “ငါဟာ ဗြဟ္မာဘဲ မဟာ ဗြဟ္မာဘဲ သတ္တဝါအားလုံးကို လွှမ်းမိုးနိုင်သူဘဲ အလွှမ်းမိုးမခံရသူဘဲ တကယ်ကို မြင်နိုင်သူဘဲ သတ္တဝါဟူသမျှကို အလိုအတိုင်း ဖြစ်စေနိုင်သူဘဲ အစိုးရသူဘဲ ပြုတတ်သူ ဖန်ဆင်း တတ်သူဘဲ ငါဟာ အမြတ်ဆုံးဘဲ စီရင်တတ်သူဘဲ အလိုအတိုင်းနိုင်နင်းသူဘဲ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ သတ္တဝါတို့၏ ဖခင်ဘဲ၊ ဤ သတ္တဝါတွေကို ငါက ဖန်ဆင်းထားတယ်” စသည်ဖြင့် ကြံဆ ယုံကြည်တယ်။ အဲဒီ ဗြဟ္မာဘုံသို့ နောက်မှ ရောက်လာကြတဲ့ ဗြဟ္မာများကလဲ အဲဒီ ပဌမ ဗြဟ္မာကြီး ကြံဆသည့် အတိုင်းပင် ယုံကြည် ယူဆ ကြတယ်။ နောက်မှ ဖြစ်တဲ့ အဲဒီဗြဟ္မာတွေထဲက စုတေပြီး လူ့ဘဝ ရောက်လာတဲ့ အခါမှာလဲ ရှေးဘဝဟောင်းကို ပြန်လည်အောက်မေ့နိုင်တဲ့ သူက “အဲဒီ ဗြဟ္မာကြီးက သတ္တဝါတွေကို ဖန်ဆင်းတယ်၊ ဖန်ဆင်းတဲ့ အဲဒီ ဗြဟ္မာကြီးကတော့ မသေမပျက်ပဲ မမြဲတည်နေတယ်၊ ဖန်ဆင်းခံရတဲ့ အများ သတ္တဝါတွေကတော့ မမြဲကြဘူး သေကြရတယ်” စသည်ဖြင့် ပြောဟောတယ်။ သူ့ ကိုယ်တွေ့အနေနဲ့ ရဲရဲတင်းတင်း ပြောတာကို ကြားနာရတဲ့ သူတွေကလဲ အဲဒီအတိုင်းပဲ ယုံကြည် ယူဆကြတယ်။ အဲဒီလို ပြောဟော ယုံကြည်ကြရာမှ “စပြီး ဖန်ဆင်းသူဆိုတဲ့ အချို့သာ မြဲတယ်”လို့ ယုံကြည် ယူဆတဲ့ အယူဝါဒ စပြီး ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင် ဟောထားတယ်။

ယခု ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ ဘုရားဟော ပါဠိတော်များကိုထောက်ဆ ကြည့်ယင် “သတ္တဝါတွေကို ဖန်ဆင်းတယ်ဆိုတဲ့ ဘုရား သခင်၊ ကောင်းကင်ဘုံမှာ တည်နေတယ်ဆိုတဲ့ ဘုရားသခင် ဆိုတာဟာ ဗြဟ္မာဘုံမှာ ကမ္ဘာဦးက စပြီးဖြစ်ခဲ့တဲ့ ဗြဟ္မာကြီးဘဲ” လို့ ယူရမှာဘဲ။ “ပရမအတ္တ ဆိုတာလဲ အဲဒီဗြဟ္မာကြီးရဲ့ အတ္တဘဲ”လို့ ယူရမှာဘဲ။ ဒီလိုဆိုတော့ “အဲဒီ ဗြဟ္မာကြီးရဲ့ အတ္တလဲ သတ္တဝါအများ၏ ဇီဝအတ္တမျိုးဘဲ၊ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အစဉ်ကိုပင် အတ္တကောင် အနေဖြင့် ယူဆစွဲလမ်းထားတဲ့ အတ္တဘဲ၊ အဲဒီ အတ္တဟာ ရုပ်နာမ်အစဉ်မှတစ်ပါး အသီးအခြား တကယ်ရှိတာ တော့မဟုတ်ဘူး၊ ယုံကြည်စွဲလမ်းထားတဲ့ အရာမျှဘဲ”လို့ ဗုဒ္ဓ တရားတော်အရအားဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီ မဟာဗြဟ္မာကြီး၏ ရုပ်နာမ်တွေဟာ သာမန် သတ္တဝါများ၏ ရုပ်နာမ်တွေလိုပင် မမြဲတဲ့ သဘော တရားတွေချည်းဘဲ၊ အသက်တမ်းကုန်တဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီမဟာဗြဟ္မာကြီးလဲ စုတေရ သေရမှာဘဲ၊ တကယ်ဆိုတော့ မိမိ အလိုအတိုင်းလဲ မဖြစ်စေနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မဟာဗြဟ္မာကြီးသန္တာန်က ရုပ်တွေလဲ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်စေနိုင်တဲ့ အတွက် မိမိ (ဗြဟ္မာကြီး)၏ အတွင်းသားအထည်ကိုယ် အတ္တမဟုတ်ပါဘူး၊ အနတ္တတရားပါဘဲ။

အတ္တစွဲလမ်းပုံ

ဒါပေမဲ့ အများသတ္တဝါတွေက ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါလို့ဆိုရတဲ့ အတ္တကောင်ဟာ မသေခင်အတွင်း တသက်လုံး တည်မြဲ တည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ (အဲဒါက သေပြီးတဲ့ အခါ မရှိတော့ဘူးလို့ ယူဆတဲ့ ဥစ္ဆေဒဝါဒီတို့၏အယူဘဲ။) သဿတဝါဒီတို့၏ အယူအားဖြင့်တော့ သေပြီးသော်လဲ အတ္တကောင်ကတော့ မပျက်ဘူး၊ အခြား ခန္ဓာကိုယ်သစ်ထဲမှာ ဖြစ်လျက် တည်မြဲ တည်ရှိနေတယ်၊ ဘယ်တော့မှ မပျက်ဘူးလို့ ဆိုကြတယ်။

အဲဒီ သဿတ အယူရှိသူတို့က “သတ္တဝါ၏ ကိုယ်ထဲမှာ ကိုယ် ကြမ်းကတခု၊ ကိုယ်နုက တခု-ဒီလို ၂-မျိုး ရှိကြောင်း၊ တဘဝ တဘဝမှ သေတဲ့အခါမှာ ကိုယ်ကြမ်းက ပျက်စီးသွားကြောင်း ကိုယ်နုကတော့ ခန္ဓာ ကိုယ်ဟောင်းမှ ထွက်ခွါပြီးတော့ ခန္ဓာကိုယ်အသစ် အသစ်ထဲမှာ ဝင်လျက်တည်တည်နေကြောင်း၊ သေပျက်သွားသည်ဟူ၍ မရှိကြောင်း” စသည်တို့ကို သူတို့၏ ကျမ်းများ၌ အထင်အရှား ပြဆိုထားကြပါတယ်။ အဲဒီလို သူတို့ဆိုထားပုံကို ဂါထာများနှင့်တကွ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာနိဿယ စတုတ္ထတွဲ (နာ ၂၁၇-၈) မှာ ထုတ်ပြပါတယ်။

ယခုလို အတ္တစွဲလမ်းပုံကို အခြေအမြစ်နှင့်တကွ အသေးစိတ် ခွဲခြားထုတ်ဖော်ပြီး ပြောရတာကတော့ အနတ္တဆိုတဲ့ သဘောကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိရအောင်လို့ ပါဘဲ။ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်လို့ အမည်ခံထားတဲ့သူတွေထဲမှာလဲ ကျမ်းဂန်နဲ့ ကျကျနုနု မဟုတ်ပေမဲ့ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ရှိတဲ့အနေနဲ့ အစွဲအလမ်းကတော့ အတော်များများမှာ သာမန်အနေ အားဖြင့် ရှိနေမှာဘဲ၊ ဒါကြောင့် သေသွားတဲ့အခါ အသက်က နှာခေါင်းက ထွက်သွားသလိုလို ပါးစပ်က ထွက်သွားသလိုလို ထင်နေတာလဲ ရှိတတ်တယ်။ အမိဝမ်းထဲ ဖြစ်တဲ့အခါလဲ မိခင်ဖြစ်သူ၏ ပါးစပ်က ဝင်လာသလိုလို၊ နှာခေါင်းက ဝင်လာ သလိုလို၊ ဝမ်းဗိုက်ကို ဖောက်ပြီး ဝင်လာသလိုလို ထင်နေတာလဲ ရှိတတ်တယ်။ မွေးသည်မှ သေသည်အထိ အသက်ရှင်လျက်

တကြံ့တည်း တည်နေသလိုလိုလဲ ထင်နေတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလို ထင်တာတွေဟာ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ရှိတဲ့အနေနဲ့ ထင်နေပုံတွေပါဘဲ။

အမှန်ကတော့ သေတဲ့အခါ နောက်ဆုံး စုတိစိတ်ကလေး ချုပ်သွားတဲ့နောက် အဲဒီမှာ ရုပ်နာမ်အသစ် မဖြစ်လာတော့ပဲ ပြတ်စဲသွားရုံမျှကို သေသွားတယ်လို့ ဆိုရတာဘဲ။ တခြားတပါး ထွက်ခွါသွားတဲ့ အသက်ကောင်ရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ ဘဝ အသစ်မှာ ဖြစ်တာကလဲ ဘဝဟောင်းက ကံကြောင့် သေခါနီးမှာ စွဲလမ်းခဲ့တဲ့ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ် ဆိုတဲ့ အာရုံ သုံးပါးထဲက တပါးပါးကို စွဲမိအာရုံပြုပြီး ဘဝသစ် ဌာနသစ်မှာ မှီရာ တည်ရာရပ်နှင့်တကွ စိတ်အသစ်ကလေး ဖြစ်သွားတာ ပါဘဲ။ အဲဒီစိတ်ကို ရှေးဘဝနှင့် ဆက်စပ်ဖြစ်လို့ ပဋိသန္ဓေစိတ်လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ပဋိသန္ဓေစိတ် ချုပ်သွားတဲ့နောက်မှာလဲ ရှေးကံအဟုန်ကြောင့် ဘဝင်ခေါ်တဲ့စိတ်တွေ အဆက်မပြတ် ဖြစ်သွားတယ်။ မြင်စရာ ကြားစရာစသော အာရုံထူးများ ပေါ်လာတဲ့အခါ အဲဒီဘဝင်မှ ထကြွပြီးတော့ မြင်တဲ့စိတ် ကြားတဲ့စိတ် ထိသိတဲ့စိတ် ကြံသိတဲ့စိတ် စသည်တွေ အကြောင်း အားလျော်စွာ ဖြစ်ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလို ဘဝဟောင်းက ကံအကြောင်းကြောင့် ဘဝသစ်မှာ စိတ်အသစ် ဖြစ်လာတာကို ဘဝဟောင်းမှ ဘဝသစ်သို့ ပြောင်းလာတယ်လို့ လောကဝေါဟာရအားဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုရတာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ဘဝဟောင်းမှ ပြောင်းရွေ့လာတဲ့ အသက်ကောင်ရယ်လို့တော့ မရှိပါဘူး။

အတ္တစွဲပုံကို မသိလျှင် အနတ္တသိပုံလဲ မသေချာ

တချို့က ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အတ္တစွဲပုံကို မသိတဲ့အတွက် အနတ္တထင်ပုံ သိပုံကိုလဲ ကောင်းကောင်း သဘော မပေါက်ပဲ ရှိနေတယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ပုံသဏ္ဍာန်ပညတ်ထင်ယင် အတ္တစွဲလို့ ယူဆပြောဆိုတတ်ကြတယ်။ ပုံစံထုတ်ပြ ရလျှင် သစ်ပင်ကို သစ်ပင်လို့ သိတာ၊ ကျောက်ခဲကို ကျောက်ခဲလို့ သိတာ၊ အိမ်တို့ ကျောင်းတို့ကို အိမ်လို့ကျောင်းလို့သိတာ- ဒီလို သိတာကိုလဲ အတ္တစွဲလို့ ယူဆပြောဆိုတတ်ကြတယ်။ သူတို့အလိုက ပုံသဏ္ဍာန်ပညတ်ပျောက်ပြီး ပရမတ်သဘောတရား မျှ ထင်မြင်မှ အနတ္တ အသိအမြင် ဖြစ်တယ်လို့ ယူဆထားကြတယ်။ အမှန်ကတော့ ပုံသဏ္ဍာန်ပညတ် ထင်ရုံမျှနဲ့တော့ အတ္တစွဲ မဟုတ်ပါဘူး။ ပုံသဏ္ဍာန်ပညတ်ပျောက်ရုံမျှနဲ့လဲ အနတ္တအသိအမြင် မဟုတ်သေးပါဘူး။ အသက်ဝိညာဏ်ရှိတဲ့ အရာမဟုတ်တဲ့ သစ်ပင် ကျောက်ခဲ အိမ် ကျောင်း စသည်ကို သစ်ပင် ကျောက်ခဲ အိမ် ကျောင်း စသည်ဖြင့် အသိအမှတ် ပြုရုံနဲ့တော့ အတ္တစွဲ မဟုတ်ပါဘူး။ ပညတ်စွဲလောက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။ အသက်ဝိညာဏ်ရှိတဲ့ လူ နတ် တိရစ္ဆာန် စသည်ကို အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်အနေနဲ့ ထင်မြင်စွဲလမ်းမှ အတ္တစွဲဖြစ်ပါတယ်။ မိမိကိုယ်ကိုလဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်လို့ ထင်ယင်၊ သူတပါးကိုလဲ အတ္တကောင်လို့ ထင်ယင် အဲဒါဟာ အတ္တစွဲဘဲ။ အရူပဘုံက ဗြဟ္မာတွေမှာ ရုပ်ကိုယ်မရှိတဲ့အတွက် မိမိကိုယ်ကို ပုံသဏ္ဍာန်ပညတ်နဲ့တော့ မထင်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ပုထုဇဉ် ဗြဟ္မာတွေမှာ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်အနေနဲ့ထင်ပြီး အတ္တစွဲဒိဋ္ဌိ ကတော့ ဖြစ်နေတာဘဲ။ ဒါကြောင့် မိမိကိုယ်ကို ဖြစ်စေ၊ သူတပါးကိုဖြစ်စေ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်အနေနဲ့ မထင်ပဲ ရုပ်နာမ် သဘောတရားမျှ အနေနဲ့ ထင်မြင်ပါမှ အနတ္တအသိညာဏ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အနတ္တအသိညာဏ်အစစ်ဖြစ်ဖို့ အရေးကြီး ပါတယ်။

အတ္တစွဲ လေးမျိုး

အသက်ရှင်နေတဲ့အတ္တကောင်အနေဖြင့် ထင်မြင်စွဲလမ်းရာမှာ (၁) သာမိအတ္တစွဲ၊ (၂) နိဝါသီအတ္တစွဲ၊ (၃) ကာရက အတ္တစွဲ၊ (၄) ဝေဒကအတ္တစွဲ-လို့ အတ္တစွဲလမ်းပုံ လေးမျိုးရှိတယ်။ မိမိကိုယ်ထဲမှာ သွားချင်ယင်သွား၊ ရပ်ချင်ယင်ရပ်၊ ထိုင်ချင်ယင်ထိုင်၊ အိပ်ချင်ယင်အိပ်၊ ပြောချင်ယင်ပြော-စသည်ဖြင့် အလိုအတိုင်းပြီးအောင် အစိုးရတဲ့ ငါကောင်ရှိနေသည်ဟု ထင်မြင်တာက သာမိအတ္တစွဲဘဲ။ အတ္တကောင် ငါကောင်က အစိုးရတယ်လို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းတာပါဘဲ။ အဲဒါကို ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ “ကိုယ်ထဲမှာ အလိုအတိုင်း အစိုးရတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက သာမိအတ္တစွဲ”တဲ့။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၁) ကိုယ်ထဲမှာ အလိုအတိုင်းအစိုးရတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက သာမိ အတ္တစွဲ။

ယခု ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်က အဲဒီ သာမိ အတ္တစွဲကို ပယ်နိုင်အောင် ဟောထားတာပါဘဲ။ ဒီလို ဆိုတော့ ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဟောတော်မူတာဟာ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော်ငါးပါးကို ဟောတော်မူတာမဟုတ်လား။ အဲဒီ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော် ငါးပါးဟာ သောတာပန်ဖြစ်ပြီးကြပြီး မဟုတ်ပါလား။ သောတာပန်မှာ အတ္တစွဲ ရှိပါသေးသလားလို့ မေးဘွယ်ရှိပါတယ်။

**သောတာပန်မှာ အတ္တဒိဋ္ဌိစွဲမရှိပေမဲ့
မာနစွဲက ရှိသေးတယ်**

သောတာပန်မှာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသ ဆိုတဲ့ သံယောဇဉ်သုံးပါးကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ပြီး ဖြစ်နေတဲ့အတွက် အတ္တဒိဋ္ဌိစွဲကတော့ မရှိပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အသွိမာနစွဲကတော့ မကင်းသေးဘူး။ ရှိနေသေးတာဘဲ။ ငါတတ်တယ် ငါမြတ်တယ်စသည်ဖြင့် ဂုဏ်ယူပြီး ငါအနေဖြင့် တက်ကြွတဲ့မာနကို အသွိမာန ခေါ်တယ်။ အဲဒီမာနကလဲ သောတာပန်မှာ ဟုတ်မှန်တဲ့ ဂုဏ်ကိုသာ စွဲမှီပြီးဖြစ်ပါတယ်။ မဟုတ်မှန်တဲ့ ဂုဏ်၊ မရှိတဲ့ဂုဏ်နဲ့တော့ မာန်တက်ခြင်း မရှိပါဘူး။

ဒါကြောင့် သောတာပန်မှာ မကင်းသေးတဲ့ အဲဒီ အသွိ မာနစွဲကို ပယ်နိုင်အောင် ဝိပဿနာအလုပ်ကို အားထုတ်ရတယ်။ ဝိပဿနာ ရင့်သန်တဲ့အခါကျတော့ သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် အဲဒီ မာနကို အားနည်းစေပြီး တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအားဖြင့် ပယ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အကုန်လုံးတော့ မကင်းသေးဘူး။ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့်လဲ ပယ်ရပြန်တယ်။ အဲဒါလဲ အကုန်မကင်းသေးဘူး။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်လိုက်မှ အဲဒီ အသွိမာနက လုံးဝကင်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် သောတာပန် ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ကြတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ငါးပါးတို့ သန္တာန်မှာ ကြွင်းကျန်နေသေးတဲ့ အဲဒီ အသွိမာနစွဲကို ပယ်နိုင်အောင် မြတ်စွာဘုရားက ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားကို ဟောကြားတော်မူတယ်လို့ မှတ်ယူရပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကိုယ်ထဲမှာ အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်ဟာ အမြဲတမ်း တည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်တာက **နိဝါသီအတ္တစွဲ**တဲ့။ အဲဒါကိုလဲ “ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်းတည်နေတဲ့ ငါကောင် ရှိသည်ဟု ထင်တာက **နိဝါသီအတ္တ စွဲ**”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၂) ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်းတည်နေတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက **နိဝါသီ အတ္တစွဲ**။

ယခု လူတွေဟာ မိမိတို့ကိုယ်ကို မွေးကတည်းက သေသည်အထိ အမြဲတမ်း အသက်ရှင်ပြီး တည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေကြတာဘဲ။ အဲဒါဟာ နိဝါသီအတ္တစွဲဘဲ။ သေပြီးတဲ့နောက်တော့ မရှိတော့ဘူးလို့ တချို့က ယူကြတယ်။ အဲဒါက ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဘဲ။ တချို့ကတော့ သေပြီးတဲ့နောက်လဲ ဘဝအသစ် ခန္ဓာအသစ်မှာ ဝင်ရောက်ပြီးတော့ တည်မြဲတည်ရှိနေတယ်။ ဘယ်တော့မှ ပျက်မသွားဘူးလို့ ယူကြတယ်။ အဲဒါက သဿတဒိဋ္ဌိဘဲ။ ဒီဒိဋ္ဌိအစွဲ ၂-မျိုးနှင့်တကွ အသွိမာနစွဲကို ပယ်နိုင်အောင်လို့ ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားကို ဟောတော်မူတာပါဘဲ။ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်များနှင့်တကွ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ကြွင်းကျန်နေသေးတဲ့ အသွိမာနစွဲကို ပယ်နိုင်အောင်၊ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ဒိဋ္ဌိအစွဲများပါ ပယ်နိုင်အောင် ဟောတော်မူတာပါဘဲ။

ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်ဟာ အမြဲတမ်းတည်ရှိနေတယ်လို့ စွဲလမ်းယင် ငါ့ကိုယ်ကို ငါအလိုအတိုင်း အစိုးရတယ်လို့လဲ စွဲလမ်းတော့တာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ဖြင့် သာမိအတ္တစွဲကိုသာ ပယ်ရန်မဟုတ်။ နိဝါသီအတ္တစွဲကိုလဲ ပယ်ရန် ဟောတော်မူတယ်လို့ သိရပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သာမိအတ္တစွဲကို ပယ်နိုင်ယင် အခြားအတ္တစွဲ ဒိဋ္ဌိဟူသမျှတွေလဲ အကုန် ကင်းစင်သွားတော့တာပါဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ အတ္တစွဲရှိတဲ့သူက ကိုယ်အမှု နှုတ်အမှု စိတ်အမှု ဘယ်အမှုကိစ္စကိုမဆို ပြုလုပ်တိုင်း ပြောဆိုတိုင်း ကြံစည်တိုင်း ငါကောင်ကပင် လုပ်တယ်လို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းနေတယ်။ အဲဒါက ကာရကအတ္တစွဲဘဲ။ အတ္တကောင် ငါကောင်က ပြုလုပ်တယ်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတာပါဘဲ။ အဲဒါကိုလဲ “ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် အမှုအရာဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ပြုလုပ်သည်ဟု ထင်တာက ကာရကအတ္တစွဲ”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

(၃) ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် အမှုအရာဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ပြုလုပ်သည် ထင်တာက **ကာရကအတ္တစွဲ**။

ဒီကာရကအတ္တစွဲကတော့ သင်္ခါရက္ခန္ဓာနှင့် ပိုပြီးသက်ဆိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကာရက အတ္တစွဲအကြောင်းကို သင်္ခါရက္ခန္ဓာ အလှည့်ကျမှ အကျယ်ပြောရမယ်။

နောက်ပြီးတော့ အကောင်းအဆိုး ခံစားတာဟူသမျှကိုလဲ ငါဘဲလို့ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒါက ဝေဒကအတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒါကိုလဲ “အကောင်းအဆိုးဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ခံစားသည်ဟု ထင်တာက ဝေဒကအတ္တစွဲ”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

(၄) အကောင်းအဆိုး ဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ခံစားသည်ဟု ထင်တာက **ဝေဒကအတ္တစွဲ**။

ဒီဝေဒက အတ္တစွဲကလဲ ဝေဒနာက္ခန္ဓာနှင့်သာ သက်ဆိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် နောက်သီတင်း နယုန်လပြည့်နေ့ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ ဟောတဲ့ အခါကျမှ အကျယ်ပြောရမယ်။

ရူပက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ ရုပ်တရားဟာ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် မဟုတ်ကြောင်း၊ အနတ္တဆိုတဲ့ သဘောတရားမျှသာ ဖြစ်ကြောင်း ပြောလာခဲ့တာ တော်တော်စုံသွားပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ယခု ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဝိပဿနာ ရှုနေယင်း အစိုးမရလို့ အနတ္တသဘောတရားမျှဘဲလို့ သိမြင်ပုံကို ပြောတို့ကတော့ လိုနေပါသေးတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အသိအမြင် ဖြစ်ပုံကို ဆက်ပြောရဦးမယ်။

ဝိပဿနာရှုစဉ် အနတ္တာနုပဿနာဖြစ်ပုံ

ဝိပဿနာ ရှုပုံရှုနည်းတွေကိုတော့ ဘုန်းကြီးဟောထားတဲ့ တရားစာအုပ်တွေမှာ ဖော်ပြထားပြီးတွေ များစွာပင် ရှိနေပါပြီ။ ဒီနေရာမှာ အကျယ်ပြောနေတို့ကတော့ မလိုပါဘူး။ အကျဉ်းချုပ်လောက် ပြောရမှာဘဲ။

ဝိပဿနာဆိုတာ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ နံဆဲ စားသိဆဲ ထိသိဆဲ ကြံသိဆဲမှာ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ ရှုပြီး သိရတာပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း အကုန်လုံးကို စေ့စေ့စပ်စပ်လိုက်ပြီး ရှုတို့ဆိုတာကတော့ အားထုတ်ခါစ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မလွယ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အထူးထင်ရှားတဲ့ အာရုံနံနံက စပြီး ရှုရတယ်။ ထိုင်နေတဲ့အခါဆိုယင် ကိုယ်ထဲက တောင့်တင်း ထောက်ကန်နေတဲ့သဘောကို စူးစိုက်ပြီး ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်လို့ ဒီလိုရှုမှတ်နေယင်လဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ထိုင်တာ တမျိုးတည်းကိုသာ ရှုနေတော့ လွယ်လွန်းအားကြီးလို့ ဝီရိယအား နည်းနေတယ်လို့ ထင်ယင် တနေရာရာက ထိတာနဲ့တွဲပြီး ထိုင်တယ် ထိတယ်၊ ထိုင်တယ် ထိတယ်လို့ ဒီလိုလဲ ရှုမှတ်နေယင် ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းတာ ပိန်တာကတော့ ပိုပြီးထင်ရှားတတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝမ်းဗိုက်၏ ဖောင်းဗိုက်မှာ ဖောင်းတယ်လို့၊ ပိန်ဗိုက်မှာ ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင် ဝမ်းဗိုက်ထဲမှ တောင့်တာ တင်းတာ တွန်းကန်တာ လျော့တာ လှုပ်ရှား တာတွေကို ထင်ရှားသိရပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ လက္ခဏာနဲ့ ရသ ပစ္စုပ္ပန်တွေဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကို ရှုပြီးသိတာဟာ “ရုပ်နာမ်သဘောတရားများကို လက္ခဏာရသစသည်တို့ဖြင့် သိမ်းဆည်းရ-ရှုသိရမယ်”ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဆိုနဲ့ အညီ သိတာပါဘဲ။

ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က ရှုမှတ်အားထုတ်ခါစ ယောဂီအား ဖောင်းတာ ပိန်တာကစပြီး ရှုမှတ်ဖို့ ညွှန်ကြား ပြသ လာခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ ဖောင်းတာ ပိန်တာ ၂-ခုတည်းသာ ရှုရတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ ဖောင်းတယ် ပိတ်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင်း စိတ်ကူးကြံသိမှု ပေါ်လာယင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်။ ညောင်းတာ ပူတာ နာကျင်တာ အခံခက်တာ ပေါ်လာယင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်။ လက် ခြေ ကွေးတာ ဆန့်တာပေါ်လာယင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်။ ထိုင်ရာမှထယင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်။ လမ်းလျှောက်ယင် ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ် ရတယ်။ ရှုမှတ်နိုင်ယင်တော့ မျက်စိမှိတ်တာ ဖွင့်တာမှစပြီး ကိုယ်အမူအရာ ဟူသမျှကိုလိုက်ပြီး အကုန်လုံး ရှုမှတ်ရတယ်။ ဘာမှ အထူးမှတ်စရာမရှိတဲ့အခါကျတော့ ဖောင်းတာ ပိန်တာကို မပြတ် ရှုမှတ်နေရတယ်။ ဒါဟာ ရှုမှတ်ပုံအကျဉ်းပါဘဲ။

အခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ်စသည်ဖြင့် ပေါ်ရာ ပေါ်ရာ မပြတ်ရှုမှတ်နေယင်း ကွေးထားတဲ့ လက်ခြေတို့က ညောင်းပူနာကျင်လာတဲ့အတွက် ဆန့်ချင် ပြင်ချင်လာတယ်။ အဲဒါကို ဆန့်ချင်တယ်ပြင်ချင်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး လက်ခြေတို့ကို မပြုပြင်သေးပဲ သည်းခံနိုင်သမျှ သည်းခံပြီး မှတ်မြဲ မှတ်နေရတယ်။ နောက်တခါ ဆန့်ချင် ပြင်ချင်လာပြန်ယင်လဲ အဲဒါကို မှတ်ပြီး မဆန့်မပြင်သေးပဲ ရှုမှတ်မြဲ ရှုမှတ်နေရပြန်တယ်။ သည်းမခံနိုင်လောက်တဲ့ အခါကျတော့ ဆန့်တယ် ဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ဆန့်ရ ပြင်ရတယ်။ အဲဒီလို-ကိုယ်ထဲက မခံသာတဲ့အတွက် မကြာခဏ ပြုပြင်ပေးနေရတယ်။ ပြုပြင်ရဖန်များလာတော့ ရုပ်ကိုယ်က နှိပ်စက်နေပုံ ထင်ရှားပေါ်လာတယ်။ တနာရီ နှစ်နာရီ စသည် မလှုပ်ရှား မပြုပြင်ပဲ ငြိမ်ပြီးထိုင်နေချင်ပေမယ်လို့ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မပြုပြင်ပဲ မနေနိုင်တာလဲ ထင်ရှားပေါ်လာတယ်။ အဲဒီအခါမှာ ရုပ်ကိုယ်ဟာ မပြုပြင်ပဲ မနေနိုင်အောင် အမြဲနှိပ်စက်နေသောကြောင့်လဲ အတွင်းသားအတ္တကောင် ငါကောင် မဟုတ်ဘူး။ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာဖြစ်နေတဲ့ သဘောတရားမျှပဲလို့လဲ သဘောကျလာတယ်။ ဒါလဲ အနတ္တာနုပဿနာ ဉာဏ်ဘဲ။

မပြုပြင်ပဲ ကြာရှည်စွာ ထိုင်လဲမနေနိုင်ဘူး၊ အိပ်လဲမနေနိုင်ဘူး၊ ရပ်လဲမနေနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မဖြစ်တဲ့ ရုပ်တရားတွေဘဲ၊ အစိုးမရတဲ့ ရုပ်တရားတွေဘဲ၊ အစိုးမရတဲ့အတွက် အတွင်းသား အတ္တကောင် ငါကောင်မဟုတ်ဘူး၊ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေတဲ့ သဘောတရားမျှပဲလို့လဲ သဘောကျလာတယ်။ ဒါလဲ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်ဘဲ။

ထိုင်ပြီး ရှုမှတ်နေယင်းဖြစ်စေ၊ လှဲပြီး ရှုမှတ်နေယင်းဖြစ်စေ အခင်းကြီး အခင်းငယ်ကိစ္စအတွက် မကြာ မကြာ ထသွားပြီး သုတ်သင်ရတဲ့ အခါများမှာလဲ ရုပ်ကိုယ်က နှိပ်စက်ပုံ၊ မိမိအလိုအတိုင်းမဖြစ်၍ အစိုးမရပုံ၊ အစိုးမရသောကြောင့် အနတ္တသဘောတရားမျှဖြစ်ပုံ ထင်ရှားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရုပ်အမူအရာတွေ ရှုမှတ်နေယင်းထဲက နှပ် တံတွေးသလိပ်တို့ မျက်ချေး မျက်ရည်တို့ ချွေးတို့ ယိုထွက်ပြီး ရုပ်ကိုယ်က နှိပ်စက်နေပုံလဲ ထင်ရှားတယ်။ သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ဖြစ်စေချင်ပေမဲ့ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်၍ အစိုးမရပုံ၊ အနတ္တဖြစ်ပုံလဲ ထင်ရှားတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ရေငတ်ပြီး အစာဆာပြီး နှိပ်စက်နေပုံလဲ ထင်ရှားတယ်။ အိုမင်းခြင်း မကျန်းမာခြင်းတို့ဖြင့် နှိပ်စက်ပုံလဲ ထင်ရှားတယ်။ ဒါတွေဟာ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ ဆင်ခြင်ကြည့်ယင် သိနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မရှုမမှတ်ပဲ သိတာ ကတော့ အတ္တကောင်မကင်းပဲလဲ ရှိနေတတ်တယ်။ ရှုမှတ်နေယင်း ထင်ပေါ်ရာမှာတော့ အသက်ရှင်နေတဲ့ အဲဒီ အတ္တကောင် မပါဘူး၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်သဘောတရားအနေဖြင့်သာ ထင်ရှားတယ်။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ အရိပ်အမြွက်မျှပါဘဲ၊ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ရုပ်ကိုယ်က နှိပ်စက်နေပုံ၊ ရုပ်ရှိနေလို့ အစစအရာရာ အနှိပ်စက်ခံနေရပုံ၊ ရုပ်ကိုယ်ကြီးက ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မဖြစ်ပုံ၊ အစိုးမရလို့ အနတ္တသဘောတရားမျှဘဲလို့ သိပုံတွေဟာ အများကြီးပါဘဲ။ အဲဒီလို ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ကွေးတယ် ဆန့်တယ် စသည်ဖြင့် ကိုယ်အမူအရာ တွေကို ရှုမှတ်နေယင်း ရုပ်ကနှိပ်စက်နေပုံ၊ မိမိအလိုအတိုင်းမဖြစ်၍ အစိုးမရပုံများကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ပြီးတော့ “မိမိ ကိုယ်ထဲက ရုပ်ဟာ ငါ့ကိုယ်ဘဲ ငါဘဲလို့ ထင်ရပေမဲ့ သူက နှိပ်စက်နေသောကြောင့် ငါ၏အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး၊ မိမိအလိုအတိုင်းမဖြစ်လို့ အစိုးမရသောကြောင့်လဲ ငါ၏အတွင်းသား အတ္တကောင်မဟုတ်ဘူး။ အတ္တကောင် အသက်ကောင်အနေဖြင့် ယူဆထင်မြင်လာခဲ့တာဟာ အမှားစင်စစ်ပဲ၊ အလိုအတိုင်းမဖြစ်လို့ အစိုးမရလို့ အနတ္တသဘောတရား မျှဘဲ” လို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်သဘောကျကျလာတယ်။ အဲဒါဟာ အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်အစစ်ပါဘဲ။

ရုပ်တရား၌ အနတ္တ ထင်ပုံသိပုံနှင့်စပ်ပြီး ပြောလာတာ တော်တော်စုံသွားပါပြီ။ ဒါကြောင့် စောစောပိုင်းက ဆိုခဲ့ကြပြီးဖြစ်တဲ့ အကျဉ်းချုပ် မြန်မာပြန်ဆောင်ပုဒ် စသည်ကိုဆိုပြီး ဒီကနေ့ တရားပွဲကို ရုပ်သိမ်းကြရမယ်။ ကဲလိုက်ဆိုကြ။

အကျဉ်းချုပ် မြန်မာပြန် ဆောင်ပုဒ်များ

ရဟန်းတို့၊ ရုပ်သည်(အတွင်းသား အထည်ကိုယ်)အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အတ္တကောင်ဟုတ်ပါမူ ဤရုပ်သည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာ မဖြစ်တန်လေရာ၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ရုပ်သည် ဒီလိုအကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ ရုပ်၌ စိမ့်ခန့်ခွဲ၍လဲ ရလေရာ၏။

အမှန်အားဖြင့်တော့ ရုပ်ဟာ (အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အတ္တကောင် မဟုတ်သောကြောင့်ပင် ဤရုပ်သည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာလဲ ဖြစ်နေချေသည်။ ထို့ပြင် “ငါ၏ ရုပ်သည် ဒီလိုအကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ ရုပ်၌ စိမ့် ခန့်ခွဲ၍လဲ မရပဲရှိချေသည်။

အတ္တစွဲ ဆောင်ပုဒ်များ

- (၁) ကိုယ်ထဲမှာ အလိုအတိုင်း အစိုးရတဲ့ ငါကောင် ရှိသည်ဟု ထင်တာက **သာမီအတ္တစွဲ**။
- (၂) ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်းတည်နေတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက **နိဝါသီအတ္တစွဲ**။
- (၃) ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် အမူအရာဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ပြုလုပ်သည်ဟုထင်တာက **ကာရကအတ္တစွဲ**။
- (၄) အကောင်းအဆိုးဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ခံစားသည်ဟု ထင်တာက **ဝေဒက အတ္တစွဲ**။

ဤ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် မိမိတို့သန္တာန်၌ ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်တို့ကို ရှုမှတ်လျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အခြင်းအရာတို့နှင့်တကွ အနတ္တ အခြင်းအရာကို ပိုင်နိုင်စွာသိမြင်ကြ၍ မိမိတို့အလိုရှိအပ်သော မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက် ၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကြီး

ပဌမပိုင်း ပြီး၏။

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကြီး

ဒုတိယပိုင်း

၁၃၂၅-ခုနှစ် နယုန်လပြည့်နေ့ဟောသည်

တရားအနှစ်သက်

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားကို နယုန်လဆန်း (၈)ရက်နေ့ကစပြီး ဟောခဲ့တယ်။ ရုပ်ခန္ဓာ အတ္တမဟုတ် အနတ္တ ဖြစ်ကြောင်းတော့ တော်တော်စုံသွားပါပြီ။ ဒီကနေ့ ဝေဒနာကွဏ္ဍ အနတ္တ ဖြစ်ပုံကို ဟောရမယ်။ သတ္တဝါတွေကအာရုံကောင်းနဲ့ တွေ့ပြီး ကောင်းတဲ့ခံစားရမှုဖြစ်နေတာကို ကြိုက်ကြတယ်။ ဆိုးတဲ့ ခံစားရမှုကိုတော့ မကြိုက်ကြဘူး။ အဲဒီ ခံစားမှု ၂-မျိုးလုံး ကိုပင် “ငါက ခံစားတယ်၊ ငါချမ်းသာတယ်၊ ငါဆင်းရဲတယ်”လို့ ထင်နေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမှန်မှာတော့ အဲဒီခံစားမှုဟာ အတ္တကောင် ငါကောင်မဟုတ်ဘူး။ အနတ္တသဘောတရားမျှဘဲ။ အဲဒီအကြောင်းမှန်ကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဒီလိုဝေခန့်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

ခံစားတဲ့ဝေဒနာဟာ အတ္တကောင်မဟုတ်

ဝေဒနာ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ၊ ဝေဒနာ စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေအတ္တာ အဘဝိဿ၊ နယိဒံ ဝေဒနာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ၊ လဗ္ဘေထ စ ဝေဒနာယ “ဧဝံ မေ ဝေဒနာ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝေဒနာ မာ အဟောသီ”တိ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဝေဒနာ အနတ္တာ၊ တသ္မာ ဝေဒနာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ၊ န စ လဗ္ဘတိ ဝေဒနာယ “ဧဝံ မေ ဝေဒနာ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝေဒနာ မာအဟောသီ”တိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဝေဒနာ-ခံစားမှု ဝေဒနာသည်၊ အနတ္တာ-အတ္တကောင်မဟုတ်။

ခံစားမှု ဝေဒနာက သုံးမျိုးရှိတယ်--

- (၁) အာရုံကောင်းကို ခံစားတာက သုခဝေဒနာတဲ့။
- (၂) အာရုံဆိုးကို ခံစားတာက ဒုက္ခဝေဒနာတဲ့။
- (၃) မကောင်းမဆိုး အလယ်အလတ် ရိုးရိုးအာရုံကို ခံစားတာက ဥပေက္ခာဝေဒနာတဲ့။

ဒါပေမဲ့ အလယ်အလတ် ခံစားမှု ဥပေက္ခာဝေဒနာကတော့ အများအားဖြင့် မထင်ရှားဘူး။ ဒါကြောင့် ကောင်းတဲ့ ခံစားမှု သုခဝေဒနာနဲ့ ဆိုးတဲ့ခံစားမှု ဒုက္ခဝေဒနာကိုသာ အများအားဖြင့် သိနေကြ ပြောနေကြပါတယ်။

ပူအိုက်နေတဲ့အခါ လေအေး ရေအေးကလေးများနဲ့ တွေ့ထိရယင် နေသာထိုင်သာဖြစ်ပြီး ကောင်းသွားတယ်။ အလွန်အေးနေတဲ့အခါ နွေးတဲ့ ဝှမ်းစောင် စသည်ကို ခြုံရ တွေ့ထိရယင်လဲ ကောင်းသွားတာ။ ညောင်းနေတဲ့ လက်ခြေကို ဆန့်လိုက် ကွေးလိုက် ပြုပြင်လိုက်ရယင်လဲ အညောင်းပြေပြီး ကောင်းသွားတယ်။ အဲဒီလို အတွေ့အထိကောင်းများနဲ့ တွေ့ထိ ရပြီး ကောင်းသွားတာကို သုခဝေဒနာ ခေါ်တယ်။ အဲဒီလိုကောင်းတဲ့ခံစားမှုကို သတ္တဝါတွေက ငါလို့ ထင်နေကြတယ်။ ငါကောင်းတယ် ငါချမ်းသာတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အတွေ့ကောင်းတွေနဲ့ တွေ့ထိရအောင်လို့ ရှာကြံ အားထုတ်နေကြတာ။

အတွေ့ဆိုးများနဲ့ တွေ့ထိပြီး နာကျင်ကိုက်ခဲတာ ညောင်းတာ ပူလောင်တာ အေးစိမ့်ပြီး အခဲခက်တာ ယားတာ အစရှိတဲ့ မခံသာတဲ့ ဆင်းရဲတွေကိုတော့ ဒုက္ခဝေဒနာလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ ဒုက္ခဝေဒနာတွေဖြစ်ပြီး အခဲခက်ဆင်းရဲနေတာကိုလဲ ငါလို့ ထင်နေကြတယ်။ ငါနာတယ် ငါပူတယ် ငါယားတယ် ငါဆင်းရဲတယ် စသည်ဖြင့် ငါကောင်အနေနဲ့ ထင်မှတ်နေကြ

တယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အတွေ့ဆိုးတွေနဲ့ မတွေ့ မထိရအောင် ရှောင်နိုင်သမျှ ရှောင်နေကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရောဂါအတွေ့ကိုတော့ မရှောင်နိုင်လို့ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို ခံစားနေကြရတာပါ။ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ ခံစားမှုတွေကတော့ ကိုယ်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ သုခနဲ့ဒုက္ခ ဝေဒနာတွေပါ။

စိတ်ထဲမှာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဝေဒနာတွေကတော့ ဝမ်းသာဘွယ် အာရုံကောင်းတွေကို စိတ်ကူးမိတဲ့အခါ စိတ်ရွှင်လန်း ဝမ်းသာမှု သုခဝေဒနာတွေဖြစ်တယ်။ စိတ်ညစ်စရာ စိတ်ပျက်စရာ ဝမ်းနည်းစရာ လွမ်းဆွတ်ပူဆွေးစရာ ကြောက်လန့်စရာ စသည်တွေကို စိတ်ကူးမိတဲ့အခါမှာတော့ စိတ်နှလုံး မသာမန် ဒုက္ခဝေဒနာတွေ ဖြစ်တယ်။ သာမန်ရိုးရိုး အကြောင်းအရာတွေကို စဉ်းစား ကြံစည်နေတဲ့အခါမှာတော့ မကောင်း မဆိုး ရိုးရိုးခံစားမှု ဥပေက္ခာဝေဒနာတွေ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒါက စိတ်ကူး သက်သက်နဲ့ ခံစားမှု ဝေဒနာသုံးမျိုးဖြစ်ပုံပဲ။ အဲဒီ ဝေဒနာသုံးမျိုး ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့အခါလဲ ငါ ဝမ်းသာနေတယ် ချမ်းသာနေ တယ်၊ ငါစိတ်ညစ်နေတယ် ဆင်းရဲနေတယ်၊ ငါ မဆင်းရဲ မချမ်းသာ အလယ်အလတ် ဖြစ်နေတယ်လို့ ငါကောင် အနေနဲ့ပင် ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အကောင်းတွေကို မြင်ရ ကြားရ နံရ စားသိရတဲ့အခါ ကောင်းတဲ့ ခံစားမှု သုခဝေဒနာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကိုလဲ ငါကောင်းတယ် ငါချမ်းသာတယ်လို့ ထင်မှတ်နေကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် အမြင်ကောင်း အကြားကောင်းတွေကို ခံစားရအောင် ပွဲလမ်းသဘင် စသည်တွေကို သွားပြီး ကြည့်ရှု နားထောင်ကြရတယ်။ အနံ့ကောင်းတွေ ခံစားရအောင် ရေမွှေး ပန်းနံ့သာတွေကို သုံးစွဲကြရတယ်။ အရသာကောင်းတွေကို ခံစားရအောင်လို့ တတ်နိုင်သမျှ ရှာကြံပြီး စားသောက်နေကြရ တယ်။

မကောင်းတာတွေကို မြင်ရ ကြားရ နံရ စားရတဲ့အခါ မခံသာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကိုလဲ ငါလို့ ထင်နေကြတာပဲ။ အဲဒီ အမြင်ဆိုး အကြားဆိုး စသည်မှ ကင်းလွတ်အောင် တတ်နိုင်သမျှ ရှောင်ရှားနေကြတယ်။

မကောင်း မဆိုး အလယ်အလတ် ရိုးရိုး မြင်နေကျ ကြားနေကျ အာရုံစသည်တို့ကို မြင်ရတဲ့အခါ စသည်မှာတော့ ကောင်းတယ်လို့လဲ မထင်ရှားဘူး၊ အခံခက်တယ်လို့လဲ မထင်ရှားဘူး။ အဲဒါကတော့ မကောင်းမဆိုးရိုးရိုး အလယ်အလတ် ခံစားမှု ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဖြစ်နေတာပဲ။ အဲဒါကိုလဲ ငါလို့ ထင်နေကြတာပါ။ အဲဒီ ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုတော့ အားမရတာနဲ့ သုခဝေဒနာ ဖြစ်အောင်လို့ ကြိုးစားအားထုတ်နေကြတယ်။

အဘိဓမ္မာနှင့် သုတ္တန် နှီးနှောချက်

အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်အရအားဖြင့် မြင်ဆဲ ကြားဆဲ နံဆဲ အရသာသိဆဲမှာ သုခလဲ မရှိဘူး၊ ဒုက္ခလဲ မရှိဘူး၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာသာ ရှိတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သုတ္တန်ဒေသနာများမှာတော့ ဒွါရ ၆-ပါးလုံးမှာ သုခရော ဒုက္ခရော ဝေဒနာ သုံးမျိုးလုံး ဖြစ်ပုံကို ဟောထားပါတယ်။ မြင်ခိုက် ကြားခိုက်စသည်မှာလဲ အဲဒီ ဝေဒနာသုံးမျိုးလုံးကို အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုတဲ့ ညွှန်ကြားထားပါတယ်။ အဲဒီ မြင်ခိုက် ကြားခိုက်စသည်မှာ သုခ ဒုက္ခ ဝေဒနာသဘောထင်ရှားပုံကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ (ဒု ၁၃၇၊ ၃၂၆)မှာ ဒီလို ရှင်းပြထားပါတယ်။ စက္ခုဝိညာဏ်စသည်မှာ ဥပေက္ခာသာ ယှဉ်သည်ဟု ဆိုပေမဲ့ အကုသိုလ်အကျိုး ဝိပါက်ကတော့ ဒုက္ခသဘောရှိတယ်။ အကုသိုလ်၏ အကျိုးဆိုယင် ကောင်းတဲ့သဘောမရှိဘူး၊ ကုသိုလ်၏ အကျိုးကလဲ ဥပေက္ခာဆိုပေမဲ့ ကောင်းတဲ့ သုခဝေဒနာသဘောရှိတယ်။ ကုသိုလ်၏ အကျိုးဆိုယင် ကောင်းတဲ့ ချမ်းသာတဲ့ သဘောရှိတာ ချည်းဘဲလို့ ရှင်းပြထားပါတယ်။

အဲဒီ ရှင်းပြချက်ဟာ အလွန်ပင် သင့်လျော်ပါတယ်။ ဒီအချက်ကို လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ လှပ တင့်တယ်တဲ့ အဆင်းကို မြင်ရတဲ့အခါ မြင်ဆဲမှာပင် ချမ်းသာတဲ့ ကောင်းတဲ့သဘော ထင်ရှားပါတယ်။ ကြောက်စရာ မုန်းစရာ ရှံစရာကို မြင်ရတဲ့အခါလဲ မြင်ဆဲမှာပင် ဆင်းရဲတဲ့ မခံသာတဲ့သဘော ထင်ရှားပါတယ်။ မြင်ရာမှာထက် ကြားရာမှာပိုပြီး ထင်ရှားတယ်။ အသံကောင်းကို ကြားရတဲ့အခါ နားဝင်ချိုပြီးခံသာတယ်။ အသံဆိုးကြားရတဲ့အခါ နားထဲမှာ အလွန်ပင် အခံရ ခက်ပါတယ်။ အနံ့နံ့ရာမှာ အဲဒါထက် ပိုပြီးထင်ရှားတယ်။ မွှေးတဲ့အနံ့ကို နမ်းရှုမိတဲ့အခါ နှာခေါင်းထဲမှာကို ချမ်းသာသွား တယ်။ အပုပ်နံ့များ နံတဲ့အခါမခံသာဘူး။ ခေါင်းကိုက်ခြင်း စသည်ကိုလဲ ဖြစ်စေတတ်တယ်။ အဆိပ်နံ့ကို နမ်းရှုမိယင် သေသည်အထိ အခံရခက်တတ်ပါတယ်။ အဲဒါထက် စားသိတဲ့အခါ ပိုပြီး ထင်ရှားတယ်။ အရသာကောင်း စားမိတဲ့အခါ လျှာပေါ်မှာ ကောင်းကောင်းသွားတယ်။ ဆေးခါးကြီးစတဲ့ အရသာဆိုးကို စားမိတဲ့အခါ အလွန်ပင် အခံရခက်ပါတယ်။ အဆိပ်ကို စားမိယင်တော့ သေသည်အထိ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်တတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် “စက္ခုဝိညာဏ်စသည်မှာ ဥပေက္ခာ နှင့်သာ ယှဉ်တယ်လို့ ဆိုပေမဲ့ အနိဋ္ဌာရုံကို ခံစားတဲ့ အကုသလဝိပါက်ဥပေက္ခာက အခံခက်တဲ့ ဒုက္ခသဘောရှိတယ်။ ဣဋ္ဌာရုံ ကို ခံစားတဲ့ကုသလဝိပါက် ဥပေက္ခာက ချမ်းသာတဲ့ သုခသဘောရှိတယ်”လို့ ဆိုတဲ့ ဋီကာစကားဟာ အလွန်သင့်မြတ်ပါ တယ်။

ဒါကြောင့် သုတ္တန်ဒေသနာတော်များမှာ မြင်ဆဲစသည်၌လဲ ဝေဒနာ သုံးမျိုးလုံးကို ပြတော်မူတယ်လို့ မှတ်ယူရပါတယ်။ နောက်တနည်းကတော့ မြင်ဝီထိစသည်မှာ ဇောဓဏကျတော့ ဝေဒနာသုံးမျိုးလုံးပင် ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် သုတ္တန်ဒေသနာမှာ မြင်ဆဲစသည်၌လဲ ဝေဒနာ သုံးမျိုးလုံးကို ပြတော်မူတယ်လို့ မှတ်ယူရပါတယ်။

ဝေဒနာကို အတ္တစွဲပုံ

ဒါကြောင့် မြင်တိုင်းကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း အာရုံအကောင်းအဆိုး အမျိုးမျိုးတွေကို ခံစားနေတဲ့သဘောဟာ ဝေဒနာဘဲ။ ဗမာအရပ်သုံး စကားမှာတော့ ခံစားတယ်လို့ တယ်မပြောကြဘူး၊ ကောင်းနေတယ်၊ မကောင်းဘူးအခံခက်နေတယ်၊ မကောင်းမဆိုး ရိုးရိုးဖြစ်နေတယ်လို့ ဒီလိုသာ ပြောလေ့ရှိကြပါတယ်။ ကောင်းနေယင်လဲ ငါကောင်းနေတယ်လို့ ငါကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းတယ်၊ မကောင်းယင်လဲ ငါမကောင်းဘဲဖြစ်နေတယ်၊ စောစောပိုင်းက အကောင်းသားနဲ့ အခုမှ မကောင်းပဲဖြစ်နေတယ်လို့ ငါကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းတာဘဲ၊ မကောင်းမဆိုး ရိုးရိုးဖြစ်နေတဲ့အခါလဲ ငါ့မှာ ကောင်းလဲမကောင်းဘူး ဆိုးလဲမဆိုးဘူး ရိုးရိုးပကတိအတိုင်းဘဲလို့ ငါကောင်အနေနဲ့ပဲ စွဲလမ်းတယ်၊ အဲဒါဟာ ခံစားမှုဝေဒနာကို ငါကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းတာဘဲ။ **ဝေဒကအတ္တစွဲဘဲ**၊ အတ္တကောင် ငါကောင်က ခံစားတယ်၊ အကောင်းအဆိုး ခံစားနေတာဟာ ငါဘဲလို့ စွဲလမ်းတာပါဘဲ။ အဲဒီဝေဒကအတ္တစွဲကို “အကောင်းအဆိုး ဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ခံစားသည်ဟု ထင်တာက ဝေဒကအတ္တစွဲ”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်၊ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

အကောင်းအဆိုး ဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ခံစားသည်ဟု ထင်တာက **ဝေဒကအတ္တစွဲ**။

အဲဒါဟာ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတိုင်းက ထင်မြင်စွဲလမ်းနေပုံပါဘဲ။ အိန္ဒိယစာပေတွေမှာ အဲဒီခံစားမှုဝေဒနာကို အတ္တကောင်အနေနဲ့ သို့မဟုတ် အတ္တကောင်၏ စွမ်းရည်သတ္တိအနေနဲ့ ပြဆိုထားကြတယ်၊ ဗမာပြည်မှာတော့ အဲဒီလို ကျမ်းစာနဲ့ ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ စွဲလမ်းပုံတော့ မရှိပါဘူး။

ဒါပေမယ်လို့ အကောင်းအဆိုးနဲ့ တွေ့ကြုံခံစားနေတာဟာ ငါဘဲ၊ ကောင်းတာလဲငါဘဲ၊ မကောင်းတာ ဆင်းရဲတာလဲ ငါဘဲလို့ဒီလို စွဲလမ်းနေကြတာပါဘဲ။ အဲဒီလိုစွဲလမ်းခြင်း၏ အကြောင်းကတော့-အသက်ဝိညာဏ်မရှိတဲ့ ကျောက်ခဲတို့ ဒုတ်ချောင်းတို့ဟာ မီးနဲ့ထိလို့လဲ ပူမှန်းမသိဘူး၊ ရေနဲ့ထိလို့လဲအေးမှန်းမသိဘူး၊ အဆိုးအကောင်း ဘာနဲ့ပဲတွေ့ထိစေကာမူ ဆင်းရဲချမ်းသာတဲ့ အခြေအနေမရှိဘူး၊ အသက်ဝိညာဏ် ရှိတယ်ဆိုတဲ့ သတ္တဝါတွေကျတော့ အဆိုးနဲ့တွေ့ရယင် ဆင်းရဲတယ်၊ အကောင်းနဲ့ တွေ့ရယင် ချမ်းသာတယ်၊ ဒါကြောင့် အသက်ဝိညာဏ်ရှိတဲ့ သတ္တဝါ ဆိုတာဟာ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်ဘဲ၊ ဒီအတ္တကောင်က အကောင်းအဆိုးတွေ ခံစားနေတယ်လို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ခံစားမှုဝေဒနာဟာ အတ္တကောင်တော့ မဟုတ်ဘူး၊ သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ အသစ်အသစ်ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတဲ့ သဘောတရားမျှသာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဝေဒနာ-ခံစားမှုဝေဒနာသည်၊ အနတ္တာ-အတ္တကောင် မဟုတ်-လို့ မြဲမြံစွာ မှတ်ထားရမည့် အမှန်တရားကို ရှေးဦးစွာ ဖော်ပြတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို ဖော်ပြပြီးတော့ ဝေဒနာဟာ အတ္တကောင်မဟုတ်ဘူးလို့ သိရခြင်း၏ အကြောင်းကိုလဲ ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

ဝေဒနာကို အတ္တမဟုတ်ဟု သိရန် အကြောင်းပြခဏား

စ ဟိ-ဝေဒနာဟာ အတ္တမဟုတ်ဟု သိရန်အကြောင်းကို ဆက်၍ဖော်ပြရလျှင်၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ ဝေဒနာ-ဤခံစားမှု ဝေဒနာသည်၊ (ဣဒံ-ဟူသောပုဒ်ကို နိပါတ်ပုဒ်ဟု မှတ်ယူရာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ ဣတ္ထိလိင်အရာ၌၎င်း၊ နောက်သင်္ခါရ-ဟူသော ပုလ္လိင် ဗဟုဝစ်အရာ၌၎င်း ဣဒံ-ဟူ၍သာ တပုံတည်း မိန့်ဆိုထားပေသည်၊ ပါဠိပညာရှိတို့အတွက် အမှာစကား။) အတ္တာ-မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင်သည်၊ အဘဝိဿ-အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သို့ဖြစ်လျှင်၊) ဣဒံ ဝေဒနာ-ဤခံစားမှုဝေဒနာသည်၊ အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ရန်အလို့ငှါ၊ န သံဝတ္တေယျ-မဖြစ်တန်လေရာ။ စ-ထိုပြင်လဲ၊ မေ ဝေဒနာ-ငါ၏ ခံစားမှုဝေဒနာသည်၊ ဧဝံ ဟောတု-ဤသို့ အကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ၊ မေ ဝေဒနာ-ငါ၏ ခံစားမှုဝေဒနာသည်၊ ဧဝံ မာ အဟောသိ-ဤသို့ အဆိုးကားမဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို၊ ဝေဒနာယ-ခံစားမှုဝေဒနာ၌၊ လဗ္ဗေထ-ရအပ်ရာ-ရနိုင်ရာ၏ တဲ့။

“ခံစားမှုဝေဒနာဟာ မိမိ၏အတွင်းသား အတ္တကောင် ဟုတ်လို့ရှိယင် အဲဒီဝေဒနာက မိမိကိုနှိပ်စက်မှာလဲ မဟုတ်ပါဘူး။ ငါ၏ခံစားမှုတွေဟာ အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ မကောင်းတာ မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့ မိမိအလိုအတိုင်း စီမံခန့်ခွဲလို့လဲ ရသင့်ပါတယ်”တဲ့။ ဟုတ်တယ် ခံစားမှုဟာ မိမိ၏ အထည်ကိုယ် အတ္တကောင်ဟုတ်လို့ရှိယင် ခံစားမှုက မိမိကို နှိပ်စက်ဖွယ် မရှိပါဘူး။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် နှိပ်စက်နေတယ်လို့ ဖြစ်ရိုးမရှိပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ မိမိ၏ အထည်ကိုယ် အတ္တကောင် ဟုတ်လို့ရှိယင် မိမိအလိုအတိုင်းသာ ဖြစ်ဖို့ရှိပါတယ်။ အဲဒါဟာ “အတ္တကောင် ဟုတ်လို့ရှိယင် မိမိအလိုအတိုင်းသာ ဖြစ်ဖို့ရှိပါတယ်။ အဲဒါဟာ “အတ္တကောင် ဟုတ်လို့ရှိယင်”လို့ ပရိကပ္ပအားဖြင့် ကြံဆပြီးဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်ပုံကို ဖော်ပြတာပါ။ တဲ့တဲ့ပြောရယင်တော့-ခံစားမှု ဝေဒနာဟာ မိမိကို နှိပ်စက်မှု မရှိယင်၊ နောက်ပြီးတော့ ဆင်းရဲတဲ့ ခံစားမှု မဖြစ်ပဲ ချမ်းသာတဲ့ ခံစားမှုကောင်းတဲ့ ခံစားမှုချည်းသာ မိမိအလိုအတိုင်း ဖြစ်နေလို့ရှိယင် ခံစားမှု ဝေဒနာကို အတ္တလို့ ဆိုသင့်တဲ့ အကြောင်းပရိကပ္ပအားဖြင့် ကြံဆပြီးဖော်ပြတဲ့ စကားပါ။ အဲဒီစကားဖြင့် “ခံစားမှုဝေဒနာဟာ မိမိကို မနှိပ်စက်ပဲ ရှိပါရဲ့လား၊ မိမိအလိုအတိုင်း ကောင်းတဲ့ ခံစားမှုချည်း ဖြစ်ပါရဲ့လား”လို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ဘို့ ညွှန်ပြတာပါ။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ကြည့်ယင် ခံစားမှုဝေဒနာက မိမိကိုအမြဲလိုပင် နှိပ်စက်နေကြောင်း၊ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်ပဲ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာသာလျှင် ဖြစ်နေကြောင်းကို ထင်ရှားတွေ့ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတော့ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ထင်ရှားပေါ်လာပါတယ်။ ကဲ အဲဒီ ပါဠိရဲ့ အကျဉ်းချုပ် မြန်မာပြန်ဆောင်ပုဒ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။ ဝေဒနာတို့ ဆောင်ပုဒ် စာရွက်ထဲက အတိုင်းပါ။

ရဟန်းတို့၊ ခံစားမှုဝေဒနာသည် (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်၊ အတ္တကောင် ဟုတ်ပါမူ ဤခံစားမှု ဝေဒနာသည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာ မဖြစ်တန်လေရာ၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ ခံစားမှုဝေဒနာသည် ဒီလို အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ ခံစားမှုဝေဒနာ၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ ရလေရာ၏။

ဘယ့်နှယ်လဲ ပရိသတ်တို့၊ ခံစားမှုဝေဒနာက မနှိပ်စက်ပဲ ရှိပါရဲ့လား၊ မကြာခဏ နှိပ်စက်နေတယ် မဟုတ်လား၊ နောက်ပြီးတော့ ကိုယ်အလိုရှိတဲ့အတိုင်း အမြင်ကောင်း အကြားကောင်းချည်း ဖြစ်နေရဲ့လား၊ အနံ့ကောင်း အစားကောင်းချည်း ဖြစ်နေရဲ့လား၊ အတွေ့ကောင်း အသိကောင်းချည်း ဖြစ်နေရဲ့လား၊ ကောင်းတဲ့ ခံစားမှုက ခဲနဲဆိုးတဲ့ ခံစားမှုတွေက များများ ဖြစ်နေတယ် မဟုတ်လား၊ အဲဒီလို မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်တာဟာ မိမိအတွင်းသား အတ္တမဟုတ်လို့ပေါ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီ အကြောင်းအရာများကိုလဲ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အတ္တမဟုတ်ပုံကို တည့်တည့် အကြောင်းပြချက်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ စ-စင်စစ် မုချအားဖြင့်သော်ကား၊ ဝေဒနာခံစားမှုဝေဒနာသည်၊ ယသ္မာ-အကြင်ကြောင့်၊ အနတ္တာ-(အတွင်းသားအထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်ချေ၊ တသ္မာ-ထိုသို့ အတ္တကောင်မဟုတ်သောကြောင့်၊ ဝေဒနာ-ခံစားမှု ဝေဒနာသည်၊ အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ရန်အလို့ငှါ၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်နေချေ၏၊ စ-ထို့ပြင်လည်း၊ မေ ဝေဒနာ-ငါ၏ ဝေဒနာသည်၊ ဧဝံ ဟောတု-ဤသို့အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ မေဝေဒနာ-ငါ၏ဝေဒနာသည်၊ ဧဝံ မာ အဟောသီတိ-ဤသို့ အဆိုးကား မဖြစ်ပါစေလင့်ဟု စီမံခန့်ခွဲခြင်းကိုလည်း၊ ဝေဒနာယ-ဝေဒနာ၌၊ န လတ္တတိ-မရအပဲ-မရနိုင်ပဲ ရှိချေသည်။

အမှန်အားဖြင့်တော့ ခံစားမှုဝေဒနာဟာ(မိမိ၏အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဝေဒနာက နာကျင်ကိုက်ခဲခြင်း စသည်ဖြင့်လဲ နှိပ်စက်နေတယ်၊ စိတ်နှလုံးမသာခြင်း စသည်ဖြင့်လဲ နှိပ်စက်နေတယ်၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ ဝေဒနာဟာ ဒီလို အကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလိုအဆိုးတော့မဖြစ်ပါစေနဲ့” လို့ မိမိ၏ဝေဒနာ၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲမရပဲ ရှိနေပါတယ် တဲ့။ အဲဒီပါဠိ၏အကျဉ်းချုပ် မြန်မာပြန် ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

အမှန်အားဖြင့်တော့ ဝေဒနာဟာ (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အတ္တကောင် မဟုတ်သောကြောင့် ပင် ဤဝေဒနာသည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာလဲ ဖြစ်နေချေသည်၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ ဝေဒနာသည် ဒီလို အကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ ဝေဒနာ၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ မရပဲရှိချေသည်။

ဒီစကားရပ်ဖြင့် “ဝေဒနာက မိမိအား နှိပ်စက်နေသောကြောင့်လဲ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး၊ မိမိ အလိုအတိုင်း မဖြစ်သောကြောင့်လဲ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး”လို့ သိစေပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ဝေဒနာက နှိပ်စက်နေတာလဲ ထင်ရှားပါတယ်။ မိမိ၏ အလိုအတိုင်း မဖြစ်တာလဲ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အတ္တစွဲဒိဋ္ဌိနဲ့ တဏှာအားကြီးတဲ့ သူတွေကတော့ ချမ်းသာ ကောင်းစားတဲ့ သုခဝေဒနာကို အားကိုးပြီး ဝေဒနာကို အတ္တအနေနဲ့ပင် စွဲလမ်းလျက် သာယာနေတတ်ကြတယ်။ သေသေချာချာ စဉ်းစားကြည့်ယင် သုခဝေဒနာဖြစ်ပြီး ချမ်းသာစွာ နေရတဲ့အချိန်က အလွန်ပင် နဲပါတယ်။ ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲနေတဲ့အချိန်တွေကသာ များနေပါတယ်။

ဝေဒနာက နှိပ်စက်နေပုံ

ကိုယ်ထဲမှာ နေသာထိုင်သာရှိအောင် အမြဲမပြတ် ပြုပြင်ပေးနေ ကြရတယ်။ မပြုပြင်ပဲ နေယင် ညောင်းလာလိုက် ပူလာလိုက် နာလာလိုက်နဲ့ မကြာခဏ နှိပ်စက်နေတာဘဲ။ မျက်စိတခုတည်း စဉ်းစားကြည့်ယင်ပင် ဝေဒနာကနှိပ်စက်နေပုံဟာ အလွန် ထင်ရှားပါတယ်။ မျက်စိ နေသာထိုင်သာရှိအောင် မျက်တောင်ကို မကြာမကြာခတ်ပေးနေရတယ်။ ရံခါမှိတ်လိုက် ဖွင့်လိုက်လဲ လုပ်ပေးနေရတယ်။ အဲဒီလိုပြုပြင်ပေးယင် မျက်စိကမခံသာဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်သွားမှာဘဲ။ တခြား ကိုယ် အစိတ်အပိုင်းတွေကလဲ နည်းတူပင် ပြုပြင်ပေးနေရပါတယ်။ ဒီပြုပြင်ပေးနေယင်းထဲကပင် အဆင်မသင့်တဲ့အခါ မခံသာအောင် နာကျင်ကိုက်ခဲမှု ဖြစ်ပြီး ဝေဒနာက နှိပ်စက်တယ်။ ကံမကောင်း အကြောင်းမသင့်တဲ့ သူတွေမှာ ရောဂါဆိုးစွဲကပ်ပြီး ဝေဒနာရဲ့ အနှိပ်စက်ကို အကြီးအကျယ် ခံနေရတယ်။ သေချင်ပါပြီလို့တောင် ညည်းညူနေရှာ ကြရတယ်။ တချို့ကတော့ ဝေဒနာရဲ့ အနှိပ်စက်ဒဏ်ကို မခံနိုင်လို့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် သတ်ပြီးတော့တောင် သေသွားရှာကြတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်ဆင်းရဲက နှိပ်စက်ရာ မှာတော့ ဝေဒနာသက်သက်ကချည်း နှိပ်စက်တာ မဟုတ်ဘူး။ ရုပ်ကလဲ အရင်းခံ အနေအားဖြင့် နှိပ်စက်နေတယ်လို့ ဆိုရပါ တယ်။ ဒါကြောင့် ရုပ်ကနှိပ်စက်နေပုံဖော်ပြရာမှာလဲ ဒုက္ခဝေဒနာ အမျိုးမျိုးနှင့်တကွ နှိပ်စက်ပုံတွေ ပြခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီ နှိပ်စက်ပုံ တွေဟာ ဝေဒနာက နှိပ်စက်တယ် ဆိုရာမှာလဲ အတွင်းဝင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ စေတသိကဒုက္ခ-စိတ်ဆင်းရဲ ဆိုတဲ့ ဝေဒနာကတော့ ရုပ်အကူအညီမပါပဲ သူ့သက်သက်ဖြင့်ပင် နှိပ်စက်နေတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုယင်-သားသမီးသေလို့၊ မိဘသေလို့၊ လင်သေလို့၊ မယားသေလို့ စသည်ဖြင့် ဆွေမျိုးညှတ်တို့ ပျက်စီးတာ အကြောင်းပြုပြီးတော့လဲ စိုးရိမ်ပူဆွေးခြင်း၊ နှလုံးမသာခြင်း အကြီးအကျယ်ဖြစ်ပြီး ဝေဒနာက နှိပ်စက်တယ်။ စည်းစိမ်ဥစ္စာတွေ ပျက်စီး ဆုံးရှုံးသွားတာ အကြောင်းပြုပြီးတော့လဲ စိတ်ဆင်းရဲ အကြီးအကျယ်ဖြစ်ပြီး နှိပ်စက်တယ်။ အဲဒီလို စိတ်ဆင်းရဲကြောင့် တချို့ သေဆုံးသွားကြရတယ်။ စားဝတ်နေရေး အဆင်မပြေတာတွေ၊ အပေါင်းအသင်း ကွဲကွာပျက်စီး သွားတာတွေ၊ ရည်ရွယ်မြော်လင့်ချက် မပြည့်စုံပဲ ချွတ်ယွင်း ပျက်စီးသွားတာတွေ-ဒီလိုဟာတွေ အကြောင်းပြုပြီးတော့လဲ စိတ်ဆင်းရဲ အကြီးအကျယ်ဖြစ်ပြီး နှိပ်စက်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ သုခဝေဒနာဆိုတဲ့ ချမ်းသာမှုကလဲ သူရှိနေတုန်းနေသာ ထိုင်သာ ကောင်းနေပေမယ်လို့ သူမရှိတဲ့ အခါကျတော့ သူ့ကိုတမ်းတပြီး မနေသာ မထိုင်သာ ဖြစ်စေတတ်တယ်။ ဒါလဲ ဥစ္စာစောင့်စတဲ့ နတ်ဘီလူးမက သူ့ရုပ်ကို စွဲမက်စေပြီး နှိပ်စက်တာမျိုးပါဘဲ။ ဒါကြောင့် လူတွေဟာ အဲဒီ သုခဝေဒနာနဲ့ ပြည့်စုံရအောင် အမြဲမပြတ် လုပ်ကိုင်ရှာကြံ နေကြရတယ်။ အသက်ကို စွန့်ပြီးတော့လဲ လုပ်ကိုင် ရှာကြံနေကြရတယ်။ အဲဒီလို ရှာကြံ နေကြရတဲ့ အတွက်လဲ ဆင်းရဲ ပင်ပန်းတာဘဲ။ မတရားတဲ့ နည်းဖြင့် ရှာကြံမိယင် ရာဇဝတ် အပြစ်သင့်ပြီးတော့လဲ ဒုက္ခရောက်ကြရတယ်။ အပါယ်လေးပါး ကျရောက်ပြီးတော့လဲ ဒုက္ခရောက်ကြရတယ်။ ဒါကြောင့် သုခဝေဒနာကလဲ နှိပ်စက်နေတာပါဘဲ။ ဥပေက္ခာဝေဒနာကတော့ သုခလိုပင် နေသာ ထိုင်သာ ရှိတဲ့အတွက် အဲဒီ ဥပေက္ခာနှင့် ပြည့်စုံအောင်လဲ ကြောင့်ကြစိုက်ပြီး ဆင်းရဲကြရတာပါဘဲ။ အဲဒီလို အားထုတ်လို့ ပြည့်စုံနေပေမယ်လို့ အဲဒီ သုခနှင့် ဥပေက္ခာက အမြဲတမ်းတည်နေတာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် အသစ် အသစ် ပြည့်စုံရအောင်လဲ မပြတ်အားထုတ်နေကြရတယ်။ အဲဒီလို မပြတ်အားထုတ်ပြီး ဆင်းရဲနေရတာဟာ သင်္ခါရ ဒုက္ခ- သင်္ခါရ ဆင်းရဲတွေဘဲ။ အဲဒီသင်္ခါရ ဆင်းရဲတွေဖြင့်လဲ အနှိပ်စက်ခံနေကြရတယ်။ အဲဒါဟာ ဝေဒနာသုံးပါးလုံးက နှိပ်စက်နေပုံ အရိပ်အမြွက်မျှပါဘဲ။

အကယ်၍သာ ခံစားမှုဝေဒနာ မရှိယင် ဘယ်လို ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲမျှ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဘယ်ဆင်းရဲကမျှ မနှိပ်စက်နိုင်ဘူး၊ တုံးတိုင် ကျောက်ခဲ မြေကြီးခဲတွေကို ဆင်ခြင်ကြည့်ပါ။ အဲဒါတွေမှာ ခံစားမှု ဝေဒနာ မရှိတဲ့အတွက် မဆင်းရဲကြရဘူး။ ဓားနဲ့ခုတ် တူနဲ့ထု မီးနဲ့ရှို့ပေမဲ့ အဲဒီ တုံးတိုင် ကျောက်ခဲ မြေကြီးခဲတွေမှာ ဘာဆင်းရဲမှ မခံစားရဘူး။ အဲဒါဟာ ခံစားတတ်တဲ့ ဝေဒနာ မရှိလို့ပါဘဲ။ ခံစားတတ်တဲ့ ဝေဒနာနှင့် ယှဉ်တွဲနေတဲ့ ရုပ်နာမ် အစဉ်တွေမှာတော့ ဆင်းရဲ အမျိုးမျိုး ဖြစ်ပေါ်ပြီး အနှိပ်စက်ခံနေကြရတယ်။ ဒါကြောင့် နှိပ်စက်တတ်တဲ့ အဲဒီ ဝေဒနာဟာ မိမိ၏အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

ဝေဒနာ အလိုအတိုင်းမဖြစ်

နောက်ပြီးတော့ ခံစားမှုဝေဒနာကို အစိုးမရဘူး၊ မိမိအလိုအတိုင်းမဖြစ်စေနိုင်ဘူး၊ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ အမြင်ကောင်း အကြားကောင်းချည်းသာ ဖြစ်နေပါစေလို့ စီမံတောင့်တလို့လဲ မရဘူး၊ အနံ့ကောင်း အရသာ အသိကောင်း အတွေ့ကောင်း တွေချည်း ဖြစ်နေပါစေလို့လဲ စီမံတောင့်တလို့ မရဘူး၊ အဲဒီလို အကောင်းတွေကို တွေ့ချင် ခံစားချင်ယင် အဆင်းကောင်းတွေ ရအောင် ရှာကြည့်ရတယ်။ အသံကောင်းကို ရှာပြီး နားထောင်ရတယ်။ အနံ့ကောင်းကို ရှာပြီး နှမ်းရှုရတယ်။ အစာကောင်း အတွေ့အာရုံကောင်းတွေကို ရှာပြီး သုံးဆောင်ရတယ်။ အဲဒီလို ကြည့်ရှုနားထောင် သုံးဆောင်လို့ အမြင်ကောင်းစသည်ကို ခံစားရတာကလဲ အခိုက်အတန့်မျှ၊ တခဏ တခဏကလေးမျှဘဲ။ တော်တော်ကြာယင် အဲဒီအာရုံကောင်းတွေက ကုန်ပျောက် သွားတယ်။ အဲဒီအခါ အမြင်ကောင်းစသည်တွေလဲ မရှိပြန်ဘူး ဒါကြောင့် အမြင်ကောင်းစတဲ့ အကောင်းတွေချည်းဖြစ်နေပါစေ၊ အဲဒီအကောင်းတွေ ပျောက်မသွားပါစေနဲ့လို့ စီမံတောင့်တလို့လဲ မရဘူး။

အဲဒီအမြင်ကောင်းစသည်တွေ ပျောက်သွားတဲ့အခါ အမြင်ဆိုး စသည်တွေနဲ့ တွေ့ပြီး ဆင်းရဲရတယ်။ အမြင်ဆိုးထက် အကြားဆိုးက သာပြီးအခံရခက်တယ်။ အဲဒါထက် အနံ့ဆိုးက သာပြီးအခံရခက်တယ်။ အဲဒါထက်အရသာဆိုးတွေ ခံစားရတာ က သာပြီး အခံရခက်တယ်။ အဆိပ်ဖြစ်တဲ့အစာကို စားမိယင် သေသည်အထိ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်တဲ့ အကြောင်းရှေ့နားပိုင်းက ပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီ အရသာဆိုးထက် အတွေ့အထိ ဆိုးကသာပြီး အခံရခက်တယ်။ ဆူးစူးလို့ ခလုပ်တိုက်လို့ လဲကျလို့ လိမ့်ကျလို့ ဒုတ် ဓား သေနတ်ဒဏ် ထိခိုက်လို့ မီးလောင်လို့ ရောဂါဆိုး စွဲကပ်လို့ တွေ့ထိရတဲ့ အတွေ့ဆိုးတွေကမှ သာပြီး အခံရခက်တာ။ သေလုနီးပါးနာကျင်ပြီး ဟစ်အော် မြည်တမ်းနေရတာလဲ ရှိတယ်။ သေသည်အထိနာကျင် နှိပ်စက်သွားတာလဲ ရှိတယ်။ ဆိုးတဲ့ခံစားမှု ဝေဒနာတွေပါဘဲ။ အဲဒီလို ဆိုးတဲ့ခံစားမှု ဝေဒနာတွေကို မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့ စီမံခန့်ခွဲလို့ မရဘူး၊ အဲဒါဟာ အစိုးမရတဲ့ သဘောဘဲ။ အဲဒီလို မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်တဲ့အစိုးမရတဲ့ ဝေဒနာကို မိမိ၏အတွင်းသား အတ္တကောင်လို့ ဘယ်မှာဆိုသင့်ပါမလဲ၊ မဆိုသင့် မထင်သင့် မစွဲလမ်းသင့်ပါဘူး။

ယခုပြောခဲ့တာက လူ့လောကမှာ ရှိနေတဲ့ ဝေဒနာအကြောင်းမျှဘဲ။ အပါယ်လေးပါးက ဝေဒနာတွေက သာပြီးဆိုး တယ်။ နွား ကျွဲ ကြက် ဝက် စသော တိရစ္ဆာန်တွေကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။ အဲဒီ တိရစ္ဆာန်တွေမှာ အမြဲလိုလိုပင် အတွေ့ဆိုးတွေနဲ့ တွေ့ထိပြီး ဝေဒနာရဲ့ အနှိပ်စက်ကို ခံနေကြရတယ်။ ကာကွယ် ပြုပြင်ပေးမည့်သူ စောင့်ရှောက်မည့်သူလဲ မရှိဘူး။ ဆင်းရဲဒုက္ခ တွေကို အလူးအလဲ ခံနေကြရတာဘဲ။ အဲဒီ တိရစ္ဆာန်တွေထက် ပြိတ္တာတွေမှာ သာပြီးဆင်းရဲတယ်။ ပြိတ္တာထက် ငရဲသတ္တဝါ တွေမှာ သာပြီးဆင်းရဲတယ်။ အဲဒီဆင်းရဲတွေကို မိမိတို့နှင့် မဆိုင်ဘူးလို့တော့ မဆိုနိုင်ဘူး။ အရိယာအဖြစ်သို့ မရောက်သေး ယင် အဲဒီ တိရစ္ဆာန် ပြိတ္တာ ငရဲဆင်းရဲတွေနဲ့လဲ တွေ့ကြုံသွားနိုင်တာဘဲ။ အဲဒီလို ဖြစ်ရာ ဖြစ်ရာ ဘဝမှာ ဝေဒနာက နှိပ်စက် နေသောကြောင့် အဲဒီ ဝေဒနာကို အသီးအသီးသော သတ္တဝါတို့၏အတွင်းသား အတ္တကောင်လို့ မဆိုနိုင်ဘူး။ အဲဒီလို ဝေဒနာဆိုးတွေ မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့လဲ မစီမံ မခန့်ခွဲနိုင်ဘူး။ စီမံခန့်ခွဲလို့ မရဘူး။ သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ မလိုလားအပ်တဲ့ ဝေဒနာကလဲ ဖြစ်ဖြစ်နေတာဘဲ။ စိတ်ဆင်းရဲတွေကလဲ မဖြစ်စေလိုဘဲ ဖြစ်ဖြစ်နေတာဘဲ။ အဲဒါဟာ အလိုအတိုင်းမဖြစ်တာ အစိုးမရတာပါဘဲ။ အသီးအသီးသော သတ္တဝါတွေဟာ မိမိတို့သန္တာန်က ဝေဒနာတွေကို အစိုးမရကြတာချည်းဘဲ။ အဲဒီလို အစိုးမရသောကြောင့်လဲ အနတ္တလို့သာ ဆိုရပါတယ်။ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင် အသက်ကောင် ငါကောင်မဟုတ်ဘူး လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

အဲဒီပါဠိ၏ ဘာသာပြန် အကျဉ်းချုပ်ဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်ပြီး ဆိုကြရဦးမယ်။

ဘာသာပြန်အကျဉ်းချုပ်

ရဟန်းတို့၊ ခံစားမှု ဝေဒနာသည် (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အတ္တကောင်ဟုတ်ပါမူ ဤခံစားမှု ဝေဒနာသည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာ မဖြစ်တန်လေရာ၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ ခံစားမှု ဝေဒနာသည် ဒီလို အကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ ခံစားမှု ဝေဒနာ၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ ရလေ ရာ၏။

အမှန်အားဖြင့်တော့ ဝေဒနာဟာ (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အတ္တကောင် မဟုတ်သောကြောင့် ပင် ဤဝေဒနာသည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာလဲ ဖြစ်နေချေသည်။ ထို့ပြင် “ငါ၏ ဝေဒနာသည် ဒီလို အကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို

အဆိုတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ ဝေဒနာ၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ မရပဲ ရှိချေ
သည်။

ဒီဘုရားဟော ပါဠိတော်အတိုင်းပင် မိမိတို့၏ သန္တာန်မှ ဝေဒနာက မိမိကိုယ်ကို နှိပ်စက်လဲ နှိပ်စက်တတ်လို့၊ မိမိ
အလိုအတိုင်းလဲ မစီမံနိုင်လို့အစိုးမရလို့ မိမိ၏အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူးဆိုတာဟာ အလွန်ပင်ထင်ရှားနေပါတယ်။
ဒါပေမဲ့ သာမန်ပကတိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အနေအားဖြင့်တော့ ငါကပဲ ချမ်းသာနေရာက ဆင်းရဲသွားတယ်။ ဆင်းရဲနေရာကလဲ
အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ချမ်းသာလာတယ်လို့ ဒီလိုပဲ စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ဒီ အတ္တစွဲကို လုံးဝ ကင်းသွားအောင် ပယ်ဘို့ရာ
ခဲယဉ်းပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား ညွှန်ကြားထားတဲ့အတိုင်း မဇ္ဈိမပဋိပဒါ အကျင့်လမ်းဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ဝိပဿနာလမ်းဖြင့်
ဖြစ်တိုင်းသော ဝေဒနာတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိပါမှ ပယ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ယောဂီတွေမှာ ဝေဒနာကို
ရှုမှတ်ပြီး အတ္တစွဲပယ်နိုင်ပုံကို ယခု ဖော်ပြပါဦးမယ်။

ဝိပဿနာရှုပုံအကျဉ်းချုပ်ကို ပဌမပိုင်း (စာမျက်နှာ ၂၅-၈၀)မှာ ပြခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီမှာ ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း ဖောင်းတယ်
ပိန်တယ် ထိုင်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ကိုယ်ထဲက နာကျင်တာ ညောင်းတာ ပူတာ စသည့် အခံခက်တဲ့
ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်လာယင် အဲဒါကို စူးစိုက်ပြီး “နာတယ် နာတယ်၊ ညောင်းတယ် ညောင်းတယ်၊ ပူတယ် ပူတယ်”စသည်ဖြင့်
ရှုမှတ်နေရတယ်။ သမာဓိဉာဏ်က အားမကောင်းသေးခင် ဆိုယင်တော့ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင်း တိုးတိုးပြီး နာလာတတ်တယ်။
တိုးတိုးပြီး ညောင်းလာတတ် ပူလာတတ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သည်းခံနိုင်သမျှ သည်းခံပြီး ရှုမှတ်မြဲ ရှုမှတ်နေရတယ်။ သမာဓိဉာဏ်
အားရှိလာတဲ့ အခါကျတော့ နာတယ် နာတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်းပင် အဲဒီ နာကျင်မှုစသော ဒုက္ခဝေဒနာဟာ နံနံပြီး
ပျောက်ကင်းသွားတတ်ပါတယ်။ သမာဓိဉာဏ် အလွန်ထက်သန် အားကောင်းနေတဲ့အခါဆိုယင်စူးစိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေယင်း
ယူပစ်လိုက်သလို တခါတည်းလဲ ပျောက်ကင်းသွားတတ်တယ်။ အဲဒီလို ရုတ်တရက် ပျောက်ကင်းသွားယင် အဲဒီ ဒုက္ခဝေဒနာ
မျိုး နောက်ထပ် မပေါ်လာတော့ပဲလဲ ကင်းသွားတတ်ပါတယ်။

အဲဒါဟာ ဗောဇ္ဈင်တရားကို နာပြီးတော့ အရှင်မဟာကဿပစသည်တို့မှာ ရောဂါဝေဒနာ ပျောက်ကင်းသွားပုံမျိုးပဲလို့
ဆိုရမှာဘဲ။ ဒါပေမဲ့သမာဓိဉာဏ် အားမကောင်းသေးမီမှာတော့ တနေရာက ဒုက္ခဝေဒနာပျောက်သွားတဲ့နောက် အခြားတနေရာ
က တမျိုးပေါ်လာတတ်တယ်။ အဲဒီ ဝေဒနာကို ရှုမှတ်လို့ ပျောက်သွားပြန်ယင်လဲ အခြားတနေရာကတမျိုး ပေါ်လာတတ်ပြန်
တယ်။ ဒီနည်းဖြင့်ဒုက္ခဝေဒနာတွေကို ရှုမှတ်ရဖန်များလာတဲ့အခါ “ခံစားမှု ဝေဒနာက နှိပ်စက်နေတာဘဲ။ မခံသာတဲ့ဝေဒနာတွေ
မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့လဲ မစီမံ မခန့်ခွဲနိုင်ဘူး၊ အစိုးမရဘူး၊ ဒါကြောင့် ကောင်းတာရော ဆိုးတာရော ခံစားမှု ဝေဒနာဟာ
အတွင်းသား အတ္တကောင် ငါကောင် မဟုတ်ဘူး၊ အနတ္တသဘောတရားမျှဘဲ”လို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သဘောကျ သိမြင်လာ
တယ်။ အဲဒါဟာ အနတ္တနုပဿနာဉာဏ် အစစ်ပဲ။

ရှုမှတ်လို့ ဒုက္ခဝေဒနာ ပျောက်သွားတဲ့ ယောဂီမှာလဲ ဒုက္ခဝေဒနာဖြစ်နေဆဲက နှိပ်စက်ခဲ့တာကိုလဲ ထင်ရှား တွေ့ခဲ့ရ
တယ်။ ပျောက်သွားတာကလဲ ပျောက်ပါစေလို့ တောင့်တရုံမျှ၊ အမိန့်ပေးရုံမျှဖြင့် ပျောက်တာ မဟုတ်ဘူး၊ ရှုမှတ်တဲ့ သမာဓိ
ဉာဏ်၏ အစွမ်းကြောင့် အကြောင်းညီညွတ်လို့ ပျောက်သွားတာဘဲ။ အစိုးမရတဲ့ သဘောဘဲဆိုတာလဲ သိရတယ်။ ဒါကြောင့်
ကောင်းတာရော ဆိုးတာရော ခံစားမှု ဝေဒနာဟာ သူ့ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေတဲ့ သဘောတရားမျှဘဲ။ အတ္တကောင်
ငါကောင် မဟုတ်တဲ့ အနတ္တတရားမျှဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်လာတာပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း
အကောင်း အဆိုးခံစားမှု ဝေဒနာကလေးတွေဟာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချက်ခြင်း ပျောက်ပျောက် သွားတာကို တွေ့ရသောကြောင့်လဲ
အနတ္တသဘောတရားမျှဘဲလို့ သိသိ သွားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စသည် ရောက်ပြီးအမှတ်အထူး ကောင်းနေတဲ့အခါ ရှုမှတ်လို့လဲ ကောင်းနေလို့
ထိုင်လို့လဲ ကောင်းပြီး နေတတ်တယ်။ အဲဒီလို အထူးကောင်းနေတာဟာ ထူးခြားတဲ့ သုခဝေဒနာဘဲ။ အဲဒီသုခဝေဒနာတွေ
မပျက်မစီးပဲ အမြဲဖြစ်နေစေချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သမာဓိဉာဏ်အရှိန် ပြယ်သွားတဲ့အခါ အဲဒီကောင်းတဲ့ ခံစားမှုမျိုး မရှိတော့ဘူး၊
နောက်တခါ အဲဒီအကောင်းမျိုး ဖြစ်စေချင်ပေမယ့်လို့ မဖြစ်ပဲလဲ ရှိတတ်တယ်။ အဲဒါလဲ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်တဲ့ အစိုးမရတဲ့
သဘောပါဘဲ။ အဲဒီလို အစိုးမရတဲ့အတွက်လဲ ခံစားမှုဝေဒနာကို မိမိ၏အတွင်းသား အတ္တကောင်မဟုတ်ဘူး၊ အနတ္တသဘော
တရားမျှဘဲလို့ ယောဂီက ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင် သဘောကျသွားပါတယ်။

ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ဝေဒနာ ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရလို့လဲ အနတ္တသဘောမျှဖြစ်ကြောင်း ယောဂီကထင်ရှား
သိရတယ်။ ရှုမှတ်ခါစယောဂီမှာ ညောင်းတာ ပူတာ နာတာ ယားတာ အစရှိတဲ့ ကိုယ်ဆင်းရဲဒုက္ခဝေဒနာကို တွေ့ရတတ်တယ်။
တရံတခါ စိတ်ပျက်တာ ကြောက်တာရွံတာအစရှိတဲ့ စိတ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခဝေဒနာကိုလဲ တွေ့ရတတ်တယ်။ အဲဒီတွေ့ရတဲ့ ဒုက္ခ
ဝေဒနာကိုပဲ ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဲဒီဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်နေခိုက်မှာ ချမ်းသာတဲ့ ကောင်းတဲ့ သုခဝေဒနာမရှိဘူး။ အဲဒါကိုလဲ
သိရတယ်။ တရံတခါကျတော့ ကိုယ်ထဲမှာ အထူးကောင်းတဲ့ ကိုယ်ချမ်းသာသုခကို တွေ့ရတယ်။ ရှုမှတ်လို့ကောင်းတဲ့အခါ
ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ စိတ်ချမ်းသာအထူးကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဝမ်းသာစရာအကြောင်း စဉ်းစားမိတဲ့အခါ ဝမ်းသာတဲ့သုခကို

တွေ့ရတယ်။ အဲဒီတွေ့ရတဲ့ သုခဝေဒနာကို ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေတော့ သုခဝေဒနာ ဖြစ်ခိုက်မှာ ဒုက္ခဝေဒနာ မရှိဘူး ဆိုတာကိုလဲ သိရတယ်။ အများအားဖြင့် ဒုက္ခ သုခ မထင်ရှားပဲ ဖောင်းတာ ပိန်တာအစရှိတဲ့ ရိုးရိုးကိုယ်အတွေ့နဲ့ ရိုးရိုးစိတ်အကြံများကိုသာ ရှုမှတ်နေရတာပဲ များတယ်။ အဲဒါက ဥပေက္ခာ ထင်ရှားနေတဲ့သဘောဘဲ။ အဲဒီလိုအခါမှာ သုခဒုက္ခ ကို မတွေ့ရဘူး၊ ဒါကြောင့် မကောင်းမဆိုး ရိုးရိုးဖြစ်နေတဲ့အခါ ဒုက္ခလဲ မရှိဘူး၊ သုခလဲ မရှိဘူးလို့ ယောဂီက သိရတယ်။ အဲဒီလို သိရတဲ့အတွက် ဝေဒနာဟာ သူ့အခိုက်အတန့်နဲ့သူ ဖြစ်ပြီးပျောက်ပျောက်သွားသောကြောင့်လဲ အမြဲတမ်း တည်ရှိ နေတယ်လို့ ထင်ရတဲ့အတ္တကောင် ငါကောင်မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်သဘောကျသွားတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်သဘောကျအောင် ဟောထားတဲ့ ဒီဃနသုတ်ကို ဒီနေရာမှာ ထည့်သွင်းပြီး ပြောရဦးမယ်။ အဲဒီသုတ်ကို ဟောရခြင်း၏ အကြောင်းရင်း မူလဖြစ်တဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တရားရပုံကိုလဲ ဟောရဦးမယ်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ တရားရှာပုံနှင့် တရားရပုံ

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အလောင်းလျာ ဥပတိဿနှင့် အရှင်မောဂ္ဂလာန်၏အလောင်းလျာ ကောလိတတို့ဟာ မအို မနာ မသေတရားကို ရှာဘို့သိဉာဏ်ဆရာကြီးထံမှာ ပရိပိုဇ်ရသေ့ ရဟန်းပြုကြတယ်။ သိဉာဏ်ဆရာကြီး၏ အယူဝါဒကို ရက်အနည်း ငယ်မျှဖြင့် လေ့လာ နားလည်ပြီးတဲ့အခါ အဲဒီဆရာကြီး၏ အယူဝါဒ၌ အနှစ်သာရ ဘာမျှမရှိကြောင်း သိရတဲ့အတွက် အဲဒီ ဥပတိဿနှင့် ကောလိတပရိပိုဇ်တို့သာ ဇမ္ဗူဒီပါတကျွန်းလုံးကို လှည့်လည်ပြီး တရားလမ်းမှန်ကို ရှာကြတယ်။ ဘယ်မှာမှ တရားနည်းလမ်းမှန်ကို မရကြဘူးတဲ့။ နောက်ဆုံးမှာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့ ပြန်ရောက်နေခိုက်တွင် ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးပါးထဲက အငယ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ အရှင်အဿဇိကို ဆွမ်းခံကြွနေစဉ်မှာ ဥပတိဿပရိပိုဇ်က တွေ့ရတော့ အရှင်အဿဇိနောက်မှ အစဉ်လိုက်သွားပြီးတော့ အရှင်အဿဇိမထေရ် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးဘို့ နေရာလဲ ပြင်ပေးတယ်။ သူ့ရှေ့ထဲက ရေကိုလဲ ကပ်တယ်။ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးတဲ့ အခါ အရှင်အဿဇိ၏ ဆရာကိုလဲ မေးတယ်။ အဲဒီ ဆရာက ဘယ်လို တရားကို ဟောသလဲလို့လဲမေးတယ်။ အရှင်အဿဇိ မထေရ်က မိမိ၏ ဆရာဟာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ-မြတ်စွာဘုရားဖြစ်ကြောင်း၊ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သို့ ဝင်ရောက်လာတာ မကြာသေးတဲ့ အတွက် တရားကိုတော့ အနည်းငယ်သာ ဟောပြန်ကြောင်းများကို ပြန်ကြားတယ်။ အဲဒီတော့ ဥပတိဿပရိပိုဇ်က “ဟောနိုင်သမျှနဲ့ပဲ ဟောပါ။ အကျယ်ကိုတော့ သူ့ဟာသူ ချဲ့ပြီး သိနိုင်ပါတယ်” လို့လျှောက်တယ်။ အဲဒီအခါ အရှင်အဿဇိ မထေရ်က ဒီလို ဟောကြားလိုက်ပါတယ်။

ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊ တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ။
တေသဉ္စ ယော နိရောဓော၊ ဧဝံဝါဒီ မဟာသမဏော။

ယေ ဓမ္မာ-အကြင် (ဒုက္ခသစ္စာ) တရားတို့သည်၊ ဟေတုပ္ပဘဝါ-(သမုဒယသစ္စာ-ဟူသော) အကြောင်းလျှင် အမွန် အစရှိကုန်၏။ တေသံ-အကြောင်းလျှင် အမွန်အစရှိကုန်သော ထို(ဒုက္ခသစ္စာ) အကျိုးတရားတို့၏၊ ဟေတုံ-အကြောင်း (သမုဒယ)ကို၊ တထာဂတော-ငါတို့၏ ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အာဟ-ဟောတော်မူပါသည်။ တေသံ-ထိုအကြောင်း အကျိုးတရားတို့၏၊ ယော နိရောဓော-အကြင် ချုပ်ငြိမ်းခြင်း ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ တဉ္စ-ထို ချုပ်ငြိမ်းခြင်း- ချုပ်ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်ကိုလည်း၊ အာဟ-ဟောတော်မူပါသည်။ မဟာသမဏော-ရဟန်းမြတ် ဖြစ်တော်မူသော ငါတို့၏ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧဝံ ဝါဒီ-ဤသို့ပင် ဟောကြားလေ့ ရှိတော်မူပါသည်-လို့ အရှင်အဿဇိမထေရ်က ဟောတော်မူလိုက် ပါတယ်။

ဒါဟာ အရှင်အဿဇိမထေရ်က ဟောလိုက်တဲ့ တရားဘဲ။ တိုတိုကလေးဘဲ။ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကျိုးတရား တွေရှိတယ်။ အဲဒီအကျိုးတရားတွေရဲ့ ဖြစ်ကြောင်းတရားကို ငါတို့ ဆရာ ဘုရားက ဟောတယ်-လို့ ဒါလောက်ကလေး နာရရုံ နဲ့ အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း ဥပတိဿပရိပိုဇ်ဟာ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားပါသတဲ့။ တယ် မြန်တာဘဲ။ ယခုယောဂီတွေမှာဖြင့် နေ့ရောညရော ရှုမှတ်နေကြရတာဟာ တရက်လောက်ကြာလို့လဲ ဘာမျှမထူးသေးဘူး၊ (၇)ရက်လောက်ကြာမှ ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတွေ သိခါစလောက်ပဲ ရှိတတ်သေးတယ်။ အများ အားဖြင့် တလကျော် တလခွဲလောက်ကြာမှ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီလို့ ယုံကြည်ရလောက်တဲ့ အခြေအနေရှိတယ်။ တချို့မှာလဲ ၂-လကျော် ၃-လလောက်ကြာမှ အဲဒီအခြေအနေကို ရောက်ပြီလို့ ယူဆရတဲ့ အခြေအနေ ရှိပါတယ်။ တယ် ကြာတာဘဲ။

ဥပတိဿပရိပိုဇ်မှာ တရားထူးကို အမြန်ရခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ ရှေးရှေးဘဝ များစွာကတည်းက မဂ်ဖိုလ် ရောက်လုနီးအထိ ဝိပဿနာအလုပ်ကို ပွားများ အားထုတ်လာခဲ့ပြီးဖြစ်တဲ့ အတွက်ပါဘဲ။ ဟိုရှေးရှေးဘဝတွေကတည်းက မဂ်ဖိုလ်ရောက်နိုင်တဲ့ အခြေအနေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဂ္ဂသာဝကဆုကြီးပန်ထားလို့ အဂ္ဂသာဝက ဖြစ်ရဦးမှာမို့ ဟိုတုန်းက မဂ်ဖိုလ် မရောက်ခဲ့ပဲ ရှိနေခဲ့တယ်။ ယခုတော့ နောက်ဆုံးဘဝမို့ ရှေးက အားထုတ်ခဲ့တဲ့ ဝိပဿနာအဟုန်ကြောင့် တခဏကလေး အတွင်းမှာ ဝိပဿနာဉာဏ်အစဉ်ဖြင့် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို ရောက်သွားတာဘဲ။

နာရတွဲတရားက တိုတိုကလေးပေမဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် မဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ဖို့အကြောင်းက ပါပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲ ဆိုတော့ကာ-ဗုဒ္ဓ၏ တရားကို မကြားရသေးတဲ့ လူများက မိမိတို့ ကိုယ်ကို တဘဝလုံး အမြဲတမ်းအသက်ရှင်ပြီး တည်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။

အဲဒီအတ္တကောင်ဟာ အကြောင်းကြောင့် ယခုမှ အသစ်ဖြစ်လာတာလဲ မဟုတ်၊ အမြဲတမ်း တကြိတ်တည်း တည်ရှိ နေတယ်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အရှင်အဿဇိက ထုတ်ပြလိုက်တဲ့ ဘုရား၏ တရားတော်ကတော့ အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ သမုဒယသစ္စာ ဆိုတဲ့ ခင်မင်တွယ်တာမူ တဏှာဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်နေတဲ့ အကျိုး ရုပ်နာမ်တရားဆိုတဲ့ ဒုက္ခသစ္စာတရားမျှသာ ရှိကြောင်း ဖော်ပြထားတယ်။ အဲဒီအကျိုးဒုက္ခသစ္စာကလဲ တခြားဟာတွေ မဟုတ်ဘူး၊ မိမိတို့သန္တာန်မှာ ရှိနေတဲ့ မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော ရုပ်နာမ်တရားတွေဘဲ။ ဒါ့ကြောင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အလောင်းလျာဖြစ်တဲ့ ဥပတိဿပရိဗိုဇ် က “ကိုယ့်ဘဝနှင့်ကိုယ်ခင်မင်တွယ်တာတဲ့ တဏှာကြောင့် ပဋိသန္ဓေမှစ၍ သိမှု၊ ထိမှု၊ မြင်မှု၊ ကြားမှုစသော အကျိုးတရား ရုပ်နာမ်မျှသာ ခဏမစဲ ဖြစ်လျက်ရှိနေတယ်”ဆိုတာ သဘောပေါက်ပြီးတော့ အဲဒီ တရားနာစဉ်မှာ ထင်ရှားဖြစ်နေတဲ့ တရားကို ရှုပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်များကို ဖြစ်စေလျက် သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်သို့ တခဏကလေး အတွင်းမှာပဲ ရောက်သွားတယ်လို့ မှတ်ယူ ရပါတယ်။

အဲဒီလို သောတာပန် ဖြစ်ပြီးတဲ့အခါ ဥပတိဿပရိဗိုဇ်က မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးရာဌာနကို မေးပြီးတော့ အရှင် အဿဇိအား ကြွတော်မူနှင့်ရန် လျှောက်ထားပြီး သူလဲ ဘုရားထံ လိုက်လာမည့်အကြောင်းလဲ လျှောက်လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီ ကနောက် မိတ်ဆွေ ကောလိတပရိဗိုဇ်ထံသွားတယ်။ ကောလိတပရိဗိုဇ်က မျက်နှာတော်အဆင်း အနေအထားကို ကြည့်ပြီးတော့ “ဘယ်နှယ်လဲ မိတ်ဆွေ၊ အသေကင်းတဲ့ အမြိုက်တရားကို ရခဲ့ပါပြီလား”လို့ မေးတယ်။ ဥပတိဿပရိဗိုဇ်က ရခဲ့တဲ့အကြောင်း ဝန်ခံပြီးတော့ အကြောင်းအလုံးစုံကိုလဲ ပြန်ပြောတယ်။ အဲဒီလိုပြောရာမှာ အရှင်အဿဇိဟောပြောတဲ့ ဂါထာကို ရွတ်ပြလိုက်တဲ့ အခါ ကောလိတပရိဗိုဇ်လဲ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီး သောတာပန်ဖြစ်သွားပါသတဲ့။

အဲဒီအခါ နှစ်ဦးလုံးပင် မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်ကြတဲ့ ကြံပြီးတော့ သိဉာဏ်ဆရာကြီးကိုလဲ သွားပြီး ဖိတ်ခေါ် ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆရာကြီးကတော့ “သင်တို့သာ သွားကြပါ၊ ငါကတော့ မလိုက်လိုဘူး”လို့ ငြင်းပယ်နေတယ်။ အကြောင်းကတော့ ရေလှောင်အိုးကြီးသဖွယ် ဂိုဏ်းဆရာကြီး လုပ်လာပြီးတော့ ယခုမှ ရေခပ်အိုးကလေးသဖွယ် သူတပါး၏ တပည့်မလုပ်နိုင်လို့ပါတဲ့။ အဲဒီလို ငြင်းပယ်နေတော့ “ဆရာကြီး၊ ဘုရားအစစ် ပွင့်နေတော့ အများက ဘုရားထံ သွားကြ ပါလိမ့်မယ်၊ ဆရာကြီး စဉ်းစားကြည့်ပါ”လို့ သတိပေးပြောကြားကြတယ်။ အဲဒီအခါ သိဉာဏ်ဆရာကြီးက ဒီလိုပြောပါသတဲ့- “ဟေ့ အဲဒါအတွက်တော့ မစိုးရိမ်ကြနဲ့ လောကမှာ ပညာရှိနဲ့ ပညာမဲ့တွေ ဘယ်သူတွေကများသလဲ၊ (ပညာမဲ့ကများတယ်) ဒီတော့ ပညာရှိတွေက ရဟန်းဂေါတမထံ သွားကြလိမ့်မယ်၊ လူများစု ပညာမဲ့တွေက ငါ့ထံလာကြမှာဘဲ၊ သင်တို့သာ သွားကြပါ”လို့ ပြောလိုက်ပါသတဲ့။ ယခုကာလမှာလဲ ဒီဆရာကြီး၏ အယူအစွဲမျိုးရှိတဲ့ ဆရာတု ဆရာယောင်တွေ ရှိနေကြပါ တယ်။ အဲဒါကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။

အဲဒီအခါ တပည့်ပရိသတ် ပရိဗိုဇ် ၂၅၀ တို့နှင့်တကွ ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ ပရိဗိုဇ်တို့ဟာ မြတ်စွာဘုရားထံ သွားကြပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ တရားကို နားပြီး တပည့် ၂၅၀-က ရဟန္တာဖြစ်သွားကြပါတယ်။ ပရိဗိုဇ်ဆရာကြီး ၂-ပါး နှင့်တကွ အဲဒီတပည့် ၂၅၀-တို့က ရဟန်းအဖြစ် တောင်းပန်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ဧထ ဘိက္ခုဝေါ စသည်ဖြင့် ခေါ်တော် မူပြီးတော့ **ဧဟိဘိက္ခုရဟန်း** ပြုပေးတော်မူပါတယ်။ အဲဒီအချိန်က စပြီးတော့ အရှင်ဥပတိဿကို အရှင်သာရိပုတ္တရာလို ခေါ်ကြတယ်။ အရှင်ကောလိတကို အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်လို့ ခေါ်ကြတယ်။ အဲဒီလို ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ရဟန်းဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် ဆက်လက်ပြီး တရားအားထုတ်သဖြင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ဟာ (၇) ရက်အတွင်းမှာ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူပါတယ်။ အရှင် သာရိပုတ္တရာကတော့ တပို့တွဲလပြည့်နေ့အထိ အနုပဒဓမ္မ ဝိပဿနာခေါ်တဲ့ ဝိပဿနာရှုနည်းဖြင့် အားထုတ်နေဆဲပဲ ရှိနေပါ တယ်။ အဲဒီ တပို့တွဲလပြည့်နေ့မှာ သိဉာဏ်ဆရာကြီးထံ၌ ကျန်ရစ်ခဲ့တဲ့ ဒီဗနခဆိုတဲ့ ပရိဗိုဇ်က ဒီလိုစဉ်းစားတယ်။ ငါ့ ဦးရီးတော် ဥပတိဿဟာ အခြားဘာသာရေးဂိုဏ်းများသို့ သွားယင် မကြာခင်ပဲ ပြန်လာတယ်။ ယခုရဟန်းဂေါတမထံ သွားတာကတော့ ၁၅-ရက်ခန့် ရှိသွားပြီ၊ ဘာသတင်းမှလဲ မကြားရဘူး၊ တကယ် အနှစ်သာရ ရှိ မရှိသွားပြီ စုံစမ်းဦးမှဘဲ-လို့ စဉ်းစားပြီးတော့ သူက အရှင်သာရိပုတ္တရာရှိရာ မြတ်စွာဘုရားထံ စုံစမ်းရေးအဖြစ်ဖြင့် လာပါသတဲ့။

ဒီဃနခပရိပိုဇိက (မ-၂၁၆၅)

အဲဒီနေ့ အဲဒီအချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင် သူကရေတလိုဏ်မှာ သီတင်းသုံးလျက်ရှိပါတယ်။ အရှင် သာရိပုတ္တရာကလဲ မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်ဖက်၌ ရပ်လျက် ယပ်လေခပ်ပေး နေပါတယ်။ အဲဒီအခါ ဒီဃနခပရိပိုဇိက ဘုရားထံ ချဉ်းကပ်လာပြီး ဝမ်းမြောက်ဖွယ် အမှတ်ရဖွယ် နှုတ်ဆက်စကားကို ပြောကြားပြီးတော့ သူက ဒီလိုလျှောက်ပါသတဲ့။

ဘော ဂေါတမ-အိုအရှင်ဂေါတမ၊ အဟံ-အကျွန်ုပ်သည်၊ သဗ္ဗံ မေ နက္ခမတီတိ-အလုံးစုံသည် ငါ့အား မနှစ်သက် ဟူ၍၊ ဧဝံဝါဒီ ဧဝံဒိဋ္ဌိ-ဤသို့ဆိုတဲ့ဝါဒ အယူရှိပါ၏-လို့ လျှောက်တယ်။

အဲဒီမှာ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံဆိုတာက ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်း ဟူသမျှအားလုံးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ပါဠိဘာသာမှာ ခမတိ-ဆိုတဲ့ ကြိယာအသုံးက ဗမာစကားနှင့် တမျိုးစီ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဗမာလိုကတော့ ကျွန်ုပ်ဟာ အလုံးစုံကို မကြိုက်ဆိုတဲ့ အယူရှိကြောင်း ပြောတာပါ။ ဘာအလုံးစုံကိုမကြိုက်တာလဲ ဆိုတော့ ဘဝသစ် တဖန်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အယူအားလုံးကို မကြိုက်ဘူးလို့ ဆိုလိုတာပါ။ တဲ့တဲ့ပြောရယင်တော့ “သေပြီးနောက် ဘဝသစ်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ အယူဟူသမျှကို သူက မကြိုက်ဘူး”လို့ ဆိုလိုတာပါ။ ဒါပေမဲ့ သူ့စကားက အကုန်လုံး မကြိုက်ဘူးလို့ ဆိုထားတော့ သူ့ဥစ္စေဒအယူကိုလဲ မကြိုက်ဘူးလို့ပဲ ဆိုရာရောက်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက အကုန်လုံးမကြိုက်ဘူးဆိုတဲ့ သင့်အယူကိုလဲ မကြိုက်ပဲ ရှိပါရဲ့လားလို့ မေးစိစစ်တော်မူပါတယ်။

အကုန်လုံး မကြိုက်ဘူးဆိုတဲ့ အယူကို ကြိုက်ယင် ထိုစကားလဲ ထို့အတူပင် ဖြစ်နေမှာပါဘဲလို့ ဒီဃနခပရိပိုဇိက မရေမရာ ဖြေကြားတယ်။ မှားတဲ့အယူကို စွဲယူမိတဲ့ သူတွေဟာ ဒီလိုပါ။ ကိုယ့်အယူ ကိုယ့်စကားမှားနေမှန်း သိပေမယ်လို့ တနည်းနည်းနဲ့ ရှောင်လွှဲ ပြောတတ်ကြတာပါ။ အဲဒီတော့ သူ့အယူဝါဒ ပေါ်လာအောင် မြတ်စွာဘုရားက “သဿတ အယူက တပ်မက်ရန် နီးကပ်တယ်၊ ပူးကပ်နေရန် နှစ်သက်ရန်မလွတ်ပဲ ဆုပ်ကိုင်ထားရန် နီးကပ်တယ်၊ စွဲလမ်းရန် နီးကပ်တယ်။ ဥစ္စေဒအယူက တပ်မက်ကင်းရန် နီးကပ်တယ်၊ မပူးမကပ်ရန် မနှစ်သက်ရန် ဆုပ်ကိုင်မထားရန် နီးကပ်တယ်၊ မစွဲလမ်းရန် နီးကပ်တယ်”လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီတော့ ဒီဃနခပရိပိုဇိက “ကျွန်ုပ်အယူကို အရှင်ဂေါတမက ချီးမွမ်းမြှောက်ပင့် ပြောတယ်”လို့ လျှောက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက သဿတအယူနဲ့ ဥစ္စေဒအယူတို့၏ အပြစ်နှင့် ဂုဏ်ကို အမှန်အတိုင်း ဟောတာပါ။ သဿတ အယူရှိသူ တွေက နောက်နောက်ဘဝတွေမှာ မဆင်းရဲရအောင် အကုသိုလ်ကို ကြောက်ပြီး ရှောင်တယ်၊ ကုသိုလ်ကို ပြုတယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဝဋ် ချမ်းသာကိုတော့ သာယာနေတတ်တယ်။ “အတ္တကောင် သတ္တဝါကောင်ဟာ ဘယ်တော့မှာ မပျက်ဘူး အမြဲတမ်းတည်ရှိ နေတယ်” ဆိုတဲ့ သဿတအယူကို စွန့်ဘို့ကျတော့ခက်တယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် အဖြစ် ခံယူထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲကတောင် “အတ္တကောင်ရယ်လို့မရှိဘူး၊ ရုပ် နာမ် အယဉ်မျှသာ ရှိတယ်၊ ရဟန္တာမှာ တဏှာ ကင်းသောကြောင့် ပရိနိဗ္ဗာန်စုတိမှ နောက်ကာလ၌ ဘဝသစ် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေ မဖြစ်လာတော့ပဲ ရုပ် နာမ် အယဉ်ဆင်းရဲ လုံးဝပြတ်စဲသွားတယ်”ဆိုတဲ့ တရားစကားကို သဘောမကျနိုင်ဘဲ လက်မခံနိုင်ပဲ ရှိနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးတဲ့အခါလဲ ရုပ်ထူး နာမ်ထူးနဲ့ ရှိနေတာကို ပိုပြီး ကြိုက်နေတတ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီနေရာမှာ အဋ္ဌကထာက ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

သဿတဝါဒီ-သဿတအယူရှိသူသည်။ ဣမ လောကံ ပရလောကဉ္စ အတ္တီတိ ဇာနာတိ-မျက်မှောက်လောက တမလွန်လောက ရှိသည်ဟူ၍ သိ၏။ သုကတဒုက္ကဋ္ဌာနံ ဖလံ အတ္တီတိ ဇာနာတိ-ကောင်းမှု မကောင်းမှုတို့၏ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုး ရှိသည်ဟူ၍ သိ၏။ ကုသလံ ကရောတိကုသိုလ်ကိုပြုတတ်၏။ အကုသလံ ကရောန္တော ဘာယတိ-အကုသိုလ်ကို ပြုလျှင် (ပြုရမှာ) ကြောက်တတ်၏။ ဝဋ် အသာဒေတိ-ဝဋ်ချမ်းသာကို သာယာ၏။ အဘိနန္ဒတိ-နှစ်သက်၏။ ဗုဒ္ဓါနံ ဝါ-ဘုရားရှင်တို့၏သော်၎င်း၊ ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ ဝါ-ဘုရားတပည့်တို့၏သော်၎င်း၊ သမ္ဗုဒ္ဓိဘူတော-မျက်မှောက်ဖြစ်သော်လည်း၊ သီဃံ လဒ္ဓိံ ဧဟိတုံ န သက္ကာတိ-အယူကို လျင်စွာစွန့်ရန် မစွမ်းနိုင်။ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ တံ သဿတဒဿနံ-ထိုသဿတ အယူကို၊ အပ္ပသာဝဇ္ဇံ ဒန္ဓဝိရာဂန္တိ-အပြစ်ကား မကြီး စွန့်နိုင်ခဲ့သည်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်ပေသည် တဲ့။

ဥစ္စေဒအယူ ရှိသူကတော့ အခြားလောကမှ ဤလူ့လောကသို့ ရောက်လာနိုင်သည်ဟူ၍လဲ မသိ၊ မျက်မှောက်လောက မှ အခြားတမလွန်လောကသို့ ရောက်သွားနိုင်သည်ဟူ၍လဲ မသိ၊ ကောင်းမှု မကောင်းမှုတို့၏ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုး ရှိသည် ဟူ၍လဲ မသိ၊ ကုသိုလ်ကို မပြု၊ အကုသိုလ်ပြုလျှင် (ပြုရမှာ) မကြောက်၊ နောင်ဖြစ်ရမည့် ဝဋ်ချမ်းသာကို မသာယာမနှစ်သက်၊ (အဲဒီလို မသာယာ မနှစ်သက်တာကတော့ နောင်ဘဝ မရှိဘူးလို့ ယုံကြည် ယူဆထားသောကြောင့်ပါ။) ဘုရား၏ မျက်မှောက်၊ ဘုရားတပည့်သာဝကတို့၏ မျက်မှောက်ဖြစ်လျှင် သူ့အယူကို လျင်မြန်စွာ စွန့်ပယ်နိုင်တတ်သည်။ ပါရမီတွေကို ဖြည့်ကျင့်နိုင်လျှင် ဘုရား၊ ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုနိုင်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် ဥစ္စေဒအယူကို အပြစ်ကား ကြီးမားသည် စွန့်လွယ် သည် ဟူ၍ ဆိုအပ်ပါသတဲ့။ ဒါလဲ အဋ္ဌကထာ၏ ဘာသာပြန်ပါ။

ဒီဃနခပရိမိုဇ်ကတော့ မြတ်စွာဘုရား၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို သဘောမပေါက်တဲ့အတွက် သေပြီးလျှင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူးလို့ ယူထားတဲ့ သူ့အယူဝါဒကို ချီးမြှောက်ပြောတယ်လို့ထင်ပြီး “ကျွန်ုပ်အယူကို ချီးမွမ်းမြှောက်ပင့်ပြောတယ်”လို့ လျှောက်တာပါ။ အဲဒီတော့ သူ့အယူကို စွန့်နိုင်အောင် မြတ်စွာဘုရားက “အလုံးစုံကို ကြိုက်တယ် ဆိုတဲ့ သဿတဝါဒ၊ အလုံးစုံကို မကြိုက်ဆိုတဲ့ ဥစ္ဆေဒဝါဒ၊ အချို့ကို ကြိုက်တယ် အချို့ကိုတော့ မကြိုက် ဆိုတဲ့ ဧကစ္စသဿတဝါဒ” ဒီအယူဝါဒ သုံးပါးကို ဝေဘန်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။ အတိုချုပ်ပြောရမှာဘဲ။ အဲဒီအယူဝါဒ သုံးပါးထဲက တပါးပါးကို ယုံကြည်ယူစွဲထားယင် အခြားအယူဝါဒ ၂-ပါးရှိသူတွေနဲ့ ငြင်းခုံဖွယ် ရန်ဖြစ်ဖွယ်၊ နှိပ်စက်ဖွယ်ရှိနေတယ်။ ဒါ့ကြောင့် အဲဒီအယူဝါဒ သုံးပါးလုံးကို စွန့်လွှတ်သင့်ကြောင်း ဟောတော်မူတာပါ။

ဒီနေရာမှာ “ဗုဒ္ဓတရားတော်အရအားဖြင့် ကံအားလျော်စွာ နောက်ဘဝများ၌ ဖြစ်ရတယ်”ဆိုတဲ့ အယူဟာလဲ သဿတအယူနှင့် မတူပေဘူးလားလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဖြေကတော့ မတူပါဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုရင် ကံအားလျော်စွာ ဘဝသစ်၌ ဖြစ်ရတယ်ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓတရားတော်က အတ္တကောင်အနေနဲ့ ပြောင်းရွှေ့သွားတာကို မဆိုလိုပါဘူး။ မျက်မှောက်ဘဝက ရုပ်နာမ်တစ်ခုခုမျှ ရွှေ့ပြောင်းသွားတယ်လို့ မဆိုလိုပါဘူး။ ရှေးကံကြောင့် ဘဝသစ်၌ ရုပ် နာမ် အသစ် ဖြစ်သွားတာကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။ သဿတအယူကတော့ ယခုဘဝမှာ ရှိနေတဲ့ အတ္တကောင်ကပဲ နောက်ဘဝသစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့သွားတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် မတူဘူးလို့ ဆိုပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ “ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားတဲ့အခါ ဘဝသစ် ရုပ် နာမ် ခန္ဓာ မဖြစ်တော့ပဲ ငြိမ်းသွားတယ်”လို့ ဆိုတဲ့ ဗုဒ္ဓတရားတော်ဟာ “သေပြီးနောက် ဘာမျှမရှိတော့ဘူး”လို့ ဆိုတဲ့ ဥစ္ဆေဒအယူနှင့် မတူပေဘူးလားလို့လဲ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒါလဲ မတူပါဘူး။ ဥစ္ဆေဒအယူကတော့ “မသေခင်မှာ အတ္တကောင်အနေနဲ့ ရှိနေတယ်။ သေတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီရှိနေတဲ့ အတ္တကောင်ဟာ ပျောက်သွားတယ်”လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ “အဲဒီလို အတ္တကောင် ပျောက်သွားတာကလဲ ဘာမျှအားမထုတ်ရပဲ သူ့အလိုလို ပျောက်သွားတယ်”လို့ ယူဆထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရုပ်ဝါဒသမား စသည်တို့က သူတို့အယူမှာ အတ္တစွဲမရှိဘူးလို့ထင်နေပေမဲ့ သေပြီးယင် ဘာမျှမရှိတော့ဘူး။ မသေခင်သာ အကောင်း အဆိုးကို ခံစားရတယ်လို့ အယူရှိနေတဲ့အတွက် မသေခင် ခံစားနိုင်တယ်ဆိုတဲ့ အစွဲဟာ အတ္တစွဲပါဘဲ။ ဗုဒ္ဓတရားတော်မှာတော့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှာ ပရိနိဗ္ဗာန်မပြုမီ ရှေးအဖို့၌လဲ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ် နာမ်အယဉ်မျှသာရှိတယ်။ အတ္တကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး။ ခံစားတယ်ဆိုတာလဲ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်နေတဲ့ ဝေဒနာသဘောတရားမျှပဲ။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးတဲ့နောက် ရုပ် နာမ် အသစ် မဖြစ်လာတော့ပဲ ပြတ်စဲသွားတယ် ဆိုတာကလဲ သူ့အလိုလို ပြတ်စဲသွားတာမဟုတ်ဘူး။ အရိယမဂ်၏ အစွမ်းကြောင့် ကိလေသာနှင့် ကံဆိုတဲ့ အကြောင်းတရား ချုပ်ကင်းသွားတယ်။ အဲဒီအကြောင်း ချုပ်ကင်းသွားသောကြောင့် ရုပ်နာမ်အသစ် မဖြစ်လာတော့ပဲ ပြတ်စဲသွားတာဘဲ။ ဒါကြောင့် ဗုဒ္ဓတရားတော်က ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး ချုပ်ငြိမ်းပုံဟာ ဥစ္ဆေဒအယူက ဆိုထားတဲ့ ပြတ်စဲပုံနှင့် မတူဘူး။ အများကြီး ကွာခြားနေတယ်လို့ မှတ်ရမယ်။

နောက်ပြီးတော့ “သဿတအယူရှိသူ စသည်က ဥစ္ဆေဒအယူရှိသူစသည်နှင့် ငြင်းခုံရသလိုပင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရား၏ အနတ္တဝါဒရှိသူကလဲ အတ္တဝါဒရှိသူနှင့် မငြင်းခုံပေဘူးလား”လို့လဲ မေးစရာရှိပါတယ်။ အယူမှန်သမ္မာဒိဋ္ဌိအရ ပြောဟောတာကိုတော့ ငြင်းခုံတယ်လို့ မဆိုရပါဘူး။ အမှန်တရားကို အများသိအောင် ဟောပြောချီးမြှောက်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်။ “အသစ်အဟောင်း ပြောင်းလဲပြီး မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အယဉ်မျှသာရှိတယ်။ အမြဲတမ်းတည်နေတဲ့ အတ္တကောင်မရှိဘူး”ဆိုတဲ့ အနတ္တဝါဒဟာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-အယူမှန်တရားဘဲ။ အဲဒီ အယူမှန်တရားကို ပြောပြတာကတော့ ငြင်းခုံရာ မရောက်ပါဘူး။ မသိသေးတဲ့ သူများအား အမှန်တရားကို သိရအောင် ချီးမြှောက်ရာသာ ရောက်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အနတ္တဝါဒ အယူမှန်ရှိသူမှာတော့ ငြင်းခုံရဖွယ် ရှိတယ်လို့ မဆိုရပါဘူး။ ဒီသုတ် အဆုံးပိုင်းကျတော့ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ရှင်းပြထားတာကိုလဲ ကြားရတော့ရပါလိမ့်မယ်။

ရှေ့နားက ပြောပြခဲ့တဲ့အတိုင်း သဿတအယူ ဥစ္ဆေဒအယူ ဧကစ္စသဿတအယူဆိုတဲ့ ဒီ မိစ္ဆာအယူ သုံးပါးလုံးကို စွန့်သင့်ကြောင်းများကို ဝေဘန်ဟောကြားပြီးတော့ မိမိ၏ ရုပ်ကိုယ်၌ နှစ်သက်တွယ်တာမှုကို စွန့်ပယ်ရန် ဒီလို ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အဂ္ဂိဝေဿနအနွယ်ရှိတဲ့ ဒီဃနခပရိမိုဇ်၊ သင်၏ ဒီရုပ်ကိုယ်ဟာ ဓာတ်လေးပါးအစုဖြစ်တယ်။ (မာတာပေတ္တိက သမ္ဘဝေါ) မိဘတို့၏ သက်သွေးကို မှီ၍ ဖြစ်လာတယ်။ စားသောက်တဲ့ ထမင်း မှဲ့စတဲ့ အစာကြောင့် ကြီးထွားလာတယ်။ မခိုင်မြဲ၍ (ဝါ-အမြဲတမ်း) လိမ်းကျွန်းနယ်ပေးနေရတယ်။ အဲဒီလို ပြုစုနေသော်လဲ ပျက်စီးတတ်တဲ့သဘော ရှိနေတာဘဲ။ အဲဒီရုပ်ကိုယ်ကို မမြဲဟု ဆင်းရဲဟု ရောဂါနှင့်တူသည်ဟု အိုင်းအမာနှင့်တူသည်ဟု ငြောင့်နှင့်တူသည်ဟု မကောင်းမှုနှင့်တူသည်ဟု အဖျားအနာနှင့်တူသည်ဟု သူတစ်စိမ်းဟု ပျက်စီးတတ်သည်ဟု အတ္တမှ ဆိတ်သည်ဟု အနတ္တသဘောတရားမျှဟု ရှုရမယ်။ အဲဒီကို ရှုမြင်လျှင် မိမိ၏ရုပ်ကိုယ်၌ နှစ်သက်တွယ်တာမှု ကင်းတယ်-လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါဟာ ရုပ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဟောတော်မူပြီးတော့ နာမ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ဝေဒနာသုံးပါး ခွဲခြားပြီး ဒီလိုဟောတော်မူပါတယ်။

အဂ္ဂိဝေဿနအန္ဓယ်ရှိတဲ့ ဒီဃနခပရိမိုဇ်၊ သင်၏ ကိုယ်ထဲ စိတ်ထဲမှာ ကောင်းတဲ့ ခံသာတဲ့ သုခဝေဒနာလဲ ရှိတယ်။ မကောင်းတဲ့ မခံသာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာလဲရှိတယ်။ မကောင်းမဆိုး အလယ်အလတ် ဝေဒနာလဲရှိတယ်။ ကောင်းတဲ့ ခံစားမှု ဖြစ်နေဆဲမှာ မကောင်းတဲ့ခံစားမှုလဲ မရှိဘူး။ အလယ်အလတ် ခံစားမှုလဲ မရှိဘူး။ မကောင်းတဲ့ခံစားမှု ဖြစ်နေဆဲမှာလဲ အခြား ခံစားမှု ၂-ပါး မရှိဘူး။ အလယ်အလတ် ခံစားမှုဖြစ်ဆဲမှာလဲ အခြားခံစားမှု ၂-ပါး မရှိဘူး။ အဲဒီလို တပါးချင်းသာ ဖြစ်တဲ့ အတွက် မမြဲဘူးလို့လဲ သိရတယ်။ (သင်္ခတာ) သူ့ဆိုင်ရာအကြောင်းက ပြုပေးမှဖြစ်တယ် (ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န) သူ့ဆိုင်ရာ အကြောင်းကို စွဲမှီ၍ဖြစ်တယ်လို့လဲ သိရတယ်။ (အဲဒါဟာ ဖြစ်ခိုက်ဝေဒနာကို ရှုနေယင်း သိပုံကို ပြတာပါ။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်နေယင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ကိုလဲ သိကြောင်း အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။) (ခယဓမ္မာ ဝယဓမ္မာ) ကုန်ခြင်း ပျက်ခြင်းသဘောရှိတယ်။ (ဝိရာဂဓမ္မာ နိရောဓဓမ္မာ) ပျက်ပြယ်ခြင်း ချုပ်ခြင်းသဘော ရှိတယ်လို့လဲ သိရတယ် တဲ့။ (ဒီစကား ရပ်များဖြင့် ဖြစ်ဆဲဝေဒနာကို ရှုနေယင် သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ် ဖြစ်ပေါ်လာတာကိုလဲသိရကြောင်း၊ ချက်ခြင်းပင် ကုန်ဆုံးပျောက်ကွယ် ပျက်စီးသွားတာကိုလဲ သိရကြောင်း ပြဆိုတော်မူတာပါ။ အဲဒါကို အထူးသတိပြုကြ ရမယ်)။

ယခု ဘုန်းကြီးတို့ ညွှန်ပြတဲ့အတိုင်း ဖောင်းတာ ပိန်တာမှ စပြီး ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေကြတဲ့ ယောဂီများ မှာ နာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့အခါ အဲဒီ ဝေဒနာကိုပဲ စူးစိုက်ပြီး နာတယ် နာတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရတယ်။ စိတ်နှလုံး မသာတာ ပေါ်လာယင်လဲ နှလုံးမသာဘူး နှလုံးမသာဘူး စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရတယ်။ ခံသာတဲ့ကောင်းတဲ့ ဝေဒနာ ဖြစ်ပေါ် လာယင်လဲ အဲဒါကို ကောင်းတယ် ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရမယ်။ ဝမ်းသာယင်လဲ ဝမ်းသာတယ် ဝမ်းသာတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရတယ်။ အကောင်းအဆိုး မထင်ရှားတဲ့အခါမှာတော့ ထင်ရှားတဲ့ရုပ်ကို ဖြစ်ဖြစ်၊ ထင်ရှားတဲ့စိတ်ကို ဖြစ်ဖြစ် ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေတော့ အဆိုးအကောင်း ခံစားမှုသဘောကလေးတွေရဲ့ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်လာ ပုံလဲ ထင်ရှားတယ်။ ပျောက်ပျောက်သွားပုံလဲ ထင်ရှားတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ကိုယ်မှာ ခြုံထည်မပါပဲ မိုးရွာထဲသွားတဲ့သူမှာ မိုးပေါက်ကလေးတွေ ကိုယ်ပေါ်၌ ကျကျလာပုံ ပျောက်ပျောက်သွားပုံ ထင်ရှားသလိုပါ။ အဲဒီ မိုးရေပေါက်ကလေးတွေဟာ အပြင်မှ ကျရောက်လာသလိုပင် ခံစားမှု ဝေဒနာကလေးတွေဟာ အပြင်မှ ကျကျလာသလိုပင် ထင်ရှားနေတတ်တယ်။ အဲဒီလို ထင်ရှားသိရတော့ အဲဒီ ခံစားမှုဝေဒနာကလေးတွေကို မမြဲဘူးလို့လဲ သိရတယ်။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့အတွက် ဆင်းရဲတရား မကောင်းတဲ့တရားဆိုတာလဲ သိရတယ်။ မိမိ၏အတွင်းသား အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့ အနတ္တ သဘောတရားမျှဘဲ ဆိုတာလဲ သိရတယ်။ အဲဒီလို သိရတဲ့အတွက် နိဗ္ဗိဒါ-ခေါ်တဲ့ ငြီးငွေ့တဲ့ဉာဏ်စသည် ဖြစ်ပုံကို ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

ဝေဒနာရှု၍ ငြီးငွေ့သည်

အဂ္ဂိဝေဿနအန္ဓယ်ရှိတဲ့ ဒီဃနခပရိမိုဇ် ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဝေဒနာသုံးပါးကို အနိစ္စစသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် သိမြင်လျှင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ သုခဝေဒနာ၌လဲ ငြီးငွေ့တယ်။ ဆင်းရဲတယ် အခံရခက်တယ် ဆိုတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ၌လဲ ငြီးငွေ့တယ်။ မဆိုးမကောင်း အလတ်ခံစားမှု ဆိုတဲ့ ဥပေက္ခာဝေဒနာ၌လဲ ငြီးငွေ့တယ်။

အဲဒီစကားကို အထူးသတိပြုကြရမယ်။ ဝိပဿနာရှုတယ်ဆိုတာ ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ဖြစ်ဖို့အတွက် ရှုရတာ။ ဝိပဿနာရှုလို့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားတွေကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့မြင်ရမှ အနိစ္စစသော အခြင်းအရာ တွေကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိရတယ်။ အဲဒီလို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိရမှ ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ဖြစ်တယ်။ ယခု ဒီဃနခသုတ်မှာတော့ ရုပ်တရားတွေကို အသေးစိတ်အားဖြင့် ရှုဘို့ ခွဲခြမ်းမပြခဲ့ဘူး။ အပေါင်းလိုက်ရုပ်ကိုယ်အနေဖြင့်သာ ရှုဘို့ ပြခဲ့တယ်။ အဲဒါလဲ သတိပြုရမယ်။ အဲဒီစကားရပ်ဖြင့် ရုပ်တွေကို အဘိဓမ္မာနည်းအရ အသေးစိတ်အားဖြင့် ခွဲခြားပြီး မရှုပေမဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်စသည် ဖြစ်နိုင်တယ် ဆိုတာ မှတ်ထားကြဘို့ပါ။ နောက်ပြီးတော့ နာမ်တရားကို ရှုဘို့ပြရမှာလဲ ဝေဒနာသုံးပါးကိုသာ ပြထားတယ်။ အခြားစိတ်စေတသိက် နာမ်တရားတွေကို ထုတ်ပြမထားဘူး။ အဲဒါကိုလဲ သတိပြုရမယ်။ အဲဒီစကားရပ်ဖြင့်လဲ ဝေဒနာသုံးပါး ကိုသာ ဖြစ်ဆဲ၌ ရှုသိနေရုံမျှဖြင့် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်စသည် ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတာ မှတ်ထားကြဘို့ပါ။ အဲဒီမှာလဲဒုက္ခဝေဒနာ တမျိုးတည်းကိုသာ ရှုရတာမဟုတ်ဘူး ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ဝေဒနာသုံးမျိုးလုံးကို ရှုရတယ်။ ဝေဒနာသုံးမျိုးလုံးပင် ထင်ရှား ဖြစ်နေတယ် ဆိုတာကိုလဲ သိနားလည်ထားရကြမယ်။ အဲဒီလို ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဖြစ်ပြီးနောက် အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်များ ဖြစ်ပုံကိုလဲ ဒီလို ဆက်ပြီးဟောတော်မူပါတယ်။

ငြီးငွေ့၍ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်သည်

နိဗ္ဗိန္ဒ-ငြီးငွေ့လတ်သော်၊ ဝါ-ငြီးငွေ့သောကြောင့်၊ ဝိရုဇ္ဇတိ-တပ်မက်မှု ပျက်ပြယ်သွားသည်။ ဝါ-အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်၏။ ဝိရာဂါ-တပ်မက်မှု ပျက်ပြယ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-တပ်မက်မှု ပြယ်စေသော မဂ်ဉာဏ်ကြောင့်၊ ဝိမုတ္တတိ- လွတ်မြောက်၏။ ဝါ-လွတ်မြောက်သော အရဟတ္တဖိုလ် ဖြစ်ပေါ်၏။ ဝိမုတ္တသ္မိ-လွတ်မြောက်လတ်သော်၊ ဝိမုတ္တမိတိ-ငါ၏ စိတ်လွတ်မြောက်သွားပြီဟု၊ ဉာဏ် ဟောတိ-အသိဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်၏။ “ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပေပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ပြီ၊ ပြုဘွယ်ဟူသမျှကို ပြုပြီးပြီ၊ ဤကိစ္စအတွက် အခြားပြုဘွယ်မရှိတော့ပြီ”ဟု ဆင်ခြင်လျက်သိ၏။

ဒီစကားရပ်ဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်ပြီး ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဖြစ်ပုံအထိပြတော်မူပါတယ်။ အဲဒီလို ရဟန္တာဖြစ်ပြီး လွတ်မြောက် သွားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ငြင်းခုံခြင်း မရှိပုံကိုလဲ ဒီလိုဆက်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။

အဂ္ဂိဝေဿနအန္ဓယ်ရှိတဲ့ ဒီဃနခပရိမိုဇ်၊ ယခု ဟောပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း အာသဝေါတို့မှ စိတ်လွတ်မြောက်သွားသော ရဟန်းသည် (န ကေနစိ သံဝဒတိ-) တစုံတယောက်နှင့်မျှ အယူစွဲငြိတွယ်လျက် မပြောမဆိုပေ၊ (န ကေနစိ ဝိဝဒတိ-) တစုံတယောက်နှင့်မျှ ဆန့်ကျင်လျက် မငြင်းခုံပေ၊ “ငါ သူ မိန်းမယောက်ျား”စသော လောကဝေါဟာရဖြင့်လဲ (တကယ်အစစ် အမှန် အနေဖြင့်) မှားယွင်းစွာ သုံးသပ်စွဲယူခြင်း မရှိပဲ ပြောဆိုပေသည်-လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီလို မည်သူတစုံတယောက်နှင့်မျှ ငြင်းခုံခြင်း မရှိတာဟာ တရားမှန်ကို သိပြီး တရားမှန်ကိုသာ ပြောနေလို့ပါဘဲ။ အဲဒီ အကြောင်းအရာကို ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် ပုပ္ဖသုတ် (၁၁၃)မှာ ဒီလို မိန့်တော်မူလျက် ရှိပါတယ်။

အမှန်ပြောသူ ငြင်းခုံရာ မရောက်

နာဟံ ဘိက္ခဝေ လောကေန ဝိဝဒါမိ၊ လောကောဝ မယာ ဝိဝဒတိ၊ န ဘိက္ခဝေ ဓမ္မဝါဒီ ကေနစိ လောကသ္မိံ ဝိဝဒတိ-တဲ့။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ အဟံ-ငါဘုရားသည်၊ လောကေန-အများလူစုနှင့်၊ န ဝိဝဒါမိ-မငြင်းခုံပါ။ လောကောဝ- သစ္စကပရိမိုဇ် ဥတ္တိယပရိမိုဇ် (အံ၊၃၊၄၁) ဝေခနသပရိမိုဇ် အဿလာယနလုလင် ဥပါလိသူကြွယ်စသော အများလူစုက သာလျှင်၊ မယာ-ငါ ဘုရားနှင့်၊ ဝိဝဒတိ-ငြင်းခုံနေချေ၏။ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဓမ္မဝါဒီ-အမှန်ကို ပြောဆိုလေ့ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လောကသ္မိံ-လူများစုထဲ၌၊ ကေနစိ-တစုံတယောက်နှင့်မျှ၊ န ဝိဝဒတိ-မငြင်းခုံပေ။ ဝါ-အမှန်ကို ပြောသော ကြောင့် ငြင်းခုံသည် မမည်ပေ-တဲ့။

ဒီစကားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသာ မဟုတ်ဘူး၊ မည်သူမဆို ဘုရား၏တရားတော်အမှန်ကို ဟောပြောတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုလျှင် တဖက်သားက ငြင်းခုံနေလို့ ရှင်းလင်းပြောနေသော်လဲ ငြင်းခုံရာမရောက်ကြောင်း၊ မသိသူတို့အား အမှန်ကို သိနားလည်စေရန် ချီးမြှောက်ရာသာ ရောက်ကြောင်းများကို မှတ်ယူနိုင်ပါတယ်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ ရဟန္တာဖြစ်ပုံ

ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဒီဃနခပရိမိုဇ်အား မြတ်စွာဘုရားက ဝေဒနာသုံးပါးရှုပုံနဲ့ အဲဒီလို ရှုသဖြင့် ရဟန္တာ ဖြစ်ပုံကို ဟောပြောနေစဉ်မှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်က မြတ်စွာဘုရား၏ နောက်ဖက်၌ မတ်တတ်ရပ်လျက် မြတ်စွာ ဘုရားအား ယပ်လေခတ်ပေးနေပါတယ်။ အဲဒီလိုယပ်ခတ်ပေးနေယင်း ဝေဒနာ သုံးပါးတရားကို နာရတဲ့အတွက် သောတာပန် အဖြစ်မှ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်သွားပါသတဲ့။ အနုပဒသုတ်မှာ ပြဆိုထားပုံကတော့ ပဌမဈာန်စသော ဈာန်တို့ကို ဝင်စား ဝင်စားပြီးနောက် အခြားမဲ့မှာ အဲဒီ ဈာန်စိတ် စသည်တို့ကို ရှု ရှုပြီး အဲဒီ ၁၅-ရက်မြောက်နေ့မှာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တယ်လို့ ဆိုထားပါတယ်။ အခြားသုတ်တခုမှာတော့ အဇ္ဈတ္တတရားကို ရှုပြီးသည့် အခြားမဲ့မှာ ရဟန္တာဖြစ်တယ်လို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ကိုယ်တိုင်က ဝန်ခံပြောဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ သုံးသုတ်ကို ညှိပြီးတော့ “အရှင်သာရိပုတ္တရာဟာ တရားကိုလဲ နာနေယင်း ဈာန်ကိုဝင်စားပြီး အခြားမဲ့မှာ အဲဒီ ဈာန်ထဲက ဝေဒနာကို ရှုပြီး အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် ရောက်သွားတယ်” လို့ မှတ်ယူရမှာဘဲ။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တူဖြစ်တဲ့ ဒီဃနခပရိမိုဇ်ဟာလဲ ဒီ ဝေဒနာသုံးပါး တရားကို နာနေယင်း သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် ရောက်ပြီး သောတာပန် ဖြစ်သွားပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ မိမိသန္တာန်မှာ ဖြစ်ဆဲဝေဒနာကို ရှုပြီး ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အဟုန်ကြောင့် ဖြစ်သွားတယ်လို့ မှတ်ယူရမှာဘဲ။

သာဝကသန္နိပါတ ကျင်းပသည်

မြတ်စွာဘုရားရှင်က အဲဒီ သုတ်တရားကို ဟောတော်မူပြီးတဲ့အခါ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ တန်ခိုးတော်ဖြင့် ကြွရောက်တော်မူပြီး သာဝကသန္နိပါတခေါ် သာဝကအစည်းအဝေးကို ပြုတော်မူပါတယ်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ လဲ ဉာဏ်ဖြင့် ဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့အခါ အဲဒီ အစည်းအဝေးအကြောင်းကို သိရသောကြောင့် တန်ခိုးဖြင့် အဲဒီ အစည်းအဝေးသို့ တက်ရောက် ပါဝင်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီ သာဝက အစည်းအဝေးမှာ အင်္ဂါ ၄-ပါး ရှိတယ်၊ ဘာတွေလဲဆိုယင်--

- (၁) မာဃနက္ခတ်နှင့် ယှဉ်တဲ့ တပို့တွဲလပြည့်နေ့လဲ ဖြစ်ရမယ်။
- (၂) အစည်းအဝေးတက်ရောက်ကြတဲ့ ရဟန်းတော်များဟာ ဘယ်သူကမျှ ပင့်ခေါ်ခြင်း မရှိပဲ ကြွလာကြတာလဲ ဖြစ်ရမယ်။
- (၃) အဲဒီ ရဟန်းတော်များဟာ အဘိညာဉ် ၆-ပါးလုံးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ရဟန္တာချည်းလဲ ဖြစ်ရမယ်။
- (၄) ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းချည်းလဲ ဖြစ်ရမယ်-တဲ့။

အဲဒီတုန်းက တက်ရောက်ကြတဲ့ ရဟန်းတော်များ အရေအတွက်ဟာ တထောင့် နှစ်ရာ ငါးဆယ် (၁၂၅၀) ရှိတယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှ ဝေဒနာအနတ္တဖြစ်ကြောင်းတရားကို ဟောရာမှာ ဒီဃနဓသုတ်က ဝေဒနာသုံးပါးတရားကိုလဲ ထည့်သွင်း ဟောနေတာနဲ့ မူလက ဟောနေတဲ့ တရား အဆက်ပြတ် သွားခဲ့တယ်။ ယခု ဝေဒနာအနတ္တဖြစ်ကြောင်း ဟောထား တဲ့ ပါဠိ၏ မြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုပြီး ဒီကနေ့ တရားပွဲကို ရုပ်သိမ်းကြစို့။

ရဟန်းတို့၊ ခံစားမှု ဝေဒနာသည် (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်။။ပ။ ခံစားမှုဝေဒနာ၌ စီမံ ခန့်ခွဲ၍ လဲ ရလေရာ၏။

အမှန်အားဖြင့်တော့ ဝေဒနာဟာ (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်။ပ။ ဝေဒနာ၌ စီမံ ခန့်ခွဲ၍လဲ မရပဲ ရှိချေသည်။

ဝေဒကအတ္တစွဲ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြပါဦး။

အကောင်း အဆိုး ဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ခံစားသည်ဟု ထင်တာက **ဝေဒကအတ္တစွဲ**။

ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူ မှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့်။ပ။ မိမိတို့ အလိုရှိအပ်သော မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက် ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

ဇူတိယပိုင်း ပြီး၏။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

တတိယပိုင်း

၁၃၂၅-ခုနှစ် နယုန်လကွယ်နေ့ ဟောသည်။

တရားအနှစ်သက်

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားကို နယုန်လဆန်း (၈)ရက်က စပြီးဟောလာခဲ့တယ်။ ရုပ်နဲ့ ဝေဒနာ အတ္တမဟုတ်ကြောင်း တရားကတော့ ပြီးသွားပါပြီ။ ဒီကနေ့ သညာ အတ္တမဟုတ်ကြောင်းကို ဟောရမယ်။

မှတ်သားတဲ့သညာဟာ အတ္တကောင်မဟုတ်

သညာ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ၊ သညာ စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ၊ နယိဒံ သညာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ။ လဗ္ဘေထ စ သညာယ “ဧဝံ မေ သညာ ဟော တု၊ ဧဝံ မေ သညာ မာ အဟောသီ”တိ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ သညာ အနတ္တာ၊ တသ္မာ သညာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ၊ န စ လဗ္ဘတိ သညာယ “ဧဝံ မေ သညာ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ သညာ မာ အဟောသီ”တိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သညာ-မှတ်သားမှုသညာသည်၊ အနတ္တာ-အတ္တကောင်မဟုတ်။

မှတ်သားမှု သညာဆိုတာ (၁) မြင်ရတဲ့ အဆင်းကို မှတ်သားတဲ့သညာက တပါး၊ (၂) ကြားရတဲ့အသံကို မှတ်သားတဲ့ သညာက တပါး၊ (၃) နံရတဲ့အနံ့ကို မှတ်သားတဲ့သညာက တပါး၊ (၄) စားသိရတဲ့အရသာကို မှတ်သားတဲ့ သညာက တပါး၊ (၅) ထိသိရတဲ့ အတွေ့ကို မှတ်သားတဲ့ သညာကတပါး၊ (၆) ကြံသိရတဲ့ သဘောအာရုံကို မှတ်သားတဲ့ သညာက တပါး-ဒီလို (၆)ပါးရှိတယ်။ ပတိလူတွေကတော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း အာရုံအမျိုးမျိုးတွေကို မှတ်မိနေတာဟာ ငါဘဲ၊ ငါကပင်မှတ်မိနေတယ်လို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ မြင်ရတဲ့ အဆင်းဆိုယင် လူကိုမြင်တယ် မိန်းမကို မြင်တယ် ယောက်ျားကို မြင်တယ် ဘယ်လိုဟာကို မြင်တယ် ဘယ်အချိန်ကမြင်တယ် ဘယ်အရပ်မှာ မြင်တယ် စသည်ဖြင့် မြင်ရတဲ့အဆင်းအာရုံကို မမေ့ဘဲ အမှတ်ရနေတယ်။ ကြားရတဲ့ အသံအာရုံ စသည်ကိုလဲ နည်းတူပင် အမှတ်ရနေ တယ်။ အဲဒီလို အမှတ်ရနေတာဟာ ငါဘဲ၊ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းတာဟာ ငါဘဲ စသည်ဖြင့် အဲဒီမှတ်သားနိုင်တဲ့သဘောကို ငါကောင်လို့ပဲ ထင်မြင်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒီလို ထင်မြင်စွဲလမ်းကြတဲ့အတိုင်း ငါကောင်မဟုတ်ဘူး၊ အနတ္တသဘော တရားမျှဘဲလို့ မိန့်ဆိုဟောကြားတော်မူပါတယ်။ ဘာကြောင့် ငါကောင်မဟုတ်ပါသလဲလို့ မေးစရာရှိတဲ့အတွက် ငါကောင် မဟုတ်ဘူးလို့ သိရခြင်း၏ အကြောင်းကိုလဲ ဒီလို ဖော်ပြတော်မူပါတယ်။

သညာကို အတ္တမဟုတ်ဟု သိရန် အကြောင်းပြစကား

စ ဟိ-သညာဟာ အတ္တမဟုတ်ဟု သိရန်အကြောင်းကို ဆက်၍ဖော်ပြရလျှင်၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ သညာ-ဤ မှတ်သားမှုသညာသည်၊ အတ္တာ-မိမိ၏အတွင်းသား အတ္တကောင်သည်၊ အဘဝိဿ-အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-သို့ ဖြစ်လျှင်) ဣဒံ သညာ-ဤ မှတ်သားမှုသညာသည်၊ အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ရန် အလို့ငှါ၊ န သံဝတ္တေယျ-မဖြစ်တန်လေရာ။ စ-ထို့ပြင်လဲ၊ မေ သညာ-ငါ၏ မှတ်သားမှု သညာသည်။ ဧဝံ ဟောတု-ဤသို့အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ မေ သညာ-ငါ၏ မှတ်သားမှုသညာသည်၊ ဧဝံ မာ အဟောသီ-ဤသို့ အဆိုးကား မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို၊ သညာယ- မှတ်သားမှုသညာ၌၊ လဗ္ဘေထ-ရအပ်ရာ - ရနိုင်ရာ၏-တဲ့။

မှတ်သားမှုသညာဟာ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင်ဟုတ်ယင် ဒီမှတ်သားမှုသညာက မိမိအား ဆင်းရဲအောင် နှိပ်စက်ဖွယ် မရှိပါဘူးတဲ့၊ ဟုတ်တယ်၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုပင် နှိပ်စက်ရိုး မရှိပေဘူး၊ နောက်ပြီးတော့ကောင်းတဲ့ မှတ်သားမှုချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဆိုးတဲ့ မှတ်သားမှုတွေ မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့ စီမံခန့်ခွဲလို့လဲ ရဘယ်ရှိပါတယ် တဲ့၊ ဟုတ်တယ်၊ မှတ်သားမှုဟာ ကိုယ့်အတ္တ ဟုတ်ယင် ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ဖြစ်ရမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ မှတ်သားမှုသညာက မိမိအား နှိပ်စက်ဖို့လဲ ဖြစ်နေတယ်။

မိမိအလိုအတိုင်းလဲ မဖြစ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အတ္တကောင်မဟုတ်ဘူးလို့ သိစေပါတယ်။ အဲဒီလို တည့်တည့်မတ်မတ် အကြောင်း ပြချက်ကိုလဲ ဒီလိုဆက်ပြီး မိန့်တော်မူပါတယ်။

အတ္တမဟုတ်ပုံကို တည့်တည့်အကြောင်းပြချက်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ စ-စင်စစ် မုချအားဖြင့်သော်ကား၊ သညာမှတ်သားမှုသညာသည်၊ ယသ္မာ-အကြွင့်ကြောင့်၊ အနတ္တာ-(အတွင်းသားအထည်ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်ချေ၊ တသ္မာ-ထိုသို့ အတ္တကောင်မဟုတ်သောကြောင့်၊ သညာ-မှတ်သားမှုသညာသည်၊ အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ရန်အလို့ငှါ၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်နေချေ၏၊ စ-ထို့ပြင်လည်း၊ မေ သညာ-ငါ၏ သညာသည်၊ ဧဝံ ဟောတု-ဤသို့အကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ၊ မေ သညာ-ငါ၏သညာသည်၊ ဧဝံ မာ အဟောသိ-ဤသို့ အဆိုကား မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို၊ သညာယ-မှတ်သားမှု သညာ၌၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ်-မရနိုင်ပဲ ရှိချေသည်တဲ့။

မှတ်သားမှုသညာကို ကောင်းတဲ့ဘက်ကနေပြီး ကြည့်ယင် ကောင်းတာလဲရှိပါတယ်။ သိသင့် သိထိုက်တဲ့ အကြောင်း အရာတွေကို မှတ်မိနေတာဟာ အကောင်းတွေချည်းပါဘဲ၊ လောကီပညာ လောကုတ္တရာ ပညာတွေကို လေ့လာသင်ယူတဲ့ အခါမှာ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းတယ်ဆိုတာ ဒီသညာ၏ အစွမ်းသတ္တိဘဲ။ အဲဒီအကောင်းတွေကို မှတ်သားမိတဲ့ သညာကတော့ မိမိအား ချီးမြှောက်ထောက်ပံ့ပြီး အကျိုးများစေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စိတ်ညစ်စရာတွေ ရွံစရာတွေ ကြောက်စရာတွေ မကောင်း တာတွေကို အမှတ်ရနေတဲ့ သညာကတော့ မိမိအား ဆင်းရဲစေတဲ့အတွက် နှိပ်စက်နေသည် မည်ပါတယ်။ တချို့မှာ သား သေတာ လင်သေတာ မယားသေတာ စီးပွားဥစ္စာတွေ ပျက်စီးသွားတာ ဒီလိုဟာတွေကို မမေ့မပျောက်နိုင်ပဲ အမြဲလိုပင် အမှတ်ရနေတယ်။ အမှတ်ရနေတဲ့အတွက် အမြဲလိုပင် စိတ်နှလုံးမသာဖြစ်ပြီး စိုးရိမ်ပူဆွေးနေရတယ်။ ငိုကြွေးနေရတယ်။ အချိန်ကြာလို့ မေ့ပျောက်သွားသလိုလို ရှိတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီလိုဟာတွေ အကြောင်းပြုပြီး စိတ်မညစ်ရတော့ဘူး။ အဲဒါကို ထောက်ဆကြည့်ယင် စိတ်ညစ်စရာတွေကို မမေ့ပဲ အမှတ်ရနေတဲ့သညာဟာ နှိပ်စက်ရာ ရောက်ပါတယ်။ တချို့မှာ အဲဒီလို ပူဆွေးစရာတွေ အကြောင်းပြုပြီးတော့ မစားနိုင် မအိပ်နိုင် လွမ်းတပူဆွေးနေကြရတယ်။ ရောဂါစွဲကပ်ပြီးတော့လဲ ဆင်းရဲကြရ တယ်။ တချို့မှာ သေသည်အထိ ဒုက္ခရောက်သွားကြရတယ်။ အဲဒါတွေဟာ စိတ်ဆင်းရဲစရာတွေကို အမှတ်ရနေတဲ့ သညာက နှိပ်စက်နေပုံတွေပါဘဲ။

တချို့မှာ ထမင်းစားနေယင်း ရွံစရာတွေပေါ်နေလို့ မြိန်မြိန်ရှက်ရှက်မစားနိုင်ပဲ ရှိတတ်တယ်။ မသာလောင်းကို မြင်ထားတဲ့ တချို့မှာ ညအိပ်နေယင်း အဲဒီအလောင်းကြီးကို စိတ်ထဲမှာ မြင်နေလို့ ကြောက်လန့်ပြီး မအိပ်နိုင်ပဲ ရှိနေတယ်။ တချို့မှာ တကယ်တွေ့ရမည့်ဘေးရန် မဟုတ်ပေမဲ့တကယ်တွေ့ရမည့် ဘေးရန်အနေနဲ့ မှတ်ထားမိလို့ အဲဒါကို မြှော်တွေးပြီး တထိတ်ထိတ် တလန့်လန့်ဖြစ်နေရတယ်။ အဲဒီလို စိတ်ဆင်းရဲအာရုံတွေကို မမေ့နိုင်ပဲ မှတ်မိနေတဲ့ သညာဟာ နှိပ်စက်နေတာ ပါဘဲ။ အဲဒီလို နှိပ်စက်တတ်သောကြောင့် သညာဟာ အတ္တကောင်မဟုတ်ဘူး။ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေတဲ့ အနတ္တ သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိစေပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အကျိုးများစေမည့် အကြောင်းအရာတွေကို မမေ့ပဲ အမြဲအမှတ်ရနေတဲ့ သညာ ကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ အမှုအရာတွေကို မှတ်စွဲနေတဲ့ သညာဆိုးတွေ မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့ ဒီလိုလဲ စီမံခန့်ခွဲလို့ မရဘူး၊ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘူး၊ အစိုးမရဘူး၊ အဲဒီလို စီမံခန့်ခွဲလို့မရ၊ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်၊ အစိုးမရသော ကြောင့်လဲ သညာဟာ အတ္တကောင်မဟုတ်ဘူး။ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေတဲ့ အနတ္တ သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိစေ ပါတယ်။

အဲဒီပါဠိ၏ မြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ရဟန်းတို့၊ မှတ်သားမှု သညာသည် (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အတ္တကောင် မဟုတ်ပါမူ ဤ မှတ်သားမှု သညာသည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာ မဖြစ်တန်လေရာ၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ မှတ်သားမှု သညာသည် ဒီလိုအကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလိုအဆိုးတွေ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ မှတ်သားမှု သညာ၌ စီမံခန့်ခွဲ လို့လဲ ရလေရာ၏။

အမှန်အားဖြင့်တော့ သညာဟာ (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်၊ အတ္တကောင် မဟုတ်သော ကြောင့်ပင် ဤသညာသည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာလဲ ဖြစ်နေချေ

သည်။ ထို့ပြင် “ငါ၏ သညာသည် ဒီလို အကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ၊
ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ သညာ၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ မရပဲ
ရှိချေသည်။

ဒီဘုရားစကား ပါဠိတော်က ပြဆိုထားတဲ့ အတိုင်းပင် မိမိတို့၏ သန္တာန်မှ မှတ်သားမှု သညာဟာ နှိပ်စက်လဲ နှိပ်စက် တတ်တယ်။ မိမိအလိုအတိုင်း စီမံခန့်ခွဲလို့လဲ မရဘူး။ မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်ဘူး။ ဒါကြောင့် မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သာမန်ပကတိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကတော့ အယင်က တွေ့ဘူးတာတွေကို ပြန်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့အခါမှာ မမေ့ပဲ အမှတ်ရနေတာတွေကလဲ ရှိနေတဲ့အတွက် အယင်က မှတ်သားခဲ့တာလဲ ငါဘဲ။ ယခု ပြန်ပြီး အမှတ်ရတာလဲ ငါဘဲ။ အယင်က မှတ်သားခဲ့တဲ့ ငါကပင် ယခုပြန်ပြီး အမှတ်ရတယ်။ ငါတယောက်ထဲပဲလို့ ဒီလို ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒါဟာ မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်မှာ ရှုမှတ်ပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် မသိသေးလို့ပါဘဲ။ ရှုမှတ်ပြီး မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း တခဏချင်း ပျောက်ပျောက် သွားတာကို ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိယင်တော့မှတ်စွဲမှုသညာလဲ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားမျှဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ရှေးက မှတ်သားခဲ့ဘူးတာတွေကို ပြန်ပြီး အမှတ်ရတာက ဘာကြောင့်လဲလို့ စဉ်းစားစရာ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီလို ပြန်ပြီး အမှတ်ရတာကတော့ ရှေးရှေး သညာတွေက မှတ်သားထားတာကို နောက်နောက် သညာတွေက ဆက်ခံ ဆက်ခံပြီး မှတ်သားလာခဲ့လို့ပါဘဲ။ ဒါကြောင့် သညာအဆက်ဆက်က အားကောင်းလာယင် ရှေးဘဝများက အကြောင်းအရာ တွေတောင် ပြန်ပြီး မှတ်မိနေသူတွေလဲ ရှိနေတာဘဲ။ အဲဒါဟာ ရှေးဘဝက ဘဝင်သညာ စုတိသညာတို့မှ ယခုဘဝ ပဋိသန္ဓေ သညာ ဘဝင်သညာ စသည်တို့က အားကောင်းပြီး ဆက်ဆံလာခဲ့လို့ပါဘဲ။

အဲဒီလို ရှေးရှေး သညာက မှတ်သား ထားတာကို နောက်နောက်သညာတွေက ဆက်ခံပြီး မှတ်သားလာခဲ့တဲ့အတွက် ကောင်းတာတွေရော မကောင်းတာတွေရော ပြန်ပြန်ပြီး အမှတ် ရ ရနေတယ်။ တခါတရံမှာဆိုယင် တမင် မစဉ်းစားပဲနဲ့လဲ ရှေးဟောင်းတွေကို ပြန်ပြီး အမှတ်ရနေတယ်။ သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီများမှာလဲ အားထုတ်ခါစ သမာဓိ အတော်အတန် ကောင်းလာတဲ့ အခါမှာ ရှေးဟောင်းနှောင်းနှောင်းဖြစ်တွေကို သူ့အလိုလို အမှတ်ရနေတတ်တယ်။ အနှစ် သုံး လေး ငါးဆယ်အတွင်းမှာ မစဉ်းစားဘူးတဲ့ ရှေးဟောင်းများကိုလဲ အမှတ်ရနေတတ်တယ်။ ကလေးဘဝတုန်းက အကြောင်းအရာ တွေလဲ ပေါ်လာတတ်တယ်။ ယောဂီကတော့ အဲဒီ ပေါ်လာသမျှတွေကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ပယ်သွားရတယ်။

ရှေးက ပြောမှားခဲ့တာ ပြုမှားခဲ့တာတွေကိုလဲ ပြန်လည် သတိရပြီး နောင်တပူပန်မှု ကုက္ကုစ္စ ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီ ကုက္ကုစ္စကတော့ နီဝရဏတရားဘဲ။ အဲဒါကို ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်။ မပယ်နိုင်လျှင် သူက သမာဓိဉာဏ်တွေ မဖြစ်ရအောင် တားမြစ်ထားတတ်တယ်။ အဲဒီလို ကုက္ကုစ္စ ဖြစ်အောင် အမှတ်ရတဲ့ သညာကတော့ နှိပ်စက်တာပါဘဲ။ ဒါကြောင့်လဲ သူ့ကို အတ္တမဟုတ်ဘူးလို့ ဆိုရ သိမှတ်ရတာဘဲ။

အယင်နေ့များက ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ အတ္တစွဲ လေးမျိုးထဲမှာ ဒီသညာနဲ့ဆိုင်တဲ့ အတ္တစွဲက သုံးမျိုးပါတယ်။ ဘာတွေလဲ ဆိုယင်--

- (၁) သာမီ အတ္တစွဲ၊
- (၂) နိဝါသီအတ္တစွဲ၊
- (၃) ကာရကအတ္တစွဲ၊ ဒီ သုံးမျိုးပါဘဲ။

အဲဒီ သုံးမျိုးထဲမှာ ကိုယ်မှတ်ချင်ယင် မှတ်နိုင်တယ်။ မမှတ်ချင်ယင်လဲ မမှတ်ပဲ နေနိုင်တယ်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းတာ က သာမီအတ္တစွဲဘဲ။ မှတ်သားမှုနှင့်စပ်ပြီး ကိုယ့်ဟာကိုယ် အစိုးရတယ်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းတာပါဘဲ။ အဲဒီ သာမီအတ္တစွဲကို ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ “ဒီလို အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ စီမံခန့်ခွဲ၍ မရကြောင်း ပြဆို ချက်ဖြင့် ပယ်ထားပါတယ်။

မှတ်သားတတ်တဲ့ ငါဟာ မိမိကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်းရှိနေတယ်။ ဘယ်အချိန်မဆို မှတ်သားနေတယ်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းတာက နိဝါသီအတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒီ အစွဲကိုတော့ စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်းကို ရှုမှတ်မှုဖြင့် ပယ်နိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုယင် ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ မှတ်သားမှုကို ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့်လဲ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာ ကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ရှားတွေ့ရသောကြောင့်ပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ ရှေးဟောင်း နှောင်းနှောင်းဖြစ်တွေကို ပြန်ပြီးအမှတ်ရတဲ့ အခါ အဲဒီ အမှတ်ရတာတွေကို ရှုမှတ်ခြင်းဖြင့်လဲ “အမြဲတမ်း တည်နေတဲ့ မှတ်သားမှုသညာရယ်လို့ မရှိဘူး။ ခဏမစဲ အသစ် အသစ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားမျှသာ ရှိတယ်”လို့ သိရတယ်။ အဲဒီလို သိရတဲ့အတွက် ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတည်ရှိနေတဲ့ မှတ်တတ်သူ အတ္တကောင် ငါကောင်မရှိဘူးဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။

အတ္တကောင် ငါကောင်ကပင် မှတ်သားနေတယ်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းတဲ့ ကာရကအတ္တစွဲကိုလဲ ရှုမှတ်မှုဖြင့်ပင် ပယ်နိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် အဆင်းကို မှတ်သားမှု၊ အသံကို မှတ်သားမှုစသော အမှတ်သညာများကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း ရှုမှတ်နေယင်းပင် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကို သိရတဲ့အတွက် မှတ်သားတာဟာ ငါကောင် မဟုတ်ဘူး၊ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားမျှပဲလို့ သိရသောကြောင့်ပါ။ နောက်ပြီးတော့ ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်အရ ကောင်းတဲ့မှတ်သားမှုတွေ မပျောက်မပျက်ပဲ အမြဲတည်နေပါစေလို့လဲ မစီမံ မခန့်ခွဲနိုင်ဘူး၊ စိတ်ပူပန်စရာ အမှတ်သညာတွေ မဖြစ်ပါစေလို့လဲ မစီမံ မခန့်ခွဲနိုင်ဘူး၊ အဲဒီလို မစီမံ မခန့်ခွဲနိုင်ခြင်း အစိုးမရခြင်းကြောင့် မှတ်သားမှု သညာဟာ အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး၊ သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာအသစ်အသစ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားမျှတလို့ သိမြင် သဘောကျနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင် ဆုံးဖြတ်ပြီးတော့ အတ္တစွဲကို ပယ်နိုင်အောင်လို့ ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားကို မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူတာပဲ။

ဒီနေရာမှာ သညာက မှတ်သားတာနဲ့ သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို မှတ်တယ် ဆိုတာ ဘယ်လိုထူးခြားပါ သလဲလို့ မေးစရာ ရှိပါတယ်။ အဖြေကတော့-သညာက မှတ်သားတယ် ဆိုတာက မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း စသည် ပေါ်လာသမျှ အာရုံကို မမေ့အောင်လို့ မှတ်စွဲထားတဲ့ သဘောပဲ၊ သတိပဋ္ဌာန်နည်းအရ မှတ်တာကတော့ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်တွေကို သူ့သဘော လက္ခဏာနဲ့ အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအခြင်းအရာအားဖြင့် သိအောင် သတိဉာဏ်ဖြင့် စူးစိုက်ပြီး ရှုသိရုံမျှပါ။ ပုံသဏ္ဍာန် အခြေအနေတွေကို မှတ်စွဲထားတဲ့ သဘောမဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါပေမဲ့ သတိဆိုတဲ့ ပါဠိကလဲ မမေ့ဘူး အမှတ်ရတယ်လို့ အနက်ရှိတယ်၊ သလ္လက္ခဏာ ဆိုတဲ့ ပုဒ်ကလဲ ကောင်းစွာ မှတ်ခြင်းလို့ အနက်ရှိတယ်၊ အဲဒီပါဠိ ဝေါဟာရတို့နှင့် လျော်ညီစွာ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို မှတ်တယ်လို့ ပြောရတာပဲ။ တဲ့တဲ့ပြောရယင် ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို အမှန်အတိုင်းသိရအောင် ရှုတာကိုပင် မှတ်တယ်၊ ရှုမှတ်တယ်လို့ ပြောဆိုရတာပါ။ ဒါကြောင့်သညာက မှတ်စွဲတာနဲ့ သတိပညာဖြင့် ရှုမှတ်တယ် ဆိုတာဟာ အမည်အားဖြင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူသော်လဲ အနက်အားဖြင့်တော့ အများကြီး ကွာခြားနေပါတယ်၊ ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင်ဘက် ကွာခြားနေတယ်လို့လဲ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

သညာကွန္ဓာ အနတ္တဖြစ်ကြောင်း ဖွင့်ပြ ဟောကြားတာကတော့ ဒါလောက်ဆိုယင် ပြည့်စုံလောက်ပါပြီ။ ဒါကြောင့် ယခု သင်္ခါရကွန္ဓာ အနတ္တဖြစ်ကြောင်းကို ဟောရမယ်။

ပြုလုပ်တတ်တဲ့ သင်္ခါရတွေဟာ အတ္တကောင် မဟုတ်

သင်္ခါရာ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ၊ သင်္ခါရာ စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ
 အတ္တာ အဘဝိသံသု၊ နယိဒံ သင်္ခါရာ အာဗာဓာယ သံဝတ္ထေယျံ။
 လဗ္ဘေထ စ သင်္ခါရေသု “ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ ဟောန္တူ၊ ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ
 မာ အဟေသု”န္တိ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ သင်္ခါရာ အနတ္တာ၊ တသ္မာ
 သင်္ခါရာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တန္တိ။ န စ လဗ္ဘတိ သင်္ခါရေသု “ဧဝံ မေ
 သင်္ခါရာ ဟောန္တူ၊ ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ မာ အဟေသု”န္တိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ သင်္ခါရ-ပြုပြင် အားထုတ်မှု သင်္ခါရတို့သည်၊ အနတ္တာ-အတ္တကောင် မဟုတ်ကုန်။

သင်္ခါရ ဆိုတာ ပြုလုပ်တတ်တဲ့ သင်္ခါရ၊ ပြုလုပ်အပ်တဲ့ သင်္ခါရလို့အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ၂-မျိုး ရှိတယ်။ ပြုလုပ်အပ်တဲ့ သင်္ခါရဆိုတာ ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ စသော အကြောင်းတရားတို့ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ် တရားတွေပဲ။ သတ္တဝါတို့၏ သန္တာန်၌ ပဋိသန္ဓေဝိညာဉ်မှ စပြီး ကံကြောင့် ဖြစ်နေတဲ့ အကျိုး ဝိပါကံ စိတ် စေတသိတ်တွေနဲ့ ဟဒယဝတ္ထုရုပ် မျက်စိ နား နှာခေါင်း လျှာ ကိုယ်အကြည် အစရှိတဲ့ ကမ္မဇရုပ်တွေဟာလဲ သင်္ခါရတွေပဲ။ အဲဒါတွေဟာ ကံကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကံ၏အကျိုးများ ဖြစ်သောကြောင့် ကံက ပြုလုပ်အပ်တဲ့ အကျိုးသင်္ခါရတွေလို့ ဆိုရတယ်။ ထို့အတူ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ္တဇရုပ်တွေလဲ အကျိုး သင်္ခါရတွေပဲ။ အဲဒါတွေက ကွေးလိုက် ဆန့်လိုက် လှုပ်လိုက် သွားလိုက် ရပ်လိုက် ထိုင်လိုက် ပြောဆိုလိုက် ပြီးရယ်လိုက် စသည်ဖြင့် ထင်ရှားတဲ့ ကိုယ်နှုတ်အမှုအရာ ရုပ်တွေပါ။ အဲဒီရုပ်တွေဟာ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်တဲ့အတွက် စိတ်က ပြုလုပ်အပ်တဲ့ အကျိုး သင်္ခါရတွေလို့ ဆိုရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ စိတ်စေတသိက် နာမ်တရားတွေဟာလဲ သူတို့အချင်းချင်း ပြုတတ်တဲ့ အကြောင်း သင်္ခါရလဲ မည်တယ်။ သူတို့အချင်းချင်းပြုအပ်တဲ့ အကျိုးသင်္ခါရလဲမည်တယ်။ အအေးအပူ ဥတုကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်တွေလဲ ဥတုကပြုလုပ်အပ်တဲ့ အကျိုးသင်္ခါရတွေပဲ။ အစာအာဟာရကြောင့် ဖြစ်တဲ့ရုပ်တွေလဲ အာဟာရက ပြုလုပ်အပ်တဲ့ အကျိုးသင်္ခါရတွေပဲ။ နောက်ပြီးတော့ နောက်နောက် စိတ်စေတသိက် နာမ်တရားတွေလဲ ရှေးရှေး နာမ်တရားတွေကြောင့် ဖြစ်တဲ့ အကျိုးသင်္ခါရတွေပဲ။ အဲဒီကံ စိတ် ဥတု အာဟာရစသော အကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို သူ့ဆိုင်ရာ အကြောင်းတွေက ပြုလုပ်အပ် ဖြစ်စေအပ်သောကြောင့် သင်္ခါရလို့ ဆိုရတယ်။ အကြောင်းတွေက ပြုအပ်တဲ့ တရားတွေလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရတွေကို-

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ။ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ-စသည်ဖြင့်
ဟောထားပါတယ်။

သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ သင်္ခါရာ-ဆိုင်ရာ အကြောင်းတို့က အညီအညွတ်ပြုအပ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်။
အနိစ္စာ-မမြဲကုန်၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲတို့ပေတည်း-တဲ့။

အဲဒါဟာ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေဘဲ။ ဝိပဿနာ
ဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ ရှုမြင်အပ်တဲ့ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး တရားတွေပါဘဲ။ အဲဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်
တရားဆိုတဲ့ သင်္ခါရတွေကို မမြဲဘူးလို့လဲ သိမြင်ရမယ်။ ဆင်းရဲတွေလို့လဲ သိမြင်ရမယ်။ အနတ္တလို့လဲ သိမြင်ရမယ်လို့
ညွှန်ပြတော်မူတဲ့ ဘုရားစကားတော်ပါဘဲ။ အဲဒီရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို အနိစ္စလို့မြင်အောင်၊ ဒုက္ခလို့မြင်အောင် ဘယ်နှယ်လုပ်
ရမလဲဆိုယင်၊ အဲဒီ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း သတိဉာဏ်ဖြင့် မပြတ်ရှုနေရမယ်။ အဲဒီလိုမပြတ်ရှုနေယင်
သမာဓိအားကောင်းလာတဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေ ခဏမစဲဖြစ်ပျက်နေတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလိုတွေ့ရတော့
ဟုတော့ အဘာဝတော အနိစ္စာ ဆိုတဲ့ အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ဖြစ်ပြီးပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့လဲ သိရတယ်။
ဥဒယဗ္ဗယပဋိပဋိန္ဒနတော ဒုက္ခာဆိုတဲ့ အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ ဖြစ်ခြင်း ပျက်ခြင်းက မပြတ်နှိပ်စက်နေသောကြောင့် ကြောက်ဖွယ်
ဆင်းရဲလို့လဲ သိရတယ်။ အဲဒါဟာ ဘုရားအလိုတော်နှင့်အညီ ရှုပုံ သိမြင်ပုံဘဲ။

ဘုရားဟောနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်

ဒီနေရာမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာဖျက် ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဘုရားအလိုတော်နှင့်ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင်ပြီး ဟောပြောနေကြတာ
ရှိတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ “(သဗ္ဗေ သင်္ခါရအရ အကြောင်းက ပြုအပ်တဲ့ အကျိုးရုပ်နာမ်တရားကို မယူပဲ ပြုလုပ်မှုသင်္ခါရကို
ယူပြီးတော့) သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ-အလုံးစုံသော အားထုတ်ပြုလုပ်မှုတို့သည်၊ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲတို့ပေတည်းလို့အနက်ပြန်ပြီး ဒါန
သီလ ဘာဝနာကုသိုလ်တွေ ပြုလုပ်တာလဲ ဆင်းရဲချည်းပဲ၊ လုပ်သမျှ ဒုက္ခချည်းဘဲ ဘာမျှမလုပ်ပဲ စိတ်ကို စိတ်အတိုင်း
အငြိမ်းစားထားမှ ချမ်းသာတယ်”လို့ ဟောနေကြတယ်။ အဲဒီဟောပြောချက်ကို သုတနည်းတဲ့သူတွေ၊ ကုသိုလ်အလုပ်ကို
အားမထုတ်ချင်တဲ့ သူတွေက အကောင်းမှတ်ပြီး လိုက်နာနေကြတာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒါဟာ ဘုရားဟောနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်
ဖြစ်နေကြောင်း အတော်အသင့်လောက် စာသင်ဘူးတဲ့သူ ဆိုယင်ပင် သိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဘုရားဟောနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်
တရားကို လက်ခံယင် ဘုရားစကားကို မယုံကြည်ရာလဲ ရောက်တယ်။ ပစ်ပယ်ရာလဲ ရောက်တယ်။ ဘုရားစကားကို
ပစ်ပယ်ယင် ဘုရားအဆုံးအမ သာသနာတော်မှ အပြင်ဘက်ရောက်မနေပေဘူးလား၊ အဲဒါ ဆင်ခြင်ကြည့်ဘို့ အလွန်ပင်
အရေးကြီးပါတယ်။

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာ ဆိုတဲ့ပါဠိမှာ သင်္ခါရတွေဆိုတာ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကျိုးသင်္ခါရတွေကို ဆိုတာဘဲ။
အားထုတ်မှုကို ဆိုတာမဟုတ်ဘူး၊ ဒါက ဘုရားအလိုတော်နှင့်အညီဘဲ၊ ကဲ ဘုန်းကြီးက မေးကြည့်မယ်၊ ဖြေကြပါ။ အားလုံး
သင်္ခါရတွေ ဒုက္ခာ-ဆင်းရဲလို့ ဆိုတာဟာ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ အကျိုးရုပ်နာမ်သင်္ခါရကို ဆိုတာမဟုတ်လား၊ (ဟုတ်ပါ
တယ် ဘုရား)၊ ပြုလုပ်အားထုတ်မှုကို ဆိုတာ ဟုတ်ပါ့မလား၊ (မဟုတ်ပါဘုရား)၊ ကုသိုလ်ပြုလုပ် အားထုတ်မှုကို ဆိုတာ
ဟုတ်ပါ့မလား၊ (မဟုတ်ပါဘုရား)၊ အားလုံးသင်္ခါရတွေကို အနိစ္စ-မမြဲဘူးလို့ ရှုဘို့ဟောတာဟာ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့
ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကို ရှုမြင်ဘို့ ဟောတာမဟုတ်လား၊ (ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား)၊ ဆင်းရဲလို့ မြင်အောင် ရှုဘို့ ညွှန်ကြားတာလဲ
အဲဒီ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကို ရှုမြင်ဘို့ပဲ မဟုတ်လား၊ (ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား)၊ အဲဒီလို ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ
တွေကို ဆင်းရဲဒုက္ခ ထင်အောင်ရှုဘို့ ညွှန်ကြားရာမှာ ကုသိုလ်အလုပ် အားထုတ်မှုတွေကို ဆင်းရဲလို့ ရှုဘို့ညွှန်ကြားတာ
ဟုတ်နိုင်ပါ့မလား၊ (မဟုတ်နိုင်ပါဘုရား)။ အမှန်ကတော့ မိမိတို့သန္တာန်က ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့
သိမြင်ပြီး ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဖြစ်ဖို့ ဟောကြားတော်မူတာဘဲ။ အဲဒါကို သေသေချာချာ မှတ်ထားကြရမယ်။

ဒီအရာမှာ လို့ရင်းသင်္ခါရ

သင်္ခါရဆိုတဲ့ ဝေါဟာရနဲ့စပ်ပြီး အမှားအမှန် ဝေဖန်ပြနေရတာနဲ့ စကားအဆက်အစပ်က ခပ်ဝေးဝေးဖြစ်သွားတယ်။
အဲဒီ ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ စသည်တို့ကြောင့် ဖြစ်တဲ့ သင်္ခါရတွေကတော့ ယခု ဒီသုတ်မှာ ဟောတော်မူတဲ့ သင်္ခါရ
မဟုတ်သေးဘူး။ ဒီသုတ်မှာ ဟောတော်မူတဲ့ သင်္ခါရကတော့ ခန္ဓာငါးပါးထဲက သင်္ခါရက္ခန္ဓာဆိုတဲ့ သင်္ခါရတွေဘဲ။ အဲဒါက
ပြုလုပ်တတ်တဲ့ သင်္ခါရတွေဘဲ။ အဲဒီသင်္ခါရတွေကို ခန္ဓဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော် (၇၂)မှာ--

သင်္ခါတ မဘိသင်္ခါရောန္တိတိ ခေါ ဘိက္ခဝေ တသ္မာ သင်္ခါရာတိ ဝုစ္စန္တိလို့ ဟောထားပါတယ်။ အနက်ပြန်ပြမယ်။

ဘိက္ခုဝေ-ရဟန်းတို့၊ သင်္ခတံ-ပြုအပ်သော ရုပ် ဝေဒနာစသည်ကို၊ ဝါ-ပြုအပ်သော ကိုယ် နှုတ် စိတ် အမှုအရာကို၊ အဘိသင်္ခရေန္တိ-ပြုတတ်ကုန်၏။ ဣတိ ခေါ် တသ္မာ-ထိုသို့ပြုတတ်သောကြောင့်၊ သင်္ခါရာတိ-သင်္ခါရတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-ခေါ်ဆို အပ်ကုန်၏-တဲ့။

အတိုချုပ်ပြောရယင် ရုပ်နာမ်အမှုအရာတွေဖြစ်အောင် ပြုတတ်တဲ့တရားတွေကို သင်္ခါရ (သင်္ခါရက္ခန္ဓာ)လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးထဲမှ ရုပ်ဆိုတာက ဆန့်ကျင်ဘက်အကြောင်းနှင့် တွေ့ရတဲ့အခါ တမျိုးတမည် ဖောက်ပြန်ရုံမျှဘဲ၊ သူ့သက်သက်နဲ့ ဘာမျှဖြစ်အောင် မပြုလုပ်တတ်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ သူက အထည်ခြပ်အနေနဲ့ ထင်ရှားနေတဲ့အတွက် သင်္ခါရတွေက ပြုလိုပြောလိုတဲ့အခါ ရုပ်က ပြုတဲ့အနေ ပြောဆိုတဲ့အနေနဲ့တော့ ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဝေဒနာဆိုတာကလဲ အကောင်း၊ အဆိုးများနဲ့ အလတ်စားအာရုံကို ခံစားရုံမျှဘဲ၊ သူကလဲ ဘာကိုမျှ ဖြစ်အောင် မပြုလုပ်တတ်ဘူး။ သညာ ဆိုတာကလဲ တွေ့ရတဲ့အာရုံကို မမေ့အောင် မှတ်သားထားရုံမျှဘဲ၊ ရုံးစာရေးများက မှတ်တမ်းတင်ထားသလို မှတ်သားရုံမျှဘဲ၊ သူကလဲ ဘာမျှဖြစ်အောင် မပြုမလုပ်တတ်ဘူး။ စိတ်ဝိညာဏ် ဆိုတာကလဲ ပေါ်လာတဲ့အာရုံကို သိရုံမျှဘဲ၊ မြင်ရုံမျှ ကြားရုံမျှ စသည်ဖြင့် အာရုံကို သိရုံမျှဘဲ၊ သူကလဲ ဘာကိုမျှ ဖြစ်အောင် မပြုမလုပ်တတ်ဘူး။ သွားခြင်း ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း လျောင်းခြင်း ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း လှုပ်ရှားခြင်း ပြုံးရယ်ခြင်း ပြောဆိုခြင်း ကြံသိခြင်း မြင်ခြင်း ကြားခြင်း စသော ကိုယ်နှုတ်စိတ်အမှုအရာ ရုပ်နာမ်သဘောများကို ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်တတ်တာကတော့ ဒီသင်္ခါရက္ခန္ဓာတရားတွေဘဲ။ သွားချင်တယ် ရပ်ချင်တယ် ထိုင်ချင်တယ် အိပ်ချင်တယ် စသည်ဖြင့် ပြောဆိုရတာဟာ ဒီသင်္ခါရက္ခန္ဓာဘဲ။ ဒီသင်္ခါရက္ခန္ဓာ၏ လှုံ့ဆော် စီမံမှုကြောင့် ကိုယ်နှုတ် စိတ်အမှုအရာ ဟူသမျှ ပြီးစီးနေတာဘဲ။

ဒါကြောင့် ကိုယ်နှုတ် စိတ်အမှုအရာဟူသမျှကို ငါက ပြုလုပ်နေတယ်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းတာဟာ ဒီသင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားစုကို အတ္တကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းတာဘဲ။ အဲဒါကို ကာရကအတ္တစွဲလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ် နှုတ် စိတ်အမှုအရာဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ပြုလုပ်သည်ဟု ထင်တာက ကာရကအတ္တစွဲ။

အဲဒီပြုလုပ်တတ်တဲ့ ငါကောင်ဟာ မိမိ၏ ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့လဲထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒါက နိဝါသီအတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်း တည်နေတဲ့ ငါကောင် ရှိသည်ဟု ထင်တာက နိဝါသီအတ္တစွဲ။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီပြုလုပ်တတ်တဲ့ ငါကောင်ဟာ ကိုယ်လုပ်ချင်ယင် လုပ်နိုင်တယ်၊ မလုပ်ချင်ယင်လဲ မလုပ်ပဲ နေနိုင်တယ်၊ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း အစိုးရနေတယ်လို့လဲ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒါက သာမီအတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ထဲမှာ အလိုအတိုင်း အစိုးရတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက သာမီအတ္တစွဲ။

အဲဒီသာမီအတ္တစွဲ နိဝါသီအတ္တစွဲ ကာရကအတ္တစွဲ ဆိုတဲ့ အတ္တစွဲသုံးမျိုးလုံးဖြင့်ပင် သင်္ခါရတရားတွေကို စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အမှန်ကတော့ အဲဒီလို စွဲလမ်းကြတဲ့အတိုင်း အတ္တကောင်တော့ မဟုတ်ဘူး။ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေကြတဲ့ သဘောတရားများမျှသာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ပြုလုပ်တတ်တဲ့ သင်္ခါရတွေဟာ အတ္တကောင်မဟုတ်ဘူးလို့ ဟောတော်မူတာပါဘဲ။ အဲဒီလို ဟောကြားရာမှာ သာမန်သတ္တဝါတွေရဲ့ အမြင်အားဖြင့် သွားခြင်း ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်းစသည်ကို ပြုလုပ်နေတဲ့ ငါကောင်ဟာ ထင်ရှားနေပါလျက် ဘာကြောင့် အတ္တကောင် ငါကောင် မဟုတ်ပါသလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဲဒီလို အမေးကို ပြေလည်စေရန် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလို ဆက်ပြီး အကြောင်းပြ ရှင်းလင်းတော်မူပါတယ်။

သင်္ခါရတို့ကို အတ္တမဟုတ်ဟု သိရန်အကြောင်းပြချက်

၈ ဟိ-သင်္ခါရတို့ဟာ အတ္တမဟုတ်ဟု သိရန် အကြောင်းကို ဆက်၍ ဖော်ပြရလျှင်၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ သင်္ခါရာ-ဤပြုလုပ်မှုသင်္ခါရတို့သည်၊ (ဣဒံ-ပုဒ်သည် နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် သင်္ခါရာ-ဟူသော ဗဟုဝုဒ်နှင့် အရတူ ပြု၍ ဟောထားပေသည်) အတ္တာ-မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင်သည်၊ အဘဝိသံသု-အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်ငြားအံ့၊ (ဧဝံသန္တေသု-သို့ဖြစ်ကြပါမူ) ဣဒံ သင်္ခါရာ-ဤ ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့သည်၊ အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ရန် အလိုငှါ၊ န သံဝတ္တေယျ-မဖြစ်ကြတန်လေရာ။ စ-ထို့ပြင်လဲ၊ မေ သင်္ခါရာ-ငါ၏ ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့သည်၊ ဧဝံ ဟောဇ္ဈ-ဤသို့ အကောင်းချည်း ဖြစ်ကြပါစေ၊ မေ သင်္ခါရာ-ငါ၏ ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့သည်၊ ဧဝံ မာ အဟေသု-ဤသို့ အဆိုးကား မဖြစ်ကြပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို၊ သင်္ခါရေသု-ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့၌၊ လဗ္ဗေထ-ရအပ်ရာ-ရနိုင်ရာ၏-တံ့။

သင်္ခါရတရားတွေ ဆိုတာ လှုံ့ဆော် စီမံတတ်တဲ့ စေတနာ အမှုရိုသော စေတသိက်တရားတွေပါဘဲ၊ စေတသိက် ၅၂-ပါး ရှိတဲ့အနက်က ဝေဒနာနဲ့ သညာမှ တပါးသော စေတသိက်များပါဘဲ၊ သုတ္တန်ဒေသနာတော်များမှာတော့ အကြီးအကဲ ဖြစ်တဲ့ စေတနာကိုသာ သင်္ခါရတရားအနေဖြင့် သရုပ်ထုတ်ပြီး ဟောထားပါတယ်။ အဘိဓမ္မာဒေသနာမှာတော့ ဖဿ မနသိကာရ ဝိတက် ဝိစာရ ပီတိ ဆန္ဒ လောဘ ဒေါသ မောဟ အလောဘ အဒေါသ အမောဟစသော စေတသိက်များကိုလဲ သင်္ခါရက္ခန္ဓာအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝေဒနာနဲ့ သညာမှတပါးသော စေတသိက် ငါးဆယ်ကို သင်္ခါရက္ခန္ဓာ လို့ မှတ်ယူရတယ်။ အဲဒီ စေတသိက်-ငါးဆယ်က ကိုယ်အမူအရာ အမျိုးမျိုးကိုလဲဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်တိုက်တွန်းပေးနေတယ်။ သွားလိုက် ရပ်လိုက် ထိုင်လိုက် အိပ်လိုက် ကွေးလိုက် ဆန့်လိုက် ပြီးလိုက် ပြောလိုက် စသည်ဖြင့် မဆိုသော်လဲ ဆိုနေ သလိုပင် ကိုယ်နှုတ်အမူအရာ အမျိုးမျိုးကို ပြုလုပ် ပြောဆိုအောင်စေခိုင်း တိုက်တွန်းနေတယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရတွေရဲ့ စေခိုင်း တိုက်တွန်းချက်အရဖြင့် သွားခြင်း စသော ကိုယ်နှုတ် အမူအရာတွေ ဖြစ်နေတယ်။ မြင်မှု ကြားမှု ကြံမှုစသည်ဖြစ်အောင်လဲ ဒီသင်္ခါရတွေကပဲ ကြည့်လိုက် နားထောင်လိုက် ကြံလိုက်စသည်ဖြင့် မဆိုသော်လဲ ဆိုနေသလိုပင် စေခိုင်းတိုက်တွန်းနေတယ်။ ဒါကြောင့် မြင်မှု ကြားမှု ကြံသိမှု စသော စိတ်အမူအရာတွေလဲ ဖြစ်နေတယ်။

သင်္ခါရက နှိပ်စက်နေပုံ

အဲဒီလို ကိုယ်နှုတ် စိတ်အမူအရာတွေကို ပြုလုပ်နေတဲ့ သင်္ခါရတွေဟာ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင်ဟုတ်ယင် မိမိအား နှိပ်စက်ဖို့ရာ မဖြစ်ကြတန်လေရာ-မဖြစ်သင့်ကြပေဘူးလို့ ဒီလိုလဲ ဆင်ခြင်ကြည့်ရမယ်တဲ့။ ဘယ်လိုနှိပ်စက်နေပါ သလဲ ဆိုတော့-လိုချင်မက်မောပြီး ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်စိတ်ပင်ပန်း ဆင်းရဲရတယ်။ မပြောသင့်တာကို ပြောမိလို့ အရက် တကွ အကျိုးနဲ့ခြင်းလဲ ဖြစ်ရတတ်တယ်။ မပြုသင့်တာ ပြုမိလို့ ယခု မျက်မှောက်တွင်ပင် ရာဇဝတ်အပြစ်သင့်ခြင်း စသည်ဖြင့် ဒုက္ခရောက်ရတယ်။ အလိုရှိတာတွေကို ကြံတွေးပြီးတော့လဲ စိတ်ပူပန်ရတယ်။ မစားနိုင် မအိပ်နိုင် တမိုင့်မိုင့်နဲ့ ဒုက္ခရောက်နေ ရတတ်တယ်။ သူ့ ဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်း လိမ်လည်ခြင်းစသော မကောင်းမှုကို ပြုမိတဲ့အတွက် အပါယ်လေးပါး ကျရောက် ပြီးတော့လဲ အကြီးအကျယ် ဆင်းရဲရတယ်။

ထို့အတူပင် ဒေါသနှင့်တကွ ဖြစ်တဲ့စေတနာက တိုက်တွန်းတဲ့အတိုင်း မပြောသင့် မပြုသင့်တာတွေကို ပြောမိ ပြုမိလို့လဲ အရက်တကွ အကျိုးနဲ့ဖြစ်ရခြင်း စသော ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရတယ်။ မောဟ မာန ဒိဋ္ဌိစသော တရားဆိုးတို့နှင့်တကွ ဖြစ်တဲ့ စေတနာ၏ တိုက်တွန်းချက်အရ မပြောသင့် မပြုသင့်တာတွေကို ပြုမိ ပြောမိလို့လဲ ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရတယ်။ စိတ်ပူပန်ပင်ပန်းပြီးတော့လဲ ဆင်းရဲရတယ်။ ကြံစည် ပြောဆို ပြုလုပ်နေယင်းလဲ ဆင်းရဲရတယ်။ မကောင်းမှု ဖြစ်ပြီး အပါယ်လေးပါး ကျရောက်စေသောအားဖြင့်လဲ ဆင်းရဲစေတယ်။ အဲဒီလို ဆင်းရဲစေပြီး နှိပ်စက်တာပါဘဲ။ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင် ဟုတ်ယင်တော့ အဲဒီလို ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရအောင် နှိပ်စက်မှာ မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။

သင်္ခါရဟာ အလိုအတိုင်းမဖြစ်

နောက်ပြီးတော့ သင်္ခါရ ဆိုတဲ့ပြုလုပ်မှုတွေဟာ မိမိအတွင်းသား အတ္တကောင်ဟုတ်ယင် ကောင်းစား ချမ်းသာစေနိုင် တဲ့ အပြုကောင်းတွေချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ အပြုဆိုးတွေတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့ မိမိအလိုအတိုင်း စီမံခန့်ခွဲလို့လဲ ရသင့်ပါတယ်တဲ့။ အဲဒီလို မိမိအလိုအတိုင်း ဖြစ်ရဲ့လား၊ အစိုးရပါရဲ့လားလို့လဲ ဆင်ခြင်ကြည့်ဖို့ပါဘဲ။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ကြည့်ယင် ကိုယ့်အလို အတိုင်း မဖြစ်ကြောင်း အစိုးရကြောင်းကို ထင်ရှားတွေ့ရပါလိမ့်မယ်။ မပြောသင့်တာ ပြောနေတာကိုလဲ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ မပြုသင့်တာ ပြုနေတာကိုလဲ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ မကြံသင့်တာ ကြံနေတာကိုလဲ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို မဖြစ်စေချင်တဲ့ ကိုယ်နှုတ်စိတ်အမူအရာတွေကို ပြုလုပ်ပြောဆိုနေတာ ကြံစည်နေတာတွေဟာ မိမိအလိုအတိုင်း အစိုးရလိုက်တာ။ အဲဒီလို အစိုးရသောကြောင့် ပြုလုပ်အားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေကို “အတ္တကောင် ငါကောင်မဟုတ်ဘူး၊ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ

ဖြစ်နေတဲ့ အနတ္တသဘောတရားမျှဘဲ”လို့ သိရပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ပြီး ကာရကအတ္တစွဲကို ပယ်နိုင်အောင် မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုလဲ တည့်တည့်မတ်မတ်အကြောင်းပြတော်မူပါတယ်။

အတ္တမဟုတ်ပုံကို တည့်တည့်အကြောင်းပြချက်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ စ-စင်စစ်မှချအားဖြင့် သော်ကား၊ သင်္ခါရာ-ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့သည်၊ ယသ္မာ-အကြွင့်ကြောင့်၊ အနတ္တာ-(အတွင်းသားအထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်ချေ၊ တသ္မာ-ထိုသို့ အတ္တကောင်မဟုတ်သောကြောင့်၊ သင်္ခါရာ-ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့သည်၊ အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ရန်အလို့ငှါ၊ သံဝတ္တန္တိ-ဖြစ်နေကြချေသည်။ စ-ထို့ပြင်လည်း၊ မေ သင်္ခါရာ-ငါ၏ ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့သည်၊ ဧဝံ ဟောန္တု-ဤသို့အကောင်းချည်းဖြစ်ကြပါစေ၊ မေ သင်္ခါရာ ငါ၏ ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့သည်၊ ဧဝံမာ အဟေသံ-ဤသို့အဆိုးကား မဖြစ်ကြပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို၊ သင်္ခါရေသု-ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့၌၊ န လတ္တတိ-မရအပ်-မရနိုင်ပဲ ရှိချေသည် တဲ့။

အမှန်စင်စစ်အားဖြင့်တော့ ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတွေဟာ မိမိ၏အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး၊ သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ ဖြစ်နေကြတဲ့ အနတ္တသဘောတရားများသာ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပြုလုပ်မှုသင်္ခါရတွေက မိမိကို နှိပ်စက်နေကြတယ်တဲ့။ ဘယ်လို နှိပ်စက်နေကြသလဲဆိုတော့-ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်းပါဘဲ။ ပါပမိတ္တဆိုတဲ့ မိတ်ဆွေညံ့ ဆရာညံ့ကိုမှီ၍ ဖြစ်စေ၊ အယောနိသောမနသိကာရ ဆိုတဲ့ မသင့်တော်တဲ့ နှလုံးသွင်းမှုကြောင့်ဖြစ်စေ မပြုသင့်တာတွေကို ပြုလုပ်တယ်၊ မပြောသင့်တာတွေကို ပြောတယ်၊ မကြံသင့်တာတွေကို ကြံတယ်၊ ပြုပုံ ပြောပုံ ကြံပုံတွေကတော့-လောက ဘက်ကဆိုယင် သူတပါးတို့ ကဲ့ရဲ့ဘွယ်အလုပ်တွေကို လုပ်တယ်၊ ရာဇဝတ်အပြစ်နဲ့ စပ်တဲ့အမှုတွေကို ပြုတယ်၊ စီးပွား ပျက်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ သေရည်အရက်ဘိန်း စသည်တို့ကို သောက်စားသုံးစွဲတယ်၊ လောင်းကစားမှုကို ပြုတယ်၊ လိုချင်မက်မောမှု အမျက်ဒေါသထွက်မှုကြောင့် မပြောသင့်တဲ့စကားကို ပြောဆိုတယ်၊ အဲဒီလိုပြုလုပ် ပြောဆိုခြင်းကြောင့် စီးပွားဥစ္စာပျက်ခြင်း အပြစ်ဒဏ် သင့်ခြင်း မိတ်ပျက်ဆွေပျက်ဖြစ်ခြင်း စသည်ဖြင့် ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရတယ်။ သံသရာဘက်က ဆိုယင်တော့ သူ့အသက်သတ်ခြင်း သူ့ဥစ္စာခိုးယူခြင်း စသော မကောင်းမှုတွေကို ပြုမိယင် အဲဒီမကောင်းမှုတွေက မကောင်းကျိုးတွေကို ပေးတယ်၊ အပါယ်လေးပါးသို့ ကျရောက်စေပြီး ဒုက္ခရောက်စေတယ်။ အဲဒီလို မကောင်းကျိုးတွေကို ရစေသောအားဖြင့် ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရက နှိပ်စက်တာပါဘဲ။ ဒီနေရာမှာ ဂုံးတိုက်တဲ့ အကုသိုလ် သင်္ခါရကြောင့် ဒုက္ခရောက်ရပုံ ဝတ္ထုတစ်ခုကို ထုတ်ပြ ရဦးမယ်။

အပ်တွေအစူးဝင်ခံနေရတဲ့ ပြိတ္တာဝတ္ထု

တချိန်က အရှင်လက္ခဏနဲ့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့ဟာ ဆွမ်းခံရန်အတွက် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ ဆင်းလာကြတယ်။ အဲဒီလို ဆင်းလာနေကြစဉ်မှာ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်က ပြိတ္တာတစ်ကောင်ကို အဘိညာဏ်မျက်စိဖြင့် တွေ့မြင်ရတယ်။ အဲဒီပြိတ္တာ၏ ကိုယ်ကို အပ်တွေက စူးဝင်ဖောက်ထွင်း သွားနေကြတယ်။ တချို့ အပ်တွေက ခေါင်းထဲ ထိုးဝင်ပြီး မျက်နှာက ပါးစပ်က ထွက်သွားကြတယ်။ တချို့က မျက်နှာမှ ပါးစပ်မှ ထိုးဝင်ပြီး ရင်ဘတ်က ထွက်သွားကြတယ်။ တချို့က ရင်ဘတ်မှ ထိုးဝင်ပြီး ဝမ်းဗိုက်က ထွက်သွားကြတယ်။ တချို့က ဝမ်းဗိုက်မှ ထိုးဝင်ပြီး ပေါင်များမှ ထွက်သွားကြတယ်။ တချို့က ပေါင်များမှ ထိုးဝင်ပြီး ခြေသလုံးမှ ဖောက်ထွက်သွားကြတယ်။ တချို့က ခြေသလုံးများမှ ထိုးဝင်ပြီး ခြေဖဝါးများမှ ဖောက်ထွက်သွားကြတယ်။ အဲဒီပြိတ္တာဟာ နာကျင်ရှာလွန်းလို့ ဟစ်အော်ပြီး ပြေးသွားနေရတာတယ်။

အပ်တွေက အဲဒီပြိတ္တာ ပြေးသွားရာမှာလိုက်ပြီး စူးဝင်ထိုးဖောက်နေကြတယ်။ အဲဒါကိုမြင်ရတော့ အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန်က မိမိမှာ ဒီလိုပြိတ္တာဖြစ်ကြောင်း သင်္ခါရတွေ ကင်းနေပြီဖြစ်ကြောင်း စဉ်းစားဆင်ခြင်မိတဲ့အတွက် ဓမ္မပီတိဖြစ်ပြီး ပြုံးမိတယ်။ အဲဒီလို ပြုံးတာကို အတူကြုံလာတဲ့ အရှင်လက္ခဏမထေရ်က မြင်ရလို့ ပြုံးခြင်း၏အကြောင်းကို မေးမြန်းတယ်။ အရှင်လက္ခဏမထေရ်ကတော့ အဲဒီပြိတ္တာကို မမြင်ရဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီပြိတ္တာအကြောင်းကို ပြောယင် အရှင်လက္ခဏမထေရ် ယုံချင်မှ ယုံမယ်၊ မယုံယင်ပြစ်မှားတတ်တယ်။ ဒါမျိုးက ထောက်ခံမည့်သက်သေရှိမှ ပြောသင့်တယ်။ ဒါကြောင့် အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန်က မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်တဲ့အခါကျမှ ဒီအကြောင်းကို မေးပါလို့ ပြောပါသတဲ့။

ဆွမ်းကိစ္စပြီးလို့ မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်တဲ့အခါကျတော့ အရှင်လက္ခဏမထေရ်က ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ သက်ဆင်း နေစဉ်က အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ပြုံးတာဟာ ဘာကြောင့်ပါလဲလို့ မေးတယ်။ အဲဒီတော့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်က အပ်တွေက စူးဝင် ဖောက်ထွင်းလို့ အတိဒုက္ခရောက်နေရတဲ့ ပြိတ္တာကိုမြင်ရလို့ မိမိမှာ ဒီလိုအကုသိုလ်သင်္ခါရတွေ လုံးဝကင်း နေတာကို ဆင်ခြင်မိတဲ့အတွက် ပြုံးမိတဲ့အကြောင်း ဖြေကြားပါတယ်။

အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက “ငါဘုရား၏ တပည့်သာဝကတွေမှာ ဉာဏ်မျက်စိပြည့်စုံကြပါပေစွ”လို့ ချီးမွမ်းတော်မူပြီးတော့ “ဗောဓိပင်အောက် အပရာဇိတ ပလ္လင်ထက်မှာ ဘုရားဖြစ်မည့်ညဉ့်ကပင် အဲဒီပြိတ္တာကို မြင်တော်မူခဲ့ကြောင်း၊ သို့သော် မျက်မြင်သက်သေ အထောက်အထားမရှိသေး၍ အဲဒီ ပြိတ္တာအကြောင်းကို မဟောခဲ့သေးကြောင်း၊ ယခုတော့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် ပေါ်လာတဲ့အတွက် အဲဒီပြိတ္တာအကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောတော်မူကြောင်း” စသည်ဖြင့် မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီပြိတ္တာဟာ လူဖြစ်ခဲ့စဉ် ဘဝတုန်းက ဂုံးတိုက် စကားပြောခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကံ သင်္ခါရကြောင့် ငရဲသို့ကျရောက်ပြီး အနစ်သိန်းပေါင်းများစွာ ငရဲဆင်းရဲကို ခံစားခဲ့ရကြောင်း၊ ငရဲမှ လွတ်မြောက်လာပြီးတော့ အဲဒီ အကုသိုလ်ကံကြွင်းကြောင့် ပြိတ္တာ ဖြစ်ပြီး ဒုက္ခရောက်နေရကြောင်း စသည်ကိုလဲ ထုတ်ဖော်ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီပြိတ္တာကို ပကတိမျက်စိနဲ့တော့ မမြင်နိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် အရှင်လက္ခဏကလဲ မမြင်ရ မသိရလို့ မေးတာဘဲ၊ အဲဒီ ပြိတ္တာရဲ့ ကိုယ်ထံ စူးဝင်ဖောက်ထွင်းနေတဲ့ အပံတွေဟာ လူတွေပေါ် တခြားသတ္တဝါတွေပေါ်တော့ မကျဘူး၊ အကုသိုလ်သင်္ခါရ ပြုခဲ့တဲ့ အဲဒီ ပြိတ္တာရဲ့ ကိုယ်ပေါ်မှာသာ ကျရောက်ပြီး နှိပ်စက်နေတယ်၊ အဲဒါဟာ သင်္ခါရက နှိပ်စက်ပုံပါဘဲ။

ဒီပြင် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ် တွေ့မြင်ရတဲ့ အခြားပြိတ္တာတွေလဲ ရှိပါသေးတယ်၊ နွားသတ်သမားက ဖြစ်လာတဲ့ ပြိတ္တာကိုတော့ လင်းတတွေ ကျီးတွေ စွန်တွေက လိုက်ပြီး ထိုးဆိတ်နေကြတယ်၊ ပြိတ္တာဟာ နာရှာလွန်းလို့ ဟစ်အော် မြည်တမ်းပြီး ပြေးလွှားနေရတယ်။

ငှက်မုဆိုးက ဖြစ်နေတဲ့ အသားတုံး ပြိတ္တာဟာ ထို့အတူပင် လင်းတ၊ ကျီး၊ စွန်တွေက လိုက်ပြီး ထိုးဆိတ်နေလို့ ဟစ်အော် မြည်တမ်းပြီး ပြေးနေရရှာတယ်။

သိုးသတ်သမားက ဖြစ်လာတဲ့ ပြိတ္တာမှာတော့ အပေါ်ယံက အရေခွံမရှိပဲ သွေးသံရဲရဲနဲ့ ဖြစ်နေရှာတယ်၊ လင်းတ၊ ကျီး၊ စွန်တွေက လိုက်ပြီး ထိုးဆိတ်နေလို့ ဟစ်အော်ပြီး ပြေးလွှားနေရရှာတယ်။

ဝက်သတ်သမားက ဖြစ်လာတဲ့ ပြိတ္တာရဲ့ ကိုယ်ပေါ်ကိုတော့ ဓားသန်လျက်တွေက ကျကျပြီး ထိုးဆွခတ်ဖြတ်နေတယ်။ သားသတ်မုဆိုးက ဖြစ်လာတဲ့ ပြိတ္တာရဲ့ ကိုယ်ပေါ်ကိုတော့ လှံတွေက ကျကျလာပြီး ထိုးဆွနေတယ်။ အဲဒီပြိတ္တာတွေလဲ ဟစ်အော်ပြီး ပြေးလွှားနေကြရတယ်။

ဒီပြင်လဲ သူတပါးကို နှိပ်စက်လို့၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံကို ကျူးလွန်ခဲ့လို့ စသည်ဖြင့် အကုသိုလ်ကံသင်္ခါရ တွေကြောင့် ပြိတ္တာဖြစ်ပြီး အတိဒုက္ခရောက်နေကြတဲ့ ပြိတ္တာတွေကိုလဲ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်က တွေ့မြင်ရတယ်။ အဲဒီ ပြိတ္တာတွေ ဒုက္ခရောက်နေကြတာဟာ အကုသိုလ်ကံသင်္ခါရ၏ အနှိပ်စက်ခံနေကြရတာဘဲ။

ငရဲသားတွေ တိရစ္ဆာန်တွေ ဒုက္ခရောက်နေကြရတာဘဲ သူတို့ပြုမိတဲ့ အကုသိုလ်သင်္ခါရတွေ၏ အနှိပ်စက်ကို ခံနေကြရတာဘဲ။ လူလောကမှာ စားဝတ်နေရေး မပြည့်စုံလို့ ရောဂါဆိုးနှိပ်စက်လို့၊ နိုင်သူတွေက နှိပ်စက်လို့စသည်ဖြင့် ဒုက္ခရောက်နေကြရတာလဲ အကုသိုလ် သင်္ခါရတွေကြောင့်ဘဲ။ အဲဒါတွေဟာ သင်္ခါရတွေက အတွင်းသား အတ္တကောင် မဟုတ်တဲ့အတွက် နှိပ်စက်နေတာတွေပါဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ အကုသိုလ်သင်္ခါရတွေ မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့လဲ စီမံခန့်ခွဲလို့မရဘူး၊ ကုသိုလ်သင်္ခါရတွေချည်းသာ ဖြစ်နေပါစေလို့လဲ စီမံခန့်ခွဲလို့မရဘူး။ အဲဒါကတော့ ယောဂီတွေမှာ အထင်အရှား တွေ့နေရတာဘဲ။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က ရှုမှတ်မှု ဝိပဿနာသင်္ခါရတွေချည်း ဖြစ်နေစေချင်တယ်၊ ဒါပေမဲ့ ရှုမှတ်နေယင်းထဲကပင် အလွတ်စိတ်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာကို အားထုတ်ခါစမှာ တွေ့ရတတ်တယ်။ လောဘက ခေါင်းဆောင်ပြီး ဟိုလိုလုပ်ယင် ကောင်းနိုးနိုး၊ ဒီလိုလုပ်ယင် ကောင်းနိုးနိုး ကြံစည်မိတတ်တယ်။ ဒေါသ၊ မာန စသည်တို့က ခေါင်းဆောင်ပြီး ကြံစည်မှုတွေလဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒါတွေဟာ မဖြစ်စေချင်တဲ့ သင်္ခါရတွေဘဲ၊ သူတို့ကလဲ ဒီလိုလုပ်လိုက် ဟိုလိုလုပ်လိုက် စသည်ဖြင့် စီမံတိုက်တွန်းနေတယ်၊ ယောဂီကတော့ အဲဒီလို အလွတ်စိတ်အကြံ သင်္ခါရတွေကို “နှစ်သက်တယ်၊ လိုချင်တယ်၊ ကြံတယ်”စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ပယ် သွားရတယ်။

ယခု ပြောပြခဲ့တဲ့အတိုင်း ကြံစည်ပြုလုပ်မှု အားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေဟာ မိမိအား ဆင်းရဲအောင် ဖန်တီးနေကြတယ်၊ မိမိအလိုအတိုင်း အကောင်းချည်းလဲ မဖြစ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မိမိ၏အတွင်းသား အတ္တကောင် ငါကောင် မဟုတ်ဘူး၊ သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ ဖြစ်နေတဲ့ အနတ္တသဘောတရားဘဲလို့ သိရတယ်။ ဘာနဲ့တူသလဲ ဆိုယင် မိုးရွာတာ နေပူတာ လေတိုက်တာများနဲ့ တူပါတယ်။ မိုးဟာ ကိုယ်နဲ့ ဘာမျှမဆိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်က မိုးရွာစေချင်ပေမဲ့ မိုးတိမ်သားတို့

အခိုးအငွေလေဓာတ်တို့ဆိုတဲ့ အကြောင်းမညီညွတ်ယင် မရွာဘူး၊ ကိုယ်က မရွာစေချင်ပေမဲ့ သူ့အကြောင်းညီညွတ်တဲ့အခါ ရွာတာဘဲ။ ထို့အတူပင် နေဆိုတာလဲ ကိုယ်နဲ့ဘာမျှ မဆိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်က နေပူစေချင်ပေမဲ့ တိမ်တိုက်တွေ ဖုံးကွယ်နေယင် မပူဘူး၊ ကိုယ်က နေမပူစေချင်ပေမဲ့ တိမ်အကာအကွယ်မရှိတဲ့အခါ ပူတာဘဲ။ ထို့အတူပင် လေတွေဆိုတာ ကလဲ ကိုယ်က တိုက်စေချင်ပေမဲ့ သူ့အကြောင်း မညီတဲ့အခါ လေမလာဘူး၊ ကိုယ်က လေမတိုက်စေချင်ပေမဲ့ သူ့အကြောင်း ညီညွတ်တဲ့အခါ လေကလာတာ တိုက်တာဘဲ။ အဲဒီမိုးတို့ နေတို့ လေတို့ဟာ ကိုယ်နဲ့ဘာမျှမဆိုင်လို့ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မဖြစ်ကြသလိုပင် မိမိ၏ကိုယ်ထဲမှ သင်္ခါရတွေကလဲ မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့အတွက် မိမိ၏အလိုအတိုင်း မဖြစ်ကြဘူး၊ သူ့အကြောင်းအား လျော်စွာသာ ဖြစ်နေကြတာဘဲ။ ဒါကြောင့် ဒီသင်္ခါရတွေလဲ အတ္တကောင် မဟုတ်ပါဘူးတဲ့။ ယခုအဲဒီလို ဟောထားတဲ့ ပါဠိ၏ မြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ် ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

မြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ်

ရဟန်းတို့၊ ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့သည် (မိမိ၏ အတွင်းသားအထည်ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အတ္တကောင်ဟုတ်ပါမူ ဤပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့သည်(မိမိအား)နှိပ်စက်ဖို့ရာ မဖြစ်ကြတန်လေရာ၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့သည် ဒီလို အကောင်းချည်းဖြစ်ကြပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတွေ မဖြစ်ကြပါစေနဲ့”လို့ ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ ရလေရာ၏။

အမှန်အားဖြင့်တော့ ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတွေဟာ (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် သင်္ခါရတို့က (မကောင်းကျိုးများကို ဖြစ်စေလျက်) နှိပ်စက်နေကြချေသည်၊ ထို့ပြင် “ငါ၏သင်္ခါရတို့သည် ဒီလို အကောင်းချည်းဖြစ်ကြပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတွေတော့ မဖြစ်ကြပါစေနဲ့”လို့ ပြုလုပ်မှု သင်္ခါရတို့၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ မရပဲ ရှိချေသည်။

ရှုမှတ်နေယင်း အနတ္တထင်ပုံ

ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီများမှာတော့ မိမိတို့အလိုအတိုင်း မဖြစ်ပုံ၊ အစိုးမရပုံဟာ အင်မတန် ထင်ရှားပါတယ်။ ဖောင်းတယ်၊ ပိန်တယ်၊ ထိုင်တယ်၊ ထိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း ညောင်းလာယင် ညောင်းတယ်၊ ညောင်းတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင်း ပြင်ချင်တဲ့စိတ်က ဖြစ်လာတယ်။ စိတ်လို့ ဆိုရပေမဲ့ အမှန်ကတော့ ပြင်လိုတဲ့ စေတနာအမှူးရှိတဲ့ သင်္ခါရတွေပါဘဲ။ အဲဒီစေတနာက ပြင်လိုက် ပြင်လိုက်လို့ မဆိုသော်လဲ ဆိုဘိ သကဲ့သို့ တိုက်တွန်းနေပါတယ်။ သူက တိုက်တွန်းတာကြောင့် ယောဂီက မပြင်ပဲ ရှုမှတ်နေချင်ပေမဲ့ တော်တော်ကြာတော့ မနေနိုင်တော့ဘူး ပြင်လိုက်ရတယ်။ အဲဒီပြင်ချင်တာနဲ့ ပြင်တာဟာ မဖြစ်စေချင်တဲ့ သင်္ခါရတွေပါဘဲ။ ထို့အတူပင် နာခြင်း၊ ပူခြင်း၊ ယားယံခြင်းစသော ဒုက္ခဒေသာများကို ရှုမှတ်နေယင်းလဲ ပြုပြင်ချင်လို့ ပြုပြင်လိုက်ရတယ်။ ဒါလဲ မဖြစ်စေချင်တဲ့ သင်္ခါရတွေဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်နေယင်း မဖြစ်စေချင်တဲ့ ကာမဝိတက်စသည်တွေ ဖြစ်လာတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အဲဒါလဲ မဖြစ်စေချင်တဲ့သင်္ခါရတွေ ဖြစ်လာတာဘဲ။ အဲဒီလို ကြံစည်မှုတွေကိုတော့ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်နေယင်းထဲက အခြားတနေရာရွေ့ဘို့ တယောက်ယောက်နဲ့ သွားတွေ့ဘို့၊ စကားပြောဘို့၊ ဟိုဟိုဒီဒီကြည့်ရှုဘို့၊ အလုပ်တခုခုကို လုပ်ဘို့ စသည်ဖြင့် ကြံစည်တိုက်တွန်းမှုတွေလဲ ရံခါရံခါဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒါတွေလဲ မဖြစ်စေချင်တဲ့ သင်္ခါရတွေဘဲ။ အဲဒီလို သင်္ခါရတွေကိုလဲ လက်မခံဘဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်ရတယ်။ အဲဒါတွေဟာ အလိုအတိုင်းမဖြစ်တာ အစိုးမရတာတွေပါဘဲ။ အဲဒီ အစိုးမရပုံနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် သာမီအတ္တစွဲ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ထဲမှာ အလိုအတိုင်း အစိုးရတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက သာမီအတ္တစွဲ။

ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ကိုယ်ဖြစ်ချင်တဲ့အတိုင်း မဖြစ်ပဲ မဖြစ်စေချင် တာတွေ ဖြစ်ဖြစ်နေတာကို တွေ့ရလို့ ဒီသာမီအတ္တစွဲကို ပယ်နိုင်ပါတယ်။ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ခဏမစဲ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေတာကို တွေ့ရလို့၊ မပျက်စေချင်တဲ့ အသိကောင်းတွေပါ ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရသောကြောင့်လဲ အစိုးရတယ် ထင်တဲ့ ဒီသာမီအတ္တစွဲကို ပယ်နိုင်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မပျက်ပဲ တည်တံ့နေတာကို မတွေ့ရဘူး၊ ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွား တာ တွေ့ကိုသာ တွေ့နေရသောကြောင့် ကိုယ်ထဲမှာ ငါကောင်က အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ထက်မှတ်ခဲ့တဲ့ နိဝါသီအတ္တစွဲကိုလဲ ပယ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ နိဝါသီအတ္တစွဲဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်းတည်နေတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက နိဝါသီအတ္တစွဲ။

နောက်ပြီးတော့ သူ့ဆိုင်ရာ ဆိုင်ရာ အကြောင်းများညီညွတ်မှ ဖြစ်တာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ တွေ့ပုံကတော့ မျက်စိလဲ ရှိမှ မြင်စရာအဆင်းလဲရှိမှ သင့်တော်တဲ့အလင်းလဲရှိမှ ကြည့်မှုနဲ့လုံးသွင်းမှုလဲ ရှိမှ မြင်သိမှုဖြစ်တယ်။ မျက်စိနဲ့ မြင်စရာ အဆင်းက ထင်ရှားရှိနေယင် မမြင်ချင်လို့လဲ မရဘူး။ မြင်တော့တာဘဲ။ ထို့အတူပင် နားရယ် အသံရယ် အကွယ်အကာ မရှိတဲ့ ဟင်းလင်းပြင်ရယ် နှလုံးသွင်းမှုရယ် ဒီအကြောင်းများရှိမှ ကြားတယ်။ နားနဲ့ အသံထင်ရှားရှိနေယင် မကြားချင်ပေမဲ့ ကြားနေတာဘဲ။ ကိုယ်ရယ် ထိစရာရယ် အမာခံရပ်ရယ် နှလုံးသွင်းမှုရယ် ဒီအကြောင်းများရှိမှ ထိသိတယ်။ ကိုယ်နဲ့ တွေ့ထိ စရာရှိယင် မထိချင်ပေမဲ့ ထိသိသွားတာဘဲ-စသည်ဖြင့် သူ့ဆိုင်ရာအကြောင်းများကြောင့် မြင်မှု ကြားမှုစသော သူ့ဆိုင်ရာ အကျိုးများ ဖြစ်နေတာကို တွေ့မြင်ရတဲ့အတွက် မြင်အောင် ကြားအောင် စသည်ကို ပြုတတ်တဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်ဆိုတာ မရှိဘူးလို့ သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် အမူအရာဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ပြုလုပ်သည်ဟု ထင်တဲ့ ကာရကအတ္တစွဲ ကိုလဲ ပယ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ ကာရကအတ္တစွဲ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ် နှုတ် စိတ် အမူအရာဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင်
ပြုလုပ်သည်ဟု ထင်တာက ကာရကအတ္တစွဲ။

အဲဒီ ကာရကအတ္တစွဲကို ပယ်နိုင်အောင်လို့ “ပြုလုပ်မှုသင်္ခါရတွေဟာ အတ္တမဟုတ်ဘူး”လို့ ရှင်းလင်း ဟောကြားတော် မူတာပါဘဲ။ သင်္ခါရတွေ အတ္တမဟုတ်ပုံ ရှင်းလင်းပြချက် စုံလောက်ပါပြီ၊ ဒီကနေ့ ဒီတွင်ဘဲ ရပ်ပြီး တရားပွဲသိမ်းကြစို့။

ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝန ကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့်။ပ။ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

တတိယပိုင်း ပြီး၏။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

ခတ္တပ္ပပိုင်း

၁၃၂၅-ခုနှစ် ဝါဆိုလပြည့်နေ့ဟောသည်။

တရားအနှစ်သက်

ဒီကနေ့ဟာ ဝါဆိုလပြည့် နေ့ထူး နေ့မြတ်ဖြစ်တယ်။ အယင်တနစ်က ဒီနေ့မှာ မေ့စကြာသုတ်တရားတော်ကိုလဲ ဟောဘူးပါပြီ။ ယခုတော့ အစဉ်ကျရောက်နေတဲ့ အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဆက်ဟောရမယ်။ သင်္ခါရတရားတွေ အတ္တမဟုတ်ပုံ အထိ ဟောလိုပြီးခဲ့ပါပြီ။ ယခု ဝိညာဏ် အတ္တမဟုတ်ပုံကို ဟောရမယ်။

စိတ်ဝိညာဏ် အတ္တကောင်မဟုတ်

ဝိညာဏ် ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ၊ ဝိညာဏဉ္စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ၊ နယိဒံ ဝိညာဏံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ။ လဗ္ဘေထ စ ဝိညာဏေ “ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ”တိ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဝိညာဏံ အနတ္တာ၊ တသ္မာ ဝိညာဏံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ၊ န စ လဗ္ဘတိ ဝိညာဏေ “ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာအဟောသီ”တိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဝိညာဏံ-စိတ်ဝိညာဏ်သည်။
အနတ္တာ-အတ္တကောင် မဟုတ်။

ဝိညာဏ်ဆိုတာ မြင်သိစိတ်၊ ကြားသိစိတ်၊ နံသိစိတ်၊ စားသိစိတ်၊ ထိသိစိတ်၊ ကြံသိစိတ် ဆိုတဲ့ ဒီ ၆-ပါးပါဘဲ။ အဲဒီ စိတ် ဝိညာဏ် ၆-ပါးကို အတ္တကောင် ငါကောင်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်း နေကြတယ်။ မြင်တာ ငါဘဲ၊ ငါက မြင်တယ်။ ကြားတာလဲ ငါဘဲ၊ ငါကကြားတယ် စသည်ဖြင့် အဲဒီ စိတ်ဝိညာဏ် ၆-ပါးကို ငါတယောက်တည်းအနေဖြင့် ထင်မြင် စွဲလမ်း နေကြတယ်။ အဲဒီလို စွဲလမ်းစရာလဲ ကောင်းနေတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် မြင်သိမှု ကြားသိမှု စသည်မရှိတဲ့ တုံးတိုင် ကျောက်ခဲ မြေကြီးခဲ သစ်သားရုပ် ကျောက်ရုပ် ရွှံ့ရုပ် စသည်တွေကို အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်လို့ မဆိုရဘူး။ မြင်သိမှု ကြားသိမှု စသည်ရှိမှပဲ အသက်ရှင်နေတဲ့ အကောင်လို့ အသိအမှတ် ပြုကြရတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ မြင်သိစိတ်စသည်ဟာ အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်လို့ စွဲလမ်းစရာပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ထင်မြင်စွဲလမ်းတဲ့အတိုင်း အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်တော့ စင်စစ်အားဖြင့် မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက စိတ် ဝိညာဏ်ဟာ အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူးလို့ ဟောတော်မူတာပါဘဲ။ ဘာကြောင့်အတ္တကောင် မဟုတ်ကြောင်း သိရပါသလဲလို့ မေးဘွယ်ရှိတဲ့အတွက် အဲဒီအချက်ကို ဒီလို ဆက်လက်ပြီး ရှင်းပြတော်မူပါတယ်။

ဝိညာဏ်ကို အတ္တမဟုတ်ဟု သိရန် အကြောင်းပြခဏား

စ ဟိ-ဝိညာဏ်သည် အတ္တမဟုတ်ဟု သိရန်အကြောင်းကို ဆက်၍ ဖော်ပြရလျှင်၊ ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဣဒံ ဝိညာဏံ-ဤ သိမှု စိတ်ဝိညာဏ်သည်။ အတ္တာ-မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင်သည်။ အဘဝိဿ-အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့။ (ဧဝံ သတိ-သို့ဖြစ်လျှင်) ဣဒံ ဝိညာဏံ-ဤစိတ် ဝိညာဏ်သည်။ အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ရန်အလို့ငှါ၊ န သံဝတ္တေယျ-မဖြစ်တန်လေရာ။ စ-ထို့ပြင်လဲ၊ မေ ဝိညာဏံ-ငါ၏ စိတ်ဝိညာဏ်သည်။ ဧဝံ ဟောတု-ဤသို့ အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ။ မေ ဝိညာဏံ-ငါ၏ စိတ်ဝိညာဏ်သည်။ ဧဝံ မာ အဟောသီ-ဤသို့အဆိုကား မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို၊ ဝိညာဏေ-စိတ် ဝိညာဏ်၌၊ လဗ္ဘေထ-ရအပ်ရာ-ရနိုင်ရာ၏ တဲ့။

စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ မိမိ၏အတွင်းသား အတ္တကောင် ဟုတ်ယင် ဒီစိတ်ဝိညာဏ်က မိမိအား ဆင်းရဲအောင် နှိပ်စက်ဖွယ် မရှိပါဘူးတဲ့။ ဟုတ်တယ်ကိုယ့်ကိုယ်ကိုပင် နှိပ်စက်တယ်ဆိုတာ ဖြစ်ရိုးမရှိပေဘူး။ နောက်ပြီးတော့ စိတ်ကောင်းချည်းသာ ဖြစ်ပါစေ၊ မကောင်းတဲ့ စိတ်ဆိုး စိတ်ယုတ်တွေ မဖြစ်ပါစေနဲ့လို့ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ ရဖွယ်ရှိပါတယ်တဲ့။ ဟုတ်တယ်၊ စိတ်ဝိညာဏ်

ဟာ ကိုယ့်အတ္တ ဟုတ်ယင် ကိုယ့်အလိုအတိုင်း ဖြစ်ရမှာပေါ့။ အဲဒီပါဠိ၏ မြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ် ဆောင်ပုဒ်ကို လိုက်ဆိုကြ ရမယ်။

ရဟန်းတို့၊ စိတ်ဝိညာဏ်သည် (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည် ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အတ္တကောင် ဟုတ်ပါမူ ဤစိတ်ဝိညာဏ် သည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာ မဖြစ်တန်လေရာ၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ စိတ်သည် ဒီလိုအကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါ စေနဲ့”လို့ စိတ်ဝိညာဏ်၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲရလေရာ၏။

အဲဒီလို ဖြစ်သင့်ပေမဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ မိမိအား နှိပ်စက်ဖို့ရာလဲ ဖြစ်နေတယ်။ မိမိအလိုအတိုင်းလဲ မဖြစ်ဘူး၊ ဒါကြောင့် မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင် ငါကောင် မဟုတ်ဘူးလို့ သိရပါတယ်။ အဲဒီအကြောင်းကိုလဲ ဒီလို ဆက်ပြီး ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

အတ္တမဟုတ်ပုံကို တည့်တည့်အကြောင်းပြချက်

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ စ-စင်စစ်မှချအားဖြင့်သော်ကား၊ ဝိညာဏ်စိတ်ဝိညာဏ်သည်၊ ယသ္မာ-အကြင်ကြောင့်၊ အနတ္တာ -(အတွင်းသားအထည်ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်ချေ၊ တသ္မာ-ထိုသို့ အတ္တကောင်မဟုတ်သောကြောင့်၊ ဝိညာဏ်-စိတ် ဝိညာဏ်သည်၊ အာဗာဓာယ-နှိပ်စက်ရန်အလို့ငှါ၊ သံဝတ္တတိ-ဖြစ်နေချေ၏။ စ-ထို့ပြင်လည်း၊ မေ ဝိညာဏ်-ငါ၏ စိတ် ဝိညာဏ်သည်၊ ဧဝံ ဟောတု-ဤသို့ အကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ၊ မေ ဝိညာဏ်-ငါ၏ စိတ်ဝိညာဏ်သည်၊ ဧဝံ မာ အဟောသိ- ဤသို့အဆိုးကား မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို၊ ဝိညာဏေစိတ်ဝိညာဏ်၌၊ န လဗ္ဘတိ-မရအပ်-မရနိုင်ပဲ ရှိချေသည် တဲ့။

လောကမှာ လူအများက စိတ်စေတသိက် ၅၃-ပါးထဲမှာ စိတ်ကို အသိကြဆုံးပါဘဲ၊ ဗမာတွေအနေနဲ့ဆိုယင် စိတ်ကို ဘဲ ပြောဆိုလေ့ ရှိကြပါတယ်။ စိတ်နဲ့ ပူးတွဲပြီးဖြစ်တဲ့ ဖဿ၊ စေတနာ၊ သညာ၊ ဝေဒနာစသည်တို့အကြောင်းကို ပြောဆိုလေ့ တယ်မရှိကြဘူး။ အဲဒီစိတ်ကို ငါလိုလဲ စွဲလမ်းနေကြတယ်။ “မြင်တာဟာ ငါဘဲ၊ ငါက မြင်တာဘဲ၊ ကြားတာဟာ ငါဘဲ၊ ငါက ကြားတာဘဲ၊ ကြံသိတာဟာ ငါဘဲ၊ ငါက ကြံသိနေတာဘဲ” စသည်ဖြင့် စိတ်ကို အတ္တကောင်အနေနဲ့ စွဲလမ်းနေကြတယ်။ လူတွေကသာ မဟုတ်ဘူး နတ်တွေကရော အခြားသတ္တဝါတွေကရော ဒီအတိုင်းပင် စွဲလမ်းနေကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီလို စွဲလမ်းကြတဲ့အတိုင်း အတ္တကောင် ငါကောင်ကတော့ မဟုတ်ဘူး၊ ငါကောင် မဟုတ်သောကြောင့်ပင် ဒီစိတ်ဝိညာဏ်က မိမိကို နှိပ်စက်နေတယ်။

စိတ်ဝိညာဏ်က နှိပ်စက်နေပုံ

ဘယ်လို နှိပ်စက်နေသလဲဆိုတော့-ရုံစရာတွေ ကြောက်စရာတွေကို မြင်ပြီးတော့လဲ နှိပ်စက်တယ်၊ နားမချမ်းသာတဲ့ အသံဆိုး စကားဆိုးတွေကို ကြားပြီးတော့လဲ နှိပ်စက်တယ်၊ အနံ့ဆိုးတွေကို နံသိပြီးတော့လဲနှိပ်စက်တယ်၊ အရသာဆိုးတွေကို စားသိပြီးတော့လဲ နှိပ်စက်တယ်၊ အတွေ့အထိဆိုးတွေကို တွေ့ထိပြီးတော့လဲ နှိပ်စက်တယ်၊ စိတ်ညစ်စရာ၊ စိတ်ပျက်စရာ၊ ဝမ်းနည်းစရာ၊ ကြောက်လန့်စရာ စသော အာရုံဆိုးတွေကို ကြံသိပြီးတော့လဲ နှိပ်စက်တယ်။

သတ္တဝါတွေက လှပတင့်တယ်တဲ့ အဆင်းအာရုံ ကောင်းကလေးများကိုသာ မြင်နေချင်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကံ အားလျော်စွာ ရုံစရာ ကြောက်စရာအဆင်းတွေကိုလဲ မြင်ရတာဘဲ။ ကံမကောင်းတဲ့ သူတွေမှာဆိုယင် အဲဒီလို အာရုံဆိုးတွေကို မြင်သိနေရတာကပဲ များနေတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ မြင်သိတဲ့ စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်က နှိပ်စက်တာဘဲ။ သာယာတဲ့အသံ ချိုသာတဲ့ စကားကိုသာ ကြားချင်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကံအားလျော်စွာ အသံဆိုးလဲ ကြားရတာဘဲ။ ကံမကောင်းတဲ့ သူများမှာတော့ ကြောက်စရာအသံ ခြိမ်းခြောက်မာန်မဲတဲ့ စကားတွေကိုသာ အကြားရများနေတတ်တယ်။ အဲဒါဟာ ကြားသိတဲ့ သောတ ဝိညာဏ်စိတ်က နှိပ်စက်တာဘဲ။ လူတွေက မွေးတဲ့ သန့်ရှင်းတဲ့ အနံ့ကိုသာ နံချင်ကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပုပ်ညှိတဲ့အနံ့ကိုလဲ နံကြရတာဘဲ။ အဲဒါဟာ နံသိတဲ့ ဃာနဝိညာဏ်စိတ်က နှိပ်စက်တာပါဘဲ။

အဲဒီ အမြင်ဆိုး အကြားဆိုး အနံ့ဆိုးစိတ်ဝိညာဏ်က နှိပ်စက်တာကတော့ လူ့လောကမှာ အလွန်မထင်ရှားလှပါဘူး။ တိရစ္ဆာန်လောက ပြိတ္တာလောက ငရဲလောကတွေမှာမှ ပိုပြီးထင်ရှားတယ်။ တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါတွေမှာ ကြောက်စရာအာရုံတွေကို အမြဲလိုပင် ဖြစ်နေကြရတယ်။ ကြောက်စရာအသံတွေလဲ ကြားနေကြရတယ်။ အညစ်အကြေးထဲမှာ ဖြစ်နေရတဲ့ တိရစ္ဆာန် တွေမှာ အပုပ်အညှို့နဲ့တွေ့ကိုအမြဲလိုပင် နံနေကြရတယ်။ ပြိတ္တာတို့ ငရဲသားတို့မှာတော့ အထူးပြောနေစရာ မလိုပါဘူး။ အမြင်ဆိုး အကြားဆိုး အနံ့ဆိုးတွေနဲ့ အမြဲပင် ဒုက္ခာရောက်နေကြတာဘဲ။ တချို့ငရဲမှာဆိုယင် မြင်ရသမျှ ကြားရသမျှ နံရသမျှ

စားရသမျှ တွေ့ထိရသမျှ ကြံသိရသမျှ အကောင်းရယ်လို့ မရှိဘူး အဆိုးချည်းဘဲတဲ့၊ အဲဒီတော့ အဲဒီငရဲသတ္တဝါတွေမှာ ဝိညာဏ် ၆-ပါးက နှိပ်စက်တာကို အမြဲ ခံစားနေကြရတာပေါ့။

လူတွေက အရသာကောင်းကိုသာ စားချင်ကြတယ်၊ ကံမကောင်းအကြောင်းမသင့်တဲ့ သူတွေမှာ အရသာ ဆိုးတွေ ကိုလဲ စားနေကြရတယ်၊ အဲဒါစားသိတဲ့ ဇိဝါဝိညာဏ်စိတ်က နှိပ်စက်တာဘဲ။ အဲဒါလဲ လူ့လောကမှာထက် အပါယ်လေးပါး လောကမှာ သာပြီး ထင်ရှားတယ်။ လူတွေက အတွေ့အထိ ကောင်းကိုသာ တွေ့ထိချင်ကြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အဆင်မသင့်တဲ့အခါ အတွေ့ဆိုးတွေကိုလဲ တွေ့ထိပြီး ခံစားရတာဘဲ၊ အဲဒါကတော့ မကျန်းမမာ ရောဂါဖြစ်နေတဲ့ သူတွေမှာ အလွန်ထင်ရှားပါတယ်၊ တချို့မှာ သေချင်ပါပြီလို့တောင် ညည်းညူပြီး ခံစားနေကြရတယ်။ အဲဒါလဲ လူ့လောကမှာထက် အပါယ်လေးပါးမှာ သာပြီးဆိုးပါတယ်။ လူတွေက အမြဲတမ်း ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် ချမ်းသာစွာနဲ့ နေချင်ကြတယ်၊ ဒါပေမဲ့ အကြောင်းအားလျော်စွာ စိတ်ညစ်ဖွယ်တွေ အာရုံပြုပြီး စိတ်ညစ်နေရ စိတ်ပျက်နေရ ဝမ်းနည်း ပူဆွေးနေရတာ တွေကလဲ မနဲလှဘူး၊ တချို့မှာဆိုယင် တဘဝလုံးလိုပင် စိတ်မချမ်းမသာနဲ့ပဲ အချိန်ကုန်သွားကြရတာတယ်၊ အဲဒီလို စိတ်ဆင်းရဲရတာဟာ မနောဝိညာဏ် ဆိုတဲ့ ကြံသိစိတ်က နှိပ်စက်တာပါဘဲ။

စိတ်ဝိညာဏ်က အလိုအတိုင်းမဖြစ်

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း စိတ်ဝိညာဏ်က နှိပ်စက်နေသည့်ပြင် မိမိအလိုအတိုင်းလဲ မဖြစ်ဘူး၊ သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာသာ ဖြစ်ဖြစ်နေတယ်၊ အစိုးမရတဲ့သဘောပါဘဲ။ ဘယ်လိုလဲဆိုယင်-အမြင်ကောင်းကို မြင်ရပါစေလို့ တောင့်တပေမဲ့ လှပတဲ့ အာရုံကောင်း မရှိယင် အမြင်ကောင်းကမဖြစ်ဘူး၊ လှပတဲ့အဆင်း အာရုံကောင်းရှိမှ အမြင်ကောင်း ဖြစ်တယ်။ အမြင်ဆိုးတွေလဲ မဖြစ်စေချင်ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ရွံစရာ မုန်းစရာ ကြောက်စရာ အာရုံတွေက ရှိနေယင် မျက်စိကလဲ ဖွင့်ထားယင် မဖြစ်စေချင်တဲ့ အမြင်ဆိုးတွေ ဖြစ်ဖြစ်သွားတာဘဲ။ အဲဒါဟာ မြင်သိမှု စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်က မိမိအလိုအတိုင်း မဖြစ်ပဲ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေပုံပါဘဲ။

ထို့အတူပင် အကြားကောင်းကိုသာ ကြားရပါစေလို့ တောင့်တပေမဲ့ အသံကောင်း အဆိုကောင်း စကားကောင်း မရှိယင် အကြားကောင်းကမဖြစ်ဘူး၊ အသံစကား အာရုံကောင်းရှိမှ အကြားကောင်းက ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အကြားကောင်း ဖြစ်ရအောင်လဲ ရေဒီယို ရကော်ဒါ ကက်ဆက် စသည်တွေ ရှာကြံထားကြရတယ်။ အကြားဆိုးတွေ မဖြစ်စေချင်ပေမဲ့ အသံဆိုး စကားဆိုးတွေက ရှိနေယင် ကြား ကြား သွားတာဘဲ၊ အဲဒါဟာ ကြားသိတဲ့ စိတ်က အလိုအတိုင်း မဖြစ်ပဲ သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ ဖြစ်နေပုံပါဘဲ။

ထို့အတူပင် အနံ့ကောင်းကိုသာ နံစေချင်ပေမဲ့ အနံ့ကောင်း မရှိယင် အနံ့ကောင်းက မဖြစ်ဘူး၊ ရေမွှေးနံ့သာ ပန်းစသော အနံ့ကောင်းများရှိမှ အနံ့ကောင်းက ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် ရေမွှေးနံ့သာစသည်တွေကို ရှာကြံ ထားကြရတယ်။ အနံ့ဆိုးတွေ မဖြစ်စေချင်ပေမဲ့ အပုပ်နံ့အညှို့နံ့ စသည်က ရှိနေယင် အနံ့ဆိုးတွေ ဖြစ်နေတာဘဲ၊ အပုပ်နံ့တွေကို နံပြီး ခေါင်းကိုက်ခြင်းစသော ရောဂါတောင် ဖြစ်တတ်သေးတယ်၊ အဲဒါဟာ နံသိတဲ့ စိတ်က အလိုအတိုင်း မဖြစ်ပဲ သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ ဖြစ်နေပုံပါဘဲ။

ထို့အတူပင် အရသာကောင်းကိုသာ စားသိချင်ပေမဲ့ အာရုံကောင်းက မရှိယင် အရသာကောင်း စားသိမှုက မဖြစ်ဘူး၊ အစာကောင်းကို စားရပါမှ အရသာကောင်း အသိက ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် စားရေးအတွက် နေ့ညမအား ရှာကြံအားထုတ် နေကြရတာဘဲ။ နေမကောင်းတဲ့ အခါမှာ ဆေးခါးကြီးများ သောက်ရတယ်၊ အဲဒီအခါ အရသာဆိုးကို မခံစားချင်ပေမဲ့ ခံစား ရတာဘဲ။ အဲဒါဟာ စားသိတဲ့ စိတ်က အလိုအတိုင်း မဖြစ်ပဲ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေပုံပါဘဲ။

ထို့အတူပင် တွေ့ထိစရာ အာရုံဝတ္ထုကောင်းက မရှိယင် အတွေ့အထိကောင်း ဖြစ်ချင်ပေမဲ့ မဖြစ်ဘူး၊ အဝတ် အထည်ကောင်း အိပ်ရာနေရာကောင်း စသည် အာရုံကောင်းရှိပါမှ အတွေ့အထိကောင်းက ဖြစ်တယ်၊ ဒါကြောင့် သက်ရှိ သက်မဲ့ အတွေ့အထိ အာရုံကောင်းများအတွက် အမြဲတမ်း ကြောင့်ကြ စိုက်နေကြရတယ်။ အလွန် ပူခြင်း အေးခြင်း စသော ရာသီဥတုဆိုး ဆူးငြောင့် ခလုတ် မီး လက်နက်စသော အတွေ့ဆိုး၊ ရောဂါအတွေ့ဆိုးများ ရှိနေယင် အတွေ့အထိ ဆိုးများ မဖြစ်စေချင်ပေမဲ့ ဖြစ်ပြီး ဒုက္ခဒေဒနာတွေကို အလူးအလဲ ခံစားကြရတော့တာဘဲ။ အဲဒါဟာ ထိသိတဲ့ စိတ်က အလိုအတိုင်း မဖြစ်ပဲ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေပုံပါဘဲ။ ဒါကတော့ ရောဂါဝေဒနာ ဖြစ်နေတဲ့သူမှာ အလွန်ပင် ထင်ရှားပါတယ်။

ထို့အတူပင် ရွှင်ရွှင်ပျပျ ချမ်းသာစွာချည်း နေချင်ပေမဲ့ စီးပွားဥစ္စာ အလုပ်အကိုင် စသည်က အခြေအနေ ကောင်းနေ ပါမှ စိတ်က ချမ်းသာစွာ ဖြစ်နိုင်တယ်၊ အစစ အရာရာ အခြေအနေက မကောင်းယင်တော့ စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ရတာဘဲ၊ ဒါကြောင့် အစစ အရာရာ ပြည့်စုံပြီး အဆင်ပြေအောင် အမြဲတမ်း ကြောင့်ကြစိုက်နေကြရတယ်၊ ဒီလိုကြောင့်ကြစိုက် အားထုတ်နေယင်းထဲကပင် အဆင်မပြေတာတွေကို စဉ်းစားမိယင် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေကြရတာဘဲ၊ သားသေခြင်း လင်

သေခြင်း စီးပွားဥစ္စာပျက်စီးခြင်း အလုပ်အကိုင်အဆင်မပြေခြင်း အိုခြင်း နာခြင်း စသည်ကို စဉ်းစားမိယင် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်ကြရတာဘဲ။ အဲဒါဟာ ကြံသိစိတ်က မိမိ အလိုအတိုင်း မဖြစ်ပဲ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေပုံပါဘဲ။

အကြောင်းရှိမှ အကျိုးဖြစ်တယ်

အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်တယ် ဆိုတာ “သူ့ဆိုင်ရာ အကြောင်းရှိမှ အကျိုးတရား ဖြစ်တယ်၊ အကြောင်းက ကောင်းပါမှ အကျိုးကောင်း ဖြစ်တယ်၊ အကြောင်းကဆိုးယင် ဆိုးတဲ့အကျိုးသာ ဖြစ်တယ်၊ ကိုယ်က ဖြစ်ချင်ရုံမျှနဲ့တော့ မဖြစ်ဘူး၊ ကိုယ်က မဖြစ်စေချင်ပေမဲ့ သူ့အကြောင်းက ရှိနေယင် သူ့အကျိုး ဖြစ်တယ်” ဆိုတာကို ပြောတာပါဘဲ။ အဲဒီလို အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်တာဟာ မိမိ၏ အလိုအတိုင်း မဖြစ်တာ အစိုးမရတာပါဘဲ။ မိမိ အလိုအတိုင်း မဖြစ်ယင် အစိုးမရယင် မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ် အတ္တကောင် မဟုတ်လို့ပေါ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အနတ္တသဘောတရားမျှသာ ဖြစ်ပုံကို မြတ်စွာဘုရားက “စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ အလိုအတိုင်းမဖြစ်သောကြောင့်လဲ အတ္တကောင်မဟုတ်ဘူး”လို့ သိရကြောင်းကို ရှင်းလင်း ဟောကြားတော် မူတာပါဘဲ။ အဲဒီ ပါဠိ၏ မြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ် ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

အမှန်အားဖြင့်တော့ စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်၊ အတ္တကောင် မဟုတ်သော ကြောင့်ပင် ဤစိတ်ဝိညာဏ်သည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာလဲ ဖြစ်နေ ချေသည်။ ထို့ပြင် “ငါ၏ စိတ်သည် ဒီလို အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ စိတ်ဝိညာဏ်၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲမရပဲ ရှိချေသည်။

ဒီဘုရားစကားတော်ဟာ အလိုအတိုင်း အစိုးရတဲ့ အနေနဲ့ ထင်မှတ်တဲ့ သာမိအတ္တစွဲကို ပယ်နိုင်ရန် ညွှန်ပြတာပါဘဲ။ အဲဒီ သာမိအတ္တစွဲ ဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်ပြီး ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ထဲမှာ အလိုအတိုင်း အစိုးရတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက သာမိ အတ္တစွဲ။

အဲဒီ သာမိအတ္တစွဲကို ပယ်လိုက်ယင် နိဝါသီအတ္တစွဲ ကာရကအတ္တစွဲများကိုလဲ ပယ်ပြီး ဖြစ်သွားတာဘဲ။ အဲဒီ နိဝါသီ အတ္တစွဲ ကာရကအတ္တစွဲဆောင်ပုဒ်များကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်း တည်နေတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက နိဝါသီအတ္တစွဲ။

သူ့အကြောင်းရှိမှ သူ့အကျိုးစိတ်ဝိညာဏ် အသစ်အသစ်ဖြစ်ဖြစ်နေတယ်၊ ဖြစ်ပြီးတော့လဲ ချက်ခြင်းဘဲ ပျောက်ပျက် သွားတယ်လို့ သိယင် အမြဲတမ်း တည်နေတဲ့ အတ္တကောင် မရှိဘူးဆိုတာ ထင်ရှားနေတာပေါ့။ ပုံစံထုတ်ပြုရလျှင် မျက်စိနဲ့ အဆင်းရှိမှ မြင်သိစိတ် ဖြစ်တယ်၊ ထို့အတူပင် နားနဲ့ အသံရှိမှ ကြားသိစိတ်ဖြစ်တယ်၊ နှာခေါင်းနဲ့ အနံ့ရှိမှ နံသိစိတ် ဖြစ်တယ်၊ လျှာနဲ့ အရသာရှိမှ အရသာသိတဲ့စိတ် ဖြစ်တယ်၊ ကိုယ်နဲ့အတွေ့ရှိမှ ထိသိတဲ့စိတ် ဖြစ်တယ်၊ မှီရာရပ်နဲ့ အာရုံရှိမှ ကြံသိစိတ် ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိရယင် အမြဲတမ်း တည်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင် ဆိုတာ မရှိဘူးလို့ သိရတော့တာဘဲ။ ကာရက အတ္တစွဲဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ် နှုတ် စိတ် အမူအရာ ဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ပြုလုပ်သည်ဟု ထင်တာက ကာရကအတ္တစွဲ။

ဖြစ်ခိုက်ရပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုနေတဲ့ ယောဂီမှာ မျက်စိနှင့် အဆင်းစသော အကြောင်းကို မှီပြီး မြင်သိစိတ်စသည် အသစ်အသစ် ဖြစ်နေတာကို ထင်ရှား တွေ့ရ သိရတယ်။ အဲဒီလို သိရတဲ့အတွက် မြင်အောင်ပြုတတ်တဲ့ ငါကောင် မရှိဘူး၊ သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ မြင်သိစိတ်မျှသာ ရှိတယ် စသည်ဖြင့် စိတ်ဝိညာဏ်မျှသာရှိကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ သိရသောကြောင့် ဒီ ကာရကအတ္တစွဲလဲ ကင်းသွားတော့တာပါဘဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း စိတ်ဝိညာဏ်ကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် မရှုနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက သာမိအတ္တ နိဝါသီအတ္တ ကာရကအတ္တအနေဖြင့် စွဲလမ်း နေကြတယ်။ အခြားခန္ဓာတွေထက် ဒီ စိတ်ဝိညာဏ်ခန္ဓာကို ပိုပြီးစွဲလမ်းကြဟန် လက္ခဏာ ရှိပါတယ်။ ယခုခေတ်မှာလဲ ဝိညာဏ်ကောင်ဆိုပြီး စွဲလမ်း ပြောဆိုနေတာ ရှိတယ်။ အဲဒီလို စိတ်ကို အစွဲအလမ်းများတာကလဲ

လောကဝေါဟာရအားဖြင့် စိတ်က ပိုပြီး ထင်ရှားလို့ပါဘဲ။ ဗမာဝေါဟာရအနေနဲ့ဆိုယင် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဆိုတဲ့ နာမ်တရားတွေကို ထုတ်ဖော်ပြီး ပြောဆိုလေ့ မရှိကြဘူး။ စိတ်ကဘဲ ခံစားနေသလို၊ မှတ်သားနေသလို၊ ပြုလုပ်နေသလို ပြောဆိုနေကြတယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော် ကာလကလဲ သာတိ ဆိုတဲ့ ရဟန်းမှာ ဒီစိတ်ဝိညာဏ်ကို အတ္တအနေဖြင့် စွဲလမ်းမှတ်ယူတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ခဲ့ဘူးတယ်။ အဲဒီ ဝတ္ထုကို အကျဉ်းချုပ် ထုတ်ပြောရဦးမယ်။

သာတိ ရဟန်း ဝတ္ထု

အဲဒီ သာတိဆိုတဲ့ ရဟန်းက သူဟာ မြတ်စွာဘုရားဟောတဲ့ တရားကို သဘောပေါက် နားလည်ကြောင်း ပြောဆိုနေ တယ်။ သူ ပြောဆိုနေပုံကတော့--

တဒေဝိဒံ ဝိညာဏံ သန္ဓာဝတိ သံသရတိ အနညံ။

သန္ဓာဝတိ သံသရတိ-တဘဝမှ တဘဝသို့ ပြေးသွားလျက် ပြောင်းရွှေ့ ကျင်လည်နေသော၊ ဣဒံ ဝိညာဏံ-ယခု လက်ရှိ ဤ စိတ်ဝိညာဏ်သည်၊ တဒေဝ-ရှေးရှေး ဘဝများက ရှိခဲ့သော ထို စိတ်ဝိညာဏ်သာတည်း၊ အနညံ-တခြားတပါး မဟုတ်ဘူးလို့ ဘုရားဟောတာကို သူက သဘောပေါက် သိနားလည်နေကြောင်း ပြောဆိုနေပါသတဲ့။ သူ ယူဆပုံကတော့-- ဇာတ်နိပါတ်တော်တွေမှာ ဝေဿန္တရာမင်းကြီးက ဘုရားဖြစ်လာသည်။ ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းက ဘုရားဖြစ်လာသည်။ ဘူရိဒတ် နဂါးမင်းက ဘုရားဖြစ်လာသည်-စသည်ဖြင့် ဆိုရာတွေမှာ ဘုရားဖြစ်တဲ့ နောက်ဆုံးဘဝ၌ ဝေဿန္တရာမင်းကြီး၏ ရုပ်ခန္ဓာလဲ မပါဘူး။ ဆင် နဂါး စသည်တို့၏ ရုပ်ခန္ဓာတွေလဲ မပါဘူး။ ဝေဿန္တရာမင်း ဆင် နဂါး စသည်တို့ဖြစ်စဉ်က ရှိခဲ့တဲ့ စိတ် ဝိညာဏ်သာ ပါလာတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်ဝိညာဏ်ကလေးကတော့ ဘယ်သောအခါမှ မပျက်စီးဘူး။ အမြဲတမ်းရှိနေတယ်လို့ ယုံကြည်ယူဆပြီး ပြောဆိုနေပါသတဲ့။ အဲဒါဟာ နိဝါသီအတ္တစွဲဖြင့် စိတ်ဝိညာဏ်ကို အတ္တကောင်အနေဖြင့် ယူဆစွဲလမ်းတာ ပါဘဲ။

အဲဒီ သာတိရဟန်းအား အခြားပညာရှိရဟန်းတော်များက သူယူဆတဲ့အတိုင်း မဟုတ်ကြောင်းရှင်းလင်း ပြောပြကြပါ တယ်။ ဒါပေမဲ့ သာတိရဟန်းက သူ့ အယူကို မစွန့်ဘူး။ အခြား ရဟန်းတွေကို သူလို သဘာဝကျကျ မသိ နားမလည်ဘူးလို့ ထင်နေတယ်။ အင်း အယူလွဲမှားနေတဲ့ သူ့အား အမှန်တရားကို ဟောရတာကလဲ မလွယ်ဘူး။ အလွဲအမှားယုံကြည်နေတဲ့ သူတွေက သူတို့လို ခေတ်မှီ အသိဉာဏ် မရှိကြဘူးလို့အထင်အမြင်သေးတတ်ကြတယ်။ သူတို့၏ ပဌမ တီထွင်ဟောပြော သွားတဲ့ ဆရာလောက် ခေတ်မှီအသိဉာဏ်မရှိဘူးလို့ ထင်တတ်ကြတယ်။ အမှန်စစ်စစ်ကတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုယင် ဗုဒ္ဓဟောထားတဲ့ တရားတော်နဲ့ ညီ မညီ စူးစမ်းဆင်ခြင်ဘို့ လိုပါတယ်။ ဗုဒ္ဓတရားတော်နဲ့ မညီတဲ့ အယူကို စွဲလမ်း ယုံကြည်နေယင် ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်အဖြစ်မှ အပြင်ရောက်သွားတတ်ပါတယ်။ အဲဒါ အထူး သတိပြုတို့ပါဘဲ။

အဲဒီ သာတိရဟန်းကိုတော့ အခြား ပညာရှိ ရဟန်းတော်များက ပြောဟောလို့ မရတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားထံ သွားရောက်ပြီး လျှောက်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက သာတိရဟန်းကို ခေါ်စေပြီး မေးမြန်းတော်မူပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူခဲ့တဲ့ အခါလဲ သူက “မြတ်စွာဘုရား ဟောထားတဲ့ ဇာတ်နိပါတ်တော်တွေ အရအားဖြင့် ယခု လက်ရှိ စိတ်ဝိညာဏ် ဟာ ရှေးရှေးဘဝများက ရှိခဲ့တဲ့ ဝိညာဏ်ပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်း စိတ်ဝိညာဏ်သည်ပင် ပျက်စီးခြင်းမရှိပဲ ပြောင်းရွှေ့ကျင်လည် နေကြောင်းများကို သိနားလည်ပါတယ်”လို့ ဝန်ခံ လျှောက်ထားတယ်။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက “အဲဒါဟာ အဘယ်ဝိညာဏ်လဲ”လို့ မေးတော်မူတယ်။

ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ယော အယံ-(အတ္တကောင်ဟု ဆိုအပ်သော) အကြင်သူသည်၊ ဝဒေါ-ပြောဆိုတတ်ပါသည်။ ဝေဒေယျာ-သိတတ်ခံစားတတ်ပါသည်။ တတြ တတြ-ထိုထိုဘဝ၌၊ ကလျာဏပါပကာနံ ကမ္မာနံ ဝိပါကံ-ကောင်းမှု မကောင်းမှုကံတို့၏ အကျိုးကို၊ ပဋိသံဝေဒေတိ-ခံစားတတ်ပါသည်။ သော အယံ-(အတ္တကောင်ဟု ဆိုအပ်သော) ထိုသို့သော ဤသူသည်ပင် ဝိညာဏ်ဖြစ်ပါသည်-လို့ လျှောက်တယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက-

မောဃပုရိသ-မဂ်ဖိုလ်မမှီး အချည်းနှီးယောက်ျား၊ ဘယ်သူ့အား ငါဘုရားက ဒီလိုဟောဘူးတာကို သင်ကြားဘူး၍ သိရပါသလဲ၊ ငါဘုရားက အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ကိုသာ ဟောတယ်။ အကြောင်းမရှိပဲ စိတ်ဝိညာဏ် မဖြစ်ဘူး လို့သာ ဟောတယ်။ သို့ဖြစ်ပါလျက် သင်ဟာ မှားယွင်းစွာ ယူပြီးတော့ ငါဘုရားတို့ကိုလဲ စွပ်စွဲတယ်။ မကောင်းမှု အကုသိုလ် ကိုလဲ များစွာပွားစေတယ်။ ဒီလို မှားယွင်းစွာယူပြီး ပြောတဲ့မကောင်းမှုဟာ ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး သင့်မှာ အကျိုးမဲ့ ဆင်းရဲဘို့ရာသာ ဖြစ်တယ်လို့ မိန့်ဆိုဆုံးမတော်မူပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ သာတိရဟန်းကတော့ သူယူဆထားတဲ့အတိုင်း အမှန်လို့ထင်နေတယ်။ သူ့အယူကို မစွန့်ပဲ ရှိနေပါသတဲ့။

အယူအစွဲများ တယ်ကြောက်စရာကောင်းတာဘဲ၊ ဒီ သာရတိဟန်းဟာ ဘုရားတပည့်လဲ ဖြစ်တယ်။ ဘုရားဟောတရားကို ယုံကြည်ယူဆပြီး သိတယ်လို့လဲ ပြောတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်က ဆုံးမတာကိုတောင် မလိုက်နာနိုင်ပဲ ရှိနေတယ်။ ဘုရားကိုတောင် မယုံကြည်ရာရောက်နေတာပေါ့။ ယခုနေအခါမှာလဲ “ငါးပါးသီလကိုတောင် ဆောက်တည်ဘို့ ကျင့်ဘို့ မလိုဘူး၊ ဘာဝနာအလုပ်ကိုလဲ အားထုတ်ဘို့ မလိုဘူး၊ သူပြောတဲ့အတိုင်း သိနားလည်ရုံမျှဖြင့် ကိစ္စပြီးတယ်”လို့ မဟုတ်တမ်းတရားကို ဟောနေတာရှိတယ်။ အဲဒီလို ဟောတဲ့ သာသနာပျက် တရားကို ယုံကြည် လက်ခံထားတဲ့ သူများကို တတ်သိနားလည်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဗုဒ္ဓတရားတော်နှင့်အညီ ဟောပြောကြတဲ့အခါမှာ “ဘုရားကဟောတောင်မှ သူ့အယူကို မစွန့်နိုင်ဘူး”လို့ ရင့်ရင့်သီးသီး ပြောကြကြောင်း ကြားရတယ်။ သာတိရဟန်းရဲ့ မြေးမြစ်တွေလို့ ဆိုဘွယ်ရှိတာပါဘဲ။

ယခုနေအခါမှာဆိုယင် တရားဟောတယ် ဆိုပေမဲ့ တရားမဟုတ်ပဲ မတရားကို ဟောတာတွေလဲ ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် တရားကိုလဲ စူးစမ်းဆင်ခြင်ပြီး ဟုတ်မှန်လောက်တဲ့တရားကိုသာ နာယူမှတ်သားဘို့ အရေးကြီးပါတယ်။ တရားမှန် အကျဉ်းချုပ်ကတော့--

တရားမှန် အကျဉ်းချုပ်

(၁) သဗ္ဗပါပသ အကရဏံ-မကောင်းမှုအကုသိုလ် ဟူသမျှကို မပြုခြင်းက တပါး။ ကိုယ်ဖြင့်လဲ ညှဉ်းဆဲခြင်း သတ်ခြင်း ခိုးခြင်း မတရားပြုကျင့်ခြင်းစတဲ့ အကုသိုလ် အမှုတွေကို မပြုပဲ ကြဉ်ရှောင်ရမယ်။ နှုတ်ဖြင့်လဲ လိမ်ခြင်း ဂုံးတိုက်ခြင်း ဆဲရေးခြင်း စတဲ့ အကုသိုလ်အမှုတွေကို မပြောပဲ ကြဉ်ရှောင်ရမယ်။ စိတ်ကူးသက်သက်ဖြင့်လဲ အကုသိုလ်အကြံတွေကို မကြံစည်ပဲ ပယ်ရမယ်။ ဒီစိတ်ကူးသက်သက် အကုသိုလ်ကိုတော့ သမထဘာဝနာ ဝိပဿနာ ဘာဝနာကို ရှုပွားနေမှ ကောင်းကောင်းပယ်နိုင်တယ်။ ဒီအကုသိုလ်ဟူသမျှကို မပြုရဘူးဆိုတာဟာ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ (၁) နံပါတ် အဆုံးအမဘဲ။

(၂) ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒါ-ကုသိုလ်ဟူသမျှကို ပြည့်စုံစေခြင်းက တပါး။ ဒါနကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ်၊ သီလကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ဖြစ်ဖြစ်-ကုသိုလ်ဟူသမျှကို ဖြစ်ပွားစေရမယ်။ ပြုလုပ်ရမယ်။ အဲဒီကုသိုလ်တွေထဲမှာ သီလကုသိုလ်ကတော့ (၁) နံပါတ်အဆုံးအမနှင့်အညီ အကုသိုလ်တွေ ရှောင်ကြဉ်နေယင် ပြည့်စုံတန်သမျှတော့ ပြည့်စုံနေတာပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အရိယမဂ်သီလ ဆိုတာကတော့ အဲဒီလို ရှောင်ကြဉ်ရုံမျှနဲ့ မပြည့်စုံနိုင်ဘူး။ ဝိပဿနာကို ပွားစေပြီး အရိယမဂ်ရောက်မှ ပြည့်စုံတယ်။ ဥပစာရသမာဓိ ဖြစ်ဖြစ်၊ အပ္ပနာသမာဓိဖြစ်ဖြစ် ရအောင် သမထဘာဝနာ ကုသိုလ်ကို ပွားစေရမယ်။ တချို့က သမထအလုပ်ကို ရှုပ်ချပြီးပြောဟောတတ်ကြတယ်။ မြတ်စွာဘုရားကတော့ သမထဘာဝနာကိုလဲ အားထုတ်ဖို့ညွှန်ကြားတိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။ သမထဘာဝနာကို အားထုတ်လို့စျာန်သမာဓိကို ရယင်၊ အဲဒီသမာဓိကို အခြေခံပြုပြီး ဝိပဿနာ ရှုတာဟာ အကောင်းဆုံးဘဲ။ အဲဒီစျာန်ရအောင် အားမထုတ်နိုင်ယင်လဲ ဥပစာရသမာဓိရအောင် အားထုတ်ရတယ်။ အဲဒီသမာဓိကို အခြေခံပြုပြီး ဝိပဿနာရှုယင်လဲ ကောင်းတာဘဲ။ အဲဒီသမထ သမာဓိကို ရအောင်အားမထုတ်နိုင်ယင်တော့ ဝိပဿနာ ခဏိက သမာဓိကို ရအောင် အားထုတ်ရတယ်။ ဒီဝိပဿနာ သမာဓိရယင်တော့ ဝိပဿနာ ဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်းဖြစ်ပွားပြီး အရိယမဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သွားနိုင်ပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာ ဒီဝိပဿနာ သမာဓိနှင့် ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာကုသိုလ်ကို ပွားစေဖို့အလုပ်ကတော့ အရေးအကြီးဆုံးဘဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ဝိပဿနာမပါဘဲ အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို မရနိုင်သောကြောင့်ပါဘဲ။ ဒါကြောင့် အရိယမဂ်ကုသိုလ် ပြည့်စုံအောင် ဝိပဿနာ ကုသိုလ်ကိုပွားစေရမယ်။ ဘယ်ကုသိုလ်ကိုမှ မပယ်ကောင်းဘူး၊ ကုသိုလ်ဟူသမျှကို ပြည့်စုံစေရမယ် ဆိုတဲ့ သြဝါဒဟာ မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ (၂) နံပါတ် အဆုံးအမဘဲ။

အဲဒီ ဘုရားရှင်တို့၏ (၁၊ ၂) သြဝါဒများနဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ဟောပြောနေကြတာတွေကို ယခုနေအခါမှာ ကြားနေရတယ်။ ဟောပုံကတော့--အကုသိုလ်ကိလေသာ ဆိုတာ အမြဲရှိနေတာမဟုတ်ဘူး၊ အဲဒီ မရှိတဲ့အကုသိုလ်တွေ ကိလေသာတွေကို ပယ်နိုင်အောင်အားထုတ်ဖို့ မလိုဘူးတဲ့၊ သီလ သမထ ဝိပဿနာကုသိုလ်တွေလဲ ပြုလုပ်အားထုတ်ဖို့ မလိုဘူးတဲ့၊ လုပ်သမျှ ဒုက္ခချည်းပဲတဲ့။ အဲဒီလို ဟောပြောချက်တွေဟာ ဘုရားစကားတော်နဲ့ ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင်ဘက်တွေဘဲလို့ ကိန်းသေမှတ်ထားကြရမယ်။

(၃) သစ္စိတ္တပရိယောဒါပနံ-မိမိ၏စိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်းက တပါး။ မိမိ၏စိတ်ကို ဖြူစင်စေတယ်ဆိုတာ ဝိပဿနာကုသိုလ် ပွားစေသောအားဖြင့် အရဟတ္တမဂ်သို့ ရောက်စေရမယ်။ အဲဒီ အရဟတ္တမဂ်ရောက်ပြီးသည်၏ အခြားမဲ့မှာ ကိလေသာတို့မှ လုံးဝလွတ်မြောက်စင်ကြယ်တဲ့ အရဟတ္တဖိုလ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ အရဟတ္တဖိုလ်အထိ ဖြစ်ပွားစေသောအားဖြင့် မိမိ၏စိတ်ကို စင်ကြယ်ဖြူစင်စေရမယ်လို့ ဆိုလိုကြောင်း အဋ္ဌကထာများမှာ ဖွင့်ပြထားတယ်။ အဲဒီအဖွင့်ဟာ ဘုရားဟော ပါဠိတော်အားလုံးနှင့် ညီညွတ်တဲ့အတွက် ဘုရားအလိုတော်ကျဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာပျက်ပုဂ္ဂိုလ်များကတော့ “သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာအကျင့်တွေကို အားမထုတ်နဲ့၊ အားထုတ်ယင် ဆင်းရဲဒုက္ခနဲ့ တွေ့နေမယ်၊ စိတ်ကလေးကို ဘာမျှမလုပ်စေပဲ အငြိမ်းစား ပေးထားရမယ်၊ မိမိ၏သန္တာန်မှာ အကုသိုလ်မဖြစ်တဲ့ ကွက်လပ်အာရုံကလေးဆီ ပို့ထားရမယ်၊ အဲဒီလို ပို့ထားယင် စိတ်ဟာ ဖြူစင်နေတယ်၊ အဲဒီလိုစိတ်ကိုဖြူစင်စေရမယ်”လို့ အခြေအမြစ်အသင့်ယုတ္တိဘာမျှ မရှိတဲ့ လမ်းစဉ်ကို ဟောကြား

ညွှန်ပြနေကြတယ်။ အဲဒီ ဟောကြားညွှန်ပြချက်ထဲမှာ သီလ သမာဓိ ပညာအကျင့် ပိတ်ပင်တာဟာ ဘုရားသာသနာတော်ကို ဖျက်တာဘဲ။ သမထ ဝိပဿနာ မပါဘဲ စိတ်ကို စင်ကြယ်စေနိုင်တယ် ဆိုတာဟာ မဖြစ်နိုင်တဲ့ အလုပ်ဖြစ်တဲ့အတွက် လုံးဝ ယုတ္တိမရှိတာဘဲ။ စိတ်ဝိညာဏ်ဆိုတာ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တတရား မဟုတ်ပါလား၊ အဲဒီစိတ်ကို ဘာဝနာမပါဘဲ ကိုယ့်အလို အတိုင်း ထားနိုင်တယ်ဆိုယင် “ငါ၏ စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ ဒီလို အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလိုအဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ မရဘူးလို့ ဟောထားတဲ့ ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ်ကိုလဲ မမှန်ဘူးလို့ ဆိုရာရောက်မှာပေါ့။ အဲဒါ အထူးသတိပြုဖို့ ပါဘဲ။

တရားမှန်အကျဉ်းချုပ် နိဂုံးစကားကတော့-ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသနံတွဲ။ ဧတံ-အကုသိုလ်ဟူသမျှကို မပြုခြင်း၊ ကုသိုလ် ဟူသမျှကို ပြည့်စုံစေခြင်း၊ မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်း-ဆိုတဲ့ ဤသုံးပါးသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဘုရားရှင်တို့၏၊ သာသနံ-အဆုံးအမ သာသနာတော် ပေတည်း။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်ဆိုတာ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ယခု ပြောခဲ့တဲ့သုံးပါးဘဲ။ အဲဒီတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် တည်စေ ချင်လျှင်၊ ထွန်းကားကြီးပွားစေချင်လျှင် အကုသိုလ်ဟူသမျှကို မိမိကိုယ်တိုင်လဲ စွမ်းနိုင်သမျှရှောင်ကြဉ်ရမယ်။ သူတပါးကိုလဲ ရှောင်ကြဉ်ဖို့ စွမ်းနိုင်သမျှ ဟောပြောပေးရမယ်။ ကုသိုလ်ဟူသမျှကိုလဲ စွမ်းနိုင်သမျှ ပြုလုပ်အားထုတ်ရမယ်။ ပြုလုပ် အားထုတ်ဖို့ စွမ်းနိုင်သမျှ ဟောပြောပေးရမယ်။ အကုသိုလ်မရှောင်ဘို့ ကုသိုလ်မပြုဘို့ တစုံတယောက်က ဟောပြောနေလျှင် စွမ်းနိုင်ပါမူ တားမြစ်ကာကွယ်ရမယ်။ မိမိ၏ စိတ်စင်ကြယ်အောင်လဲ ဘာဝနာအလုပ်ကို စွမ်းနိုင်သမျှ အားထုတ်ရမယ်။ သူတပါးအားလဲ စွမ်းနိုင်သမျှ ဟောပြော တိုက်တွန်းရမယ်။ ဒါကြောင့် ဘုန်းကြီးတို့က သာသနာတော်၏ ဘေးရန်ကို ကာကွယ်တဲ့ အနေနဲ့ တရားဟောရာမှာ အမှားနဲ့အမှန်ကို ဝေဘန်ပြီး ဟောရတာဘဲ။

မိစ္ဆာအယူနှင့် စပ်ပြီး သာသနာ့ကာကွယ်ရေးကို ဖော်ပြနေတာနဲ့ သာတိရဟန်း အကြောင်းက ပြတ်သွားတယ်။ ယခု ဆက်ပြီး ပြောရဦးမယ်။ သာတိရဟန်းက သူ့အယူကို မစွန့်ပဲ ရှိနေတော့ မြတ်စွာဘုရားက အခြားရဟန်းတော်များအား စိတ်ဝိညာဏ် အကြောင်းကို ဒီလို ဆက်ဟောတော်မူပါတယ်။

ရဟန်းတို့၊ သင်တို့လဲ သာတိရဟန်း ပြောသလို ငါဟောတာကို ကြားဘူးကြ သိကြပါသလား။ အဲဒီလိုတော့ မကြားဘူးကြ မသိကြပါဘုရား၊ စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ အကြောင်းကို မှီ၍ ဖြစ်တယ်။ အကြောင်းမဲ့မဖြစ်ဘူးလို့ ဟောတာကိုသာ ကြားဘူးကြ သိကြပါသည်ဘုရားလို့ လျှောက်ကြတယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုဟောကြားတော်မူတယ်။

သူ့အကြောင်းကြောင့် သူ့ဝိညာဏ်ဖြစ်သည်

အကြင် အကြင် အကြောင်းကို စွဲမှီ၍ ဝိညာဏ်ဖြစ်လျှင် ထိုထိုအကြောင်းဖြင့်သာလျှင် ထိုဝိညာဏ်ကို ရေတွက်ခေါ်ဆို ရတယ်။ မျက်စိနှင့် အဆင်းကို စွဲမှီ၍ ဝိညာဏ်ဖြစ်လျှင် စက္ခုဝိညာဏ်ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ နားနှင့် အသံကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်လျှင် သောတဝိညာဏ်ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ နှာခေါင်းနှင့် အနံ့ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်လျှင် ဃာနဝိညာဏ်ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ လျှာနှင့် အရသာကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်လျှင် ဇီဝါဝိညာဏ်ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ ကိုယ်နှင့် အတွေ့ကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်လျှင် ကာယဝိညာဏ်ဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ စိတ်နှလုံးနှင့် သဘောအာရုံကို စွဲမှီ၍ ဖြစ်လျှင် မနောဝိညာဏ်ဟူ၍သာခေါ်ရတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ထင်းကို စွဲလောင်တဲ့ မီးကို ထင်းမီးဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ ဝါးခြမ်းစိတ်ကို မြက်ကို နွားချေးကို ဖွဲကို အမှိုက်ကို စွဲလောင်တဲ့မီးကို ဝါးခြမ်းမီး မြက်မီး နွားချေးမီး ဖွဲမီး အမှိုက်မီးဟူ၍သာ ခေါ်ရတယ်။ အဲဒါလိုပါဘဲတဲ့။

အဲဒီသာတိရဟန်းကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူတဲ့သုတ်မှာ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အကျယ်တွေရော အများကြီးပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီအကျယ်တွေကိုတော့ ဒီနေရာမှာ ဟောဘို့ အချိန်မရတဲ့အတွက် ဒါလောက်နဲ့ပဲ အဲဒီသုတ်ကစကားကို ရပ်ထား ပြီးတော့-အဲဒီ မီး ဥပမာနဲ့ ဝိညာဏ်တူပုံကို နဲ့နဲ့တော့ ပြောရဦးမယ်။

လောင်စာကွဲတိုင်း မီးအသစ်ကွဲသလိုပင်

တောမီးများဟာ အမှိုက်ကဖြစ်ဖြစ်၊ သစ်ရွက်ကဖြစ်ဖြစ် စပြီးလောင်လာတယ်။ လောင်စရာကလဲ မပြတ်ရှိနေမယ်။ ငြိမ်းသတ်သူကလဲ မရှိဘူးဆိုယင် မိုင်ပေါင်းများစွာလဲ လောင်သွားတာဘဲ။ အဲဒီလို လောင်သွားရာမှာ ပကတိမျက်စိအမြင်နဲ့ ဆိုယင် ဒီတမီးတည်းပင် လောင်နေတယ်လို့ ထင်ရတယ်။ စိစစ်ကြည့်ယင်တော့ အမှိုက်ကို လောင်တဲ့မီးက မြက်ကို လောင်တဲ့ မီး မဟုတ်ဘူး၊ မြက်မီးကလဲ သစ်ရွက်မီးမဟုတ်ဘူး၊ သစ်ရွက်မီးတွေထဲမှာလဲ သစ်ရွက်တခု လောင်တဲ့မီးက အခြားတရွက်ကို လောင်တဲ့မီးမဟုတ်ဘူး တခြားစီဘဲ။ အဲဒါများလိုပင် ပကတိ လူတို့၏အထင်အားဖြင့် မြင်သိစိတ် ကြားသိစိတ်စသည်တွေဟာ တစိတ်တည်း တယောက်တည်းလို့လဲ ထင်နေကြတယ်။ စိစစ်ကြည့်ယင်တော့ မြင်တာက တစိတ်ကြားတာက တစိတ် စသည်ဖြင့် တခြားစီ ကွဲနေတယ်။ မြင်တဲ့စိတ်တမျိုးတည်းမှာပင် အဖြူမြင်တာက တစိတ် အမဲမြင်တာက တစိတ်စသည်ဖြင့်

အဆင်းအရောင် ကွဲပြားတိုင်း မြင်သိစိတ်လဲ ကွဲပြားနေတယ်။ အဖြူတမျိုးတည်းကို တဆက်တည်း မြင်နေရာမှာလဲ မြင်တယ် မြင်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဘင်္ဂဉာဏ်စသည်ကို ရောက်နေယင် ရှေ့အမြင်နဲ့ နောက်နောက် အမြင်တွေဟာ တခြားစီကွဲပြားနေတယ်။

မြင်ရာမှာထက် ကြားရာမှာ သာပြီး ကွဲပြားလျက် ထင်ရှားတတ်တယ်။ နံ့ရာ စားသိရာမှာလဲ တခြားစီ ကွဲပြားလျက် ထင်ရှားတာဘဲ။ ထိုသိရာမှာတော့ အများဆုံးလဲ မှတ်သိရတယ်။ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်းလဲ တခြားစီ ကွဲပြားလျက်ထင်တယ်။ နာတဲ့ ဝေဒနာစိတ်ကို နာတယ် နာတယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင် အနာအသိကလေးတွေဟာ တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ်ပြီး ထင်ရှားတယ်။ ထို့အတူပင် ကြံသိတဲ့ မနောဝိညာဏ်ကိုလဲ တစိတ်စီပိုင်းခြားပြီး သိရတယ်။ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင် ကြံသိစိတ် ဖြစ်လာယင် ကြံတယ် သိတယ်စသည်ဖြင့် မှတ်ရတယ်။ တချက်လောက် မှတ်လိုက်ရုံနဲ့ အဲဒီ ကြံသိစိတ်ကလေး ပြတ်စဲသွားတာလဲ ရှိတယ်။ မပြတ်စဲပဲ အဲဒီအာရုံကိုပဲ ဆက်လက်ကြံသိနေယင် ကြံသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း တစိတ်စီ ပိုင်းခြားပြီး သိရတယ်။ အခြားအာရုံကို ပြောင်းရွှေ့ကြံရာမှာ ကွဲပြားထင်ပုံတော့ အထူးပြောစရာ မလိုပါဘူး။

အဲဒီလို တမှတ် တစိတ်၊ တမှတ် တစိတ် ပိုင်းခြားပြီး သိရတဲ့အတွက် စိတ်ဝိညာဏ်ကို မမြဲဘူးလို့လဲ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့် ယောဂီက သိမြင်သဘောကျသွားတယ်။ မပြတ်ဖြစ်ပျက်နေလို့ ဆင်းရဲပဲလို့လဲ သိရတယ်။ သူ့အကြောင်းကြောင့် သူဖြစ်နေတဲ့အတွက် အစိုးမရတဲ့ အနတ္တတရားပဲ လို့လဲ သိမြင်သဘောကျသွားတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင် သဘောကျဘို့က အရေးကြီးပါတယ်။

ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး အတ္တကောင်မဟုတ် အနတ္တဖြစ်ကြောင်း တရားကတော့ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ဒါကြောင့်အတ္တစွဲလေးပါး ဆောင်ပုဒ်များနဲ့ ဝိညာဏ် အနတ္တဆိုတဲ့ပါဠိ၏ မြန်မာပြန်ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

အတ္တစွဲဆောင်ပုဒ်များ

- (၁) ကိုယ်ထဲမှာ အလိုအတိုင်း အစိုးရတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက သာမီအတ္တစွဲ။
- (၂) ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်း တည်နေတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက နိဝါသီအတ္တစွဲ။
- (၃) ကိုယ် နှုတ် စိတ်အမူအရာ ဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ပြုလုပ်သည်ဟု ထင်တာက ကာရကအတ္တစွဲ။
- (၄) အကောင်းအဆိုးဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ခံစားသည်ဟု ထင်တာက ဝေဒကအတ္တစွဲ။

မြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ်

ရဟန်းတို့ စိတ်ဝိညာဏ်သည် (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အတ္တကောင်ဟုတ်ပါမူ ဤစိတ် ဝိညာဏ်သည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာ မဖြစ်တန်လေရာ၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ စိတ်သည် ဒီလိုအကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလိုအဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ စိတ်ဝိညာဏ်၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ ရလေရာ၏။

အမှန်အားဖြင့်တော့ စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ (မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အတ္တကောင် မဟုတ်သောကြောင့်ပင် ဤစိတ်ဝိညာဏ်သည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာလဲဖြစ်နေချေသည်။ ထို့ပြင် “ငါ၏ စိတ်သည် ဒီလို အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ စိတ်ဝိညာဏ်၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ မရပဲ ရှိချေသည်။

ယခု အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ ပြဆိုထားတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး အတ္တမဟုတ်ပုံအကြောင်းကတော့ ဟောပြောလို့ ပြည့်စုံ သွားပါပြီ။ အဲဒီ ခန္ဓာငါးပါးနဲ့ စပ်ပြီး ဥပမာများဖြင့် သုတပွားစေရန်အတွက် အဲဒီ ခန္ဓဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော်ကပင် ဖေဏပိဏ္ဍာပမသုတ်မှ ဂါထာများကို ထုတ်ဆောင်ပြီး ဟောရဦးမယ်။

ဖေဏပိဏ္ဍာပမသုတ် (သံ ဒု၊ ၁၁၄)

ဖေဏပိဏ္ဍာပမံ ရူပံ၊ ဝေဒနာပုဗ္ဗဋ္ဌာပမာ။ မရိစိက္ခံ ပမာ သညာ၊
သင်္ခါရာ ကဒလူပမာ။ မာယူပမဉ္စ ဝိညာဏံ၊ ဒေသိတာဒိစ္စဗန္ဓုနာ။

ရှုပ်က ရေမြှုပ်နဲ့ တူသည်

ရူပံ-ရုပ်သည်။ ဖေဏပိဏ္ဍာပမံ-ရေမြှုပ်နှင့် တူ၏။ ကိုယ်ထဲက ရုပ်တရားဟာ ရေမြှုပ်နဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ ရေမြှုပ် ဆိုတာ မြစ်ထဲချောင်းထဲမှာ တွေ့မြင်ဘူးကြမှာပါ။ အတွင်းကလေးတွေနဲ့ အလုံးအလုံး အသေးကလေးတွေများစွာ စုပေါင်းပြီး တည်နေတာ။ တချို့က လက်သီးဆုပ်လောက်၊ တချို့က လူ့ခေါင်းလောက်၊ တချို့က လူ့ ကိုယ်လောက်ရှိတယ်။ ဒါထက် ကြီးတာလဲ ရှိတာ။ အဲဒီရေမြှုပ်စိုင့်ကြီးဟာ သာမာန်အမြင်အားဖြင့် အခိုင်အမာကြီးလိုလို ထင်ရတယ်။ သေသေချာချာ စူးစမ်းကြည့်ယင်တော့ ဘာမျှ ခိုင်မာတာမဟုတ်ဘူး။ ဘယ်နေရာမှာမှ ယူပြီးအသုံးချလို့ မရဘူး။ အဲဒါလိုပဲ လူ့ရုပ်ကိုယ်ကြီး ကလဲ သာမာန်အနေနဲ့ ကြည့်ယင်တော့ ခေါင်းနဲ့ ကိုယ်နဲ့ လက်ခြေတွေနဲ့ အခိုင်အမာကြီးလို ထင်ရတယ်။ မိန်းမပုံအသွင် ယောက်ျားပုံအသွင်နဲ့ ဟန်ဟန်ပန်ပန်ကြီးလိုပဲ ထင်မြင်နေကြတယ်။ အမြဲတည်နေသလိုလို လှသလိုလို ကောင်းသလိုလို အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင် ဟုတ်သလိုလို ထင်နေကြတယ်။

ရှုပ်ကိုယ်ကလဲ အနှစ်သာရမရှိ

ဉာဏ်ဖြင့် ခွဲစိတ် ကြည့်လိုက်ယင်တော့ ရုပ်ကိုယ်ကြီးကလဲ အဲဒီရေမြှုပ်စိုင့်ကြီးလိုပဲ ဘာမျှ အနှစ်သာရ ရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ ဆံပင်မွှေးညှင်း လက်သည်း ခြေသည်း သွား အရေ အသား အကြော အရိုးစသော ၃၂-ပါးသော စက်ဆုပ်ဖွယ်တို့ အစုအဝေးမျှသာ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီထဲမှာလဲ အသေးစိတ်ခွဲခြမ်း စိတ်ဖြာကြည့်မယ် ဆိုယင် မျက်စိနဲ့ မမြင်နိုင်လောက်အောင် သေးငယ်တဲ့ ရုပ်ကလာပ် အမှုန့်အသေးအမွှားကလေးတွေရဲ့ အစုအဝေးမျှသာ ဖြစ်နေတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် သံပုံကြီး ဆိုတာဟာ သဲလုံးကလေးတွေရဲ့ အစုအပုံကြီး ဖြစ်နေတာလိုပဲ။ တနည်း ဥပမာအားဖြင့် ဆိုယင် ဆန်မှုန့်တို့ ဂျုံမှုန့်တို့ ဆိုတာဟာ အသေးအမွှားကလေးတွေပဲ။ အဲဒီ ဆန်မှုန့် ဂျုံမှုန့်တွေကို သင့်တော်လောက်တဲ့ ရေနှင့် ရောစပ်လိုက်ယင် အတုံးအခဲ ဖြစ်လာတယ်။ ဆန်မှုန့်ဂျုံမှုန့်တွေများယင် များသလောက် အတုံးအခဲကြီး ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီ အတုံးအခဲကြီးကို လူ့ရုပ်လုပ်ယင် လူ့ရုပ်ကြီး ထယ်ထယ်ဝါဝါ ဖြစ်လာတယ်။ ဒါပေမဲ့ တတုံးတခဲတည်းတော့ မဟုတ်ဘူး။ အမှုန့်အသေးအမွှား ကလေးတွေများစွာ စုပေါင်းပြီး တည်နေကြတာ။ အဲဒါလိုပင် လူ့ကိုယ်ကြီးကလဲ တတုံးတခဲတည်း မဟုတ်ဘူး။ ရုပ်ကလာပ် အသေးအမွှားကလေးတွေ များစွာ စုပေါင်းပြီး တည်နေတာ။ ရေမြှုပ်စိုင့်ကြီးမှာ အနှစ်အသား မရှိသလို ဘာမျှ အနှစ်အသားလဲ မရှိဘူး။

မြဲတဲ့အနှစ်လဲ မရှိဘူး။ ကောင်းတဲ့ လှပတဲ့ အနှစ်လဲမရှိဘူး။ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင်လို့ ဆိုသင့်တဲ့ အနှစ်လဲ မရှိဘူး။ ဒီကိုယ်ကြီးထဲမှာ မျက်စိဖြင့် မြင်ရတဲ့အဆင်းရုပ်တွေက တမျိုးပဲ။ အဲဒီ အဆင်းရုပ်တွေကို နှုတ်ပယ်လိုက်မယ်ဆိုယင် မြင်နိုင်ကောင်းတဲ့ရုပ် မရှိတော့တဲ့အတွက် ပုံသဏ္ဍာန်အနေဖြင့် မမြင်နိုင် မတွေ့နိုင်တော့ဘူး။ နောက်ပြီးတော့ တွေ့ထိ ကောင်းတဲ့ ခက်မာကြမ်းတမ်း နူးညံ့ ပထဝီရုပ်က တမျိုး၊ ပူနွေးအေးတဲ့တေဇောရုပ်က တမျိုး၊ တောင့်တင်းရုပ်က တမျိုး၊ ဒီအတွေ့ရုပ်က သုံးမျိုးရှိတယ်။ အဲဒီအတွေ့ရုပ် သုံးမျိုးကို နှုတ်ပယ်ပယ်လိုက်ယင် စမ်းသပ်တွေ့နိုင်တဲ့ လူ့သဏ္ဍာန် အထည်ကိုယ်ကြီး မရှိနိုင်တော့ဘူး။ အနံ့ရုပ် ဆိုတာလဲ ဒီကိုယ်ထဲမှာ ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် နှာခေါင်းဖြင့် အနံ့ခံကြည့်ယင် လူ့အနံ့ကို သိနိုင်တယ်။ အဲဒီအနံ့ရုပ်ကိုလဲ နှုတ်ပယ်ပယ်လိုက်ယင် အနံ့ခံကြည့်လို့လဲ မတွေ့နိုင်တော့ဘူး။ လူ့ ကိုယ်အသွင်ကြီးဟာ ဘာမျှ မတွေ့ရတော့ပဲ ဖြစ်သွားနိုင်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ မျက်စိရုပ်ရှိနေလို့ မြင်နိုင်တယ်။ အဲဒီ မျက်စိအကြည့်ရုပ်ကို နှုတ်ပယ်ပယ်လိုက်ယင် ဒီကိုယ်ကြီးက ဘာကိုမျှ မမြင်နိုင်တော့ဘူး။ အဲဒါကတော့ ယခု မျက်စိမြင်လူတွေလို ဖြစ်သွားမှာပါ။ နားရုပ်ရှိလို့အသံကို ကြားနိုင်တယ်။ အဲဒီနားရုပ်ကို နှုတ်ပယ်ပယ်လိုက်ယင် ဘာသံကိုမျှ မကြားနိုင်တော့ဘူး။ ယခု နားမကြားတဲ့ လူတွေလို ဖြစ်သွားမှာ။ ထို့အတူပင် နှာခေါင်းအကြည့်ရုပ်ကို နှုတ်ပယ်ပယ်လိုက်ယင် ဘာနံ့ကိုမျှ မသိနိုင်တော့ဘူး။ ကိုယ်အကြည့်ရုပ်ကို နှုတ်ပယ်ပယ်လိုက်ယင် ဘာအတွေ့ကိုမျှ မထိ မသိနိုင်တော့ပဲ ဖြစ်သွားမယ်။ အဲဒီ အသုံးကျတဲ့ ရုပ်အစိတ်အပိုင်း ကလေးတွေ စုပေါင်းတည်နေကြလို့ လူ့အသွင်ဖြင့် တည်နေတာ။ အဲဒီအစိတ်အပိုင်း ရုပ်ကလေးတွေကို နှုတ်ပယ်ပယ်လိုက်ယင် ဒီရုပ်ကိုယ်ကြီးဟာ ဘာမျှ

အသုံးမကျတော့ဘူး၊ လူ့ပုံအသွင်နဲ့လဲ မတည့်ရှိနိုင်တော့ဘူး။ ရှေ့နားက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရုပ်ကလာပ်မှုန့်ကလေးတွေကို အသီးအသီး ကွဲသွားအောင် ကြိတ်ချေပစ်လိုက်ယင် လူ့ကိုယ်ပုံသဏ္ဍာန်ကြီးမရှိနိုင်တော့ဘူး၊ အမှုန့် အမှုန့်ကလေးတွေသာ ဖြစ်သွားမယ်။ နောက်ပြီးတော့ မျက်စိရုပ် အဆင်းရုပ်အစရှိတဲ့ အဲဒီရုပ်ကလေးတွေက အမြဲတည်နေတာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ အသစ် အဟောင်း ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပျက်နေတာဘဲ။ ဒါကြောင့် ဒီရုပ်ကိုယ်ကြီးဟာ ရေမြှုပ်စိုက်ကြီးလိုပင် အနှစ်မဲ့ ရုပ်အစုအဝေးကြီး မျှသာ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။

အဲဒီရုပ်ကိုယ်ကြီးကို ကိုယ်တွေ ဉာဏ်တွေ ရှုကြည့်ချင်ယင်တော့ ထင်ရှား ပေါ်ရာကစပြီး ရှုရတယ်၊ သွားနေစဉ် ဆိုယင် သွားရုပ် တောင့်တင်းလှုပ်ရှားရုပ်က အထင်ရှားဆုံးဘဲ၊ ဒါကြောင့် (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ)ဆိုတဲ့ သတိပဋ္ဌာန် ဒေသနာတော်နှင့်အညီ သွားတယ် သွားတယ် ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်-စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်၊ ရပ်နေစဉ် ဆိုယင် ရပ်တယ် ရပ်တယ်လို့ရှုမှတ်ရတယ်၊ ထိုင်နေစဉ် ဆိုယင် ထိုင်တယ် ထိုင်တယ်၊ ထိတယ် ထိတယ်၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်၊ ကိုယ့်လက် စသည်ကို မြင်ယင် မြင်တယ် မြင်တယ်လို့ ရှုမှတ်ရတယ်၊ ကိုယ့်အနံ့နံ့ယင်လဲ နံတယ် နံတယ်လို့ ရှုမှတ်ရတယ်၊ လက် ခြေ ကို ကွေးဆန့် လှုပ်ရှားယင် ကွေးတယ် ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ် ဆန့်တယ်၊ လှုပ်တယ် ပြင်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လို့ သမာဓိ အားကောင်းလာတဲ့ အခါကျတော့--

သွားတယ် ဆိုတာ သွားလိုတဲ့ စိတ်နဲ့ တောင့်တင်း လှုပ်ရှားခြင်း သဘောမျှဘဲ၊ ရပ်တယ် ထိုင်တယ် ဆိုတာလဲ ရုပ်လို ထိုင်လိုတဲ့ စိတ်နဲ့ တောင့်တင်းမှု အဆင့်ဆင့်မျှဘဲ၊ ကွေးတယ် ဆန့်တယ် ပြုပြင်တယ်ဆိုတာတွေလဲ ကွေးလို ဆန့်လို ပြုပြင်လိုတဲ့စိတ်နဲ့ တောင့်တင်း လှုပ်ရှားခြင်း သဘောမျှဘဲ၊ မြင်တယ် ဆိုတာလဲ မြင်သိတာနဲ့ မြင်ရတဲ့အဆင်းမျှဘဲ၊ နံတယ် ဆိုတာလဲ နံသိတာနဲ့ နံရတဲ့အနံ့မျှဘဲ စသည်ဖြင့်လဲ သိမြင် သဘောကျ ကျသွားတယ်၊ သူ့အခိုက်အတန့်နဲ့သူ ဖြစ်ပျက် သွားတဲ့ သဘောမျှဘဲလို့လဲ သိမြင် သဘောကျ ကျသွားတယ်၊ လက် ခြေ ကိုယ် ခေါင်း စသည်ပုံသဏ္ဍာန် အထည်ခြစ်လဲ မထင်တော့ဘူး၊ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်အမူအရာ သဘောမျှသာ ထင်ရှားနေတယ်။ အဲဒီအခါမှာတော့ “ရုပ်ကိုယ်ကြီး ရေမြှုပ်နဲ့ တူတယ်” ဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ထင်ရှားတွေ့ရတော့တာပါဘဲ။

အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် ယောဂီက ရုပ်တရားတွေကို အနိစ္စ မမြဲဘူးလို့လဲ သိမြင်တယ်၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလို့လဲ သိမြင်တယ်၊ ကိုယ့် အလိုအတိုင်း မဖြစ်ပဲ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်နေလို့ အနတ္တ-မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင်မဟုတ်၊ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တသဘောတရားမျှဘဲလို့လဲ သိမြင်တယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ပုံကို ဆိုကြရမယ်။

ရူပံ ဤရုပ် ရေမြှုပ်သဏ္ဍာန်၊ အနိစ္စဘဲ မမြဲ အမှန်။
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်၊ အနတ္တ မှတ်ကြ ဧဝကန်။

ရေပွက်ပမာ ဝေဒနာ

ဝေဒနာ-ခံစားမှု ဝေဒနာသည်၊ ပုဗ္ဗုဠုပမာ-ရေပွက်နှင့်တူ၏။ အကောင်းအဆိုး ခံစားမှု ဝေဒနာဟာ ရေပွက်နှင့် တူပါတယ်တဲ့။ ရေပွက် ဆိုတာ ငါးပွက်တဲ့အခါ ရေမျက်နှာပြင်မှာ တမျိုးဖြစ်ပြီး ဘေးပြန့်သွားတာမျိုးကို ရေပွက်လို့ သိနားလည်နေကြတယ်၊ ပုဗ္ဗုဠု-ဆိုတဲ့ ပါဠိကတော့ ရေစီပေါင်း အလုံးကလေးကို ဆိုပါတယ်၊ ဒါကြောင့် မိုးရွာတဲ့အခါ၊ အမြင့်မှ ရေစီးရေယဉ်က အောက်ရေပြင်ပေါ် ထိုးကျနေတဲ့အခါများမှာ အတွင်းကလေးနဲ့ အပြင် ပတ်ဝန်းကျင်က ရေအကြည်နဲ့ အလုံးအလုံးကလေးတွေ ဖြစ်နေတတ်ပါတယ်၊ အဲဒီလို ရေစီပေါင်း အလုံးကလေးများကို ရေပွက်လို့ ဆိုပါတယ်၊ ကလေး သူငယ်များ ပြွန်တန်နဲ့ ပါးစပ်က မှုတ်ထုတ်ပြီး ကစားနေတဲ့ စီပေါင်းမျိုးပါဘဲ၊ ရေမြှုပ်ဆိုတာလဲ အဲဒီ ရေစီပေါင်းများစွာ စုတည်နေတာပါဘဲ။

အဲဒီ ရေစီပေါင်း ရေပွက်ဟာ ရေပြင်ပေါ်၌ မိုးပေါက်များ ကျတိုင်း ကျတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာပြီး တခဏချင်း ပျက်ပျက်သွားတယ်၊ ခံစားမှု ဝေဒနာကလဲ တခဏချင်း ပျက်ပျက်သွားတတ်လို့ အဲဒီ ရေစီပေါင်း ရေပွက်ကလေးများနှင့် တူပါတယ်တဲ့၊ အဲဒါဟာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်အမြင်နဲ့တော့ အံ့ကျကိုက်နေတာပါဘဲ။ ပကတိလူတွေ အမြင်နဲ့တော့ မကိုက်ပဲ ဖြစ်နေပေလိမ့်မယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ပကတိ လူတွေက လှပတာကို အကြာကြီး ကြည့်နေယင် မြင်လို့ ကောင်းတာဟာ အကြာကြီးတည်နေတယ်လို့ ထင်တယ်၊ အမြင်ဆိုးကို အကြာကြီးမြင်နေရတဲ့အခါလဲမြင်လို့ မကောင်းတာက အကြာကြီး တည်နေတယ်လို့ ထင်တယ်၊ ရိုးရိုးအမြင်တွေကိုလဲ အကြာကြီး တည်နေတယ်၊ အမြဲ တည်နေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ထို့အတူပင် ကြားလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာ စသည်ကိုလဲ အကြာကြီး တည်နေတယ်လို့ ထင်နေကြတာဘဲ၊ အထူးအားဖြင့်တော့ နာကျင်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာကိုတော့ ရက်ပိုင်း လပိုင်း နှစ်ပိုင်းနဲ့အကြာကြီး တည်နေတယ် လို့ပဲ ထင်နေကြတယ်။ ဒါကြောင့် ခံစားမှု ဝေဒနာဟာ ရေပွက်လိုပင် အပျက်မြန်တယ် ဆိုတာကို ပကတိလူတွေရဲ့

အမြင်နဲ့တော့ မကိုက်ဘူးလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ အဲဒီ ဥပမာနဲ့အညီ ဝေဒနာအပျက်မြန်ပုံကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ သိချင်ယင်တော့ မိမိ သန္တာန်က ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုကြည့်ရုံပါဘဲ။

အဲဒီလို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းကို မပြတ်ရှုမှတ်နေယင်တော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဘင်္ဂဉာဏ်ရောက်တဲ့အခါ မြင်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာ ဖြစ်စေ၊ ကြားလို့ကောင်းတာ မကောင်းတာ ဖြစ်စေ၊ နံလို့ စားလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာ ဖြစ်စေ ချက်ခြင်း ပျောက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ အထူးအားဖြင့် နာကျင် အခံခက်တဲ့ ဝေဒနာ ပျက်ပျက်သွားပုံကို ထင်ရှားတွေ့နိုင်ပါတယ်။ နာကျင် အခံခက်တဲ့ ဝေဒနာကို နာတယ် နာတယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင် မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း တနာ တနာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ သမ္မသနဉာဏ်ပိုင်းဆီမှာ ဆိုယင် နာကျင်ခံခက်တာတွေ အများကြီး တွေ့ရ တတ်တယ်။ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း တနေရာ တနေရာက တနာ တနာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတတ်တယ်။ ဒီက နာလိုက် မှတ်လိုက် ပျောက်သွားလိုက်၊ ဟိုက နာလိုက် မှတ်လိုက် ပျောက်သွားလိုက်နဲ့ ယူ ယူ ပစ်လိုက်သလို လျင်မြန်စွာ ပျောက်ပျောက် သွားတာကို တွေ့ရတတ်တယ်။

အဲဒီလို ဉာဏ်အမြင် ထက်သန်နေတဲ့ ယောဂီမှာ မြင်လို့ကောင်းတာလဲ မြင်တယ်လို့ မှတ်လိုက်တာနဲ့ ချက်ခြင်း ပျောက်သွားတာဘဲ။ မျက်စိနဲ့မြင်စရာက ရှိနေတော့ နောက်ထပ်လဲ မြင်တာဘဲ။ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း မှတ်လိုက်ယင် ချက်ခြင်း ပျောက်သွားတာချည်းဘဲ။ မြင်လို့ မကောင်းတာလဲ ချက်ခြင်း ပျောက်သွားတာဘဲ။ မြင်လို့ မကောင်း တကောင်းလဲချက်ခြင်း ပျောက်သွားတာဘဲ။ ကြားလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာနဲ့ မကောင်းတကောင်း ဝေဒနာကို မှတ်လိုက်ယင် ပျောက်ပျောက် သွားပုံက ပိုပြီး ထင်ရှားတယ်။ ထို့အတူ နံလို့ ကောင်းတာ စသည်လဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာဘဲ။ စားလို့ ကောင်းတာကလဲ ရှုမှတ်နေတဲ့သူ ယောဂီမှာ ပျောက်ပျောက်သွားပုံ အလွန်ထင်ရှားတာဘဲ။ စားစရာကို ဝါးပြီး စားနေယင်း စားတယ် ဝါးတယ် လို့ မပြတ်မှတ်နေရတယ်။ အဲဒီလိုမှတ်နေယင်း အရသာကလေးပေါ်လာတဲ့အခါ မှတ်လိုက်တော့ အရသာအသိကောင်း ကလေးတွေဟာ သိလိုက် ပျောက်လိုက် သိလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ထင်ရှားတွေ့ရတတ်တယ်။ ကိုယ်အတွေ့ ကောင်း မကောင်း အလယ်အလတ် ဝေဒနာကို မှတ်လိုက်လို့ ပျောက်ပျောက်သွားပုံကတော့ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ထင်ရှားနေပါပြီ။

ထို့အတူပင် စိတ်ညစ်တာ စိတ်ပူတာ ဝမ်းနည်းတာ၊ ဝမ်းသာတာစသည်တွေကိုလဲ မှတ်နေယင် အဲဒီ ခံစားမှု ဝေဒနာတွေဟာ တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ လျင်မြန်စွာ ပျောက်ပျောက် သွားတာကို တွေ့ရပါတယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် ဝေဒနာဟာ ရေပွက် ကလေးတွေလိုပဲ လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားလို့ ဘာမျှ မခိုင်မြဲဘူး၊ ဘာမျှ အားမကိုးလောက်ဘူး၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားမျှဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိမြင်ပြီး သဘောကျကျသွားတယ်။ အဲဒီလို ထင်ပုံ သိပုံ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ဝေဒနာစက် ရေပွက်ပုံဟန်၊ အနိစ္စဘဲ မမြဲ အမှန်၊
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်၊ အနတ္တ မှတ်ကြ ဧဝကန်။

တံလှုပ်ပမာ မှတ်သညာ

သညာ-မှတ်သားမှုသညာသည်၊ မရီစိကူပမာ-တံလှုပ်နှင့် တူ၏။ မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရတာတွေကို တကယ် အဟုတ်အမှန်အနေဖြင့် မှတ်စွဲထားတတ်တဲ့သဘောကို သညာလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ မှတ်သားမှု သညာဟာ တံလှုပ် (တံလှုပ်- အသံထွက်)နဲ့ တူပါတယ် တဲ့။

တံလှုပ်ဆိုတာ (ဂိမှာနံ ပစ္စိမေ မာသေ ဌိတေ မဇ္ဈနိကေ ကာလေမရီစိကာ ဖန္ဒတိ။ သံ-ဒု၊ ၁၁၅) ဒီသုတ် ပါဠိ အလိုအားဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ နွေရာသီ နောက်ဆုံးလတွင် မွန်းတည့်အချိန်လောက်မှာ မြေပြင်မှ ထွက်ပေါ်လာသော အခိုးအငွေ့ အပေါင်း၏ အိမ်စသည် ရေစသည် အသွင်ဖြင့် ထင်ပေါ်နေသော အရိပ်အရောင်မျှသာ ဖြစ်တယ်။

ဒီ တံလှုပ်နှင့် စပ်၍ (အဘိဓမ္မဟာရဋ္ဌဂုရု) မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အမိန့်ရှိဘူးတာကတော့ စစ်ကိုင်း ရွှေဘို ရထားလမ်း ခက်ခန့် ပဒုဘူတာတို့၏ အကြားမှာ ရေမျက်ကြီးအင်းဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီ အင်းပြင်ကို နွေရာသီမှာ လှည်းဖြင့် ဖြတ်သွားစဉ်က အဲဒီ အင်းထဲက တံလှုပ်မှာ အနီးအပါးရွာများက အိမ်များ ထင်ပေါ်နေတာကို တွေ့မြင်ခဲ့ရဘူးကြောင်း အမိန့်ရှိပါတယ်။

မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း (အတွဲ ၅၊ နှာ-၁၆၂)မှာ သဲကန္တာရကို ဖြတ်သန်းသွားတဲ့သူတွေဟာ အိုအေးဆစ်နှင့် ဝေးကွာတဲ့ အရပ်တွင် ခပ်လှမ်းလှမ်းမှာ စိမ်းလန်းစိုပြည်တဲ့ အိုအေးဆစ်ကို တရံတခါ တွေ့မြင်ရတတ်ကြောင်း၊ အဲဒီ တွေ့မြင်ရတဲ့ နေရာသို့ ချဉ်းကပ်သွားရောက်တဲ့ အခါကျတော့ အိုအေးဆစ်ကို မတွေ့ရတော့ကြောင်း၊ အဲဒီလို တကယ် အိုအေးဆစ်မဟုတ်ပဲ အိုအေးဆစ်အသွင်ဖြင့် ထင်ရသည်မှာ တံလှုပ်ဖြစ်ကြောင်း၊ အဲဒီလို တံလှုပ်ဟာ သမုဒ္ဒရာထဲ၌လဲ သင်္ဘောများ မိုးပေါ်ပျံနေ

သက္ကတံ၊ ထင်ပေါ်တတ်ကြောင်း၊ မက်ဆီးနား ရေလက်ကြား၌ မက်ဆီးနားမြို့က တိုက်တာ အဆောက်အအုံများနှင့်တကွ သစ်ပင်များ လူများ ကောင်းကင်မှာ ပျံနေသလိုပင် တံလုပ်ကို ရံခါ မြင်ရတတ်ကြောင်းများကို ပြဆိုထားတယ်။

(၁၃၂၉-ခုနှစ်လောက်ဆီက မိုးရာသီ ညဉ့်အခါမှာ ရွှေတိဂုံ စေတီတော်၏အရိပ် ကောင်းကင်၌ ထင်ပေါ်နေတာကိုတွေ့ကြရတယ်။ ဓာတ်ပုံထဲမှာ အောက်ဖက်က ပကတိ စေတီတော်ပုံနဲ့ အထက်ဖက်က စေတီတော်၏ ဇောက်ထိုးပုံကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီစေတီတော် ဇောက် ထိုးပုံဟာ မိုးဖွဲအကြည့်ထဲမှာ အရိပ်ထင်နေတာ ဖြစ်ဖွယ်ရှိပါတယ်။ အဲဒါကိုလဲ တံလုပ်တမျိုးသို့ ယူရမှာဘဲ။ မူသန်ရေးစဉ်၌ ဖြည့်စွက် ချက်။)

အဲဒီတော့ တံလုပ်ဆိုတာ တကယ်အစစ်မဟုတ်ပဲ အိမ်စသည် ရေစသည်အသွင်ဖြင့် ထင်ပေါ်နေတဲ့ အရိပ်အရောင်ဘဲ။ သမင်စတဲ့ တောကောင်တွေမှာတော့ နွေရာသီမှာ ရေတွေအသွင်ဖြင့် တွေ့မြင်ရတဲ့ အဲဒီ တံလုပ်ရှိရာအရပ်သို့ တကယ် ရေထင်ပြီး သောက်သုံးဘို့ ချဉ်းကပ် သွားရောက်ကြသတဲ့။ အဲဒီအရပ် ရောက်သွားတော့ ရေမရှိဘဲ ကုန်းခေါင်ခေါင် ကြီးကိုသာ တွေ့ရပြီး ပင်ပန်းကြရကြောင်းများကို ကျမ်းဂန်များမှာ ပြဆိုထားတယ်။ အဲဒီတော့ တံလုပ်ဆိုတာ ရေမဟုတ်ပဲ ရေသို့ အထင်မှားစေတယ်။ အိမ်စသည်မဟုတ်ပဲ အိမ်စသည်အနေဖြင့် အထင်မှားစေတယ်။ အဲဒါလိုပင် သညာကလဲ မြင်ရ ကြားရ တွေ့ရ သိရတာတွေကို လူဘဲ မိန်းမဘဲ ယောက်ျားဘဲ စသည်ဖြင့် အလွဲအမှားတွေကို မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မှတ်စွဲထားတယ်။ အဲဒီ သညာက မှတ်စွဲထားတဲ့အတိုင်း အလွဲအမှားတွေ တကယ်အဟုတ်အမှန်လို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းပြီး ကြောင့်ကြပြုလုပ် အားထုတ်နေကြရတယ်။ အဲဒါဟာ သမင်တွေက တံလုပ်ကို ရေလို့ထင်ပြီး ပြေးသွားချဉ်းကပ်လျက် ပင်ပန်း နေကြတာနဲ့ တူနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် သညာကို တံလုပ်နဲ့ တူတယ်လို့ ဆိုတာပါဘဲ။

တံလုပ်နဲ့တူတဲ့ သညာရဲ့ အမှတ်အစွဲများပုံကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိပြီးအဲဒီလို မဆင်းရဲချင်ကြယင်တော့ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ရုပ်နာမ်တွေကို သတိဉာဏ်ဖြင့် လိုက်ပြီး မပြတ်ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဲဒီလိုရှုမှတ်လို့ သမာဓိ ဉာဏ်အား ကောင်းလာတဲ့အခါကျတော့ သိစရာရုပ်နဲ့ သိတဲ့နာမ် ဒီ ၂-ပါးသာ ထင်ရှားရှိကြောင်း သိရတယ်။ အဲဒီကနောက် အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှသာ ဆက်စပ်လျက် ဖြစ်နေကြောင်းလဲ သိရတယ်။ အဲဒီကနောက် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း သိရတာရော သိတာရောချက်ခြင်း ပျောက်ပျက်သွားတာကိုသာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပြီးသိရတယ်။

အဲဒီတော့ အယင်က အမြဲတည်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါ မိန်းမ ယောက်ျား အတ္တကောင် တကယ်ရှိတဲ့အနေဖြင့် စွဲမှတ် လာခဲ့တဲ့ သညာဟာ တံလုပ်လိုပင် အလွဲအမှားကို သိစေလျက် လှည့်စားနေတာဘဲ။ အမှန်ကတော့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာ ရှိတာဘဲလို့ အမှန်အတိုင်း သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ပုံ ဆောင်ပုဒ် ကို ဆိုကြရမယ်။

သညာအမှတ် တံလုပ်ပုံဟန်၊ အနိစ္စဘဲ မမြဲအမှန်၊
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်၊ အနတ္တ မှတ်ကြ ဧဝကန်။

ငှက်ပျောတုံးတူစွ သင်္ခါရ

သင်္ခါရ-ပြုလုပ်အားထုတ်မှု သင်္ခါရတို့သည်၊ ကဒလူပမာ-ငှက်ပျောတုံးနှင့် တူကုန်၏။ ငှက်ပျောတုံးဆိုတာ ပကတိ မျက်မြင်အားဖြင့် ဧရာမသစ်တုံးကြီးလိုပင် အနှစ်ရှိတဲ့အနေ ခိုင်မာတဲ့အနေဖြင့် ထင်ရတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ ငှက်ပျောတုံးကြီးကို ဓားဖြင့် ခုတ်လှီးပြီး အဖတ်တွေကို ခွါခွါကြည့်ယင် အနှစ်အသားဆိုတာ ဘာမျှမတွေ့ရဘူး။ မခိုင်မာတဲ့ ပျောဖတ်များချည်း တွေ့ရတယ်။ အဲဒီ ငှက်ပျောတုံးလိုပင် သင်္ခါရတွေမှာလဲ ခိုင်မာတဲ့ အနှစ်အသား မရှိပါဘူးဘဲ။ **သင်္ခါရ** ဆိုတာက စေတနာ အမှူးရှိတဲ့ စေတသိက်တရားကိုယ် ငါးဆယ်ရှိတယ်။ ထင်ရှားတဲ့ တရားတွေကို ဖော်ပြရမယ်ဆိုယင် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း စသည်မှာ အာရုံကို တွေ့တွေ့သွားတဲ့ ဖဿလဲ သင်္ခါရဘဲ။ မြင်စရာစသည်ကို နှလုံးသွင်းတဲ့ မနသိကာရ ဆိုတာလဲ သင်္ခါရဘဲ။ အာရုံ၌ စိတ်ကို တည်ငြိမ်အောင်ထားတာ စူးစိုက်တာဆိုတဲ့ ဧကဂ္ဂတာ သမာဓိလဲ သင်္ခါရဘဲ။ ကြံတဲ့ဝိတက်လဲ သင်္ခါရဘဲ။ ဆင်ခြင်တဲ့ ဝိစာရလဲ သင်္ခါရဘဲ။ အားထုတ်တဲ့ ဝီရိယလဲ သင်္ခါရဘဲ။ လောဘ ဒေါသ မောဟ မာန ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာဆိုတာတွေလဲ သင်္ခါရဘဲ။ အလောဘ အဒေါသ အမောဟ သဒ္ဓါ သတိ (မေတ္တာ) ကရုဏာ မုဒိတာ ဆိုတာတွေလဲ သင်္ခါရဘဲ။ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ စိတ်အမူအရာတွေကို ပြုလုပ်နေတဲ့ စေတနာဆိုတာကတော့ အဲဒီ သင်္ခါရတွေထဲမှာ အကြီးအမှူးခေါင်းဆောင်ဘဲ။ အဲဒီတော့ အဲဒီ သင်္ခါရတရားတွေဟာ အရေအတွက်အားဖြင့်လဲ များတယ်။ သူက ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နေပုံအားဖြင့် ကိုယ်နှုတ် စိတ် အမူအရာဟူသမျှကို ပြီးစေတဲ့အတွက် သူက အလွန်ထင်ရှားနေပါတယ်။ အမူအရာဟူသမျှကို ငါက ပြုလုပ်နေတယ်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြရာမှာ အဲဒီသင်္ခါရက အရင်းခံဘဲ။

ဒါကြောင့် ဒီသင်္ခါရက္ခန္ဓာဟာ ခိုင်မာတဲ့ အနှစ်အသား ရှိသလိုပင် ထင်ရပါတယ်။ အဲဒီလို ထင်ရပေမဲ့ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ တရားတွေဟာ ငှက်ပျောက်ကြီးလိုပင် ဘာမျှ ခိုင်မာတဲ့ အသုံးကျတဲ့ အနှစ်သာရ မရှိပါဘူးတဲ့။ အဲဒီ အနှစ်သာရမရှိပုံကိုတော့ ဖြစ်ခိုက် ရုပ်နာမ်တရားတွေကို မပြတ်ရှုနေတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ကမှ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိနိုင်တယ်။ သိပုံကတော့--

သွားနေဆဲမှာ သွားတယ် သွားတယ်၊ ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ သမာဓိဉာဏ်အား ရှိလာတဲ့အခါကျတော့ သွားချင်တဲ့သဘောတရားပါ သိလာတယ်။ အဲဒီအခါမှာ သွားချင်တယ်ဆိုတာ ကလေးလဲ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီသွားချင်တာကို သွားချင်တဲ့စိတ်လို့ ပြောဆိုနေရပေမဲ့ အမှန်ကတော့ စေတနာပြုစားနဲ့တဲ့ သင်္ခါရတရားတွေဘဲ။ အဲဒီစေတနာခေါင်းဆောင်တဲ့ သင်္ခါရတွေက သွားလိုက် သွားလိုက်ပို့ တိုက်တွန်းနေသလို စေ့ဆော်ပေးနေတာဘဲ။ အဲဒီလို စေ့ဆော်ပေးနေလို့ ခြေထောက်ကို ကြွလိုက် လှမ်းလိုက် ချလိုက်နဲ့ သွားမှု ကိစ္စ ပြီးသွားတာဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အသိဉာဏ်မဖြစ်သေးမီကတော့ သွားချင်တာဟာ ငါဘဲ။ ငါက သွားချင်လို့ သွားတယ်လို့ ဒီလို ငါကောင်အနေနဲ့ ထင်မှတ်လာခဲ့တယ်။ ယခုတော့ သွားချင်တာကလေးဟာ ချက်ခြင်းပင် ပျက်ပျက် သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် ငါကောင်မဟုတ်ဘူး၊ သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိရတယ်။ ကွေးချင်တာ ဆန့်ချင်တာ လှုပ်ရှား ပြုပြင်ချင်တာတွေကိုလဲ နည်းတူပဲ သိသိသွားတယ်။ နောက်ပြီးတော့ကြည့်ချင်တာ ကြည့်အောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ၊ မြင်အောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာဆိုတဲ့ သင်္ခါရတွေလဲ သူ့အခိုက်အတန့်နဲ့သူ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့ အတွက် ဘာမျှ အနှစ်သာရမရှိဘူး ငါကောင်မဟုတ်ဘူး သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိရတယ်။ နားထောင်ချင်တာ ကြားအောင် ကြောင့်ကြစိုက်တာ စသည်တွေကိုလဲ နည်းတူပင် သိရတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကြံစည်တဲ့ဝိတက် စဉ်းစားတဲ့ဝိစာရ အားထုတ်တဲ့ ဝီရိယတို့ကိုလဲ သူတို့ဖြစ်ဆဲမှာ ကြံတယ် စဉ်းစား တယ် အားထုတ်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး တခဏချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် အနှစ်သာရ မရှိဘူး ငါမဟုတ်ဘူး သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိရတယ်။ နောက်ပြီးတော့ လောဘ ဒေါသ စသည်ဖြစ်တဲ့အခါလဲ လိုချင်တယ် နှစ်သက်တယ် စိတ်ဆိုးတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ လိုချင်မှုစသော သင်္ခါရတွေကိုလဲ ခိုင်မာတဲ့ အနှစ်အသားမရှိဘူး ငါမဟုတ်ဘူး သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိရတယ်။ နောက် ပြီးတော့ သဒ္ဓါမေတ္တာ ကရုဏာ စသည်ဖြစ်တဲ့အခါမှာလဲ ယုံကြည်တယ် ကြည်ညိုတယ် ချမ်းသာစေချင်တယ် သနားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး တခဏချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သဒ္ဓါစသည်ကိုလဲ ခိုင်မာတဲ့ အနှစ်သာရ မရှိဘူး ငါမဟုတ်ဘူး သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိရတယ်။ အဲဒီလို သိရတာဟာ ငှက်ပျောက်ကြီးကို ခွဲစိတ် ကြည့်တော့ ဘာမျှ အနှစ်အသား မရှိဘူးဆိုတာကို သိရသလိုပါဘဲ။ အဲဒီ သိပုံဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ငှက်ပျောက်စွာ သင်္ခါရက္ခန္ဓံ၊ အနိစ္စဘဲ မမြဲ အမှန်၊
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်၊ အနတ္တ မှတ်ကြ ဧဝကန်။

ဝိညာဏ်စိတ်သိ မျက်လှည့်တူသည်

ဝိညာဏ်-စိတ်အသိ ဝိညာဏ်သည်၊ မာယူပမံ-မျက်လှည့်နှင့် တူ၏။ ပကတိစိတ်ဝိညာဏ်က သိသိနေတာဟာ မျက်လှည့်ပြနေတာနဲ့ တူပါတယ်တဲ့။ ပကတိလူတွေက မြင်ယင် ဘယ်လို သိသွားသလဲ၊ မိန်းမကို မြင်တယ် ယောက်ျားကို မြင်တယ် လူကို မြင်တယ် ဒီလို သိသွားတယ်မဟုတ်လား၊ ငါက မြင်တယ် မြင်တာဟာ ငါဘဲလို့ ဒီလိုလဲ သိသွားတယ် မဟုတ်လား။ ထို့အတူပင် ကြားယင် မိန်းမစကားကို ကြားတယ်၊ ယောက်ျားစကားကို ကြားတယ်၊ ငါကကြားတယ်၊ ကြားတာဟာ ငါဘဲလို့ ဒီလို သိသွားတယ်မဟုတ်လား၊ နံယင်လဲ ဘယ်သူ့အနံ့ကို နံတယ် ငါက နံတယ်စသည်ဖြင့် သိသွား တယ် မဟုတ်လား၊ စားရာမှာလဲ ဘယ်သူက ချက်ပြုတ်ပြုပြင်ပေးတာကို စားရတယ်၊ ငါက စားတယ်စသည်ဖြင့် သိသွားတယ် မဟုတ်လား၊ နောက်ပြီးတော့ တွေ့ထိယင်လဲ ဘယ်သူနဲ့တွေ့ထိရတယ်၊ ငါက တွေ့ထိတယ်စသည်ဖြင့် သိသွားတယ် မဟုတ်လား၊ ကြံသိရာမှာလဲ ငါက ကြံတယ်၊ ကြံတာဟာ ငါဘဲစသည်ဖြင့် သိသွားတယ် မဟုတ်လား။ အဲဒီလို သိတာဟာ ပရမတ္ထသစ္စာ အရိယသစ္စာ အနေအားဖြင့် အလွဲအမှားတွေချည်းဘဲ။

အဲဒီလို အလွဲ အမှားတွေကို သိသိသွားတာကလဲ မြင်သိကာမျှ စက္ခုဝိညာဏ်၊ ကြားသိကာမျှ သောတဝိညာဏ်၊ နံသိကာမျှ ဃာနဝိညာဏ်၊ စားသိကာမျှ ဇေယျဝိညာဏ်၊ ထိသိကာမျှ ကာယဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ဝိညာဏ်ငါးပါး အသိတော့ မဟုတ်ဘူး၊ မြင်သိမှုအစရှိတဲ့ ဝိညာဏ်ငါးပါးအသိသက်သက်ကတော့ အဆင်းရုပ်၊ အသံရုပ်စတဲ့ ပရမတ်ကိုသာသိတယ်။ မိန်းမ၊ ယောက်ျားအစရှိတဲ့ ပညတ်အလွဲအမှားကို သိတာတော့မဟုတ်ဘူး၊ ဒါပေမဲ့ အဲဒီမြင်သိ ဝီထိစိတ်အစဉ်နောက်မှာ ပြန်လှည့်ပြီး စဉ်းစားဆင်ခြင်တဲ့ မနောဝိညာဏ်အသိကျတော့ ပကတိလူတွေမှာ မိန်းမယောက်ျားစတဲ့ ပညတ်သိ အလွဲသိတွေ ဖြစ်ကုန်တာဘဲ။ အဲဒီ မြင်သိဝီထိစသည်နှင့် ကြံသိ မနောဝိညာဏ်ဝီထိ ဖြစ်ပုံများကို သုတပွားစေရန်အတွက် အကျဉ်းချုပ် ပြောရဦးမယ်။

မျက်စိအကြည်ရုပ်ထဲမှာ အဆင်းရိပ် ထင်လာတဲ့အခါ ဘဝင်စိတ်အစဉ်မှ ဆင်ခြင်တဲ့စိတ် ဖြစ်လာတယ်။ ဘာပါလိမ့်လို့ ဆင်ခြင်တဲ့သဘောပါဘဲ။ အဲဒီစိတ်ချုပ်သွားတော့ မျက်စိထဲမှာ ထင်ပေါ်နေတဲ့ အဆင်းကို မြင်သိတဲ့ (စက္ခုဝိညာဏ်)စိတ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီစိတ်က ပရမတ်အဆင်းကို မြင်ရုံမျှပါဘဲ။ မိန်းမ၊ ယောက်ျားစသည်ဖြင့် ပညတ်ကို အာရုံမပြုသေးပါဘူး။ အဲဒီ မြင်သိစိတ် ချုပ်သွားတဲ့အခါ အဲဒီအာရုံကို လက်ခံအာရုံပြုတဲ့ စိတ်ဖြစ်တယ်။ ပါဠိလို(သမ္မုဋ္ဌန္တန) ခေါ်တယ်။ လက်ခံတဲ့ စိတ်လို့ဘဲ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီစိတ်ချုပ်သွားတော့ အဲဒီအာရုံကို စူးစမ်းတဲ့စိတ်ဖြစ်တယ်။ ပါဠိလို (သန္တိရဏ)လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီစိတ် ချုပ်သွားတော့ ကောင်းမကောင်းစသည် ဆုံးဖြတ်တဲ့စိတ်ဖြစ်တယ်။ ပါဠိလို (ဝေါဋ္ဌဗ္ဗန) ဝုဋ္ဌောခေါ်တယ်။ အဲဒီစိတ် ချုပ်သွားတော့ လျင်မြန်ထက်သန်တဲ့ အဟုန်နဲ့ အာရုံပြုတဲ့ ဇောစိတ်တွေ ခုနစ်ကြိမ် ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်တယ်။ ပါဠိလို (ဇေန)ဇောလို့ခေါ်တယ်။ နောက်ဆုံး ဇောစိတ်ချုပ်သွားတော့ အဲဒီအာရုံကိုပင် အရှိန်မပြေလို့ ဆက်ပြီးတော့ အာရုံပြုတဲ့ တဒါရုံ စိတ် ၂-ကြိမ်ဖြစ်တယ်။ ပါဠိလို (တဒါရမ္မဏ) လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ တဒါရုံစိတ်ချုပ်သွားတဲ့အခါ အိပ်ပျော်သွားသလိုပင် ဘဝင်စိတ် အဆင့်ဆင့် ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလို မြင်ဝီထိစိတ်အစဉ်ဖြစ်ပုံကို ဆောင်ပုဒ် စီထားတာရှိတယ်။ အဲဒါကို လိုက်ဆို ကြရမယ်။

(၁) ဘဝင် ဆင်ခြင်၊ မြင်ပြီးလျှင် ထို့ပြင် လက်ခံတုံ။

ဘဝင်မှ ထပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၊ မြင်သိတဲ့စက္ခုဝိညာဏ်စိတ်၊ လက်ခံတဲ့ သမ္မုဋ္ဌိမျှန်းစိတ်ဆိုတဲ့ အဲဒီ စိတ်တွေ အစဉ်အတိုင်း ဖြစ်သွားကြတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

(၂) စုံစမ်း၊ ဆုံးဖြတ်၊ ဇောစိတ်-သတ်၊ ၂-ရပ် တဒါရုံ။

(၃) အဆင်းမြင်လျှင်၊ ဖြစ်ရိုးပင်၊ စိတ်စဉ် မှတ်ပါကုန်။

လက်ခံတဲ့စိတ်၏ အခြားမဲ့မှာ စုံစမ်းတဲ့စိတ်၊ အဲဒီကနောက် ဆုံးဖြတ်တဲ့စိတ်၊ အဲဒီကနောက် ဇောစိတ် (သတ္တ) ခုနစ် ကြိမ်၊ အဲဒီကနောက် တဒါရုံ ၂-ကြိမ် အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သွားကြတယ်။ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်မှ တဒါရုံ ၂-ကြိမ်အထိ စိတ် ၁၄-ကြိမ် ဟာ အဆင်းမြင်တဲ့အခါ အပြည့်အစုံ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ဘဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အာရုံအားနည်းတဲ့ အခါကျတော့ ဇောတွင် ဆုံးသွား တာလဲ ရှိပါတယ်။ သေလုနီးပါးပင်ပန်းနေတဲ့အခါမှာဇော ၆-ကြိမ် ၅-ကြိမ်မျှတွင် ဆုံးသွားတယ်။ အာရုံက မထင်ရှားလှတဲ့ အခါ ဝုဋ္ဌောစိတ် ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ်မျှတွင် ဆုံးသွားတဲ့အခါလဲ ရှိတယ်။ ဝိပဿနာက အလွန်ထက်သန်နေတဲ့ အခါကျတော့ ဇောစိတ်အထိ မဖြစ်ပဲ ဝုဋ္ဌော ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ်တွင် ရပ်စဲပြီး ဘဝင်ကျသွားတယ်လို့လဲ ယူရတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကတော့ အရှင်ပေါဋ္ဌိလအား ရှင်သာမဏေကလေးက ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးရာမှာ ပဉ္စဒါရ၌ ဇောမကျစေရဘူးဆိုတဲ့ ညွှန်ကြားချက်အရပါဘဲ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်သိတဲ့ ဝီထိစိတ်ဖြစ်ရာမှာ မြင်ရတဲ့အဆင်း ပရမတ်မျှကိုသာ အာရုံပြုတယ်။ မိန်းမ ယောက်ျား အစရှိတဲ့ ပညတ်အမှားကို အာရုံမပြုသေးဘူး။ အဲဒီလို မြင်ပြီးတဲ့နောက် ဘဝင်စိတ်များ ဖြစ်သင့်သလောက် ဖြစ်ပြီးတော့ ပြန်လည်ဆင်ခြင်တဲ့ မနောဒွါရဝီထိ (ကြံသိဝီထိ) စိတ်အစဉ် ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီစိတ်အစဉ် ဖြစ်ပုံကို ဆိုကြရ မယ်။

(၄) ဆင်ခြင်ပြီးခါ၊ ဇော၊တဒါ၊ ကြံရာ စိတ်ဖြစ်ပုံ။

ဘဝင်မှထပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်၊ ဇော ခုနစ်ကြိမ်၊ တဒါရုံ ၂-ကြိမ်ဆိုတဲ့ စိတ် ၁၀-ကြိမ် ဖြစ်ပြီးတော့ ဘဝင်စိတ် ပြန်ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီ ကြံသိဝီထိမှာလဲ မြင်ခဲ့ပြီး အဆင်းကို ပြန်လှည့်၍ ဆင်ခြင်တဲ့အနေဖြင့်သာ ဖြစ်တယ်။ ပညတ်အမှားကို အာရုံမပြုမိသေးဘူး။

မြင်သိစိတ်က မျက်လှည့်ပြသလို သိစေပုံ

နောက်တကြိမ် ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့ကြံသိဝီထိကျတော့မှ ပုံသဏ္ဍာန်ပညတ်ကို အာရုံပြုမိသွားတယ်။ မိန်းမ ယောက်ျား အသွင်စသော ပညတ်ကို အာရုံပြုမိသွားတယ်။ အဲဒီကနောက်တကြိမ် ပြန်လည်ဆင်ခြင်တဲ့ ကြံသိဝီထိကျတော့ မိန်းမ ယောက်ျားစသော အမည်ပညတ်ပါ အာရုံပြုမိသွားတယ်။ အဲဒီကနောက်တော့ ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင်တိုင်း ပညတ် အမှားချည်း အာရုံပြုသွားတော့တာပါဘဲ။ မိန်းမကိုမြင်တယ် ယောက်ျားကိုမြင်တယ် စသည်ဖြင့် အလွဲအမှားကိုသာ သိသွား တော့တာပါဘဲ။ အဲဒါဟာ မြင်သိစိတ်ဝိညာဏ်က မျက်လှည့်ပြသလို အမှားကိုသိစေပုံပါဘဲ။ အဲဒီလို မြင်သိတဝီထိနဲ့ ကြံသိ ၃-ဝီထိ ဖြစ်ပုံ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ထင်ဆဲ ဆင်းစာတ် မြင်လတ်ဦးစွာ။

အဲဒါက လက်ဦး မြင်ဝီထိမှာအဆင်း ပရမတ်ကိုသာ မြင်သိတယ်လို့ ပြတာပါဘဲ။

မြင်ပြီးတရား စဉ်းစားပြန်ရာ။

ဒါကမြင်ပြီးကို ပြန်လှည့်ပြီး စဉ်းစားဆင်ခြင်တဲ့ ကြံသိဝီထိဖြစ်ပုံကို ပြတယ်။ ဒီ ဝီထိ ၂-ရပ်မှာ အဆင်းပရမတ်ပဲ အာရုံပြုတယ်။ အလွဲအမှားမရောက်သေးဘူး၊ အဲဒီ အနေမှာ မြင်တယ်လို့ ရှုမှတ်နိုင်ယင် ပညတ်အာရုံမရောက်ပဲ ပရမတ် အာရုံတွင် တည်သွားနိုင်တယ်။

သဏ္ဍာန်ခြစ် ပညတ်ပေါ်ကာ။

ဒီဒုတိယကြံသိ ဝီထိကျတော့ မိန်းမ ယောက်ျားစတဲ့ ပုံသဏ္ဍာန်ပညတ်ပေါ်လာပြီလို့ ပြတယ်။

မည်နာမ သိရ နောက်ဆုံးမှာ။

ဒီတတိယ ကြံသိဝီထိကျတော့ မိန်းမယောက်ျားစတဲ့ အမည်ပညတ်ပါ အာရုံပြုပြီး သိသွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါဟာ မြင်ရာမှာ အစဆုံး မြင်ဝီထိနဲ့ ပဌမကြံသိဝီထိမှာ အဆင်းပရမတ်ကိုသာ အာရုံပြုတယ်။ ပညတ်အလွဲအမှားကို အာရုံ မပြုသေးဘူး၊ ကြံသိမှု ဒုတိယ ဝီထိနှင့် တတိယဝီထိကျမှ အလွဲအမှားပညတ်ကို သိသွားတယ်ဆိုတာကို မှတ်သားဘို့ ပြတဲ့ ဆောင်ပုဒ်ပါဘဲ။ မြင်သိရာမှာလိုဘဲ ကြားသိရာ နံသိရာ စားသိရာ ထိသိရာများမှာလဲ စိတ်အစဉ် ဝီထိဖြစ်ပုံချင်း အတူတူပါ ဘဲ။ အဲဒီဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

(၅) ကြား, နံ, စား, ထိ, မြင်တူ၏၊ မှတ်ဘိ စိတ်ဖြစ်ပုံ။

အမှတ်(၁) ဆောင်ပုဒ်မှာ ဘဝင်ဆင်ခြင် မြင်ပြီးလျှင်-လို့ ဆိုရာ၌ ဘဝင်ဆင်ခြင်၊ ကြားပြီးလျှင်၊ ဘဝင်ဆင်ခြင် နံပြီးလျှင်၊ ဘဝင်ဆင်ခြင် စားပြီးလျှင်၊ ဘဝင်ဆင်ခြင် ထိပြီးလျှင်-လို့ ပြင်ဆိုရုံမျှသာ ထူးပါတယ်။ အသံရုပ်ကို ကြားသိရုံမျှ၊ အနံ့ရုပ်ကို နံသိရုံမျှ၊ အရသာရုပ်ကို စားသိရုံမျှ၊ အတွေ့ရုပ်ကို ထိသိရုံမျှ ဖြစ်ပုံနှင့် အခြားစိတ်အစဉ် ဖြစ်ပုံတွေကတော့ အတူတူပါဘဲ။ နောက်ပြီးတော့ ကြားသိဝီထိ၊ နံသိဝီထိ၊ စားသိဝီထိ၊ ထိသိဝီထိများနှင့် ပြန်လှည့်ဆင်ခြင်တဲ့ ပဌမ ကြံသိ ဝီထိမှာ ပရမတ်အသံ အနံ့အရသာ အတွေ့မျှကိုသာ အာရုံပြုတယ်။ ပညတ်ကို အာရုံမပြုသေးဘူး၊ ဒုတိယ တတိယ ကြံသိဝီထိများကျမှ ပုံသဏ္ဍာန် ပညတ် အမည်ပညတ်ဆိုတဲ့ အလွဲအမှားကို အာရုံပြုသိမှားသွားတယ် ဆိုတာလဲ အတူတူပါဘဲ။

ယခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မြင်သိ ကြားသိ နံသိ စားသိ ထိသိပြီးတဲ့နောက် သို့မဟုတ် ပဌမကြံသိစိတ်ဖြင့် ပြန်လည် အာရုံပြုပြီးတဲ့အခါ မြင်တယ် ကြားတယ် နံတယ် စားသိတယ် ထိသိတယ် စသည်ဖြင့် ချက်ခြင်းပင် ရှုမှတ်ပြီး သိသိသွားယင် တော့ ပညတ်အလွဲအမှားသိ မရောက်တော့ပဲ အမှန်သိ၌သာ တည်နေနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို အမှန်သိမျှတွင်ပဲ တည်နေအောင်လို့ မြင်လျှင် မြင်တယ်၊ ကြားလျှင် ကြားတယ်၊ ထိလျှင် ထိတယ်စသည်ဖြင့် ချက်ခြင်းမပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေကြရတာဘဲ။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ချက်ခြင်းရှုမှတ်နိုင်လျှင် မြင်ရုံမျှ စသည်၌သာ တည်တယ်

မြင်လျှင် မြင်ချင်း လက်ငင်းမှတ်လျှင်၊
မြင်ရုံတွင်ပဲ ပြတ်စဲ စိတ်စဉ်၊
ရုပ် နာမ် ကွဲလျက် ဖြစ်ပျက် သိမြင်၊
အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ သဘော ထင်။

မြင်လျှင်မြင်ခြင်း မြင်တယ် မြင်တယ်လို့ မှတ်သိနေလျှင် မြင်ရုံမျှတွင်ပဲ စိတ်အစဉ်ဟာ ပြတ်စဲသွားတယ်။ ပြန်လည် စဉ်းစားလျက် ပညတ်အာရုံကိုယူတဲ့ ကြံသိဝီထိ စိတ်အစဉ်များ မဖြစ်ရတော့ဘူး၊ ဒီဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တံ ဘဝိဿတိ-ဆိုတဲ့ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ မြင်ရုံမျှ၌သာ တည်နေတယ်။ နောက်ပြီးတော့ မျက်စိအဆင်းနဲ့ တကိုယ်လုံးက အာရုံ မသိတတ်တဲ့ရုပ်၊ မြင်သိတာမှတ်သိတာက အာရုံသိတတ်တဲ့ နာမ်လို့ ဒီလိုရုပ်နဲ့ နာမ်ကိုလဲ ကွဲပြားစွာ သိတယ်။ မြင်တာရော မှတ်သိတာရော အသစ်ဖြစ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ကွယ် ပျက်စီးသွားတာကိုလဲ သိတယ်။ အဲဒီလိုသိတဲ့အတွက် **အနိစ္စ-မမြဲဘူး**။ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲမျှဘဲ။

အနတ္တ-အတ္တကောင် မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှတ ဆိုတာကိုလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်သွားတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့် “ရုပ်နာမ်ကွဲလျက် ဖြစ်ပျက် သိမြင်၊ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ သဘောထင်”လို့ ဆိုတာပါ။

ကြားရာ နံရာ စားသိရာ ထိသိရာကြံသိရာများမှာလဲ အတူတူပါ။ ချက်ခြင်း မပြတ်လိုက်ပြီး မှတ်သိနေလျှင် ရုပ်နဲ့ နာမ်လဲ ကွဲတယ်။ အဖြစ်အပျက်လဲ သိတယ်။ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောမျှတ ဆိုတာကိုလဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိတယ်။ အဲဒီလို သိရတဲ့အတွက် ယောဂီက ဒီလိုသဘောပေါက် သိမြင်သွားပါတယ်။ “တို့ရှေးတုန်းက မရှုမမှတ်လို့ ပကတိစိတ် အသိတွေအတိုင်း အလွဲအမှားတွေကို အမှန်ထင်နေတာ။ မျက်လှည့်ပြတာကို အဟုတ်အမှန်ထင်သလို ဖြစ်နေခဲ့တာ။ ယခု မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း စသည်ကို မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေတော့ အသက်ရှင်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင် ဆိုတာကို မတွေ့ရဘူး။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ မြင်သိတာလဲ မြင်ပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျက်သွားတာ။ အကြာကြီး မြင်နေတယ် ဆိုတာလဲ မရှိဘူး။ အသစ်အသစ် အဆင့်ဆင့် မြင်သိနေတဲ့ သဘောမျှတ။ ကြားသိတာလဲ ချက်ခြင်းပျက် သွားတာ။ အကြာကြီး ကြားသိနေတာရယ်လို့ မရှိဘူး။ ကြားပြီးချက်ခြင်းပျက်ပျက်သွားတာ။ ထိသိတာလဲအကြာကြီး ထိသိနေတာရယ်လို့မရှိဘူး။ ထိသိ ထိသိပြီး ချက်ခြင်း ပျက်ပျက်သွားတာ။ ကြံသိတာလဲအကြာကြီး သိနေတာရယ်လို့ မရှိဘူး။ သိသိပြီး ချက်ခြင်း ပျက်ပျက်သွားတာ။ ဒါကြောင့် မမြဲတာချည်းဘဲ။ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျက်ပျက်သွားလို့ အားမကီးလောက်တဲ့ ကြောက်စရာ ဆင်းရဲချည်းဘဲ။ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မဖြစ်ပဲ သူ့အကြောင်း အားလျော်စွာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနတ္တသဘောတရားမျှတ”လို့ သဘောပေါက် သိမြင်သွားပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ပုံ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

မျက်လှည့်အလား သိမှား ဝိညာဏ်၊
အနိစ္စဘဲ မမြဲ အမှန်၊
ဖြစ်ပျက်မစဲ ဆင်းရဲပူပန်၊
အနတ္တ မှတ်ကြ ဧဝကန်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ဖေဏပိဏ္ဍူပမသုတ်အရ ရှုသိခြင်းဖြင့်လဲ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး တရားတွေဟာ ခိုင်မြဲတဲ့ အနှစ်သာရ၊ ချမ်းသာကောင်းမြတ်တဲ့ အနှစ်သာရ၊ မိမိအလိုအတိုင်း ဖြစ်တဲ့အစိုးရတဲ့ အနှစ်သာရများ မရှိသောကြောင့် **အတ္တမဟုတ်တဲ့ အနတ္တ** သဘောတရားမျှတဆိုတာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလို ထင်ရှားပုံတွေကို ပြောခဲ့တာ စုံသွားပါပြီ။ ဒါကြောင့် ဒီကနေ့ ဒီတွင်ဘဲ ရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့်။ပ။ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

စတုတ္ထပိုင်း ပြီး၏။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

ပဉ္စမပိုင်း

၁၃၂၅-ခုနှစ် ဝါဆိုလဆုတ် (၈) ရက်နေ့ ဟောသည်။

တရားအနှစ်သဇ္ဇာ

အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားကို နယုန်လဆန်း (၈)ရက်က စပြီးဟောလာခဲ့တယ်။ ၄-ကြိမ်ရှိသွားပြီ။ ခန္ဓာငါးပါး အနတ္တဖြစ်ကြောင်း ဟောထားတဲ့ စကားတော်များကိုတော့ ဖွင့်ပြဟောကြားလို့ ပြီးခဲ့ပါပြီ။ ယနေ့ကစပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခလက္ခဏာ များပါ ဟောထားတဲ့သုတ်၏ ဒုတိယပိုင်းကို ဖွင့်ပြ ဟောကြားရမှာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒါတွေကို မဟောသေးမီ အနတ္တလက္ခဏာ အကြောင်းနှင့် အဲဒီ အနတ္တလက္ခဏာ အသိခက်ပုံ စသည်ကို ရှေးဦးစွာ ရှင်းပြချင်ပါသေးတယ်။

အနတ္တလက္ခဏာ

ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတွေအားလုံးဟာ အတ္တမဟုတ်တဲ့ အနတ္တတရားချည်းဘဲ။ အဲဒီ တရားတွေကို “အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး၊ အနတ္တသဘောတရားမျှဘဲ”လို့ အမှတ်ပြုစရာ အခြင်းအရာကို အနတ္တလက္ခဏာလို့ ဆိုတယ်။ ဘယ်လိုဟာပါလဲ ဆိုတော့ -- အဝသဝတ္တနာကာရော အနတ္တလက္ခဏာ-လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

အဝသဝတ္တနာကာရော-မိမိအလို၌ မဖြစ်သော အခြင်းအရာသည်။ ဝါ-မိမိအလိုအတိုင်းမဖြစ်သော အခြင်းအရာသည်။ အနတ္တလက္ခဏာ-အနတ္တဟု မှတ်သားရကြောင်း လက္ခဏာမည်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဒီသုတ်ထဲက “ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု-ငါ၏ရုပ်သည် ဤလိုအကောင်းချည်းဖြစ်ပါစေ-စသည်ဖြင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းကို မရနိုင်ဘူး”လို့ ပြဆိုထားတဲ့ စကားအရ ပါဘဲ။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက “အလိုအတိုင်း မဖြစ်တာက အနတ္တလက္ခဏာ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

အလိုအတိုင်း မဖြစ်တာက အနတ္တလက္ခဏာ။

နောက်ပြီးတော့ ဒီသုတ်ထဲမှာ “အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ-နှိပ်စက်ဖို့ဖြစ်တယ်။ နှိပ်စက်တတ်တယ်”လို့ ပြဆိုချက်အရ အားဖြင့် နှိပ်စက်ခြင်းကိုလဲ အနတ္တလက္ခဏာလို့ ဆိုသင့်ပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဒီသုတ် ဒီအပိုင်းမှာပင် “ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ တရားကို ငါ့အတ္တလို့ ရှုမြင်ထင်မှတ်ရန် သင့်ပါ့မလား”ဆိုတဲ့ မေးခွန်းအရအားဖြင့် ခဏမစဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တဲ့ အခြင်းအရာကိုလဲ အနတ္တလက္ခဏာလို့ ဆိုသင့်တာပါဘဲ။ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကို ရှုမှတ်နေယင်း အဲဒီ အနတ္တ လက္ခဏာကို တွေ့ရသဖြင့် အတ္တကောင်မဟုတ် သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိမြင်တာက အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ရှုမှတ်ဆဲမှာ အလိုအတိုင်း မဖြစ်တာကို တွေ့ရ၍ အစိုးမရ
ငါကောင် မဟုတ်ဟု သိတာက အနတ္တာနုပဿနာဉာဏ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ အလိုအတိုင်း မဖြစ်ခြင်းစသော အနတ္တလက္ခဏာတို့ကို ပြဆိုတဲ့ သုတ်ဖြစ်သောကြောင့် ဒီသုတ်ကို အနတ္တလက္ခဏသုတ်လို့ အမည်ပေးထားတာဘဲ။

အနတ္တလက္ခဏာ အသိခက်ပုံ

အနိစ္စ ဒုက္ခလက္ခဏာတို့က သိလွယ်တယ်။ အနတ္တလက္ခဏာ က အသိခက်တယ်လို့ သမ္မောဟဝိနောဒနီ အဋ္ဌကထာ (၄၆)မှာ ပြဆိုထားတယ်။ ပြဆိုပုံကတော့--အိုးခွက် တစ်ခုခု လက်မှ လွတ်ကျပြီး ကွဲပျက်သွားယင် “ဪ အနိစ္စ-မမြဲပါ တကား”လို့ ဆိုမိတတ်ကြတယ်။ ကိုယ်မှာ အဖုအလုံး အိုင်းအမာပေါက်ယင် ဖြစ်စေ၊ ဆူးငြောင့်ခလုတ်စသည် ထိခိုက် စူးဝင်ယင်ဖြစ်စေ “ဪ ဒုက္ခ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလိုက်တာ”လို့ ညည်းညူတတ်ကြတယ်။ အဲဒီလိုပင် အနိစ္စနဲ့ ဒုက္ခက ထင်ရှားတယ် သိလွယ်တယ်။ အနတ္တလက္ခဏာကတော့ မှောင်မိုက်ထဲက အရာဝတ္ထုလိုပင် မထင်ရှားပဲရှိနေတယ်။ သူတပါးအား သိနားလည်အောင် ပြောပြဖို့ ခက်တယ်။ အနိစ္စ ဒုက္ခလက္ခဏာတွေကတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်တွင်းမှာ ဖြစ်စေ၊ သာသနာပ မှာ ဖြစ်စေ ထင်ရှားကြပါတယ်။ အနတ္တလက္ခဏာကတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာတော်အတွင်းမှာသာ ထင်ရှားသိရတယ်။ သာသနာပမှာ

မသိရဘူး။ သာသနာပ ကာလမှာ သရဘင်္ဂ ပညာရှိ အစရှိတဲ့ ရသေ့ ဆရာကြီးတွေတောင်မှ အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခကိုသာ ဟောနိုင်ကြတယ်။ အနတ္တကိုတော့ မဟောနိုင်ကြဘူး။ အဲဒီ ရသေ့ ဆရာကြီးတွေဟာ အနတ္တကိုဟောနိုင်လို့ ရှိယင် သူတို့၏ တပည့်ပရိသတ်တွေမှာ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရသွားကြရမှာဘဲ။ အဲဒီလို မဟောနိုင်ကြတဲ့အတွက် သာသနာပမှာ မဂ်ဖိုလ် တရားထူးကို မရနိုင်ပဲ ရှိနေကြတာဘဲ။ ဒါကြောင့် အနတ္တလက္ခဏာကို သူတပါးအား သိနားလည်အောင် ဟောပြောနိုင်ခြင်းဟာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားတို့၏ အရာသာ ဖြစ်တယ်။ သာသနာပပုဂ္ဂိုလ်များ ဟောပြောနိုင်တဲ့အရာ မဟုတ်ဘူး။ အနတ္တလက္ခဏာဟာ ဒီလောက်အထိ မထင်ရှားတဲ့ အသိခက်တဲ့ အခြင်းအရာဖြစ်တယ်။ အဲဒီလို မထင်ရှားပြီး အသိခက်တဲ့အတွက် မြတ်စွာ ဘုရားတောင်မှ အနတ္တလက္ခဏာကို ဟောပြောတဲ့အခါမှာ အနိစ္စ လက္ခဏာဖြင့် ဖြစ်စေ၊ ဒုက္ခလက္ခဏာဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အဲဒီ လက္ခဏာ ၂-ပါးလုံးဖြင့် ဖြစ်စေ အထောက် အကူပြုပြီး ဟောပြောတော်မူရတယ်လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အဲဒီ စကားရပ်ထဲမှာ သာသနာပ၌ အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခ ထင်ရှားတယ်ဆိုတာ ပညတ်အနိစ္စ ပညတ်ဒုက္ခများသာ ဖြစ်ကြောင်း၊ အဲဒီ ပညတ် အနိစ္စ ပညတ်ဒုက္ခတို့ဖြင့် အနတ္တကို မသိစေနိုင်ကြောင်း၊ ပရမတ်အနိစ္စ ဖရမတ် ဒုက္ခတို့ဖြင့်သာ အနတ္တကို သိစေနိုင်ကြောင်းများကို မူလဋီကာဆရာက ထပ်ဆင့်ပြီး ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အဲဒီလို ဖွင့်ချက်များကို မှီပြီးတော့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အတု အစစ်များကို သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်စာအုပ် တတိယပိုင်းမှာ ဖွင့်ပြထားပြီး ရှိနေပါပြီ။ အထူးအားဖြင့် အဲဒီစာအုပ် စာမျက်နှာ (၁၄၂)စသည်မှာ ပြထားပါတယ်။

အနိစ္စဖြင့် အနတ္တကို ပြတော်မူပုံ

အနိစ္စဖြင့် အနတ္တကို ပြပုံကတော့ ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော် ဆဆက္ကသုတ်မှာ ပြထားတဲ့ စကားရပ်ပါဘဲ။ အဲဒီ သုတ်မှာ--

- (၁) မျက်စိ နား နှာ လျှာ ကိုယ် စိတ် ဆိုတဲ့ အတွင်း အာယတန ၆-ပါးကို သိရမယ်။
- (၂) အဆင်း အသံ အနံ့ အရသာ အတွေ့ သဘောအာရုံဆိုတဲ့ အပြင်အာယတန ၆-ပါးကို သိရမယ်။
- (၃) မြင်သိ ကြားသိ နံသိ စားသိ ထိသိ ကြံသိ ဆိုတဲ့ ဝိညာဏ် ၆-ပါးကို သိရမယ်။
- (၄) မြင်တွေ့ ကြားတွေ့ နံတွေ့ စားတွေ့ ထိတွေ့ ကြံတွေ့ ဆိုတဲ့ အတွေ့ (ဖဿ) ၆-ပါးကို သိရမယ်။
- (၅) မြင်ခံစား ကြားခံစား နံခံစား စားခံစား ထိခံစား ကြံခံစား ဆိုတဲ့ ဝေဒနာ ၆-ပါးကို သိရမယ်။
- (၆) အဆင်းဆာ အသံဆာ အနံ့ဆာ အရသာဆာ အတွေ့ဆာ သဘောအာရုံဆာ ဆိုတဲ့ ဆာလောင် နှစ်သက်မှု တဏှာ ၆-ပါးကို သိရမယ်-လို့ ရှေးဦးစွာ ဟောတော်မူပါတယ်။

အဲဒီမှာ (ဝေဒိတဗ္ဗာနိ) သိရမယ် ဆိုတာက ဝိပဿနာရှုလျက် သိရမယ်။ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သိရမယ်လို့ ဆိုလို ကြောင်း အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ရှုပြီး မျက်စိ အဆင်း မြင်သိ မြင်တွေ့ မြင်ခံစား တို့ကို သိဘို့ပါဘဲ။ အဲဒီလို သိအောင် မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ရှုမှတ်နေဘို့ပါဘဲ။ အဲဒီလို မြင်ရာမှာ နှစ်သက်ဆာလောင်မှု တဏှာ ဖြစ်လာသေးယင် အဲဒီတဏှာကိုလဲ နှစ်သက်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုပြီး သိဘို့ပါဘဲ။

ထို့ အတူပင် ကြားခံ နံခံ စားသိခံ ထိသိခံ ကြံသိခံများ၌လဲ နား အသံ ကြားသိ စသော ၆-ပါး ၆-ပါး သော တရားများကို သိသိသွားဘို့ပါဘဲ။

အဲဒီလို မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ရှုမှတ်ပြီး သိသိ နေတဲ့ ယောဂီမှာ မျက်စိ အဆင်း မြင်သိစသည်တွေဟာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချက်ခြင်းချက်ခြင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်သိရပါတယ်။

အဲဒီလို သိသိသွားတော့ “ရှေးတုန်းက အမြဲတည်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင် ရှိတယ်လို့ ထင်ခဲ့တယ်။ ယခု ရှုမှတ် ကြည့်လိုက်တော့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားမျှသာ တွေ့ရတယ်။ အတ္တကောင် ငါကောင် မရှိဘူး”လို့ ဒီလို သဘောကျ သိမြင်လာတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို သဘောကျသိမြင်တဲ့ ယောဂီက ငါကောင်ဆိုတာကို မတွေ့ရတဲ့အတွက် “ဝိပဿနာရှုမှတ် နေရတာဟာ ဘယ်သူ့ အတွက်ပါလဲ”လို့တောင် မေးတတ်ပါသေးတယ်။ အဲဒီလို အတ္တမရှိ ငါကောင် မရှိဘူးလို့ သိမြင်တာဟာ အနိစ္စကို မြင်ပြီး သိမြင်တာပါဘဲ။ အဲဒီလို သိမြင်ပုံကို ထောက်ခံအားပေးသောအားဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရားက အဲဒီဆဆက္ကသုတ်မှာ ဒီလို ဆက်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။ ဟောပုံကတော့--

“စက္ခု အတ္တာ”တိ ယော ဝဒေယျ၊ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ စက္ခုဿ ဥပ္ပါဒေါပိ ဝယောပိ ပညာယတိ။ ယဿ ခေါ ပန ဥပ္ပါဒေါပိ ဝယောပိ ပညာယတိ “အတ္တာ မေ ဥပပဇ္ဇတိ ဝေတိ စာ”တိ ဣစ္စဿ ဧဝမာဂတံ ဟောတိ။ တသ္မာ တံ န ဥပပဇ္ဇတိ “စက္ခုအတ္တာ”တိ ယော ဝဒေယျ။ ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ။

စက္ခု-မျက်စိသည်၊ အတ္တာတိ-အတ္တဟူ၍၊ ယော-အကြင်သူသည်၊ ဝဒေယျ-ဆိုငြားအံ့။ (တဿ-ထိုသူ၏၊) တံ-ထို စကားသည်၊ န ဥပပဇ္ဇတိ-မသင့်၊ (ကသ္မာ-အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော်၊) စက္ခုဿ-မျက်စိရုပ်၏၊ ဥပ္ပါဒေါပိ ဝယောပိ ပညာယတိ-ဖြစ်ခြင်းရော ပျက်ခြင်းရော ထင်ရှား၏၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းကိုရော ပျက်ခြင်းကိုရော ထင်ရှားသိရ၏၊ (တသ္မာ- ထို့ကြောင့်ပင်တည်း။) ပန-အပြစ်ကို ပြဋ္ဌိအံ့၊ ယဿ-အတ္တဟု ဆိုသော အကြင်မျက်စိရုပ်၏၊ ဥပ္ပါဒေါပိ ဝယောပိ ပညာယတိ -ဖြစ်ခြင်းရော ပျက်ခြင်းရော ထင်ရှား၏၊ အဿ-ထိုမျက်စိရုပ်အား၊ အတ္တာ မေ ဥပပဇ္ဇတိ ဝေတိ စာတိ-ငါ၏ မျက်စိဟူသော အတ္တသည် ဖြစ်လဲ ဖြစ်၏ ပျက်လဲ ပျက်၏ဟူ၍၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆိုဖွယ် အပြစ်သည်၊ ဧဝံ အာဂတံ ဟောတိ၊ ဤဆိုခဲ့သည့် အတိုင်းပင် ရောက်လာချေ၏။ တသ္မာ-ထို့ကြောင့်၊ စက္ခု အတ္တာတိ ယော ဝဒေယျ-မျက်စိရုပ်သည် အတ္တဟု အကြင်သူ ဆိုငြားအံ့၊ (တဿ-ထိုသူ၏၊) တံ-ထိုစကားသည်၊ န ဥပပဇ္ဇတိ-မသင့်ပေ။ ဣတိ စက္ခု အနတ္တာ-ထို့ကြောင့် မျက်စိရုပ်သည် အတ္တမဟုတ်-အနတ္တသဘောတရားပေတည်း။

အတိုချုပ် ဆိုလိုတာကတော့ မြင်သိမှု၏ တည်ရာ မျက်စိအကြည်ရုပ်ဟာ မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက် သွားတယ်။ ဒါကြောင့် မမြဲဘူး၊ မမြဲတဲ့အတွက် တသက်လုံး အမြဲတည်နေတယ်လို့ ထင်မှတ်ရတဲ့အတ္တကောင် ငါကောင် မဟုတ်ဘူး။ အဲဒီ မျက်စိကို အတ္တလို့ ဆိုယင် ငါ၏ အတ္တဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတယ် မမြဲဘူးလို့ ဆိုရာ ရောက်လိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် မမြဲတဲ့ မျက်စိရုပ်ဟာ အတ္တမဟုတ်ဘူးလို့ သိမှတ်ဆုံးဖြတ်ရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ထို့အတူပင် မြင်ရတဲ့ အဆင်း၊ မြင်သိမှု၊ မြင်တွေ့မှု မြင်ခံစားမှု၊ အဆင်း ဆာလောင် နှစ်သက်မှုတို့ကိုလဲ အတ္တမဟုတ်ဘူးလို့ သိသင့်ပုံကို နည်းတူပင် ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒါက မြင်ခံခဏ၌ ထင်ရှားတဲ့ တရား ၆-ပါးကို အနတ္တဖြစ်ကြောင်း ဟောပြပုံပါဘဲ။

ထို့ အတူပင် ကြားခံ နံခံ စားသိခံ ထိသိခံ ကြံသိခံ ခဏများ၌လဲ ၆-ပါး ၆-ပါးသော တရားတို့ကို အနတ္တဟု သိမှတ်အပ်ကြောင်းများကို နည်းတူပင် ဟောတော်မူပါတယ်။

ဒုက္ခဖြင့် အနတ္တကို ပြတော်မူပုံ

ဒုက္ခဖြင့် အနတ္တကို ပြပုံကတော့ ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာပဲ ရှိနေပါတယ်။ ဘယ်ဟာပါလဲဆိုယင်-ရုပ်သည် အတ္တ မဟုတ်သောကြောင့် နှိပ်စက်ဖို့ရာ ဖြစ်နေချေသည်-စသည်ဖြင့် ပြဆိုချက်တွေပါဘဲ။ မိမိကို နှိပ်စက်တတ်တယ်ဆိုတာ ကြောက်စရာ ဒုက္ခဘဲ။ အဲဒီလို ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခဖြစ်သောကြောင့် မိမိ၏ အတွင်းသား အတ္တကောင် ငါကောင်မဟုတ်ဘူးဆိုတာ အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။

အနိစ္စ ဒုက္ခ ၂-ပါးလုံးဖြင့် အနတ္တကို ပြတော်မူပုံ

အနိစ္စ ဒုက္ခ ၂-ပါးလုံးဖြင့် အနတ္တကို ပြတော်မူပုံကတော့ “ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနိစ္စံ-ရဟန်းတို့ ရုပ်သည် မမြဲ။ ယဒနိစ္စံ၊ တံ ဒုက္ခံ-အကြင်တရားသည် မမြဲ၊ ထိုတရားသည် ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲပေတည်း။ ယံ ဒုက္ခံ၊ တဒနတ္တာ-အကြင်တရားသည် ဆင်းရဲတည်း။ ထိုဆင်းရဲတရားသည် အတ္တမဟုတ်။ ယဒနတ္တာ-အကြင်တရားသည် အတ္တမဟုတ်၊ တံ-ထိုတရားကို၊ နေတံမမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာတိ-ဤဟာသည် ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဤဟာသည် ငါမဟုတ်၊ ဤဟာသည် ငါ့အတ္တမဟုတ် ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတံ-ဤရုပ်ကို၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သမ္မပညာယ-မှန်စွာသိသော ဝိပဿနာပညာ အရိယမဂ် ပညာဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ရှုမြင်အပ်၏” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူပါတယ်။

အတိုချုပ် ဆိုလိုတာကတော့-ရုပ်ဟာ အနိစ္စ ဒုက္ခဖြစ်သောကြောင့် အတ္တမဟုတ်တဲ့ အနတ္တဘဲ။ အနတ္တဖြစ်သော အဲဒီ ရုပ်ကို “ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် သိမ်းပိုက်သာယာသင့်သော အရာမဟုတ်။ ငါတတ်နိုင်သည် စသည်ဖြင့် အထင်ကြီးဖွယ်မရှိ၊ ငါ့အတ္တ မဟုတ်”ဟူ၍ အမှန်အတိုင်း ရှုမြင်ရမယ်။ အသိအမှတ် ပြုရမယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ထို့အတူပင် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ကိုလဲ နည်းတူပင် အနိစ္စ ဒုက္ခဖြင့် အနတ္တကို ပြတော်မူပါတယ်။

အဲဒီလို အနိစ္စ ဒုက္ခ ၂-ပါးလုံးဖြင့် အနတ္တကိုပြတော်မူပုံကတော့ ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ် နောက်ပိုင်းမှာလဲ ရှိနေပါ တယ်။ အဲဒါကို ဒီကနေ့ နောက်ပိုင်းကျတော့ ဖော်ပြရမှာဘဲ။

အနိစ္စနဲ့ ဒုက္ခကိုတော့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင်မဟုတ်တဲ့ သာသနာပ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကလဲ လက်ခံနိုင်ကြပါတယ်။ အတ္တကောင် မဟုတ်ဘူး အနတ္တသဘောတရားမျှဘဲ ဆိုတာကိုတော့ သာသနာပ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက လက်မခံနိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက သစ္စကဆိုတဲ့ ပရိမိုဇ်က မြတ်စွာဘုရားထံမှာတောင် လာရောက်ပြီး ငြင်းခုံသေး တယ်။ အဲဒီအကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ပြောရဦးမယ်။

သစ္စကပရိမိုဇ်က ငြင်းခုံ

ဝေသာလီပြည်မှာ မင်းသားတွေကို ပညာသင်ပေးနေတဲ့ သစ္စကပရိမိုဇ်ကြီးဆိုတာ ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီ သစ္စကပရိမိုဇ်ကြီး က ပဉ္စဝဂ္ဂါငါးပါးထဲက အရှင် အဿဇိကို “ရဟန်းဂေါတမဟာ တပည့်များကို ဘယ်လို ဆုံးမညွှန်ကြားနေပါသလဲ၊ ဘယ်လို ဆုံးမညွှန်ကြားပုံက များနေပါသလဲ”လို့မေးတယ်။ အဲဒီအခါ အရှင်အဿဇိမထေရ်က “ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ် ဆိုတဲ့ တရားတွေဟာ အနိစ္စ-မမြဲဘူး၊ အနတ္တ-အတ္တကောင်မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှဘဲလို့ ဆုံးမညွှန်ကြားနေပါတယ်။ အဲဒီလို ဆုံးမ ညွှန်ကြားပုံက များနေပါတယ်”လို့ ဖြေကြားလိုက်ပါတယ်။

အဲဒါကို ကြားရတော့ သစ္စကပရိမိုဇ်ကြီးက “ဘော အဿဇိ-အို အရှင် အဿဇိ၊ ဒုဿုတံ-မကြားကောင်း မနာသာ အမင်္ဂလာ စကားကို၊ အဿုမှ ဝတ-ကြားရလေစွတကား။ ယေ မယံ-အကြင်ငါတို့သည်၊ ဧဝံဝါဒီ သမဏံ ဂေါတမံ-ရဟန်း ဂေါတမက ဤသို့အနတ္တဟု ဟောပြောလေ့ရှိသည်ကို၊ အဿုမှ-ကြားရကုန်၏။ ထိုသို့ကြားရသော ကျွန်ုပ်တို့သည် မကြားကောင်း မနာသာ အမင်္ဂလာ စကားကို ကြားရလေစွ၊ မယံအကျွန်ုပ်တို့သည်၊ ကဒါစိ ကရဟစိ၊ တရံတခါ၌၊ တေန ဘောတာ ဂေါတမေန-ထိုအရှင် ဂေါတမနှင့်၊ သဒ္ဓိံ-အတူတကွ၊ အပ္ပေဝ နာမ သမာဂဇ္ဈေယျာမ-တွေ့ဆုံနိုင်ကြ ကောင်းပါ သေး၏။ ကောစိဒေဝ ကထာသလ္လာပေါ-တစုံတရာ စကား ပြောဆိုခြင်းသည်၊ အပ္ပေဝ နာမ သိယာ ဖြစ်ကောင်းပါသေး၏။ ပါပကာ-ယုတ်ညံ့လှသော၊ တသ္မာ ဒိဋ္ဌိဂတာ-ထိုအနတ္တမိစ္ဆာအယူမှ၊ အပ္ပေဝ နာမ ဝိဝေစေယျာမ-ကင်းလွတ်စေနိုင် ကောင်းပါ သေး၏”လို့ ရက်ရက်စက်စက် ရှုံ့ချပြီး ပြောပါသတဲ့။

အတ္တ အယူအစွဲရှိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က အနတ္တတရားကို ဘယ်လောက်အထင်သေးတယ်ဆိုတာ ချင့်ချိန်ကြည့်ကြပေတော့။ မြတ်စွာဘုရားက အနတ္တလို့ ဟောတာကို ကြားရတာဟာ မကြားကောင်း မနာသာ အမင်္ဂလာစကားတဲ့။ အနတ္တလို့ ဟောတာကို သူ့အမြင်နဲ့တော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတဲ့။ မြတ်စွာဘုရားကို သူက အဲဒီ မိစ္ဆာအယူမှ ချွတ်ဦးမယ်လို့တဲ့။ အယူဝါဒအစွဲ သန်နေတဲ့ သူတွေက ဒီလိုချည်းပါဘဲ။ သူတပါးအယူကို အထင်သေးကြတာချည်းပါဘဲ။ ဘုရားဟော တရားကိုတောင် ကိုယ်ကြိုက်ရာကို ယူပြီးတော့ ဘုရားဟော ပါဠိတော်နှင့်အညီ ဟောပြောချက်ကို အထင်သေးပြီး ရှုံ့ချပြောနေကြတာ ရှိသေးတာဘဲ။ သေသေချာချာ စိစစ်ကြည့်ယင် အဲဒီလို သူတပါးကို အထင်သေးပြီး ရှုံ့ချပြောနေတဲ့ သူတွေဟာ ပရိယတ္တိ သုတလဲ ဘာမျှ မရှိသည့်ပြင် ပဋိပတ်ဘက်ကလဲ ဘာမှ ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက် အားမထုတ်ဘူးတဲ့သူတွေဘဲ ဖြစ်နေတတ်ကြ ပါတယ်။

ယခု ပြောနေတဲ့ သစ္စကကြီးဟာလဲ ဗုဒ္ဓတရားတော်တွေကို ပြောပလောက်အောင် လေ့လာမှုလဲ မရှိသေးဘူး။ တရား သဘောတွေကို သူ့ကိုယ်တွေ့လဲ ဘာမျှ ရှိတာ မဟုတ်ဘူး။ သူ့ထင်မြင်ချက်မျှနဲ့ အထင်ကြီးပြီး သူတပါးကို အထင်သေးနေ တာဘဲ။ ဒါကြောင့် သူက မြတ်စွာဘုရားထံ သွားပြီး ဝါဒပြိုင်ဘို့ အားထုတ်တယ်။ သူက နိုင်မှာ ကိန်းသေဘဲလို့လဲ တွက်ချက် ယူဆထားတယ်။ အဲဒီလို သူ့အနိုင်ရတာကိုလဲ လူ့အများ သိစေချင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဝေသာလီပြည်က လိစ္ဆဝီမင်းတွေထံ သွားပြီး သူက ပြောကြား ဘိတ်မန်တယ်။ အဲဒီလို ဘိတ်မန်ရာမှာလဲ သူက အလွန်အကျွံ ကြီးဝါးထားချက်တွေလဲ ရှိပါသေး တယ်။ အားကောင်းတဲ့ လူက သိုးငယ်ကလေးကို အမွှေးဆွဲပြီး ဝှေ့ရမ်းလိုက်သလို ရဟန်း ဂေါတမကို ဝါဒဖြင့် ဝှေ့ရမ်း လိုက်မယ် စသည်ဖြင့် အလွန်အကျွံ ကြီးဝါးပြီး လာရောက်နားထောင်ကြဘို့ ဘိတ်မန်တယ်။ အဲဒီအခါ လိစ္ဆဝီမင်းသား ငါးရာ ကလဲ သူ့နောက်က လိုက်ပါလာကြတယ်။

မြတ်စွာဘုရားထံ ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ပြဿနာမေးလိုကြောင်း ခွင့်တောင်းပြီးတော့ “အရှင်ဂေါတမဟာ တပည့် များကို ဘယ်လိုဆုံးမညွှန်ကြားနေပါသလဲ၊ ဘယ်လိုဆုံးမ ညွှန်ကြားပုံက များနေပါသလဲ”လို့ မေးတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက

အရှင်အဿဇိ ဖြေကြားလိုက်တဲ့အတိုင်းပင် “ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ် ဆိုတဲ့ တရားတွေဟာ အနိစ္စ-မမြဲဘူး၊ အနတ္တ-အတ္တကောင် မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှော်”လို့ ဆုံးမညွှန်ကြားနေကြောင်း၊ အဲဒီလို ဆုံးမညွှန်ကြားပုံက များနေကြောင်း ဖြေကြား မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီတော့ သစ္စက ပရိမိုဇ်က ဥပမာတခု ပြောပါရစေ ဆိုပြီးတော့ ဒီလိုဝါဒတင်ပြီး ပြောဆိုတယ်။ “အရှင် ဂေါတမ ဗီဇဂါမ် ဘူတဂါမ်ခေါ်တဲ့ မျိုးစေ့ အပင်ဟူသမျှတွေဟာ မြေကြီးကိုမှီ၍ မြေကြီး၌ တည်၍ ဖြစ်ပွား စည်ပင်ကြရသလို တနည်း ဥပမာအားဖြင့် ခွန်အားဖြင့် ပြုလုပ်ရတဲ့ အမှုကိစ္စလုပ်ငန်း ဟူသမျှတွေကို ပြုလုပ်ကြလျှင် မြေကြီးကို မှီ၍ မြေကြီးပေါ်မှာ တည်၍ ပြုလုပ်ကြရသလိုပင် ရုပ်လျှင် အတ္တ အထည်ကိုယ်ရှိသော လူပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုပ်၌ တည်၍ ကောင်းမှုမကောင်းမှုကို ပြုရဖြစ်ပွားစေရပါသည်။ ဝေဒနာလျှင် အတ္တ၊ သညာလျှင်အတ္တ၊ သင်္ခါရလျှင်အတ္တ၊ ဝိညာဏ်လျှင်အတ္တ အထည်ကိုယ်ရှိသော လူပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝေဒနာ၌ သညာ၌ သင်္ခါရတို့၌ ဝိညာဏ်၌ တည်၍ ကောင်းမှု မကောင်းမှုကို ပြုရဖြစ်ပွားစေရပါသည်”လို့ ဝါဒတင်ပြီး ပြောဆိုတယ်။

ဆိုလိုတာကတော့ မျိုးစေ့များ သစ်ပင်များဟာ မြေကြီးကို မှီပြီးပေါက်ပွား စည်ပင်ကြရတယ် မဟုတ်လား၊ အင်တိုက် အားတိုက် လုပ်ရတဲ့လုပ်ငန်းများကိုလဲ မြေကြီးပေါ်မှာ တည်ပြီး လုပ်ရတယ် မဟုတ်လား၊ အဲဒါတွေလိုပင် ကောင်းမှု မကောင်းမှု ကံကိုလဲ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ အတ္တကောင် ရှိတဲ့သူက အဲဒီအတ္တကိုမှီပြီး ပြုလုပ်ရပါတယ်။ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကိုလဲ အဲဒီအတ္တကပင် ခံစားရပါတယ်။ ရုပ် ဝေဒနာ သညာသင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာတွေဟာ အတ္တ မဟုတ်ယင် ကောင်းမှု မကောင်းမှုက ဘယ်ဟာကို မှီပြီး ဖြစ်မလဲ၊ ကောင်းကျိုး ဆိုးကျိုးကို ဘယ်သူက ခံစားပါမည်လဲလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

မြေကြီးကို ဥပမာပြု၍ ပြတဲ့ ဒီ အတ္တဝါဒကို ဖြေရှင်းဘို့ဟာ မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး မည်သည့် တပည့်သာဝကမျှ မစွမ်းနိုင်ဘူး၊ မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် ဖြေရှင်းနိုင်တယ်လို့ အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားတယ်။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက ကိုယ်တော်တိုင်ပင် ဖြေရှင်းတော်မူရန် ဒီလို မေးတော်မူတယ်။

အဂ္ဂိဝေဿနအနွယ်ဝင် သစ္စက၊ သင်သည် “ရုပ်ဟာ ငါ၏ အတ္တ၊ ဝေဒနာဟာ ငါ၏ အတ္တ၊ သညာဟာ ငါ၏ အတ္တ၊ သင်္ခါရတို့ဟာ ငါ၏ အတ္တ၊ ဝိညာဏ်ဟာ ငါ၏ အတ္တ”လို့ ဆိုပါသလား။

အရှင်ဂေါတမ၊ ကျွန်ုပ်လဲ ဒီလို ဆိုပါတယ်၊ ဟောဒီ လူများစုကလဲ ဒီလိုဘဲ ဆိုပါတယ်။

“အဂ္ဂိဝေဿန အနွယ်ဝင် သစ္စက၊ သင်၏ လူများစုက ဘာလုပ်မလဲ၊ သင်ဟာ မိမိ၏ ဝါဒကိုသာ ဖြေရှင်းပါ”လို့ မြတ်စွာဘုရားက တိုက်တွန်းတော်မူပါတယ်။ သစ္စကရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ သူ့အတ္တဝါဒမှာ အပြစ်ရှိနေယင်လူများစုနဲ့ မျှခံဘို့ ရည်ရွယ်တာပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သူ့ဝါဒ အမှားကို သူတဦးတည်း ခံယူဘို့ တိုက်တွန်းတာပါဘဲ။ အဲဒီတော့မှ သစ္စက က “ကျွန်ုပ်သည်ပင် ရုပ်ဟာ ငါ၏ အတ္တ၊ ဝေဒနာဟာ ငါ၏ အတ္တ၊ သညာဟာ ငါ၏ အတ္တ၊ သင်္ခါရ တို့ဟာ ငါ၏ အတ္တ၊ ဝိညာဏ်ဟာ ငါ၏ အတ္တ-လို့ ဆိုပါတယ်”လို့ ဝန်ခံတယ်။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက “အဂ္ဂိဝေဿန အနွယ်ဝင် သစ္စက၊ ပသေနဒီ ကောသလမင်း၊ အဇာတသတ်မင်းတို့လို အာဏာပိုင် ဘုရင်မင်းဟာ သူ့ပိုင်နက် နိုင်ငံမှာ သတ်သင့်သူကို သတ်ဖို့၊ ဒဏ်ပေးသင့်သူကို ဒဏ်ပေးဖို့၊ နှင်ထုတ်သင့်သူကို တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်ဖို့၊ အလိုအတိုင်း အစိုးရတယ် မဟုတ်လား”လို့ မေးတော်မူတယ်။

“အာဏာပိုင် ဘုရင်မင်းဟာ အစိုးရပါတယ်၊ ဟောဒီက အများဆန္ဒဖြင့် အုပ်ချုပ်တဲ့ လိစ္ဆဝိမင်းတွေတောင် သူတို့ ပိုင်တဲ့ နိုင်ငံမှာ သတ်ဖို့၊ ဒဏ်ပေးဖို့၊ နှင်ထုတ်ဖို့ရာ အစိုးပိုင်ကြ အစိုးရကြပါတယ်”လို့ သစ္စက က ဖြေဆိုတယ်။ အဲဒါဟာ သူ့ ဝါဒအပေါ် ရောက်လာမည့် အပြစ်ကို မမြင်တဲ့အတွက် အမေးထက် ပိုပြီး ဖြေလိုက်တာပါဘဲ။

အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက “အဂ္ဂိဝေဿနအနွယ်ဝင် သစ္စက၊ သင်က ရုပ်ဟာ ငါ၏ အတ္တ-ဟု ဆိုတယ်၊ အဲဒီရုပ်၌ ‘ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ ဖြစ်ပါစေ၊ ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ မဖြစ်ပါစေလင့်’ဟု သင်၏ အလိုအတိုင်းအစိုးရပါရဲ့လား”လို့ မေးတော်မူတယ်။

အဲဒီတော့ သစ္စကပရိမိုဇ်ကြီးမှာ ဖြေဘို့ရာ ခက်နေတယ်၊ အတ္တဝါဒက ကိုယ့်အလိုအတိုင်း အစိုးရတယ်ဆိုတဲ့ ဝါဒဘဲ၊ ရှေ့ပိုင်းများက ထပ်ကာ ထပ်ကာ ပြောခဲ့တဲ့ သာမိအတ္တစွဲ ဆိုရာမှာ အလိုအတိုင်း အစိုးရတယ်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းတာဟာ ဒီအတ္တကို စွဲလမ်းတာဘဲ။ ဒီနေရာမှာ အာဏာပိုင် မင်းတွေက သူ့ပိုင်နက်ကို အစိုးရတယ်ဆိုတဲ့ အကြောင်းကိုလဲ ဝန်ခံထားပြီး ဖြစ်နေတယ်။ အတ္တလို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းထားတဲ့ ရုပ်၌ အလိုအတိုင်း အစိုးရပါတယ်လို့ ဝန်ခံရမလို့ ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလို

ဝန်ခံလိုက်ယင် သင့် ကိုယ်ရုပ်ကို လိစ္ဆာဝိမင်းသားပျိုကလေးများရဲ့ ရုပ်ကိုယ်လိုပင် နနပျိုပျို ဖြစ်စေရန် အစိုးရရဲ့လားလို့ မေးစရာ ရှိလာလိမ့်မယ်။ အစိုးရပေါ်လို့ ဖြေလိုက်ယင်လဲ ရုပ်ဟာ အစိုးရတဲ့အတွက် အတ္တ မဟုတ်ဘူးလို့ဝန်ခံရာ ရောက်သွားလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် အဖြေရခက်တာနဲ့ သစ္စာ ပရိမိုဇ်ကြီးက အဖြေ မပေးပဲ ဆိတ်ဆိတ်နေပါသတဲ့။

မြတ်စွာဘုရားက ဒုတိယတကြိမ်လဲ နည်းတူပင် ထပ်ပြီး မေးတော်မူတယ်။ အဲဒီတော့လဲ သစ္စာ ပရိမိုဇ်ကြီးကအဖြေ မပေးပဲ ဆိတ်ဆိတ်ပေးနေတာဘဲ။ အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူသေးပဲ သစ္စာအား သတိပေးစကား မိန့်ကြားတော် မူပါတယ်။ “အဂ္ဂိဝေဿနအနွယ်ဝင် သစ္စာက၊ ယခုအခါ ဖြေပါ။ မဖြေပဲ ဆိတ်ဆိတ်ပေးနေရမည့်အခါ မဟုတ်တော့ဘူး၊ တထာဂတ မည်တဲ့ (ဘုရားရှင်) ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်က သုံးကြိမ်မြောက်အထိ မေးတဲ့အခါ မဖြေပဲ ပေးနေယင် မဖြေတဲ့ ထိုသူ၏ ဦးခေါင်းဟာ ဤ နေရာ၌ပင် ခုနစ်စိတ် ကွဲသွားတတ်တယ်”လို့ သတိပေးစကား မိန့်ကြားတော်မူပါတယ်။

အဲဒီအခါ (ဝဇီရ ခေါ်) ဝရဇိန်လက်နက် စွဲကိုင်လျက်ရှိတဲ့ နတ်ဘီလူးက “သစ္စာ ပရိမိုဇ်ရဲ့ ခေါင်းပေါ်မှာတည်လျက် ရှိနေပါသတဲ့။ မဖြေပဲ ပေးနေယင် ဝရဇိန်လက်နက်ဖြင့် သူ့ခေါင်းကို ပစ်ခွဲတော့မည့်အနေဖြင့် အဲဒီ ဘီလူးတည်နေတာကို မြတ်စွာဘုရားနှင့် သစ္စာကသာ မြင်တွေ့ရတယ်။ အခြား သူတွေကတော့ မမြင်ရဘူး တဲ့။ ယခုကာလ အချို့တစ္ဆေချောက်ရာမှာ အချောက်ခံရတဲ့ သူသာ မြင်ရပြီး အခြား သူတွေအနီးမှာ ရှိနေပါလျက် မမြင်ရတာမျိုး ဖြစ်မှာပေါ့။ အဲဒီတော့ သစ္စာက က အလွန်ကြောက်လန့်ပြီး သူ့ပရိသတ်လူတွေ ကြည့်လိုက်တော့လဲ အခြေမပျက် တည်နေတာကို မြင်ရတဲ့အတွက် အခြားသူတွေ မမြင်ရကြောင်းလဲ သိရတယ်။ သူ့ကို နတ်ဘီလူးက ချောက်လှန့်နေလို့ ကြောက်တာနဲ့ မြတ်စွာဘုရား အလိုလိုက်ပြီး ဖြေရ ပါတယ်လို့ ပြောဘို့ရလဲ ခက်နေတယ်။ ဒါကြောင့် အခြား အားကိုးစရာ မရှိတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားသာလျှင် အားကိုးစရာ ရှိတယ်ဆိုတာလဲ သဘောပေါက်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားအား “အရှင် ဂေါတမ မေးတော်မူပါ၊ ဖြေပါတော့မယ်”လို့ ဝန်ခံ လျှောက်ထားတယ်။ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက--

“အဂ္ဂိဝေဿနအနွယ်ဝင် သစ္စာက၊ ထိုဟာကို ဘယ်လိုထင်သလဲ၊ သင်က ရုပ်ဟာ ငါ၏ အတ္တလို့ ဆိုတယ်။ အဲဒီရုပ်၌ ‘ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ ဖြစ်ပါစေ၊ ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ မဖြစ်ပါစေလင့်’ဟု သင်၏ အလိုအတိုင်း အစိုးရပါရဲ့လား”လို့ မေးတော်မူပါတယ်။

ဤသို့ အစိုးရခြင်း မရှိပါ အရှင် ဂေါတမ-လို့ သစ္စာက ပရိမိုဇ်ကြီးက ဖြေပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြေလိုက်တော့ သူ၏ ရှေ့စကားနဲ့ မညီညွတ်ပဲ တလွဲစီ ဖြစ်သွားတာပေါ့။ ရှေ့စကားကတော့ ရုပ်ဟာ သူ၏ အတ္တလို့ ဆိုခဲ့တယ်။ အတ္တဟုတ်လျှင် ကိုယ့်အတ္တကိုယ် အစိုးရ ရမှာပေါ့။ နောက်အဖြေစကားကတော့ အစိုးရပါဘူး တဲ့။ အစိုးရရဘူးဆိုတော့ အဲဒီရုပ်ဟာ မိမိ၏ အတွင်းသား အထည်ကို အတ္တကောင် မဟုတ်ပါဘူးလို့ ဝန်ခံရာ ရောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို ရှေ့နောက် မညီတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားက သတိပေးတဲ့ အနေဖြင့် ဖိနှိပ်ပြီး ဒီလို မိန့်တော်မူပါတယ်။

“အဂ္ဂိဝေဿနအနွယ်ဝင် သစ္စာက၊ သတိပြု နှလုံးသွင်းပါ။ သတိပြု နှလုံးသွင်းပြီး ဖြေပါ။ သင်၏ နောက်စကားဟာ ရှေ့စကားနှင့် မဆက်စပ် မညီညွတ်ဘူး၊ ရှေ့စကားဟာလဲ နောက်စကားနှင့် မဆက်စပ် မညီညွတ်ဘူး။ အဂ္ဂိဝေဿန အနွယ်ဝင် သစ္စာက၊ ထိုဟာကို ဘယ်လို ထင်သလဲ၊ သင်က ဝေဒနာဟာ ငါ၏ အတ္တလို့ ဆိုတယ်။ အဲဒီ ဝေဒနာ၌ “ငါ၏ ဝေဒနာသည် ဤသို့ ဖြစ်ပါစေ၊ ငါ၏ ဝေဒနာသည် ဤသို့ မဖြစ်ပါစေလင့်”ဟု သင်၏ အလိုအတိုင်း အစိုးရပါရဲ့လား။

ဤသို့ အစိုးရခြင်း မရှိပါ အရှင် ဂေါတမ လို့ သစ္စာက က ဖြေပါတယ်။

ဒီ ဝေဒနာ မေးခွန်းမှာလိုပင် သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ကို မေးရာမှာလဲ သတိပေး ဖိနှိပ်စကားကို မိန့်ကြားပြီး နည်းတူပင် မေးတော်မူပါတယ်။ သစ္စာက ကလဲ နည်းတူပင် အစိုးရကြောင်း ဖြေပါတယ်။

အဲဒီကနောက် ရုပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလားလို့လဲ မေးပါတယ်။ မမြဲပါလို့ ဖြေပါတယ်။ မမြဲတဲ့တရားဟာ ဒုက္ခလား သုခလား လို့လဲ မေးပါတယ်။ ဒုက္ခပါလို့ ဖြေပါတယ်။ မမြဲတဲ့ ဆင်းရဲတဲ့ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိတဲ့ တရားကို ငါ့ဥစ္စာဘဲ၊ ငါဘဲ၊ ငါ့ အတ္တဘဲလို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းရန် သင့်ပါမည်လားလို့လဲ မေးတော်မူပါတယ်။ မသင့်ကြောင်း ဖြေပါတယ်။ ရုပ်၌ မေးသလိုပင် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့၌လဲ နည်းတူပင်မေး၍ နည်းတူပင် ဖြေပါတယ်။ အဲဒီကနောက် ဒီလိုလဲ ထပ်ပြီး မေးစိစစ်တော်မူပြန်ပါတယ်။

“အဂ္ဂိဝေဿနအနွယ်ဝင် သစ္စာက၊ ထိုဟာကို ဘယ်လို ထင်သလဲ၊ တစုံတယောက်သာ အကြင်သူသည် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ဆင်းရဲကို ငြိတွယ်လျက် ပူးကပ်လျက် မျိုသိမ်းထားသကဲ့သို့ ဆုပ်ကိုင်လျက် ယင်း ရုပ်နာမ်ဆင်းရဲကိုပင် ငါ့ဥစ္စာဘဲ၊ ငါဘဲ၊ ငါ့အတ္တဘဲလို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းနေတယ် ဆိုယင်။ အဲဒီလို ထင်မြင်စွဲလမ်းနေတဲ့သူဟာ ဆင်းရဲကို ကိုယ်တိုင် ပိုင်းခြား သိနိုင်ပါ

မလား၊ ဆင်းရဲကို ကုန်စေလျက် နေနိုင်ပါ့မလားလို့လဲ မေးတော်မူပါတယ်။ ဒီ အမေးကတော့ အလွန် နက်နဲပါတယ်။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို နှစ်သက်တွယ်တာ နေတဲ့သူ၊ ငါဘဲ ငါ့ဥစ္စာဘဲ ငါ့အတ္တဘဲလို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းနေတဲ့သူဟာ အဲဒီရုပ်နာမ်တွေကို ဆင်းရဲဘဲလို့ သိပါ့မလား၊ အဲဒီ ရုပ်နာမ် ဆင်းရဲတွေကို ကုန်စေနိုင်ပါ့မလား ကင်းစေနိုင်ပါ့မလားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ သစ္စကပရိမိတ္တိက အမေးအားလျော်စွာ ဖြေကြားပါတယ်။ ဖြေပုံကတော့ အရှင်ဂေါတမ အဲဒီလို ဆင်းရဲမှန်ကို သိခြင်း၊ ဆင်းရဲကို ကုန်စေနိုင်ခြင်းဟာ ဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ပါ့မလဲ၊ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး အရှင်ဂေါတမ-လို့ ဖြေကြားပါတယ်။

အဂ္ဂိဝေဿနအနွယ်ဝင် သစ္စက၊ ဒီလို ဆိုယင် သင်ဟာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ ဆင်းရဲကို ငြိတွယ်နေသူ ပူးကပ်နေသူ မျိုသိမ်း ထားသူကဲ့သို့ ဆုပ်ကိုင်ထားသူ မဖြစ်ပေဘူးလား၊ အဲဒီ ရုပ်နာမ်ဆင်းရဲကို ငါဘဲ ငါ့အတ္တဘဲ ငါ့ဥစ္စာဘဲလို့ ထင်မြင်စွဲလမ်း နေသူ မဖြစ်ပေဘူးလားလို့လဲ မေးတော်မူပါတယ်။ သစ္စက ပရိမိတ္တိကြီးက ဘယ်မှာမဖြစ်ပဲ ရှိပါ့မလဲ၊ အဲဒီ အတိုင်းပင် ဖြစ်နေပါတယ် အရှင်ဂေါတမ လို့ ဖြေကြားပါတယ်။

သစ္စကပရိမိတ္တိကြီးဟာ မူလကတော့ သူ့အယူနဲ့သူ့ အတ္တဝါဒကို အလွန်ပင် အထင်ကြီးခဲ့တယ်။ ဘဝင်မြင့်ပြီး အကြီးအကျယ် အလွန်အကျွံ ကြီးဝါးခဲ့တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက မေးစိစစ်တဲ့ အခါကျတော့ အကုန်လုံးမှန်ပါ ဘုရားလို့ချည်း ဖြေဆိုရတော့တာဘဲ။ သူ့အတ္တဝါဒဟာ တခါထဲပုံးပုံးလဲ ရှုံးသွားရတော့တာဘဲ။ ဒါကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက သူ့မာနကို ကျဆင်းစေရန်အတွက် ဒီလို ဥပမာဖြင့်လဲ ဆုံးမတော်မူပါတယ်။

အဂ္ဂိဝေဿနအနွယ်ဝင် သစ္စက၊ ဥပမာဖြင့် ဖော်ပြရလျှင်-သစ်သားအနှစ်ကို အလိုရှိတဲ့ သူဟာ တောထဲသို့ သွားပြီး ရှာသောအခါ ငှက်ပျောပင်ကြီးကို တွေ့ရ၍ အနှစ်ရှိလိမ့်မည် အထင်ဖြင့် ထိုငှက်ပျောပင်ကြီးကို အရင်းကဖြတ်ပြီး အဖျားကလဲ ဖြတ်တယ်။ ပြီးတော့ အဲဒီ ငှက်ပျောပင်ကြီး၏ အဖတ်တွေကို ခွါကြည့်တဲ့အခါ အနှစ်ကို မဆိုထားဘိ အကာကိုတောင် မတွေ့ရဘဲ ရှိတယ်။ အဲဒီ ဥပမာလိုပင် သင်၏ အတ္တဝါဒမှာ ငါမေးစစ်ကြည့်တဲ့အခါ အနှစ်မဲ့ ဗလာအချည်းနီးသာ ဖြစ်နေတာ ကို တွေ့ရတယ်။ သင်ဟာ ဝေသာလီမြို့ထဲမှာ ပရိသတ်အလယ်၌ ဒီလို ကြီးဝါးပြောဆိုခဲ့တယ် မဟုတ်လား-ငါက မိမိဝါဒဖြင့် သူ့ဝါဒကို ပြိုင်ဆိုင်ပြောဆိုလိုက်လျှင် မတုန်လှုပ်ပဲ ချွေးမကျပဲ ခံနိုင်သူဟူ၍ မရှိ၊ ထိုသို့မတုန်မလှုပ် ချွေးမကျပဲ ခံနိုင်ရည်ရှိသူ ရဟန်းသူမြတ် ဂိုဏ်းဆရာကို မတွေ့ဘူးသေး၊ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘုရားပါလို့ ဝန်ခံနေသည့် ထိုသို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မတွေ့ဘူးသေး၊ စိတ်စေတနာမရှိတဲ့ တိုင်ကိုတောင်မှ ငါက ဝါဒဖြင့် ပြိုင်ဆိုင်ပြောဆို လိုက်လျှင် ယိမ်းယိုင် တုန်လှုပ် သွားမှာဘဲ။ လူသားပုဂ္ဂိုလ်ဆိုယင်တော့ ပြောဘွယ်မရှိပါဘူးလို့ ဤသို့ ကြီးဝါးပြောဆိုခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ အဂ္ဂိဝေဿန အနွယ်ဝင် သစ္စက၊ သင်၏ နဖူးမှ ထွက်တဲ့ ချွေးပေါက်အချို့ဟာ သင်၏ အပေါ်ရုံအဝတ်ကို ဖောက်ပြီး မြေကြီးပေါ်မှာ ကျလျက်တည်နေကြတယ်။ ငါ၏ ကိုယ်ထဲမှာတော့ ယခုအခါ ချွေးမရှိပါဘူးလို့ အမိန့်ရှိပြီးတော့ ချွေးမရှိကြောင်း အများ သိရအောင် ကိုယ်အနည်းငယ်ကို ဖွင့်ပြတော်မူပါသတဲ့။

အဲဒီ အခါ သစ္စက ပရိမိတ္တိကြီးဟာ ပြန်လည်ချေပစရာ ဘာမျှမရှိတဲ့အတွက် မျက်နှာငယ်ကာ နှလုံးမသာဖြစ်ပြီးတော့ ပန်းနှင့် ခေါင်းငိုက်ဆိုက်ကျကာ ငုံ့လျက် ကြံမှိုင်နေရာပါသတဲ့။ အဲဒီအခါ သူ့တပည့် လိစ္ဆဝီမင်းသားထဲက ဒုမ္မုခ ဆိုတဲ့သူက ဥပမာတခုပြောချင်ပါတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားထံ ခွင့်တောင်းတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ပြောဘို့ ခွင့်ပြုတော်မူလိုက်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဒုမ္မုခ ဆိုတဲ့ လိစ္ဆဝီ မင်းသားက ဒီလို ဥပမာကို ပြောပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရား ရွာနိဂုံးနဲ့ မလှမ်းမကမ်း အရပ်မှာ ရေကန်တခု ရှိပါတယ်။ အဲဒီ ကန်မှာ (ကက္ကဋ ခိုတဲ့) ပုဇွန်လုံး လို့လဲ ခေါ်တဲ့ ဂဏန်းကောင်တကောင် ရှိပါတယ်။ အဲဒီရွာနိဂုံးမှ ထွက်လာကြတဲ့ လူငယ် လူရွယ်တွေဟာ အဲဒီ ရေကန် ရောက်လာကြပါတယ်။ အဲဒီရေကန်ထဲမှ ဂဏန်းကောင်ကို ထုတ်ဆယ်ပြီး ကုန်းပြင်မှ တင်ထားကြပါတယ်။ အဲဒီ ဂဏန်း ကောင်က သူ၏ လက်ချောင်း ခြေချောင်းများကို ကိုးယိုးကားယား မြှောက်မြှောက်ပြပါတယ်။ အဲဒီလို မြှောက်ပြတိုင်း မြှောက်ပြတိုင်းသော လက်ချောင်း ခြေချောင်းကလေးများကို လူငယ်လူရွယ်တွေက သစ်သား အိုးခြမ်းကွဲများဖြင့် ရိုက်ချိုး ကြပါတယ်။ အဲဒီလို ရိုက်ချိုးပစ်ကြတဲ့အတွက် အဲဒီ ဂဏန်းကောင်ဟာ ရှေးကလို ရေကန်ထဲ ပြန်မဆင်းနိုင်တော့ပဲ ရှိပါတယ်။ အဲဒါလိုပါဘဲ ဆရာကြီး သစ္စက၏ ဒိဋ္ဌိ ငြောင့်များ၊ ဒိဋ္ဌိ စားကျက်များ၊ ဒိဋ္ဌိ အလှုပ်အရှားများကို မြတ်စွာဘုရားက အကုန်လုံး ဖြတ်ချိုး ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ပါပြီ။ ယခုအခါ ဆရာကြီး သစ္စကဟာ မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ဝါဒပြိုင်ရန်အတွက် လာရောက် ချဉ်းကပ်နိုင်ဘွယ် မရှိတော့ပါဘူးဘုရားလို့ လျှောက်ထား ပြောဆိုပါသတဲ့။

ဒုမ္မုခ ဆိုတဲ့ လိစ္ဆဝီမင်းသားက အဲဒီလို ပြောနေတဲ့အခါ အခြားလိစ္ဆဝီမင်းသားတွေကလဲ ဆရာကြီး သစ္စကကို အခြား ဥပမာများဖြင့် ရှုံ့ချပြောဆိုဘို့ နှုတ်တပြင်ပြင် ဖြစ်နေကြပါသတဲ့။ အဲဒီ အခြေအနေကို မြင်ရတော့ သစ္စ ပရိမိတ္တိကြီးက ဒီလိုသာ တယောက်ပြီး တယောက်ပြောကြမယ်ဆိုယင် ငါ့မှာ ပရိသတ်ထဲ ခေါင်းထောင်နိုင်မှာ မဟုတ်တော့ဘူးလို့ ဆင်ခြင် ပြီးတော့ သူက ဒုမ္မုခ ကိုလဲ တားမြစ်လိုက်တယ်။ “ဟေ့...ဒုမ္မုခ၊ နေပါဦးကွ၊ ငါတို့က မင်းနှင့် ဆွေးနွေးတာ မဟုတ်ပါဘူး၊ အရှင်ဂေါတမနှင့် ဆွေးနွေးနေတာပါ-လို့ တားမြစ်ပြီးတော့-- “အရှင်ဂေါတမ ကျွန်ုပ်တို့၏ ပြောခဲ့တဲ့ စကားရော အခြား

သူတို့၏ စကားရော နေပါစေတော့၊ ရုပ်ထားစေလိုပါတယ်။ ထင်ရာမြင်ရာ ရောင်ရမ်းပြောတာမျိုးတွေပါဘဲ” လို့ လျှောက်ပြီး တော့ မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော်မှာ ယုံမှားကင်းပြီး ရဲရင့်တဲ့ အဆင့်ရောက်အောင် ဘယ်လို ကျင့်နေရပါသလဲလို့ မေးလျှောက်တယ်။

မြတ်စွာဘုရားက ငါ့ဥစ္စာလို့ ငါလို့ ငါ့အတ္တလို့ ထင်နိုင်တဲ့ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ကို ငါ့ဥစ္စာ မဟုတ်၊ ငါ မဟုတ်၊ ငါ့အတ္တ မဟုတ်လို့ ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့် သိမြင်အောင် ရှုနေကြောင်း ဟောကြားတော်မူပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ရဟန္တာဖြစ်အောင် ကျင့်ပုံကိုလဲ မေးလျှောက်တယ်။ အဲဒီ ရုပ်နာမ်တရားတွေကိုပင် ငါ့ဥစ္စာ မဟုတ်၊ ငါ မဟုတ်၊ ငါ့အတ္တမဟုတ်ဟု သိမြင်ပြီးတော့ အစွဲအလမ်းမှ လွတ်မြောက်အောင် အားထုတ်ရကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားက ဟောတော်မူပါတယ်။

ဒီသစ္စကပရိမိုဇ်ကြီး ဘုရားထံ လာရောက် ငြင်းခုံပုံထဲမှ ဒီနေရာမှာ လိုရင်း မှတ်စရာကတော့ ခန္ဓာငါးပါးလုံးကိုပင် အတ္တလို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိလဲ ရှိကြောင်းနှင့် အတ္တစွဲရှိသူက အနတ္တဝါဒကို အထင်သေးပြီး လက်မခံနိုင်ဘဲ ငြင်းခုံ တတ်ကြောင်းများကို အထူး မှတ်သားထားဖို့ပါဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ ခန္ဓာငါးပါးထဲက တပါးပါးကို အတ္တလို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒါကတော့ စတုတ္ထပိုင်း တုန်းက ထုတ်ပြခဲ့တဲ့သတိရဟန်း၏ ထင်မှတ်စွဲလမ်းပုံဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝေဒကအတ္တစွဲပုံ ကာရကအတ္တ စွဲပုံများဖြင့်လဲ ထင်ရှားပါတယ်။

ခန္ဓာငါးပါးမှ အလွတ်လို့ဆိုတဲ့ အတ္တဝါဒကိုလဲ ပယ်ပြီးပင်

ဒါပေမဲ့ ယခုခေတ်မှာ အိန္ဒိယက ထုတ်ဝေတဲ့ အိန္ဒိယ ဖီလော်ဆော်ဖီ ဆိုတဲ့ စာအုပ်ထဲမှာတော့ ခန္ဓာငါးပါးက အတ္တ မဟုတ်ဘူး၊ အတ္တက ခန္ဓာငါးပါးမှ အလွတ်ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုထားတာ ရှိပါတယ်။ အဲဒါကတော့ အယူအစွဲမျှတဲ့လို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ခန္ဓာငါးပါးမရှိယင် အတ္တလို့ စွဲလမ်းစရာပင် မရှိတော့တဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါဘဲ။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ အဲဒီ အတ္တမှာ ရုပ်လဲ မရှိဘူးဆိုယင် အထည်ခြစ်အနေနဲ့ မတွေ့နိုင်တော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ နာမ်က ရှိနေသေးယင် အရူပဘုံက ပုထုဇဉ် များလို့ စွဲလမ်းစရာ ရှိပါသေးတယ်။ အဲဒီ နာမ်ခန္ဓာများပါ မရှိဘူးဆိုယင်တော့ အတ္တကောင်လို့ စွဲလမ်းနိုင်ဘွယ်ရာ မရှိပါဘူး။ အဲဒီ အတ္တမှာ ဝေဒနာ မရှိတဲ့အတွက် အကောင်းအဆိုး ခံစားတဲ့ အနေနဲ့လဲ မစွဲလမ်းနိုင်ဘူး။ သညာမရှိတဲ့အတွက် မှတ်သား တဲ့ အနေနဲ့လဲ မစွဲလမ်းနိုင်ဘူး။ ဝိညာဏ် မရှိတဲ့အတွက် ဘာကိုမှ မသိနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ အာရုံသိတဲ့အနေနဲ့လဲ မစွဲလမ်းနိုင်ဘူး။ သင်္ခါရ ဆိုတဲ့ စေတနာ စသည်တွေ မရှိတဲ့အတွက် အဲဒီ အတ္တဟာ ဘယ်ကိစ္စ ဘယ်အမှုကိုမျှ မပြုနိုင်ဘူး။ အဲဒီလိုဆိုတော့ အဲဒီအတ္တဟာ အမည်မျှဖြစ်နေမှာပေါ့။ ဘယ်နေရာမှာမျှ အသုံးမကျတဲ့အပြင် ဘယ်လိုဟာဘဲလို့တောင် ပြောပြလို့ မဖြစ်နိုင် တော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် သူတို့၏ အယူအစွဲအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါးမှ အလွတ်ဆိုပေမဲ့ ခန္ဓာတပါးပါးကို ဖြစ်စေ၊ ခန္ဓာ အများကို ဖြစ်စေ၊ ခန္ဓာငါးပါးလုံးကိုဖြစ်စေ အမှီပြုပြီး အတ္တကောင် အသက်ရှင်နေတဲ့အကောင် ငါကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းမှု ဖြစ်တယ် ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ ခန္ဓာငါးပါးနဲ့ ကင်းပြီး အတ္တစွဲ ငါကောင်စွဲ ဆိုတာ ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်နိုင်ဘူး။

ဒါကြောင့် အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ “ရုပ်ဟာ အတ္တမဟုတ်၊ ဝေဒနာဟာ အတ္တမဟုတ်၊ သညာဟာ အတ္တမဟုတ်၊ သင်္ခါရတွေဟာ အတ္တမဟုတ်၊ စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ အတ္တမဟုတ်” လို့ ဟောထားတာဟာ အတ္တကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းမှုဟူသမျှကို ပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးတဲ့ စကားပါဘဲ။ ခန္ဓာငါးပါးမှအလွတ် စွဲလမ်းတာ ကျန်နေသေးတယ်လို့ ဆိုဘွယ်မရှိပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ ခန္ဓာ ၂-ပါးကို အတ္တလို့ စွဲလမ်းတာ၊ ၃-ပါးကို စွဲလမ်းတာ၊ ၄-ပါးကို စွဲလမ်းတာ၊ ငါးပါးလုံးကို စွဲလမ်းတာဆိုတဲ့ အဲဒါတွေ ကိုလဲ အကုန်လုံးပယ်ခြင်းကိစ္စ ပြီးသွားတာပါဘဲ။

ရုပ်ကို အတ္တလို့ စွဲလမ်းယင် ဝေဒနာစသော ခန္ဓာ ၄-ပါးကို အတ္တ၏ အစိတ်အပိုင်း အတ္တ၏ အစွမ်းသတ္တိ အထောက် အပံ့တွေလို့ စွဲလမ်းတာဘဲ။ ဝေဒနာစသည် တပါး တပါးကို အတ္တလို့ စွဲလမ်းယင်လဲ ကျန်တဲ့ ခန္ဓာ ၄-ပါးကို အတ္တ၏ အစိတ်အပိုင်း အတ္တ၏ အစွမ်းသတ္တိ အထောက်အပံ့တွေလို့ စွဲလမ်းတာဘဲ။ အဲဒီလို စွဲလမ်းမှုတွေကိုလဲ ရုပ်ဟာ အတ္တမဟုတ် စသည်ဖြင့် ဟောထားတဲ့စကားက ပယ်ပြီး ဖြစ်သွားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အနတ္တအကြောင်းကတော့ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ လက္ခဏာများနှင့်တကွ ထပ်မံပြီး ရှင်းလင်းပြတော်မူလိုတဲ့အတွက် အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီလိုလဲ ဆက်ပြီး ဟောပြတော်မူပြန်ပါတယ်။

လက္ခဏာသုံးပါးလုံး ပြဆိုချက် (သုတ်၏ နိဒါန်း)

တံ ကိံ မညထဘိက္ခဝေ၊ ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါတိ။ အနိစ္စံ ဘန္တေ။
ယံ ပနာနိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ။
ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ၊ ကလ္လံ န တံ သမနုပဿိတံ
“ဧတံ မမ၊ ဧသောဟမသ္မိ၊ ဧသော မေ အတ္တာ”တိ။ နော ဟေတံ
ဘန္တေ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့။ တံ-ထိုအရာကို၊ ဝါ-ယခုမေးမည့် ထိုအကြောင်းအရာကို၊ ကိံ မညထ-အဘယ်သို့ ထင်ကြ
သလဲ၊ (ထင်မြင်သဘောကျသည့်အတိုင်းပင် ဖြေကြပါလို့ ဆိုလိုပါတယ်) ရူပံ-ရုပ်သည်၊ နိစ္စံ ဝါ-မြဲသလော၊ အနိစ္စံ ဝါ-မမြဲ
သလော၊ က္လံ-ဤသို့ မေးတော်မူ၏။ အနိစ္စံ ဘန္တေ-မမြဲပါ အရှင်ဘုရား။

မြတ်စွာဘုရားက ရုပ်ဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလားလို့ မေးတော်မူတဲ့အခါ ပဉ္စဂဂ္ဂီရဟန်းတော်များက မမြဲပါဘုရားလို့
ဖြေကြပါတယ်။ ဒီအမေးကို ဖြေဘို့ရာကတော့ ကြားဘူးတဲ့ သုတမူဖြင့် ဖြေမယ်ဆိုယင်လဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မြတ်စွာ
ဘုရား၏ ရည်ရွယ်ချက်ကတော့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သဘောပေါက်ပြီး ဖြေရန် ရည်ရွယ်ပါတယ်။ ပဉ္စဂဂ္ဂီရဟန်းတော်များကလဲ
သောတာပန်ချည်း ဖြစ်နေကြတဲ့အတွက် ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ထားတဲ့အတိုင်းပင် ဖြေတော်မူကြတာပါ။ ဘုရား
အလိုတော်နှင့် ညီညွတ်တဲ့ အဖြေပါ။

ယခု ဒီရိပ်သာမှာ ရှုမှတ်အားထုတ်နေကြတဲ့ ယောဂီတွေလဲ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် တွေ့သိထားတဲ့အတိုင်း ဖြေနိုင်ကြ
ပါတယ်။ ဖောင်းတယ်လို့မှတ်တဲ့အခါ ဖမ်းဗိုက်ထဲက တောင့်တင်းတာ တွန်းကန်တာ လှုပ်ရှားတာကို ထင်ရှားတွေ့ကြရတယ်
မဟုတ်လား၊ အဲဒီ တောင့်တင်းတာ တွန်းကန်တာ လှုပ်ရှားတာဟာ ဝါယောဓာတ် ရုပ်တရားဘဲ မဟုတ်လား၊ အဲဒီ
တောင့်တင်းတာ တွန်းကန်တာ လှုပ်ရှားတာဟာ စောစောက မရှိသေးပဲနဲ့ ဖောင်းစကမှ ပေါ်လာတာမဟုတ်လား၊ အဲဒီလိုစပြီး
ပေါ်လာတာကို ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုရတာဘဲ၊ စပြီး ပေါ်လာတာဟာ ဘာလဲ၊ (ဖြစ်တာပါဘုရား)။ ဖောင်းတယ်လို့ မှတ်တဲ့အခါ
အဲဒီဖြစ်တာကို မတွေ့ရဘူးလား၊ (တွေ့ရပါတယ်ဘုရား)။ ဖောင်းတာ ဆုံးသွားတော့ အဲဒီ ဗိုက်ထဲက တောင့်တင်းတာ
တွန်းကန်တာ လှုပ်ရှားတာ မရှိတော့ဘူး၊ အဲဒီလို မရှိတော့ဘဲ ကုန်ဆုံးသွားတာကို ကုန်သွားတယ်၊ ပျောက်သွားတယ်၊
ပျက်သွားတယ်လို့ ဆိုရတယ်။ ဖောင်းတယ်လို့ မှတ်နေတဲ့အခါ အဲဒီလို ကုန်ဆုံးသွားတာ၊ ပျောက်ပျက်သွားတာကို မတွေ့ရ
ဘူးလား၊ (တွေ့ရပါတယ်ဘုရား)။ အဲဒီလို ဖြစ်ပြီးတော့ ပျက်သွားယင် အဲဒါဟာ မြဲတာလား၊ မမြဲတာလား၊ (မမြဲတာပါဘုရား)
ဖောင်းတယ်လို့ မှတ်နေယင် အဲဒီဖောင်းရုပ်ရဲ့ မမြဲတာကို သိမြင်သဘောကျသွားတာဟာ အနိစ္စနုပဿနာ ဉာဏ်အစစ်ပဲ။
ဒီလို ဖောင်းစနဲ့ ဖောင်းဆုံးကို သိသိပြီး မမြဲဘူးလို့ သိမြင်သဘောကျကျသွားတာကဝိပဿနာဉာဏ် ၁၀-ပါး၏ အစ
သမ္မသနဉာဏ်အရာမှာ ဖြစ်တဲ့ အသိဉာဏ်ဘဲ၊ ဒီသမ္မသနဉာဏ်အရာမှာ အမျိုးတူ ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ အစအဆုံးကိုသာ သိရတယ်။
အလယ်ပိုင်းက အဖြစ်အပျက် အသေးစိတ်များကိုတော့ မသိရသေးဘူး၊ အဲဒါဟာ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်တရား၏ အဖြစ်အပျက်ကို
မြင်ပြီး အနိစ္စသဘောကို သိတာပါ။

ဖောင်းတယ်လို့ မှတ်တဲ့အခါ ဖောင်းစကိုလဲ သိတယ်၊ ဖောင်းဆုံးကိုလဲ သိတယ်၊ ဖောင်းစ သိတာက အဖြစ်ကို
သိတာ၊ ဖောင်းဆုံး သိတာက အပျက်ကို သိတာ၊ ဖောင်းစ သိတာက ဘာကို သိတာလဲ၊ (အဖြစ်ကို သိတာပါဘုရား)။
ဖောင်းဆုံး သိတာက ဘာကို သိတာလဲ၊ (အပျက်ကို သိတာပါဘုရား)။ အဲဒီလို ဖောင်းတယ် မှတ်နေယင် ဖောင်းစနဲ့
ဖောင်းဆုံးကို သိယင် မြဲတယ်လို့ ထင်ပါဦးမလား၊ (မထင်ပါဘုရား)။ ဒါဖြင့် ဘယ်လို ထင်မလဲ၊ (မမြဲဘူးလို့ထင်ပါတယ်
ဘုရား)။ ဒါဖြင့် ဖောင်းရုပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲဘူးလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။

ပိန်တယ်လို့ မှတ်တဲ့အခါ ဝမ်းဗိုက်ထဲက လျော့တာ လှုပ်ရှားတာကို ထင်ရှားတွေ့ရတယ်။ အဲဒါလဲ ဝါယောဓာတ်
ရုပ်တရားဘဲ၊ ပိန်တယ်လို့မှတ်နေယင် ပိန်စကို မတွေ့ရပေဘူးလား၊ (တွေ့ရပါတယ်ဘုရား)။ ပိန်ဆုံးကိုလဲမတွေ့ရပေဘူးလား၊
(တွေ့ရပါတယ်ဘုရား)။ အဲဒါဟာ ပိန်တယ်လို့ ဆိုရတဲ့ ဝါယောဓာတ်ရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို တွေ့တာဘဲ၊ အဲဒီပိန်ရုပ်ဟာ
ဖောင်းတက်နေတုန်းက မရှိသေးဘူး၊ ဖောင်းတာဆုံးသွားတဲ့ နောက်မှ စပြီး ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီပိန်တာလဲ နောက်ဆုံးကျတော့
ရပ်သွားတယ် မရှိတော့ဘူး၊ အဲဒါဟာ ပျောက်ကွယ်သွားတာ ပျက်သွားတာဘဲ၊ ကောင်းကင် တိမ်တိုက်ထဲက လျှပ်ရောင်
ကလေးဟာ လက်ကနဲ့ပေါ်လာပြီး ပျောက်ကွယ်သွားသလိုပါ။ အဲဒီလို ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားတဲ့ ပိန်ရုပ်ဟာ မြဲသလား
မမြဲတာလား၊ (မမြဲပါဘုရား) ဘာကြောင့် မမြဲဘူး ဆိုရပါသလဲလို့ ဆိုတော့--

အနိစ္စမည်ပုံ

(အနိစ္စံ ခယဋ္ဌေန)ခယဋ္ဌေန-ကုန်ဆုံးသွားတဲ့အနက်သဘောကြောင့်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ-လို့ ဟောထားတဲ့ ဒေသနာတော်နှင့် အညီ ပိန်ကျလာတဲ့အနေဖြင့် လျော့မှု၊ လှုပ်ရှားမှုဟာ ကုန်ဆုံး ပြတ်စဲသွားသောကြောင့် မမြဲဘူးလို့ ဆိုရတာပါ။

တနည်းအားဖြင့်တော့ (ဟုတွာ အဘာဝတော အနိစ္စာ) ဟုတွာ-အစကမရှိသေးပဲ ရှိလာ၊ ဖြစ်လာပြီး၍၊ အဘာဝတော -မရှိပဲဖြစ်သွားခြင်း၊ ပျောက်ပျက်သွားခြင်းကြောင့်၊ အနိစ္စာ-မမြဲကုန်-လို့ ဆိုထားတဲ့ အဋ္ဌကထာနှင့်အညီ မရှိရာက ရှိလာပြီး ဖြစ်ပေါ်လာပြီးတော့ တဖန် မရှိတော့ဘဲ ပျောက်ကွယ်သွားသောကြောင့် မမြဲဘူးလို့ ဆိုရတာပါ။

ပိန်တယ်လို့ မှတ်နေယင်း အဲဒီ ပိန်စနဲ့ပိန်ဆုံးကို တွေ့သိပြီး မမြဲဘူးလို့ သိမြင် သဘောကျကျ သွားတာလဲ အနိစ္စာ နုပဿနာဉာဏ် အစစ်ပါ။ သမ္မသနဉာဏ်အရာမှာ သန္တတိပစ္စုပ္ပန်တရား၏ အဖြစ်အပျက်ကို မြင်ပြီး အနိစ္စသဘောကို သိတာပါ။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အရာကျတော့ တဖောင်းတပိန်အတွင်းမှာပင် အစနဲ့အဆုံး သုံးလေး ငါးပိုင်း စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြားပြီးသိတယ်။ ဘင်္ဂဉာဏ်ကျတော့ တဖောင်း တပိန်အတွင်းမှာပင် တရိပ်ရိပ်နဲ့ အစိတ်အပိုင်းပေါင်းများစွာ ကုန်ကုန် သွားတာကို တွေ့သိရတယ်။ အဲဒီလို ခဏမစဲ ပျက်သွားတဲ့ ဖောင်းရုပ် ပိန်ရုပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲတာလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။

လက်ခြေကို ကွေးဆဲ ဆန့်ဆဲမှာလဲ ကွေးတယ် ကွေးတယ်၊ ဆန့်တယ် ဆန့်တယ်လို့ မှတ်တဲ့အခါ ကွေးစနဲ့ ကွေးဆုံး၊ ဆန့်စနဲ့ ဆန့်ဆုံးကို မတွေ့ရမသိရဘူးလား၊ (တွေ့ရ သိရပါတယ် ဘုရား)။ အဲဒါ မပြတ်မှတ်နေလို့သိတာ၊ မမှတ်ပဲ အလွတ် နေတဲ့သူမှာ ဆိုယင် သူ့ဟာသူ လက်ခြေ ကွေးတာ ဆန့်တာကို လုံးလုံး မသိဘဲလဲ ရှိတယ်။ သိပြန်ယင်လ အစနဲ့ အဆုံးနဲ့ ပိုင်းခြားပြီး မသိဘူး၊ မကွေးခင် မဆန့်ခင်က လက်ကပဲ ကွေးဆန့်ပြီးသည့် တိုင်အောင် ရှိမြဲ ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေတာ။ ကွေးတယ် ဆန့်တယ်လို့ မှတ်တဲ့အခါ တရွေ့ချင်း ရွေ့ရွေ့လာတာကိုလဲ မတွေ့ရ မသိရဘူးလား၊ (တွေ့ရ သိရပါတယ် ဘုရား)။ ကွေးတိုင်း ဆန့်တိုင်း တောင့်တင်းလှုပ်ရှားမှု စပြီး ပေါ်လာတာက ဝါယောရုပ်၏ ဖြစ်မှုဘဲ။ ကုန်ဆုံး ကုန်ဆုံး သွားတာက ဝါယောရုပ်၏ ပျက်မှုဘဲ။ ကွေးတယ်လို့ မှတ်တဲ့အခါ ကွေးစနဲ့ ကွေးဆုံးကို သိတာက ဝါယောရုပ်၏ အဖြစ် အပျက်ကို သိတာဘဲ။ ဆန့်တယ်လို့ မှတ်တဲ့အခါ ဆန့်စနဲ့ ဆန့်ဆုံးကို သိတာက ဝါယောရုပ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိတာဘဲ။ တကွေး တဆန့်အတွင်းမှာ တရွေ့ချင်း တရွေ့ချင်း အစအဆုံးနဲ့ ပိုင်းခြားပြီး သိသိသွားတာလဲ တောင့်တင်းလှုပ်ရှား ဝါယော ရုပ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိသိသွားတာဘဲ။ အဲဒီတော့ ကွေးတိုင်း ဆန့်တိုင်း တရွေ့ချင်း ဖြစ်ပျက်သွားတယ် မဟုတ်လား၊ (ဟုတ်ပါတယ်ဘုရား) အဲဒီလို တရွေ့ချင်း ဖြစ်ပျက်သွားတဲ့ ကွေးရုပ် ဆန့်ရုပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲတာလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။ အဲဒီ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲဘူးဆိုတာကို မရှုမမှတ်ပဲ သိနိုင်ပါ့မလား၊ (မသိနိုင်ပါဘုရား)။

သွားနေဆဲ၌ ညာလှမ်းတယ် ဗယ်လှမ်းတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေတဲ့သူမှာ ခြေလှမ်းတိုင်း၏ အစနဲ့ အဆုံးကို ပိုင်းခြားပြီး သိရတယ်။ အဲဒါဟာ ခြေလှမ်းလို့ ခေါ်တဲ့ တောင့်တင်း လှုပ်ရှားမှု ဝါယောရုပ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိတာဘဲ။ ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်လို့ ရှုမှတ်နေသူမှာလဲ ကြွစနဲ့ ကြွဆုံး လှမ်းစနဲ့ လှမ်းဆုံး ချစနဲ့ ချဆုံးများကို ပိုင်းခြားပြီး သိရတယ်။ အဲဒါလဲ ဝါယောရုပ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိတာပါ။ တရိပ်ရိပ်နဲ့ တရွေ့ချင်းရွေ့ရွေ့သွားတာကို သိတာလဲ ဝါယောရုပ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိတာဘဲ။ အဲဒီတော့ ခြေလှမ်းတိုင်း ခြေလှမ်းတိုင်း တပိုင်းချင်း ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတဲ့ ခြေလှမ်း ဝါယောရုပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲတာလား။ (မမြဲပါဘုရား)။

ကိုယ်ထဲက ထင်ရှားတဲ့ အတွေ့အထိတခုခုကို ရှုမိတဲ့အခါ ထိလိုက် ပျောက်လိုက်၊ ထိလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ သိသိ သွားတာလဲ ထိသိမှုနဲ့ စပ်တဲ့ ရုပ်နာမ်များ၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိသိသွားတာဘဲ။ အဲဒီလို သိတော့ ထိသိမှု၏ တည်ရာ ကိုယ်အကြည်ရုပ်၏ အဖြစ်အပျက်ကိုလဲ သိတယ်။ ထိသိရတဲ့ အတွေ့ရုပ်၏ အဖြစ်အပျက်ကိုလဲ သိတယ်။ အဲဒီလို ထိသိတိုင်း ထိသိတိုင်း အသစ် အသစ်ပေါ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ ရုပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲတာလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။

ကြားဆဲ၌ ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ကြားရတဲ့အသံကလေး အသစ်အသစ် ပေါ်ပေါ် လာပြီးတော့ ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ သိရတယ် မဟုတ်လား၊ အဲဒါဟာ ကြားရတဲ့ အသံရုပ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိသိ သွားတာဘဲ။ အဲဒီလို ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း အသစ်အသစ်ပေါ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ အသံရုပ်ဟာ မြဲသလား၊ မမြဲတာလား (မမြဲပါဘုရား)။ အဲဒီအသံရုပ်နဲ့အတူပင် အသံထင်ပေါ်ရာဖြစ်တဲ့ နားရုပ်ကလဲ ပြိုင်တူဖြစ်ပြီး ပြိုင်တူ ပျက်သွား တာဘဲ။ ဒါကြောင့် အသံရုပ်၏ အဖြစ်အပျက်ကိုသိယင် နားရုပ်၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိတယ်လို့ဘဲ ဆိုရတယ်။ အဲဒီတော့ ကြားတိုင်း ကြားတိုင်း ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ မှတ်သိနေတဲ့ ယောဂီဟာ အသံရုပ်မမြဲတာကို သိသလိုပင် နားရုပ် မမြဲတာကိုလဲ သိသိသွားတာဘဲ။ ဆန်စက်မှ ဥဩသံ ခွေးအူတဲ့အသံစသည်ကို ကြားရတဲ့အခါ ပကတိလူတွေမှာ အကြာကြီး အရှည်ကြီး ကြားနေရတယ်လို့ ထင်ကြတယ်။ ဝိပဿနာဉာဏ်ထက်သန်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ အသံရှည်ကြီး မဟုတ်ပဲ တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ်ပြီးထင်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလိုအသံရုပ်ကိုလဲ ယောဂီက လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေတယ်လို့ သိရတယ်။

ထို့အတူပင် မြင်ဆဲ၌ မြင်တယ် မြင်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ဝိပဿနာဉာဏ် အထူးထက်သန်နေယဉ် မြင်သိတာနဲ့ မြင်ရတာဟာ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတယ်လို့ သိရတယ်။ အဲဒီလို ခဏမစဲအသစ်အသစ် ဖြစ်ပျက် သွားတဲ့ အဆင်းရပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲတာလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ အဲဒီမြင်ရတဲ့ အဆင်းနဲ့ပြိုင်တူပင် ဖြစ်ပျက်သွားတဲ့ မျက်စိ အကြည်ရုပ်ကော မြဲသလား မမြဲတာလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။

စားသောက်နေယဉ် အရသာသိရတော့ သိတယ် သိတယ်လို့ ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီမှာ အဲဒီပေါ်လာတဲ့ အရသာကလေး ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရသိရတယ်။ အဲဒီလို အသစ်အသစ်ပေါ်ပေါ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ အရသာရပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲတာလား၊ (မမြဲပါ အရှင်ဘုရား)၊ အဲဒီ အရသာရပ် မမြဲပုံကတော့ အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဘယ်လိုကောင်းတဲ့ အရသာဘဲဖြစ်ဖြစ် လျှာပေါ်မှာ တခဏလေးဘဲ၊ ဘာမှမကြာဘူး ပျောက်သွားတော့တာဘဲ၊ အဲဒီအရသာလိုဘဲ အရသာ ပေါ်ရာ ဖြစ်တဲ့ လျှာရပ်ကလဲ ပြိုင်တူပင် ဖြစ်ပျက်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် အရသာရပ် မမြဲတာကို သိယဉ် လျှာရပ်မမြဲတာကိုလဲ သိသွားတော့တာဘဲ။

အနံ့ကို နံသိတဲ့အခါလဲ ရှုမှတ်နေတဲ့ယောဂီမှာ နံယဉ် ပျောက်ယဉ်၊ နံယဉ် ပျောက်ယဉ်နဲ့ အနံ့ရုပ် အသစ်အသစ် ဖြစ်ပျက်နေတာကို သိရတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတဲ့ အနံ့ရုပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲတာလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။ အဲဒီ အနံ့နဲ့ပြိုင်တူ ပျက်သွားတဲ့ နှာခေါင်းအကြည်ရုပ်ကော မြဲသလား မမြဲတာလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။

ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေယဉ် စိတ်ကူးကြံစည်မှု ဖြစ်လာယဉ် အဲဒီစိတ်ကူး ကြံစည်မှုကို စိတ်ကူးတယ် ကြံတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယဉ် စိတ်အကြံတွေ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ သိရတယ်။ အဲဒီ စိတ်ကူးကြံသိမှု ပျောက်ပျောက်သွားတိုင်း အဲဒီစိတ်၏ မှီရာရပ်လဲ ပျောက်ပျောက်သွားတာဘဲ၊ အဲဒီလို စိတ်အကြံဖြစ်တိုင်း အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတဲ့ မှီရာရပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲတာလား၊ (မမြဲပါ အရှင်ဘုရား)။

ယခုပြောလာခဲ့တာဟာ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီများကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် တွေ့သိပြီး မမြဲဘူးလို့ ဖြေနိုင်တဲ့ ရုပ်တရားများအကြောင်းဖြစ်တယ်။ အဲဒါက အပေါင်းလိုက်အားဖြင့် ပြောမယ်ဆိုယဉ် မိမိတို့၏ တကိုယ်လုံးက ရုပ်တွေပါဘဲ။ အဲဒီရုပ်တွေဟာ မြင်တိုင်းကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ခဏမစဲ အသစ် အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားနေတဲ့ သဘောတရားတွေဘဲ။ မိမိကိုယ်ထဲက ရုပ်တွေလိုပင် သူတပါးကိုယ်က ရုပ်တွေလဲ ပြိုင်တူပင် ဖြစ်ပျက်နေကြတာဘဲ။ သက်မဲ့ ဗဟိဒ္ဓသန္တာန်က ရုပ်တွေလဲ ပြိုင်တူပင် ဖြစ်ပျက် နေကြတာဘဲ။ ဥပမာအားဖြင့် ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ ရှုမှတ်နေယဉ် ကြားရတဲ့ အသံရုပ်တွေ ပျက်ပျက်သွားသလိုပင် မိမိသန္တာန်ကရော တလောကလုံးကရော အခြားရုပ်တွေလဲ ပြိုင်တူပင် ပျက်ပျက်သွားကြတာချည်းဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတဲ့ရုပ်တွေကို မြတ်စွာ ဘုရားက “ရုပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား”လို့ မေးတော်မူတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော်များက ကိုယ်တိုင်တွေ့ သိပြီးဖြစ်နေတဲ့ အတွက် “မမြဲပါဘုရား”လို့ ဖြေကြတယ်။ ဘုန်းကြီးကလဲ ယခု တရားနာ ပရိသတ်တွေကို မေးကြည့်မယ်။ မိမိတို့သန္တာန်က ရုပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ သူတပါးတို့သန္တာန်က ရုပ်တွေကော မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား) တလောကလုံးက ရုပ်ကော မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။

အနိစ္စလက္ခဏာ

အဲဒါဟာ အနိစ္စလက္ခဏာနဲ့ ဆိုင်တဲ့မေးခွန်းဘဲ။ အဲဒီအနိစ္စ လက္ခဏာက အလွန်အရေးကြီးပါတယ်။ ဒီအနိစ္စလက္ခဏာ ကို ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင်သိယဉ် ဒုက္ခလက္ခဏာ အနတ္တလက္ခဏာတွေကိုလဲ သိတော့တာပါဘဲ။ အနိစ္စလက္ခဏာဆိုတာ မမြဲဘူးလို့ မှတ်သားရကြောင်းဖြစ်တဲ့ အခြင်းအရာဘဲ။ အဲဒါက ဘယ်လိုဟာလဲဆိုယဉ် “ဟုတွာ အဘာဝါကာရော အနိစ္စလက္ခဏံ”လို့ အဋ္ဌကထာများမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။

ဟုတွာ-မူလက မရှိသေးပဲ ရှိလာ-ဖြစ်လာပြီး၍၊ အဘာဝါကာရော-မရှိတော့ပဲ ကွယ်ပျောက်သွားသော အခြင်းအရာ ပျက်သွားသော အခြင်းအရာသည်။ အနိစ္စလက္ခဏံ-အနိစ္စလက္ခဏာ မည်ပါတယ်တဲ့။ မိုးတိမ်ထဲက လက်ကနဲပေါ်လာတဲ့ လျှပ်ရောင်ဆိုတာ မြင်ဘူးကြတာ ချည်းဘဲ။ အဲဒီ လျှပ်ရောင်ဟာ မူလက မရှိသေးဘူး မဟုတ်လား၊ အဲဒီမရှိရာကနေပြီး လက်ကနဲ ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီလို ပေါ်လာပြီးတော့ တည်နေရဲ့လား၊ (တည်မနေပါဘုရား)။ အဲဒီလျှပ်ရောင်ဟာ မူလက မရှိသေးပဲ လက်ကနဲပေါ်လာပြီး ကွယ်ပျောက်သွားတာလိုပင် ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားတဲ့အခြင်းအရာဟာ **အနိစ္စလက္ခဏာ** ပါဘဲတဲ့။ ဘယ်အရာမဆို အသစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်သွားယဉ် မမြဲတာချည်းဘဲလို့ မှတ်သားစရာ အထိမ်းအမှတ် လက္ခဏာ ပါဘဲ။ အဲဒါကို ဘုန်းကြီးက “ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာက အနိစ္စလက္ခဏာ”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါ ကို ဆိုကြရမယ်။

ဖြစ်ပေါ်ပြီးနောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာက အနိစ္စလက္ခဏာ။

အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်

မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ “အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ကွယ်ပျောက်သွားတယ်”ဆိုတဲ့ အဲဒီ အနိစ္စာနုပဿနာကို တွေ့ရမှ မမြဲဘူးဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်သိရတယ်။ အဲဒီလို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် မမြဲဘူးလို့ သိမှ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်အစစ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကိုလဲ “ရှုမှတ်ဆဲမှာ ကွယ်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရ၍ မမြဲဟုသိတာက အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ရှုမှတ်ဆဲမှာ ကွယ်ပျောက်သွားတာကိုတွေ့ရ၍ မမြဲဟု သိတာက အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်။

အဲဒီ အနိစ္စာနုပဿနာဉာဏ်အစစ် ဖြစ်အောင်လို့ မြတ်စွာဘုရားက “ရုပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား”ဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို မေးတော်မူတာဘဲ။ အဲဒီမေးခွန်းအကြောင်းကတော့ ပြည့်စုံလောက်ပါပြီ။ ယခု ဒုက္ခလက္ခဏာမေးခွန်းရဲ့ ပါဠိကို အနက်ပြန် ပြမယ်။

ပန-ထို့ပြင်၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ၊ တံ-ထိုမမြဲသောတရားသည်၊ ဒုက္ခံ ဝါ-ဆင်းရဲလော၊ သုခံ ဝါ-ချမ်းသာလော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူ၏။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ-ဆင်းရဲပါ အရှင်ဘုရား-တဲ့။

ဒုက္ခ ၂-မျိုး

ဒီနေရာမှာ ဒုက္ခဆိုတာက-အခံခက်တဲ့ ဆင်းရဲလဲရှိတယ်။ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းလို့ လက်မခံချင်စရာ ရွံမုန်းစရာ ဆင်းရဲလဲရှိတယ်။ အဲဒီ ဆင်းရဲ ၂-မျိုးထဲက ခဏမစဲဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတဲ့သဘောကတော့ အခံခက်တဲ့ ဆင်းရဲမျိုး မဟုတ်ဘူး။ “ဒုက္ခံ ဘယဋ္ဌေန-ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသောကြောင့် ဆင်းရဲမည်တယ်လို့ ပြဆိုတားတဲ့ ဒေသနာတော် နှင့်အညီ ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ ကြောက်စရာကောင်းသောကြောင့် ဒုက္ခလို့ဆိုရတဲ့ ဆင်းရဲဘဲ။ ဗမာလို မကောင်းဘူးဆိုတဲ့ စကားနဲ့ သဘောတူတဲ့ ဝေါဟာရပါဘဲ။ ထို့အတူပင် သုခဆိုတာလဲ ဒီနေရာမှာ ကောင်းတယ်ဆိုတဲ့ ဗမာစကားနဲ့သဘောတူတဲ့ ဝေါဟာရပါဘဲ။ ဒါကြောင့် “မမြဲတဲ့တရားဟာ ဆင်းရဲလား ချမ်းသာလား”ဆိုတာ “မကောင်းတာလား ကောင်းတာလား”ဆိုတဲ့ ဗမာစကားနဲ့သဘောတူပါဘဲ။ အဲဒီအမေးကို ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်များက “ဆင်းရဲပါဘုရား”လို့ ဖြေကြတယ်။ အဲဒီမှာလဲ ဗမာလို ဆိုယင်တော့ “မကောင်းပါဘုရား”လို့ဆိုလိုတာပါဘဲ။

ဘာကြောင့် ဒုက္ခလို့ မကောင်းတာလို့ ဆိုရပါသလဲဆိုတော့-ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲတဲ့အတွက် ကြောက်စရာမို့ မကောင်းတာပါဘဲ။ ယခု လူတွေက ကောင်းတယ် ချမ်းသာတယ်လို့ ထင်နေကြတာဟာ ကြာရှည်စွာ တည်နေတယ်၊ အမြဲတမ်း တည်နေတယ် ထင်ကြလို့ပါဘဲ။ တစက္ကန့်မျှတောင် မတည်ပဲ ခဏမစဲ ပျက်နေတယ် ဆိုတာသိရယင် ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်လို့ ဘယ်မှာ ထင်နိုင်ကြပါမလဲ။ အဲဒီလို ခဏမစဲ ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို အထည်ကိုယ်လုပ်ပြီး နေကြရတာဟာ ရုပ်နာမ်အသစ် နောက်ထပ် မဖြစ်လာယင် ဘယ်အချိန်မဆို သေနိုင်တဲ့အတွက် အမှန်အတိုင်းသိယင် ကြောက်စရာဘဲ။ ဘယ်ဟာလိုလဲဆိုယင်-ပြုလု ပြုခါနီး ဆွေးမြည့်နေတဲ့ တိုက်အိုကြီးထဲ ဝင်နေရမယ်ဆိုယင် ကြောက်စရာ ကောင်းသလိုပါဘဲ။ အဲဒီ တိုက်အိုကမှ မပျက်သေးပဲ ရက်ပိုင်း လပိုင်း နှစ်ပိုင်းနဲ့ တည်နေနိုင်ဘွယ် ရှိသေးတယ်။ ကိုယ်ထဲက ရုပ်နာမ်တွေကတော့ တစက္ကန့်လောက်တောင် မတည်ပဲ ပျက်ပျက်နေကြတဲ့အတွက် သာပြီး ကြောက်စရာကောင်းတာပေါ့။ အဲဒီလို ကြောက်စရာကောင်းတဲ့အတွက် ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလို့ ဆိုရတာဘဲ။ “နှစ်သက်စရာ အားကိုးစရာ မရှိဘူး၊ ဘာမျှမကောင်းတဲ့ တရား”လို့ ဆိုလိုတာပါဘဲ။

ဒုက္ခလက္ခဏာ

ဒီနေရာမှာ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလို့ သိမှတ်စရာလက္ခဏာက ဘာလဲလို့ ဆိုယင်။ “အဘိဏှသမ္ပဋိပိဋနာကာရော ဒုက္ခလက္ခဏံ”လို့ ဆိုထားတဲ့ အဋ္ဌကထာ စကားအတိုင်းပါဘဲ။ အဘိဏှသမ္ပဋိပိဋနာကာရော-မပြတ် နှိပ်စက်သော အခြင်းအရာသည်။ ဒုက္ခလက္ခဏံ-ဆင်းရဲဟု မှတ်သိရကြောင်း လက္ခဏာ မည်ပါတယ် တဲ့။ မပြတ်နှိပ်စက်တယ် ဆိုတာ ဖြစ်မှု ပျက်မှုက မပြတ်နှိပ်စက်နေတာပါဘဲ။ ဖြစ်မှု ပျက်မှုက နှိပ်စက်တယ် ဆိုတာလဲ ရုပ်နာမ်တရားတိုင်း ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက် သွားတာကို ဆိုတာပါဘဲ။ အဲဒီလို ဖြစ်လိုက် ပျက်လိုက်နဲ့ အနှိပ်စက်ခံရတဲ့ ရုပ်နာမ်သဘောတရား ဟူသမျှကို ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလို့ မကောင်းတဲ့တရားလို့ အသိအမှတ် ပြုရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဖြစ်မှု ပျက်မှု မကင်းတာဟာ ဒုက္ခလက္ခဏာပါဘဲ။ အဲဒါကို “ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ် မပြတ်နှိပ်စက်တာက ဒုက္ခလက္ခဏာ”လို့ ဆောင်ပုဒ် စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ဖြစ်ပျက်နှစ်ရပ် မပြတ်နှိပ်စက်တာက ဒုက္ခလက္ခဏာ။

ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်

အဲဒီ ဒုက္ခလက္ခဏာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ပြီးတော့ ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲဘဲ မကောင်းတဲ့တရားဘဲ နှစ်သက်ဖွယ် အားကိုးဖွယ် မရှိတဲ့ တရားဘဲလို့ သိမြင်တာဟာ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ် အစစ်ပါဘဲ။ အဲဒါကိုလဲ “ရှုမှတ်ဆဲမှာ ဖြစ်ပျက်နေတာ ကို တွေ့ရ၍ ဆင်းရဲဟု သိတာက ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်”လို့ ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

ရှုမှတ်ဆဲမှာ ဖြစ်ပျက်နေတာကို တွေ့ရ၍ ဆင်းရဲဟု သိတာက ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်။

အဲဒီ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ပုံကတော့-ရှေ့နားပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဖောင်းတာ ပိန်တာမှစပြီး ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ် ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ ဖောင်းတာ ပိန်တာ ကွေးတာ ဆန့်တာ ကြွတာ လှမ်းတာ ချတာ စသည်တွေလဲ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို တွေ့နေရတယ်။ ထိုသို့တိုင်း ကြားတိုင်း မြင်တိုင်း စားသိတိုင်း စသည်မှာလဲ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုသာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတော့ ရုပ်နာမ်သဘောတရားတွေကို ဖြစ်မှု ပျက်မှုက မပြတ်နှိပ်စက် နေသလိုပင် ထင်မြင်လာတယ်။ ဘယ်အချိန်မဆို သေပျက်သွားနိုင်တဲ့အတွက် ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲတွေချည်းဘဲ လို့လဲ သိမြင် သဘောကျလာတယ်။ အဲဒါဟာ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်အစစ်ပါဘဲ။ အဲဒီ ဒုက္ခာနုပဿနာဉာဏ်အစစ် ဖြစ်အောင် လို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က “မမြဲတဲ့ရုပ်တရားဟာ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလား၊ သုခ-ချမ်းသာလား”လို့ မေးတော်မူတာပါဘဲ။ ဒီဒုက္ခ အကြောင်းကိုတော့ ရုပ်သည် အတ္တကောင်မဟုတ်စသည်ဖြင့် ဟောခဲ့တဲ့ အပိုဒ်များမှာ “အတ္တကောင်မဟုတ်သောကြောင့် ရုပ်သည် နှိပ်စက်ဖို့ရာ ဖြစ်နေချေသည်” အစရှိသော စကားရပ်တို့ဖြင့်ပင် ထင်ရှား ပြခဲ့ပြီးလဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ရုပ်ဟာ ကြောက်စရာ ဆင်းရဲမှုဖြစ်ကြောင်း အလွန်ပင် ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော်များက ဆင်းရဲပါ အရှင်ဘုရားလို့ ဖြေကြပါတယ်။ အဲဒီ အကြောင်းကတော့ ကောင်းကောင်း နားလည်လောက်ပါပြီ။ အဲဒီလို အနိစ္စ ဒုက္ခမျှ ဖြစ်တဲ့ တရားကို ငါ့ဥစ္စာအနေ၊ ငါ အနေ၊ ငါ့ အတ္တအနေဖြင့် မရှုမြင် မထင်မှတ်သင့်ကြောင်း ဖော်ပြတဲ့စာပိုဒ်ကို အနက်ပြန်ပြ ပါမယ်။

ပန-ထိုမှတပါး၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အနိစ္စ-မမြဲ၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲတည်း၊ ဝိပရိဏာမဓမ္မ-ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိ၏၊ တံ-ထို မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်သော တရားကို၊ ဧတံ မမ-ဤအရာဟာ ငါ့ဥစ္စာ၊ ဧသော အဟံ အသို့-ဤအရာဟာ ငါဖြစ်သည်၊ ဧသော မေ အတ္တတိ-ဤအရာဟာ ငါ့ အတ္တဟူ၍၊ သမနပဿိတုံ-ရှုမြင်ထင်မှတ်ခြင်းငှါ၊ ကလ္လံ န-ထိုက်တန် သင့်လျော်ပါမည်လော။ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူ၏။ နော ဟေတံ ဘန္တေ-ထိုသို့ရှုရန် မထိုက်တန် မသင့်လျော်ပါ ဘုရား တဲ့။

ငါ့ဟာလို့ထင်တာ တဏှာခွဲ

အဲဒီ စကားရပ်ထဲမှာ ငါ့ဥစ္စာလို့ ထင်တာက တဏှာခွဲဘဲ၊ ငါ ဖြစ်တယ်လို့ စွဲလမ်းတာက မာနစွဲဘဲ၊ ငါ့ အတ္တလို့ စွဲလမ်းတာက ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ။ တဏှာဖြင့် သာယာနှစ်သက်ယင် ကိုယ့်ဥစ္စာမဟုတ်ပေမဲ့ ကိုယ့်ဥစ္စာအနေနဲ့ပဲ သိမ်းပိုက်ပြီး သာယာ နှစ်သက်တယ်။ ဥပမာ ဈေးထဲသွားကြည့်တဲ့ သူဟာ လိုချင်နှစ်သက်တဲ့ ပစ္စည်းကို တွေ့ရယင် ကိုယ့်ဟာအနေနဲ့ပင် သိမ်းပိုက်ပြီး နှစ်သက်တာဘဲ။ အကျိုး လုံချည်ဆိုယင် စိတ်ကူးဖြင့် ဝတ်ကြည့်တယ်။ ဘိနပ်ဆိုယင် စိတ်ကူးဖြင့် စီးကြည့်တယ်။ သက်မဲ့ သက်ရှိပစ္စည်းဟူသမျှကို သာယာနှစ်သက်ယင် ဒီလိုချည်းဘဲ။ ကိုယ့်ဟာအနေနဲ့ သိမ်းပိုက်ပြီး သာယာနှစ်သက်တာဘဲ။ ဒါကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲဖောက်ပြန်တတ်တဲ့တရားကို ငါ့ဥစ္စာအနေဖြင့် သိမ်းပိုက်ပြီး နှစ်သက်သာယာနေရန်သင့်ပါ့မလားလို့ မေးတော်မူတာပါဘဲ။ အဲဒီအမေးဖြင့် ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲကို သာယာနှစ်သက်ရန် သင့်ပါမလားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

ယခု မိမိတို့သန္တာန်မှာ ရှိနေတဲ့ရုပ်တွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတယ်။ အဲဒီလို ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို အမှန်အတိုင်း သိယင် ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ တိုက်အိမ်အိုကြီးထဲ ဝင်နေရတာလို ကြောက်စရာဘဲ။ ယခုကောင်းနေပေမဲ့ အကြောင်း မညီညွတ်ယင် တမျိုးတမည်ဖြစ်ပြီး မနေသာ မထိုင်သာလဲ ဖြစ်သွားတတ်တာဘဲ။ အဲဒီလို တခဏမျှ မတည်မမြဲ ပြောင်းလဲနေလို့ ကြောက်စရာဆင်းရဲမှန်းသိယင် သာယာနှစ်သက်စရာဘယ်ရှိမလဲ။ နာရီပိုင်းရက်ပိုင်း မကြာမီမှာပင် လူနာကြီး ဖြစ်တော့မည့်သူကို အိမ်ထောင်ဘက်အဖြစ်ဖြင့် သာယာလက်ခံနိုင်ပါ့မလား၊ မကြာမီသေသွားမည့်သူကို အိမ်ထောင်ဘက် အဖြစ်ဖြင့် သာယာလက်ခံနိုင်ပါ့မလား၊ တကယ်သိယင် ဘယ်သူမှ မသာမယာ လက်မခံနိုင်ပါဘူး။ အဲဒါလိုဘဲ ဖြစ်ပျက်သမျှ ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုနေတဲ့ ယောဂီမှာ ခဏမစဲပျက်ပျက်သွားတဲ့ ရုပ်တွေကို တွေ့ရတဲ့အတွက် ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲ ထင်လာတယ်။ အဲဒီလို ဆင်းရဲထင်နေတော့ ဘယ်ရုပ်ကိုမှ ကိုယ့်ဟာအနေဖြင့် မသာယာ မသိမ်းပိုက်လိုတော့ဘူး။

ဒါကြောင့် ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်များက အဲဒီလို ရုပ်ကို ကိုယ့်ဟာအနေဖြင့် သာယာသိမ်းပိုက်ရန် မသင့်ပါဘုရားလို့ ဖြေကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ ဒုက္ခလက္ခဏာကို သိမြင်ပြီး ချမ်းသာသုခအနေ ကောင်းတဲ့အနေဖြင့် မသာယာ မနှစ်သက်သင့်ပုံကို ပြတဲ့ အမေး အဖြေပါဘဲ။

ငါဘဲလို့ထင်တာ မာနစွဲ

ဧဝော-ဤအရာသည်၊ အဟံ အသ္မိ-ငါဖြစ်သည်-လို့ ထင်တာကတော့ မာနစွဲဘဲ။ ကြည့်လင်တဲ့မျက်စိ-နားစသည် ကောင်းတဲ့အဆင်း-အသံစသည်တို့ကို မှီပြီးတော့ ငါ မျက်စိကောင်းတယ် နားကောင်းတယ် အဆင်းလှတယ် အသံကောင်း တယ် ကျန်းမာတယ် အားကောင်းတယ်-စသည်ဖြင့် မာန်တက်တာမျိုးပါဘဲ။ အဲဒီလို ရုပ်ကို မှီပြီး မာန်တက်ရန် သင့်ပါ့မလား တဲ့။

မာန်တက်တယ်ဆိုတာ အမြဲရှိနေတယ် မြဲတယ်ထင်ပြီး တက်တာဘဲ။ အဲဒီ မျက်စိရုပ် နားရုပ် အဆင်းရုပ် စသည်ကို အမြဲတည်ရှိနေတယ် ထင်ပြီး မာန်တက်တာပါဘဲ။ ဥပမာအားဖြင့် လူတယောက်မှာ ရွှေ ငွေစသည် တော်တော်များများကို တနေရာ၌ သိမ်းထားတယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီပစ္စည်းတွေကို တိတ်တိတ် ခိုးယူသွားလို့ မရှိတော့ပေမဲ့ ပစ္စည်းရှင်က သူ့သိမ်းထားတဲ့အတိုင်း ရှိနေတယ်ထင်ယင် ငါ့မှာ ရွှေတွေ ငွေတွေများစွာ ရှိတယ်လို့ ထင်ပြီး မာန်တက်နေနိုင်တယ်။ ခိုးယူသွားလို့ မရှိတော့ဘူးဆိုတာ သိရယင်တော့ အဲဒီလို မာန်တက်ဖွယ် မရှိတော့ပါဘူး။ အဲဒီ ဥပမာလိုပါဘဲ မြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်က ထင်ရှားခဲ့တဲ့ မျက်စိရုပ် စသည်ကို ရှိမြဲရှိနေတယ် ထင်ကြလို့ အဲဒီမျက်စိရုပ် စသည်ကို စွဲမှီပြီး မာန်တက်နေကြ တာပါဘဲ။ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ မြင်ပြီး ပျောက်၊ ကြားပြီး ပျောက်စသည်ဖြင့် ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက် သွားတာကိုချည်း တွေ့မြင်နေရတယ်။ အဲဒီတော့ ငါ့မျက်စိကောင်းတယ်၊ ငါလှတယ်စသည်ဖြင့် မာန်တက်စရာမရှိတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် “ရုပ်ဟာ ငါဖြစ်သည်” လို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းရန် သင့်ပါ့မလားဆိုတဲ့ အမေးကို “မသင့်ပါဘုရား” လို့ ဖြေကြပါတယ်။

ဒြီအမေးအဖြေဖြင့် “မြဲတယ်ထင်ယင် မာန်တက်တယ်၊ မမြဲဘူးလို့သိယင် မာန်မတက်ဘူး” ဆိုတာကို သိစေပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့--

ငါ့ အတ္တလို့ ထင်တာ ဒိဋ္ဌိစွဲ

ဧဝော-ဤအရာသည်၊ မေ-ငါ၏၊ အတ္တာ-အတ္တဘဲလို့ ထင်မှတ်တာက ဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ။ အဲဒါလဲ မိမိသန္တာန်က ရုပ်ကို အမြဲတည်နေတယ်၊ အလိုအတိုင်းဖြစ်နေတယ် ထင်လို့ စွဲလမ်းတာပါဘဲ။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲတာချည်းဘဲ၊ မမြဲလို့ ဆင်းရဲချည်းဘဲ၊ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်တာချည်းဘဲလို့ သိနေယင်တော့ အဲဒီလို ရုပ်ကို အတ္တကောင် ငါကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းစရာ မရှိတော့ပါဘူး။ “ကောင်းတာချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ မကောင်းတာ မဖြစ်ပါစေနဲ့၊ ရုပ်ကောင်းတွေ အမြဲတည်နေပါစေ” လို့ စီမံခန့်ခွဲ၍ မရတာကို သိမြင်ယင်လဲ ငါကောင်အနေဖြင့် စွဲလမ်းစရာမရှိတော့ပါဘူး။ ဒါကြောင့် “ရုပ်ဟာ ငါ၏ အတ္တဘဲ” လို့ ထင်မြင်စွဲလမ်းရန် သင့်ပါ့မလား ဆိုတဲ့အမေးကို “မသင့်ပါဘုရား” လို့ ဖြေကြပါတယ်။

ဒီမေးခွန်းဖြင့် “ခဏမစဲပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်နေတာကို မသိယင်ရုပ်ကို အတ္တလို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းတယ်၊ သိယင်တော့ မစွဲလမ်းဘူး” ဆိုတာကို သိစေပါတယ်။ ဒီမေးခွန်း အရအားဖြင့် ခဏမစဲ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်းကိုလဲ “အနတ္တဟု မှတ်သိရကြောင်း အနတ္တလက္ခဏာ” လို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။

ယခု ထုတ်ပြခဲ့တဲ့ မေးခွန်းများအရ ဘုန်းကြီးက အကျဉ်းချုပ်မေးသွားမယ်၊ ပရိသတ်များက မိမိတို့သဘောကျ ထင်မြင်တဲ့အတိုင်း ဖြေကြရမယ်။

- (၁) ပရိသတ်တို့၊ ရုပ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား။ (မမြဲပါဘုရား)။
- (၂) မမြဲတာဟာ ဆင်းရဲလား ချမ်းသာလား၊ (ဆင်းရဲပါဘုရား)၊ မမြဲတာဟာ မကောင်းတာလား ကောင်းတာလား၊ (မကောင်းတာပါဘုရား)။
- (၃) မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်တဲ့တရားကို ဒါ ငါ့ဟာဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး သာယာနှစ်သက်ရန် သင့်ပါ့မလား၊ (မသင့်ပါဘုရား)၊ ဒါဟာ ငါဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး မာန်တက်ရန်ကော သင့်ပါ့မလား (မသင့်ပါဘုရား)၊ ဒါဟာ ငါ့အတ္တဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး ယူဆစွဲလမ်းရန်ကောသင့်ပါ့မလား၊ (မသင့်ပါဘုရား)။

ယခု မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ မေးပုံနှင့် ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်တို့၏ ဖြေပုံပါဠိမှ မြန်မာပြန်သက်သက်ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

မြဲမမြဲစသည် အမေးအဖြေ မြန်မာပြန်

ရဟန်းတို့၊ ဒါကို ဘယ်လိုထင်ကြသလဲ၊ ရုပ်ဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ မမြဲပါဘုရား။ မမြဲတာဟာ ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲလား၊ နှစ်သက်ဖွယ် ချမ်းသာလား၊ ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲပါဘုရား။ မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်သောတရားကို “ငါ့ဟာဟု ငါဟု ငါ့အတ္တဟု” ရှုမြင် ထင်မှတ်ရန် သင့်ပါ့မလား၊ မသင့်ပါဘုရား။

ခံစားမှု-ဝေဒနာဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ မမြဲပါဘုရား။ မမြဲတာဟာ ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲလား။ပ။ ရှုမြင်ထင်မှတ်ရန် သင့်ပါ့မလား၊ မသင့်ပါဘုရား။

မှတ်သားမှု-သညာဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ မမြဲပါဘုရား။ မမြဲတာဟာ ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲလား။ပ။ ရှုမြင်ထင်မှတ်ရန် သင့်ပါ့မလား၊ မသင့်ပါဘုရား။

ပြုလုပ်အားထုတ်မှု-သင်္ခါရတွေဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ မမြဲပါဘုရား။ မမြဲတာဟာ ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲလား။ပ။ ရှုမြင်ရန် သင့်ပါ့မလား၊ မသင့်ပါဘုရား။

ကြံသိမှု-စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ မမြဲပါဘုရား။ မမြဲတာဟာ ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲလား၊ နှစ်သက်ဖွယ် ချမ်းသာလား၊ ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲပါဘုရား။ မမြဲဆင်းရဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်သော တရားကို “ငါ့ဟာဟု၊ ငါဟု၊ ငါ့အတ္တဟု” ရှုမြင် ထင်မှတ်ရန် သင့်ပါ့မလား၊ မသင့်ပါဘုရား။

ဒီကနေ့ ရှေ့ပိုင်းက အနတ္တလက္ခဏာနှင့်စပ်ပြီး ပြောလာခဲ့တယ်၊ နောက်ပိုင်းကျတော့ အနတ္တလက္ခဏသုတ်က လက္ခဏာ သုံးပါးလုံး ပြဆိုထားတဲ့ စကားရပ်ကို ဟောလာခဲ့တယ်၊ အမေးအဖြေများပါဘဲ၊ အဲဒါဟာ ရုပ်ခန္ဓာနှင့်စပ်ပြီး ဟောပြောချက်ကတော့ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ဝေဒနာက္ခန္ဓာ-စသည်နှင့်စပ်ပြီး အမေးအဖြေများကိုတော့ နောက်တကြိမ်ကျမှ ဟောရမယ်၊ ဒီကနေ့ကတော့ ဒီတင်ဘဲ ရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝန ကုသိုလ်ကံစေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့်။ပ။ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

ပဉ္စမပိုင်း ပြီး၏။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

ဆဋ္ဌမပိုင်း

၁၃၂၅-ခုနှစ် ဝါဆိုလကွယ်နှင့် ဝါခေါင်လဆန်း (၈) ရက်နေ့ ဟောသည်။

တရားအနှစ်သဇ္ဇာ

အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဟောလာတာ ၅-ကြိမ် ရှိပြီ။ ခန္ဓာငါးပါးအတ္တမဟုတ် အနတ္တဖြစ်ကြောင်း ဟောထားတဲ့ ဒေသနာတော်ကို ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ။ လက္ခဏာသုံးပါးပြတဲ့ ဒေသနာတော်မှ ရုပ်အကြောင်းကိုတော့ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ။ ဒီကနေ့ ဝေဒနာဟာ မြဲ မမြဲ မေးပုံက စပြီး ဟောရမယ်။ ဟောတော်မူပုံ ပါဠိကတော့--

ဝေဒနာမမြဲပုံ စသည် ပြဆိုချက်

ဝေဒနာ နိစ္စာဝါ အနိစ္စာ ဝါတိ။ အနိစ္စာ ဘန္တေ။
ယံ ပနာနိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ။
ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ၊ ကလ္လံ န တံ သမနုပဿိ-
တုံ “ဧတံ မမ၊ ဧသောဟမသ္မိ၊ ဧသော မေ အတ္တာ”တိ။
နော ဟေတံ ဘန္တေ။

ဝေဒနာ- ခံစားမှု ဝေဒနာသည်၊ နိစ္စာ ဝါ- မြဲသလော၊ အနိစ္စာ ဝါ- မမြဲသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူ၏။ အနိစ္စာ ဘန္တေ- မမြဲပါအရှင်ဘုရား။

မြတ်စွာဘုရားက ခံစားမှု ဝေဒနာဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလားလို့ မေးတော်မူတယ်။ ပဉ္စဂ္ဂီ ရဟန်းတော်များက မမြဲပါဘုရားလို့ ဖြေကြပါတယ်။ ဝေဒနာအကြောင်းကို ရှေ့ပိုင်းများကလဲ ပြောသင့်သလောက်ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ယခု သူ့ အလှည့်ကျနေတဲ့အခါ နဲ့တော့ ထပ်ပြောရဦးမှာဘဲ။ ခံစားမှု ဝေဒနာဆိုတာ ချမ်းသာတဲ့ ကောင်းတဲ့ ခံစားမှုက တပါး၊ ဆင်းရဲတဲ့ မကောင်းတဲ့ ခံစားမှုက တပါး၊ မဆင်းရဲ မချမ်းသာအလယ် အလတ် ခံစားမှုက တပါး၊ ဒီလို သုံးပါး ရှိတယ်။ အဲဒီ ခံစားမှု ဝေဒနာ သုံးပါးလုံးကို ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တွေက အမြဲတည်ရှိနေတဲ့ ငါကောင်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒီလို ထင်မြင် စွဲလမ်းနေတာကို နိဝါသီ အတ္တစွဲ ဝေဒကအတ္တစွဲလို့ ဆိုတာဘဲ။ အဲဒီ အတ္တစွဲ ဆောင်ပုဒ်များကို ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်းတည်နေတဲ့ ငါကောင် ရှိသည်ဟု ထင်တာက နိဝါသီအတ္တစွဲ။

အမိဝမ်းတွင်းကတည်းက သေသည်တိုင်အောင် ကိုယ်ထဲမှာ အသက်ရှင်နေတဲ့ ငါကောင်ဆိုတာ ရှိနေတယ်လို့ ပကတိလူတွေက ထင်နေကြတယ်။ တချို့ကတော့ သေပြီးတဲ့နောက်လဲ အမြဲ တည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ နိဝါသီအတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒီ အမြဲ တည်ရှိနေတဲ့ ငါကောင်ကပင် အကောင်း အဆိုးတွေကို ခံစားနေတယ်လို့ ဒီလိုလဲ ထင်နေကြ တယ်။ အဲဒါက ဝေဒကအတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

အကောင်းအဆိုး ဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ခံစားသည်ဟု ထင်တာက ဝေဒကအတ္တစွဲ။

ကိုယ်ထဲ စိတ်ထဲမှာ ချမ်းသာနေတာလဲ ငါဘဲ။ အဲဒီ ငါကဘဲ ရံခါဆင်းရဲတယ်၊ ရံခါ မဆင်းရဲ မချမ်းသာ အလယ် အလတ် ဖြစ်နေတယ်လို့ ဒီလို ထင်နေကြတယ်။ အဲဒီတော့ ခံစားမှုဟာ မြဲနေတယ်လို့ ထင်နေကြတာပေါ့။ အမှန်ကတော့ ချမ်းသာနေတဲ့ အခါမှာ ဆင်းရဲမရှိဘူး၊ အလယ် အလတ်လဲ မရှိဘူး၊ ဆင်းရဲနေတဲ့ အခါလဲ ချမ်းသာ မရှိဘူး၊ အလယ် အလတ်လဲ မရှိဘူး၊ အလယ် အလတ် မဆင်းရဲ မချမ်းသာဖြစ်နေတဲ့ အခါလဲ ချမ်းသာ မရှိဘူး၊ ဆင်းရဲလဲ မရှိဘူး၊ ဒီတော့ ခံစားမှုဟာ မြဲတည်နေတာရယ်လို့ မရှိဘူး၊ သူ့ဆိုင်ရာ အကောင်း အဆိုး အလယ်အလတ် အကြောင်းအားလျော်စွာ သူ့အခိုက် အတန်နှင့်သူ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ပျောက်ပျောက်သွားတယ်။ မမြဲဘူးဆိုတာ ထင်ရှားနေပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်ကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း လိုက်ပြီး မရှုနိုင်တဲ့ ပကတိလူတွေမှာတော့ အဆိုး အကောင်း အလတ် ခံစားမှု သုံးမျိုးလုံးပင် တပြိုင်နက်ဖြစ်လျက် ရှိနေတယ်လို့လဲ ထင်တတ်ကြတယ်။ ဥပမာ-ကိုယ်ထဲက နာကျင် ကိုက်ခဲနေစဉ်မှာပင် ဝမ်းသာစရာ အကြောင်းကို ကြားရတော့ ဝမ်းသာတယ်။ ကိုယ်ထဲက အတွေ့အထိကောင်းကို ခံစား နေရစဉ်မှာပင် စိတ်ညစ်စရာကို စဉ်းစားမိတဲ့အခါ စိတ်ညစ်တယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ခိုက်မှာ အကောင်း အဆိုး ၂-ပါးစလုံး ပြိုင်တူ ဖြစ်နေတယ်လို့ ထင်မှတ်ကြတယ်။ အဲဒီလို ထင်တာဟာ ရှေးစိတ်နှင့် နောက်စိတ်၊ ရှေး ဝေဒနာနှင့် နောက် ဝေဒနာကို ခွဲခြားပြီး မသိလိုပါဘဲ။ အမှန်အားဖြင့်တော့ တခုပြီးမှတခု ဖြစ်နေတာပါဘဲ။

ဒါကြောင့် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုနေတဲ့ ယောဂီမှာ ကိုယ်ထဲက နာကျင် အခံခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာ ပေါ်လာတဲ့အခါ အဲဒီအခံခက်တဲ့ ဝေဒနာကို စူးစိုက်ပြီး နာတယ် နာတယ် စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင်း သမာဓိဉာဏ်အားကောင်းယင် အဲဒီ နာကျင် အခံခက်တာဟာ လျော့လျော့သွားတယ်။ နောက်ဆုံးကျတော့ နာကျင် အခံခက်မှုဟာ လုံးလုံး ပျောက်သွားတယ်။ တချို့မှာဆိုယင် တခဏလေး အတွင်းမှာပင် ယူပစ်လိုက်သလိုပင် အဲဒီ အခံခက်တာဟာ လုံးလုံး ပျောက်သွားတယ်။ အဲဒီတော့ ကိုယ်ထဲမှာ အခံခက်တာလဲ မရှိ၊ အတွေ့ကောင်းတာလဲ မရှိယင် ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရိုးရိုးအတွေ့ကိုဘဲ ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဲဒါဟာ အလယ် အလတ် ခံစားမှုကို ရှုသိနေတာဘဲ။ အဲဒီလို အလယ်အလတ် ရိုးရိုးအတွေ့ကို ရှုမှတ်နေယင်း ကောင်းတဲ့အတွေ့ ပေါ်လာတဲ့အခါ အဲဒီကောင်းတာကို ရှုမှတ်ရတယ်။ မကောင်းတာ ပေါ်လာယင်လဲ မကောင်းတာကို ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို အလယ်အလတ် အကောင်း အဆိုးတွေကို သူ့အခိုက် အတန်နဲ့သူ ရှုသိနေရတော့ အဲဒီ ခံစားမှုတွေဟာ မမြဲဘူး ဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သဘောကျ သိမြင်လာတယ်။ ဒါက အမျိုးတူ ဝေဒနာ အစဉ်တွေကို ပိုင်းခြားသိပုံဘဲ။ အဲဒီလို သိတာကို သန္တတိပစ္စုပ္ပန်ဖြင့် ပိုင်းခြား သိတယ်လို့ ဆိုတာဘဲ။

ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဘင်္ဂဉာဏ်ဆီ ရောက်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ အတွေ့ကောင်းကို ကောင်းတယ် ကောင်းတယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း သုခဝေဒနာခေါ်တဲ့ အကောင်းကလေးတွေဟာ တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ် ဆုံးဆုံး သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် အတွေ့ရိုးရိုး မှတ်သိရတာလဲ တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ်ပြီး ထင်တာဘဲ။ အတွေ့ကောင်းကို တလှည့် ရိုးရိုးအတွေ့ကို တလှည့် မှတ်သိနေရယင်လဲ အတွေ့ကောင်းက တခြား၊ ရိုးရိုးအတွေ့က တခြား ကွဲပြားလျက် ထင်တယ်။ တဆက်တည်းအနေဖြင့် မထင်ဘူး၊ အတွေ့ဆိုးနဲ့တွဲပြီး ရှုမှတ်ရယင် လဲ တခြားစီ ပိုင်းခြားသိတာဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို သိနေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ခံစားမှုဝေဒနာဟာ တခုစီ တခုစီ လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတဲ့အတွက် ခံစားမှု ဝေဒနာ မမြဲဘူးဆိုတာ အလွန် ထင်ရှားနေပါတယ်။ အဲဒီလို သိတာ ကတော့ ခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြင့် ပိုင်းခြားသိတာဘဲ။ ယခုယောဂီတွေ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် နာတယ် စသည်ဖြင့် ပေါ်ရာ ပေါ်ရာကို မပြတ်လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေကြရတာဟာ အဲဒီလို ခဏပစ္စုပ္ပန်ဖြင့် တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ ပိုင်းခြား သိရအောင်လို့ပါဘဲ။

ဒါကြောင့် ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှား ပေါ်လာသမျှကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ မြင်ယင် မြင်တယ်၊ ကြားယင် ကြားတယ်၊ ထိယင် ထိတယ်၊ ကြံယင် ကြံတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်းပင် မြင်လို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာနဲ့ မကောင်း တကောင်းဆိုတဲ့ ဝေဒနာတွေ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို ပိုင်းခြားပြီး သိရတယ်။ ထို့အတူပင် ကြားလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာ၊ တွေ့ထိလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာ၊ ကြံသိလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာ စသော ဝေဒနာတွေ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုလဲ ပိုင်းခြားပြီး သိရတယ်။ အဲဒီတော့ ခံစားမှု ဝေဒနာ ဟူသမျှဟာ မမြဲတာချည်း ဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ရှင်းလင်းစွာ သိသိသွားတယ်။

ပဉ္စဂ္ဂီ ရဟန်းတော်များကလဲ အဲဒီလို ရှုသိပြီးတော့ သောတာပန်ဖြစ်နေကြတဲ့အတွက် “ဝေဒနာ မြဲသလား မမြဲသလား ဆိုတဲ့ အဲဒီအမေးကို မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် “မမြဲပါဘုရား”လို့ ဖြေကြပါတယ်။ ဘုန်းကြီးကလဲ ယခု တရားနာ ပရိသတ်တွေကို မေးကြည့်မယ်။ သဘောကျတဲ့အတိုင်း ဖြေကြပါ။

ကိုယ်ထဲက နာကျင် အခံခက်တဲ့ ဝေဒနာဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။ ဘာကြောင့် မမြဲသလဲ ဆိုယင် အဲဒီ အခံခက်တာဟာ စောစောက မရှိသေးဘူး၊ အဲဒီ အခိုက်မှာမှ ဖြစ်လာတယ် မဟုတ်လား၊ (မှန်ပါဘုရား)။ အဲဒါကို နာတယ် နာတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်းပင် တော်တော်ကြာတော့ သူက ပျောက်သွားတယ်မဟုတ်လား၊ (ပျောက်သွား ပါတယ် ဘုရား)။ အမှတ်အထူးကောင်းနေတဲ့ ယောဂီမှာ ဆိုယင်နာတယ်လို့ တခါမှတ်လိုက်ယင်း၊ တနာကပျောက်သွားယင်း၊ နောက်တနာက အသစ်ပေါ်လာပြန်ယင်း၊ အဲဒါကို မှတ်လိုက်ပြန်တော့ သူက ပျောက်သွားပြန်ယင်းနဲ့ ချက်ခြင်း ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ကြရတယ် မဟုတ်လား၊ (တွေ့ကြရပါတယ် ဘုရား)။

အမှတ် အသိကောင်းနေတဲ့အခါ ကိုယ်ထဲက အတွေ့ကောင်းကလေးများပေါ် နေတတ်တယ်။ အဲဒီလို အတွေ့ကောင်း ကလေးကို ကောင်းတယ် ကောင်းတယ်လို့ ရှုမှတ်လိုက်ယင် ပျောက်သွားတယ် မဟုတ်လား၊ (ပျောက်သွားပါတယ် ဘုရား)။ အဲဒီလို ပျောက်သွားတဲ့ အတွေ့ကောင်းကလေးဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။ တခါတရံ စိတ်ညစ်တာ စိတ်ပူတာလဲ ပေါ်လာတတ်တယ်။ အဲဒါကို စိတ်ညစ်တယ် စိတ်ပူတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်လိုက်ယင် ပျောက်သွားတယ်

မဟုတ်လား၊ (ပျောက်သွားပါတယ်ဘုရား)၊ အဲဒီလို ပျောက်သွားတာဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။ တခါတရံ ဝမ်းသာတာ ပေါ်လာတတ်တယ်၊ အဲဒါကို ဝမ်းသာတယ် ဝမ်းသာတယ်လို့ရှုမှတ်လိုက်ယင် ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီလို ပျောက်သွားတာဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါ ဘုရား)။

ကောင်းတာကို မြင်ရတဲ့အခါ မြင်လို့ ကောင်းတယ်၊ အဲဒီလို မြင်လို့ကောင်းတာလဲ မြင်တယ်လို့ ရှုမှတ်လိုက်ယင် ပျောက်သွားတာဘဲ။ အဲဒါမြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါ ဘုရား)။ ထို့အတူ မြင်လို့ မကောင်းတာလဲ ရှုမှတ်လိုက်ယင် ပျောက်သွားတာဘဲ၊ ကြားလို့ နံ့လို့ စားသိလို့ ကောင်းတာ မကောင်းတာလဲ ရှုမှတ်လိုက်ယင် ပျောက်သွားတာချည်းဘဲ။ အဲဒီလို ပျောက်သွားတဲ့ ကောင်း မကောင်း ဝေဒနာတွေဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါ ဘုရား)။

ကောင်း မကောင်း အထူး မထင်ရှားပဲ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် ရိုးရိုးရှုမှတ်နေရတဲ့အခါ၊ မြင်တယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရိုးရိုးရှုမှတ်နေရတဲ့ အခါများမှာတော့ မကောင်း မဆိုး အလယ် အလတ် ခံစားမှုထင်ရှားနေတယ်၊ အဲဒါလဲ မှတ်တိုင်း မှတ်တိုင်း ပျောက်ပျောက် သွားတယ်၊ အဲဒီလို ပျောက်ပျောက်သွားတာဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ (မမြဲပါ ဘုရား)။ အဲဒီတော့ ကောင်းတဲ့သူခ၊ မကောင်းတဲ့ဒုက္ခ၊ အလယ်အလတ် ဥပေက္ခာဆိုတဲ့ ဒီခံစားမှု ဝေဒနာ သုံးပါးဟာ မြဲသလား မမြဲသလားလို့ မေးယင် ဘယ်လို ဖြေမလဲ၊ (မမြဲဘူးလို့ ဖြေပါမယ် ဘုရား)။

အဲဒီ ခံစားမှုဝေဒနာ သုံးပါးကို ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာသိယင်၊ ဒုက္ခ-ဆင်းရဲဘဲ၊ အနတ္တ-အတ္တကောင် မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိတော့တာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဒုက္ခ အနတ္တကိုလဲ သိရအောင် ဒီလို ဆက်ပြီး မေးတော်မူပါတယ်။

ပန-ထို့အပြင်၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အနိစ္စ-မမြဲ၊ တံ-ထိုမမြဲသောတရားသည်၊ ဒုက္ခံ ဝါ-ဆင်းရဲလော၊ သုခံ ဝါ-ချမ်းသာလော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးတော်မူ၏။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ-ဆင်းရဲပါ အရှင်ဘုရား တဲ့။

ဒါကတော့ ရှေ့နားက ထုတ်ပြန်ခဲ့တဲ့ အတိုင်းပါဘဲ၊ သိပ်ပြီးချဲ့ပြောနေတဲ့ မလိုပါဘူး။ လူတွေက သုခဝေဒနာဆိုတဲ့ ချမ်းသာတွေကို မြဲနေတယ်ထင်လို့ နှစ်သက်လိုချင်နေကြတာဘဲ၊ ခဏမစဲ လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရလို့ တစက္ကန့်မျှ၊ တစက္ကန့်ရဲ့ ဆယ်ပုံတပုံမျှတောင် မြဲတည်မနေဘူးဆိုတာ သိရယင် နှစ်သက်လိုချင်စရာ မရှိပါဘူး။ အဲဒီချမ်းသာ ကလေးကို ခံစားရတဲ့အတွက် ရှာရတာကတော့ တနာရီလဲ မကဘူး၊ တရက် တလ တနှစ်လဲမကဘူး၊ တသက်လုံး ရှာကြံ နေကြရတာဘဲ၊ အဲဒီလို ရှာကြံနေယင်း သေသေသွားကြရတာဘဲ၊ ဘယ်ဟာမှ အားကိုးဘွယ် မရှိဘူး၊ အဲဒီချမ်းသာကို မရတောင် ဆင်းရဲတွေနဲ့ မတွေ့ရအောင် ရှာကြံနေကြရတာဘဲ၊ အဲဒါက အလယ်အလတ် ဥပေက္ခာအတွက် ရှာကြံနေကြရတာ ပါဘဲ၊ အဲဒီလို ရှာကြံနေယင်း၊ အားထုတ်နေယင်းထဲကပင် ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲတွေနဲ့ တွေ့ပြီး ဒုက္ခရောက်နေကြရတာဘဲ၊ အဲဒီ ဒုက္ခဝေဒနာကိုတော့ ဆင်းရဲလို့ ပြောစရာမလိုပါဘူး။ အဲဒီဒုက္ခဝေဒနာတွေနဲ့ တွေ့ရတာဟာလဲ သုခနဲ့ ဥပေက္ခာက မမြဲလို့ပါဘဲ၊ ဒါကြောင့် မမြဲတဲ့သုခနဲ့ ဥပေက္ခာဟာလဲ အားမကိုးဘူး၊ သူတို့ကို ရအောင် ရှာကြံရလို့လဲ ဆင်းရဲရတယ်၊ သူတို့ ပျောက်သွားတဲ့အခါ ဒုက္ခနဲ့ တွေ့ရလို့လဲ ဆင်းရဲရတယ်၊ အထူးအားဖြင့် သုခဝေဒနာ ကင်းကွာသွားတဲ့အခါ မနေတတ် မထိုင်တတ် ဖြစ်အောင် ဆင်းရဲရတတ်တယ်၊ ပုံစံထုတ်ပြရယင် သားသမီး ကလေးကို အာရုံပြုပြီး ချမ်းသာနေတဲ့ မိဘတွေမှာ အဲဒီသားသမီး သေဆုံး ပျက်ဆီးသွားယင်၊ သမီးခင်ပွန်း အညီအညွတ် ချမ်းသာနေတဲ့သူများမှာ အိမ်ထောင်ဘက်ဖြစ်သူ ပျက်စီးသွားယင်၊ သို့မဟုတ် ကွဲကွာသွားယင်၊ ပြည့်စုံတဲ့ဥစ္စာတွေကိုမှီ၍ စိတ်ချမ်းသာနေတဲ့သူမှာ အဲဒီဥစ္စာတွေ ပျက်စီးဆုံးရှုံး သွားယင် အလွန်ဆင်းရဲပြီး မနေတတ် မထိုင်တတ် ဖြစ်ကြရတတ်တယ်၊ တချို့မှာဆိုယင် သေသည်အထိ ဒုက္ခရောက်သွား ရတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီမမြဲတဲ့ ဝေဒနာဟာ ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲပါဘဲ။ နောက်တပိုဒ်ကတော့--

ပန-ထိုမှတပါး၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အနိစ္စ-မမြဲ၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲတည်း၊ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ-ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိ၏၊ တံ-ထို မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်သော တရားကို။ ဧတံ မမ-ဤအရာဟာ ငါ့ဥစ္စာ၊ ဧသော အဟံ အသို့-ဤအရာဟာ ငါဖြစ်သည်၊ ဧသော မေ အတ္တတိ-ဤအရာဟာ ငါ့အတ္တဟူ၍၊ သမနုပဿိတုံ-ရှုမြင်ထင်မှတ်ခြင်းငှါ၊ ကလ္လံ န-ထိုက်တန်သင့်လျော်ပါမည်လော။ ဣတိ-ဤသို့မေးတော်မူ၏။ နော ဟေတံ ဘန္တေ-ထိုသို့ရှုရန် မထိုက်တန် မသင့်လျော်ပါ အရှင်ဘုရားတဲ့။

ဒီ အမေးအဖြေကတော့ ရုပ်ကို ဟောရာမှာလိုပါဘဲ၊ ထူးတာကတော့ ရုပ်က ကိုယ်ထဲကတွင် မဟုတ်ဘူး၊ ကိုယ်ပ ကလဲ သက်ရှိ သက်မဲ့တွေ အကျန်ပါတယ်၊ ဒီဝေဒနာကတော့ ကိုယ်တွင်းမှာသာ လိုရင်းပါဘဲ၊ ကိုယ်ထဲက ဝေဒနာဆိုတော့ ငါ့ဟာအနေဖြင့် သာယာ သိမ်းပိုက်တာဟာလဲ အံကျကိုက်နေတာပါဘဲ၊ သုခဝေဒနာကို ငါ၏ ကောင်းစား ချမ်းသာမှုဘဲလို့ တဏှာဖြင့် သာယာနှစ်သက် တပ်မက်နေတယ်၊ ဥပေက္ခာ ဝေဒနာဆိုတာကလဲ ဆင်းရဲကင်းငြိမ်း နေတဲ့အတွက် သုခသဘော ရှိတာပါဘဲ၊ သုခလောကိစ္စလမ်းမှု မထက်သန်လှပေမဲ့ မဆင်းရဲ မချမ်းသာ အလယ်အလတ် နေသာထိုင်သာ ဖြစ်နေတာကို

သာယာနှစ်သက် တပ်မက်နေတာပါဘဲ။ ဒုက္ခဝေဒနာ ဆင်းရဲကိုတော့ တိုက်ရိုက်အားဖြင့် အလိုမရှိပေမဲ့ ငါကပင် ဆင်းရဲ နေတယ်လို့ ထင်မှတ်ပြီး မိမိကိုယ်အနေနဲ့ သာယာနှစ်သက်နေသေးတာပါဘဲ။

အဲဒီလို သာယာနှစ်သက်နေတာဟာ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မမြဲတာ ဆင်းရဲတာ ဖောက်ပြန်တာကိုအမှန်အတိုင်း မသိသေးလို့ပါဘဲ။ ဝေဒနာကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ ဒုက္ခ ဝေဒနာဆိုယင် ဖြစ်လျှင်ဖြစ်ခြင်း နှိပ်စက်တတ်တဲ့ သဘောကို ထင်ရှားသိရတယ်။ အဲဒီလိုသိရာမှာ ပကတိလူတွေ သိတာနဲ့ ဘာထူးသလဲလို့ မေးစရာရှိပါတယ်။ အဖြေကတော့ အများကြီးထူးပါတယ်။ ပကတိလူတွေက ငါဆင်းရဲတယ်လို့ ငါကောင်အနေနဲ့ ထင်နေတာဘဲ။ ငါဟာ နေသာ ထိုင်သာ ချမ်းသာနေရာက အခဲခက် ဆင်းရဲလာရတယ်။ ဒီဆင်းရဲကင်းသွားယင် ငါ ချမ်းသာသွားမယ်လို့ ငါကောင်အနေ နဲ့သာ ထင်မြင်တာဘဲ။ ယောဂီကတော့ မူလကလဲ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ် အစဉ်မျှသာရှိတယ်လို့ သိနေတယ်။ ဒုက္ခဝေဒနာ ပေါ်လာတဲ့အခါကျတော့လဲ အဲဒီရုပ်နာမ်အစဉ်ထဲမှာ မခံသာတဲ့သဘော အသစ်အသစ် ကျကျလာသလိုဘဲ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတဲ့ သဘောမျှဘဲလို့သာ သိတယ်။ စပြီးပေါ်လာကတည်းက စူးဝင်နေတဲ့ ငြောင့်လိုပင် ချက်ခြင်းပင် နှိပ်စက်တဲ့ သဘောတရားအနေဖြင့်သာ သိမြင်တယ်။

သုခဝေဒနာကိုတော့ သူဖြစ်နေဆဲမှာ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်လို့ ထင်ရပေမဲ့ အဲဒီ သုခကိုရအောင် ရှာကြံ အားထုတ်ရတဲ့ အတွက်လဲ ဆင်းရဲတယ်။ အဲဒီ သုခရအောင်လို့ အကုသိုလ်ကို ပြုမိယင် အပါယ်လေးပါးရောက်ပြီးတော့လဲ ဆင်းရဲရတယ်။ ဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ အဲဒီ ချမ်းသာသုခကို နှစ်သက်တွယ်တာနေတဲ့အတွက် ဘဝ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး အိုရ နာရ သေရခြင်း အစရှိသော ဆင်းရဲတွေကို ခံစားနေရတယ်။ အဲဒီချမ်းသာ ပျောက်ကွယ်သွားတဲ့ အခါကျတော့ အဲဒီ ချမ်းသာကို စွဲလမ်းပြီး မနေတတ် မထိုင်တတ် ဖြစ်ပြီးတော့လဲ အကြီးအကျယ် ဆင်းရဲရတယ်။ ဒါကြောင့် ချမ်းသာသုခကိုလဲ ဆင်းရဲလို့ သိမြင်သဘောကျတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ပုံကို ရှေ့နားကလဲပြောခဲ့ပါပြီ။ ဥပေက္ခာဝေဒနာကိုလဲ မမြဲတဲ့အတွက် ဆင်းရဲအနေဖြင့် သိမြင်ပုံကို ရှေ့နားက ပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီလို သိမြင်အောင် ရှုရမယ်ဆိုတာကို ဝေဒနာသံယုတ်ပါဠိ (၄၀၉) မှာ ဒီလို ဟောထားပါတယ်။

ဝေဒနာသုံးပါး အမှန်အတိုင်းမြင်ပုံ

ယော သုခံ ဒုက္ခတော အဒ္ဓ၊ ဒုက္ခ မဒ္ဓန္တိ သလ္လတော။
အဒုက္ခမသုခံ သန္တံ၊ အဒ္ဓန္တိ နံ အနိစ္စတော။
သ ဝေ သမ္မဒ္ဓသော ဘိက္ခု၊ ပရိဇာနာတိ ဝေဒနာ။

ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သုခံ-ချမ်းသာဝေဒနာကို၊ ဒုက္ခတောဆင်းရဲဟု၊ အဒ္ဓ-မြင်လေပြီ။ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲဝေဒနာ ကို၊ သလ္လတော-စူးဝင်နေသော ငြောင့်အနေဖြင့်၊ အဒ္ဓန္တိ-မြင်လေပြီ။ အဒုက္ခမသုခံ သန္တံ-မဆင်းရဲ မချမ်းသာ ငြိမ်သက်စွာသော၊ နံ-ထို ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကို၊ အနိစ္စတော-မမြဲသောအားဖြင့်၊ ဝါ-မမြဲသောကြောင့် သူ့အတွက် ရှာကြံ အားထုတ်ရသဖြင့် ဆင်းရဲဟူ၍၊ အဒ္ဓန္တိ-မြင်လေပြီ။ သ-သော ဘိက္ခု-ထိုသို့မြင်သောရဟန်းသည်၊ ဝေ-စင်စစ်၊ သမ္မဒ္ဓသော- ကောင်းစွာမြင်သည်ဖြစ်၍၊ ဝေဒနာ-ခံစားမှုဝေဒနာတို့ကို၊ ပရိဇာနာတိ-(မြဲတယ် ချမ်းသာတယ် ငါဘဲ-ဟု စွဲလမ်း၍ ကိလေသာ မဖြစ်နိုင်အောင်) ပိုင်းခြား၍ သိပေသည်၊ ဝါ-သိသင့်သမျှကို အပြည့်အစုံ သိပေတော့သည်-တဲ့။

မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီက မခံသာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာကို ငြောင့်လိုပင် နှိပ်စက်တတ်တဲ့ ဆင်းရဲသဘောတရား အနေဖြင့် သိမြင်တယ်။ ချမ်းသာဆိုတဲ့ သုခဝေဒနာကို သူ့အတွက် ရှာကြံရသောကြောင့်၎င်း၊ သူမရှိတဲ့အခါ ဆင်းရဲစေတတ် သောကြောင့်၎င်း ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲ အနေဖြင့် သိမြင်တယ်။ မဆင်းရဲ မချမ်းသာ အလယ်အလတ် ဥပေက္ခာ ဝေဒနာကို မမြဲသောကြောင့် ရှာကြံအားထုတ်ရတဲ့ သင်္ခါရဆင်းရဲအနေဖြင့် သိမြင်တယ်။ ဒါကြောင့် ဝေဒနာကို ငါ့ဟာဟု ငါ့ဟု ငါ့အတ္တဟု ရှုမြင်ရန် သင့်ပါ့မလား ဆိုတဲ့ အမေးကို ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော်များက မသင့်ပါဘုရားလို့ ဖြေကြပါတယ်။ အဲဒီ ပါဠိအရ ဘုန်းကြီးကလည်း မေးကြည့်မယ် သဘောကျတဲ့အတိုင်း ဖြေကြရမယ်။

- (၁) ပရိသတ်တို့၊ အကောင်း အဆိုး ခံစားမှုဝေဒနာဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။
- (၂) မမြဲတာဟာ ဆင်းရဲလား ချမ်းသာလား၊ (ဆင်းရဲပါဘုရား)၊ မမြဲတာဟာ ကောင်းတာလား မကောင်းတာလား၊ (မကောင်းတာပါဘုရား)။

(၃) မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ တရားကို ဒါ ငါ့ဟာ
 ဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး သာယာ နှစ်သက်ရန် သင့်ပါ့မလား၊
 (မသင့်ပါဘုရား)၊ ဒါဟာ ငါဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး မာန်တက်
 ရန်ကော သင့်ပါ့မလား၊ (မသင့်ပါဘုရား)၊ ဒါဟာ ငါ့အတ္တဘဲ
 လို့ ထင်မှတ်ပြီး ယူဆစွဲလမ်းရန်ကော သင့်ပါ့မလား၊
 (မသင့်ပါဘုရား)။

ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေသောကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ဝေဒနာကို ငါ့ဟာ၊ ငါ၊ ငါ့အတ္တလို့ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မရှုမြင်သင့်ပုံ မစွဲလမ်းသင့်ပုံကို ဟောပြောတော်မူတာဟာ ဝေဒနာကို အမြဲတည်နေတဲ့ ငါ ငါ့အတ္တအနေဖြင့်ထင်မြင်ပြီး တဏှာ မာန မဖြစ်ဖို့ပါဘဲ၊ ပုထုဇဉ်မှာဆိုယင် အတ္တဒိဋ္ဌိလဲ မဖြစ်ဖို့ပါဘဲ။ အနတ္တဖြစ်ပုံကို ဒီနေရာမှာ အနိစ္စ ဒုက္ခလက္ခဏာ တို့ဖြင့် ပြတော်မူပါတယ်။ (ဝေဒနာဟာ အတ္တမဟုတ်သောကြောင့် နှိပ်စက်ဖို့ရာဖြစ်တယ်လို့ ပြခဲ့တဲ့) ရှေ့ပိုင်းက ဒေသနာ ဖြင့်လဲ “နှိပ်စက်တတ်တဲ့အတွက် ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဒုက္ခလက္ခဏာအလိုအားဖြင့် အတ္တကောင် မဟုတ်ကြောင်း” ထင်ရှား ပါတယ်။

ဝေဒနာအကြောင်းကတော့ ဒါလောက်ဆိုယင် တော်တော်ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ယခု သညာနဲ့စပ်တဲ့ ပါဠိစကားရပ်ကို ဆက်ပြီးဟောမယ်။

သညာမမြဲပုံ စသည်ကိုပြဆိုချက်

သညာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါတိ။ အနိစ္စာ ဘန္တေ။
 ယံ ပနာနိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ။
 ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမမေဓံ၊ ကလ္လံ နု တံ
 သမနုပသိတုံ “ဧတံ မမ၊ ဧသောဟမသ္မိ၊ ဧသော မေ အတ္တာ”တိ။
 နော ဟေတံ ဘန္တေ။

သညာ-မှတ်သားမှုသညာသည်၊ နိစ္စာ ဝါ-မြဲသလော၊ အနိစ္စာ ဝါ-မမြဲသလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မေးတော်မူ၏။ အနိစ္စာ ဘန္တေ-မမြဲပါအရှင်ဘုရား။

သညာဆိုတာ မြင်ရတဲ့အဆင်းကို မှတ်စွဲထားတာက တပါး၊ ကြားရတဲ့အသံကို မှတ်စွဲထားတာက တပါး၊ နံရတဲ့ အနံ့ကို မှတ်စွဲထားတာက တပါး၊ စားသိရတဲ့အရသာကို မှတ်စွဲထားတာက တပါး၊ ထိသိရတဲ့အတွေ့ကို မှတ်စွဲထားတာက တပါး၊ ကြံသိရတဲ့အရာကို မှတ်စွဲထားတာက တပါး၊ အားလုံး ၆-ပါးရှိတယ်။ အဲဒီသညာက မှတ်စွဲထားလို့ တွေ့ပြီး အာရုံတွေကို မမေ့ဘဲ မှတ်မိနေတယ်။ ကျက်မှတ်လေ့လာတဲ့ စာပေဆိုင်ရာမှာ ဒီသညာက အလွန်ပင် အရေးပါပါတယ်။ ဒီသညာ ကောင်းတဲ့သူဟာ တခါလောက် မြင်ရုံ ကြားရုံနဲ့ မမေ့ပဲ မှတ်မိနေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို မှတ်မိနေတာကို မြဲတယ်လို့လဲ ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ ကောင်းတယ်လို့လဲ ထင်မှတ်နေကြတယ်၊ ငါဘဲလို့လဲ ထင်မှတ်နေကြတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဒီသညာဟာ မြင်တာမှတ်ပြီးယင်လဲ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်သွားတာဘဲ၊ နောက်ထပ် မှတ်မိတာက နောက်ထပ် အသစ်ဖြစ်တဲ့ သညာဘဲ၊ ကြားတာ စသည်တွေကို မှတ်မိတာလဲ ချက်ခြင်းပျောက်သွားတာချည်းဘဲ၊ နောက်ထပ်မှတ်မိတာက နောက်ထပ်အသစ်ဖြစ်တာချည်းဘဲ။ ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ အဲဒီ မြင်တာစသည်နှင့် အတူတူပင် မှတ်သားတဲ့သညာလဲ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့သိရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့သိနေရတော့ အဲဒီ မှတ်သားမှုသညာကို မမြဲဘူးလို့ သိရတာပေါ့။ ပဉ္စဂဏီရဟန်းတော်များကလဲ အဲဒီလိုသိပြီး ဖြစ်နေတဲ့ အတွက် “သညာဟာ မြဲသလား မမြဲသလား”ဆိုတဲ့ အမေးကို “မမြဲပါဘုရား”လို့ဖြေကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရား ဟောတဲ့ တရားစကားတွေကို နာကြားနေယင်း မှတ်သားတဲ့သညာလဲ ချက်ခြင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့နေရလို့ ပါဘဲ။ အဲဒီကနောက် မေးခွန်း ၂-ခုကတော့ ရုပ်ဝေဒနာတို့မှာ မေးခွန်းများနဲ့ ထပ်တူပါဘဲ။

ပန-ထို့ပြင်၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ၊ တံ-ထိုမမြဲသော တရားသည်၊ ဒုက္ခံ ဝါ-ဆင်းရဲလော၊ သုခံ ဝါ-ချမ်းသာလော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးတော်မူ၏။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ-ဆင်းရဲပါ အရှင်ဘုရား။ ဒါကတော့ ထင်ရှားနေပါပြီ။

ပန-ထိုမှတပါး၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲတည်း၊ ဝိပရိဏာမမေဓံ-ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်း သဘော ရှိ၏။ တံ-ထိုမမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်သော တရားကို၊ ဧတံ မမ-ဤအရာဟာ ငါ့အတ္တ၊ ဧသော အဟံ

အသ္မိ-ဤအရာဟာ ငါဖြစ်သည်။ ဒေသာ မေ အတ္တာတိ-ဤအရာဟာ ငါ့အတ္တဟူ၍၊ သမနပဿိတုံ-ရှုမြင်ထင်မှတ်ခြင်းငှါ၊ ကလ္လံ န-ထိုက်တန်သင့်လျော်ပါမည်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူ၏။ နော ဟေတံ ဘန္တေ-ထိုသို့ရှုရန် မထိုက်တန် မသင့်လျော်ပါ အရှင်ဘုရား တဲ့။

ဒီအမေး အဖြေကလဲ ရှေးကနဲ့ ထပ်တူပါဘဲ။ ထင်ရှားနေပါပြီ၊ ထူးတာကတော့ မှတ်သားမှုသညာအနေနဲ့ တဏှာဖြင့် စွဲလမ်းပုံ၊ မာနဖြင့်စွဲလမ်းပုံ၊ ဒိဋ္ဌိဖြင့်စွဲလမ်းပုံ-အဲဒီစွဲလမ်းပုံများကို နားလည်ဘို့လောက်ပဲ အထူးပြောစရာ ရှိပါတယ်။ မပြတ် ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို မရှုမမှတ်နိုင်တဲ့ ပကတိလူတွေကတော့ အဲဒီမှတ်သားမှုကလေးကို ကောင်းတယ် ထင်ပြီးတော့ နှစ်သက်သာယာနေတယ်။ ငါ့ဥစ္စာအနေနဲ့ တဏှာစွဲဖြစ်နေတာပါဘဲ။ ငါက သူများထက် မှတ်ဉာဏ်ကောင်းတယ်လို့ ထင်ပြီးတော့ မာနလဲ ဖြစ်နေတယ်။ မာနစွဲပါဘဲ။ မြင်သမျှ ကြားသမျှ စသည်တွေကို မမေ့ပဲ မှတ်မိနေတာဟာ ငါဘဲလို့လဲ ထင်နေတယ်။ သညာကို ငါ့အတ္တလို့ စွဲလမ်းတာပါဘဲ။

အမှန်အားဖြင့်တော့ တွေ့ရရာအာရုံကို တွေ့ရတဲ့အတိုင်း မမေ့မပျောက်အောင် မှတ်စွဲတတ်တဲ့သညာဟာ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားလို့ မမြဲတာချည်းဘဲ။ မပြတ် ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ အဲဒီလိုချက်ခြင်း ပျောက်ပျောက် သွားလို့ မမြဲဘူးဆိုတာလဲ သိရတယ်။ မမြဲလို့နှစ်သက်အားကိုးဘွယ် မရှိတဲ့ ဆင်းရဲဘဲ။ ရွံစရာ ကြောက်စရာစတဲ့ မတော်တာတွေ မှတ်စွဲပြီး နှိပ်စက်တတ်လို့လဲ ဆင်းရဲဘဲလို့ ဒီလိုလဲသိရတယ်။ တပုံတည်းတည်နေတာမဟုတ်ပဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ သဘောဘဲလို့လဲသိရတယ်။ အဲဒီလို သိရတဲ့အတွက် မှတ်သားမှုသညာကို ကောင်းတဲ့ ချမ်းသာအနေဖြင့် နှစ်သက်ဖွယ်မရှိဘူး။ အမြဲတည်ရှိနေတဲ့ မှတ်ဉာဏ်အနေဖြင့် ဂုဏ်ယူဘွယ်မာန်တက်ဖွယ်လဲ မရှိဘူး။ တကြံ့တည်းတည်နေတဲ့ အတ္တကောင်အနေဖြင့်လဲ ယူဆစွဲလမ်းဘွယ်မရှိဘူးလို့ သိမြင်သဘောကျနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်များက ငါ့ဟာဘဲ။ ငါဘဲ။ ငါ့အတ္တဘဲလို့ ရှုမြင်ထင်မှတ်ရန် မသင့်ကြောင်း ဖြေဆိုလျှောက်ထားကြတာပါဘဲ။ အဲဒီမေးခွန်းအရ ဘုန်းကြီးကလဲ မေးကြည့်မယ်။ သဘောကျတဲ့အတိုင်း ဖြေကြရမယ်။

- (၁) ပရိသတ်တို့၊ မှတ်သားမှုသညာဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊
(မမြဲပါဘုရား)။
- (၂) မမြဲတာဟာ ဆင်းရဲလား၊ ချမ်းသာလား၊ (ဆင်းရဲပါဘုရား)၊
မမြဲတာဟာ ကောင်းတာလား၊ မကောင်းတာလား၊
(မကောင်းတာပါဘုရား)။
- (၃) မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ တရားကို ဒါ
ငါ့ဟာဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး သာယာနှစ်သက်ရန် သင့်ပါ့မလား၊
(မသင့်ပါဘုရား)၊ ဒါဟာ ငါဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး မာန်တက်
ရန်ကော သင့်ပါ့မလား၊ (မသင့်ပါဘုရား)၊ ဒါဟာ ငါ့ အတ္တဘဲလို့
ထင်မှတ်ပြီး ယူဆစွဲလမ်းရန်ကော သင့်ပါ့မလား၊
(မသင့်ပါဘုရား)။

ဒီအမေးဟာ မမြဲဆင်းရဲ ဖောက်ပြန်နေတဲ့ သညာကို ငါ့ဟာဘဲ၊ ငါဘဲလို့ တဏှာမာနဖြင့် မစွဲလမ်းရအောင်၊ ပုထုဇဉ်မှာဆိုယင် အတ္တဒိဋ္ဌိဖြင့်လဲ မစွဲလမ်းရအောင်လို့ မေးတာပါဘဲ။ သညာအကြောင်းကတော့ ဒါလောက်ဆိုယင် တော်တော်ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ယခု သင်္ခါရတို့နှင့် စပ်ပြီးဟောထားတဲ့ စကားရပ်ကို ရှင်းပြရမယ်။

ပြုလုပ်မှုသင်္ခါရတို့ မမြဲပုံစသည်ကို ပြဆိုချက်

သင်္ခါရာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါတိ။ အနိစ္စာ ဘန္တေ။
ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ။

ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ၊ ကလ္လံ န တံ သမနပဿိ-
တုံ “ဧတံ မမ၊ ဒေသာဟမသ္မိ၊ ဒေသာ မေ အတ္တာ”တိ။ နော ဟေတံ
ဘန္တေ။

သင်္ခါရာ-ပြုလုပ် အားထုတ်မှုသင်္ခါရတို့သည်၊ နိစ္စာ ဝါ-မြဲကြသလော၊ အနိစ္စာ ဝါ-မမြဲကြသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူ၏။ အနိစ္စာ ဘန္တေ-မမြဲကြပါ အရှင်ဘုရား တဲ့။

သင်္ခါရ-ပြုလုပ်အားထုတ်မှုဆိုတာ ကိုယ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာ စိတ်အမှုအရာတွေ ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်အားထုတ်နေတဲ့ သဘောတရားတွေပါ။ တရားကိုယ်အားဖြင့် စေတနာ အမှူးရှိတဲ့ စေတသိက် ၅၀ ဖြစ်ကြောင်း ရှေ့ပိုင်းကလဲ ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒီသင်္ခါရက အလွန်ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။ သွားခြင်း ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း လျောင်းခြင်း ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း လှုပ်ရှားခြင်း စသော ကိုယ်အမှုအရာတွေ ဖြစ်အောင်လဲ ဒီသင်္ခါရတွေက တိုက်တွန်းပြီး ပြုလုပ်နေတာ။ ပြောဆိုတဲ့ နှုတ်အမှုအရာ ဖြစ်အောင်လဲ သူက တိုက်တွန်းပြုလုပ်နေတာ။ ယခု ဘုန်းကြီး ပြောဆိုနေတာလဲ အဲဒီသင်္ခါရက တိုက်တွန်း ပြုလုပ်ပေးနေလို့ပါ။ ဒီလိုပြောလိုက် ဒီလိုရွတ်လိုက်စသည်ဖြင့် စကားလုံးတိုင်း စကားလုံးတိုင်း ပြောမှု ရွတ်ဆိုမှု ဖြစ်အောင် သူက တိုက်တွန်းနေတယ်။ စိတ်ကူးကြံစည်မှု အမျိုးမျိုးဖြစ်အောင်လဲ ဒီသင်္ခါရက တိုက်တွန်းပြုလုပ်နေတာ။

ဒါပေမဲ့ ပကတိလူတွေကတော့ ယခုပြောခဲ့တဲ့ ကိုယ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာ စိတ်အမှုအရာတွေကို ငါကဘဲ လုပ်နေတယ်။ အဲဒီလို ပြုလုပ်နေတဲ့ ငါဟာ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ အဲဒီလို ရှုမှတ်ယင်း စိတ်အမှုအရာ တစ်ခုတစ်ခုဖြစ်လာယင် အဲဒီစိတ်အမှုအရာကို ရှုမှတ်ရတယ်။ လောဘနဲ့ တွဲပြီးဖြစ်တဲ့ စေတနာက နှစ်သက် လိုချင်တဲ့အနေ၊ အဲဒီ လိုချင်တာရအောင် ရှာကြံတဲ့ တိုက်တွန်းတဲ့ အနေနဲ့ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါကို နှစ်သက်တယ် လိုချင်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ ဒေါသနဲ့တွဲဖြစ်တဲ့အခါ စိတ်ဆိုးတဲ့အနေ၊ ပြစ်မှားတဲ့အနေနဲ့ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါကို စိတ်ဆိုးတယ် ပြစ်မှားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ မောဟ ခေါင်းဆောင်ပြီး ဖြစ်တဲ့အခါ အလွဲအမှားတွေကို ပြုလုပ်ဖို့ ကြံစည်တိုက်တွန်းတယ်။ အဲဒါကို ကြံတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ မာနနဲ့တွဲပြီးဖြစ်တဲ့အခါ ကိုယ့်ကိုယ်ကို အထင်ကြီးတက်ကြွစေပြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒါကို အထင်ကြီးတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ ဣဿာ မစ္ဆရိယတို့နှင့် တွဲပြီးဖြစ်တဲ့အခါ မနာလိုတဲ့အနေ၊ ဝန်တိုတဲ့အနေနဲ့ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကို မနာလိုဘူး ဝန်တိုတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။

သဒ္ဓါနဲ့တွဲပြီးဖြစ်တဲ့အခါ ဘုရား တရား သံဃာ စသည်ကို ကြည်ညိုတဲ့အနေ ယုံကြည်တဲ့အနေနဲ့ ကြံတယ်။ ရှိခိုးလိုက် ပူဇော်လိုက် စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်းလျက် ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကို ကြည်ညိုတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီးသိရတယ်။ အကုသိုလ်က မကောင်းကျိုး ပေးတတ်တယ်။ အဲဒီအမှုကို မပြုနဲ့လို့ မြစ်တားတဲ့အနေနဲ့လဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ ကုသိုလ်က ကောင်းကျိုးပေးတတ်တယ်။ အဲဒီအမှုကို ပြုရမယ်လို့ တိုက်တွန်းတဲ့အနေနဲ့လဲ ဖြစ်တတ်တယ်။ ဖြစ်ပုံတွေကတော့ အလွန် ကျယ်ပြန့်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်အမှုအရာတွေကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ သတိနဲ့တွဲပြီး ဖြစ်တဲ့အခါ ဒီကနေ့ ဒီအချိန်မှာ ဘယ်လိုကုသိုလ်ပြုရမယ် စသည်ဖြင့် သတိရပြီး ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒါလဲ ဖြစ်ပုံတွေ အကျယ်ကြီးပါ။ အဲဒီလို စိတ်အမှုအရာကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ မေတ္တာနဲ့တွဲဖြစ်တဲ့အခါ ချမ်းသာစေချင်တယ်။ သူတပါး ချမ်းသာအောင် ဘယ်လို လုပ်ရမယ် စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်းကြံစည်လျက် ဖြစ်တတ်တယ်။ ကရုဏာနဲ့တွဲဖြစ်တဲ့အခါ သနားလျက်ဖြစ်တတ်တယ်။ သူတပါး ဆင်းရဲမှ လွတ်အောင် ဘယ်လိုလုပ်ရမယ် စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်းကြံစည်လျက် ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီလို စိတ်အမှု အရာတွေကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။

ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း ညောင်းတာ ပူတာ စသည် ပေါ်လာတဲ့အခါ ညောင်းတယ်။ ပူတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလိုရှုမှတ်နေယင်း ကွေးလိုက် ဆန့်လိုက် ပြုပြင်လိုက် စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်း ကြံစည်မှုတွေ ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါတွေကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ ခေါင်းငုံ့လိုက် မော့လိုက် ရှေ့တိုးလိုက် နောက်ဆုတ်လိုက် စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်းကြံစည်မှုတွေလဲ ဖြစ်လာတယ်။ ထပြီး လမ်းလျှောက်လိုက် စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်းကြံစည်မှုတွေလဲ ဖြစ်လာတာ။ အဲဒါတွေဟာ ကိုယ်အမှုအရာပြုတဲ့ တိုက်တွန်းတဲ့ သင်္ခါရတွေဘဲ။ အဲဒီလို တိုက်တွန်းမှုတွေကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ ဘယ်လိုပြောရမယ် စသည်ဖြင့် တိုက်တွန်းကြံစည်မှုတွေလဲ ဖြစ်လာတယ်။ အထူးအားဖြင့် ယခုလို ပြောဆိုနေတဲ့ အခါမှာ ဘယ်လိုပြော ဘယ်လိုပြောနဲ့ တိုက်တွန်းကြံစည်မှုတွေ မပြတ်ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလို တိုက်တွန်းကြံစည်မှုတွေကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိရတာ။

ဒါကြောင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ အဲဒီလို တိုက်တွန်း ကြံစည်မှု သင်္ခါရတွေ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ချက်ခြင်း ပျောက်ပျောက် သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် ပြုလုပ်အားထုတ်မှု သင်္ခါရတွေ မမြဲဘူးဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိမြင် သဘောကျနေတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော် အရှင်မြတ်တွေဟာလဲ အဲဒီလို သိမြင်သဘောကျပြီး သောတာပန်လဲဖြစ်နေကြတယ်။ အဲဒီ တရားနာနေဆဲမှာ ဖဿ စေတနာ မနသိကာရ သဒ္ဓါ သတိ အစရှိသော သင်္ခါရတရားတို့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို တွေ့ရပြီး မမြဲဘူးဆိုတာလဲ ထပ်ပြီး တွေ့မြင်နေကြရတယ်။ ဒါကြောင့် “သင်္ခါရတွေ မြဲကြသလော မမြဲကြသလော” ဆိုတဲ့ အမေးကို “မမြဲကြပါဘုရား”လို့ ဖြေကြပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့--

ပန-ထို့ပြင်၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ၊ တံ-ထိုမမြဲသော တရားသည်၊ ဒုက္ခံ ဝါ-ဆင်းရဲလော၊ သုခံ ဝါ-ချမ်းသာလော၊ ဣတိ-ဤသို့၊ မေးတော်မူ၏။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ-ဆင်းရဲပါအရှင်ဘုရား။ ဒါကတော့ ရှေးက အမေးအဖြေများနဲ့ ထပ်တူမို့ ထင်ရှားနေပါပြီ။

ပန-ထိုမှတပါး၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲတည်း၊ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ-ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိ၏။ တံ-ထို မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်သော တရားကို၊ ဧတံ မမ-ဤအရာဟာ ငါ့ဥစ္စာ၊ ဧသော အဟံ အသိ-ဤအရာဟာ ငါဖြစ်သည်။ ဧသော မေ အတ္တတိ-ဤအရာဟာ ငါ့အတ္တဟူ၍၊ သမနုပဿိတုံ-ရှုမြင်ထင်မှတ်ခြင်းငှါ၊ ကလ္လံ န-ထိုက်တန်သင့်လျော်ပါမည်လော၊ ဣတိ-သို့မေးတော်မူ၏။ နော ဟေတံ ဘန္တေ-ထိုသို့ရှုရန် မထိုက်တန် မသင့်လျော်ပါ အရှင်ဘုရားတဲ့။

ဒီအမေးအဖြေလဲ ရှေးကနဲ့ ထပ်တူပါဘဲ။ ထူးခြားတာကတော့ ပြုလုပ်တတ်တဲ့ သင်္ခါရအနေနဲ့တကားစွဲ မာနစွဲ ဒိဋ္ဌိစွဲများ ဖြစ်ပုံနှင့် အဲဒီအစွဲများကင်းပုံကို နားလည်ဘို့လောက်ပဲ ပြောစရာ အထူးရှိပါတယ်။ ရုပ်နာမ်တွေကို ဖြစ်တိုင်း ပျက်တိုင်း လိုက်ပြီး မရှုနိုင်တဲ့ ပကတိလူတွေက စေတနာ အမှူးရှိတဲ့ ဒီသင်္ခါရတရားတွေကို ကောင်းတယ်ထင်ပြီးတော့ နှစ်သက်သာယာနေကြတယ်။ ဘယ်လိုကြံ ဘယ်လိုလုပ်နေတာက ကောင်းတယ်စသည်ဖြင့် နှစ်သက်သာယာ နေကြတာပါဘဲ။ အဲဒါဟာ တဏှာစွဲဘဲ။ အဲဒီလို ပြုလုပ်တာကို ငါ့အလုပ်ပဲ၊ ငါက သူများထက်စွမ်းတယ် စသည်ဖြင့်လဲ အထင်ကြီးနေတတ် ကြတယ်။ အဲဒါဟာ မာနစွဲဘဲ။ သွားခြင်း ရပ်ခြင်း ထိုင်ခြင်း ကွေးခြင်း ဆန့်ခြင်း လှုပ်ရှားခြင်းစသော ကိုယ်အမူအရာတွေကို ပြုတာဟာ ငါဘဲ၊ ငါကပြုလုပ်နေတာဘဲ၊ ပြောဆိုတာလဲ ငါဘဲ ငါက ပြောဆိုနေတာဘဲ၊ ကြံစည်တာလဲ ငါဘဲ၊ ငါက ကြံနေတာဘဲ၊ မြင်အောင် ကြားအောင် ကြည့်တာ နားထောင်တာလဲ ငါဘဲ၊ ငါကဘဲ ကြည့်နေတယ် နားထောင်နေတယ် စသည်ဖြင့် ဒီလိုလဲ ထင်မြင်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒါဟာ အတ္တဒိဋ္ဌိစွဲဘဲ။ ပြုလုပ်သူအနေတဲ့ စွဲလမ်းမှု ဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒါကို ကာရက အတ္တစွဲလို့ ခေါ်ရတယ်။ အဲဒါနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်နှုတ်စိတ် အမူအရာဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ပြုလုပ်သည်ဟု ထင်တာက ကာရကအတ္တစွဲ။

ဒီလို ပြုလုပ်တတ်တဲ့ ငါကောင်ဟာ မိမိကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတည်ရှိနေတယ်လို့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်း နေကြတယ်။ အဲဒါက နိဝါသီအတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒါနဲ့စပ်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်း တည်နေတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက နိဝါသီအတ္တစွဲ။

ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတမ်း တည်ရှိနေတဲ့ အဲဒီငါကောင်က သူသွားချင်ယင်သွားတယ်၊ သူရပ်ချင်ယင် ရပ်တယ်၊ သူ ထိုင်ချင်ယင် ထိုင်တယ်၊ သူ ကွေးချင် ဆန့်ချင်ယင် ကွေးတယ် ဆန့်တယ်၊ သူ ပြောချင်ယင် ပြောတယ်၊ သူကြံချင်ယင် ကြံတယ် စသည်ဖြင့် အလိုရှိတိုင်းအစိုးရတဲ့ အနေနဲ့လဲ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒါက သာမီအတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒါနဲ့စပ်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ထဲမှာ အလိုအတိုင်းအစိုးရတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက သာမီအတ္တစွဲ။

ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုနေတဲ့ ယောဂီကတော့ ကိုယ်နှုတ်စိတ် အမူအရာတွေကိုပြုရန် ကြံစည်အားထုတ်တိုင်း ကြံတယ် ကြည့်ချင်တယ် နားထောင်ချင်တယ် ကွေးချင်တယ် ဆန့်ချင်တယ် ပြင်ချင်တယ် ထချင်တယ် သွားချင်တယ် ပြောချင်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် ပြုချင်တာ ပြုလုပ်တာ ပြောဆိုတာတွေဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲတာတွေဘဲ၊ မမြဲလို့နှစ်သက်ဖွယ် အားကိုးဖွယ်မရှိတဲ့ ဆင်းရဲတွေဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ငါ့ဟာအနေနဲ့ ထင်မှတ်ပြီး နှစ်သက်စရာလဲ မဟုတ်ဘူး၊ dအနေနဲ့ မာန်တက်စရာလဲ မရှိဘူး၊ ငါ၏အတ္တကောင်အနေနဲ့ ထင်မြင်ယူဆစရာလဲ မရှိဘူးလို့ သဘောပေါက် သိမြင်နေပါတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော် အရှင်မြတ်များကလဲ အဲဒီလို သိမြင်ပြီးတော့ သောတာပန်လဲ ဖြစ်နေကြတယ်။ အဲဒီ တရားနာနေစဉ်အတွင်း ကြံစည်ပြုလုပ်မှုတွေ ဖြစ်ပျက်နေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် “မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန် တတ်တဲ့ တရားကို ငါ့ဟာဘဲ ငါဘဲ ငါ့အတ္တဘဲလို့ ထင်မြင်ယူဆရန် မသင့်ပါဘုရား”လို့ ဖြေကြပါတယ်။ ဒီသင်္ခါရနဲ့စပ်ပြီး ဘုန်းကြီးကလဲ မေးကြည့်မယ်။ သဘောကျတဲ့အတိုင်း ဖြေကြရမယ်။

(၁) ပရိသတ်တို့၊ ပြုလုပ်အားထုတ်မှုဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ပြုရန်ကြံတာ မြဲသလား မမြဲ သလား၊ (မမြဲပါဘုရား) ကွေးချင်တာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ဆန့်ချင်တာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါ ဘုရား)၊ ပြုပြင်ချင်တာမြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ထချင်တာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ သွားချင်တာ ခြေကြွချင်တာ လှမ်းချင်တာ ချချင်တာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား) ပြန်လှည့်ချင်တာ ရပ်ချင်တာ ထိုင်ချင်တာ

မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ကြည့်ချင်တာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ပြောချင်တာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ စားချင်တာ ဝါးချင်တာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။

(၂) မမြဲတာဟာ ဆင်းရဲလား၊ ချမ်းသာလား၊ (ဆင်းရဲပါဘုရား)၊ မမြဲတာဟာ ကောင်းတာလား၊ မကောင်းတာလား၊ (မကောင်းတာပါ ဘုရား)။

(၃) မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့တရားကို ဒါ ငါ့ဟာဘဲလို့ထင်မှတ်ပြီး သာယာနှစ်သက်ရန် သင့်ပါ့မလား၊ (မသင့်ပါဘုရား)၊ ဒါဟာ ငါဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး မာန်တက်ရန်ကော သင့်ပါ့မလား၊ (မသင့်ပါဘုရား) ဒါဟာ ငါ့အတ္တဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး ယူဆစွဲလမ်းရန်ကော သင့်ပါ့မလား၊ (မသင့်ပါဘုရား)။

ဒီအမေးဟာ ပြုလုပ်ရန် ကြံတဲ့သင်္ခါရကို ငါ့အကြံဘဲ၊ ငါကြံနိုင်တာဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး တဏှာဖြင့်၊ မာနဖြင့် မစွဲလမ်းရအောင်လို့၊ ပုထုဇဉ်မှာဆိုယင် အတ္တဒိဋ္ဌိဖြင့်လဲ မစွဲလမ်းရအောင်လို့ မေးတာဘဲ။ သင်္ခါရအကြောင်းကတော့ ဒါလောက်ဆိုယင် တော်တော်နားလည်လောက်ပါပြီ။ ယခု ဝိညာဏ်နှင့်စပ်ပြီး ဟောထားတဲ့စကားရပ်ကို ရှင်းပြရမယ်။

စိတ်ဝိညာဏ် မမြဲပုံစသည်ကို ပြဆိုချက်

ဝိညာဏ် နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါတိ။ အနိစ္စံ ဘန္တေ။
ယံ ပနာနိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ။

ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ၊ ကလ္လံ န တံ
သမနုပသမိတုံ “ဧတံ မမ၊ ဧသောဟမသ္မိ၊ ဧသော မေ အတ္တာ”တိ။
နော ဟေတံ ဘန္တေ။

ဝိညာဏ်-စိတ် ဝိညာဏ်သည်၊ နိစ္စံ ဝါ-မြဲသလော၊ အနိစ္စံ ဝါ-မမြဲသလော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူ၏။ အနိစ္စံ ဘန္တေ-မမြဲပါအရှင်ဘုရား။

ဝိညာဏ်ဆိုတာ စိတ်ပါဘဲ၊ ဗမာအသုံးအနှုန်းကတော့ ဝိညာဏ်လို့ သုံးလေ့မရှိသလောက်ပါဘဲ။ စိတ်လို့သာပြောလေ့ရှိကြပါတယ်။ စေတနာ လောဘ ဒေါသစသည်တို့အရာမှာလဲ ဗမာက စိတ်လို့ဘဲ ပြောဆိုလေ့ရှိကြပါတယ်။ စိတ်ကပြဓာန်းလဲ ပြဓာန်းပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအခန်းမှာစိတ်လို့ပဲ အများအားဖြင့် ပြောသွားမယ်။ ဖြစ်ဆဲစိတ်ကို မရှုမသိနိုင်တဲ့ ပကတိလူတွေက ဒီစိတ်ကို တသက်ပတ်လုံး အမြဲတည်နေတယ်လို့ထင်နေကြတယ်။ မြင်တာလဲ ဒီစိတ်ပဲ၊ ကြားတာ နံတာ စားသိတာ ထိသိတာလဲ ဒီစိတ်ပဲ၊ ကြံသိတာလဲ ဒီစိတ်ပဲ၊ အကြာကြီးမြင်နေတာလဲ ဒီစိတ်ပဲ၊ အကြာကြီးကြားနေတာ နံနေတာ စသည်လဲ ဒီစိတ်ပဲ၊ ငယ်ငယ်ကလေးဘဝက စိတ်ကပဲ ယခုထက်ထိတည်ရှိနေတယ်။ နောင်လဲ သေသည်အထိ ဒီစိတ်ပဲ တည်သွားမယ်။ တစ်ဘဝလုံး ဒီစိတ်တခုတည်းပဲ မြဲတည်နေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ တချို့ကတော့ နောက်နောက်ဘဝတွေမှာလဲ ဒီစိတ်ကပဲ ရွှေ့ပြောင်းပြီးတည်နေမယ်လို့ ထင်မြင်ယူဆနေကြတယ်။ အဲဒါဟာ စိတ်ကိုမြဲတယ်လို့ ထင်မြင်နေကြတာပါဘဲ။

ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ ဖောင်းတယ်ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေယင်း စိတ်ကူးကြံစည်မှု ဖြစ်ပေါ်လာယင် အဲဒါကို စိတ်ကူးတယ် ကြံတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်လိုက်တယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်တော့ အဲဒီစိတ်ကူးက ပျောက်သွားတယ်။ အဲဒီတော့ ဒီစိတ်ကူးအကြံဟာ စောစောကလဲ မရှိသေးဘူး၊ ယခုမှ ဖြစ်ပေါ်လာတယ်။ ဖြစ်ပြီးတော့လဲ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်သွားတယ်။ ငါတို့ဟာ ရှေးကမရှုလို့ စိတ်ကိုမြဲတယ်ထင်နေခဲ့တာဘဲ။ ယခုရှုမှတ်နေတော့ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒီတော့ ဒီစိတ်ဟာဖြစ်ပြီး ပျောက်သွားလို့ မမြဲတဲ့တရားဘဲလို့ အမှန်အတိုင်း သဘောကျ သိမြင်လာတယ်။

ကြားတဲ့အခါလဲ ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင်း ကြားလိုက် ပျောက်လိုက်၊ ကြားလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကိုတွေ့ရတယ်။ နံသိတာလဲနံသိပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အရသာသိတာလဲ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ တခါတရံမှာ ကိုယ်ထဲက အတွေ့အထိကလေးတွေဟာ ဟိုကပေါ်လာလိုက် ပျောက်သွားလိုက်၊ ဒီကပေါ်လာလိုက် ပျောက်သွားလိုက်နဲ့ လျင်မြန်စွာ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို များစွာပင် တွေ့ရတယ်။ အထူးအမှတ်ကောင်းနေတဲ့ အခါကျတော့ မြင်တာလဲ တမြင်ပြီး တမြင်အဆင့်ဆင့် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီတော့ ကြံသိတဲ့စိတ် ကြားသိတဲ့စိတ် ထိသိတဲ့စိတ် မြင်သိတဲ့စိတ် အစရှိတဲ့ စိတ်ကလေးတွေဟာ တခုချင်းဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာချည်းဘဲ မမြဲတာချည်းဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ညာဏ်ဖြင့်ပင် သိမြင်သဘောကျလာတယ်။

ကွေးချင် ဆန့်ချင်တဲ့စိတ် ပြုပြင်ချင်တဲ့စိတ် ထချင်တဲ့စိတ် သွားချင်တဲ့စိတ် စသည်တွေလဲ အသစ်အသစ်ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ရှုမှတ်တဲ့စိတ်လဲ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီတော့ အာရုံအမျိုးမျိုးကို သိသိနေတဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတာချည်းဘဲလို့ သိရပါတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော် အရှင်မြတ်တွေကလဲ အဲဒီလို သိပြီးတော့ သောတာပန်လဲ ဖြစ်နေကြတယ်။ အဲဒီတရားနာနေယင်းလဲ ကြားတာ သိတာ မြင်တာ ထိသိတာ ကြံသိတာတွေ အသစ် အသစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကိုလဲ တွေ့နေရတယ်။ ဒါကြောင့် “စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား”ဆိုတဲ့အမေးကို “မမြဲပါအရှင်ဘုရား”လို့ ဖြေကြပါတယ်။ အဲဒါဟာ ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီတို့၏ ကိုယ်တွေ့ဖြင့်ပင် အလွန်ထင်ရှားပါတယ်။

ပန-ထို့ပြင်၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ၊ တံ-ထိုမမြဲသောတရားသည်၊ ဒုက္ခံ ဝါ-ဆင်းရဲလော၊ သုခံ ဝါ-ချမ်းသာလော၊ ဣတိ-ဤသို့မေးတော်မူ၏။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ-ဆင်းရဲပါအရှင်ဘုရား တဲ့။ ဒါကတော့ ရှေးက အမေးအဖြေများနှင့် ထပ်တူမို့ ထင်ရှားနေပါပြီ။

ပန-ထိုမှတပါး၊ ယံ-အကြင်တရားသည်၊ အနိစ္စံ-မမြဲ၊ ဒုက္ခံ-ဆင်းရဲတည်း၊ ဝိပရိဏာမဓမ္မံ-ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်ခြင်း သဘောရှိ၏။ တံ-ထိုမမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်သော တရားကို၊ ဧတံ မမ-ဤအရာဟာ ငါ့ဥစ္စာ၊ ဧသော အဟံ အသို့-ဤအရာဟာ ငါဖြစ်သည်၊ ဧသော မေ အတ္တတိ-ဤအရာဟာ ငါ့အတ္တဟူ၍၊ သမနုပဿိတုံ-ရှုမြင်ထင်မှတ်ခြင်းငှါ၊ ကလ္လံ န-ထိုက်တန်သင့်လျော်ပါမည်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူ၏။ နော ဟေတံ ဘန္တေ-ထိုသို့ရှုရန် မထိုက်တန် မသင့်လျော်ပါဘုရား တဲ့။

ဒီအမေးအဖြေလဲ ရှေးကနဲ့ ထပ်တူပါဘဲ။ ထူးခြားတာကတော့ကြံသိတတ်တဲ့ စိတ်အနေနဲ့ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိစွဲများ ဖြစ်ပုံနှင့် အဲဒီအစွဲများကင်းပုံကို နားလည်အောင်ပြောတို့ပဲ အထူးရှိပါတယ်။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားပေါ်နေတဲ့စိတ်တွေကို မရှုမသိနိုင်တဲ့ ပကတိ လူတွေက ကောင်းတဲ့အာရုံတွေ မြင်ကြားတွေ့သိရတဲ့ စိတ်တွေကို မိမိစိတ် မိမိဟာအနေဖြင့် နှစ်သက်သာယာနေကြတယ်။ ယခုဖြစ်ဆဲစိတ်ကိုလဲ နှစ်သက်သာယာတယ်။ ရှေးက ဖြစ်ခဲ့ဘူးတဲ့စိတ်ကိုလဲ နှစ်သက်သာယာတယ်။ နောင်လဲ ဒီလို စိတ်ကောင်းတွေချည်း ဖြစ်နေစေချင်တယ်။ အဲဒါဟာ တဏှာစွဲဘဲ။ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ အမြင်ကောင်း အကြားကောင်းစသောစိတ်၊ ဝမ်းသာပျော်ရွှင်တဲ့စိတ်ကိုလဲ ရှုမှတ်နေယင်းပင် ကွယ်ပျောက်ကွယ်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့ အတွက် နှစ်သက်သာယာခြင်း တောင့်တခြင်း မရှိဘူး။ အဲဒါဟာ စိတ်နဲ့စပ်ပြီး တဏှာစွဲ ကင်းနေတာပါဘဲ။

စိတ်ကို မရှုမမှတ်နိုင်တဲ့ ပကတိလူတွေကတော့ ရှေးရှေးစိတ်နဲ့ နောက်နောက်စိတ်ကို ခွဲခြားပြီး မသိနိုင်ဘူး။ ငယ်ငယ် ကတည်းက ယခုထက်ထိ တစိတ်တည်း တည်ရှိနေတယ်လို့ ထင်ကြတယ်။ အယင်က ရှိနေတဲ့စိတ်ကပဲ ယခု မြင်သိသွားတယ် ကြားသိ တွေ့သိ ကြံသိသွားတယ်လို့ ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒီလို မြဲတည်နေတယ်လို့ ထင်တဲ့အတွက် ထူးခြားတဲ့ စိတ်ကို အကြောင်းပြုပြီး မာန်တက်နေကြတယ်။ ငါက ဒီလိုသိတယ်။ ငါက မဟုတ်မခံသဘောရှိတယ်။ ငါ့စိတ်က ရဲရင့်တယ် စသည်ဖြင့် ဂုဏ်ယူပြီးမာန်တက်နေတတ်ကြတယ်။ အဲဒါဟာစိတ်ကို အမြဲတည်နေတဲ့ ငါအနေဖြင့် ထက်မှတ်ပြီး မာန်မာန တက်ကြွနေတာဘဲ။ မာနစွဲပါဘဲ။ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ မြင်သိစိတ် ကြားသိစိတ် ထိသိစိတ် ကြံသိစိတ် စသည်ကို ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းရှုမှတ်နေယင်း ကွယ်ပျောက် ကွယ်ပျောက်သွားတာချည်း တွေ့နေရတဲ့အတွက် စိတ်ဟာ တပျက်တည်း ပျက်ပျက်သွားတာဘဲ မမြဲတာချည်းဘဲလို့ သိမြင်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ယခုပဲ သေရတော့မည်ဆိုလျှင် မာန်မာန မရှိတော့သလိုပင် မာန်မာန ဖြစ်ခွင့်မရှိပဲ ကင်းငြိမ်းသွားတယ်။ အဲဒါဟာ မာနစွဲ ကင်းတာပါဘဲ။

ပကတိလူတွေက မြင်သိတာ ငါဘဲ၊ ကြားသိတာ ငါဘဲ၊ နံသိတာ စားသိတာ ငါဘဲ၊ ထိသိတာ ငါဘဲ ကြံသိတာ ငါဘဲ။ ငါက အာရုံအမျိုးမျိုးကို သိတတ်တယ်။ ကွေးချင်တယ် ဆန့်ချင်တယ် သွားချင်တယ်၊ ပြောဆိုချင်တယ် စသည်ဖြင့် ကြံတဲ့ စိတ်လဲ ငါဘဲ။ ငါကပင် အဲဒီလိုကြံသိနေတယ်။ အမျိုးမျိုးသော အမှုကိစ္စတွေကို ငါ့စိတ်က၊ ငါကပင် ပြုလုပ်နေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ ကာရက အတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒါနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကို ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ် နှုတ် စိတ်အမှုအရာဟူသမျှကို ငါကောင်ကပင် ပြုလုပ်သည်ဟု ထင်တာက ကာရကအတ္တစွဲ။

ပြုလုပ်တဲ့အနေနဲ့ စွဲလမ်းတာက သင်္ခါရနဲ့လဲ ဆိုင်တယ်။ စိတ်နဲ့လဲ ဆိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အများအားဖြင့်တော့ ကွေးချင်တာ ဆန့်ချင်တာ သွားချင်တာ ပြောဆိုချင်တာစသည်ကို စိတ်အနေနဲ့ပဲ ပြောလေ့ ရှိကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ပြုလုပ်ချင်တာကို စိတ်

ဝိညာဏ် အရာမှာလဲ ထည့်ပြီးပြောပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ “အဲဒီ စိတ်ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ငါကောင်က ဒီကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတည်ရှိနေတယ်။ အဲဒီ ငါကောင်ကပဲ မြင်လိုက် ကြားလိုက်စသည်ဖြင့် အာရုံအမျိုးမျိုးကို သိနေတယ်”လို့ ဒီလိုထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒါက နိဝါသီအတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒါနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတည်နေတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက နိဝါသီအတ္တစွဲ။

ယခုနေအခါမှာလဲ အချို့ဘာသာရေးများမှာ ဒီစိတ်ဝိညာဏ်ကို ကိုယ်ထဲမှာ အမြဲတည်ရှိနေတဲ့ အနေဖြင့် ပြောဆိုထားတယ်။ ဝိညာဏ်ကောင်လို့လဲ ပြောဆိုလေ့ရှိကြတယ်။ သေတဲ့အခါလဲ ဒီ ဝိညာဏ်ကောင်က ပျက်စီးတဲ့ ကိုယ်ဟောင်းထဲမှ ထွက်ခွါပြီးတော့ ကိုယ်အသစ်ထဲမှာ ဝင်ပြီး တည်နေတယ်လို့၊ တချို့က ယူဆပြောဆိုနေကြတယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလတုန်းက သာဝီ ဆိုတဲ့ ရဟန်းဟာလဲ ဒီစိတ်ဝိညာဏ်ကို အတ္တကောင်လို့ ယူဆပြောဆိုနေခဲ့တာဘဲ။ အဲဒီအကြောင်းကို ဒီတရားတော် စာအုပ် စတုတ္ထပိုင်း (နာ ၄၉) မှာ ထုတ်ပြခဲ့ပါပြီ။ အဲဒါတွေဟာ စိတ်ဝိညာဏ်ကို ငါအတ္တလို့ ထင်မှတ်တဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိအစွဲများပါဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ ကိုယ်ကြံချင်ယင် ကြံနိုင်တယ် စသည်ဖြင့် ကိုယ့်စိတ်ကို အလိုရှိတိုင်း အစိုးရတဲ့ ငါအနေနဲ့လဲ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ အဲဒါကတော့ သာမီအတ္တစွဲဘဲ။ အဲဒါနဲ့ဆိုင်တဲ့ ဆောင်ပုဒ်ကိုလဲ ဆိုကြရမယ်။

ကိုယ်ထဲမှာ အလိုရှိတိုင်း အစိုးရတဲ့ ငါကောင်ရှိသည်ဟု ထင်တာက သာမီအတ္တစွဲ။

မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ကြံတယ်လို့ မှတ်ဆဲမှာပင် ကြံသိစိတ်က ပျောက်သွားတယ်။ ကြားတယ်လို့ မှတ်ဆဲမှာပင် ကြားသိစိတ်က ပျောက်သွားတယ်။ ထိတယ်လို့ မှတ်ဆဲမှာပင် ထိသိစိတ်က ပျောက်သွားတယ်။ မြင်တယ်လို့ မှတ်ဆဲမှာပင် မြင်သိစိတ်က ပျောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို မှတ်ဆဲမှာပင် အသိစိတ်ကလေးတွေ ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် “ကြံသိ ကြားသိ ထိသိ မြင်သိ ရှုသိစသော စိတ်ဝိညာဏ်တွေဟာ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတဲ့ သဘောတရားမျှဘဲ။ အတ္တကောင် ငါကောင်မဟုတ်ဘူး”ဆိုတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိရပါတယ်။

သိပုံကတော့-စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ-အစရှိသော ဒေသနာတော်နှင့်အညီ မြင်သိတာဟာ မျက်စိနဲ့ အဆင်းရှိလို့ဖြစ်တာဘဲ။ ကြားသိတာဟာ နားနဲ့ အသံရှိလို့ ဖြစ်တာဘဲ။ နံသိတာဟာ နှာခေါင်းနဲ့ အနံ့ရှိလို့ ဖြစ်တာဘဲ။ စားသိတာဟာ လျှာနဲ့ အရသာရှိလို့ ဖြစ်တာဘဲ။ ထိသိတာဟာ ကိုယ်နဲ့ ထိစရာရှိလို့ ဖြစ်တာဘဲ။ ကြံသိတာဟာ အရင်းခံ (ဘဝင်နှင့် ဆင်ခြင်) စိတ်နဲ့ အာရုံရှိလို့ ဖြစ်တာဘဲ။ ရှုသိတာဟာ ရှုရန် နှလုံးသွင်းမှုနဲ့ ရှုစရာရှိလို့ ဖြစ်တာဘဲ- စသည်ဖြင့် သူ့ဆိုင်ရာအကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ဖြစ်လာတာဘဲ။ သူ့ဆိုင်ရာ အကြောင်းရှိနေယင် မဖြစ်စေချင်ပေမယ်လို့ ဖြစ်ပေါ်လာတာဘဲ။ မပျက်စေချင်ပေမယ်လို့ ချက်ခြင်းပင် ပျက်သွားတာဘဲ။ အကြောင်းမရှိယင်တော့ ဖြစ်စေချင်ပေမယ်လို့ သူက မဖြစ်ဘူး။ ကောင်းတဲ့ စိတ်ကလေးတွေကို တည်နေစေချင်ပေမယ်လို့ သူတို့က တည်မနေဘူး ပျက်သွားကြတာဘဲ။ ဒါကြောင့် “စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ ပြုလုပ်တတ်တဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်လဲ မဟုတ်ဘူး။ အမြဲတည်နေတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်လဲ မဟုတ်ဘူး။ အလိုရှိတိုင်းအစိုးရတဲ့ အတ္တကောင် ငါကောင်လဲ မဟုတ်ဘူး။ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်နေတဲ့ သဘောတရားမျှဘဲလို့ ယောဂီက ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော်အရှင်မြတ်တို့ကတော့ သာမန် သိမြင်ရုံမျှ မဟုတ်ပဲ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်၏ အစွမ်းဖြင့် အတ္တစွဲလုံးဝကင်းနေကြပြီး ဖြစ်နေကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် “မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ကို ငါဟာဟု ငါဟု ငါ့အတ္တဟု ရှုမြင် ထင်မှတ်ရန် သင့်ပဲ့မလား”ဆိုတဲ့ မေးခွန်းကို “မသင့်ပါဘုရား”လို့ ဖြေကြပါတယ်။ ဘုန်းကြီးကလဲ ယခု မေးကြည့်မယ်။ သဘောကျတဲ့အတိုင်း ဖြေကြရမယ်။

(၁) ပရိသတ်တို့၊ စိတ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင် စိတ်ကူးဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီစိတ်ကူးဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ထိုင်တာကြာလာတော့ ပူတာထင်ရှားလာတတ်တယ်။ အဲဒါကို ပူတယ် ပူတယ်လို့ မှတ်နေယင် ပြင်ချင်တဲ့စိတ်ပေါ်လာတတ်တယ်။ အဲဒီစိတ်ကို ပြင်ချင်တယ်လို့ မှတ်လိုက်တော့ ပျောက်မသွားဘူးလား၊ (ပျောက်သွားပါတယ် ဘုရား)၊ အဲဒီစိတ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ညောင်းယင် ညောင်းတယ် ညောင်းတယ်လို့ မှတ်နေယင် ပြင်ချင်တဲ့စိတ် ပေါ်လာတတ်တယ်။ အဲဒီစိတ်ကို မှတ်လိုက်တော့ ပျောက်မသွားဘူးလား၊ (ပျောက်သွားပါတယ်ဘုရား)၊ အဲဒီ စိတ်ကော မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ကွေးချင်တဲ့

စိတ်ပေါ်လာတဲ့အခါ ကွေးချင်တယ် ကွေးချင်တယ်လို့ မှတ်နေယင်း ပျောက်ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီစိတ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ဆန့်ချင်တဲ့စိတ်လဲ မှတ်နေယင်း ပျောက်ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီစိတ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ထချင် သွားချင်တဲ့ စိတ်လဲ မှတ်နေယင်း ပျောက်ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီစိတ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ဘာကိုပဲ မှတ်မှတ် အဲဒီမှတ်စိတ်ဟာ မှတ်နေယင်း ပျောက်ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီမှတ်စိတ်ကော မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ ကြားတဲ့အခါ ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ မှတ်တိုင်း ပျောက်ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီ ကြားသိတဲ့ စိတ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ အထိအသိကလေးများကို ထိတယ် သိတယ်လို့ မှတ်လိုက်ယင် ပျောက်ပျောက်သွားတယ်၊ အဲဒီထိသိစိတ်ဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။ မြင်သိစိတ်ကောမြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)၊ နံသိစိတ် စားသိစိတ်ကော မြဲသလား မမြဲသလား၊ (မမြဲပါဘုရား)။

(၂) မမြဲတာဟာ ဆင်းရဲလား ချမ်းသာလား၊ (ဆင်းရဲပါဘုရား)၊ မမြဲတာဟာ ကောင်းတာလား မကောင်းတာလား၊ (မကောင်းတာပါ ဘုရား)။

(၃) မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်တဲ့စိတ်ကို ဒါ ငါ့ဟာဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး သာယာနှစ်သက်ရန် သင့်ပျံ့မလား၊ (မသင့်ပါဘုရား)၊ ဒါဟာ ငါဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး မာန်တက်ရန်ကော သင့်ပျံ့မလား၊ (မသင့်ပါဘုရား)၊ ဒါဟာ ငါ့အတ္တဘဲလို့ ထင်မှတ်ပြီး ယူဆစွဲလမ်းရန်ကော သင့်ပျံ့မလား၊ (မသင့်ပါဘုရား)။

ဒီမေးခွန်းသုံးမျိုးဟာ အာရုံသိတတ်တဲ့ စိတ်ဝိညာဏ်ကို “ငါ့စိတ်ပဲ ငါက သိတတ်တယ်၊ ကြံသိတာဟာ ငါဘဲ”လို့ ထင်မှတ်ပြီး တဏှာဖြင့်၊ မာနဖြင့် မစွဲလမ်းအောင်လို့၊ “ပုထုဇဉ်မှာ ဆိုယင် အတ္တဒိဋ္ဌိဖြင့်လဲ မစွဲလမ်းရအောင်”လို့ ထုတ်ပြတဲ့ မေးခွန်းများပါဘဲ။ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ် ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးနှင့် စပ်ပြီး အဲဒီ တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိစွဲမေးခွန်းများ အနက်ကို ဖွင့်ပြ ဟောကြားတာ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ယခု အဲဒီ အစွဲသုံးပါးကင်းအောင် ရှုရန် ညွှန်ကြားချက် ဒေသနာကို ဆက်ဟောရမယ်။

အစွဲသုံးပါးကင်းအောင်ရှုပုံများ (သုတ်၏တတိယပိုင်း)
(၁) ရုပ်ကို ရှုပုံ

တသ္မာတိဟ ဘိက္ခဝေ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်ံ
အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ၊ ဟိနံ ဝါ ပဏီတံ
ဝါ၊ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗံ ရူပံ “နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိံ၊ န
မေသော အတ္တာ”တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ တသ္မာ-ထိုသို့ ရှုမြင်ထင်မှတ်ရန် မသင့်သောကြောင့်၊ ဣဟ-ဤလောက၌၊ (သက္ကတဘာသာ၌ တသ္မာတ်+ဣဟ-ဟု ရှိသောကြောင့် ပါဠိ၌ တသ္မာတိဟ-ဟု တအက္ခရာ အာဂုဏ်နှင့်တကွ သန္တိစပ်ထားသည်) အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်ံ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော ရုပ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ အဇ္ဈတ္တံ ငါ-ကိုယ်တွင်းရုပ်ဖြစ်စေ၊ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ-ကိုယ်ပရုပ်ဖြစ်စေ၊ ဩဠာရိကံ ဝါ-ရုပ်ကြမ်းဖြစ်စေ၊ သုခုမံ ဝါ-ရုပ်နုဖြစ်စေ၊ ဟိနံ ဝါ-ရုပ်ညံ့ဖြစ်စေ၊ ပဏီတံ ဝါ-ရုပ်ကောင်းဖြစ်စေ၊ ဒူရေ ဝါ-အဝေးရုပ်ဖြစ်စေ၊ သန္တိကေ ဝါ-အနီးရုပ်ဖြစ်စေ၊ ယံ-အကြင် ရုပ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏၊ သဗ္ဗံ တံ ရူပံ-ထိုအလုံးစုံသော ရုပ်ကို၊ နေတံ မမ-ဤအရာသည် ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ န ဧသော အဟံ အသ္မိံ-ဤအရာသည် ငါမဟုတ်၊ န မေ ဧသော အတ္တာတိ-ဤအရာသည် ငါ့အတ္တမဟုတ်ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတံ-မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်သော ဤရုပ်ကို၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သမ္မပ္ပညာယ-မှန်စွာသိသော ဝိပဿနာပညာ အရိယမဂ်ပညာဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ရှုမြင်အပ်၏၊ ဝါ-ရှုမြင်နိုင်အောင် အားထုတ်ရမည် တဲ့။

အဲဒီ ပါဠိအနက်ကို မြန်မာသက်သက် အတိုချုပ်ပြန်ယင်
ဒီလိုရပါတယ်။

မြန်မာပြန် အတိုချုပ်

ရဟန်းတို့၊ ယခု ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ငါ့ဟာဘဲ၊ ငါဘဲ၊ ငါ့အတ္တဘဲဟု ရှုမြင်ထင်မှတ်ရန် မသင့်သောကြောင့် အတိတ်ဖြစ်စေ၊ အနာဂတ်ဖြစ်စေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တွင်းကဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပက ဖြစ်စေ၊ အကြမ်းဖြစ်စေ၊ အနုဖြစ်စေ၊ အယုတ်အညံ့ဖြစ်စေ၊ အကောင်း အမြတ်ဖြစ်စေ၊ အဝေးဖြစ်စေ၊ အနီးဖြစ်စေ၊ ရုပ်ဟူသမျှကို “ငါ့ဟာ မဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ့အတ္တမဟုတ်”ဟု ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိမြင်အောင် ရှုရ အားထုတ်ရမည် တဲ့။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ရဟန်းတို့၊ ယခု ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း။ပ။ မသင့်သောကြောင့် အတိတ်ဖြစ်စေ။ပ။ အနီးဖြစ်စေ၊ ရုပ်ဟူသမျှကို ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ့အတ္တမဟုတ် ဟု ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိမြင်အောင် ရှုရ အားထုတ်ရမည်။

အဲဒီ စကားရပ်ထဲမှာ ရုပ်ကို အတိတ် အနာဂတ် စသည်ဖြင့် (၁၁)ပါး ဝေဘန်ပြထားတယ်။ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဆိုတာ ကာလ ၃-ပါးဖြင့် ဝေဘန်ပြထားတာဘဲ။ အတိတ်ဆိုတာ လွန်ခဲ့ပြီးတရားကို ဆိုတာဘဲ။ ရှေးရှေးဘဝများက ဖြစ်စေ၊ ယခုဘဝတွင်လဲ ရှေးရှေးကာလများကဖြစ်စေ၊ ဖြစ်ခဲ့ပြီး ချုပ်ခဲ့ပြီး တရားကို အတိတ်လို့ ဆိုတယ်။ အနာဂတ်ဆိုတာ ကတော့ ယခု မဖြစ်သေးပဲ နောက်ကာလများမှာမှ ဖြစ်မည့်တရားကို ဆိုတာဘဲ။ ပစ္စုပ္ပန်ဆိုတာကတော့ ယခု လောလောဆယ် ဖြစ်နေဆဲတရားကို ဆိုတာဘဲ။ ဖြစ်စဉ်အတိုင်း ဆိုသင်တော့ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်လတ်တရား ၃-မျိုးပါဘဲ။ အဲဒီ အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန် ၃-မျိုးဖြင့် ခွဲယူလိုက်လျှင် မိမိသန္တာန်ကရော သူတပါးသန္တာန်ကရော သက်မဲ့တွေရော ရှိရှိသမျှတရားတွေကို အကုန်လုံးယူပြီး ဖြစ်သွားတော့တာဘဲ။

သာဝကတို့ ရှုသင့်တဲ့တရား

ဒါပေမဲ့ ဝိပဿနာရှုရာမှာတော့ သာဝကများအတွက် ဆိုသင် မိမိသန္တာန်က တရားသာ လိုရင်းဖြစ်ကြောင်း၊ အခြား တရားတွေကိုတော့ အနုမာနအားဖြင့် နှိုင်းဆပြီး ဆင်ခြင်ဆုံးဖြတ်ရုံမျှသာ လိုကြောင်းများကို ဥပရိပဏ္ဍာသပါဠိ အနုပဒသုတ် ၏အဖွင့် အဋ္ဌကထာ ဋီကာများမှာ အတိအကျ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် မိမိသန္တာန်က ရုပ်နာမ် တရားတွေကိုသာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှုဘို့ လိုပါတယ်။ မိမိသန္တာန်က တရားတွေထဲမှာလဲ အနာဂတ်တရားတွေဆိုတာ ယခုမဖြစ်သေး မရှိသေးတဲ့အတွက် သူတို့ကို မှန်းဆပြီး ရှုလို့ အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ဘူး။ အတိတ်တရားတွေထဲမှာလဲ ရှေးဘဝ များက တရားတွေကိုတော့ မှန်းဆရှုလို့ အမှန်အတိုင်း မသိနိုင်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။ ယခုဘဝအတွင်းမှာတောင်မှ လွန်ခဲ့ပြီး နှစ်ပိုင်း လပိုင်း ရက်ပိုင်းများက တရားတွေကို အမှန်အတိုင်းသိဘို့ မလွယ်ပါဘူး။ နာရီပိုင်းအတွင်းလောက်က တရားတွေကိုတောင်မှ ပရမတ်သဘောတရားအနေဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုဘို့ခက်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့- ပကတိလူတွေမှာ မြင်ပြီး ကြားပြီး တွေ့သိပြီးတာနဲ့ တပြိုင်နက် ငါဘဲ သူဘဲ မိန်းမဘဲ ယောက်ျားဘဲ အစရှိတဲ့ ပညတ်အနေ အားဖြင့် စွဲလမ်းပြီး ဖြစ်နေသောကြောင့်ပါဘဲ။

ဖြစ်ဆဲကိုသာ ချစ်ရအပ်ကြောင်း

ဒါကြောင့် ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ်မှာ (ပစ္စုပ္ပန် ယံ ဓမ္မံ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိပဿတိ) ဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်တရားကို ထိုထို ဖြစ်ခိုက်၌ ဝိပဿနာရှုသည်လို့ ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း မြင်ဆဲ ကြားဆဲစသော ပစ္စုပ္ပန်တရားကို စပြီး ရှုရပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ သတိပဋ္ဌာန် ပါဠိတော်မှာလဲ (ဂစ္ဆန္တော ဝါ ဂစ္ဆာမိတိ ပဇာနာတိ)စသည်ဖြင့် သွားဆဲ ရပ်ဆဲ ထိုင်ဆဲ လျောင်းဆဲ စသော ပစ္စုပ္ပန်တရားရှုသိရန် ပြဆိုထားတဲ့အတိုင်း ဖြစ်ဆဲ ပစ္စုပ္ပန်တရားကို စပြီးရှုရပါတယ်။ ယခုလိုနက်နက်နဲနဲ ထုတ်ဖော် ပြောရတာကတော့ ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ်ပါဠိမှာ အတိတ်ကစပြီး ဟောထားတဲ့အတွက် အတိတ်တရားတွေက စပြီးတော့ တွေးတော ဆင်ခြင်ပြီး ရှုရမှာ လေလားလို့ သံသယ မဖြစ်ရအောင်လို့ပါဘဲ။

ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့သိတိုင်း ဒွါရ ၆-ပါးက ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားတွေကို မပြတ်ရှုမှတ်နေရတယ်။ ယခု ဒီက ယောဂီတွေ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် ထိုင်တယ် ထိတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေပုံမျိုးပါဘဲ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေတော့ သမာဓိဉာဏ် အားရှိလာတဲ့အခါမှာ ဖောင်းတာက တခြား မှတ်သိတာကတခြား၊ ပိန်တာက တခြား၊

မှတ်သိတာက တခြား စသည်ဖြင့် ခွဲခြားပြီးသိလာတယ်။ ဖောင်းခိုက်မှာ တောင့်တာ တင်းတာ တွန်းကန်တာ လှုပ်ရှားတာက ပိန်ခိုက်ထိအောင် တည်မနေဘူး။ သူ့အခိုက်မှာပင် ပျောက်ကွယ် ရပ်စဲသွားတယ်။ ပိန်ခိုက်မှာ လျော့တာ လှုပ်ရှားတာကလဲ နောက် တကြိမ် ဖောင်းခိုက်ထိအောင် တည်မနေဘူး။ သူ့အခိုက်မှာပင် ပြတ်စဲသွားတယ်။ သွားနေဆဲမှာလဲ ညာလှမ်းခိုက်က တောင့်တင်း လှုပ်ရှားရပ်ဟာ ဗယ်လှမ်းခိုက်ထိအောင် မရောက်ဘူး။ ဗယ်လှမ်းခိုက်က ရပ်ဟာလဲ ညာလှမ်းခိုက် ထိအောင် မရောက်ဘူး။ သူ့အခိုက် သူ့အခိုက်မှာပင် ကုန်ဆုံး ကုန်ဆုံးသွားတယ်။ ကြွခိုက်က ရပ်ဟာ လှမ်းခိုက်မရောက်။ လှမ်းခိုက်က ရပ်ဟာ ချခိုက်မရောက်။ သူ့အခိုက် သူ့အခိုက်မှာပင် ကုန်ဆုံးသွားတယ်။ ကွေးတယ် ဆန့်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုရာများမှာလဲ သူ့အခိုက် သူ့အခိုက်မှာပင် ကုန်ဆုံး ကုန်ဆုံးသွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ဉာဏ်အထူး ထက်သန်နေတဲ့ အခါကျတော့ တကွေး တဆန့်အတွင်းမှာပင် တနေရာမှ တနေရာသို့ မရောက်ပဲ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ကုန်ဆုံး ကုန်ဆုံးသွားတာကို ယောဂီက တွေ့ရတယ်။

အဲဒီတော့ “တို့ ရှေးက မရှုလို့ မသိတာဘဲ၊ ရုပ်နာမ်တရားတွေဟာ တချိန်မှ တချိန်သို့ မရောက်ပဲ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက် နေတာဘဲ” လို့ ဒီလိုသဘောကျပြီး သိလာတယ်။ ဒါကြောင့် ရှေးကဖြစ်ခဲ့တဲ့ အတိတ်ရုပ်ဟာ ယခုဖြစ်ဆဲပစ္စုပ္ပန်သို့ မရောက်ပဲ ကုန်သွားခဲ့ကြတယ်။ ယခု ဖောင်းဆဲ ပိန်ဆဲ ကွေးဆဲ ဆန့်ဆဲ ကြွဆဲ လှမ်းဆဲ ချဆဲ လှုပ်ရှားဆဲ ရပ်ဟာလဲ နောင်အနာဂတ် ကာလသို့ မရောက်ပဲ ကုန်ဆုံးကုန်ဆုံး သွားနေတယ်။ နောင်ကာလကျမှ ဖြစ်မည့်ရုပ်ဟာလဲ သူ့အခိုက်အတန့်မှာပင် ကုန်ဆုံး ကုန်ဆုံးသွားမှာဘဲ။ ဒါကြောင့် ရုပ်ဟူသမျှဟာ မမြဲတာချည်းဘဲ။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ ဆင်းရဲချည်းဘဲ။ ကိုယ့်အလိုအတိုင်း မဖြစ်ပဲ သူ့အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပျက်နေလို့ အတ္တကောင် မဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ယောဂီက သိသိသွားတယ်။ အဲဒီလို သိဘို့ရာကို ရည်ပြီးတော့ “နေတံ မမ-ဤအရာသည် ငါ့ဟာမဟုတ်” စသည်ဖြင့် ရှုမြင်နိုင်အောင် အားထုတ်ရမယ်လို့ ဟောကြားတော်မူတာပါဘဲ။

နေတံ မမ-နှင့် အနိစ္စရှုပုံ စသည် နှီးနှောပြချက်

အဲဒီ ရှုပုံကို ပြတဲ့စကားအရအားဖြင့် “နေတံ မမ-ဒါ ငါ့ဟာမဟုတ်” စသည်ဖြင့် ရွတ်ဆိုပြီး ရှုနေရမှာလားလို့ မေးစရာ ရှိပါတယ်။ အဲဒီလို ရွတ်ဆိုရမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောကို အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှုဘို့ပါဘဲ။ အနိစ္စ စသောသဘောကို သိယင် နေတံ မမ-စသည်ဖြင့် သိတယ်လို့ ဆိုရတာပါဘဲ။ ဟိုခေတ်တုန်းက သုံးတဲ့ ပါဠိဝေါဟာရ အထူးပါဘဲ။ ဒါကြောင့် သဠာယတနဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိတော် ဆန္ဒသုတ် (၂၈၃) မှာ (ဧတံ မမ၊ ဧသောဟသ္မိ၊ ဧသော မေ အတ္တာတိ သမနုပဿသိ=ဒါ ငါ့ဟာဘဲ၊ ဒါဟာ ငါဖြစ်သည်၊ ဒါဟာ ငါ့အတ္တဘဲလို့ ရှုမြင်ပါသလား) လို့ မေးတာကို (နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာတိ သမနုပဿာမိ=ဒါ ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ဒါဟာ ငါမဟုတ်၊ ဒါဟာ ငါ့အတ္တမဟုတ်ဟု ရှုမြင်ပါတယ်) လို့ အရှင်ဆန္ဒ-ကဖြေတယ်။ အဲဒီအဖြေစကားရပ်ကို အဋ္ဌကထာက (အနိစ္စံ ဒုက္ခံ အနတ္တာတိ သမနုပဿာမိ= အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုမြင်ပါတယ်) လို့ ဆိုလိုကြောင်း ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

အဲဒီမှာ နေတံ မမ-ဒါ ငါ့ဟာမဟုတ်လို့ သိမြင်တယ်ဆိုတာဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ နှစ်သက်ဖွယ် အားကိုးဖွယ် မရှိတဲ့ ဆင်းရဲလို့ သိမြင်တာနဲ့ အတူတူပါဘဲ။ နေသောဟမသ္မိ-ဒါဟာ ငါမဟုတ်လို့ သိမြင်တယ်ဆိုတာဟာ မမြဲဘူးလို့ သိမြင်တာနဲ့ အတူတူပါဘဲ။ မြဲတယ်ထင်လို့ မာန်တက်နေကြတာဘဲ။ မမြဲဘူးလို့ အမှန်အတိုင်းသိယင် မာန်တက်စရာ မရှိပါဘူး။ န မေသော အတ္တာ-ဒါဟာ ငါ့အတ္တမဟုတ်လို့ သိမြင်တာနဲ့ အနတ္တလို့ သိမြင်တာကတော့ တထပ်တည်း တူနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒွါရ ဖ-ပါးက ဖြစ်တိုင်း ရုပ်နာမ်တွေကို မရှုနိုင်လို့ မြဲနေတယ်ထင်ယင် “ဒါဟာ ငါဖြစ်တယ်” လို့ ထင်မှတ်ပြီး မာန်တက်တော့တာဘဲ။ “မျက်စိတမှိတ်ခန့်တောင် မတည်ဘူး၊ မမြဲတာတွေချည်းဘဲ” လို့ သိမြင်ယင်တော့ အဲဒီလို မာန်တက်ခြင်း မဖြစ်နိုင်တော့ပါဘူး။ “အနတ္တလို့ မသိယင် အတ္တစွဲဖြစ်တယ်၊ အနတ္တလို့သိယင် အတ္တစွဲမဖြစ်နိုင်ဘူး” ဆိုတာကတော့ ထင်ရှားနေပါပြီ။ အထူးပြောပြသွယ် မရှိပါဘူး။

မြင်ခိုက်စသည်၌ မရှုနိုင်တဲ့ ပကတိလူတွေမှာ မြင်ခိုက်က ရုပ်တွေဟာ ကြားခိုက်သို့ ရောက်လာတယ်။ ကြားခိုက်က ရုပ်ဟာလဲ မြင်ခိုက်စသည်သို့ ရောက်လာတယ်။ မြဲတည်နေတယ်။ ငါတယောက်တည်းကပင် မြင်လဲ မြင်တယ်။ ကြားလဲ ကြားတယ်။ ထိလဲ ထိတယ် စသည်ဖြင့် ထင်နေတယ်။ အဲဒီတော့ အတိတ်က ရုပ်သည်ပင် ပစ္စုပ္ပန်သို့ရောက်လာတယ်။ ပစ္စုပ္ပန် ရုပ်ကလဲ အနာဂတ်သို့ ရောက်သွားမယ် စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်နေကြတယ်။ အဲဒါဟာ မြဲတဲ့အနေဖြင့် ထင်မြင်စွဲလမ်းတာဘဲ။ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ မြင်ခိုက်ရုပ်ဟာ မြင်ခိုက်မှာပင် ပျက်သွားတယ်။ ကြားခိုက်စသည်ကို မရောက်ဘူး။ ကြားခိုက်က ရုပ်ဟာလဲ ကြားခိုက်မှာပင် ပျက်သွားတယ် မြင်ခိုက်စသည်သို့ မရောက်ဘူး။ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း အသစ် အသစ်ချည်းဘဲလို့ သိမြင်သဘောကျနေတယ်။ အဲဒါဟာ မမြဲတဲ့သဘောကို အမှန်အတိုင်းသိတာဘဲ။ အဲဒီလို သိသိနေတော့ အတိတ်ကရုပ်ဟာ အတိတ်ကာလတွင်ပဲ ချုပ်ပျက်ခဲ့ပြီ။ ယခု ပစ္စုပ္ပန်သို့ မရောက်လာဘူးလို့လဲ သိတော့တာဘဲ။ ယခု ဖြစ်ဆဲရုပ်ဟာလဲ ယခု ရှုမှတ်နေဆဲမှာပင် ချုပ်ပျက် ချုပ်ပျက်သွားတယ်။ နောင် အနာဂတ်သို့ မရောက်ဘူး။ အနာဂတ် ရုပ်ဟာလဲ သူ့အခိုက်အတန့်တွင် ချုပ်ပျက်သွားမယ်လို့ ဒီလိုလဲ သိတော့တာဘဲ။ ဒါကြောင့် မျက်စိတမှိတ်ခန့်တောင် မမြဲတဲ့ တရားတွေဘဲလို့ သိနေတယ်။ အဲဒီလို သိနေတဲ့အတွက် ငါ့ဟာအနေနဲ့ တဏှာစွဲလဲ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘူး။ ငါဘဲလို့ ဂုဏ်ယူပြီး

အထင်ကြီးစရာ မရှိတဲ့အတွက် မာနစွဲလဲ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘူး၊ ငါ့အတ္တအနေနဲ့ ဒိဋ္ဌိစွဲလဲ ဖြစ်ခွင့်မရှိတော့ဘူး၊ အဲဒီလို တဏှာ မာနစွဲ ကင်းအောင် ရှာဖို့ ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့အား ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။ ပုထုဇဉ်များအတွက် ဒိဋ္ဌိစွဲကင်းအောင် ရှာဖို့လဲ ညွှန်ကြားတော်မူပါတယ်။

သောတာပန်တို့အား အနတ္တဂ္ဂရုရန် ညွှန်ကြားခြင်းအကြောင်း

ဒီနေရာမှာ သောတာပန်ဖြစ်နေကြတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတော်တို့အား ဟောတဲ့တရားထဲ၌ (န မေသော အတ္တာတိ-ဒါဟာ ငါ့အတ္တ မဟုတ်လို့) အတ္တစွဲကိုပါ ပယ်ရန် ဟောတာဟာ ဘာကြောင့်လဲလို့ စဉ်းစားစရာရှိပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုသင်- သောတာပန်မှာ အတ္တဟု ထင်မှားစွဲလမ်းတဲ့ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသကင်းသည့်ပြင် သညာဝိပလ္လာသ စိတ္တဝိပလ္လာသများလဲကင်းကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီတော့ အတ္တစွဲသုံးပါးလုံးပင် ကင်းနေပါလျက် ဘယ်လိုအစွဲကိုပယ်နိုင်အောင် အနတ္တဟု ရှုရပါသလဲလို့ စဉ်းစားစရာ ရှိနေပါတယ်။ ဒီတရားစာအုပ် ပဌမပိုင်း (နာ ၁၆)မှာ အတ္တစွဲနှင့် အလားတူတဲ့ အသ္မိမာနကို ပယ်ရန်အတွက် ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတော်တို့အား ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားကို ဟောတော်မူကြောင်း ပြဆိုခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီနေရာမှာတော့ အဲဒီ အသ္မိမာနကို ပယ်နိုင်အောင် (နေသောဟမသ္မိ-ဒါဟာ ငါမဟုတ်)လို့ ရှုရန် အသီးအခြား ညွှန်ပြထားတဲ့ အတွက် (န မေသော အတ္တာ-ဒါဟာ ငါ့အတ္တ မဟုတ်)လို့ ရှုရန်ညွှန်ပြတာကိုတော့ “အဲဒီအသ္မိမာနပယ်ရန် ရှာဖို့ ညွှန်ပြတယ်” လို့ မဆိုနိုင်ဘူး၊ ဒါကြောင့် ဘယ်လိုအစွဲကို ပယ်နိုင်အောင် အနတ္တဟု ရှုရပါသလဲလို့ စဉ်းစားစရာရှိနေတာပါဘဲ။

အဲဒီအချက်ကို တိတိကျကျ ဖြေရှင်းပြဘို့ကတော့ မလွယ်ပါဘူး၊ ဒါ့ကြောင့် နည်းသုံးပါးဖြင့် ဝေဘန်ပြီး ဖြေရှင်း ရမှာဘဲ။ (၁) ပဌမနည်းအရအားဖြင့် သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်မှာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်လဲ အနတ္တဟု ရှုကြောင်းပြဆိုချက် ရှိပါတယ်။ သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော် စာအုပ် (၄၇၀) မှာ ကြည့်နိုင်ပါတယ်။ သောတာပန်မှာ အတ္တစွဲကို ပယ်စရာမရှိပေမဲ့ အထက်မဂ်ဖိုလ်များကို ရအောင် အဲဒီရဟန္တာရှုပုံလိုပင် ရှုရတယ်လို့ယူသင့်ပါတယ်။ ဒီနည်းအဖြေကို သဘောမကျသေးယင် ဒုတိယတနည်း ဖြေရဦးမှာဘဲ။ အဲဒါကတော့--

(၂) သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်စာအုပ် (နာ ၃၃၀၊ ကြောင်းရေ ၁၅-စသည်)မှာ ပြဆိုခဲ့တဲ့အတိုင်း ယူဘို့ပါဘဲ။ သောတာပန်မှာ မြဲတယ်လို့၊ အတ္တကောင်လို့ စွဲလမ်းတဲ့ ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ လုံးဝ ကင်းတယ်ဆိုတာကတော့ ယုံမှားဘွယ်မရှိပါဘူး။ သညာစွဲ စိတ်စွဲကင်းပုံကတော့ တမင် စဉ်းစားဆင်ခြင်ကြည့်တဲ့အခါမှာ ဖြစ်စေ၊ ရှုမှတ်နေဆဲမှာဖြစ်စေ ပုထုဇဉ်တုန်းကလို မြဲတဲ့အနေ၊ အတ္တကောင်အနေဖြင့် အသိမှား အမှတ်မှား မရှိတာကိုသာ ယူယင် သင့်ဘွယ်ရှိပါတယ်။ ထိုသို့မယူဘဲ သောတာပန်မှာ ရှုမှု ဆင်ခြင်မှုမရှိပဲ အမှတ်တမဲ့နေတဲ့အခါလဲ မြင်မှု ကြားမှုစသည်တွေကို မမြဲဘူး၊ သဘောတရားမျှပဲလို့ အမြဲတမ်း ထင်မြင်နေတယ်လို့ ယူယင်တော့ရဟန္တာနှင့် တန်းတူဖြစ်နေပေလိမ့်မယ်။ မာနလဲ ဖြစ်ဖွယ် မရှိပေဘူး၊ မိန်းမ ယောက်ျား အနေနဲ့ နှစ်သက်တပ်စွဲမှုရာဂလဲ ဖြစ်ဖွယ် မရှိပေဘူး။ ဒါကြောင့် အမှတ်တမဲ့နေတဲ့ အခါများမှာ အသိမှားတဲ့စိတ်၊ အမှတ်မှားတဲ့ သညာလဲ ဖြစ်နိုင်သေးတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်နိုင်တဲ့သညာစွဲ စိတ်စွဲများကို ပယ်နိုင်အောင် သောတာပန် ပဉ္စဝဂ္ဂိတို့အား အနတ္တလို့ ရှုရန် ညွှန်ကြားတော်မူတယ်လို့ ယူသင့်ပါတယ်။

(၃) တတိယနည်းကတော့ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ် အရှင်ယမက၏ဖြေရှင်းပုံမှ နည်းမှီးပြီး ယူဘို့ပါဘဲ။ အဲဒီဖြေရှင်းပုံကို သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်စာအုပ် (နာ ၃၁၂)မှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။ အရှင်ယမက မထေရ်က သူဟာ ရုပ်ကိုလဲ အသ္မိ- ငါဖြစ်တယ်လို့ မစွဲမဆိုကြောင်း၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ် တပါးပါးကိုလဲ အသ္မိ=ငါဖြစ်တယ်လို့ မစွဲမဆိုကြောင်း၊ သို့ပေမဲ့ အဲဒီရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးအပေါင်းကို သာမညအားဖြင့် စွဲမှီပြီးတော့ အသ္မိ- ငါဖြစ်တယ်လို့ အသိ အထင်ကတော့ မကင်းသေးကြောင်း ရှင်းပြပါတယ်။ အဲဒီ ရှင်းပြချက်လိုပင် သောတာပန်မှာ ရုပ်စသည် တပါးပါးကို စွဲမှီပြီး ငါဘဲလို့ အတ္တစွဲမရှိပေမဲ့ ခန္ဓာငါးပါးလုံးကို စွဲမှီပြီး မိန်းမ ယောက်ျားအနေဖြင့် ထင်မှု သိမှုကတော့ မကင်းသေးဘူး၊ အဲဒီလိုမကင်းသေးတဲ့အတွက်ပဲ အိမ်ထောင်ပြုနိုင်သည့်အထိ ကာမရာဂ ကိလေသာတွေ ဖြစ်နေသေးတာဘဲ။ ဒါကြောင့် သာမန်အထင်အသိမျိုးကိုလဲ ပယ်နိုင်အောင်လို့ ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတော်တို့အား အနတ္တဟု ရှုရန် ညွှန်ကြားတော်မူတယ် လို့ ယူဘို့ပါဘဲ။ ယခု ဖြေရှင်းပြခဲ့တာဟာ သောတာပန်မှာ အတ္တသညာစွဲ အတ္တစိတ်စွဲလဲ ကင်းတယ်လို့ ပြဆိုထားတဲ့ အဋ္ဌကထာနှင့် မဆန့်ကျင်ရအောင် ကြံဆပြီး ဖြေရှင်းချက်ပါဘဲ။

အတိတ်စသည် (၁၁)ပါး အပြားဖြင့်ရှုပုံ

ယခုပါဠိတော်က ပြထားတဲ့အတိတ် အနာဂတ်ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်များကို အနိစ္စစသည်ဖြင့် ရှုပုံကို ဆက်ပြီးပြောရမယ်။ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရှုမှတ်နေယင်း ဖောင်းရုပ် ပိန်ရုပ်စသည်ဟာ သူ့အခိုက်အတန့်တွင်ပဲ ပျက်ပျက်သွားလို့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တမျှ သိပုံတို့ကို ရှေးနားပိုင်းက ပြောခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင်း သိသိနေတဲ့ ယောဂီဟာ ရှေးရှေးက ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ရုပ်ဟာ ယခု ပစ္စုပ္ပန်သို့ မရောက်၊ ယခုဖြစ်ဆဲရုပ်လဲ နောင်အနာဂတ်သို့ မရောက်၊ သူ့အခိုက်အတန့်မှာပင် ပျက်ပျက်သွားသောကြောင့် မမြဲဘူး၊ မမြဲလို့ဆင်းရဲဘဲ၊ အတ္တမဟုတ်တဲ့ သဘောတရားမျှဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံ ဆုံးဖြတ်ပုံကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ပြထားတဲ့အတိုင်း လိုက်ဆိုကြရမယ်။ ရွတ်ဆိုနေယင်း ဉာဏ်ဖြင့်လဲ ဆင်ခြင် ကြည့်ကြရမယ်။

(၁) ရှေးဘဝကရုပ်သည် ရှေးဘဝတွင်ပင် ကုန်ခဲ့ ချုပ်ခဲ့ပြီ။ ယခုဘဝသို့ မရောက်၊ ကုန်ခဲ့ ချုပ်ပျက်ခဲ့သောကြောင့် မမြဲ၊ လျင်မြန်စွာ ကုန်တတ် ချုပ်ပျက်တတ်၍ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသောကြောင့် ဆင်းရဲသာတည်း။ သာမီ-အစိုးရသူ၊ နိဝါသီ-အမြဲရှိနေသူ၊ ကာရက-ပြုလုပ်တတ်သူ၊ ဝေဒက-ခံစားတတ်သူလို့ ထင်ရတဲ့ အတ္တကောင် အနှစ်အသား မရှိသော ကြောင့် အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

(၂) ယခုဘဝက ရုပ်ဟာလဲ ယခုဘဝတွင်ပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားမည်။ နောက်ဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ကုန်နေဆဲ ချုပ်ပျက်နေဆဲဖြစ်သောကြောင့် မမြဲ၊ လျင်မြန်စွာ ကုန်တတ် ပျက်တတ်၍ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသောကြောင့် ဆင်းရဲသာတည်း။ အစိုးရသူစသည်ဖြင့် ထင်ရတဲ့ အတ္တကောင် အနှစ်အသား မရှိသောကြောင့် အနတ္တသဘောတရားမျှသာ တည်း။

(၃) နောက်ဘဝမှာ အသစ်ဖြစ်မည့် ရုပ်ဟာလဲ ထိုဖြစ်ရာဘဝတွင်ပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားမည်။ အခြား နောက် တဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် မမြဲ၊ လျင်မြန်စွာကုန်တတ် ပျက်တတ်၍ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသောကြောင့် ဆင်းရဲသာတည်း။ အတ္တကောင် အနှစ်အသား မရှိသောကြောင့် အနတ္တသဘောတရားမျှသာ တည်း။

ဒါကတော့ အကြမ်းအားဖြင့် ဘဝနဲ့သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံဘဲ။ ယခုရှုမှတ်နေယင်း သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရ မယ်။

(၁) ခုတင်က ဖောင်းရုပ်သည် ယခုပိန်ဆဲသို့ မရောက်။ ခုတင်က ပိန်ရုပ်သည်ယခု ဖောင်းဆဲသို့ မရောက်၊ ဖောင်းခိုက် ပိန်ခိုက်ခဏမှာပင် ကုန်ဆုံးသွားသောကြောင့် မမြဲ။ မမြဲသောကြောင့် ဆင်းရဲသာတည်း။ အစိုးမရသောကြောင့် အနတ္တသဘောတရား မျှသာတည်း။

ယခင်မြင်ဆဲ ကြားဆဲစသည်က ရုပ်သည်ယခု မြင်ဆဲ ကြားဆဲစသည်သို့ မရောက်၊ ထိုထို အခိုက်မှာပင် ကုန်ဆုံး သွားသောကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

(၂) ယခု ဖောင်းဆဲ ရုပ်သည် ပိန်ခိုက်သို့ မရောက်၊ ယခု ပိန်ဆဲရုပ်သည် ဖောင်းခိုက်သို့ မရောက်၊ ယခု ဖောင်းဆဲ ပိန်ဆဲမှာပင် ကုန်ဆုံးသွားသောကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

ယခုမြင်ဆဲ ကြားဆဲစသည်က ရုပ်သည် နောက်ထပ် မြင်ခိုက် ကြားခိုက်သို့ မရောက်။ ယခုမြင်ဆဲ ကြားဆဲ စသည်မှာပင် ကုန်ဆုံးသွားသောကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

(၃) နောင်မှ ဖောင်းမည့် ပိန်မည့်ရုပ်သည် သူ့နောက်မှ ပိန်မည့်ဖောင်းမည့်ခဏသို့မရောက်၊ သူ့ခဏမှာပင် ကုန်ဆုံးသွားမည် ဖြစ်သောကြောင့် မမြဲဆင်းရဲ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

ဒါကတော့ ရှုမှတ်နေဆဲမှာ ထင်ပေါ်တဲ့ အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ်ရုပ်များကို သရုပ်ပေါ်စေတဲ့ သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံဘဲ။ ပစ္စုပ္ပန်ရုပ်ကို လက်ငင်းတွေ့ပြီးတော့ အတိတ် အနာဂတ် ရုပ်များကို အနုမာနဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံလဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒါကိုလဲ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ယခု ရှုမှတ်နေဆဲမှာပင် ကုန်ဆုံးပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတဲ့ ဖောင်းရုပ် ပိန်ရုပ် ကွေးရုပ် ဆန့်ရုပ် ကြွရုပ် လှမ်းရုပ် ချရုပ် မြင်ရတဲ့ရုပ် ကြားရတဲ့ရုပ် စသည်လိုပင် ရှေးကလဲ ဖောင်းရုပ် ပိန်ရုပ် ကွေးဆန့်ရုပ် စသည်တွေဟာ ထိုထိုခဏမှာပင်

ကုန်ဆုံးပျက်ပျက်သွားခဲ့သောကြောင့် အနိစ္စဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။ နောင်မှဖြစ်ပေါ်လာမည့် ဖောင်းရုပ် ပိန်ရုပ် စသည်ဟာလဲ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ပျက်ပျက်သွားမည် ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရား မျှသာတည်း။

မိမိသန္တာန်က ရုပ်များ ပျက်ပျက်သွားပုံကို မျက်မှောက် တွေ့သိပြီးတော့ သူတပါးတို့ သန္တာန်ကရုပ်များ၊ တလောက လုံးက ရုပ်များကို အနုမာနဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံလဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒါကိုလဲ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ယခု ရှုမှတ်နေဆဲမှာ ကုန်ဆုံး ပျက်ပျက်သွားတဲ့ ရုပ်များလိုပင် သူတပါး သန္တာန်က ရုပ်များ၊ တလောကလုံးက ရုပ်များလဲ ခဏမစဲ ကုန်ဆုံးပျက်ပျက်သွားနေကြမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

ဒါလောက်ဆိုယင် ကာလသုံးပါးနဲ့စပ်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ ယခုအတွင်းအပြင် ရုပ် စသည်အကြောင်းကို ပြောရမယ်။

အတွင်းအပြင်အားဖြင့် ရှုပုံ

ပကတိလူတွေက တံတွေး ထွေးတဲ့အခါ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်စွန့်တဲ့အခါ စသည်မှာ ကိုယ်တွင်းရုပ်ကပဲ အပြင်ရောက် သွားတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ စားသောက်တဲ့အခါ အသက်ရှူတဲ့အခါများမှာလဲ အပြင်ဘက်ရုပ်ကပဲ ကိုယ်ထဲရောက်လာ တယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အမှန်ကတော့ အဲဒီလို မဟုတ်ဘူး။ ရုပ်တွေဟာ သူ့ဖြစ်ခိုက် ဖြစ်ခိုက်နေရာမှာသာ ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားကြတာဘဲ။ နောက်ထပ် အသစ်ဖြစ်တဲ့ရုပ်တွေက နေရာအသစ်တွေမှာ ထင်ရှား ပေါ်နေကြတာဘဲ။ အဲဒီလို သူ့နေရာတွင်သာ ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားပုံကို ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီက ထင်ရှားတွေ့ရပါတယ်။

တွေ့ရပုံကတော့-အမှတ်သတိ သမာဓိဉာဏ် ကောင်းနေတဲ့အခါမှာ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ် နေယင်း ထွက်သက်လေဟာ ရင်ထဲ လည်ချောင်းထဲ နှာခေါင်းထဲမှ တပိုင်းချင်းပြတ်ပြတ်ပြီး ထွက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဝင်သက်လေလဲ တပိုင်းချင်းပြတ်ပြတ်ပြီးဝင်လာတာ တိုးတိုးလာတာကို တွေ့ရတယ်။ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ ယောဂီဆိုယင် ဆေးလိပ်အနီးတွေ ဝင်တိုင်းထွက်တိုင်း တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ တိုးတိုက်ပြီး ဝင်လာတာ ထွက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ရေစသည်ကို သောက်တဲ့အခါလဲ ပါးစပ်ထဲ လည်ချောင်းထဲမှာ တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ တိုးတိုက်ပြီး ဝင်လာတာကို တွေ့ရတယ်။

ဒါကြောင့် အတွင်းကရုပ်ဟာ အပြင်သို့မရောက်၊ အပြင်က ရုပ်ကလဲ အတွင်းသို့မရောက်၊ သူ့ဖြစ်ရာဌာန ဖြစ်ရာ ခဏမှာသာ ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားလို့ မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲဒုက္ခဘဲ၊ အနတ္တဘဲလို့ သိရပါတယ်။ အဲဒီလို သိပြီး သုံးသပ် ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၄၊ ၅) ကိုယ်ထဲကရုပ်ဟာ အပြင်သို့မရောက်၊ အပြင်က ရုပ်ဟာလဲ ကိုယ်ထဲသို့မရောက်၊ ထိုထိုဖြစ်ရာ အတွင်း၌ အပြင်၌သာလျှင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

အကြမ်း အနုအားဖြင့် ရှုပုံ

ပကတိလူတွေက ငယ်ငယ် ကလေးဘဝ ရုပ်အနုကလေးတွေကပင် လူကြီးဘဝ ရုပ်ကြမ်းတွေ ဖြစ်လာတယ်လို့လဲ ထင်နေကြတယ်။ ကျန်းမာပေါ့ပါးနေတဲ့ ရုပ်နုကပင် မကျန်းမာလေးလံတဲ့ ရုပ်ကြမ်းတွေ ဖြစ်လာတယ်လို့လဲ ထင်နေကြ တယ်။ မကျန်းမာ လေးလံတဲ့ ရုပ်ကြမ်းတွေကပင် ကျန်းမာပေါ့ပါးတဲ့ ရုပ်နုတွေ ဖြစ်လာတယ်လို့လဲ ထင်နေကြတယ်။ ကိုယ်ထဲက အတွေ့အထိရုပ်တွေကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ရှုမှတ်နေဆဲမှာပင် တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ် ကုန်ကုန်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလိုတွေ့ရတဲ့အတွက် ကြမ်းတဲ့အတွေ့ရုပ်က နူးညံ့တဲ့ အတွေ့ရုပ်မဖြစ်၊ နူးညံ့တဲ့ အတွေ့ရုပ်ကလဲ ကြမ်းတဲ့အတွေ့ရုပ်မဖြစ်၊ ကြမ်းတဲ့အပူရုပ် အအေးရုပ်က နူးညံ့တဲ့ အအေးရုပ် အနွေးရုပ်မဖြစ်၊ နူးညံ့တဲ့ အနွေးရုပ် အအေးရုပ်ကလဲ ကြမ်းတဲ့အပူရုပ် အအေးရုပ်မဖြစ်၊ ကြမ်းတဲ့တောင့်တင်း လှုပ်ရှားရုပ်က နူးညံ့တဲ့ တည်ငြိမ်ရုပ် မဖြစ်၊ နူးညံ့တဲ့တည်ငြိမ်ရုပ်ကလဲ ကြမ်းတဲ့ လှုပ်ရှားရုပ်မဖြစ်၊ သူ့အခိုက်မှာပင် ပျက်ပျက်သွားလို့မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲဘဲ အနတ္တ ဘဲလို့ သိမြင်သဘောကျကျ သွားပါတယ်။ ယခု အဲဒီလို သုံးသပ် ဆင်ခြင်ပုံကို ဆိုကြရမယ်။

(၆၊ ၇) ကိုယ်ထဲမှာ ရုပ်ကြမ်းက ရုပ်နုမဖြစ်၊ ရုပ်နုကလဲ ရုပ်ကြမ်းမဖြစ်၊ သူ့အခိုက်အတန့်မှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက် သွားသောကြောင့် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

အယုတ်အမြတ်အားဖြင့် ရှုပုံ

ပကတိလူတွေက မကျန်းမာတဲ့ ရုပ်ညံ့တွေကပင် ကျန်းမာတဲ့ ရုပ်ကောင်းတွေ ဖြစ်လာတယ်။ ကျန်းမာတဲ့ ရုပ်ကောင်းတွေကပင် မကျန်းမာတဲ့ ရုပ်ညံ့တွေဖြစ်လာတယ်။ ပျိုပျိုရွယ်ရွယ်ရုပ်တွေကပင် လူအိုရုပ် ဖြစ်လာတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ဖြစ်ခိုက်ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ရုပ်တွေဟာ ရှုမှတ်နေဆဲ မှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် ရုပ်ညံ့က ရုပ်ကောင်းမဖြစ်၊ ရုပ်ကောင်းကလဲ ရုပ်ညံ့မဖြစ်၊ သူ့အခိုက် အတန်မှာပင် ကုန်ဆုံးပျောက်ပျက်သွားသောကြောင့် မမြဲဘူး ဆင်းရဲဘဲ အနတ္တဘဲလို့ သိမြင်သဘောကျကျ သွားပါတယ်။ ယခုအဲဒီလို သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၈၊ ၉) ကိုယ်ထဲမှာ ရုပ်ညံ့က ရုပ်ကောင်းမဖြစ်၊ ရုပ်ကောင်းကလဲ ရုပ်ညံ့မဖြစ်၊ သူ့အခိုက်အတန်မှာပင် ကုန်ဆုံး ပျောက်ပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ သဘောတရားမျှသာတည်း။

အဝေး အနီးအားဖြင့် ရှုပုံ

ပကတိလူတွေက လူတယောက်အဝေးက ရောက်လာလျှင် အဲဒီလူရဲ့ ကိုယ်ရုပ်ဟာ အဝေးမှအနီးသို့ ရောက်လာ တယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အနီးကလူ ထွက်ခွါသွားယင်လဲ အဲဒီလူရဲ့ရုပ်ဟာ မိမိ၏အနီးမှ အဝေးသို့ ရောက်သွားတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ လက်ခြေကို ဆန့်တဲ့အခါ ဆန့်တယ်ဆန့်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင်း တနေရာမှ အခြားတနေရာသို့ မရောက်ပဲ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ကုန်ဆုံးကုန်ဆုံးသွားတာကို တွေ့ရတယ်။ လက်ခြေ ကွေးတဲ့အခါလဲ ကွေးတယ် ကွေးတယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင်း တနေရာမှ တနေရာသို့ မရောက်ပဲ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ကုန်ဆုံးကုန်ဆုံး သွားတာကို တွေ့ရတာဘဲ။ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် အနီးရုပ်က အဝေးရောက်သွားသည်မဟုတ်၊ အဝေးရုပ်ကလဲ အနီးရောက်လာသည်မဟုတ်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ကုန်ဆုံး သွားသောကြောင့် မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲဘဲ၊ အနတ္တလဲလို့ သိမြင် သဘောကျကျသွားပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အဝေးမှလာနေတဲ့လူကို မြင်လျှင် မြင်တယ် မြင်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင်း တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ် ကုန်ကုန်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အနီးမှ ထွက်ခွါသွားတဲ့လူကို မြင်ယင်လဲ မြင်တယ် မြင်တယ်လို့ ရှုမှတ်နေယင်း တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ် ကုန်ကုန်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် အဝေးရုပ်က အနီးသို့ ရောက်လာတာ မဟုတ်၊ အနီးရုပ်ကလဲ အဝေးသို့ ရောက်သွားတာမဟုတ်၊ ရုပ် အဟောင်း အဟောင်းတွေက ပျောက်ပျောက် သွားပြီး အသစ် အသစ်တွေ ဖြစ်ဖြစ်လာတာကိုပင် အဝေးကလူ ရောက်လာတယ်။ အနီးကလူ ထွက်ခွါသွားတယ်လို့ ပြောဆို ရတာဘဲလို့ သဘောကျကျသွားတယ်။ ဒီလို အမြင်နဲ့စပ်ပြီး ပိုင်းခြားသိတာကတော့ ဘင်္ဂဉာဏ်ရောက်နေပြီး ဉာဏ်လဲ အထူးထက်မြက်တဲ့ ယောဂီများနဲ့သာ ဆိုင်ပါတယ်။ ဉာဏ်မတက်တဲ့ သူတွေကတော့ ဒါလောက် ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိခဲနိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကြွတယ် လှမ်းတယ် ချတယ်လို့ ရှုမှတ်ပြီး စကြိုလျှောက်နေဆဲမှာ ကြွတာကတပိုင်း၊ လှမ်းတာက တပိုင်း၊ ချတာကတပိုင်း ပြတ်ပြတ်ပြီးတော့ ထင်တယ်။ ဉာဏ်အထူး ရင့်သန်တဲ့အခါကျတော့ ခြေထောက် ကိုယ်စသည် ရွှေ့တိုင်း ရွှေ့တိုင်း တရိပ်ရိပ်နဲ့ ကုန်ကုန် ပြတ်ပြတ်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် ရုပ်တွေဟာ တနေရာမှ တနေရာသို့ မရောက်ဘူး၊ သူဖြစ်တဲ့နေရာမှာပင် ပျက်ပျက်သွားတယ်ဆိုတာကို သိမြင်သဘောကျကျသွားပါတယ်။ အဲဒါ “ပရမတ္ထတရားတွေဟာ အခြားနေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း မရှိဘူး။ သူဖြစ်ရာဌာန၌သာ ချုပ်ပျက်သွားကြတယ်”လို့ ပြဆိုထားတဲ့ ဋီကာကျမ်းဂန်စကားနှင့်အညီ သိတာပါဘဲ။ တကယ်သဘာဝကျတဲ့ အသိပါဘဲ။ အဲဒီလို သိရတဲ့အတွက် အဝေးရုပ်က အနီးမရောက်လာ၊ အနီးရုပ်ကလဲ အဝေးသို့မရောက်၊ သူ့ဖြစ်ရာဖြစ်ရာဌာန၌ ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲဘဲ၊ အနတ္တဘဲလို့ သိမြင်သဘောကျကျသွားပါတယ်။ ယခု အဲဒီလို သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁၀၊ ၁၁) အဝေးကရုပ်သည် အနီးသို့မရောက်၊ အနီးက ရုပ်လဲ အဝေးသို့မရောက်၊ သူ့ဖြစ်ရာဌာန၌သာ ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက် သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရား မျှသာတည်း။

ယခုပြောခဲ့တာ၊ လိုက်ဆိုခဲ့ကြတာဟာ (၁၁) ဌာနဖြင့် ဝေဘန်ပြထားတဲ့ရုပ်ကို (နေတံ မမ) ဒါ ငါ့ဟာမဟုတ် စသည်ဖြင့် ရှုဆင်ခြင်ပုံတွေပါဘဲ။ အဲဒီ ပါဠိတော်၏ ဘာသာပြန်အကျဉ်းချုပ်ကို ယခု တခါ ထပ်ပြီး ဆိုကြရဦးမယ်။

အတိတ်ဖြစ်စေ၊ အနာဂတ်ဖြစ်စေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တွင်း က ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပကဖြစ်စေ၊ အကြမ်းဖြစ်စေ၊ အနုဖြစ်စေ၊ အယုတ်

အညံ့ဖြစ်စေ၊ အကောင်းအမြတ်ဖြစ်စေ အဝေးဖြစ်စေ၊ အနီးဖြစ်စေ၊
ရုပ်ဟူသမျှကို “ဒါ ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ့အတ္တမဟုတ်”ဟု
ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်းသိအောင် ရှုရ အားထုတ်ရမည်။

ကဲ ဒီကနေ့ ဒီတွင်ဘဲ ရပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

ဤ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကိုရိုသေစွာ နာယူမှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝနကုသိုလ်စေတနာ၏ အစွမ်း
အာနုဘော်ကြောင့်။ပ။ နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

ဆဋ္ဌမပိုင်း ပြီး၏။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

သတ္တမပိုင်း

၁၃၂၅-ခုနှစ် ဝါခေါင်လပြည့်၊ လဆုတ် ၈-ရက်နှင့်
တော်သလင်းလဆန်း ၈-ရက်နေ့များ၌ ဟောသည်။

တရားအနှစ်သက်

လွန်ခဲ့သော သီတင်းနေ့များက အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဟောလာခဲ့တာ ရုပ်ကို အတိတ်စသည် (၁၁) ပါးအပြားဖြင့် ခွဲခြမ်းဝေခွဲပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုရန် ညွှန်ကြားတော်မူချက်အထိ ပြီးခဲ့ပြီ။ ယခု ဝေဒနာကို (၁၁)ပါးသော အပြားဖြင့် ဝေခွဲပြီး ရှုပုံကစပြီးတော့ ဟောရမယ်။ ဟောတော်မူပုံ ပါဠိတော်ကတော့--

(၂) ဝေဒနာကို (၁၁)ပါးအပြားဖြင့် ဝေခွဲ၍ ရှုပုံ

ယာ ကာစိ ဝေဒနာ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်၊ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ
ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ၊ ဩဠာရိကာ ဝါ သုရမာ ဝါ၊ ဟိနာ ဝါ ပဏီတာ ဝါ၊ ယာ
ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗာ ဝေဒနာ “နေတံ မမာ နေသော-ဟမသ္မိံ၊ န
မေသော အတ္တာ”တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော
ဝေဒနာသည်။ အတ္တိ-ရှိ၏။ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ-ကိုယ်တွင်းဝေဒနာဖြစ်စေ၊ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ-ကိုယ်ပဝေဒနာဖြစ်စေ၊ ဩဠာရိကာ ဝါ-ဝေဒနာ
ကြမ်းဖြစ်စေ၊ သုရမာ ဝါ-ဝေဒနာနုဖြစ်စေ၊ ဟိနာ ဝါ-ဝေဒနာညံ့ဖြစ်စေ၊ ပဏီတာ ဝါ-ဝေဒနာကောင်းဖြစ်စေ၊ ဒူရေ ဝါ-
အဝေးက ဝေဒနာဖြစ်စေ၊ သန္တိကေ ဝါ-အနီးကဝေဒနာဖြစ်စေ၊ ယာ-အကြင်ဝေဒနာသည်။ အတ္တိ-ရှိ၏။ သဗ္ဗာ သာ ဝေဒနာ-
ထို အလုံးစုံသော ဝေဒနာကို၊ နေတံ မမာ-ဤအရာသည် ငါ့ဥစ္စာမဟုတ်၊ န ဧသော အဟံ အသ္မိံ-ဤအရာသည် ငါမဟုတ်၊ န
မေ ဧသော အတ္တာတိ-ဤအရာသည် ငါ့အတ္တ မဟုတ်ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတံ-မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲဖောက်ပြန်တတ်သော
ဤသဘောကို၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သမ္မပ္ပညာယ-မှန်စွာသိသော ဝိပဿနာ ပညာ မဂ်ပညာဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ရှုမြင်
အပ်၏။ ဝါ-ရှုမြင်နိုင်အောင် အားထုတ်ရမည် တဲ့။

အဲဒီ ပါဠိအနက်ကို မြန်မာသက်သက် အတိုချုပ်ပြန်ယင်
ဒီလို ရပါတယ်။

မြန်မာပြန် အတိုချုပ်

အတိတ်ဖြစ်စေ၊ အနာဂတ်ဖြစ်စေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တွင်းက
ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပကဖြစ်စေ၊ အကြမ်းဖြစ်စေ၊ အနုဖြစ်စေ၊ အယုတ်အညံ့
ဖြစ်စေ၊ အကောင်းအမြတ်ဖြစ်စေ၊ အဝေးဖြစ်စေ၊ အနီးဖြစ်စေ၊ ဝေဒနာ
ဟူသမျှကို “ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ့အတ္တမဟုတ်”ဟု ကိုယ်ပိုင်
ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုရအားထုတ်ရမည် တဲ့။ အဲဒါကို
လိုက်ဆိုကြရမယ်။

အတိတ်ဖြစ်စေ။ပ။ အနီးဖြစ်စေ၊ ဝေဒနာဟူသမျှကို “ငါ့ဟာ
မဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ့အတ္တမဟုတ်”ဟု ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်
အတိုင်း သိမြင်အောင် ရှုရ အားထုတ်ရမည်။

အဲဒါဟာ ခံစားမှုဝေဒနာကို အတိတ် အနာဂတ်စသည် (၁၁)ပါးသောအပြားတို့ဖြင့် ခွဲခြမ်းဝေခွဲပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ
အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုရန် ညွှန်ပြတော်မူတဲ့ ဒေသနာတော်ပါဘဲ။ အဲဒီမှာ အတိတ်ဝေဒနာဆိုတာ ရှေးရှေးဘဝများက
ခံစားခဲ့တဲ့ ဝေဒနာလဲ ရှိတယ်၊ ယခုဘဝတွင် ရှေးရှေး နှစ်များ လများ ရက်များက ခံစားခဲ့တဲ့ ဝေဒနာလဲ ရှိတယ်၊ ဒီကနေ့

အတွင်းမှာဘဲ စောစောပိုင်းက ခံစားခဲ့တဲ့ ဝေဒနာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီ အတိတ် ဝေဒနာတွေထဲမှာ ရှေးရှေးဘဝများက ခံစားခဲ့တဲ့ ဝေဒနာတွေကတော့ ကုန်ဆုံး ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့ကြပြီ ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အတ္တစွဲအားကြီးတဲ့ သူတွေရဲ့ အမြင်နဲ့ ဆိုသလိုတော့ မထင်ရှားပေဘူး။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ အဲဒီလိုအတ္တစွဲရှိနေတဲ့သူတွေက ရှေးရှေးဘဝများက ခံစားခဲ့တဲ့ ငါကပင် ယခုဘဝခံစားနေရတယ်လို့ ထင်မြင် စွဲလမ်းနေကြသောကြောင့်ပါဘဲ။ သူတို့အမြင်အားဖြင့်ဆိုသော် ယခုဘဝတွင် စောစောပိုင်းက ခံစားခဲ့တာတွေလဲ ကုန်ဆုံးသွားကြပြီလို့ မထင်ဘူး။ အယင်က ခံစားခဲ့တဲ့ ငါကပင် ယခုခံစားနေတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။

ဝေဒနာကို ကာလသုံးပါးဖြင့်ရှုပုံ

ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း ညောင်း ပူ နာကျင် အခံခက်တဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာပေါ်လာယင် အဲဒီဝေဒနာကို ညောင်းတယ် ပူတယ် နာတယ် စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေ တယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင်း အဲဒီ အခံခက်တာဟာ လျော့လျော့ပြီးတော့ ပျောက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ သမာဓိဉာဏ် အထူးကောင်းနေတဲ့ အခါဆိုသော် တခါမှတ် တခါမှတ် တနာ တနာ ပြတ်ပြတ်ပြီး ကုန်ကုန်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် ခံစားမှု ဝေဒနာဟာ အစဉ်ထာဝရရှိနေတာလဲ မဟုတ်ဘူး။ တစက္ကန့်လောက်တောင် ကြာရုံတည်း နေတာလဲ မဟုတ်ဘူး။ ခဏမစဲကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားတဲ့ သဘောတရားဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ရှေးဘဝများက ဝေဒနာကို မဆိုထားနဲ့ ယခုဘဝတွင်တောင်မှ ရှေးကာလက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ ဝေဒနာတွေဟာ ကုန်ဆုံးသွားခဲ့ကြပြီ မရှိကြတော့ဘူး ဆိုတာကိုလဲ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ ယခုတင်က အနီးကပ်မှာဖြစ်ခဲ့တဲ့ ဝေဒနာလဲ ကုန်ဆုံးသွားခဲ့ပြီ မရှိတော့ ဘူးလို့လဲ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ ယခုလောလောဆယ် ခံစားနေရတဲ့ အကောင်းအဆိုး အလယ်အလတ်ဝေဒနာများဟာလဲ ပေါ်လိုက် ပျောက်လိုက်၊ ပေါ်လိုက်ပျောက်လိုက်နဲ့ ခဏမစဲကုန်ဆုံး ပျောက်ကွယ်သွားတယ် ဆိုတာလဲ တွေ့နေရ ပါတယ်။ ဒါကြောင့် နောင်အခါဖြစ်မည့် ဝေဒနာတွေဟာလဲ ဒီလိုဘဲ သူ့အခိုက်အတန့်တွင်ပင် ကုန်ဆုံး ပျောက်ကွယ် သွားကြမှာချည်း ဘဲလို့ ဒီလိုလဲသဘောပေါက် သိမြင်နိုင်ပါတယ်။ ကဲ ယခု အဲဒီလို သိမြင်သုံးသပ်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) ရှေးဘဝက ခံစားမှု ဝေဒနာသည် ရှေးဘဝတွင်ပင် ကုန်ခဲ့ချုပ်ခဲ့ပြီ။ ယခုဘဝသို့ မရောက်လာ၊ ကုန်ခဲ့ ချုပ်ပျက် ခဲ့သောကြောင့် မမြဲ၊ မမြဲသောကြောင့် နှစ်သက်အားကိုးဘွယ်မဟုတ်၊ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသောကြောင့် ဆင်းရဲသာတည်း။ အခံခက်သော ဒုက္ခဝေဒနာသည်ကား နိပိစက်တတ်သောကြောင့်လဲ ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲသာတည်း။ သာမီအစိုးရသူ၊ နိဝါသီ- အမြဲရှိနေသူ၊ ဝေဒက-ခံစားတတ်သူလို့ ထင်ရတဲ့အတ္တကောင် အနှစ်အသားမရှိသောကြောင့် အနတ္တသဘောတရားမျှသာ တည်း။

(၂) ယခုဘဝက ဝေဒနာဟာလဲ ယခုဘဝတွင်ပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားမည်။ နောက်ဘဝသို့ ရောက်မည် မဟုတ်၊ ကုန်နေဆဲ ချုပ်ပျက်နေဆဲဖြစ်သောကြောင့် မမြဲ၊ မမြဲသောကြောင့် ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲသာတည်း။ အခံခက်သောကြောင့်လဲ ဆင်းရဲသာတည်း။ အစိုးရသူ၊ အမြဲရှိနေသူ၊ ခံစားတတ်သူလို့ ထင်ရတဲ့ အတ္တကောင် အနှစ်အသား မရှိသောကြောင့် အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

(၃) နောက်ဘဝမှာ အသစ်ဖြစ်မည့် ဝေဒနာဟာလဲ ထိုဖြစ်ရာဘဝမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားမည်။ အခြား နောက် တဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ထိုဘဝတွင်ပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားမည် ဖြစ်သောကြောင့် မမြဲ၊ မမြဲသောကြောင့် ဆင်းရဲ သာတည်း။ အတ္တကောင် အနှစ်အသား မရှိသောကြောင့် အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

ဒါကတော့ ဘဝနဲ့ ပိုင်းခြားပြီး အကြမ်းအားဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံဘဲ။ ယခု ရှုမှတ်နေယင်း သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) ခုတင်က ညောင်းတာ ပူတာ နာတာ အခံခက်တာဟာ ယခုနေသာတဲ့အခိုက်သို့ မရောက်၊ ညောင်း ပူ နာကျင် အခံခက်ခိုက်မှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားခဲ့သောကြောင့် မမြဲ၊ မမြဲသောကြောင့်၎င်း အခံရခက်သောကြောင့်၎င်း၊ ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲသာတည်း။ ခုတင်က နေသာတာကောင်းတာလဲ ယခုအခံခက်ခိုက်သို့မရောက်၊ နေသာဆဲကောင်းဆဲမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် မမြဲ၊ မမြဲသောကြောင့် ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲသာတည်း။ အကောင်း အဆိုး ခံစားမှု ဟူသမျှဟာ အတ္တကောင် အနှစ်အသား မရှိသောကြောင့် အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

(၂) ယခု အကောင်းအဆိုးခံစားမှုဟာ မှတ်ခိုက် မှတ်ခိုက်မှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက် ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ အနတ္တသဘောတရားသာတည်း။

(၃) နောင်မှ ဖြစ်ပေါ်မည့် အကောင်း အဆိုး ခံစားမှုများဟာလဲ သူဖြစ်ရာ အခိုက် အတန့်မှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ် ပျောက်သွားကြမည်။ ထို့ကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

ဒါကတော့ ရှုမှတ်နေဆဲမှာ ထင်ပေါ်တဲ့ အတိတ် ပစ္စုပ္ပန် အနာဂတ် ဝေဒနာများကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံ သရုပ်ဖော်တဲ့ အဆိုများပါဘဲ။ ဖြစ်ဆဲဝေဒနာကို လက်ငင်း တွေ့သိပြီးတော့ အတိတ် အနာဂတ် ဝေဒနာများကို အနုမာနဖြင့် သုံးသပ် ဆင်ခြင်ပုံလဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒါကိုလဲ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ယခု ရှုမှတ်နေဆဲမှာပင် ကုန်ကုန် ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတဲ့အကောင်းအဆိုး အလယ်အလတ် ခံစားမှုများလိုပင် ရှေးက ခံစားမှုများလဲ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားခဲ့သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။ နောင်မှ ဖြစ်ပေါ်မည့် ခံစားမှုများလဲ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားမည် ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

မိမိသန္တာန်က ဝေဒနာများ ပျက်ပျက်သွားပုံကို မျက်မှောက်တွေ့သိပြီးတော့ သူတပါးတို့ သန္တာန်က ဝေဒနာများ၊ တလောကလုံးက ဝေဒနာများကို အနုမာနဖြင့် သုံးသပ် ဆင်ခြင်ပုံလဲ ရှိသေးတယ်။ အဲဒါကိုလဲ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ယခု ရှုမှတ်နေဆဲမှာ ကုန်ကုန်ပျက်ပျက်သွားကြတဲ့ ဝေဒနာများလိုပင် သူတပါးသန္တာန်က ဝေဒနာများ၊ တလော ကလုံးက ဝေဒနာများလဲ ခဏမစဲ ကုန်ကုန် ပျက်ပျက်သွားနေကြမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရား မျှသာတည်း။

ဒါလောက်ဆိုယင် ကာလသုံးပါးနဲ့စပ်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ ယခု အတွင်း အပြင် ၂-ရပ်နဲ့ စပ်ပြီး သုံးသပ် ဆင်ခြင်ပုံကို ပြောရမယ်။

အတွင်းအပြင်အားဖြင့် ရှုပုံ

အတွင်းကရုပ်သည် အပြင်ကရုပ်အဖြစ်သို့ မရောက် စသည်ဖြင့် ရှုသကဲ့သို့ ဝေဒနာစသည်မှာလဲ နည်းတူပင် ရှုအပ်ကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ ပြဆိုထားတယ်။ အဲဒီလို ပြဆိုရာတွင် အတွင်းက ဝေဒနာသည် အပြင်သို့မရောက်၊ အပြင်က ဝေဒနာလဲ အတွင်းသို့ မရောက်ပဲ ပျက်သွားတယ်လို့ရှုဆင်ခြင်ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုရှုရာမှာ ကိုယ်ထဲက ဝေဒနာက အပြင်ပ သူတပါး သန္တာန်မရောက်တာ၊ သူတပါး၏ ဝေဒနာက မိမိသန္တာန်မရောက်တာကို ဆိုလိုပါသလား။ အဲဒီလိုဆိုတော့ မိမိ၏ ဝေဒနာက သူတပါးသန္တာန်ရောက်သွားတယ်လို့ ဘယ်သူကမှ မထင်ကြဘူး။ သူတပါးဝေဒနာက မိမိသန္တာန် ရောက်လာတယ် လို့လဲ ဘယ်သူကမှ မထင်ကြဘူး။ ဒါကြောင့်-အဲဒီလိုရှုဆင်ခြင်တဲ့ ပြဆိုတာတော့ မဟုတ်ပါဘူး။ အာရုံအနေအားဖြင့် အတွင်း အပြင် ပြောင်းလဲဖြစ်ပုံကိုသာ ဆိုလိုတယ်လို့ ယူရမယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့--

ပကတိလူတွေမှာ ကိုယ်ထဲက အာရုံကို ကြောင်းပြုပြီး ခံစားမှုဖြစ်နေရာက အပြင်အာရုံကို မှီပြီးခံစားမှုဖြစ်တဲ့အခါ အတွင်းခံစားမှုကဘဲ အပြင်ခံစားမှု ဖြစ်သွားတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အပြင်အာရုံကြံစည်ပြီး အကောင်းအဆိုး ခံစားမှု ဖြစ်နေရာက ကိုယ်ထဲစိတ်ထဲရောက်ပြီး အကောင်းအဆိုး ခံစားမှုဖြစ်တဲ့အခါလဲ အပြင်ခံစားမှုက ကိုယ်ထဲရောက်လာတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ထို့အတူပင် အဝေးအာရုံစိတ်ရောက်ပြီး ခံစားနေရာက အနီးအာရုံမှာ ခံစားမှုဖြစ်တဲ့အခါလဲ အဝေးက အနီး ရောက်လာတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အနီးအာရုံမှ အဝေးအာရုံသို့ ရောက်ပြီး ခံစားတဲ့အခါလဲ အနီးက အဝေးရောက်သွား တယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အဲဒီလို အာရုံအနေဖြင့် အတွင်းအပြင် အဝေးအနီး ပြောင်းရွှေ့ပုံကို ရည်ပြီး ပြဆိုတာပါဘဲ။

ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုနေတဲ့ ယောဂီကတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း ကိုယ်ထဲက အခံ ခက်တဲ့ ဝေဒနာပေါ်လာယင် အဲဒါကို နာတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင်း အပြင်က သူတပါးသန္တာန် စသည်ကို စိတ်ကူးရောက်ပြီး ဝမ်းသာခြင်း စိတ်ပူခြင်းစသည် ဖြစ်ပေါ်လာယင် အဲဒါကို ဝမ်းသာတယ်။ စိတ်ပူတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလိုရှုမှတ်နေယင်း “ကိုယ်ထဲက နာကျင်မှုစတဲ့ ဝေဒနာကအပြင်ရောက်သွားသည်မဟုတ်။ ကိုယ်တွင်းမှာပင် ချုပ်ပျက်သွားတယ်။ အပြင်အာရုံဆီရောက်ပြီး ခံစားမှုက အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတာဘဲ”လို့ သိမြင်သဘောကျသွားပါတယ်။ အပြင် အာရုံကိုရောက်ပြီး ဝမ်းသာမှုစသည် ဖြစ်နေရာက ကိုယ်ထဲမှာနာကျင်မှုစသည်ကို ရှုမှတ်ရတဲ့အခါလဲ အပြင်အာရုံ၌ ဝမ်းသာမှု စသည်က ကိုယ်တွင်းသို့ ရောက်လာသည်မဟုတ်။ ကိုယ်တွင်း၌ နာကျင်မှုစသည်က အသစ်ဖြစ်ပေါ်လာတာဘဲလို့ သိမြင် သဘောကျသွားပါတယ်။ အဲဒီလိုသိမြင်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၄၊ ၅) ကိုယ်တွင်းက ခံစားမှုဝေဒနာဟာ အပြင်သို့မရောက်၊ အပြင်က ခံစားမှုဝေဒနာဟာလဲ ကိုယ်တွင်းသို့မရောက်၊ ထိုထိုအာရုံ ထိုထိုဖြစ်ခိုက်မှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

အကြမ်းအနှုအားဖြင့်ရှုပုံ

ပကတိလူတွေမှာ ကြမ်းတမ်းတဲ့နာကျင်မှု စသည်ဖြစ်နေရာမှ သိမ်မွေ့သွားတဲ့အခါ ကြမ်းတဲ့ဝေဒနာက နူးညံ့သွားတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ သိမ်မွေ့တဲ့နာကျင်မှုစသည်က အကြီးအကျယ် နာကျင်လာတဲ့အခါ စသည်မှာလဲ ဝေဒနာနက ဝေဒနာကြမ်းဖြစ်လာတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ယောဂီကတော့ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း နာကျင်မှုစသည်ဝေဒနာဟာ တပိုင်းစီ တပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ်ကုန်ကုန်သွားတာကို တွေ့နေရတဲ့အတွက် ဝေဒနာအကြမ်းက အနုဖြစ်လာသည် မဟုတ်။ အနုကလဲ အကြမ်းဖြစ်လာသည် မဟုတ်။ အဟောင်းအဟောင်းဝေဒနာ ပျက်ပျက်သွားတယ်။ အသစ်အသစ် ဝေဒနာဖြစ်ဖြစ်လာတယ်။ မမြဲတဲ့ သဘောတရားမျှဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင် ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိမြင်နေပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို ဆိုကြရမယ်။

(၆၊ ၇) ကြမ်းတမ်းတဲ့ နာကျင်မှုစသည်က နူးညံ့တဲ့နာကျင်မှုစသည်မဖြစ်။ နူးညံ့တဲ့နာကျင်မှုစသည်ကလဲ ကြမ်းတမ်းတဲ့ နာကျင်မှုစသည်မဖြစ်။ ထိုထိုဖြစ်ခိုက်မှာပင် ကုန်ကုန်ပျက်ပျက် သွားသောကြောင့် ခံစားမှုဝေဒနာဟာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

အယုတ်အမြတ်အားဖြင့် ရှုပုံ

ကိုယ်ထဲမှာ နာကျင်ခံခက်တဲ့ ဝေဒနာက အယုတ်အညံ့ဘဲ၊ တွေ့ထိရလို့ကောင်းတာက ဝေဒနာအကောင်း အမြတ်ပဲ။ ထို့အတူပင် စိတ်ထဲမှာ နှလုံးမသာတာ စိတ်ညစ်တာ စိတ်ပျက်တာ ဝမ်းနည်းတာက အယုတ်အညံ့ဝေဒနာဘဲ။ ရွှင်လန်း ဝမ်းသာတာက အကောင်းအမြတ် ဝေဒနာဘဲ။ တနည်းအားဖြင့် စိတ်ဆိုး စိတ်ပျက်ပြီး နှလုံးမသာတာက အယုတ်အညံ့ဘဲ။ ဝမ်းသာတာက အယုတ်အညံ့ဘဲ။ ဘုရားစသည်ကို အာရုံပြုပြီး ဝမ်းသာတာက အကောင်းအမြတ်ပဲ။ အဲဒီ အယုတ်အမြတ် ခံစားမှုဝေဒနာများပြောင်းလဲပြီး ဖြစ်ပေါ်ရာမှာ ပကတိလူတွေက ဝေဒနာ အညံ့ကပင် အကောင်းဖြစ်လာတယ်။ အကောင်းကပင် အညံ့ဖြစ်လာတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ယောဂီကတော့ ရှုမှတ်နေဆဲမှာပင် ကုန်ကုန်ပျက်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတဲ့ အတွက် ဝေဒနာအညံ့က အကောင်းဖြစ်လာသည် မဟုတ်။ အကောင်းကလဲ အညံ့ဖြစ်လာသည်မဟုတ်။ ထိုထို ခဏမှာပင် ကုန်ပျက်သွားသောကြောင့် မမြဲဘူးစသည်ဖြင့် သိမြင်သဘောကျသွားပါတယ်။ အဲဒီလိုသိမြင်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၈၊ ၉) နာကျင်မှုစသည် ဝေဒနာအညံ့က ဝမ်းသာမှုစသည် ဝေဒနာကောင်း ဖြစ်လာသည်မဟုတ်။ ဝေဒနာကောင်းကလဲ ဝေဒနာအညံ့ ဖြစ်လာသည်မဟုတ်။ ထိုထိုဖြစ်ခိုက်မှာပင် ကုန်ပျက်ကုန်ပျက် သွားသောကြောင့် ဝေဒနာဟာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

အဝေး အနီးအားဖြင့် ရှုပုံ

အဝေးအနီး ဝေဒနာအကြောင်းကိုတော့ ရှေ့နားက ပြောခဲ့ပါပြီ။ ယခုယောဂီ၏ သိမြင်ပြီးသုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁၀၊ ၁၁) အဝေးအာရုံကို ခံစားမှုက အနီးအာရုံခံစားမှုသို့မရောက်။ အနီးကလဲ အဝေးသို့မရောက်။ ထိုထိုခံစားခိုက် ခဏမှာပင် ကုန်ကုန်ပျက်ပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

ဝေဒနာကို (၁၁) ပါးအပြားအားဖြင့် ခွဲခြားဝေဘန် ရှုပုံကတော့ စုံသွားပါပြီ။ ယခုသညာရှုပုံကို ဖွင့်ပြဟောကြားရမယ်။ မြတ်စွာဘုရားဟောတော်မူပုံ ပါဠိကတော့--

(၃) သညာကို (၁၁) ပါးအပြားဖြင့် ဝေဘန်၍ရှုပုံ

ယာ ကာစိ သညာ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်နာ။ပ။ သန္တိကေ
ဝါ။ သဗ္ဗာ သညာ နေတံ မမ။ပ။ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်နာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ ယာကာစိ သညာ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော သညာသည်။ အတ္ထိ-ရှိ၏။ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ-ကိုယ်တွင်းသညာဖြစ်စေ၊ (ပါဠိ၌ ပေယျာလဖြင့်မြုပ်ပြထားသည်။ ဝေဒနာပါဠိနှင့် နည်းတူပင် ဖြစ်သည်။) ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ-ကိုယ်ပသညာဖြစ်စေ၊ ဩဠာရိကာ ဝါ-သညာကြမ်းဖြစ်စေ၊ သုခုမာ ဝါ-သညာနုဖြစ်စေ၊ ဟီနာ ဝါ-

သညာညံ့ဖြစ်စေ၊ ပဏီတာ ဝါ-သညာကောင်းဖြစ်စေ၊ ခူရေ ဝါ-အဝေးက သညာဖြစ်စေ၊ သန္တိကေ ဝါ-အနီးက သညာဖြစ်စေ၊ ယာ-အကြင်သညာသည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ သဗ္ဗာ သာ သညာ-ထိုအလုံးစုံသော သညာကို၊ နေတံ မမ-ဤအရာသည် ငါ့ဥစ္စာ မဟုတ်၊ န ဧသော အဟံ အသွ်-ဤအရာသည် ငါမဟုတ်၊ န မေ ဧသော အတ္တာတိ-ဤအရာသည် ငါ့အတ္တ မဟုတ်ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဧတံ-မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်သော ဤသဘောကို၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သမ္ပပညာယ -မှန်စွာသိသော ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့်၊ ဒဗ္ဗဗ္ဗိ-ရှုမြင်အပ်၏။ ဝါ-ရှုမြင်နိုင်အောင် အားထုတ်ရမည်တုံ။

ဒီပါဠိအနက်ကို မြန်မာသက်သက် အတိုချုပ်ပြန်ယင် ဒီလိုရပါတယ်။

မြန်မာပြန် အတိုချုပ်

အတိတ်ဖြစ်စေ၊ အနာဂတ်ဖြစ်စေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တွင်းကဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပကဖြစ်စေ၊ အကြမ်းဖြစ်စေ၊ အနုဖြစ်စေ၊ အယုတ်အညံ့ဖြစ်စေ၊ အကောင်း အမြတ်ဖြစ်စေ၊ အဝေးဖြစ်စေ၊ အနီးဖြစ်စေ၊ သညာဟူသမျှကို “ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ့အတ္တမဟုတ်”ဟု ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိအောင် ရှုရ အားထုတ်ရမည်တုံ။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

အတိတ်ဖြစ်စေ။ပ။ အမှန်အတိုင်းသိမြင်အောင် ရှုရ အားထုတ်ရမည်။

အဲဒါဟာ မှတ်သားမှုသညာကို အတိတ်စသည် (၁၁) ပါးသောအပြားတို့ဖြင့် ခွဲခြမ်းဝေခွဲပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုရန်ညွှန်ပြတော်မူတဲ့ ဒေသနာတော်ပါဘဲ။ အဲဒီမှာ အတိတ်သညာဆိုတာ ရှေးဘဝများက မှတ်သားခဲ့တဲ့ သညာလဲ ရှိတယ်။ ယခုဘဝတွင် ရှေးရှေးကာလများက မှတ်သားခဲ့တဲ့သညာလဲရှိတယ်။ မကြာမီကမှ မှတ်သားခဲ့တဲ့ သညာလဲ ရှိတယ်။ အဲဒီ အတိတ်သညာတွေထဲမှာ ရှေးဘဝများက သညာတွေ ကုန်ဆုံးပျောက်ကွယ်သွားကြလို့ ယခုမရှိတော့တဲ့ အကြောင်းကတော့ ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အတ္တစွဲအားကြီးတဲ့ သူမှာတော့ ရှေးဘဝများက မှတ်သားခဲ့တာလဲ ငါဘဲ။ ယခု မှတ်သားနေတာလဲ ငါဘဲ။ မှတ်သားတာဟူသမျှဟာ ငါတယောက်တည်းဘဲလို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေတဲ့အတွက် သူ့မှာ တော့ မထင်ရှားပဲ ရှိပေလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို အတ္တစွဲအားကြီးတဲ့ သူတွေကတော့ ယခုဘဝတွင် ငယ်စဉ်က မှတ်သားခဲ့တာတွေ မကြာမီက မှတ်သားခဲ့တာတွေကိုလဲ ငါဘဲလို့ ထင်နေကြတယ်။ ငါတယောက်တည်းကပင် မှတ်သားလာခဲ့တယ်လို့ ထင်နေကြ တယ်။

ထိုသို့ဆဲ ကြံသိဆဲ ကြားဆဲ မြင်ဆဲ စသည်၌ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ နားထောင်ပြီး မှတ်သားတာကိုလဲ ကြားတယ် ကြားတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ကြည့်ရှုပြီး မှတ်သားမိတာကိုလဲ မြင်တယ် မြင်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ စိတ်ကူးပြီး မှတ်သားတာကိုလဲ စိတ်ကူးတယ် ကြံတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ပြီး ချက်ခြင်းပင် ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် မှတ်သားမှုသညာဟာ အစဉ်ထာဝရ တည်နေတာလဲ မဟုတ်ဘူး။ တစက္ကန့်လောက်တောင် ကြာရှည် တည်နေတာလဲ မဟုတ်ဘူး။ ခဏမစဲချုပ်ပျက်သွားတဲ့ သဘောတရားဘဲလို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိရတယ်။ ဒါကြောင့် ရှေးဘဝ များက မှတ်သားခဲ့တဲ့သညာကို မဆိုထားနဲ့ ယခုဘဝတွင်တောင်မှ “ရှေးကာလများက မှတ်သားခဲ့တဲ့ သညာတွေဟာ ကုန်ဆုံး သွားခဲ့ကြပြီ မရှိကြတော့ဘူး”ဆိုတာကိုလဲ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ ယခုတင်က အနီးကပ်မှာ ဖြစ်ခဲ့တဲ့ မှတ်သားမှု သညာတောင် ကုန်ဆုံးသွားခဲ့ပြီ မရှိတော့ဘူးလို့လဲ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ ယခု လောလောဆယ်မှာ မြင်လိုက် ကြားလိုက် ထိုသို့လိုက် စသည်ဖြင့် မှတ်သားတဲ့ သညာများလဲပေါ်လိုက် ပျောက်လိုက်၊ ပေါ်လိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတယ် ဆိုတာ ကိုလဲ တွေ့နေရပါတယ်။ ဒါကြောင့် နောင်အခါ ဖြစ်မည့်မှတ်သားမှုသညာတွေလဲ နည်းတူပင် သူ့အခိုက်အတန့်မှာပဲ ကုန်ဆုံး ပျောက်ကွယ်သွားကြမှာချည်းဘဲလို့ ဒီလိုလဲ သဘောပေါက် သိမြင်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) ရှေးဘဝက မှတ်သားမှုသညာသည် ရှေးဘဝတွင်ပင် ကုန်ခဲ့ချုပ်ခဲ့ပြီ။ ယခုဘဝသို့ မရောက်လာ၊ ကုန်ခဲ့ ချုပ်ပျက်ခဲ့သောကြောင့် မမြဲ၊ မမြဲသောကြောင့် ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲသာတည်း။ အစိုးရသူ၊ အမြဲရှိနေသူ၊ မှတ်သားတတ်သူလို့ ထင်ရတဲ့ အတ္တကောင် အနှစ်အသားမရှိသောကြောင့် အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

(၂) ယခုဘဝက မှတ်သားမှုသညာဟာလဲ ယခုဘဝတွင်ပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားမည်။ နောက်ဘဝသို့ ရောက်မည် မဟုတ်။ ကုန်နေဆဲ ချုပ်ပျက်နေဆဲဖြစ်သောကြောင့် မမြဲ၊ မမြဲသောကြောင့် ကြောက်ဖွယ်ဆင်းရဲသာတည်း။ အတ္တကောင် အနှစ်အသား မရှိသောကြောင့် အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

(၃) နောက်ဘဝမှာ အသစ်ဖြစ်မည့် သညာဟာလဲ ထိုဖြစ်ရာဘဝမှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားမည်။ အခြား နောက်ဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

ဒါကတော့ သညာကို ဘဝနဲ့ပိုင်းခြားပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံဘဲ။ ယခု ရှုမှတ်နေယင်း သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆို ကြရမယ်။

(၁) ခုတင်က အဆင်း အသံ စသည်ကို မှတ်သားတာဟာ ယခု ရှုမှတ်ဆဲသို့မရောက်၊ မှတ်သားဆဲမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျောက်သွားသောကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

(၂) ယခု လောလောဆယ် ရှုသိလျက် မှတ်သားမှုဟာလဲ မှတ်သားဆဲမှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျောက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

(၃) နောင်မှ ဖြစ်ပေါ်မည့် မှတ်သားမှုသညာဟာလဲ သူဖြစ်ခိုက်မှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျောက်သွားမည်ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

ရှုမှတ်ဆဲမှာ တွေ့သိရတဲ့ မှတ်သားမှုများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြီး အတိတ် အနာဂတ် တလောကလုံးက သညာများကို အနုမာနဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကိုလဲ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ယခု ရှုမှတ်နေဆဲမှာပင် ကုန်ကုန်ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတဲ့သညာများလိုပင် ရှေးက မှတ်သားခဲ့တဲ့ သညာများလဲ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားခဲ့သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။ နောင်အခါမှဖြစ်မည့် မှတ်သားမှု သညာများလဲ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားကြမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။ မိမိသန္တာန် သူတပါးသန္တာန် တလောကလုံးက သညာတွေလဲ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက် သွားနေကြသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

ဒီမှတ်သားမှုသညာ မမြဲပုံကတော့ အထူးကျက်မှတ် ထားတာများပင် မေ့ပျောက်နေတာနှင့် ထောက်ဆကြည့်ယင် အင်မတန် ထင်ရှားပါတယ်။ ယခု အတွင်းအပြင် ၂-ရပ်နဲ့စပ်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၄၊ ၅) ကိုယ်ထဲ၌ မှတ်သားမှုသညာသည် အပြင်အာရုံ မှတ်သားခိုက်သို့ မရောက်၊ အပြင်အာရုံ မှတ်သားမှုကလဲ ကိုယ်ထဲ မှတ်သားခိုက်သို့ မရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘော တရားမျှသာတည်း။

လိုချင်မက်မောပြီး မှတ်သားတဲ့သညာ၊ စိတ်ဆိုးပြစ်မှားပြီး မှတ်သားတဲ့သညာ၊ ဘဝင်မြင့်ပြီး မှတ်သားတဲ့သညာ၊ အယူမှားပြီး မှတ်သားတဲ့သညာ၊ ယုံမှားပြီး မှတ်သားတဲ့သညာ-ဒီလို အကုသိုလ်သညာတွေက အကြမ်းစားတွေဘဲ။ ကြည့်ညို ဘွယ် ဘုရားဂုဏ်စသည်ကို မှတ်သားတဲ့သညာ၊ တရားနာပြီး မှတ်သားတဲ့သညာ၊ ဆရာမိဘတို့၏ ကောင်းမြတ်တဲ့ အဆုံးအမ ကို မှတ်သားတဲ့သညာ-ဒီလိုသညာတွေက သိမ်မွေ့တဲ့သညာတွေဘဲ။ အဲဒီသိမ်မွေ့တဲ့ သညာတွေက အကောင်းအမြတ် သညာတွေဘဲ။ သညာကြမ်းတွေက အယုတ်အညံ့သညာတွေဘဲ။ တနည်းအားဖြင့် ထင်ရှားကြမ်းတမ်းတဲ့ အာရုံတွေကို မှတ်သားတာက သညာကြမ်းတွေဘဲ။ သိမ်မွေ့ နူးညံ့တဲ့ အာရုံတွေကို မှတ်သားတာက သညာအနုတွေဘဲ။ အဲဒီ သညာအကြမ်း အနုတွေ သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၆၊ ၇) ကြမ်းတဲ့သညာသည် နုတဲ့သညာဖြစ်ခိုက်သို့ မရောက်၊ နုတဲ့သညာကလဲ ကြမ်းတဲ့သညာ ဖြစ်ခိုက်သို့ မရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

သညာအယုတ်အမြတ် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကိုလဲ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၈၊ ၉) ယုတ်ညံ့တဲ့သညာသည် ကောင်းမြတ်တဲ့သညာ ဖြစ်ခိုက်သို့မရောက်၊ ကောင်းမြတ်တဲ့ သညာကလဲ ယုတ်ညံ့တဲ့ သညာ ဖြစ်ခိုက်သို့မရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘော တရားမျှသာတည်း။

ဒါကြောင့် “သွားချင်တယ်၊ ရပ်ချင်တယ်၊ ပြောဆိုချင်တယ်” စသည်ဖြင့် ရှေးဘဝက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ သင်္ခါရတွေဟာ ယခု ဘဝသို့ ရောက်လာပါ့မလား၊ ရှေးဘဝတွင်ပဲ ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်ခဲ့ပြီ မဟုတ်လား၊ ရှေးဘဝက ပြုချင် ပြောချင်တာ ကြံတာ တွေဟာ ရှေးဘဝတွင်ပဲ ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်ခဲ့ကြောင်း ထင်ရှားနေပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ “အမူအရာ ဟူသမျှကို ပြုလုပ်နေတာဟာ ငါဘဲ၊ ငါကဘဲ ပြုလုပ်နေတယ်” လို့ အတ္တစွဲရှိနေတဲ့ သူတွေမှာတော့ “ရှေးဘဝက ပြုတာလဲ ငါဘဲ၊ ယခုပြုနေတာလဲ ငါဘဲ” လို့ တယောက်တည်းအနေဖြင့် စွဲလမ်းနေတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို အတ္တစွဲသန်နေတဲ့ သူတွေမှာတော့ ပြုလုပ်တတ်တဲ့ ငါဟာ အမြဲတည်နေတယ်လို့ ထင်နေတာဘဲ။

မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ဖောင်းတယ်-ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း တနေရာရာက ယားလာယင် ယားတယ်-ယားတယ်လို့ ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင်း အယားဖျောက်ချင်တဲ့စိတ်က ဖြစ်လာတယ်။ အဲဒါကိုလဲ ဖျောက်ချင်တယ်၊ ဖျောက်ချင်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီတော့ဖျောက်ချင် ပြုပြင်ချင်တဲ့ သင်္ခါရဟာ ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ညောင်းတဲ့အခါ ညောင်းတယ်၊ ညောင်းတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရာမှာလဲ ကွေးချင် ဆန့်ချင် ပြုပြင်ချင်တာ ပေါ်လာယင် အဲဒါကိုလဲ ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလိုရှုမှတ်နေယင် ကွေးချင် ဆန့်ချင် ပြုပြင်ချင်တဲ့ သင်္ခါရတွေဟာ မှတ်လိုက် ပျောက်လိုက်၊ မှတ်လိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ ပျောက်ပျောက် သွားကြတာဘဲ။ အဲဒီလိုပျောက်ပျောက် သွားကြတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်။ ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် ပြုချင်တာ ပြောချင်တာ ကြံစည်တာ အစရှိတဲ့ သင်္ခါရတွေ ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက် သွားကြတာကို တွေ့သိနေရတယ်။

သင်္ခါရတို့ကို ကာလသုံးပါးဖြင့် ရှုပုံ

ဒါကြောင့် ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ ရှေးဘဝသင်္ခါရတွေကို မဆိုထားဘိ ယခုလောလောဆယ် သင်္ခါရတွေတောင် ခဏမစဲ ချုပ်ပျက်နေတာကို တွေ့သိနေရတဲ့အတွက် ရှေးက သင်္ခါရတွေဟာ ယခုအခိုက်သို့ မရောက်လာ၊ ယခုသင်္ခါရတွေလဲ နောင်အခါသို့ မရောက်၊ နောင်မှဖြစ်မည့်သင်္ခါရတွေလဲ ထို့ထက် နောက်ကျတဲ့ခဏသို့ မရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျောက်သွားကြသောကြောင့် မမြဲဘူး၊ ဆင်းရဲချည်းဘဲ၊ အနတ္တသဘောတရားမျှဘဲ ဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) ရှေးဘဝက ပြုလိုမှု သင်္ခါရတွေဟာ ရှေးဘဝတွင် ကုန်ခဲ့ ချုပ်ခဲ့ပြီ၊ ယခုဘဝသို့ မရောက်လာ၊ ထို့ကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

(၂) ယခုဘဝ၌ ပြုလိုမှု သင်္ခါရတွေလဲ နောက်ဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ယခုဘဝတွင်ပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက် နေသောကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

(၃) နောင်ဘဝ၌ ဖြစ်မည့်ပြုလိုမှု သင်္ခါရတွေဟာလဲ အခြားနောက်ဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ထိုဖြစ်ဆဲ ဘဝ မှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက် သွားကြမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

ဒါက သွားချင်တယ်၊ ပြုချင်တယ်၊ ပြောချင်တယ်စသည်ဖြင့် သိရတဲ့သင်္ခါရတွေကို ဘဝနဲ့ ပိုင်းခြားပြီး သုံးသပ် ဆင်ခြင်ပုံဘဲ။ ရှုမှတ်ဆဲမှာ ထင်ရှားတဲ့ သင်္ခါရတွေသုံးသပ်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) ခုတင်က ညာလှမ်းချင်တာဟာ ယခု ဗယ်လှမ်းချင်ခိုက်သို့မရောက်၊ ခုတင်က ဗယ်လှမ်းချင်တာလဲ ယခု ညာလှမ်းချင်ခိုက်သို့ မရောက်၊ ထိုထို ခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက် ခဲ့သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှ သာတည်း။ ထို့အတူပင် ရှေးက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ သင်္ခါရ ဟူသမျှတွေဟာလဲ ယခု ခဏသို့ မရောက်၊ ထိုထို ခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်ခဲ့သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

(၂) ယခု လောလောဆယ်၌ ဖြစ်ဆဲ ပြုလိုမှု သင်္ခါရများနှင့် မှတ်သိမှု၌ ပါဝင်သော သင်္ခါရများဟာလဲ နောက် ခဏများသို့ မရောက်၊ ယခုဖြစ်ဆဲခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်ဆဲ ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှ သာတည်း။

(၃) နောက် ခဏများမှာမှ ဖြစ်မည့် ပြုလိုမှုများနှင့် ရှုမှတ်မှုသင်္ခါရများဟာလဲ ထို့ထက်နောက်ကျတဲ့ ခဏသို့ မရောက်ပဲ ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားကြမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

ရှုမှတ်ဆဲမှာ မှတ်သိရသော သင်္ခါရများနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပြီး အတိတ် အနာဂတ် တလောကလုံးက သင်္ခါရများကို အနုမာနဖြင့် သုံးသပ်ပုံကိုလဲ လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ယခု ရှုမှတ်နေဆဲမှာ ကုန်ကုန်ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတဲ့ ပြုလိုမှု ရှုသိမှု သင်္ခါရများလိုပင် ရှေးက ပြုလိုမှု သင်္ခါရများ လဲ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားခဲ့သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။ နောင်အခါမှ ဖြစ်မည့် ပြုလိုမှု စသော သင်္ခါရများဟာလဲ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားကြမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။ မိမိသန္တာန် သူတပါးသန္တာန် တလောကလုံးက သင်္ခါရဟူသမျှတွေဟာလဲ ယခု ရှုသိရတဲ့ သင်္ခါရတွေလိုပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက် သွားကြသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

အတွင်းအပြင် စသည်ဖြင့် ရှုပုံ

အတွင်းအပြင် သင်္ခါရတွေကို ခွဲခြားပုံကတော့ ဝေဒနာ သညာတို့အရာ၌ ခွဲခြား ပြခဲ့သလိုပါဘဲ။ ကိုယ်တွင်းတရားကို အကြောင်းပြုပြီး ကြံစည်တဲ့ သင်္ခါရက အတွင်းသင်္ခါရဘဲ။ အပြင်က တရားကို အာရုံပြုပြီး ကြံစည်တဲ့ သင်္ခါရက အပြင်သင်္ခါရ ဘဲ။ အပြင်က တရားကို အာရုံပြုပြီး ကြံတယ်ဆိုတာက အပြင်က သက်ရှိ သက်မဲ့များကို ရအောင်၊ သို့မဟုတ် ပျက်စီးအောင် ပြုတို့ စသည်ဖြင့် ကြံစည်တာတွေပါဘဲ။ အဲဒီ အတွင်းအပြင် သင်္ခါရတွေနဲ့စပ်ပြီး သုံးသပ်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၄၊ ၅) ကိုယ်ထဲတွင် ပြုတို့ကြံစည်တဲ့ သင်္ခါရတွေဟာ အပြင်ကို ကြံစည်တဲ့ သင်္ခါရများ ဖြစ်ခိုက်သို့ မရောက်ပဲ ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားကြသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။ အပြင်ကို ကြံစည်တဲ့ သင်္ခါရတွေဟာ လဲ ကိုယ်ထဲ ကြံစည်ခိုက်သို့ မရောက်ပဲ ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားကြသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာ တည်း။

ကြမ်းကြမ်းတမ်းတမ်း ပြုလုပ်ရန် ကြံစည်တာတွေက အကြမ်းစားသင်္ခါရတွေဘဲ။ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ပြုလုပ်ရန် ကြံစည် တာက အနုစားသင်္ခါရတွေဘဲ။ အဲဒါတွေနဲ့ စပ်ပြီး သုံးသပ်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၆၊ ၇) ကြံစည်မှု သင်္ခါရ အကြမ်းတွေက ကြံစည်မှု သင်္ခါရ အနုမဖြစ်၊ အနုကလဲ အကြမ်းမဖြစ်၊ ထိုထို ခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက် သွားကြသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

အယုတ်အမြတ် စသည်ဖြင့် ရှုပုံ

မကောင်းမှုကို ကြံစည်ပြုလုပ်တဲ့သင်္ခါရတွေက အယုတ်အညံ့တွေဘဲ။ ကုသိုလ်အမှု ကြံစည်ပြုလုပ်တဲ့ သင်္ခါရတွေက အကောင်း အမြတ်တွေဘဲ။ ကုသိုလ်ထဲမှာလဲ ဒါနကုသိုလ်ထက် သီလကုသိုလ်က မြတ်တယ်၊ သီလထက် ဘာဝနာကုသိုလ်က မြတ်တယ်၊ ဘာဝနာထဲမှာလဲ သမထထက် ဝိပဿနာ ကုသိုလ်က မြတ်တယ်။ အဲဒီ အယုတ်အမြတ် သင်္ခါရတွေနဲ့ စပ်ပြီး သုံးသပ်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၈၊ ၉) ယုတ်ညံ့တဲ့ အကုသိုလ်သင်္ခါရတွေဟာ ကောင်းမြတ်တဲ့ကုသိုလ် သင်္ခါရတွေ ဖြစ်ခိုက်သို့မရောက်၊ အကောင်း အမြတ် ကုသိုလ် သင်္ခါရတွေကလဲ အယုတ်အညံ့ အကုသိုလ် သင်္ခါရတွေ ဖြစ်ခိုက်သို့ မရောက်၊ ထိုထို ခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားကြသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။ ဒါနကုသိုလ်သင်္ခါရသည် သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ် ဖြစ်ခိုက်သို့ မရောက်၊ သီလကုသိုလ် ဘာဝနာကုသိုလ်တို့ကလဲ ဒါနကုသိုလ် စေတနာဖြစ်ဆဲသို့ မရောက်၊ သီလကုသိုလ် စေတနာ သင်္ခါရသည် ဘာဝနာကုသိုလ် သင်္ခါရဖြစ်ဆဲသို့ မရောက်၊ ဘာဝနာကုသိုလ် စေတနာကလဲ သီလ ကုသိုလ် စေတနာ ဖြစ်ဆဲသို့ မရောက်၊ သမထ ဘာဝနာ ကုသိုလ် စေတနာသည် ဝိပဿနာ ရှုမှု ကုသိုလ် စေတနာ ဖြစ်ဆဲသို့ မရောက်၊ ဝိပဿနာကုသိုလ် စေတနာကလဲ သမထ ဘာဝနာ ဖြစ်ဆဲသို့ မရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားကြ သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

ဒီ အကုသိုလ်နဲ့ ကုသိုလ် သင်္ခါရတွေကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကတော့ အလွန်သိမ်မွေ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မပြတ်ရှုမှတ် နေတဲ့ ယောဂီမှာတော့ ထိုထို သင်္ခါရတွေ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ကုန်ပျက်ပျက်သွားတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိနိုင်ပါ တယ်။ ဥပမာ-ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း လိုချင် နှစ်သက်တဲ့ ကြံစည်မှု ဖြစ်လာယင် အဲဒါကို လိုချင်တယ် နှစ်သက်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်လိုက်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်တော့ လိုချင်နှစ်သက်တဲ့ အကြံက ရှုမှတ်တဲ့ ကုသိုလ်ဖြစ်ခိုက်သို့ မရောက်ခင် ကုန်ဆုံးသွားတာကို ဘင်္ဂဉာဏ်ရောက်နေတဲ့ ယောဂီက ပိုင်းခြား သိရပါတယ်။ ပေးလှူမှု စာကို အာရုံပြုပြီး ဝမ်းမြောက်တဲ့အခါ ဝမ်းမြောက်တယ်၊ ဝမ်းမြောက်တယ်လို့ ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်တဲ့အခါ စာဂါ နုဿတိ သမထကုသိုလ် သင်္ခါရဟာ ရှုမှတ်ခိုက်သို့ မရောက်ပဲ ကုန်ပျက်သွားတာကို ဘင်္ဂဉာဏ် ရောက်နေတဲ့ ယောဂီက ပိုင်းခြား သိရပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း အလွတ် စိတ်ကူးဖြစ်လာတဲ့အခါ အဲဒီ စိတ်ကူးကို ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်တော့ ဖောင်းတယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်မှု သင်္ခါရဟာ အလွတ်စိတ်ကူး ဖြစ်ခိုက်သို့ မရောက်ပဲ ကုန်ပြတ်သွားတယ်။ အလွတ်စိတ်ကူး သင်္ခါရဟာလဲ စိတ်ကူးတယ်လို့ ရှုမှတ်ခိုက်သို့ မရောက်ပဲ

ကုန်ပြတ်သွားတယ်။ အဲဒီလို တခုတခုသော သင်္ခါရက အခြား သင်္ခါရ တခု တခုဖြစ်ခိုက်သို့ မရောက်ပဲ ကုန်ဆုံး ကုန်ဆုံး သွားပုံကို ယောဂီက ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို မသိသေးယင်တော့ အဲဒီ ဝိပဿနာဉာဏ်မျိုးကို မရသေးဘူးလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ယခု အဝေးအနီး သင်္ခါရတွေနဲ့ စပ်ပြီး သုံးသပ်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁၀၊ ၁၁) အဝေးအာရုံကို ကြံစည်ပြီးဖြစ်တဲ့ သင်္ခါရဟာ အနီးအာရုံ ကြံစည်ခိုက်သို့ မရောက်၊ အနီးကြံတဲ့ သင်္ခါရ ကလဲ အဝေးအာရုံကြံခိုက်သို့ မရောက်၊ ထိုထို ခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက် သွားကြသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

သင်္ခါရတွေကို (၁၁)ပါး အပြားအားဖြင့် ခွဲခြမ်းဝေခွဲ ဂ္ဂုပကတော့ စုံသွားပါပြီ။ ယခု စိတ် ဝိညာဏ် ဂ္ဂုပကို ဖွင့်ပြ ဟောကြားရမည်။ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူပုံ ပါဠိကတော့--

(၅) စိတ်ဝိညာဏ်ကို (၁၁) ပါး အပြားအားဖြင့် ဝေခွဲ၍ ဂ္ဂုပ

ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန် အဇ္ဈတ္တံ
ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သြဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟိနံ ဝါ ပဏီတံ
ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ နေတံ မမ၊
နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာတိ ဧဝ မေတံ
ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သော၊ ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ-အမှတ်မရှိ အလုံးစုံသော စိတ်ဝိညာဏ်သည်၊ အတ္တိ-ရှိ၏။ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ-ကိုယ်တွင်းစိတ် ဖြစ်စေ၊ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ-ကိုယ်ပစိတ် ဖြစ်စေ၊ သြဠာရိကံ ဝါ- စိတ်ကြမ်းဖြစ်စေ၊ သုခုမံ ဝါ-စိတ်နုဖြစ်စေ၊ ဟိနံ ဝါ-စိတ်ညံ့ဖြစ်စေ၊ ပဏီတံ ဝါ-စိတ်ကောင်း ဖြစ်စေ၊ ဒူရေ ဝါ-အဝေးက စိတ်ဖြစ်စေ၊ သန္တိကေ ဝါ-အနီးက စိတ်ဖြစ်စေ၊ ယံ- အကြင် စိတ်ဝိညာဏ်သည်၊ အတ္တိ-ရှိ၏။ သဗ္ဗံ တံ ဝိညာဏံ-ထို အလုံးစုံသော စိတ်ဝိညာဏ်ကို၊ နေတံ မမ-ဤ အရာသည် ငါ့ဥစ္စာ မဟုတ်၊ န ဧသော အဟံ အသ္မိ-ဤ အရာသည် ငါ မဟုတ်၊ န မေ ဧသော အတ္တာတိ-ဤအရာသည် ငါ့အတ္တ မဟုတ်ဟူ၍၊ ဧဝ-ဤသို့၊ ဧတံ-မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန် တတ်သော ဤ သဘောကို၊ ယထာဘူတံ-ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ၊ သမ္မပ္ပညာယ-မှန်စွာသိသော ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ရှုမြင်အပ်၏။ ဝါ-ရှုမြင်နိုင်အောင် အားထုတ်ရမည် တဲ့။

ဒီပါဠိအနက်ကို မြန်မာသက်သက် အတိုချုပ်ပြန်ယင် ဒီလိုရပါတယ်။

မြန်မာပြန် အတိုချုပ်

အတိတ် ဖြစ်စေ၊ အနာဂတ် ဖြစ်စေ၊ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်စေ၊
ကိုယ်တွင်းက ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပက ဖြစ်စေ၊ အကြမ်း ဖြစ်စေ၊ အနု
ဖြစ်စေ၊ အယုတ် အညံ့ ဖြစ်စေ၊ အကောင်း အမြတ် ဖြစ်စေ၊ အဝေး
ဖြစ်စေ၊ အနီး ဖြစ်စေ၊ စိတ်ဝိညာဏ်ဟူသမျှကို “ငါ့ဟာ မဟုတ်၊ ငါ
မဟုတ်၊ ငါ့ အတ္တမဟုတ်”ဟု ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်တိုင်း
သိမြင်အောင် ရှုရ အားထုတ်ရမည် တဲ့။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

အတိတ် ဖြစ်စေ။ပ။ အမှန်အတိုင်း သိမြင်အောင် ရှုရ
အားထုတ်ရမည်။

အဲဒါဟာ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ခေါ်တဲ့ စိတ်ကို အတိတ် စသည် (၁၁) ပါးသော အပြားတို့ဖြင့် ခွဲခြမ်းဝေခွဲပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုရန် ညွှန်ပြတော်မူတဲ့ ဒေသနာတော်ပါဘဲ။ ဒီနေရာမှာ အနိစ္စဟု ရှုပုံနှင့် “(နေသောဟမသ္မိ) ဤ အရာသည် ငါ မဟုတ်”ဟု ရှုပုံ တူညီကြောင်း၊ ဒုက္ခဟု ရှုပုံနှင့် “(နေတံ မမ) ဤ အရာသည် ငါ့ဟာ မဟုတ်”ဟု ရှုပုံ တူညီကြောင်း၊ အနတ္တဟု ရှုပုံနှင့် “(န မေသော အတ္တာ) ဤအရာသည် ငါ့ အတ္တ မဟုတ်”ဟု ရှုပုံ တူညီကြောင်းများကို ဤ တရားစာအုပ် ဆဋ္ဌမပိုင်း (နာ ၉၀-စသည်)မှာ သာဓက ပါဠိနှင့်တကွ ရှင်းပြထားခဲ့ပါပြီ။

နာမ်ခန္ဓာ လေးပါးထဲမှ ဒီ စိတ်ဝိညာဏ်ဆိုတာကတော့ အထင်ရှားဆုံးလို့ ဆိုရမှာဘဲ။ ဗမာအရပ်သုံး စကားအားဖြင့် လောဘ ဒေါသ စသည်ဖြစ်ပုံကိုပင် လိုချင်တဲ့စိတ် နှစ်သက်တဲ့စိတ် ပြစ်မှားတဲ့စိတ် စသည်ဖြင့် စိတ်ကို ခေါင်းတပ်ပြီး

ပြောလေ့ရှိတယ်။ အဋ္ဌကထာများမှာလဲ စိတ်ကို ရှေးဦးစွာ ပြုပြီးတော့မှ ကျန်တဲ့ စေတသိက်များကို ယှဉ်ဘက်အနေဖြင့် ဖွင့်လေ့ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ နေရာမှာလဲ စိတ်ကို ခပ်ကျယ်ကျယ် ဖွင့်ပြောရမှာဘဲ။

အတိတ် ဝိညာဏ် ဆိုတာ ရှေးရှေး ဘဝများက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ စိတ်လဲရှိတယ်။ ယခု ဘဝတွင် ကလေးသူငယ် ဘဝက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ စိတ်လဲရှိတယ်။ အဲဒီကနေကာ ယခု အချိန်သို့ မရောက်မီ ရှေးရှေး နှစ်များ လများ ရက်များက ဖြစ်ခဲ့တဲ့စိတ်လဲ ရှိတယ်။ ဒီကနေ့ အတွင်းမှာလဲ ယခုအချိန် မတိုင်မီက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ စိတ်လဲ ရှိတယ်။ အဲဒီ အတိတ်စိတ်တွေထဲမှာ ရှေးဘဝများက ဖြစ်ခဲ့တဲ့ စိတ်များဟာ ယခုဘဝသို့ ပါမလာဘူး။ ထိုရှေးဘဝများမှာပင် ချုပ်ပျောက်ခဲ့ပြီ ဆိုတာကတော့ တရားဘက်မှာ စိတ်ဝင်စားနေတဲ့ ဗုဒ္ဓသာသနာဝင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ အနေအားဖြင့် ထင်ရှားသိသာတယ်လို့ ဆိုရမှာပါဘဲ။

ဒါပေမဲ့ အတ္တစွဲ အားကြီးတဲ့သူတွေရဲ့ အနေအားဖြင့်တော့ အဲဒီလိုသိမြင် သဘောပေါက်ဖို့ရတောင် မလွယ်လှ ပေဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ကာ-အတ္တစွဲရှိသူတွေက အများအားဖြင့် စိတ်ဝိညာဏ်ကို အတ္တကောင်၊ လိပ်ပြာကောင်၊ ဝိညာဉ်ကောင်လို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေကြတယ်။ ရှေးရှေး ဘဝများက စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ ဘဝဟောင်းများက ရုပ်ကိုယ်ပျက်စီး သွားတဲ့အခါ အဲဒီ ရုပ်ကိုယ်ဟောင်းများထဲမှ ထွက်ခွါလာခဲ့ပြီးတော့ ယခုဘဝသစ် ရုပ်ကိုယ်သစ်ထဲမှာဝင်ပြီး တည်နေတယ်။ အမိဝမ်းတွင်းမှစ၍ ယခုထက်ထိ တည်နေတယ်။ နောင်လဲ သေသည်အထိ တည်နေမယ်။ သေတဲ့အခါလဲ နောင်ဘဝသစ် ရုပ်ကိုယ်ထဲမှာ ပြောင်းရွှေ့ပြီး တည်နေလိမ့်မယ်လို့ ထင်မှတ် စွဲလမ်းနေကြတဲ့ အတွက်ကြောင့်ပါဘဲ။ အဲဒီလို စွဲလမ်းပုံကို ဤတရားစာအုပ် စတုတ္ထပိုင်း (နှာ-၅၀ စသည်)မှာ သာတိရဟန်း၏ ဝတ္ထုဖြင့်လဲ ဖော်ပြခဲ့ပါပြီ။

ဘဝအဆက်ဆက် စိတ်ဖြစ်ပုံ

အမှန်ကတော့ စိတ် ဆိုတာဟာ ယခုယောဂီများ ရှုမှတ်နေယဉ်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိထားပြီး ဖြစ်ကြတဲ့အတိုင်း တစက္ကန့်မျှတောင် မတည်ဘူး။ ခဏမစဲ ချုပ်ပျက်နေတာဘဲ။ အဲဒီလို ခဏမစဲ အသစ်အဟောင်းပြောင်းလဲ ချုပ်ပျက်နေပုံကိုလဲ ဤတရားစာအုပ် (နှာ ၅၈-စသည်မှာ) ဝိထိစိတ် ဖြစ်ပုံများနှင့်တကွ ပြခဲ့ပါပြီ။ အဲဒီလို ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း တဘဝတဘဝ၌ သေခါနီးကာလမှာ ကံ ကမ္မနိမိတ် ဂတိနိမိတ်ကို အာရုံပြုပြီး မရဏာသန္နဝိထိ ဆိုတာ ဖြစ်တယ်။ ဖြစ်ပုံကတော့-(ဆင်ခြင် ပြီးခါ ဇောတဒါ၊ ကြံရာစိတ်ဖြစ်ပုံ-လို့ နှာ ၅၉ -မှာ) ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း ဘဝစိတ်အစဉ်မှ ဆင်ခြင်တဲ့ အာဝဇ္ဇန်းစိတ်ဖြစ်လာ တယ်။ ပြုဘူးတဲ့ ကုသိုလ်ကံကို ဖြစ်စေ၊ အကုသိုလ်ကံကိုဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ထိုက်ပြုစဉ်က အာရုံနိမိတ်ကိုဖြစ်စေ၊ သို့မဟုတ် ဖြစ်ရမည့်ဘဝက အခြေအနေ ဂတိနိမိတ်ကို ဖြစ်စေ ဆင်ခြင်တဲ့ စိတ်ပါဘဲ။ အဲဒီစိတ်ချုပ်သွားတဲ့ အခါ အဲဒီအာရုံကို အာရုံပြု စွဲလမ်းပြီး ဇောစိတ် ၅-ကြိမ်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဇောစိတ်အစဉ်ပြတ်သွားတဲ့အခါ အဲဒီအာရုံကိုဘဲ အာရုံပြုပြီး တဒါရုံခေါ်တဲ့ စိတ် ၂-ကြိမ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ တဒါရုံစိတ် ဆုံးသွားတဲ့အခါ ဘဝစိတ်ပြန်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီ ဘဝစိတ်တကြိမ် နှစ်ကြိမ်ဖြစ်ပြီးယင် အဲဒီဘဝက စိတ်အစဉ် ပြတ်သွားတယ်။ အဲဒီလို စိတ်အစဉ်ပြတ်ပြီး အဲဒီဘဝမှ ရွေ့လျောသွားတဲ့အတွက် အဲဒီနောက်ဆုံး ဘဝစိတ်ကို စုတိစိတ်လို့ခေါ်တယ်။

အဲဒီစုတိစိတ် ချုပ်ဆုံးသွားသည်နှင့် တပြိုင်နက် သေခါနီးက ထင်ပေါ်ခဲ့တဲ့ ကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံအားလျော်စွာ သေခါနီးက ရခဲ့တဲ့အာရုံကို စွဲပြီး ဘဝသစ်၌ စိတ်အသစ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီစိတ်ကို ရှေးဘဝနှင့် ဆက်စပ်တဲ့ ပဋိသန္ဓေစိတ်လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီပဋိသန္ဓေစိတ် ချုပ်သွားတဲ့နောက် ဘဝစိတ်တွေ အဆက်ဆက်ဖြစ်သွားတယ်။ အဆင်း အသံစသည် မျက်စိထဲ နားထဲ စသည်မှာ ထင်ပေါ်လာတဲ့အခါ အဲဒီဘဝအစဉ် ပြတ်ပြီး ဆင်ခြင်တဲ့စိတ် မြင်တဲ့စိတ် ကြားတဲ့စိတ် စသည်တွေ အဆက်ဆက် ဖြစ်သွားတယ်။ ယခု လူတွေမှာ မြင်တဲ့စိတ် ကြားတဲ့စိတ် စသည်တွေ ဖြစ်နေသလိုပါဘဲ။ အဲဒီ စိတ်ဖြစ်ပုံ အရအားဖြင့် စိတ်ဆိုတာ တစိတ်ချင်းအဆက်ဆက် အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ချုပ်ပျက် ချုပ်ပျက်သွားတာဘဲ။ ရှေးဘဝမှ စုတိစိတ်ဟာ ရှေးဘဝတွင်ပဲ ချုပ်ပျက်ခဲ့တယ်။ ယခု မျက်မှောက်ဘဝ၌ စိတ်ဟာ ရှေးကံကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်အသစ်ပဲ။ စိတ်တိုင်း စိတ်တိုင်းဟာ အဟောင်းက ပြန်ပေါ်လာတာမဟုတ်ဘူး။ အသစ် အသစ်ချည်းဘဲ။

ဒါကြောင့် ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်ကို ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် မပြတ် ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ စိတ်ကူး ကြံစည်မှု ဖြစ်ပေါ်လာယင် အဲဒါကို ရှုမှတ်တယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်တော့ အဲဒီ စိတ်ကူးကြံစည်တဲ့ စိတ်ဟာ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် သေတယ် ဆိုတာ ဒီလိုစိတ်ကလေး နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ဖြစ်ပြီး စိတ်အစဉ် ပြတ်သွားတာဘဲ။ ဘဝအသစ် ဖြစ်တယ် ဆိုတာလဲ ယခုအသစ် အသစ် ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စိတ်ကလေးများလိုပင် ဘဝအသစ် ဌာနအသစ်မှာ စိတ်အသစ်ကလေးစပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတာဘဲ။ ဘဝစိတ် ဆိုတာလဲ အဲဒီစပြီး ဖြစ်တဲ့စိတ်မျိုးတွေ ကံအစွမ်း ရှိသလောက် အဆက်ဆက် မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ စိတ်အသစ်အသစ်တွေဘဲ။ မြင်တယ် ကြားတယ် နံတယ် စားသိတယ် ထိသိတယ် ကြံသိတယ် ဆိုတဲ့စိတ်တွေလဲ အဲဒီဘဝ အစဉ်မှ ထပြီး အသစ်အသစ် ဖြစ်လာတဲ့ စိတ်တွေဘဲလို့ သိမြင် သဘောကျသွားတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို သိတာဟာ လက်တွေ့မှတ်သိရတဲ့စိတ်ကို ဥပမာပြုပြီး စုတိနှင့် ပဋိသန္ဓေစိတ်ကိုပါ အနုမာနအားဖြင့် မှန်းဆပြီး သိသွားပုံပါဘဲ။

ကမ္မဝဋ် ဝိပါကဝဋ်အရသိယင် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်သိသည်

အဲဒီလို သိရာမှာ ကံကြောင့် စိတ်အသစ် ဖြစ်တယ်လို့ သိတာဟာ ကမ္မဝဋ်နဲ့ ဝိပါကဝဋ်အလိုအားဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် ကို သိတာပါ။ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (ဒု-၂၃၈)မှာ ဒီလို ပြဆိုထားပါတယ်။

ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အခြင်းအရာဖြင့်၊ ဝါ-“အမှုကို ပြုသူမရှိ၊ အကျိုးဝိပါကကို ခံစားတတ်သူဟူ၍ မရှိ၊ အကြောင်းအကျိုးတရား သက်သက်တို့သာ မပြတ်ဖြစ်နေကြသည်”စသော ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကမ္မဝဋ်ဝိပါကဝဋ်ဝေဒန-ကမ္မဝဋ် ဝိပါကဝဋ် အလိုအားဖြင့်၊ နာမရူပဿ-နာမ်ရုပ်၏၊ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟံ-အကြောင်းကို သိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပိုင်းခြား၍ သိခြင်းကို၊ ကတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ တီသု အဒ္ဓါသု- ရှေး၊ နောက် ယခုဟူသော ကာလသုံးပါးတို့၌၊ ပဟိနဝိစိကိစ္ဆဿ-(အတ္တကောင် ငါကောင်ဆိုတာ ရှိလေသလော၊ ဒီငါကောင်ဟာ ဘာကြောင့် ဖြစ်လာပါသနည်း စသည်ဖြင့် စဉ်းစားဝေဖန်မှု) ယုံမှားကို ပယ်ပြီးသော၊ ဝါ-ယုံမှားကင်းပြီးသော၊ ဟဿ-ထိုယောဂီအား၊ ဝါ-ထိုယောဂီသည်၊ သဗ္ဗေ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်ဓမ္မာ- အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်တရားအားလုံးတို့ကို၊ စုတိပဋိသန္ဓိဝေဒန-စုတိနှင့် ပဋိသန္ဓေကို သိသည့်အလိုအားဖြင့်၊ ဝိဒိတာ ဟောန္တိ-သိအပ်ပြီး ဖြစ်လေကုန်၏-လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။

အဲဒီသိပုံထဲမှာ ကမ္မဝဋ်ကြောင့် ဆိုရာတွင် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပါဒါန် သင်္ခါရဆိုတဲ့ အကြောင်းတရားတွေလဲ ပါဝင် သွားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ အစ ပဋိသန္ဓေစိတ်နဲ့ အဆုံး စုတိစိတ်ဖြစ်ပုံကို သဘောပေါက် သိမြင်ခြင်းဖြင့် အလယ်ပိုင်း တစ်ဘဝလုံးက စိတ်တွေ ဖြစ်ပုံကိုလဲ သဘောပေါက် သိမြင်သွားတယ်။ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝက စိတ်အားလုံး ဖြစ်ပုံကို သဘောပေါက် သိမြင်ခြင်းဖြင့် အတိတ် အနာဂတ်ဘဝများက စိတ်တွေဖြစ်ပုံများကိုလဲ သဘောပေါက် သိမြင်သွားတယ်။ စိတ်ကိုသိယင် စိတ်နှင့် ယှဉ်ဘက်စေတသိက်များ၊ စိတ်၏မှီရာရုပ်များ ဖြစ်ပုံကိုလဲ သိမြင်သဘောပေါက်သွားတော့တာပါ။ ဒါကြောင့် အထက်ပါ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ “သဗ္ဗေ အတိတာနာဂတပစ္စုပ္ပန်ဓမ္မာ-အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်တရားအားလုံးကို သိပြီး ဖြစ်သွားတယ်”လို့ ပြဆိုတာပါ။

စိတ်ကို ကာလသုံးပါးဖြင့် ရှုပုံ

အဲဒီလို ပဋိသန္ဓေမှစပြီး စိတ်တွေဟာ အသစ် အသစ်ချည်း အဆက်ဆက် ဖြစ်ဖြစ်ပြီး ချုပ်ချုပ်သွားကြတယ်ဆိုတာ သိရတဲ့အတွက် ယောဂီမှာ ရှေးဘဝက စိတ်ဟာ ရှေးဘဝတွင်ပဲ ချုပ်ခဲ့ပြီ၊ ဒီဘဝသို့ မရောက်လာဘူးဆိုတာ ရှင်းနေပါတယ်။ ဒီဘဝတွင် ဖြစ်နေဆဲ စိတ်တွေဟာလဲ ထိုထိုဖြစ်ခိုက်မှာပင် ချုပ်ချုပ်သွားတယ်ဆိုတာလဲ ရှင်းနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် အတိတ် အနာဂတ် ပစ္စုပ္ပန်စိတ်များကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သဘောပေါက်ပြီး သုံးသပ်ဆင်ခြင်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီ သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

- (၁) ရှေးဘဝက စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ ယခုဘဝသို့ မရောက်လာ၊ ရှေးဘဝတွင်ပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျောက်ခဲ့သောကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။
- (၂) ယခုဘဝ၌ ဖြစ်နေသော စိတ်ဝိညာဏ်ဟာလဲ နောက်ဘဝသို့မရောက်ပဲ ယခုဘဝတွင်ပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျောက် နေသောကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။
- (၃) နောင်ဘဝ၌ဖြစ်မည့် စိတ်ဝိညာဏ်ဟာလဲ အခြား နောက်ဘဝသို့ ရောက်မည်မဟုတ်၊ ထိုဖြစ်ဆဲဘဝမှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျောက် သွားမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် မမြဲ ဆင်းရဲ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

ဒါက ဘဝဖြင့် ပိုင်းခြားပြီး အကြမ်းအားဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံပါ။ ဖြစ်ဆဲ ရုပ်နာမ်ကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီမှာ တော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း စိတ်ကူးကြံစည်မှု ဖြစ်လာယင် စိတ်ကူးတယ် ကြံစည်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်တော့ အဲဒီ စိတ်ကူးကြံစည်မှု ချက်ခြင်းပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ကြားယင် ကြားတယ် ကြားတယ်လို့ ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်နေယင်း ကြားသိတဲ့စိတ်ဟာ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက် သွားတယ်။ ပကတိလူတွေလို အကြာကြီး ကြားနေတယ်လို့ မထင်ဘူး၊ ကြားလိုက် ပျောက်လိုက်၊ ကြားလိုက် ပျောက်လိုက်နဲ့ တပိုင်းစီ ပြတ်ပြတ်ပြီး ကုန်ကုန်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ ထို့အတူပင် ထိသိတာကို ရှုမှတ်နေယင်လဲ ထိသိတဲ့ စိတ်ဟာ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတယ်။ ဉာဏ်အထူးကောင်းနေတဲ့ အခါမှာဆိုယင် မြင်သိတာလဲ သိယင်း ပျောက်ယင်း၊ သိယင်း ပျောက်ယင်းနဲ့ တခဏချင်း ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ နံသိစိတ် စားသိစိတ်တွေကိုလဲ နည်းတူပင် သိရတယ်။ ရှုသိတဲ့စိတ်ကိုလဲ ရှုသိယင်း ပျောက်ယင်း၊ ရှုသိယင်း ပျောက်ယင်းနဲ့ ချက်ခြင်းပင် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။ အတိုချုပ်ပြောရယင် ရှုမှတ်တိုင်း ရှုမှတ်တိုင်း ရှုသိရတဲ့ အာရုံရော ရှုသိတဲ့စိတ်ရော အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် ပျောက်ပျောက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။

အဲဒီလို ရှင်းလင်းပြတ်သားစွာ သိရတဲ့ယောဂီက မြင်သိစိတ်ဟာ ရှုသိခိုက် ကြံသိခိုက် ကြားသိခိုက် စသည်သို့ မရောက်၊ မြင်သိခိုက်မှာပင် ကုန်ဆုံးသွားသောကြောင့် မမြဲဘူး စသည်ဖြင့်လဲ သဘောကျသိမြင်သွားတယ်။ ထို့အတူပင် ရှုသိစိတ် ကြံသိစိတ် ကြားသိစိတ် စသည်ကလဲ မြင်သိခိုက် စသည်သို့ မရောက်၊ ရှုသိခိုက် ကြံသိခိုက် ကြားသိခိုက် စသည် မှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျောက်သွားသောကြောင့် မမြဲဘူး စသည်ဖြင့် သဘောကျ သိမြင်သွားတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ပြီး သုံးသပ်ပုံ ကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁) ခုတင်က ဖြစ်ခဲ့တဲ့ မြင်သိစိတ် ကြားသိစိတ် ထိသိစိတ် ကြံသိစိတ်စသည်ဟာ ယခု မြင်ခိုက် ကြားခိုက် စသည်သို့ မရောက်ပဲ ကုန်ဆုံးချုပ်ပျောက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

(၂) ယခု မြင်ဆဲ ကြားဆဲ ထိသိဆဲ ကြံသိဆဲ ရှုသိဆဲ စိတ်ဟာလဲ နောက်တကြိမ် မြင်သိခိုက် ကြားသိခိုက် စသည်သို့ မရောက်ပဲ ယခုပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်နေသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

(၃) နောင်မှ မြင်မည့် ကြားမည့် ထိသိမည့် ကြံသိမည့် ရှုသိမည့်စိတ်ဟာလဲ သူ့နောက်မှ မြင်မည့် ကြားမည့် ခဏ စသည်သို့ မရောက်ပဲ ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရား မျှသာတည်း။

မိမိသန္တာန်က ရှုသိရဆဲစိတ်များ ချုပ်ပျက်သွားပုံကို ကိုယ်တိုင် ဒိဋ္ဌတွေ့သိရသည့်အတွက် သူတပါးတို့ သန္တာန် ကရော မရှုမိတဲ့ မိမိ၏စိတ်များနှင့်တကွ တစ်လောကလုံးက စိတ်များကိုရော အနုမာနအားဖြင့် သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံကို လိုက်ဆို ကြရမယ်။

ယခုရှုသိရသမျှ စိတ်တွေ မမြဲသလိုပင် သူတပါးသန္တာန်က စိတ်တွေလဲ ခဏမစဲ ချုပ်ပျက်နေကြမှာဘဲ၊ တစ်လောကလုံးက စိတ်ဟူသမျှတွေလဲ ချုပ်ပျက် နေကြမှာချည်းဘဲ၊ ဒါကြောင့် စိတ်ဟူသမျှဟာ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘော တရားမျှသာတည်း။

ဒါလောက်ဆိုယင် စိတ်ဟူသမျှ သုံးသပ်ဆင်ခြင်ပုံ ပြည့်စုံသွားပြီလို့ဆိုဘွယ်ရှိပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အတွင်းအပြင် စသည်ဖြင့် ခွဲခြမ်း သုံးသပ်ပုံကိုတော့ ပြောတို့လိုပါသေးတယ်။ ဒေသနာတော်နှင့်အညီ အဲဒီလိုရှုပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

အတွင်းအပြင်အားဖြင့် ရှုပုံ

(၄၊ ၅) ကိုယ်ထဲ၌ အာရုံပြုပြီးဖြစ်တဲ့စိတ်ဟာ အပြင်အာရုံသို့မရောက်၊ အပြင်ပ၌ အာရုံပြုပြီး ဖြစ်တဲ့စိတ်ဟာလဲ ကိုယ်ထဲ အာရုံသို့ မရောက်၊ ထိုထိုအာရုံကို အာရုံပြုသိဆဲမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျောက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

စိတ်အကြမ်းအနုကို ရှုမြင်ပုံ

ဒေါသစိတ်က ကြမ်းတယ်၊ အခြားစိတ်များက နူးညံ့တယ်၊ ဒေါသစိတ်ထဲမှာလဲ သူတပါးကို သတ်နိုင်အောင် ညှဉ်းဆဲ နိုင်အောင်၊ သူတပါးစည်းစိမ်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်အောင်၊ ဆဲရေးကြိမ်းမောင်းစကားတို့ကို ပြောဆိုနိုင်အောင် ပြင်းထန်သော ဒေါသ စိတ်က ကြမ်းတယ်၊ သာမန်စိတ်ဆိုးရုံမျှ ဒေါသစိတ်က နူးညံ့တယ်။ လောဘစိတ်က ဒေါသစိတ်နှင့် နှိုင်းစာကြည့်ယင် နူးညံ့တယ်၊ ဒါပေမဲ့ သူ့ဥစ္စာ ခိုးယူနိုင်လောက်အောင်၊ မတော်မတရား ပြုနိုင်လောက်အောင်၊ ယုတ်ညံ့တဲ့စကားကို ပြောနိုင် လောက်အောင် ထက်သန်တဲ့ လောဘစိတ်က ကြမ်းတယ်၊ သာမန်လိုချင် နှစ်သက်ကာမျှ လောဘစိတ်က နူးညံ့တယ်၊ မောဟ စိတ်က လောဘစိတ် ဒေါသစိတ်များနှင့် နှိုင်းစာကြည့်လျှင် နူးညံ့တယ်၊ ဒါပေမဲ့ ဘုရားစစ် ဘုရားမှန် တရားစစ် တရားမှန် သံဃာစစ် သံဃာမှန်ကို မရိုမသေ ဝေဘန်စဉ်းစားတဲ့ မောဟစိတ်က ကြမ်းတယ်၊ မယုံ တယုံဖြစ်ကာမျှ၊ ပျံ့လွင့်ရုံမျှ မောဟ စိတ်က နူးညံ့တယ်၊ အဲဒီ အကုသိုလ်စိတ်တွေထက် ကုသိုလ်စိတ်က နူးညံ့တယ်၊ အဲဒီ ကုသိုလ်စိတ်တွေထဲမှာလဲ ဝမ်းမြောက် တက်ကြွတဲ့စိတ်က ကြမ်းတယ်၊ မတက်ကြွပဲ ကုသိုလ်စိတ်က သိမ်မွေ့တယ်။ မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီ ကတော့ အဲဒီအကြမ်းအနုစိတ်တွေ ပြောင်းလဲပြီး ဖြစ်တိုင်း ရှုမှတ်နေယင်း ကြမ်းတဲ့စိတ်က နူးညံ့တဲ့စိတ်ဖြစ်ခိုက်သို့ မရောက်၊ နူးညံ့တဲ့ စိတ်ကလဲ ကြမ်းတဲ့ စိတ်ဖြစ်ခိုက်သို့မရောက်၊ သူ့ဖြစ်ခိုက် ခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားတာကို တွေ့ရတယ်။

စိတ္တာနုပဿနာအရ သိမြင်ပုံ

တွေ့ရပုံကတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း တပ်မက်သာယာတဲ့ ရာဂစိတ်ဖြစ်ပေါ်လာယင် အဲဒီစိတ်ကို တပ်မက်တယ် သာယာတယ် လိုချင်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီးသိတာဟာ (သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ)လို့ ဟောထားတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်နှင့်အညီ တပ်မက်သာယာမှုနှင့်တကွ ဖြစ်တဲ့ စိတ်ကို အမှန်အတိုင်း ရှုသိတာပါ။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်တော့ တပ်မက်သာယာတဲ့စိတ်က ပြတ်စဲသွားတယ်။ အဲဒီအခါမှာ တပ်မက်ကင်းတဲ့ မှတ်သိမှု ကုသိုလ်စိတ်နဲ့ ရိုးရိုးဆင်ခြင်မှု မြင်သိမှု အစရှိတဲ့ ကြိယာစိတ် ဝိပါက်စိတ် ကုသိုလ်ဇောစိတ် များသာ ဆက်ပြီးဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီကုသိုလ်စိတ် ကြိယာစိတ် ဝိပါက်စိတ်များကိုလဲ သူဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ အတိုင်းဘဲ မြင်တယ် ကြားတယ် ထိတယ် သိတယ် စသည်ဖြင့် ရှုသိရတယ်။ အဲဒါဟာ (ဝီတရာဂံ ဝါ စိတ္တံ ဝီတရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ)လို့ ဟောထားတဲ့ သတိပဋ္ဌာန်ဒေသနာတော်နှင့်အညီ တပ်မက်ကင်းတဲ့ ကုသိုလ်စိတ် ကြိယာ ဝိပါက် အဗျာကတစိတ်ကို ရှုသိတာ ပါ။ အဲဒီလို တပ်မက်တဲ့စိတ်နဲ့ တပ်မက်ကင်းတဲ့စိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီး သိတာဟာ စိတ္တာနုပဿနာ သတိပဋ္ဌာန်အစစ်ကို ပွားစေတာပါ။

ဒီနေရာမှာ ဗဟုသုတပွားစေရန်အတွက် အဋ္ဌကထာအဖွင့်ကိုလဲ ထုတ်ပြုချင်ပါသေးတယ်။ အဋ္ဌကထာမှာ (သရာဂ) တပ်မက်တဲ့ စိတ်ဆိုတာ လောဘနှင့်တကွဖြစ်တဲ့စိတ် ရှစ်ခုဘဲလို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ အဲဒါက တပ်မက်တဲ့စိတ်သရုပ်ကို ဖွင့်ပြတာ။ တပ်မက်တယ်ဆိုယင် လောဘမူစိတ်ရှစ်ခုထဲက တခုခုဘဲလို့ သိစေလိုတာပါ။ လောဘမူစိတ်ရှစ်ခုကို သရာဂ စိတ် ခေါ်တယ်လို့ ဆင်ခြင်ရုံနဲ့တော့ စိတ္တာနုပဿနာဖြစ်တယ်လို့ မဆိုလိုပါဘူး။ နောက်ပြီးတော့ (ဝီတရာဂ) တပ်မက် ကင်းတဲ့ စိတ်ဆိုတာ လောကီကုသိုလ်စိတ်နဲ့ အဗျာကတစိတ်ပဲလို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သုံးသပ်တဲ့ ရှုသိတဲ့အရာ ဖြစ်သောကြောင့် လောကုတ္တရာစိတ်ကိုတော့ (ဝီတရာဂ) ရာဂကင်းတဲ့စိတ်၊ (ဝီတဒေါသ) ဒေါသ ကင်းတဲ့စိတ် အစရှိသော ပုဒ်တွေထဲမှာ ထည့်သွင်း၍ မယူသင့်ကြောင်း၊ ဒေါသမူစိတ် ၂-ခု၊ မောဟမူစိတ် ၂-ခုတို့ကိုလဲ (ဝီတရာဂ) ရာဂကင်းတဲ့ စိတ်ဆိုတဲ့ ပုဒ်ထဲမှာ ထည့်မယူသင့်ကြောင်းများကိုလဲ ပြဆိုသွားပါတယ်။

အဲဒီလို ပြဆိုထားရာမှာ ဒေါသမူစိတ် မောဟမူစိတ်တွေကို တပ်မက်ကင်းတဲ့ စိတ်အရထဲမှာ ဘာကြောင့် ထည့်သွင်း မယူရပါလိမ့်မလဲလို့ ပဋိပတ်သုတ မရှိသေးမီတုန်းက ဘုန်းကြီးမှာ သံသယဖြစ်ခဲ့ဘူးပါတယ်။ တရားအားထုတ်လို့ ပဋိပတ် သုတ ရလာတဲ့အခါကျတော့ အဋ္ဌကထာဖွင့်ပြပုံဟာ အလွန်သဘာဝကျတယ်လို့ သဘောပေါက်လာပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ တပ်မက်တဲ့စိတ်ကို ရသိုလ်တာနဲ့ တပ်မက်တဲ့စိတ် ကင်းပြတ်သွားတဲ့အခါ ကုသိုလ်စိတ်နဲ့ ကြိယာဝိပါက် အဗျာကတစိတ်များသာ ဖြစ်ရိုးရှိတယ်။ ဒေါသစိတ် မောဟစိတ် ဖြစ်ရိုးမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီအခါမှာ ရှုသိတဲ့ကုသိုလ်စိတ်ကို ဖြစ်စေ၊ မြင်သိစိတ်စသော ဝိပါက်အဗျာကတစိတ် အာဝဇ္ဇန်းအဗျာကတ စိတ်များနှင့်တကွ ကုသိုလ်ဇောစိတ်ကိုဖြစ်စေ၊ ဒီကုသိုလ်စိတ် အဗျာကတစိတ်များကိုသာ ရှုသိရတာ။ ဒါကြောင့် ဝီတရာဂစိတ်အရကို ကုသိုလ်အဗျာကတစိတ်လို့ ဖွင့်ပြ ထားတာဟာ အလွန်သဘာဝကျတာ။ ယောဂီတို့၏ ရှုသိရတာနဲ့ အံ့ကျကိုက်နေတာဘဲလို့ သဘောကျလာခဲ့ပါတယ်။

ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း ဒေါသစိတ်ဖြစ်လာယင်လဲ အဲဒီဒေါသစိတ်ကို ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်ယင် ဒေါသစိတ်က ပြတ်စဲသွားတယ်။ အဲဒီအခါ ရှုသိတဲ့ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်စေ၊ မြင်သိစိတ်စသော အဗျာကတစိတ်နှင့် ကုသိုလ်ဇောစိတ်ဖြစ်စေ ဖြစ်ပေါ်နေတယ်။ ယောဂီက အဲဒီ (ဝီတဒေါသ) ဒေါသကင်းတဲ့စိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီး သိရတယ်။ ယုံမှားတဲ့ ပျံ့လွင့်တဲ့ မောဟစိတ်များ ဖြစ်လာယင်လဲ အဲဒီ စိတ်များကို ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလိုမှတ်လိုက်တော့ ယုံမှားစိတ် ပျံ့လွင့်စိတ်က ပြတ်စဲသွားတယ်။ အဲဒီအခါ ရှုသိတဲ့ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်စေ၊ မြင်သိစိတ် စသော အဗျာကတစိတ်နှင့် ကုသိုလ်ဇောစိတ် ဖြစ်စေ ဖြစ်ပေါ်နေတယ်။ ယောဂီက အဲဒီ (ဝီတမောဟ) မောဟကင်းတဲ့စိတ်ကို ရှုမှတ်ပြီးသိရတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဖောင်းတယ် ပိန်တယ် စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်နေယင်း ထိုင်းမှိုင်းပျင်းရိတဲ့ စိတ် လျော့ယဲတဲ့စိတ် ဖြစ်ပေါ် လာယင် အဲဒီစိတ်ကိုလဲ ပျင်းတယ် လျော့တယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်တဲ့အခါ လျော့ယဲတဲ့စိတ်က ပြတ်စဲပြီး အမှတ်ကောင်းတဲ့စိတ် ဖြစ်လာတတ်တယ်။ အဲဒီစိတ်ကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီးတော့ ဖောင်းမှု ပိန်မှုစသော မှတ်နေကျကို ပြန်မှတ်နေရတယ်။

နောက်ပြီးတော့ မှတ်နေကျကို မှတ်နေယင်း ပျံ့လွင့်တဲ့စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာယင်လဲ အဲဒီစိတ်ကို ပျံ့လွင့်တယ် ဟိုရောက် သွားတယ် ကြံတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလိုရှုမှတ်လိုက်တော့ မပျံ့လွင့်တော့ပဲ မှတ်နေကျ အာရုံတွင်သာ စိတ်က တည်ငြိမ်နေတယ်။ အဲဒီလို တည်ငြိမ်နေတဲ့စိတ်ကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး သိရတာ။

(မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၊ အနတ္တရစိတ်ခေါ်တဲ့ ရူပဈာန် အရူပဈာန် စိတ်များကို သိပုံကတော့ ဈာန်ရပုဂ္ဂိုလ်များနဲ့သာ ဆိုင်ပါ တယ်။ ဈာန်မရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များနဲ့တော့ မဆိုင်ပါဘူး။)

မှတ်နေကျကို မှတ်နေယင်း အမှတ်ကောင်းပြီး မှတ်ရာ မှတ်ရာအာရုံ၌သာ တည်ငြိမ်နေယင်း အဲဒီလိုတည်ငြိမ်နေတဲ့ စိတ်ကိုလဲ အလိုလိုပင် သိသိသွားတာဘဲ။ မတည်ငြိမ်တဲ့စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာယင်လဲ အဲဒီစိတ်ကို ရှုမှတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ရှုမှတ်လိုက်ယင် စိတ်ဟာ မှတ်လျက် မှတ်လျက်သာဖြစ်ပြီး တည်ငြိမ်သွားတာဘဲ။ အဲဒီလို တည်ငြိမ်သွားတဲ့စိတ်ကိုလဲ အလိုလိုပင် ထင်ရှား သိရပါတယ်။ ရှုမိတဲ့စိတ်ကို (ဝိမုတ္တ) ကိလေသာမှ လွတ်တဲ့စိတ်ခေါ်တယ်။ မရှုမိတဲ့စိတ်ကို (အဝိမုတ္တ) ကိလေသာမှ မလွတ်တဲ့စိတ်ခေါ်တယ်။ အဲဒီစိတ်များကိုလဲ ယောဂီက ရှုမှတ်ပြီးသိတာဘဲ။

ယခုပြောခဲ့တာဟာ သတိပဋ္ဌာနသုတ်မှာ ဘုရားဟောထားတဲ့ စိတ္တာနုပဿနာ ဖြစ်ပွားပုံပါဘဲ။ အဲဒီစိတ္တာနုပဿနာ အရ ရှုသိပုံထဲမှာ တပ်မက်သာယာတဲ့စိတ်၊ ဒေါသစိတ်၊ ပျံ့လွင့်တဲ့စိတ်၊ မတည်ငြိမ်တဲ့စိတ် စသည်တွေဟာ ကြမ်းတမ်းတဲ့ စိတ်တွေဘဲ။ အဲဒီစိတ်ကြမ်းတွေ ကင်းသွားတဲ့အခါ ဖြစ်တဲ့ကုသိုလ် အဗျာကတစိတ်တွေက နူးညံ့တဲ့ စိတ်တွေဘဲ။ ဒါကြောင့် ဖြစ်ဆဲတရားတွေကို မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီဟာ ကြမ်းတမ်းတဲ့စိတ်က နူးညံ့တဲ့စိတ် ဖြစ်ခိုက်သို့မရောက် စသည်ဖြင့် သုံးသပ်ပြီး သိမြင်သွားပါတယ်။ အဲဒီလို သုံးသပ်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

အကြမ်းအနု စသည်ဖြင့် ရှုပုံ

(၆၊ ၇) ကြမ်းတမ်းတဲ့စိတ်ဟာ နူးညံ့တဲ့စိတ်ဖြစ်ခိုက်သို့ မရောက်၊ နူးညံ့တဲ့စိတ်ကလဲ ကြမ်းတမ်းတဲ့စိတ် ဖြစ်ခိုက်သို့ မရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

စိတ်အယုတ်အမြတ် ခွဲပုံကတော့ သင်္ခါရ အယုတ် အမြတ် ခွဲပုံအတိုင်းပင် သင့်တော်လောက်ပါပြီ။ ဒါကြောင့် အဲဒီ သင်္ခါရခွဲပုံဖြင့် စိတ်အယုတ်အမြတ် ခွဲခြမ်းသုံးသပ်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၈၊ ၉) ယုတ်ညံ့တဲ့ အကုသိုလ်စိတ်က ကောင်းမြတ်တဲ့ ကုသိုလ်အဗျာကတစိတ် ဖြစ်ခိုက်သို့မရောက်၊ ကောင်းမြတ်တဲ့ ကုသိုလ်အဗျာကတစိတ်ကလဲ ယုတ်ညံ့တဲ့ အကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ခိုက်သို့မရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။ ဒါနကုသိုလ်စိတ်က သီလကုသိုလ်စိတ် ဘာဝနာကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ခိုက်သို့မရောက်၊ သီလကုသိုလ်စိတ် ဘာဝနာကုသိုလ်စိတ်တို့ကလဲ ဒါနကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ခိုက်သို့မရောက်၊ သီလကုသိုလ်စိတ်က ဘာဝနာ ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ခိုက်သို့မရောက်၊ ဘာဝနာ ကုသိုလ်စိတ်ကလဲ သီလကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်ခိုက်သို့မရောက်။ သမထဘာဝနာစိတ်က ဝိပဿနာရှုခိုက်သို့မရောက်၊ ဝိပဿနာစိတ်ကလဲ သမထအာရုံရှုခိုက်သို့ မရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံးချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှသာတည်း။

မြင်မှု ကြားမှု စသည်ကို ရှုမှတ်ခြင်း မရှိတဲ့ ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အဝေးကို ကြည့်မြင်နေရာက အနီးကို ကြည့်မြင်တဲ့အခါ အဝေးမြင်တဲ့စိတ်ကပဲ အနီးရောက်လာတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အနီးကို ကြည့်မြင်နေရာက အဝေးကို ကြည့်မြင်တဲ့အခါ အနီးမြင်တဲ့ စိတ်ကပင် အဝေးရောက်သွားတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ထို့အတူပင် အဝေးက အသံကြားနေရာက အနီးကအသံ ကြားတဲ့အခါ အဝေးမှ စိတ်ကပဲ အနီး ရောက်လာတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အနီးက အသံကြားနေရာက အဝေးက အသံ ကြားတဲ့အခါလဲ အနီးမှ စိတ်ကပဲ အဝေးရောက်သွားတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အပြင်က အနံ့ကို နံနေရာက ကိုယ်ထဲက အနံ့ကို နံရတဲ့အခါ အဝေးမှ စိတ်ကပဲ အနီးရောက်လာတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ကိုယ်ထဲက အနံ့ကို နံနေရာက အပြင်က အနံ့ကို နံရတဲ့ အခါလဲ အနီးမှ စိတ်ကပဲ အဝေးရောက်သွားတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ (ဒါက အထင်ရှားဆုံးဖြင့် ပြတာဘဲ)။ ခြေဖျားစသည် အဝေး၌ ထိသိနေရာက ရင်ထဲ နှလုံးထဲ ကိုယ်ထဲ၌ ထိသိရတဲ့အခါ အဝေးစိတ်က အနီးရောက်လာတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ရင်ထဲ နှလုံးထဲ ကိုယ်ထဲ ထိသိတဲ့ နေရာက ခြေဖျား စသည်၌ ထိသိရတဲ့ အခါမှာလဲ အနီးစိတ်က အဝေးရောက်သွားတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အဝေး ကြံသိနေရာက အနီး၌ ကြံသိတဲ့အခါ အဝေးစိတ်က အနီးရောက်လာတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ အနီးကြံသိနေရာက အဝေးကို ကြံသိတဲ့ အခါမှာလဲ အနီးစိတ်က အဝေးရောက် သွားတယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ (အဝေး၌ အဆင်းကို မြင်သိရာမှ အနီး၌ ကြားသိ နံသိ စားသိ ထိသိ ကြံသိတဲ့ အခါ စသည်ဖြင့်လဲ ခွဲခြားပြနိုင်ပါသည်) အကျဉ်းအားဖြင့် ပြောရယင်တော့ တစိတ်တည်း အမြဲ တည်နေတယ်။ အဲဒီ တစိတ်တည်းကပင် အနီး အဝေး အားလုံးကို သိနေတယ်လို့ ထင်နေကြတာပါဘဲ။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း မပြတ်ရှုမှတ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ အဝေးက စိတ်ဟာ အနီးသို့ မရောက်၊ အနီးက စိတ်လဲ အဝေးသို့ မရောက်၊ ထိုထိုခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားတယ် ဆိုတာကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်ပင် သိမြင် ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို သိမြင်ပြီး သုံးသပ်ပုံကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

(၁၀၊ ၁၁) အဝေး၌ မြင်သိမှု ကြားသိမှု ကြံသိမှု-စသော စိတ်က အနီးသို့မရောက်၊ အနီး၌ မြင်သိမှု ကြံသိမှု ကြားသိမှု စသော စိတ်ကလဲ အဝေးသို့ မရောက်၊ ထိုထို ဖြစ်ခိုက်ခဏမှာပင် ကုန်ဆုံး ချုပ်ပျက်သွားသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားမျှသာတည်း။

စိတ်ဝိညာဏ်ကို (၁၁)ပါး အပြားအားဖြင့် ရှုပုံကတော့ ပြည့်စုံသွားပါပြီ။ ယခု အဲဒီ ရှုပုံဆိုင်ရာ ပါဠိတော်၏ မြန်မာ ပြန်သက်သက် အကျဉ်းချုပ်ကို ဆိုပြီး တရားသိမ်းရမယ်။ ကဲ လိုက်ဆိုကြ။

အတိတ် ဖြစ်စေ၊ အနာဂတ် ဖြစ်စေ၊ ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တွင်းက ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပက ဖြစ်စေ၊ အကြမ်းဖြစ်စေ၊ အနုဖြစ်စေ၊ အယုတ် အညံ့ ဖြစ်စေ၊ အကောင်း အမြတ် ဖြစ်စေ၊ အဝေး ဖြစ်စေ၊ အနီး ဖြစ်စေ၊ စိတ်ဝိညာဏ်ဟူသမျှကို “ငါ့ဟာ မဟုတ်၊ ငါ မဟုတ်၊ ငါ့ အတ္တမဟုတ်”ဟု အမှန်တိုင်းသိမြင်အောင် ရှုရ အားထုတ်ရမည်။

ဤ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကို ရှိသေ့စွာ နာယူ မှတ်သားကြရသော ဓမ္မသဝန ကုသိုလ်စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့်။ပ။ နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

သတ္တမပိုင်း ပြီး၏။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး

အဋ္ဌမပိုင်း

၁၃၂၅-ခုနှစ် တော်သလင်းလပြည့်နေ့နှင့် လဆုတ် ၈-ရက်နေ့များ၌ ဟောသည်။

တရားအနုသန္ဓေ

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ဟောလာခဲ့တာ အကြိမ်အားဖြင့် ၁၀-ကြိမ်ရှိခဲ့ပြီ။ အပိုင်းအားဖြင့်တော့ (၇) ပိုင်းရှိခဲ့ပြီ။ ယခု အဋ္ဌမပိုင်းမှာတော့ အပြီးသတ်ဖို့ပါဘဲ။ သုတ်ပါဠိတော်ရင်းမှာတော့ (၄) ပိုင်းရှိတဲ့အနက်က ပဋ္ဌမပိုင်းမှာ “ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးဟာ နှိပ်စက်တတ်သောကြောင့်လဲ အတွင်းသား အတ္တမဟုတ်ဘူး။ မိမိအလို အတိုင်း မဖြစ်ခြင်း အစိုးမရခြင်းကြောင့်လဲ အတွင်းသားအတ္တ မဟုတ်ဘူး” လို့ သိစေခဲ့ပါတယ်။

ဒုတိယပိုင်းမှာတော့ ခန္ဓာငါးပါးဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ ဆင်းရဲလား ချမ်းသာလားလို့ မေးတော်မူပြီးနောက် မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တဲ့သဘောတရားကို ငါ့ဟာဘဲ ငါဘဲ ငါ့အတ္တဘဲလို့ ရှုမြင်ထင်မှတ်ရန် မသင့်ကြောင်းကို သိစေ တော်မူခဲ့ပါတယ်။

တတိယပိုင်းမှာတော့ ခန္ဓာငါးပါးကို (၁၁) အပြားအားဖြင့် ခွဲခြားဝေခွဲပြီး ငါ့ဟာမဟုတ် ငါမဟုတ် ငါ့အတ္တမဟုတ် ဟု ရှုမြင်ရန် (အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုမြင်ရန်) ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါတယ်။

ဒီကနေ့ဟောရမည့် စတုတ္ထပိုင်းမှာတော့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ ရှုမြင်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ် အတိုင်း ဖြစ်ပွားပြီး နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်ဖြစ်ပုံ၊ အဲဒီဉာဏ်ဖြစ်ပြီး မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် အစဉ်ဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရောက်လျက် ရဟန္တာ ဖြစ်ပုံများကို ဟောကြားတော် မူခဲ့ပါတယ်။ ဟောကြားတော်မူပုံ ပါဠိကတော့--

ဝိပဿနာ ဉာဏ်စဉ်တက်သွားပုံ (သုတ်၏ အဆုံးပိုင်း)

ဧဝံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော ရူပသ္မိမ္မိ
နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝေဒနာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သညာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သင်္ခါရေသုပိ
နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝိညာဏသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။

ဘိက္ခဝေ-ရဟန်းတို့၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပဿံ-ပဿန္တာ-ရှုမြင်သော၊ သုတဝါ- အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော၊ အရိယသာဝကော-မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သားဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရူပသ္မိမ္မိ-ရုပ်တရား၌ လည်း၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ-မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့၏၊ ဝေဒနာယပိ-ခံစားမှု ဝေဒနာ၌လည်း၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ-မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေ တော့၏၊ သညာယပိ-မှတ်သားမှု-သညာ၌လည်း၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ-မပျော်မမွေ့ငြီးငွေ့လေတော့၏၊ သင်္ခါရေသုပိ-ပြုပြင်အားထုတ်မှု- သင်္ခါရတို့၌လည်း၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ-မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့၏၊ ဝိညာဏသ္မိမ္မိ-ကြံသိမှုစိတ်ဝိညာဏ်၌လည်း၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ-မပျော် မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့၏-တဲ့။

အဲဒါဟာ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ အစဉ်အတိုင်းဖြစ်ပွားပြီးတော့ ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို ပြတော်မူတာပါဘဲ။ အဲဒီမှာ “ဧဝံ ပဿ-ဤဆိုခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှုမြင်တယ်” ဆိုတဲ့စကားဖြင့် “အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုမြင်ရန် (ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗိ-လို့) ညွှန်ကြားတော်မူတဲ့အတိုင်း ရှုမြင်နေတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်” လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီလို ရှုမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ သုတဝါ-အကြားအမြင်နဲ့ ပြည့်စုံနေတော့တာပါဘဲ။ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်တို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ရှုမြင်နိုင်အောင် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ရှုမှတ်ရမယ် ဆိုတာလဲ ကြားဘူးတယ်။ အဲဒီလို ရှုသိရတာဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှဘဲ၊ ရှုသိတာကလဲ နာမ်တရားမျှဘဲ ဆိုတာကိုလဲ ကြားဘူးတယ်။ အကြောင်းနှင့်အကျိုးတရားမျှဘဲ ဆိုတာလဲ ကြားဘူးတယ်။ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တတရားမျှဘဲဆိုတာလဲ ကြားဘူးတယ်။ အဲဒီလို ကြားဘူး မှတ်သားဘူးတာကို အာဂမသုတခေါ်တယ်။ အဲဒါက မရှုမိကတည်းက ပြည့်စုံလာခဲ့တဲ့ အကြားသုတဘဲ။ ယခု တရားနာပရိသတ်များလဲ အဲဒီလို ကြားဘူးကြတယ် မဟုတ်လား၊ (ကြားဘူးပါတယ်ဘုရား)၊ အဲဒီလို ကြားဘူးယင် အာဂမသုတ ခေါ်တဲ့ အကြားသုတနဲ့ ပြည့်စုံနေတာဘဲ။

နောက်ပြီးတော့ ရှုမှတ်နေယင်း ဖောင်းတာ ပိန်တာ ကွေးတာ ဆန့်တာ လှုပ်ရှားတာ တောင့်တင်းတာ တွန်းကန်တာ ခက်မာတာ ကြမ်းတာ နုတာ ချောညက်တာ ပူတာ အေးတာ မြင်ရတာ ကြားရတာ နံရတာ စားသိရတာ ထိသိရတာ-ဒီလိုဟာ တွေကို ရှုမိတဲ့အခါ ရှုသိရတာကရပ်ဘဲ၊ ရှုသိတာက နာမိဘဲ၊ ဒီရုပ်နာမ် ၂-ပါးမျှသာ ရှိတယ်လို့ သိသိသွားတယ်၊ မြင်သိတာ ကြားသိတာ ထိသိတာ ကြံသိတာ စသည်ကို ရှုမိတဲ့အခါမှာလဲ သိတာက နာမိ၊ သိမှု၏တည်ရာက ရုပ်-ဒီ ၂-ပါးသာ ရှိတယ် လို့ သိသိသွားတယ်။ ယခု တရားနာပရိသတ်များလဲ ဒီလို သိဘူးကြတယ်မဟုတ်လား၊ (သိဘူးကြပါတယ်ဘုရား)၊ အဲဒီလို သိတာက အဓိကမသုတ တဲ့၊ ကိုယ်တိုင်တွေ့ပြီး သိရတဲ့သဘောပါဘဲ၊ အဲဒါကို အမြင်လို့ခေါ်တယ်။

နောက်ပြီးတော့ ကွေးချင်တယ်၊ ကွေးတယ်၊ ဆန့်ချင်တယ်၊ ဆန့်တယ် သွားချင်တယ် သွားတယ်စသည်ဖြင့် ရှုမှတ် ပြီးတော့ ကွေးချင်လို့ ကွေးတယ်၊ ဆန့်ချင်လို့ ဆန့်တယ်၊ သွားချင်လို့ သွားတယ်၊ ကွေးအောင် ဆန့်အောင် သွားအောင်ပြုလုပ် ပေးနေတဲ့ အကောင်ရယ်လို့ မရှိဘူး၊ သူ့ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အကြောင်းနဲ့ အကျိုးမျှသာရှိတယ်လို့ ဒီလိုလဲ သိသိသွားတယ်။ ဒါလဲ အဓိကမသုတခေါ်တဲ့ အမြင်ဘဲ။ မရှုမိပဲ မေ့သွားတဲ့အခါ အမှန်အတိုင်းမသိလို့ နှစ်သက်တယ်၊ နှစ်သက်လို့ စွဲလမ်းတယ်၊ စွဲလမ်းလို့ စွဲလမ်းတာရအောင် အားထုတ်တယ်၊ အားထုတ်တော့ အကုသိုလ်ကံ ကုသိုလ်ကံဖြစ်တယ်၊ အဲဒီကံကြောင့် ဘဝ အသစ်ဖြစ်ရတယ် စသည်ဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် အကြောင်းအကျိုး ဆက်သွယ်ပုံကိုလဲ သဘောပေါက်သွားတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ရှုသိရတဲ့ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ရော၊ ရှုသိတဲ့ သဘောရော အသစ်အသစ်ဖြစ်ပြီး ပျက်ပျက်သွားတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ အဲဒီလို တွေ့ရတဲ့အတွက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှဘဲဆိုတာကို မြတ်စွာ ဘုရား ညွှန်ကြားတော်မူတဲ့အတိုင်း မှန်စွာ သိသိသွားတယ်။

ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ရှုမှတ်နေယင်း ရုပ်နာမ်ကို ခွဲခြားသိပုံမှစပြီး အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ စသည်တို့ကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ အားဖြင့် သိမြင်တာတွေဟာ အဓိကမသုတတွေဘဲ၊ တဆင့်ကြားမျှဖြင့် မဟုတ်ပဲ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်တာဘဲ၊ အဲဒါကို ရှေးဆရာများက အမြင်လို့ ဘာသာပြန်တော်မူခဲ့ကြပါတယ်။ ယခုပရိသတ်ထဲမှာလဲ ဒီလို ကိုယ်တိုင်တွေ့ အမြင်ဉာဏ်နဲ့ပြည့်စုံ နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကဘဲ များတယ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် ရှုမြင်နိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ် ဟာ အကြားအမြင်နဲ့ ပြည့်စုံနေတော့တာဘဲလို့ ဘုန်းကြီးက ပြောခဲ့ပါတယ်။ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားကိုကြားနာနေကြတဲ့ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော် ငါးပါးကတော့ သောတာပန် ဖြစ်နေကြတဲ့အတွက် ယခု ပြောခဲ့တဲ့ အကြားအမြင်မျိုးနဲ့ ပြည့်စုံနေကြ ကြောင်း ပြောစရာမလိုပါဘူး။

အဲဒီလို (အာဂမသုတခေါ်တဲ့) အကြား (အဓိကမသုတခေါ်တဲ့) အမြင်နဲ့ ပြည့်စုံနေတဲ့ ဘုရားတပည့်ဖြစ်သူဟာ မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ထင်ရှားပေါ်လာသမျှ ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို ပါဠိတော်အရ တတိယပိုင်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း (ဒီတရားစာအုပ်အရ ဆိုယင်တော့ ဆဋ္ဌမပိုင်း သတ္တမပိုင်းများက ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း) ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု ရှုမြင်နိုင်တယ်၊ အဲဒီလို ရှုမြင်နိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်တို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိမြင်တဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ကို ရောက်သွားတယ်၊ အဲဒီဉာဏ်ရောက်တဲ့အခါ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် စသည် မှာ ပြထားတဲ့အတိုင်း ထူးခြားတဲ့ အရောင်အလင်းတွေလဲတွေ့ရတယ်၊ ရွှင်လန်းချမ်းသာတဲ့ စိတ်ချမ်းသာထူးကိုလဲတွေ့ရတယ်၊ အလွန် ဝမ်းမြောက်တဲ့ ပီတိအထူးကိုလဲတွေ့ရတယ်၊ ကိုယ်စိတ်၏ ငြိမ်းအေးမှု ပေါ့ပါးမှု နူးညံ့မှု သန်စွမ်းမှု ဖြောင့်မတ်မှု အထူးတွေ့ကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ ဒါကြောင့် ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ဘယ်လို ကောင်းမှန်းမသိအောင် အထူးကောင်းနေတာကိုလဲ တွေ့ရတယ်၊ အမှတ်သတိကလဲ မမှတ်နိုင်တာ မရှိဘူးလို့ ထင်ရလောက်အောင် အလွန်ကောင်းနေတယ်၊ အသိဉာဏ်ကလဲ မသိတာ မရှိဘူးလို့ ထင်ရလောက်အောင် အထူးကောင်းနေတယ်။ ဘုရား တရား သံဃာနှင့် စပ်ပြီး ယုံကြည်မှု ကြည်လင်မှု၊ သဒ္ဓါကလဲ ဘယ်တော့ကမှ မဖြစ်စဖူး အထူးကြည်လင်နေတယ်။

ဒါပေမဲ့ အဲဒီလို အထူးတွေ့ကိုလဲ ရှုမှတ်ပြီး ပယ်သွားရတယ်၊ အဲဒီလို ရှုမှတ်ပြီးပယ်လို့ အဲဒီ ဉာဏ်အဆင့်က လွန်မြောက်သွားတဲ့အခါ ဘင်္ဂဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်လာတယ်၊ အဲဒီအခါမှာ ရှုသိရတဲ့ အာရုံရော ရှုသိမှုရော အတွဲလိုက် အတွဲလိုက် ကုန်ကုန် ပျက်ပျက် သွားတာကိုသာ တွေ့နေရတယ်၊ ဥပမာ ဖောင်းတယ်လို့ ရှုမှတ်လိုက်ယင် ဖောင်းတာလဲ ပျောက်သွား တယ်၊ ရှုသိတာလဲ တပါတည်းပင် ပျောက်သွားတယ်၊ တဖောင်း တဖောင်းမှာ တရိပ်ရိပ်နဲ့ ပျောက်ပျောက်သွားတာတွေကို များစွာတွေ့ရတယ်၊ ရှုသိတာတွေကလဲ များစွာပင် တပါတည်း ပျောက်ပျောက် သွားတာဘဲ၊ အဲဒါကိုလဲ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း သိသိ သွားတယ်။ သိစရာအာရုံ ပျက်သွားတာက အလျင်ကျပြီး ရှုသိတာက နောက်ကျနေတယ်လို့တောင် ထင်ရတတ်တယ်၊ အဲဒီလို ထင်တာဟာ အမှန်ပါဘဲ၊ ကြံတယ်လို့ ရှုသိရတဲ့အခါ ကြံတာပျောက်သွားပြီးမှ ရှုသိစိတ်က ဖြစ်လာတာဘဲ၊ အခြားအာရုံတွေ ကို ရှုသိရာမှာလဲ နည်းတူပါဘဲ၊ သိစရာက ပျောက်သွားပြီးမှ ရှုသိမှုက ဖြစ်လာတာချည်းပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ဉာဏ်နစဉ်ကတော့ အာရုံနဲ့အသိဟာ ပြိုင်တူဘဲလို့ ထင်ခဲ့ရတယ်၊ အဲဒီလို ထင်တာသိတာလဲ သုတ္တန် ဒေသနာတော်အရ ပစ္စုပ္ပန်ကို ရှုသိတယ် ဆိုတာနဲ့ အညီပါဘဲ။

တရိပ်ရိပ်နဲ့ အလွန်လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတော့ ဘယ်အချိန်မဆို သေနိုင်တယ် ဆိုတာကို သိရတဲ့အတွက် ကြောက်စရာဘဲလို့ ထင်မြင်လာတယ်။ အဲဒါက ဘယ်ညဉ့်ကတည်း။ ကြောက်စရာထင်တော့ မကောင်းဘူးလို့ အပြစ်မြင်လာတယ်။ အဲဒါက အာဒိနဝဉာဏ်ဘဲ။ အပြစ်မြင်လာတော့ အပြစ်ရှိတဲ့ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေမှာ မပျော်နိုင်တော့ဘူး။ ငြီးငွေ့လာတယ်။ အဲဒါက နိဗ္ဗိန္ဒူဉာဏ် (နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်)ဘဲ။ အဲဒီလို နိဗ္ဗိန္ဒူဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို ရည်ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားက “ရူပသွိန္ဒိ နိဗ္ဗိန္ဒူတိ-ရုပ်ဉ္စလည်း မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့သည်” စသည်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူပါသည်။

ဒီနိဗ္ဗိန္ဒူဉာဏ် မရောက်သေးမီကဆိုယင် လက်ရှိရုပ်ကိုယ်နဲ့လဲ ပျော်နေတယ်။ နောင်ဘဝမှာ ရမည့် လူ့ ရုပ်ကိုယ် နတ် ရုပ်ကိုယ်နဲ့လဲ မြော်လင့်တောင့်တပြီး ပျော်နေတယ်။ လူချမ်းသာ နတ်ချမ်းသာဖြစ်ဖို့ လှပတဲ့ ရုပ်ကိုယ် ကျန်းမာတဲ့ ရုပ်ကိုယ်နဲ့ ပြည့်စုံဘို့ မြော်လင့်တောင့်တနေတယ်။ ယခုတော့ အဲဒီလိုမပျော်မွေ့တော့ဘူး။ လူချမ်းသာ ဖြစ်နေတယ် ဆိုတာလဲ ဒီလို တပျက်ထဲပျက်နေတဲ့ ရုပ်ကိုယ်နဲ့ စိတ်နာမ်မျှဘဲ။ နတ်ချမ်းသာဆိုတာလဲ ဒီလိုတပျက်ထဲပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်မျှဘဲလို့ ထင်မြင် ပြီး ငြီးငွေ့နေတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ငါးဖမ်းတဲ့သူဟာ ငါးကြီးထင်ပြီး မြေဆိုးကြီးကို ဆုပ်ကိုင်ထားယင်း မြေဆိုးကြီးမှန်း သိတဲ့အခါ ဆုပ်ကိုင်ထားလိုတော့ပဲ ငြီးငွေ့သလိုပါဘဲတဲ့။ အဲဒီ ဥပမာအပြည့်အစုံကိုတော့ **သီလဝန္တသုတ္တန်တရားတော်** (နာ ၁၆၇)မှာ ကြည့်ရှုနိုင်ပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ နိဗ္ဗိန္ဒူဉာဏ်မရောက်သေးမီက ဆိုယင် ယခုလောလောဆယ် ခံစားနေရတာကိုလဲ ကြိုက်နှစ်သက်ပြီး ပျော်နေတာဘဲ။ နောင်ဘဝများမှာ လူဖြစ် နတ်ဖြစ်ပြီး ခံစားရမှာတွေကိုလဲ မြော်လင့်တောင့်တပြီး ပျော်နေတာဘဲ။ ယခုမှတ် ဉာဏ် ကောင်းတာရော နောင်ဘဝတွေမှာ မှတ်ဉာဏ်ကောင်းမှာတွေကိုရော အလိုရှိပြီး ပျော်နေတာဘဲ။ ယခု ကြံစည်ပြုလုပ် နေရတာရော နောင်ဘဝတွေမှာ ကြံစည်ပြုလုပ်ရမှာတွေရော နှစ်သက်သာယာပြီး ပျော်နေတာဘဲ။ တချို့က နောင်ဘဝများမှာ ဘယ်လို လူဖြစ်ပြီး ဘယ်လိုကိစ္စတွေကို ဆောင်ရွက်နိုင်ပါစေလို့တောင် ဆုတောင်းကြသေးတယ်။ နောက်ပြီးတော့ ယခု လောလောဆယ် ကြံသိနေရတာကိုလဲ နှစ်သက်သာယာပြီး ပျော်နေတယ်။ စိတ်ကူး ကြံသိမှု ပျောက်သွားမှာကို စိုးရိမ်နေတယ်။ နောင်ဘဝတွေမှာလဲ ကြံပြီးနေမှာတွေကို မြော်လင့်တောင့်တပြီး ပျော်နေတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီနိဗ္ဗိန္ဒူဉာဏ်ဖြစ်တဲ့ အခါကျတော့ ခဏမစဲ လျင်မြန်စွာဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ခံစားမှု မှတ်သားမှု ပြုလုပ်မှု ကြံသိမှုတွေကို အမှန်အတိုင်း သိရတဲ့အတွက် အဲဒီခံစားမှု စသည်နှင့်စပ်ပြီး မပျော်တော့ဘူး။ ယခု လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက် နေသလိုပင် နောင်အခါ လူပဲဖြစ်ဖြစ် နတ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ခံစားမှု ဝေဒနာစသည်တွေဟာ ဒီလို လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားမှာချည်းဘဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး ငြီးငွေ့နေပါတယ်။ အဲဒီလို နိဗ္ဗိန္ဒူဉာဏ် ဖြစ်ပြီး တကယ်ငြီးငွေ့ဘို့ရာ အရေးကြီးပါတယ်။

ဒီလို တကယ်ကို ငြီးငွေ့ပါမှ ရုပ်နာမ်တွေကို စွန့်လွှတ်လိုတဲ့ဉာဏ်ဖြစ်ပြီးတော့ တကယ်စွန့်လွှတ်နိုင်အောင် ဆက်လက်ပြီး တဖန်ရှုမှတ် အားထုတ်သွားနိုင်မှာ။ အဲဒီလို အားထုတ်သွားမှ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာမှာ။ အဲဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က ရင့်သန် ပြည့်စုံပါမှ အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုပြီး သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ် ရဟန္တာအစစ် ဖြစ်နိုင်မှာ။ ဒါကြောင့် ဒီနိဗ္ဗိန္ဒူဉာဏ် အစစ်ဖြစ်အောင် ရှုမှတ်အားထုတ်ဖို့ရာ အလွန်အရေး ကြီးပါတယ်။ အဲဒီလို အရေးကြီးတဲ့အတွက် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဒီလိုလဲ ဟောတော်မူပါတယ်။

အနိစ္စမြင်လျှင် နိဗ္ဗိန္ဒူဉာဏ်ဖြစ်သည်

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒူတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော သင်္ခါရာ-ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရစသော အကြောင်းတရားတို့က ပေါင်းစု ညီညွတ်လျက် ပြုပြင်ပေးမှ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည့် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ သင်္ခါရတို့သည်။ အနိစ္စာ (ဣတိ)-မမြဲကုန်ဟူ၍၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ပညာယ -ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာဖြင့်၊ ပဿတိ-ရှုမြင်၏။ အထ-ထိုသို့ရှုမြင်သော အခါ၌၊ သော-ထိုသို့ရှုမြင်သော ယောဂီသည်။ ဒုက္ခေ -ရုပ်နာမ်တရားအားလုံးဟူသော ဆင်းရဲ၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒူတိ-မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့၏။ ဧသ-ဧသော-ဤသို့မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့ ခြင်းသည်။ ဝိသုဒ္ဓိယာ-ကိလေသာခပ်သိမ်း ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းစင်ကြယ်သော နိဗ္ဗာန်၏။ မဂ္ဂေါ-ရောက်ကြောင်း ရကြောင်း လမ်းကောင်း လမ်းမှန်ပါပေတည်း တဲ့။

မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း တွေ့တိုင်း သိတိုင်း ပေါ်လာသမျှကို မပြတ်ရှုမှတ်ပြီး သိသိနေတဲ့ ယောဂီဟာ ရှုမှတ်နေယင်း လျင်မြန်စွာ ပျောက်ပျောက် ချုပ်ချုပ်သွားတာကိုချည်း တွေ့နေရတယ်။ အဲဒီလို တွေ့နေရတဲ့အတွက် မမြဲတာတွေချည်းဘဲလို့ အမှန်အတိုင်း သိသိနေတယ်။ အဲဒီလို အမှန်အတိုင်းသိရတော့ ယခုလက်ရှိ ရုပ်နာမ်တွေဟာလဲ နှစ်သက်စရာ ပျော်မွေ့စရာ မကောင်းဘူး။ နောင်အခါမှာ ရနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေဟာလဲ ဒီလို ချုပ်ချုပ်သွားမှာချည်းဘဲ။ နှစ်သက်စရာ ပျော်မွေ့စရာ မကောင်းတာချည်းဘဲလို့ သဘောပေါက်ပြီး အဲဒီ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေမှာ မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့တယ်။ အဲဒီလို ငြီးငွေ့တော့ အဲဒီ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို စွန့်လွှတ်ချင်တယ်။ စွန့်လွှတ်နိုင်အောင်လဲ ဆက်ပြီး ရှုမှတ်အားထုတ်သွားတယ်။ အဲဒီလို အားထုတ်

သွားတဲ့အတွက် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဖြစ်ပြီး အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားတယ်။ ဒါကြောင့် ငြီးငွေ့တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းလမ်းလို့ ဟောတော်မူတာပါ။ ထို့အတူပင် ဒုက္ခထင်ပြီး ငြီးငွေ့ပုံကိုလဲ ဒီလို ဟောတော်မူပါတယ်။

ဒုက္ခမြင်လျှင် နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်ဖြစ်သည်

သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ဒုက္ခာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ သင်္ခါရာ-ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ စသော အကြောင်းတရားတို့က ပေါင်းစုညီညွတ်လျက် ပြုပြင်ပေးမှ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည့် ရုပ်နာမ်မဇ္ဈ သင်္ခါရတို့သည်၊ ဒုက္ခာတိ-ဆင်းရဲတို့သာဟူ၍၊ ယဒါ-အကြင်အခါ၌၊ ပဿတိ-ရှုမြင်၏။

ဒီဂါထာမှာ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက သင်္ခါရ၏ အရကို အကုသိုလ်အမှု ကုသိုလ်အမှုကို ပြုလုပ်တဲ့ စေတနာသင်္ခါရအဖြစ်ဖြင့် ယူပြီးတော့ “ဒါန သီလ ကုသိုလ်တွေပြုလုပ်တာလဲ သင်္ခါရဘဲ၊ ဒုက္ခဘဲ၊ ဘာဝနာကုသိုလ်လဲ သင်္ခါရဘဲ၊ ဝိပဿနာရှုတာလဲ သင်္ခါရဘဲ၊ လုပ်သမျှ ဒုက္ခချည်းဘဲ၊ ဘာမျှမလုပ်ပဲ စိတ်ကို စိတ်အတိုင်းထားမှ အေးငြိမ်းတဲ့ နိဗ္ဗာန်ရတယ်”လို့ သူလိုရာဆွဲပြီး အလွဲအမှားတွေကို ဟောတယ်။ အဲဒါကို သူ့တပည့်တွေကလဲ လက်ခံပြီး ဟောနေကြတာရှိတယ်။ အမှန်ကတော့ ဒီဂါထာမှာ ဟောတဲ့ **သင်္ခါရ** ဆိုတာဟာ အဝိဇ္ဇာကြောင့်ဖြစ်တဲ့ ကုသိုလ် အကုသိုလ်သင်္ခါရကို မရည်ရွယ်ပါဘူး။ ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ စသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရားများကိုသာ ရည်ရွယ်ပါတယ်။ အဲဒီ ရုပ်နာမ်တွေထဲမှာလဲ ဝိပဿနာ၏ အာရုံဖြစ်တဲ့အတွက် လောကုတ္တရာ မဂ်ဖိုလ်စိတ် စေတသိက်တရားတွေတော့ မပါပါဘူး။ ဘုံသုံးပါး၌ အတွင်းဝင်တဲ့ လောကီ ရုပ်နာမ်တွေ အားလုံးကိုသာ ဆိုလိုပါတယ်။ ခုတင်က ရွတ်ပြခဲ့တဲ့ အနိစ္စဂါထာမှ သင်္ခါရတွေနဲ့ အရတူပါဘဲ။ ဒါကြောင့် မြင်တိုင်း ကြားတိုင်း နံတိုင်း စားသိတိုင်း ထိသိတိုင်း ကြံသိတိုင်း ထင်ရှားပေါ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တရား အလုံးစုံဟာ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေလို့ မမြဲဘူး၊ မမြဲတဲ့အတွက် ဆင်းရဲချည်းဘဲလို့ သိမြင်တာကို ဆိုလိုပါတယ်။ ဒါကြောင့်--

သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ သင်္ခါရာ-ကံ စိတ် ဥတု အာဟာရ စသော အကြောင်းတရားတို့က ပေါင်းစုညီညွတ်လျက် ပြုပြင်ပေးမှ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည့် မြင်မှု ကြားမှု အစရှိသော ရုပ်နာမ်မဇ္ဈ သင်္ခါရတို့သည်၊ ဒုက္ခာတိ-ဆင်းရဲတို့သာဟူ၍၊ ယဒါ-ဘင်္ဂဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်နေသော အကြင်အခါ၌၊ ပညာယ-ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာဖြင့်၊ ပဿတိ-ရှုမြင်၏။ အထ-ထိုသို့ ရှုမြင်သော အခါ၌၊ သော-ထိုရှုမြင်သော ယောဂီသည်၊ ဒုက္ခေ-ရုပ်နာမ်တရားအားလုံးဟူသော ဆင်းရဲ၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ-မပျော်မရွှေ့ ငြီးငွေ့လေတော့၏။ ဧသ-ဧသော-ဤသို့ မပျော်မရွှေ့ ငြီးငွေ့ခြင်းသည်၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ-ကိလေသာခပ်သိမ်း ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းစင်ကြယ်သော နိဗ္ဗာန်၏၊ မဂ္ဂေါ-ရောက်ကြောင်း ရကြောင်း လမ်းကောင်း လမ်းမှန် ပါပေတည်း တဲ့။

မြင်ဆဲကြားဆဲစသည်၌ ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ ရုပ်နာမ်တရား အားလုံးဟာ လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားကြသောကြောင့် မမြဲဘူး၊ မမြဲတဲ့အတွက် ဘယ်အချိန်မဆို သေနိုင်သောကြောင့် ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲချည်းဘဲလို့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က ရှုမြင်တယ်။ တခါတရံ အချို့ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ညောင်းလိုက် ပူလိုက် နာကျင်လိုက် ယားလိုက်နဲ့ မခံသာတဲ့ ဒုက္ခဝေဒနာတွေဟာ ဟိုအနားက ပေါ်လိုက် ဒီအနားက ပေါ်လိုက်နဲ့ ထင်ရှားပေါ်နေတတ်တယ်။ ပေါ်လာသမျှကို လိုက်ပြီး ရှုမှတ်နေရတယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ တစ်ကိုယ်လုံးကို ဒုက္ခအစုအဝေးကြီး အနေဖြင့်လဲ ထင်မြင်ရတတ်တယ်။ အဲဒါလဲ “ဒုက္ခမဒ္ဒန္တိ သလ္လတော”ဆိုတဲ့ ဒေသနာ တော်နှင့်အညီ ငြောင့်စူးနေသလို အခံခက်တဲ့ ဒုက္ခအနေဖြင့် သိမြင်တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ပါ။ အဲဒီလိုသိတာဟာ ပကတိ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အခံခက်တာသိပုံနဲ့ ဘာထူးသေးသလဲလို့ မေးဘွယ်ရှိပါတယ်။ ထူးပုံကတော့ ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တွေ အခံခက်တာ သိပုံက ငါအခံခက်တယ် ငါဆင်းရဲတယ်လို့ ငါအနေဖြင့် သိတာဘဲ။ ယောဂီရဲ့ ရှုမှတ်ပြီး ဒုက္ခဝေဒနာသိပုံမှာတော့ ငါဆိုတဲ့ အတ္တစွဲမပါဘူး။ အခံခက်တဲ့ သဘောမျှ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ် ဖြစ်ပေါ်နေတယ်။ ဖြစ်ပြီးတော့လဲ ချက်ခြင်းဘဲ ပျောက်ပျောက် သွားတယ်လို့ ဒီလို သိပါတယ်။ အတ္တစွဲမပါတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အသိအမြင်ပါဘဲ။

မမြဲတဲ့အတွက် ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ဆင်းရဲဟူ၍ဖြစ်စေ၊ အခံခက်သော ဆင်းရဲအစု အပုံကြီးသဖွယ် ဖြစ်သော ကြောင့် ဆင်းရဲဟူ၍ ဖြစ်စေ ရှုမြင်တဲ့အခါမှာ အဲဒီဆင်းရဲအစု သင်္ခါရတရားအပေါင်း၌ မပျော်မရွှေ့ ငြီးငွေ့တယ်။ ယခုလက်ရှိ ရုပ်နာမ်တွေနဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ မပျော်တော့ဘူး၊ နောင်ရမည့် ဘဝသစ် ရုပ်နာမ်တွေနဲ့ စပ်ပြီးတော့လဲ မပျော်တော့ဘူး၊ ရုပ်နာမ် တရားတွေကို အလိုမရှိတဲ့သဘောပါဘဲ။ အဲဒါဟာ ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ်ဘဲ။ အဲဒီလို ငြီးငွေ့တော့ အဲဒီ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို စွန့်လွှတ်ချင်တယ်။ စွန့်လွှတ်နိုင်အောင်လဲ ဆက်ပြီးရှုမှတ် အားထုတ်တယ်။ အဲဒီလို အားထုတ်တော့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ပြီးတော့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားတယ်။ ဒါကြောင့် သင်္ခါရတွေကို ဆင်းရဲထင်ပြီး ငြီးငွေ့တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းလမ်းလို့ဟောတော်မူတာပါ။ ထို့အတူပင် အနတ္တထင်ပြီး ငြီးငွေ့ပုံကိုလဲ ဒီလို ဟောတော်မူပါတယ်။

အနတ္တမြင်လျှင် နိဗ္ဗိန္ဒညဏ်ဖြစ်သည်

သဗ္ဗေ ဓမ္မော အနတ္တာတိ၊ ယဒါ ပညာယ ပဿတိ။
အထ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဒုက္ခေ၊ ဧသ မဂ္ဂေါ ဝိသုဒ္ဓိယာ။

သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ ဓမ္မာ-ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်၊ (အနိစ္စ ဒုက္ခဂါထာများမှာ ပြဆိုခဲ့တဲ့ သင်္ခါရ ဆိုတာနဲ့ ဒီ ဂါထာမှာ ဓမ္မ ဆိုတာဟာ အရအားဖြင့်တော့ အတူတူပါဘဲ၊ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်ရတဲ့ လောကီ ရုပ်နာမ်တရားတွေပါဘဲ၊ အနတ္တ ဆိုယင်လဲ ဓမ္မဘဲ၊ ဓမ္မ-သဘောတရားဆိုယင်လဲ အနတ္တဘဲ၊ ဒီလို အရတူ ဖြစ်တဲ့အတွက် အနတ္တာ-ပုဒ်၏ အရဖြစ်တဲ့ သင်္ခါရတွေကို ပေါ်လွင်စေရန် ဓမ္မာလို့ ဟောတော်မူတာပါဘဲ၊ ဒါဟာ အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားတဲ့ အနက်ပါဘဲ သင့်လဲ သင့်တော်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တချို့ကတော့ လောကုတ္တရာ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန် တရားတွေလဲ အနတ္တဖြစ်တဲ့အတွက် အဲဒီ လောကုတ္တရာ တရားတွေပါ သိမ်းကြီးပြီးတော့ ဓမ္မာလို့ ဟောတော်မူတဲ့အကြောင်း ဖွင့်ပြကြတယ်၊ အဲဒါကတော့ မသင့်ပါဘူး၊ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တွေက နိစ္စ သုခလို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေတဲ့ မြင်မှု ကြားမှုစသော သင်္ခါရတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခအဖြစ်ဖြင့် ယောဂီက မြင်တယ်၊ အဲဒါလိုဘဲ ပကတိပုဂ္ဂိုလ်တွေက အတ္တလို့ ထင်မှတ်စွဲလမ်းနေတဲ့ မြင်မှု ကြားမှုစသော လောကီရုပ်နာမ်တွေကိုသာ ယောဂီက အနတ္တအဖြစ်ဖြင့် ရှုမြင်ရပါတယ်၊ မူလက လုံးဝအာရုံလဲ မပြုနိုင်၊ အတ္တလို့လဲ မစွဲလမ်း နိုင်တဲ့ လောကုတ္တရာ တရားတွေကို ယောဂီက အနတ္တလို့ ရှုမြင်ဘို့ရာ လိုလဲ မလိုပါဘူး၊ ရှုလဲမရှုနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ ဖွင့်ပြထားတဲ့အတိုင်း မြင်မှု ကြားမှုစသော ဝိပဿနာရှုအပ်တဲ့ လောကီရုပ်နာမ် သင်္ခါရတွေကိုသာ ဓမ္မာ-လို့ ဟောတော်မူတယ်လို့သာ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။)

သဗ္ဗေ-အလုံးစုံကုန်သော၊ ဓမ္မာ-မြင်မှု ကြားမှုစသော လောကီ ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်၊ အနတ္တာတိ-အတ္တကောင် ငါကောင်မဟုတ်ကုန်ဟူ၍၊ ယဒါ-ဘင်္ဂဉာဏ်သို့ ရောက်နေသော အကြင်အခါ၌၊ ပညာယ-ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာဖြင့်၊ ပဿတိ -ရှုမြင်၏။ အထ-ထိုသို့ရှုမြင်သောအခါ၌၊ သော-ထိုသို့ရှုမြင်သောယောဂီသည်၊ ဒုက္ခေ-ရုပ်နာမ်တရား အားလုံးဟူသော ဆင်းရဲ၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ-မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေ၏။ ဧသ-ဧသော-ဤသို့မပျော်မမွေ့ငြီးငွေ့ခြင်းသည်၊ ဝိသုဒ္ဓိယာ-ကိလေသာ ခပ်သိမ်း ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းစင်ကြယ်သော နိဗ္ဗာန်၏၊ မဂ္ဂေါ-ရောက်ကြောင်း ရကြောင်း လမ်းကောင်း လမ်းမှန်ပါ ပေတည်းတဲ့။

ပကတိလူတွေမှာ မြင်မှု ကြားမှုစသော ရုပ်နာမ်တွေကို အတ္တကောင် ငါကောင်ထင်နေကြလို့ မြင်ကြားနံစား ထိသိ နေကြတာကို နှစ်သက်သာယာပြီး ပျော်နေကြတာဘဲ၊ ယခုယောဂီမှာတော့ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတာကို မြင်ရလို့လဲ အတ္တ မဟုတ်ဘူး သဘောတရားမျှဘဲလို့ သိမြင်နေတယ်၊ ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ ဟောတော်မူတဲ့အတိုင်း နိပိစက်တတ်သော ကြောင့်လဲ အတ္တမဟုတ်ဘူး၊ မိမိအလိုအတိုင်းမဖြစ် အစိုးမရသောကြောင့်လဲ အတ္တမဟုတ်ဘူးလို့ သိမြင်နေတယ်၊ ဒါကြောင့် အဲဒီ မြင်မှု ကြားမှုစသော ရုပ်နာမ်တရားတွေနဲ့ စပ်ပြီး နှစ်သက်သာယာခြင်း ပျော်မွေ့ခြင်းမရှိတော့ဘူး၊ ငြီးငွေ့နေတယ်၊ ငြီးငွေ့တော့ စွန့်လွှတ်ချင်တယ်၊ စွန့်လွှတ်နိုင်အောင်လဲ ဆက်ပြီး ရှုမှတ်အားထုတ်တယ်၊ အဲဒီလိုအားထုတ်တော့ သင်္ခါရပေက္ခာ ဉာဏ် ဖြစ်ပြီးတော့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားတယ်။ ဒါကြောင့် မြင်မှု ကြားမှုစသော ရုပ်နာမ်တရား အားလုံးကို အနတ္တထင်ပြီး ငြီးငွေ့တဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ကို နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းလမ်းလို့ ဟောတော်မူတာပါဘဲ။

သင်္ခါရတရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟု သိမြင်ပြီး ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိန္ဒညဏ် ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီနိဗ္ဗိန္ဒညဏ်ဟာ နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်း လမ်းကောင်းလမ်းမှန်ဘဲလို့ ဟောထားတဲ့ ဒီဂါထာ ၃-ပုဒ်ကိုလဲ အထူးသတိပြုပြီး မှတ်ထားကြရမယ်၊ မြင်မှု ကြားမှုစသော ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတရားတွေကို ခဏမစဲ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်ပျက်နေတယ်လို့ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မသိမမြင်ယင် အဲဒီသင်္ခါရတရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ သိတဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ် အစစ်မဖြစ်ဘူး၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အသိဉာဏ်အစစ် မဖြစ်သေးယင် အဲဒီ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ဆင်းရဲတွေမှာ ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိန္ဒညဏ် မဖြစ်ဘူး၊ အဲဒီငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိန္ဒညဏ် မဖြစ်ယင် နိဗ္ဗာန်ကို မရောက်နိုင်ဘူး။ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောကို ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မြင်မှ ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိန္ဒညဏ်ဖြစ်တယ်၊ ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိန္ဒညဏ်ဖြစ်ပြီးမှ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုလျက် ဆိုက်ရောက်နိုင်တယ်၊ အဲဒါကို ကိန်းသေမှတ်ထား ကြရမယ်။ ဒါကြောင့် ယခု ဟောနေတဲ့ အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာလဲ “ဧဝံ ပဿံ ဘိက္ခဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော ရူပသ္မိန္ဒိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူတာပါဘဲ၊ ဒီပုံ ဒီနည်းဖြင့် ဟောထားတဲ့ အခြားသုတ်တွေလဲ များစွာပင် ရှိနေပါတယ်။ အဲဒီပါဠိကို နိဿယနည်းဖြင့် ရှေးနားက အနက်ပြန်ပြခဲ့ပါပြီ၊ မြန်မာသက်သက် ပြန်ယင်တော့ ဒီလို ဖြစ်တယ်။

မြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ်

ရဟန်းတို့၊ အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားတပည့် အရိယသာဝကသည် ဤဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း (ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ကို ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ့အတ္တမဟုတ်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောတရားမျှဟု) သိမြင်လျှင် ရုပ်၌လည်း မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့ လေတော့သည်။ ဝေဒနာ၌လည်း မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့ သည်။ သညာ၌လည်း မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့သည်။ သင်္ခါရတို့ ၌လည်း မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လေတော့သည်။ စိတ်ဝိညာဏ်၌လည်း မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့ လေတော့သည်။

အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ရဟန်းတို့၊ အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော။ပ။ စိတ်ဝိညာဏ် ၌လည်း မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့ လေတော့သည်။

နိဗ္ဗိဒ္ဓိဉာဏ်၏ သရုပ်

ဒီပါဠိထဲမှာ “ဧဝံ ပဿ-ဤဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ရှုမြင် သိမြင် လျှင်”ဆိုတဲ့စကားရပ်ဖြင့် ဘင်္ဂဉာဏ်အထိ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို အကျဉ်းချုံးပြီး ပြတော့။ “နိဗ္ဗိဒ္ဓိတိ-မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့ လေတော့သည်”ဆိုတဲ့စကားဖြင့် ဘယ အာဒီနဝ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်တို့မှ စ၍ ဝုဠာနဂါမိနီတိုင်အောင် ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို အကျဉ်းချုံးပြီး ပြတော့။ ဒါကြောင့် မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ (ဒု-၂၀)မှာ ဒီလို ဖွင့်ပြထားပါတယ်။

နိဗ္ဗိဒ္ဓိတိတိ ဥက္ကဏ္ဍတိ။ ဧတ္ထ စ နိဗ္ဗိဒါတိ ဝုဠာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ အဓိပ္ပေတာ။

နိဗ္ဗိဒ္ဓိတိ-ငြီးငွေ့၏ ဟူသည်မှာ၊ ဥက္ကဏ္ဍတိ-ပျင်းသည်-မပျော်မွေ့ (ဟုဆိုလို၏)။ စ-ဆက်၍ ဖွင့်ပြဦးအံ့၊ ဧတ္ထ- ဤပါဠိ၌၊ နိဗ္ဗိဒါတိ-ငြီးငွေ့သည်ဟူသော စကားဖြင့်၊ ဝုဠာနဂါမိနီဝိပဿနာ-ဝုဠာနမည်သော အရိယမဂ်သို့ ဆိုက်ရောက် သွားသော ဝိပဿနာကို၊ အဓိပ္ပေတာ-အလိုရှိအပ်၏၊ ဝါ-ဆိုလိုပါသည်တဲ့။

ပဋိသန္ဓိဒါမဂ်နှင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းများမှာတော့ အဲဒီ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်ဆိုတာကို ဘယဉာဏ် အာဒီနဝဉာဏ် နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် မုဉ္ဇိတုကမျတာဉာဏ် ပဋိသင်္ခါဉာဏ် သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဝုဠာနဂါမိနီဝိပဿနာဉာဏ်-လို့ ဉာဏ်ခုနစ်ဆင့်ဖြင့် ခွဲခြားပြီး အကျယ်ပြဆိုထားပါတယ်။ အဲဒီ ခုနစ်ဆင့်ထဲက ငြီးငွေ့တဲ့ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်အထိတော့ ပြောခဲ့ပါပြီ။ ယခု ကျန်တဲ့ ဉာဏ်များ ဖြစ်ပုံကို ဆက်ပြီး ပြောရမယ်။

နိဗ္ဗာန်လို့ချင်မှု အစစ်နှင့်အတူ

ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ရှုမှတ်တိုင်း လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားတာကိုသာ တွေ့ရတဲ့အတွက် မြင်မှု ကြားမှု စသော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့နှင့်စပ်ပြီး မနှစ်သက် မပျော်မွေ့ပဲ ငြီးငွေ့တဲ့အခါမှာ အဲဒီ ရုပ်နာမ်တွေကို ဆုပ်ကိုင်ထားလိုတော့ဘူး။ စွန့်လွှတ်ချင်လာတယ်။ ဒီလို ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေ မရှိမှ အေးငြိမ်းမှတ်လို သဘောပေါက်လာတယ်။ အဲဒါဟာ နိဗ္ဗာန် အစစ်ကို တကယ်လိုလားတဲ့ ဆန္ဒ ဖြစ်လာတာ။ ရှေးက နိဗ္ဗာန်လို့ချင်တယ် ဆိုတာကတော့ နိဗ္ဗာန်ကို မြို့ကြီးများလိုထင်ပြီး အဲဒီ နိဗ္ဗာန်ရောက်တော့ အလိုရှိရာတွေကို အမြဲတမ်း ခံစားနေရလိမ့်မယ်လို့လဲ မြော်လင့်ပြီး အလိုရှိခဲ့တာလဲ ဖြစ်တတ်ပါ တယ်။ အဲဒီလို ဟာကတော့ နိဗ္ဗာန်အစစ်ကို လိုချင်တာမဟုတ်ဘူး။ လောကချမ်းသာမျိုးကို လိုချင်တာ။ ရုပ်နာမ်တွေရဲ့ အပြစ်ကို တကယ်မမြင်သေးတဲ့ သူတွေက လောကီချမ်းသာမျိုး ခံစားနေတာကိုသာ ကြိုက်နေကြတယ်။ ရုပ်နာမ်တွေ အကုန် ချုပ်ကင်းတယ် မခံစားရတော့ဘူးဆိုယင် လက်မခံနိုင်ဘဲ ရှိနေတတ်ကြပါတယ်။

နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာပုံ

ဒါကြောင့် တချိန်က အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က “ငါ့ရှင်တို့ ဤနိဗ္ဗာန်ဟာ ချမ်းသာတယ်၊ ဤနိဗ္ဗာန်ဟာ ချမ်းသာတယ်”လို့ နိဗ္ဗာန်ကို ချီးကျူးတဲ့အခါမှာ လာလုဒါယိ ဆိုတဲ့ရဟန်းက “အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ နိဗ္ဗာန်မှာ ခံစားမှု ဝေဒနာ မရှိလို့ ဘာကိုမျှ မခံစားရဘူး မဟုတ်ပါလား၊ အဲဒီလို မခံစားရတဲ့ နိဗ္ဗာန်မှာ ဘာကချမ်းသာတာလဲ”လို့ စောဒနာတယ်။ အဲဒါဟာ ရုပ်နာမ်တွေလုံးဝမရှိဘူး၊ ခံစားတတ်တဲ့ဝေဒနာလဲ မရှိလို့ ခံစားမှုမရှိဘူးဆိုတာကို သဘောမပေါက်လို့ စောဒနာတာ ပါဘဲ။

အဲဒီ စောဒနာကို အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က “အဲဒီ ခံစားမှု ဝေဒနာမရှိလို့ မခံစားရတာဟာ ချမ်းသာပါဘဲ”လို့ ဖြေရှင်းတော်မူလိုက်ပါတယ်။ ဟုတ်တယ် ခံစားရတဲ့ ချမ်းသာထက် ဘာမျှ မခံစားရပဲ ငြိမ်းနေတာက ပိုပြီး ချမ်းသာတယ်။ ချမ်းသာအစစ်ပဲ။ ခံစားရလို့ ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ် ထင်နေကြတာက နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာရှိနေလို့ဘဲ။ နှစ်သက် သာယာမှုမရှိယင် ခံစားရတာကို ချမ်းသာလို့ မထင်နိုင်ပါဘူး။ ဆင်းရဲလို့သာ ထင်မြင်နိုင်ပါတယ်။ စဉ်းစားကြည့်ပါ။ အရသာ ကောင်းကလေးကို စားရတာကောင်းတယ်လို့ ထင်တာဟာ နှစ်သက်သာယာနေလို့ပါဘဲ။ နေမကောင်းလို့ မစားချင်တဲ့အခါ ဖြစ်စေ၊ အစားစားပြီးလို့ ဝပြည့်နေတဲ့အခါ ဖြစ်စေ အဲဒီလို အစာကောင်းကို အတင်းခိုင်းလို့ စားရမယ် ဆိုယင် ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ်လို့ ထင်နိုင်ပါ့မလား။ ဆင်းရဲတယ် မကောင်းဘူးလို့သာ ထင်ဘွယ်ရှိပါတယ်။ အဆင်းအလှကလေးတွေကို မရပ်မနားဘဲ မပြတ်ကြည့်နေရမယ်ဆိုယင် ဘယ်နှစ်နာရီဘယ်နှစ်ရက် ဘယ်နှစ်လလောက် ဘယ်နှစ်နှစ်လောက် ကြည့်နေနိုင် ပါ့မလဲ။ အသံကောင်းကလေးကို မပြတ်နားထောင်နေရမယ် ဆိုယင်ကော ဘယ်လောက်ကြာအောင် နားထောင်နေနိုင်ပါ့မလဲ။ ၂၄-နာရီခန့် တစ်ရက်လောက်တောင် မပြတ်ကြည့်နေဘို့ မပြတ်နားထောင်နေဘို့တတ်နိုင်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။ အချိန်ပိုလွန်လာ ယင် မကြည့်လို နားမထောင်လိုဘဲ ဖြစ်လာမယ်။ အဲဒီအခါမှာ ဆက်ပြီး မပြတ်ကြည့်ရှု နားထောင်နေရဦးမယ်ဆိုယင် ဆင်းရဲ ကြောင်း ထင်ရှားလာမှာဘဲ။ ဒါကြောင့် နှစ်သက်လိုချင်တဲ့ တဏှာမရှိယင် မခံစားပဲနေရတာက ချမ်းသာကြောင်း အလွန် ထင်ရှားပါတယ်။ ဒီအကြောင်းအရာတွေကို နိဗ္ဗာန်ဆိုင်ရာ တရားတော်စာအုပ် (နာ ၅၉-စသည်)မှာ အပြည့်အစုံ ဖော်ပြထား ပြီး ရှိနေပါပြီ။

နိဗ္ဗာန်မျှော်ကြည့်တဲ့ ဉာဏ်

နိဗ္ဗာန်ဉာဏ်ဖြစ်နေတဲ့ ယောဂီကတော့ ရုပ်နာမ်တို့၏ အပြစ်ကို တကယ်မြင်ပြီး ငြီးငွေ့နေတဲ့အတွက် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ မရှိရာ ခံစားမှု မရှိရာ နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်းသာ အစစ်အနေဖြင့် သိမြင်ပြီး တကယ်လိုလားတော့တာဘဲ။ အဲဒါဟာ မျှော်စင်ပေါ်က နေပြီး အဝေးကို မျှော်ကြည့်သလို နိဗ္ဗာန်အစစ်ကို မုဉ္ဇိတုကမျတာဉာဏ်ဖြင့် မျှော်ကြည့်တဲ့ သဘောပါဘဲ။ အဲဒီလို နိဗ္ဗာန် အစစ်ကို လိုလားပြီး ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတွေကို စွန့်လွှတ်ချင်တော့ စွန့်လွှတ်နိုင်အောင် ဆက်ပြီး ရှုမှတ်အားထုတ်ရတယ်။ အဲဒီလို ဆက်ပြီး ရှုသိတာဟာ တဖန်ထပ်ပြီး ရှုသိတာဖြစ်တဲ့အတွက် ပဋိသင်္ခါဉာဏ်လို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီဉာဏ်က အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောများကို ရှေးကထက် ပိုပြီးသိတယ်။ အထူးအားဖြင့် ဒုက္ခသဘော ဒုက္ခအခြင်းအရာတွေကို ပိုပြီးတွေ့ရတတ်တယ်။ အဲဒီ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်က ရင့်သန်အားကောင်းလာတဲ့အခါ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတွေကို လျစ်လျူရှုနိုင်တဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ပေါ်လာ တယ်။ ယခုပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း သမ္မသနဉာဏ်မှစပြီး ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ တဆင့်ချင်း တဖြေးဖြေး တက်လာပုံကတော့ နေယျ ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ဖြစ်တတ်တဲ့ ယေဘုယျသဘောပါဘဲ။ သောတာပန်စသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များမှာတော့ ရှုမှတ်လိုက်ယင် မကြာမီအတွင်းမှာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ကို ရောက်တတ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားကို နာနေကြတဲ့ သောတာပန် ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော်များမှာတော့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်သို့ အလျင်အမြန် ရောက်သွားကြတယ်ဆိုတာ ယုံမှားဘွယ် မရှိပါဘူး။

သင်္ခါရပေက္ခာမှာ ဂုဏ် ၆-ပါးရှိတယ်

(၁) ကြောက်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်း ကင်းတယ်

သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က ဂုဏ် ၆-ပါးဖြင့် ထင်ရှားပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုတော့-(ဘယဉ္စ နန္ဒိဉ္စ ဝိပဟာယ သဗ္ဗသင်္ခါ ရေသု ဥဒါသိနော)လို့ ဆိုထားတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့်အညီ ကြောက်ခြင်းလဲမရှိ၊ နှစ်သက်ပျော်မွေ့ခြင်းလဲမရှိပဲ လျစ်လျူရှုနေနိုင် တာက သူ့ဂုဏ်အင်္ဂါတပါးဘဲ။ ဘယ်လိုကြောက်ခြင်းကင်းတာလဲ၊ ဘယ်လို နှစ်သက်ပျော်မွေ့ခြင်း ကင်းတာလဲလို့ဆိုတော့- ဘယဉာဏ် ဖြစ်စဉ်က ကြောက်ဖွယ်ဘေးကို ဆင်ခြင်ခဲ့တယ်၊ ကြောက်တဲ့ အခြင်းအရာနဲ့ အသိဉာဏ် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ယခု သင်္ခါ ရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ အဲဒီလို ကြောက်တဲ့အခြင်းအရာ မရှိတော့ဘူး။ နောက်ပြီးတော့ အာဒိနဝဉာဏ် ဖြစ်စဉ်က အပြစ်မြင်ခဲ့တယ်၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ် ဖြစ်စဉ်က ငြီးငွေ့ခဲ့တယ်။ မုဉ္ဇိတုကမျတာဉာဏ် ဖြစ်စဉ်က ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို စွန့်လွှတ်လိုတဲ့ သဘော ထင်ရှားခဲ့တယ်။ ပဋိသင်္ခါဉာဏ်ဖြစ်စဉ်က အထူးကြောင့်ကြပြု၍ ရှုတဲ့သဘောရှိခဲ့တယ်။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ရောက်တဲ့

အခါကျတော့ အဲဒီ အပြစ်မြင်တာ၊ ငြီးငွေ့တာ၊ စွန့်လိုတာ၊ အထူးကြောင့်ကြပြုတာ ဆိုတဲ့ အခြင်းအရာတွေလဲ မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို ရည်ပြီးတော့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဘယဉ္ဇ-ကြောက်ခြင်းကိုလဲ၊ ဝိပုဟာယ-ပယ်စွန့်၍-လို့ ဆိုထားပါတယ်။ ဒီစကားအရ ကြောက်ခြင်းကင်းတယ်လို့ ဆိုခြင်းဖြင့် အပြစ်မြင်ခြင်း ငြီးငွေ့ခြင်း စွန့်လွှတ်လိုခြင်း အထူးကြောင့်ကြပြုခြင်း ဆိုတာတွေလဲ ကြောက်ခြင်းနှင့်အတူ တပါတည်းကင်းသွားကြတယ်လို့ ယူရပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်စဉ်က လွန်ကဲတဲ့ ပီတိသုခတို့ဖြင့် နှစ်သက်ပျော်မွေ့ခြင်းဟာ အလွန်အကဲ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်ထက် သာလွန်ကောင်းမြတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါမှာ အဲဒီလို နှစ်သက်ပျော်မွေ့ခြင်းလဲ မရှိပဲ ကင်းနေပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံကို ရည်ပြီးတော့ နန္ဒိန္ဒ ဝိပုဟာယ-နှစ်သက်ပျော်မွေ့ခြင်းကိုလဲ ပယ်ပြီးတော့၊ ဝါ-နှစ်သက်ဝမ်းသာခြင်းတွေလဲ ကင်းပြီးတော့၊ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု ဥဒါသိနော-မြင်မှု ကြားမှု တွေ့မှု သိမှုသင်္ခါရ အားလုံးတို့၌ လျစ်လျူအညီအမျှ ရှုနေတယ်-လို့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှာ ဆိုထားပါတယ်။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ဖြစ်ခိုက်တုန်းကလို နှစ်သက် ဝမ်းသာမှု ပျော်မွေ့မှုလဲ လွန်လွန်ကဲကဲ မရှိတော့ဘူးလို့ ဆိုလိုတာပါ။ ယခု ပြောခဲ့တာဟာ တရားဘက်က ကြောက်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်း ကင်းပုံပါ။

ထို့အတူပင် လောကဘက်က ကြောက်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်း ကင်းပုံလဲ ထင်ရှားပါတယ်။ ထင်ရှားပုံကတော့-နေရေး ထိုင်ရေး လောကရေးနဲ့စပ်ပြီး စိုးရိမ်စရာတွေကို ကြားရပေမဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်ခြင်း သိပ်မဖြစ်ဘူး။ သက်သာခွင့် ရနေတတ်ပါတယ်။ ဝမ်းသာစရာတွေကို တွေ့ရပေမဲ့ အလွန်အကဲ ဝမ်းသာတက်ကြွမှု နှစ်သက်မှု မဖြစ်ဘူး။ သက်သာခွင့် ရနေတတ်ပါတယ်။ အဲဒီလို ဖြစ်ပုံတွေဟာ လောကဘက်က ကြောက်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်း ကင်းနေပုံတွေပါ။ အဲဒီလို အကြောင်းအရာကို ဘုန်းကြီးက ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။ ဉာဏ်စဉ်တရားဟောတဲ့ အခါကျတော့ လဲ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ဖြင့် ဟောနေပါတယ်။ အဲဒါကို ဆိုကြရမယ်။

- (က) ကြောက် နှစ်သက်ခြင်း ကင်းရှင်းပေသည်။ ချမ်းသာဆင်းရဲ ရှုမြဲတူညီ။
- (ဂ) ချမ်းသာနှင့် ဆင်းရဲအညီအမျှ ရှုနိုင်တယ်။

တရားဘက်ကရော လောကဘက်ကရော ကြောက်ခြင်းလဲကင်းတယ်။ နှစ်သက်ခြင်းလဲကင်းတယ်တဲ့။ အဲဒါဟာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ရဲ့ အညီအမျှရှုနိုင်ပုံ ဂုဏ်တပါးပါ။ နောက်ပြီးတော့ ချမ်းသာ ဆင်းရဲ ရှုမြဲတူညီဆိုတာကတော့ ချမ်းသာနဲ့ တွေ့ရလို့လဲ မတက်ကြွဘူး။ ဆင်းရဲနဲ့တွေ့ရလို့လဲ စိတ်ပျက်ခြင်း ဝမ်းနည်းခြင်း မရှိဘူး အညီအမျှဘဲ ရှုနိုင်တယ်။ အာရုံအကောင်းအဆိုး ၂-မျိုးလုံးမှာ ညီတူညီမျှ ရှုမှတ်ပြီး သိသိသွားနေတယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါက ဂုဏ်အင်္ဂါ တပါးပါ။ မှီရာပါဠိကတော့--

စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော
ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္မဇာနော-ဆိုတဲ့ ပါဠိပါ။

စက္ခုနာ-မျက်စိဖြင့်၊ ရူပံ-အဆင်းကို၊ ဒိသွာ-မြင်ပြီး၍၊ နေဝ သုမနော ဟောတိ-ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာလဲ မဖြစ်၊ န ဒုမ္မနော-နှလုံးမသာလဲ မဖြစ်ပါဘူးတဲ့။

ဘယ်လိုကောင်းတဲ့ လှပတဲ့အဆင်းကို မြင်ရလို့လဲ ဝမ်းသာခြင်း မဖြစ်ပါဘူးတဲ့။ ဘယ်လိုဆိုးတဲ့အဆင်းကို မြင်ရလို့လဲ နှလုံးမသာခြင်း မဖြစ်ပါဘူးတဲ့။ ဒါဖြင့် အဲဒီလိုအခါ စိတ်က ဘယ်လို ဖြစ်နေသလဲလို့ ဆိုတော့-ဥပေက္ခကော-ဝမ်းမသာ စိတ်မညစ် အညီအမျှ လျစ်လျူရှုလျက်၊ ဝိဟရတိ-နေပါတယ်တဲ့။ ဘာကြောင့် အဲဒီလို အညီအမျှပြီး နေနိုင်ပါသလဲလို့ ဆိုတော့-သတော-အမှတ်ရလျက်၊ သမ္မဇာနော-မှန်စွာ သိနေလို့ပါ။ ကောင်းကောင်း ဆိုးဆိုး မြင်တိုင်း မြင်တိုင်း ရှုမှတ်ပြီး အဖြစ်အပျက် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအခြင်းအရာအားဖြင့် မှန်စွာ သိသိပြီး မချစ်မမုန်း အညီအမျှ လျစ်လျူ ရှုနေနိုင်ပါတယ်တဲ့။ ခဏမစဲ ပျက်ပျက်သွားတဲ့ မြင်မှုသဘောကို သိရုံ သိရုံမျှ လျစ်လျူရှုနေတဲ့သဘောပါ။ အဲဒီလိုဖြစ်ပုံဟာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ရောက်နေတဲ့ ယောဂီမှာ ကိုယ်တိုင် တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှားနေပါတယ်။ အဲဒါက မြင်မှုနှင့် စပ်ပြီး လျစ်လျူ အညီအမျှရှုပုံပါ။

ထို့အတူပင် ကြားရာမှာလဲ အကောင်းအဆိုးကို အညီအမျှလျစ်လျူရှုနိုင်တယ်။ နံရာ စားသိရာ ထိသိရာ ကြံသိရာ တွေမှာလဲ သိရုံ သိရုံမျှ အညီအမျှ ရှုနေနိုင်တယ်။ အဲဒီလိုရှုနိုင်တာကို အာရုံ ၆-ပါးနဲ့စပ်ပြီး အညီအမျှ လျစ်လျူရှုနိုင်တဲ့ အတွက် ဆဋ္ဌဂုံပေက္ခာလို့ ခေါ်တယ်။ အင်္ဂါ ၆-ပါးရှိတဲ့ လျစ်လျူရှုမှုလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒါဟာ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ဂုဏ်ထူးပါ။ ဒါပေမဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ရောက်နေတဲ့ ပုထုဇဉ် ယောဂီကလဲ အဲဒီလိုရှုနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ (တ-၅၅)မှာ တံ-ထိုရဟန္တာ၏ ဂုဏ်ဖြစ်တဲ့ ဆဋ္ဌဂုံပေက္ခာကို၊ အာရဒ္ဓဝိပဿကော-ဥဒယဗ္ဗယ ဉာဏ်စသည်သို့ ရောက်နေသော ဝိပဿနာ ရှုသူသည်၊ ကာတုံ သက္ကောတိ-ပြုရန် ဖြစ်စေရန် စွမ်းနိုင်ပါတယ်-လို့ပြဆိုထားပါတယ်။ အဋ္ဌကထာ အဆိုအရ

အားဖြင့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်နေတဲ့ ယောဂီမှာလဲ ဒီ ဂုဏ်နဲ့ပြည့်စုံတယ်လို့ ယူသင့်တာဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီ ဉာဏ်အဆင့် မှာတော့ မထင်ရှားလှပါဘူး။ ဘင်္ဂဉာဏ် အဆင့်မှာ အတော်အတန် ထင်ရှားပါတယ်။ ကောင်းကောင်း ထင်ရှားတာကတော့ ဒီသင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ကျမှဘဲ သိသိသာသာ ထင်ရှားပါတယ်။ အဲဒီလို ရဟန္တာ၏ဂုဏ်နဲ့ တစ်စိတ်တဒေသအားဖြင့် ပြည့်စုံ နေတာကို သိရယင် အဲဒီလို ယောဂီကို ဘေးက ပုဂ္ဂိုလ်များကလဲ ကြည်ညိုစရာ ကောင်းတယ်။ သူတပါးက မကြည်ညိုတောင် ယောဂီက သူ ကိုယ်တိုင်တော့ အင်မတန် ကြည်ညိုစရာ အားရစရာ ကောင်းနေတာဘဲ။ ကဲ ဒီ ဆောင်ပုဒ်အပိုဒ်ကလေးကို ထပ်ဆို ကြရမယ်။

ချမ်းသာ ဆင်းရဲ ရှုမြဲတူညီ၊
ကြောင့်ကြ မပြု မှတ်ရှု လွယ်သည်၊
သင်္ခါရ ညီမှု ဂုဏ်သုံးမည်။

(၃) ရှုမှတ်ရ လွယ်တယ်

တတိယဂုဏ်အင်္ဂါကတော့ အထူးကြောင့်ကြ မပြုရဘဲနဲ့ ရှုမှတ်ရတာ လွယ်နေပါတယ်တဲ့။ အဲဒီ ဂုဏ်ပုဒ်ရဲ့ မှီရာ ပါဠိ ကတော့ သင်္ခါရဝိစိနနေ ဓမ္မတ္တံ ဟုတွာ-သင်္ခါရတို့ကို ရှုသိမှု၌ အလယ်အလတ် သဘောရှိသည် ဖြစ်၍-လို့ ပြဆိုထားတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နဲ့ သင်္ခါရေသု ဝိယ တေသံ ဝိစိနနေပိ ဥဒါသိနံ ဟုတွာ-လို့ ဖွင့်ပြ ထောက်ခံထားတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာပါဘဲ။ ရှုသိမှု၌ အလယ်အလတ် အညီအမျှ ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုထားရာမှာ “သင်္ခါရပေက္ခာဆိုတာ အရှင် သင်္ခါရတို့ကိုသာ လျစ်လျူ ရှုသင့်တယ်။ ရှုသိမှုကိုတော့ လျစ်လျူမရှုသင့်ဘူး မဟုတ်ပါလား”လို့ စောဒနာစရာရှိတဲ့အတွက် ဋီကာက ဒီလို ဖွင့်ပြ ထောက်ခံထားပါတယ်။ အရှင်သင်္ခါရတို့၌ လျစ်လျူရှုသလိုဘဲ ယင်း သင်္ခါရတွေကို စူးစမ်းရှုသိတဲ့ ဝိပဿနာ၌လဲ အညီအမျှ လျစ်လျူရှုတာပါဘဲ တဲ့။ ယောဂီဟာ အောက်ပိုင်း ဉာဏ်တွေတုန်းက ဆိုယင် အာရုံပေါ်အောင်လဲ အထူးကြောင့်ကြ ပြုရတယ်။ ရှုသိမှု ဖြစ်အောင်လဲ အထူးကြောင့်ကြ စိုက်ရတယ်။ ဒီသင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ကျတော့ ရှုသိစရာ အာရုံပေါ်အောင်လဲ ကြောင့်ကြ မစိုက်ရတော့ဘူး။ ရှုသိမှု ဖြစ်အောင်လဲ ကြောင့်ကြ မစိုက်ရတော့ဘူး။ အာရုံကလဲ တခုပြီးတခု အလိုလို ထင်ပေါ်နေတယ်။ ပေါ်လာသမျှကို ရှုသိမှုကလဲ အထူးကြောင့်ကြမပြုရဘဲ ရှုသိရှုသိသွားနေတယ်။ ရှုမှတ်ရတာဟာ အလွန် လွယ်ကူနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကြောင့်ကြ မပြုရပဲနဲ့ ရှုမှတ်လို့ လွယ်ကူတယ်ဆိုတာကို ဆောင်ပုဒ်တခု စီထားတာပါဘဲ။ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ ဂုဏ်သုံးပါးဟာ အညီအမျှ လျစ်လျူရှုခြင်းနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့ ဂုဏ်အင်္ဂါများပါဘဲ။ ထူးခြားတဲ့ ဂုဏ်သုံးပါးကတော့ ဆောင်ပုဒ်က စပြီး ဆိုကြရမယ်။

(ခ) ကြာရှည်စွာလဲ တည်မြဲ သူတည်၊
ကြာလေသာ၍ သိမ်မွေ့လေသည်၊
အာရုံတခြား ပြန့်သွား ကင်းသည်၊
သင်္ခါရ ထူးမှု ဂုဏ်သုံးမည်။

(၄) ကြာရှည်စွာ တည်တယ်

အောက်ပိုင်း ဉာဏ်တွေတုန်းကဆိုယင် တခြားကို စိတ် မထွက်ပဲ နာရီဝက်ခန့် တနာရီခန့်တောင် တည်ဘို့ မလွယ်ဘူး။ ဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ကျတော့ တနာရီလောက်လဲ အရှိန်မပျက် တည်နေတယ်။ ၂-နာရီ ၃-နာရီ စသည်လဲ အရှိန်မပျက် တည်နေတတ်ပါတယ်။ အဲဒါကို ‘ကြာရှည်စွာလဲ တည်မြဲသူတည်’-လို့ ဆိုထားတာပါဘဲ။ အဲဒီလို ကြာရှည် တည်ပုံဟာ ဒီဉာဏ်ဖြစ်ဘူးတဲ့ ယောဂီတွေရဲ့ ကိုယ်တွေ့ပါဘဲ။ မှီရာ သာဓကပါဠိကတော့ သန္တိဋ္ဌနာ ပညာ-ကောင်းစွာတည် တဲ့ ပညာဟာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဘဲလို့ ဆိုတဲ့ ပဋိသန္တိဒါမဂ် ပါဠိတော်ပါဘဲ။ အဲဒီမှာ ကောင်းစွာ တည်ပုံကို ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာက ဉာဏသ-သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၏၊ သန္တာနဝသေန-အစဉ်အတန်း သန္တာန်အလိုအားဖြင့်၊ ပဝတ္တိမာဟ-ဖြစ်ပုံကို ဆိုတယ်-လို့ ဖွင့်ပြထားပါတယ်။ ဟုတ်တယ်၊ ကြာရှည်စွာတည်မှ ကောင်းစွာတည်တယ်လို့ ဆိုသင့်တာဘဲ။

(၅) ကြာလေ သာ၍ သိမ်မွေ့တယ်

ပဉ္စမဂုဏ်ထူးကတော့ သုပ္ပဂ္ဂေ ပိဋ္ဌံ ဝဋီယမာနံ ဝိယ-ဗန်းထဲ၌ ဆင့်အပ် ပိုင်းအပ်တဲ့ မုံ့မှုန့်ဟာ ကြာလေ ကြာလေ နူးညံ့သွားသလိုပဲ သိမ်မွေ့နူးညံ့သွားတယ် ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်နှင့် အညီပါဘဲ။ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ဟာ ဖြစ်ခါစကတည်းက အခြား အောက်ဉာဏ်များထက် သိမ်မွေ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဖြစ်ခါစထက် ကြာလေ ကြာလေ သာသာပြီး သိမ်မွေ့ သိမ်မွေ့ လာပါတယ်။ အဲဒါလဲ ယောဂီတို့၏ ကိုယ်တွေ့ဖြင့်ပင် ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ‘ကြာလေ သာ၍ သိမ်မွေ့လေသည်လို့’ ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆိုထားတယ်။

(၆) အာရုံတခြား ပြန်သွားဘူး

နောက်ဆုံး ဂုဏ်ထူးကတော့-အာရုံတခြား ပြန်သွားကင်းသည်တဲ့။ အောက်ပိုင်းဉာဏ်တွေတုန်းကတော့ စိတ်က အာရုံတပါးသို့ ပြန်လွင့် ပြန်လွင့်သွားတတ်တယ်။ ဒီဉာဏ်ကျတော့ စိတ်က တခြားအာရုံများဆီကို ပြန်သွားတာ မရှိ သလောက်ပဲ ဖြစ်နေတယ်။ အလွတ်အာရုံတွေသာ မဟုတ်ဘူး၊ ရှုသင့်တဲ့ အာရုံတွေထဲမှာတောင် ဖြန့်လို့မရဘဲ ရှိနေတတ် တယ်။ ဘင်္ဂဉာဏ်စသည်တုန်းက တကိုယ်လုံးက အတွေ့အထိတွေ့ကို ဖြန့်ပြီး ရှုမှတ်နေယင် အစဉ်အတိုင်း တကိုယ်လုံးမှာ ပြန့်ပြီး သိသိသွားတာဘဲ။ ဒီဉာဏ်ကျတော့ အဲဒီလို ဖြန့်လို့မရဘဲ ရှုမှတ်နေကျ အာရုံအနည်းငယ်မှာသာ ရှုသိလျက် ရှုသိလျက် ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဥပမာ-တကိုယ်လုံးကို ဖြန့်ပြီး ရှုမှတ်နေရာက မှတ်နေကျဖြစ်တဲ့ ဖောင်းတာ ပိန်တာ ထိုင်တာ ထိတာ ဒီလေးခု၌သာ အစဉ်အတိုင်း သိလျက် သိလျက် ဖြစ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီ လေးခုထဲကလဲ ထိုင်တယ်ဆိုတဲ့ ကိုယ်ကြီးက ပျောက်ပြီး ၃-ခုသာ ကျန်နေတတ်တယ်။ အဲဒီ ၃-ခုထဲကလဲ ဖောင်းတာ ပိန်တာ မပေါ်လာတော့ဘဲ ထိတာကလေးသာ ပေါ်နေတတ်တယ်။ အဲဒီ ထိတာကလဲ ပျောက်သွားပြီး သိတဲ့စိတ်ကလေးတခုတည်းကိုသာ သိတယ်သိတယ်လို့ ရှုမှတ်နေရ တတ်တယ်။ အဲဒီလိုအခါမှာ မိမိအထူးစိတ်ဝင်စားတဲ့ အာရုံတို့ အမှုကိစ္စတို့ကို ဆင်ခြင်ကြည့်ယင်လဲ အဲဒီ အပြင်အာရုံတွေမှာ ကြာကြာမနေဘူး၊ ရှုမှတ်နေကျအတိုင်း မှတ်သိလျက် မှတ်သိလျက်သာ ဖြစ်နေတတ်တယ်။ ဒါကြောင့် အာရုံ တခြားပြန်သွား ကင်းသည်-လို့ ဆောင်ပုဒ်မှာ ဆိုထားတာဘဲ။ မှီရာ သာဓက ကတော့-ပတိလီယတိ-တွန့်၏။ ပတိကုဋတိ-ဆုတ်၏။ န သမ္ပသာရိယတိ-ဖြန့်သော်လဲ ပြန်မသွား-ဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ပါဘဲ။ အဲဒီ ဆောင်ပုဒ်ကို ထပ်ပြီး ဆိုကြရမယ်။

- (ခ) ကြာရှည်စွာလဲ တည်မြဲသူတည်း။
- ကြာလေသာ၍ သိမ်မွေ့ လေသည်။
- အာရုံတခြား ပြန်သွားကင်းသည်။
- သင်္ခါရ ထူးမှု ဂုဏ်သုံးမည်။

ယခု ပြောလာခဲ့တာဟာ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါ ၆-ပါးဘဲ။ ဒီဉာဏ်ဖြစ်ဘူးတဲ့သူဆိုယင် ဒီ ဂုဏ်အင်္ဂါ ၆- ပါးကို ကိုယ်တိုင်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှားသိရပါတယ်။ အဲဒီလို ထူးခြားတဲ့ အသိဉာဏ်ကို မတွေ့ရဘူးသေးဘူးဆိုယင် သင်္ခါ ရပေက္ခာဉာဏ်ကို မရောက်သေးဘူးလို့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဆုံးဖြတ်ရုံပါဘဲ။

ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာ ဖြစ်ပုံ

အဲဒီ ဂုဏ်အင်္ဂါ ၆-ပါးနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က ထက်သန်ပြည့်စုံလာတဲ့ အခါကျတော့ အလွန်လျင်မြန် ထူးခြားတဲ့ အသိတွေ ဖြစ်လာတယ်။ အဟုန်နဲ့ ပြေးလာသလိုလဲ ထင်ရတတ်တယ်။ အဲဒီလို ထူးခြားတဲ့ အသိကိုတော့ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာလို့ ခေါ်တယ်။ ဝုဋ္ဌာန-ဆိုတာ ထတယ်လို့ အနက်ရှိတယ်။ တနေရာရာမှ ထလာတာမျိုးပေါ့။ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ကလဲ ထိသိမှု ကြံသိမှု ခံစားမှု ကြားမှု မြင်မှု စသော ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်အယဉ်မှာသာ ရှုသိလျက် ရှုသိလျက် ဖြစ်လာခဲ့တယ်။ ရှုတိုင်း ရှုတိုင်း ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်အယဉ်ပေါ်မှာသာ ကျကျနေတယ်။ အဲဒါဟာ ပဝတ္တခေါ်တဲ့ ရုပ်နာမ်အယဉ်ပေါ်၌သာ ကျကျနေပုံပါဘဲ။ အဲဒီလို ရုပ်နာမ်အယဉ်ပေါ်မှာသာ ကျကျနေယင်းထဲက အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်လာတဲ့ အခါကျတော့ ဖြစ်ပျက်တဲ့ ရုပ်နာမ်ကင်းချုပ်တဲ့သဘောထဲသို့ ကျရောက်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ ရုပ်နာမ်အယဉ်မှ ထပြီး နိဗ္ဗာန် အာရုံသို့ ရောက်သွားတာပါဘဲ။ အဲဒီလို ရုပ်နာမ်အယဉ်မှ ထသွားတတ်သောကြောင့် အရိယမဂ်ကို ဝုဋ္ဌာနလို့ ခေါ်တယ်။ ခုတင်က ပြောခဲ့တဲ့ အထူးသွက်လက်လျင်မြန်တဲ့ ဝိပဿနာဆုံးသွားယင် ဝုဋ္ဌာနခေါ်တဲ့ ဒီအရိယမဂ်က နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုလျက် ဖြစ်တော့တာဘဲ။ အဲဒီတော့ ထူးခြားတဲ့ ဝိပဿနာက ဝုဋ္ဌာနခေါ်တဲ့ အရိယမဂ်ဆီကို သွားတဲ့သဘော ဖြစ်နေတာပေါ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီ ဝိပဿနာအထူးကို ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီလို့ ခေါ်တယ်။ သင်္ခါရအာရုံမှ ထတဲ့ အရိယမဂ်ထဲသို့ သွားတဲ့ ဝိပဿနာလို့ ဆိုလိုတာပါဘဲ။

အဲဒီ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီဝိပဿနာက ထိုခဏ၌ ထင်ရှားပေါ်လာတဲ့ ကြံသိမှုကို ဖြစ်စေ၊ ထိသိမှုကို ဖြစ်စေ၊ ကြားသိမှုကို ဖြစ်စေ၊ မြင်သိမှုကို ဖြစ်စေ၊ စားသိမှုကို ဖြစ်စေ၊ နံသိမှုကို ဖြစ်စေ တခုခုကို ရှုသိလျက် ဖြစ်တယ်။ ရှုသိပုံကတော့ အလွန် လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားလို့ မမြဲတဲ့ အခြင်းအရာဖြင့် သိသိသွားတာလဲ ရှိတယ်။ ဆင်းရဲတဲ့ အခြင်းအရာ မကောင်းတဲ့ အခြင်းအရာဖြင့် သိသိသွားတာလဲ ရှိတယ်။ အနတ္တအခြင်းအရာ သဘောတရားမျှ အနေဖြင့် သိသိသွားတာလဲ ရှိတယ်။ အကြိမ်ကတော့ အနည်းဆုံး ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ် ဖြစ်တယ်။ များယင်တော့ လေး ငါး ဆယ်ကြိမ် စသည်လဲ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ကျမ်းဂန် ဝေါဟာရနဲ့ ပြောရယင် အဲဒီ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ နောက်ဆုံးအကြိမ်မှာ ပရိကံ ဥပစာ အနုလုံ ခေါ်တဲ့ ရှုသိဇော သုံးကြိမ် ဆုံးသွားတဲ့အခါ ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ချုပ်ငြိမ်းကင်းဆိတ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်အာရုံဆီကို ညွှတ်ကိုင်းအာရုံပြုတဲ့ ကာမကုသိုလ်ဇော အထူး တကြိမ် ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဇော၏ အခြားမဲ့မှာ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်လာပြီး ရုပ်နာမ်သင်္ခါရ ချုပ်ငြိမ်းကင်းဆိတ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်အာရုံ ထဲသို့ ပြေးဝင်ကျရောက်သွားတယ်။ အဲဒီ မဂ်ဇော၏ အခြားမဲ့၌ အကျိုးဖြစ်တဲ့ အရိယဖိုလ်ဇော ၂-ကြိမ် ၃-ကြိမ် ဖြစ်တယ်။

အာရုံပြုပုံကတော့ အရိယမဂ်နှင့် အတူတူပါဘဲ။ အဲဒီလို အရိယမဂ်ဖိုလ် ဖြစ်သွားယင် ပုထုဇဉ်က သောတာပန်ဖြစ်သွားတာဘဲ။ သောတာပန်က သကဒါဂါမ်၊ သကဒါဂါမ်က အနာဂါမ်၊ အနာဂါမ်က ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတာဘဲ။

အဲဒီလို ဖြစ်ရာမှာ နိဗ္ဗာန်အာရုံဆီကို ညွှတ်ကိုင်း အာရုံပြုတဲ့ ကာမကုသိုလ်ဇောကို ဂေါတြဘူလို့ ခေါ်တယ်။ ပုထုဇဉ် အဖြစ် အစရှိတဲ့ မူလအနွယ်ကို လွမ်းမိုးကျော်လွန်သွားတဲ့ ဇောစိတ်လို့ ဆိုလိုတာပါဘဲ။ ဒါကြောင့် ပဋိသန္တိဒါမဂ်မှာ--

ဥပ္ပါဒါ-ဖြစ်ခြင်းမှ၊ ဝါ-ဖြစ်ခြင်းရှိသော သင်္ခါရ အာရုံမှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ထ၍၊ အနုပ္ပါဒ်-ဖြစ်ခြင်းကင်းသော နိဗ္ဗာန်အာရုံ သို့၊ ပက္ခန္ဓတီတိ- ပြေးဝင်သွားတတ်သောကြောင့်၊ ဂေါတြဘူ-ဂေါတြဘူ မည်၏။ ပဝတ္တာ မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်အယဉ် အာရုံမှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတွာ-ထ၍၊ အပ္ပဝတ္တံ-ရုပ်နာမ် အယဉ်ကင်းသော နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့၊ ပက္ခန္ဓတီတိ-ပြေးဝင်သွားတတ်သောကြောင့်၊ ဂေါတြဘူ-ဂေါတြဘူ မည်၏-စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားပါတယ်။

အဲဒါက နိဗ္ဗာန်အာရုံသို့ ဂေါတြဘူစိတ် ပြေးဝင်သွားပုံဘဲ။ အရိယမဂ်ကလဲ အဲဒီ ဂေါတြဘူစိတ် ညွှတ်ကိုင်း ပြေးဝင် သွားရာ နိဗ္ဗာန် အာရုံထဲ ကျရောက်သွားတာပါဘဲ။ အဲဒီလို ကျရောက်သွားပုံကို မိလိန္ဒပဉ္စာ (၃၁၁)မှာ ဒီလို ပြထားပါတယ်။

နိဗ္ဗာန် မျက်မှောက်ပြုပုံ မိလိန္ဒပဉ္စာ

တဿ တံ စိတ္တံ အပရာပရံ မနသိ ကရောတော ပဝတ္တံ
သမတိက္ကမိတွာ အပ္ပဝတ္တံ ဩက္ကမတိ၊ အပ္ပဝတ္တမ-နုပ္ပတ္တာ မဟာရာဇ
သမ္မာပဋိပန္နော နိဗ္ဗာနံ သစ္စိကရောတီတိ ဝုစ္စတိ။

အပရာပရံ-တမှတ်ပြီး တမှတ် အဆင့်ဆင့်၊ မနသိ ကရောတော-နှလုံးသွင်း ရှုသိနေသော၊ တဿ၊ ထို ယောဂီ၏၊ တံ စိတ္တံ-ရှုသိနေသော ထိုစိတ်သည်။ (အပရာပရံ မနသိ ကရောတော-တမှတ်ပြီး တမှတ် အဆင့်ဆင့် နှလုံးသွင်း ရှုသိနေ စဉ်)၊ ပဝတ္တံ သမတိက္ကမိတွာ-မပြတ်ဖြစ်နေသော ရုပ်နာမ်အယဉ်ကို ကျော်လွန်၍၊ အပ္ပဝတ္တံ-မပြတ်ဖြစ်နေသည့် ရုပ်နာမ် အယဉ်၏ ပြတ်စဲ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း သဘောသို့၊ ဩက္ကမတိ-သက်ဝင်သွားလေတော့သည် တဲ့။

ယောဂီဟာ မူလကထိသိမူ ကြံသိမူ ကြားမူ မြင်မှုစသော မပြတ်ဖြစ်နေတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို တမှတ်ပြီး တမှတ် အဆင့် ဆင့် မပြတ် ရှုသိနေရတယ်။ ရှုသိလို့ မကုန်မဆုံးနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ် အဖြစ်အပျက်တွေကိုချည်း တွေ့သိနေရတယ်။ အဲဒီလို မကုန် မဆုံးနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရှုသိနေယင်းထဲက (ပရိကံ ဥပစာ အနုလုံခေါ်တဲ့) နောက်ဆုံး ရှုသိမှု၏ အခြားမဲ့မှာ အဲဒီသိစရာတွေရော ရှုသိတဲ့ စိတ်ရော ပြတ်စဲ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောထဲသို့ ရုတ်တရက် ညွှတ်ကိုင်း ကျရောက်သွားတယ်။ အဲဒီလိုဖြစ်ရာမှာ ညွှတ်ကိုင်းဆိုတာက ဂေါတြဘူစိတ်ပဲ။ ကျရောက်သွားတာက အရိယ မဂ်ဖိုလ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားတာဘဲ။

ဒါကြောင့်--

မဟာရာဇ-မိလိန္ဒမင်းကြီး၊ သမ္မာပဋိပန္နော-နည်းလမ်းမှန်စွာ ကျင့်ခဲ့ ရှုသိခဲ့သည်ဖြစ်၍၊ အပ္ပဝတ္တမနုပ္ပတ္တာ-ရုပ်နာမ် အယဉ်၏ ပြတ်စဲချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောထဲသို့ ဆိုက်ရောက်သွားသောယောဂီကို၊ နိဗ္ဗာနံ သစ္စိကရောတီတိ-နိဗ္ဗာန်ကိုမျက်မှောက် ပြုသည်ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-ပြောဆိုအပ်ပါတယ် တဲ့။

အဲဒါဟာ ကျမ်းဂန်များအရ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ ဝိပဿနာနှင့် မဂ်ဖိုလ်ဖြစ်ပုံပါဘဲ။ ယောဂီများ အတွေ့နဲ့လဲ ကိုက်ညီပါ တယ်။ ကိုက်ညီပုံကတော့-ယောဂီဟာ အများအားဖြင့် ထိသိမှုက စပြီး ကြံသိမူ ကြားမူ မြင်မှုစသော ဥပ္ပါဒါနက္ခန္ဓာငါးပါးကို မပြတ် ရှုသိလာခဲ့ရတယ်။ ရှေ့ပိုင်းကပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း ဘင်္ဂဉာဏ်ဖြင့် လျင်မြန်စွာ ပျက်ပျက်သွားတဲ့ ရုပ်နာမ်တွေကို မပြတ် တွေ့သိနေရတဲ့အတွက် ကြောက်ဖွယ်ထင် အပြစ်မြင်ပြီး ငြီးငွေ့လာခဲ့တယ်။ စွန့်လွှတ်လိုတဲ့အတွက် စွန့်လွှတ်နိုင်အောင် ဆက်လက်ပြီး ရှုမှတ်အားထုတ်ပြီး သင်္ခါရတွေကို အညီအမျှ သိရုံသိရုံရှုသိနေတဲ့ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ရောက်လာတယ်။ အဲဒီ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်က ရင့်သန်တဲ့အခါ အထူးသွက်လက်ထင်ရှားတဲ့ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ အနုလောမဉာဏ်များ ဖြစ်လာပြီးတော့ ရှုသိစရာရော ရှုသိမှုရော သင်္ခါရအားလုံး ဆိတ်သုဉ်းချုပ်ငြိမ်းခြင်းသဘောထဲသို့ ကျရောက်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ အရိယ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသွားတာပါဘဲ။ အဲဒီလို မျက်မှောက်ပြုသွားယင် ပုထုဇဉ်အဖြစ်မှ သောတာပန် ဖြစ်သွားတယ်။ မူလက သောတာပန်ဆိုယင်လဲ သကဒါဂါမ်ဖြစ်သွားတယ်။ သကဒါဂါမ်ဆိုယင်လဲ အနာဂါမ်ဖြစ်သွားတယ်။ အနာဂါမ်ဆိုယင်တော့ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတော့တာဘဲ။ အဲဒီလို ဖြစ်သွားပုံကို ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ--

ငြီးငွေ့ဉာဏ်ဖြစ်ပြီး အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

နိဗ္ဗိန္ဒိန္ဒိ၊ ဝိရုဇ္ဇတိ၊ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္ဆတိ။

နိဗ္ဗိန္ဒိန္ဒိ-နိဗ္ဗိန္ဒိန္ဒိ-ငြီးငွေ့လတ်သော်၊ ဝိရုဇ္ဇတိ-တပ်မက် ကင်းကာ အရိယမဂ်ဖြစ်လေတော့၏။ ဝိရာဂါ-တပ်မက် ကင်းကာ အရိယမဂ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိမုစ္ဆတိ-အာသဝေါ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သွားလေတော့သည် တဲ့။

ယောဂီမှာ သမ္မသန္တဉာဏ်မှ ဘင်္ဂဉာဏ်အထိ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တအခြင်းရာတို့ဖြင့် ရှုမြင်ပုံ သိပုံကို မြတ်စွာဘုရားက “ဧဝံ ပဿ-ဤသို့မြင်လျှင်”-ဆိုတဲ့ စကားနှစ်လုံးဖြင့် ဟောတော်မူတယ်။ ပြီးတော့ ဘယဉာဏ်မှ သင်္ခါရပေက္ခာ အနုလောမ ဉာဏ်အထိ ဖြစ်ပုံကို- “နိဗ္ဗိန္ဒိန္ဒိ-ငြီးငွေ့လေတော့သည်”လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ အဲဒီကနောက် မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြစ်ပုံကို “နိဗ္ဗိန္ဒိန္ဒိ၊ ဝိရုဇ္ဇတိ၊ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္ဆတိ-ငြီးငွေ့လျှင် တပ်မက်ကင်းသည်၊ တပ်မက်ကင်းခြင်းကြောင့် လွတ်မြောက်သည်”လို့ ဟောတော်မူပါတယ်။ တိုတိုကလေးဘဲ၊ ယောဂီမှာ ဖြစ်ပုံနဲ့ အံကျကိုက်နေတာပါဘဲ။

ကိုက်ညီပုံကတော့-သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်အား ကောင်းနေတဲ့အခါ ထူးခြားတဲ့ အသိဉာဏ်တွေ လျင်မြန်စွာ ဖြစ်လာယင် မိမိ၏ရုပ်နာမ်တွေကို စွန့်လွှတ်နိုင်လောက်အောင် ငြီးငွေ့မှု အားမကောင်းသေးတဲ့ ယောဂီမှာ “ဘာဖြစ်သွားမှာပါလိမ့်မလဲ၊ သေများ သေသွားမှာလေလား” စသည်ဖြင့် စိုးရိမ်စိတ် ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီလို စိုးရိမ်စိတ်ဖြစ်ယင် အမှတ်အသိက ကျပြီး တော့ လျော့ကျသွားတယ်။ ငြီးငွေ့မှု အားကောင်းနေယင်တော့ အဲဒီလို စိုးရိမ်စိတ် မဖြစ်ပဲအလိုက်သင့် ရှုသိ ရှုသိပြီး အစဉ် အတိုင်း လိုက်သွားတယ်။ အဲဒီအခါ တပ်မက်တွယ်တာခြင်းမရှိပဲ ရုပ်နာမ် သင်္ခါရ ကင်းဆိတ် ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောထဲ ကျရောက်သွားတာပဲ။ အဲဒီလို ကျရောက်သွားယင် ကင်းငြိမ်းသင့်သော ကိလေသာ အာသဝေါတရားတို့မှ လွတ်မြောက်သွား တာဘဲ။

အတွယ်အတာမရှိပဲ သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းရာသို့ ကျရောက်သွားလျှင် ဒိဋ္ဌိအာသဝေါမှလဲ လွတ်မြောက်သွား တယ်။ ဝိစိကိစ္ဆာနှင့်တကွ ယှဉ်ဘက် အဝိဇ္ဇာအာသဝေါမှလဲ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ အပါယ်ကျစေနိုင်လောက်အောင် ယုတ်ညံ့ ကြမ်းတမ်းတဲ့ ကာမာသဝ စသည်တို့မှလဲ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ အဲဒါဟာ သောတာပတ္တိမဂ်၏အကျိုးဖြစ်တဲ့ သောတာပတ္တိ ဖိုလ်အရအားဖြင့် လွတ်မြောက်သွားပုံပါဘဲ။

သကဒါဂါမိမဂ်ဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းရာကျရောက်သွားတဲ့အခါ ကြမ်းတမ်းတဲ့ ကာမရာဂစသော အာသဝေါ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ အနာဂါမိမဂ်ဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းရာ ကျရောက်သွားတဲ့အခါ သိမ်မွေ့သော ကာမရာဂနှင့်တကွ တန်းတူ ဖြစ်တဲ့ အဝိဇ္ဇာသဝမှ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းရာ ကျရောက်သွားတဲ့အခါ အာသဝေါ ကိလေသာ ဟူသမျှအကြွင်းမဲ့ လွတ်မြောက်သွားတယ်။ အဲဒီလို လွတ်မြောက်သွားတာတွေဟာ “ဝိရာဂါ-ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၌ တပ်မက် ကင်းခြင်းကြောင့်၊ ဝါ-တပ်မက်ကင်းလျက် ရုပ်နာမ်ချုပ်ရာသို့ သက်ရောက်သွားခြင်းကြောင့်၊ ဝိမုစ္ဆတိ-မဂ်၏အကျိုးဖြစ်သော ဖိုလ်အရအားဖြင့် လွတ်မြောက်လေတော့သည်”လို့ ဆိုတာနဲ့ အညီပါဘဲ။ အဲဒီလို လွတ်မြောက်သွားပုံကို ပြန်လှည့်ပြီး ဆင်ခြင် ကြည့်တဲ့အခါ လွတ်မြောက်ပုံကို ထင်ရှားသိရပါတယ်။ အဲဒီလို ဆင်ခြင်ပြီး သိပုံကိုလဲ ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ်မှာ နောက်ဆုံး စကား အနေဖြင့် ဒီလို ဟောတော်မူပါတယ်။

ရဟန္တာမှာ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ဖြစ်ပုံ

ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ ဟောတိ “ခိဏာ ဇာတိ၊
ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏီယံ၊ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ”တိ
ပဇာနာတိ။

ဝိမုတ္တသ္မိံ-လွတ်မြောက်လတ်သော်၊ ဝိမုတ္တမိတိ-ကိလေသာမှ စိတ်လွတ်သွားပြီဟု ဆင်ခြင်လျက်၊ ဉာဏံ ဟောတိ- အသိဉာဏ်ဖြစ်လေတော့သည်။ ခိဏာ ဇာတိ-ဘဝအသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပြီ၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ-ရှုသိမှုဟူသော အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ဖြစ်ပေပြီ၊ ကတံ ကရဏီယံ-သိသင့်သမျှသိအောင် ပြုမှုကိစ္စကို ပြုလေပြီ၊ ဣတ္ထတ္တာယာ-ဤကိစ္စအတွက် အပရံ- အခြားပြုဘွယ်သည်၊ န-မရှိတော့ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆင်ခြင်လျက်၊ ပဇာနာတိ-သိလေတော့သည် တဲ့။

ဒါက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဆင်ခြင်ပုံ ပစ္စဝေက္ခဏာဘဲ။ အဲဒီမှာ ဘဝသစ်ဖြစ်မှုကုန်ပြီလို့ သိတာဟာ ဘာကြောင့်ပါလဲ ဆိုတော့-ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတွေကို မြဲတဲ့အနေ ချမ်းသာတဲ့-ကောင်းတဲ့အနေ အသက်ကောင် အတ္တကောင် အနေဖြင့် အသိမှား အထင်မှားပြီး သာယာစွဲလမ်းနေသမျှကာလပတ်လုံး ဘဝသစ်က အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီလိုအသိမှား

အထင်မှားတွေ လုံးဝကင်းနေယင် သာယာစွဲလမ်းမှုလဲ လုံးဝကင်းသွားတယ်။ အဲဒီအသိမှား အထင်မှားတွေနှင့်တကွ သာယာစွဲလမ်းမှု လုံးဝကင်းသွားတာကို သိရတဲ့အတွက် ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပြီလို့သိမြင်ဆုံးဖြတ်တာပါ။ အဲဒါဟာ ပယ်ပြီး ကုန်ပြီး ကိလေသာကို ဆင်ခြင်တဲ့ သဘောပါ။

ဗြဟ္မစရိယ-အကျင့်မြတ်ဆိုတာကတော့ သီလ သမာဓိ ပညာပါ။ အဲဒီအကျင့်မြတ်ဟာ သီလသက်သက်စောင့်ထိန်း နေရုံနဲ့လဲ မပြီးဘူး။ ဈာန်သမာဓိ သက်သက်နဲ့လဲ မပြီးဘူး။ ဖြစ်တိုင်းသော ရုပ်နာမ်တွေကို ရှုသိမှုဖြင့် အရဟတ္တမဂ်တိုင်အောင် ရောက်သွားမှ ပြီးတယ်။ ဒါကြောင့် ရှုသိမှုဟူသော အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ဖြစ်ပေပြီလို့ ပဓာနဖြစ်တဲ့ ရှုသိမှုကို သရုပ် ဖော်ပြီး ပြလိုက်ပါတယ်။

ကရုဏီယ-ပြုဘွယ်ကိစ္စဆိုတာ သစ္စာလေးပါးကို အပြည့်အစုံသိအောင် ပြုကျင့်မှုပါ။ အဲဒါလဲ အရဟတ္တမဂ် တိုင်အောင် ရှုသိမှုဖြင့် ပြုခြင်းကိစ္စပြီးတာပါ။ အောက်မဂ် သုံးပါးဖြင့် ချုပ်ငြိမ်းတဲ့ သဘောကို ကိုယ်တိုင်တွေ့ သိမြင်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကို သိပြီးဖြစ်ပေမဲ့ အမှတ်မှား အသိမှားတဲ့ သညာဝိပလ္လာသနဲ့ စိတ္တဝိပလ္လာသ အချို့က ကျန်နေသေးတယ်။ အဲဒီလို အမှတ်မှား အသိမှား အချို့က ရှိနေသေးတဲ့အတွက် ချမ်းသာတယ် ကောင်းတယ် စသည်ဖြင့် ထင်ပြီး နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာကလဲ ရှိနေသေးတာ။ အဲဒီ တဏှာသမုဒယကို ပယ်ခြင်းကိစ္စမပြီးသေးဘူး။ ဒါကြောင့် အနာဂါမ်တောင်မှ ဘဝအသစ်ဖြစ်နေရသေးတာ။ အရဟတ္တမဂ်ရောက်တော့ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တသဘောဖြစ်တဲ့ ဒုက္ခသစ္စာကို အပြည့်အစုံ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် သိပြီးဖြစ်သွားတယ်။ ဒါကြောင့် အမှတ်မှား အသိမှားတဲ့ ဝိပလ္လာသတွေလဲ အကုန် ကင်းသွားတယ်။ အဲဒီဝိပလ္လာသတွေ အကုန် ကင်းသွားတဲ့အတွက် နှစ်သက်သာယာတဲ့ တဏှာသမုဒယလဲ ဖြစ်နိုင်ခွင့် မရှိတော့ဘဲ လုံးဝကင်း သွားတယ်။ ဒါကြောင့် သစ္စာလေးပါး သိခြင်းကိစ္စကို ပြုမှုဟာလဲ လုံးဝပြီးစီးပြည့်စုံသွားတယ်။ အဲဒီလို ပြည့်စုံပုံကို ရည်ပြီးတော့ ဤကိစ္စအတွက် အခြားပြုဘွယ်မရှိတော့ဘူးလို့ ဆင်ခြင်တာပါ။

ယခုပြောခဲ့တဲ့ ရဟန္တာ၏ဆင်ခြင်ပုံ ပစ္စဝေက္ခဏာထဲမှာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ကိလေသာတို့ကို သီးသန့်တိုက်ရိုက် ဆင်ခြင် ပုံကတော့ မပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီမဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ပယ်ပြီး ကိလေသာတွေကို ဆင်ခြင်ပြီးတော့ ဆက်လက်ဆင်ခြင်ပုံတွေဘဲလို့ မှတ်ယူရပါတယ်။ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီးပြီ၊ ပြုဘွယ်ဟူသမျှပြုပြီးပြီလို့ ဆင်ခြင်တာတွေဟာ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့ကို ဆင်ခြင်ပြီးမှ ဆက်ပြီးဆင်ခြင် ပုံတွေပါ။ စိတ်လွတ်သွားပြီ၊ ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပြီလို့ ဆင်ခြင်တာဟာ ပယ်ပြီးကင်းပြီး ကိလေသာကို ဆင်ခြင်ပြီးမှ ဆက်ပြီးဆင်ခြင်ပုံပါ။ သောတာပန် သကဒါဂါမ် အနာဂါမ်များမှာဖြစ်တဲ့ ပစ္စဝေက္ခဏာ အကြောင်းကိုတော့ သီလဝန္တသုတ္တန် တရားတော်စာအုပ် (၂၄၃-စသည်)မှာ ပြထားပြီးရှိနေပါတယ်။

ယခု အရိယမဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဖြစ်ပုံပြတဲ့ ပါဠိအနက်ကို ထပ်ပြီး ရွတ်ဆိုပြဦးမယ်။

နိဗ္ဗုဒ္ဓိဗျုပ္ပာရောစကားတော်

နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ၊ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ၊ ဝိမုတ္တသ္မိံ ဝိမုတ္တမိတိ ဉာဏံ
ဟောတိ “ခိဏာ ဇာတိ၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ ကတံ ကရုဏီယံ၊ နာပရံ
ဣတ္ထတ္တာယာ”တိ ပဇာနာတိ။

နိဗ္ဗိန္ဒံ-နိဗ္ဗိန္ဒန္တော-ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ စိတ်ဝိညာဏ်တို့၌ မပျော်မမွေ့ ငြီးငွေ့လတ်သော်၊ ဝိရဇ္ဇတိ-ယင်း ရုပ်နာမ်တို့၌ တပ်မက်ကင်းကာ အရိယမဂ် ဖြစ်လေတော့၏။ ဝိရာဂါ-တပ်မက်ကင်းကာ အရိယမဂ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိမုစ္စတိ -အာသဝေါ ကိလေသာတို့မှ လွတ်မြောက်သွားလေတော့သည်။ ဝိမုတ္တသ္မိံ-လွတ်မြောက်လတ်သော်၊ ဝိမုတ္တမိတိ-ကိလေသာမှ စိတ်လွတ်သွားပြီဟု ဆင်ခြင်လျက်၊ ဉာဏံ ဟောတိ-အသိဉာဏ် ဖြစ်လေတော့သည်။ ခိဏာ ဇာတိ-ဘဝသစ်ဖြစ်မှုကုန်ပြီ၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ-ရှုသိမှုဟူသော အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ဖြစ်ပေပြီ၊ ကတံ ကရုဏီယံ-သိသင့်သမျှ သိအောင် ပြုမှုကိစ္စ ကို ပြုပြီးပေပြီ၊ ဣတ္ထတ္တာယာ-ဤကိစ္စအတွက်၊ အပရံ-အခြားပြုဘွယ်သည်၊ န-မရှိတော့ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ဆင်ခြင်လျက်၊ ပဇာနာတိ-သိလေတော့သည်။

အဲဒါကို မြန်မာသက်သက် အချောပြန်ယင် ဒီလို ဖြစ်ပါတယ်။

နိဂုံးချုပ်စကားတော်၏ မြန်မာပြန်

ဦးဋ္ဌေလျှင် တပ်မက်ကင်းကာ အရိယမဂ်ဖြစ်လေတော့သည် တပ်မက်ကင်းကာ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် (အာသဝေါ ကိလေသာတို့မှ) လွတ်မြောက်သွားလေတော့သည်။ လွတ်မြောက်လျှင် စိတ်ဟာ လွတ်သွားပြီလို့ ဆင်ခြင်ဉာဏ် ဖြစ်လေတော့သည်။ (ဆင်ခြင်ပုံမှာ) ဘဝသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံးပြီး ပေပြီ၊ ပြုဘွယ်ကိစ္စကို ပြုပြီးပေပြီ၊ ဒီကိစ္စအတွက် အခြားတပါး ပြုဘွယ် မရှိတော့ပြီလို့ ဆင်ခြင်လျက် သိမြင်ဆုံးဖြတ်လေတော့သည်။ အဲဒါကို လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ဦးဋ္ဌေလျှင် တပ်မက်ကင်းကာ။ပ။ မရှိတော့ပြီလို့ ဆင်ခြင် လျက် သိမြင်ဆုံးဖြတ်လေတော့သည်။

အဲဒါဟာ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောတော်မူတဲ့ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်၏ အဆုံးသတ် နိဂုံးချုပ် စကားပါဘဲ။ အဲဒီက နောက် သံဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်များက ဒီလို မှတ်တမ်းတင်တော်မူခဲ့ကြပါတယ်။

သံဂါယနာတင်မှတ်တမ်း

ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ၊ အတ္တမနာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု။
ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒံ။

ဣမသ္မိံ စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ
ဘိက္ခုနံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံ သူတိ။

ဣဒံ-(ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ-ဟူသော စကားတော်မှ စ၍ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာတိ-တိုင်အောင်) ဤ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို၊ ဘဂဝါ-မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အဝေါစ-ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတော်တို့ ရဟန္တာဖြစ်ရေးအတွက် မိန့်မြှောက်သောအားဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့ပါသတည်း။ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု-ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတော်တို့သည်၊ အတ္တမနာ-ဝမ်းမြောက်ရွှင်ပြီးသည့် စိတ်နှလုံး ရှိကြကုန်လျက်၊ ဘဂဝတော ဘာသိတံ-မြတ်စွာဘုရားဟောကြားသည့် စကားတော်ကို၊ အဘိနန္ဒံ-နှစ်သက်အားရ သဘောကျသမှု သာဓုခေါ်ကာ ဝမ်းသာ ရွှင်ပျလက်ခံတော်မူကြပါသတည်း။

စ ပန-မှတ်သားဘွယ်အထူးကား၊ ဣမသ္မိံ ဝေယျာကရဏသ္မိံ-ဤ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားတော်ကို၊ ဘညမာနေ-ဟောနေစဉ်၊ (ဝါ-ဟောပြီးခါစ၌) ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခုနံ-ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတော်တို့၏၊ စိတ္တာနိ-စိတ်တို့သည်၊ အနုပါဒါယ-တစုံတခုကိုမျှ မစွဲလမ်းကြမှု၍၊ အာသဝေဟိ-အာသဝေါတရားတို့မှ၊ ဝိမုစ္စိံ သု-လွတ်မြောက်တော် မူကြပါသတည်း။ ဣတိ-ဤတွင် နိဂုံးကမ္ပတ် အပြီးသတ်ပါသတည်း။

(သာဓု သာဓု သာဓု)

ပဉ္စဝဂ္ဂိ ရဟန်းတော်ငါးပါးထဲမှ အရှင်ကောဏ္ဍညမထေရ်က ဝါဆိုလပြည့်နေ့ ညညှိဦးယာမံမှာ ဓမ္မစကြာသုတ် တရားတော်ကို နာရစဉ်ကပင် သောတာပန်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်ကစပြီး တရားကို ဆက်လက် နှလုံးသွင်း အားထုတ် လာခဲ့မှာပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ အရဟတ္တ မဂ်ဖိုလ်ကိုတော့ ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားကို မနာရသေးမီက မရောက်ခဲ့သေးဘူး။ အရှင်ဝပ္ပမထေရ်က ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့မှာ သောတာပန် ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အရှင် ဘဒ္ဒိယ အရှင် မဟာနာမံ အရှင် အဿဇိမထေရ်တို့က ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၂-ရက် ၃-ရက် ၄-ရက်နေ့များမှာ အစဉ်အတိုင်းသောတာပန် ဖြစ်တော်မူခဲ့ကြတယ်။ ငါးပါးလုံး အဲဒီအခါတုန်းက သောတာပန်ချည်းဘဲ။ အဲဒီ ပဉ္စဝဂ္ဂိရဟန်းတော် ငါးပါးလုံးဟာ ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို နာနေကြယင်း ခန္ဓာငါးပါးကို (နေတံမမ၊ နေသောဟမသ္မိံ၊ န မေသော အတ္တာ) ဒါ ငါ့ဟာ မဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ့အတ္တ မဟုတ်=အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဘဲလို့ နှလုံးသွင်းရှုမြင်ပြီးတော့ အထက်မဂ်ဖိုလ် သုံးဆင့်လုံးကို အစဉ်အတိုင်းတက်ပြီး ရဟန္တာဖြစ်တော်မူကြပါတယ်တဲ့။ ဓမ္မစကြာသုတ်၏ နိဂုံးမှာ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် အဋ္ဌကထာက ဖွင့်ပြထားချက်အရဆိုယင်တော့ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားကို နာပြီးခါစမှာ နှလုံးသွင်း ရှုမြင်ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူကြတယ်လို့ ဆိုရမှာဘဲ။

အဲဒါဟာ ဟိုတုန်းက ခုနစ် အရအားဖြင့် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ်ကပါဘဲ။ ယခုရောက်ဆဲ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၃၂၅-ခုနှစ်မှ ပြန်ပြီး ရေတွက်ယင် လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅၅၂-နှစ်မြောက်က ဖြစ်တယ်။ အဲဒီနှစ် ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၅-ရက်နေ့က ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ဟောတော်မူပြီးတဲ့အခါမှာ လူ့ပြည်လောက၌ မြတ်စွာဘုရားနှင့်တကွ ရဟန္တာအရှင်မြတ် ၆-ပါး စပြီး ပေါ်ထွန်းတော် မူလာခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဗာရာဏသီမြို့ အနီး မိဂဒါဝုန်တောအရပ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ဒီ အနတ္တလက္ခဏသုတ်တရားကို ဟောကြားနေတော်မူပုံ၊ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော်ငါးပါးက အဲဒီသုတ်တရားကို ရိုသေစွာနာပြီး အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူကြပုံကို စိတ်ဖြင့် မှန်းဆပြီး အာရုံပြုကြည့်ယင် အင်မတန်ကြည်ညိုစရာကောင်းတာဘဲ။ အဲဒါကို ယခု အာရုံပြုပြီး ကြည်ညိုကြရအောင် လိုက်ဆိုကြရမယ်။

ရဟန္တာအရှင်မြတ် ၆-ပါးကို ရှိခိုးပူဇော်ခြင်း

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၅၅၂-နှစ်မြောက် ဝါဆိုလပြည့်ကျော် ၅-ရက်နေ့မှာ အနတ္တလက္ခဏ သုတ်တရားတော်ကို ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်းတော်တို့အား မြတ်စွာဘုရားက ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ ထိုတရားကို နာယူကာ နှလုံးသွင်း ရှုသိကြသဖြင့် ပဉ္စဝဂ္ဂီရဟန်းတော် ငါးပါးလုံး အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူကြလေသည်။ ထိုစဉ်အခါက ကိလေသာ ကုန်ခန်း ရဟန္တာအစစ် ဖြစ်တော်မူကြပြီးသော ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ ဘုရားရှင်နှင့်တကွ ပဉ္စဝဂ္ဂီငါးပါးဟူသော သာသနာတော် အဦးအစက ရဟန္တာအရှင်မြတ် ၆-ပါးတို့ကို ဘုရားတပည့်တော်တို့သည် ကြည်ညိုမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးပူဇော်ပါကုန်၏ အရှင် ဘုရား။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ဟောလာတာ ၁၂-သီတင်း ၁၂-ကြိမ် ရှိသွားပြီ။ ဟောစရာတွေလဲ ပြည့်စုံ လောက်ပါပြီ။ ဒါကြောင့် ယခု ဒီအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို နိဂုံးချုပ်ပြီး တရားသိမ်းကြစို့။

နိဂုံးချုပ် တရားသိမ်း ပတ္တနာ

ဤအနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကို ရိုသေစွာ နာယူမှတ်သားကြရသော မေဗ္ဗသဝန ကုသိုလ်ကံ စေတနာတို့၏ အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ယခု တရားနာ ပရိသတ်အပေါင်း သူတော်ကောင်းတို့သည် ဤတရားတော်၌ ဟောကြားညွှန်ပြ ထားသည့်အတိုင်း မြင်ခိုက် ကြားခိုက်စသည်၌ ထင်ရှားသော ရုပ် ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ စိတ်ဝိညာဏ်-ဟူသော ခန္ဓာ ငါးပါးတို့ကို (နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ)=ငါ့ဟာမဟုတ်၊ ငါမဟုတ်၊ ငါ့အတ္တမဟုတ်ဟူ၍၎င်း၊ ခဏမစဲ ဖြစ်ပျက်နေသောကြောင့် အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တဟူ၍၎င်း ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် မှန်စွာသိမြင်နိုင်အောင် ရှုမှတ်အားထုတ်နိုင်ကြသည် ဖြစ်၍ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို လျင်မြန်စွာ ဆိုက်ရောက်၍ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေ။

သာဓု သာဓု သာဓု။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး
အဋ္ဌမပိုင်း ပြီး၏။
အနတ္တလက္ခဏသုတ် တရားတော်ကြီး
ဤတွင် အလုံးစုံပြီး၏။

အနတ္တလက္ခဏသုတ်ပါဠိတော်

(နိဒါန်း)

ဧဝံ မေ သုတံ။ ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဗာရာဏသီယံ ဝိဟရတိ ဣသိပတနေ မိဂဒါယေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ပဉ္စဝဂ္ဂိယေ ဘိက္ခု အာမန္တေသိ ဘိက္ခဝေါတိ ဘဒန္တေတိ တေ ဘိက္ခု ဘဂဝတော ပစ္စယောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ--

(ပဌမပိုင်း၊ ခန္ဓာငါးပါးအနတ္တဟု ပြသည်)

၁။ ရူပံ ဘိက္ခဝေ အနတ္တာ၊ ရူပဉ္စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ၊ နယိဒံ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ၊ လဗ္ဗေထ စ ရူပေ “ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ”တိ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ရူပံ အနတ္တာ၊ တသ္မာ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ၊ န စ လဗ္ဗတိ ရူပေ “ဧဝံ မေ ရူပံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ရူပံ မာ အဟောသီ”တိ။

၂။ ဝေဒနာ အနတ္တာ၊ ဝေဒနာ စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ၊ နယိဒံ ဝေဒနာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ၊ လဗ္ဗေထ စ ဝေဒနာယ “ဧဝံ မေ ဝေဒနာ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝေဒနာ မာ အဟောသီ”တိ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဝေဒနာ အနတ္တာ၊ တသ္မာ ဝေဒနာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ န စ လဗ္ဗတိ ဝေဒနာယ “ဧဝံ မေ ဝေဒနာ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝေဒနာ မာ အဟောသီ”တိ။

၃။ သညာ အနတ္တာ၊ သညာ စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ၊ နယိဒံ သညာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ၊ လဗ္ဗေထ စ သညာယ “ဧဝံ မေ သညာ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ သညာ မာ အဟောသီ”တိ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ သညာ အနတ္တာ၊ တသ္မာ သညာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ၊ န စ လဗ္ဗတိ သညာယ “ဧဝံ မေ သညာ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ သညာ မာ အဟောသီ”တိ။

၄။ သင်္ခါရာ အနတ္တာ၊ သင်္ခါရာ စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿသုံ၊ နယိဒံ သင်္ခါရာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ၊ လဗ္ဗေထ စ သင်္ခါရေသု “ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ ဟောန္တု၊ ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ မာ အဟောသု”-န္တိ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ သင်္ခါရာ အနတ္တာ၊ တသ္မာ သင်္ခါရာ အာဗာဓာယ သံဝတ္တန္တိ၊ န စ လဗ္ဗတိ သင်္ခါရေသု “ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ ဟောန္တု၊ ဧဝံ မေ သင်္ခါရာ မာ အဟောသု”-န္တိ။

၅။ ဝိညာဏံ အနတ္တာ၊ ဝိညာဏဉ္စ ဟိဒံ ဘိက္ခဝေ အတ္တာ အဘဝိဿ၊ နယိဒံ ဝိညာဏံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ၊ လဗ္ဗေထ စ ဝိညာဏေ “ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ”တိ။ ယသ္မာ စ ခေါ ဘိက္ခဝေ ဝိညာဏံ အနတ္တာ၊ တသ္မာ ဝိညာဏံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တတိ၊ န စ လဗ္ဗတိ ဝိညာဏေ “ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ ဟောတု၊ ဧဝံ မေ ဝိညာဏံ မာ အဟောသီ”တိ။

(ဒုတိယပိုင်း၊ မြဲ မမြဲစသည် အမေး အဖြေ)

၆။ တံ ကိံ မညထ ဘိက္ခဝေ၊ ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါတိ။ အနိစ္စံ ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမမေမ္မံ၊ ကလ္လံ န တံ သမနုပဿိတုံ “ဧတံ မမ၊ ဧသောဟမသ္မိ၊ ဧသော မေ အတ္တာ”တိ။ နော ဟေတံ ဘန္တေ။

၇။ ဝေဒနာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါတိ။ အနိစ္စာ ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမမေမ္မံ၊ ကလ္လံ န တံ သမနုပဿိတုံ “ဧတံ မမ၊ ဧသောဟမသ္မိ၊ ဧသော မေ အတ္တာ”တိ။ နော ဟေတံ ဘန္တေ။

၈။ သညာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါတိ။ အနိစ္စာ ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမ-မေမ္မံ၊ ကလ္လံ န တံ သမနုပဿိတုံ “ဧတံ မမ၊ ဧသောဟမသ္မိ၊ ဧသော မေ အတ္တာ”တိ။ နော ဟေတံ ဘန္တေ။

၉။ သင်္ခါရာ နိစ္စာ ဝါ အနိစ္စာ ဝါတိ။ အနိစ္စာ ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမမေမ္မံ၊ ကလ္လံ န တံ သမနုပဿိတုံ “ဧတံ မမ၊ ဧသောဟမသ္မိ၊ ဧသော မေ အတ္တာ”တိ။ နော ဟေတံ ဘန္တေ။

၁၀။ ဝိညာဏံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါတိ။ အနိစ္စံ ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ၊ ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါတိ။ ဒုက္ခံ ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ ဒုက္ခံ ဝိပရိဏာမမေမ္မံ၊ ကလ္လံ န တံ သမနုပဿိတုံ “ဧတံ မမ၊ ဧသောဟမသ္မိ၊ ဧသော မေ အတ္တာ”တိ။ နော ဟေတံ ဘန္တေ။

(တတိယပိုင်း၊ ၁၁-ပါးခွဲခြား၍ ဝါဟာမဟုတ် စသည်ဖြင့် ရှုရန်ပြသည်)

၁၁။ တသ္မာတိဟ ဘိက္ခုဝေ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန် အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သြဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟိနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗံ ရူပံ “နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ”တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၂။ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန် အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သြဠာရိကာ ဝါ သုခုမာ ဝါ ဟိနာ ဝါ ပဏီတာ ဝါ ယာ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗာ ဝေဒနာ “နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ”တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၃။ ယာ ကာစိ သညာ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန် အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သြဠာရိကာ ဝါ သုခုမာ ဝါ ဟိနာ ဝါ ပဏီတာ ဝါ ယာ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗာ သညာ “နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ”တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၄။ ယေ ကေစိ သင်္ခါရာ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန် အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သြဠာရိကာ ဝါ သုခုမာ ဝါ ဟိနာ ဝါ ပဏီတာ ဝါ ယေ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ “နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ”တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၅။ ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန် အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ သြဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟိနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ၊ သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ “နေတံ မမ၊ နေသောဟမသ္မိ၊ န မေသော အတ္တာ”တိ ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

(စတုတ္ထ အဆုံးပိုင်း၊ ငြီးငွေ့ပုံ၊ မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် ဆင်ခြင်ဉာဏ်များဖြစ်ပုံ)

၁၆။ ဧဝံ ပသံ ဘိက္ခုဝေ သုတဝါ အရိယသာဝကော ရူပသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝေဒနာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သညာယပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ သင်္ခါရေသုပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ၊ ဝိညာဏသ္မိမ္မိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ နိဗ္ဗိန္ဒံ ဝိရဇ္ဇတိ၊ ဝိရာဂါ ဝိမုစ္စတိ၊ ဝိမုတ္တသ္မိံ “ဝိမုတ္တံ”မိတိ ဉာဏံ ဟောတိ၊ “ဒိဏာ ဇာတိ၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏီယံ၊ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာ”တိ ပဇာနာတိတိ။

(သံဂါယနာတင် မှတ်တမ်း)

၁၇။ ဣဒမဝေစ ဘဂဝါ၊ အတ္တမနာ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာ ဘိက္ခု၊ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒု။ ဣမသ္မိံ စ ပန ဝေယျာကရဏသ္မိံ ဘညမာနေ ပဉ္စဝဂ္ဂိယာနံ ဘိက္ခုနံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စံ သူတိ။

အနတ္တလက္ခဏသုတ္တံ နိဋ္ဌိတံ။

မြန်မာပြန်သက်သက် အတိုချုပ် ဆောင်ပုဒ်

ခန္ဓာငါးပါး အနတ္တ ဖြစ်ကြောင်း

ရဟန်းတို့၊ ရုပ်သည် (အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်၊ အတ္တကောင် ဟုတ်ပါမူ ဤရုပ်သည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာ မဖြစ်တန်လေရာ၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ ရုပ်သည် ဒီလို အကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ ရုပ်၌ စီမံခန့်ခွဲ၍လဲ ရလေရာ၏။

အမှန်အားဖြင့်တော့ ရုပ်ဟာ (အတွင်းသား အထည်ကိုယ်) အတ္တကောင် မဟုတ်၊ အတ္တကောင် မဟုတ်သောကြောင့် ပင် ဤရုပ်သည် (မိမိအား) နှိပ်စက်ဖို့ရာလဲ ဖြစ်နေချေသည်၊ ထို့ပြင် “ငါ၏ ရုပ်သည် ဒီလိုအကောင်းချည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဒီလို အဆိုးတော့ မဖြစ်ပါစေနဲ့”လို့ ရုပ်၌ စီမံ ခန့်ခွဲ၍လဲ မရပဲ ရှိချေသည်။

(ဝေဒနာ သညာ စသည်တို့ အရာ၌ ရုပ်အစား ဝေဒနာ သညာစသည်ကို လဲလှယ် ထည့်ပါ)။

မြဲ မမြဲ စသည် အမေး အဖြေ

ရဟန်းတို့၊ ဒါကို ဘယ်လို ထင်ကြသလဲ၊ ရုပ်ဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ မမြဲပါ ဘုရား။ မမြဲတာဟာ ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲလား၊ နှစ်သက်ဖွယ် ချမ်းသာလား၊ ကြောက်ဖွယ် ဆင်းရဲပါဘုရား။ မမြဲ ဆင်းရဲ ပြောင်းလဲ ဖောက်ပြန်တတ်သော တရားကို “ငါ့ဟာဟု၊ ငါဟု၊ ငါ့ အတ္တဟု” ရှုမြင် ထင်မှတ်ရန် သင့်ပါ့မလား၊ မသင့်ပါဘုရား။

ခံစားမှု-ဝေဒနာဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ မမြဲပါဘုရား။
မှတ်သားမှု-သညာဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ မမြဲပါဘုရား။
ပြုလုပ်အားထုတ်မှု-သင်္ခါရတွေဟာ မြဲသလား မမြဲသလား၊ မမြဲပါဘုရား။
ကြံသိမှု-စိတ်ဝိညာဏ်ဟာ မြဲသလား၊ မမြဲသလား၊ မမြဲပါဘုရား။ (မမြဲတာဟာ-စသည် အကြွင်းတူပြီ)

(၁၁)ပါး အပြားဖြင့် ခွဲ၍ရှုရန် ညွှန်ပြချက်

ရဟန်းတို့၊ ယခု ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ငါ့ဟာဘဲ၊ ငါဘဲ၊ ငါ့အတ္တဘဲဟု ရှုမြင် ထင်မှတ်ရန် မသင့်သောကြောင့် အတိတ် ဖြစ်စေ၊ အနာဂတ် ဖြစ်စေ၊ ပစ္စုပ္ပန် ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တွင်းက ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်ပက ဖြစ်စေ၊ အကြမ်း ဖြစ်စေ၊ အနု ဖြစ်စေ၊ အယုတ်အညံ့ ဖြစ်စေ၊ အကောင်းအမြတ် ဖြစ်စေ၊ အဝေး ဖြစ်စေ၊ အနီး ဖြစ်စေ၊ ရုပ်ဟူသမျှကို “ငါ့ဟာ မဟုတ်၊ ငါ မဟုတ်၊ ငါ့အတ္တ မဟုတ်” ဟု ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့် အမှန်အတိုင်း သိမြင်အောင် ရှုရ အားထုတ်ရမည်။ (ဝေဒနာ စသည်၌လဲ နည်းတူပင်)

ဉာဏ်စဉ် တက်ပုံ

ရဟန်းတို့၊ အကြားအမြင်နှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားတပည့် အရိယသာဝကသည် ဤဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း (ရုပ်ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရ ဝိညာဏ်ကို ငါ့ဟာ မဟုတ်၊ ငါ မဟုတ်၊ ငါ့ အတ္တ မဟုတ်၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ သဘောတရားမျှ)ဟု သိမြင် လျှင် ရုပ်၌လည်း မပျော်မမွေ့၊ ငြီးငွေ့လေတော့သည်။ ဝေဒနာ၌လည်း မပျော်မမွေ့၊ ငြီးငွေ့လေတော့သည်။ သညာ၌လည်း မပျော်မမွေ့၊ ငြီးငွေ့လေတော့သည်။ သင်္ခါရတို့၌လည်း မပျော်မမွေ့၊ ငြီးငွေ့လေတော့သည်။ စိတ်ဝိညာဏ်၌လည်း မပျော်မမွေ့၊ ငြီးငွေ့လေတော့သည်။

ငြီးငွေ့လျှင် တပ်မက်ကင်းသော အရိယမဂ် ဖြစ်လေတော့သည်။ တပ်မက်ကင်းကာ အရိယမဂ် ဖြစ်ပေါ်လာသော ကြောင့် (အာသဝေါ ကိလေသာတို့မှ) လွတ်မြောက် သွားလေတော့သည်။ လွတ်မြောက်လျှင် စိတ်ဟာ လွတ်သွားပြီလို့ ဆင်ခြင်ဉာဏ် ဖြစ်လေတော့သည်။ (ဆင်ခြင်ပုံမှာ) ဘဝအသစ်ဖြစ်မှု ကုန်ပြီ၊ အကျင့်မြတ်ကို ကျင့်သုံး ပြီးပေပြီ၊ ပြုဘွယ် ကိစ္စကို ပြုပြီးပေပြီ၊ ဒီ ကိစ္စအတွက် အခြားတပါး ပြုဘွယ် မရှိတော့ပြီလို့ ဆင်ခြင်လျက် သိမြင် ဆုံးဖြတ်လေတော့သည်။

အနတ္တလက္ခဏသုတ်၏ မြန်မာပြန် အကျဉ်းချုပ် ဆောင်ပုဒ် ပြီး၏။

မှတ်ချက်

ပါဠိအရနိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ မြန်မာသုံး အသံထွက်အရ နိဗ္ဗိဒ္ဓဉာဏ် ခေါ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၂-မျိုးလုံးပင်ပြသည်။

မှတ်ချက်

အာသဝေဟိ-ပုဒ်ကို ကတ္တားအနက်ယူ၍ ဝိမုစ္ဆိံ သု-ပုဒ်ကိုလည်း ကံဟောယူပြီးလျှင် “စိတ္တာနိ-စိတ်တို့ကို၊ အာသဝေဟိ-အာသဝေါတရားတို့က၊ အနုပါဒါယ မစ္စလမ်းကြပဲ၊ ဝိမုစ္ဆိံ သု-လွတ်အပ်ကုန်ပြီ” ဟူ၍ ဖွင့်ပြချက်လည်း ရှိ၏။ သို့သော် ထိုအနက်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်၊ သံဂါယနာတင် မထေရ်မြတ်တို့၏အလိုတော်များနှင့် ညီညွတ်မည် မထင်။ အကြောင်းမူကား-ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့၏စိတ်ဟာ အာသဝေါ တရားတို့က လွတ်ပေးလို့သာ လွတ်မြောက်ရရှာသည် -ဟူ၍ အရဟတ္တဖိုလ်စိတ် ဂုဏ်သိက္ခာကျဖွယ် ရှိသောကြောင့်၎င်း၊ အာသဝတရားတို့သည် စွဲလမ်းတတ်သော ဝေါဟာရနှင့် မစပ်ဆိုင်၊ ယိုစီး ဖြစ်ပွားတတ်သည်ဟူသော အနက်ဝေါဟာရနှင့်သာ စပ်ဆိုင်သောကြောင့်၎င်း၊ အကယ်၍ မစ္စလမ်းပဲ လွတ်အပ်သည်-ဟူသော အနက်ကို ဆိုလိုပါမူ အာဘဝေဟိ-ဟု မဆိုပဲ ဥပါဒါနေဟိ-ဟူ၍သာ ဆိုဘွယ်ရှိသောကြောင့်၎င်း ဖြစ်ပေသည်။ (ပါဠိပညာရှိများ အတွက် ဆင်ခြင်ရန် ဖြစ်သည်)။

မှတ်ချက်

ဤသို့သော လက်သည်းကွင်းအတွင်းရှိ စာညွှန်းခေါင်းသည် ယခုမှ ထည့်ထားသည့် စာခေါင်းဖြစ်သည်။